PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

PRVA IZDAJA

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 3. DECEMBRA 1971
LETO XIII. ● ŠTEVILKA 326 ● CENA 1 DINAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK JAK KOPRIVC

Kaj menijo v Sloveniji o zamrznjenju cen (str. 3) — Baden-Württemberg: kmalu konec stavke (str. 4) — Pisani petek

Kakšen bo naš jutri?

Zvezna skupščina je obravnavala osnutek srednjeročnega načrta

BEOGRAD, 2. dec. — Danes razpravljajo zbori zvezne skupščine o osnutku srednjeročnega plana do 1975, o kmetijstvu, o predlogu, naj bi sprejeli zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ter o predlogu za spremembo zakona o ZIS.

Zbor narodov je sejo dopoldne prekinil, ker je Mustafa Ashim v imenu delegacije Kosova predlagal, naj bi bili pokrajinni zastopani v ZIS s po tremi člani in ne s po dvema, republike pa s po štirimi člani. Podrobneje o tem na 2. strani.

SEJA PREDSEDSTVA ZKJ — Z leve proti desni so nekateri slovenski člani predsedstva ZKJ Andrej Marinc, Mitja Ribičič, France Popit, Stane Kavčič in Sergej Kraigher. Telefoto: Tanjug

Tito o dogodkih v SR Hrvatski

Na seji predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije je predsednik ZKJ Tito govoril o dogajanjih na Hrvatskem

KARADJORDJEVO, 2. dec. Na včerajšnji seji predsedstva ZKJ v Karadjordjevu je imel uvodno besedo predsednik ZKJ Josip Broz Tito.

Dejal je, da se je predvčerajšnjim in sinoči pogovarjal z izvršnim komitejem ZK Hrvatske in voditelji družbeno političnih organizacij Hrvatske. Pogovarjali so se o problemih, ki so zdaj tam aktualni. Predsednik Tito je menil, da se je treba na tej seji predsedstva ZKJ pogovoriti ne le o položaju na Hrvatskem, ampak v vsej Jugoslaviji, saj so podobni problemi v vseh republikah, nekje bolj, nekje manj.

Na sestanku s hrvaškimi voditelji je predsednik Tito zahteval, naj bi se pogovarjali o vzrokih, ki so privedli do stavke na zagrebški univerzi, kakor tudi o drugih aktualnih negativnih političnih gibanjih, do katerih je prišlo na Hrvatskem. To pa ni naletelo na dovolj močan odpor, tudi ne v vodstvu ZK Hrvatske.

V daljšem govoru je predsednik Tito podrobno razčlenil dogajanja na Hrvatskem ter poudaril, da gre tudi za kontrarevolucionarne pojave.

Govor predsednika Tita objavljamo v celoti na zadnji strani.

Planinc zdaj med izbranci

Četrti Slovenec — velemojster po zmagi nad Velimirovićem

SKOPJE, 2. dec. — Albin Planinc je četrti Slovenec in petnajsti Jugoslovan, ki je postal šahovski velemojster. V zadnjem kolu turnirja »srečanje solidarnosti« je Planinc kot beli v 43. potezi premagal Velimirovića, s tem izpolnil drugi bal za najvišji šahovski naslov ter si zagotovil delitev drugega mesta na turnirju — (Planinčev šahovski življenjepis ter potek njegove partije z Velimirovićem objavljamo na športni strani.)

ALBIN PLANINC: šahovski velemojster

Dva koraka pred koncem?

Zaradi izredno težavnih stanovanjskih razmer, v katerih so živeli borci dolga leta po osvoboditvi, smo leta 1968 za reševanje stanovanjskih zadev borcev na temelju zveznega zakona tudi v naši republiki sprejeli odlok o zbiranju sredstev v okviru stanovanjskega prispevka. Pri popisu po občinah se je izkazalo, da več kot 14.000 borcev in invalidov v Sloveniji živi v skrajno nemogočih stanovanjskih razmerah in da nujno potrebujejo spodobno streho nad glavo. Da bi za rešitev teh stanovanjskih težav zbrali dovolj sredstev, je skupščina veljavnost odloka o zbiranju denarja do danes podaljšala še za dve leti. Danes pa je očitno, da bi ga zaradi velikih podražitev in nestabilnih cen morala podaljšati vsaj še za leto dni ...

Skupščinska komisija za vprašanja borcev NOV je te dni predlagala dopolnitev odloka o načinih in pogojih za uporabo sredstev, zbranih s prispevkom za graditev stanovanj za borce in invalide, tako da bi iz letos zbranega denarja izločili potreben znesek kot enkratno pomoč devetim občinskim skupščinam, za katere je docela jasno, da kljub vsem prizadevanjem z dosedanjimi sredstvi ne bodo mogle rešiti vseh najbolj kričečih primerov. Žal je namreč resnica, da v najrevnejših občinah živi največje število pomoči potrebnih borcev, ki tega dejstva nemara niso sami krivi. Gre za uveljavitev načela solidarnosti, za katero smo se izrekli hkrati s sprejetjem odloka, ko smo dejali, da je treba stanovanjska vprašanja borcev, ne glede na to, kje živijo — ali v bogatih ali revnih občinah. In navsezadnje gre tudi za konkretno dejanje odpravljanja socialnih razlik, kar zadnje čase močno poudarjamo in iščemo primernih poti.

Predlog omenjenega odloka je na zadnji seji republiškega zbora skupščine naletel na nerazumevanje in je bil zavrnjen, medtem ko ga je socialnozdravstveni zbor skupščine brez pripomb sprejel. Ob njem pa ni izrekel svoje besede — ne take ne drugačne — izvršni svet, čeprav mu je komisija predlog tega odloka poslala precej pred obravnavo v skupščini.

Dejstvo je, da je razprava v republiškem zboru dostikrat odsevala očitno nestrpnost do te problematike, da je bilo veliko misli in pripomb izrečenih na pamet in brez utemeljitev, predvsem pa — milo rečeno — na podlagi očitno slabega poznavanja resničnih razmer.

Bomo torej pri reševanju stanovanjskih zadev borcev res obtičali dva koraka pred koncem? Novi stanovanjski zakon, ki je v pripravi, namreč dejanskega stanja in hudih stanovanjskih težav borcev in invalidov sploh ne omenja.

VANDA ŠKODNIK

Zagotovilo Rima

Slovenska delegacija pri predsedniku italijanske vlade Pripravljenost vlade, da izboljša položaj Slovencev

RIM, 2. dec. (Tanjug). Predsednik italijanske vlade Emilio Colombo je danes sprejel delegacijo slovenske narodne skupnosti, ki živi na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. Slovensko delegacijo so sestavljali poslanec Albin Škerk, Dušan Lovriha, Jože Jarc, Miroslav Pahor, Klavdij Palčič, dr. Damijan Pavlin, Izidor Predan, Boris Race, Avgust Šfiligoj, Drago Štoka in Marko Waltritsch. Z italijanske strani pa se je srečanja udeležil tudi glavni vladni komisar v Trstu dr. Abrescia.

Med pogovori so bila izmenjana mnenja o odprtih vprašanjih slovenske manjšine, ki so jih Slovenci v Italiji združili v skupnem dokumentu vseh slovenskih organizacij in političnih strank v Furlaniji — Julijski krajini. Pismo, v katerem so predstavljene zahteve za globalno rešitev položaja Slovencev v Italiji, so poslali Colombu že 3. decembra lani. V pismu so istočasno zahtevali pogovor s premierom.

Emilio Colombo je izrazil pripravljenost vlade, da podpre sedanje pobude in da po potrebi pripravi lastne zakonske in upravne ukrepe, ki naj izboljšajo položaj in življenje pripadnikov slovenske etnične skupine. Dejal je, da bo vlada zagotovila nekaterim slovenskim ustanovam tudi večjo materialno podporo. V tej zvezi je posebej omenil slovensko gledališče v Trstu.

Tokrat se je prvič zgodilo, da se je predsednik italijanske vlade uradno pogovarjal s predstavniki slovenske manjšine v Italiji.

Meirova pri Nixonu

Govorila sta predvsem o tistih vprašanjih, ki zanimajo obe državi

WASHINGTON, 2. decembra (AFP) — Ameriški predsednik Nixon se je sinoči ob 21. uri po srednjeevropskem času pogovarjal z izraelsko predsednico Goldo Meir, ki je na uradnem obisku v ZDA. Meirova je ob prihodu v Washington izjavila, da bosta z Nixonom govorila o vprašanjih, zanimivih za obe državi. Izrael je zaprosil za novo pošiljko »phantomov«.

Večje možnosti menjave

Jugoslovansko-malezijski pogovori predvsem o sodelovanju

BEOGRAD, 2. decembra (Tanjug) — V poslopju ZIS so se danes začeli uradni jugoslovansko-malezijski pogovori. Delegaciji vodita član ZIS Dragoje Popov in podpredsednik malezijske vlade dr. Ismail al Hadž. Razpravljali bodo predvsem o bilateralnem sodelovanju, še zlasti gospodarskem. Opozorili so, da bi lahko gosopdarske stike še poglobili.

Bajbakov prispel v Beograd

Sovjetska gospodarska delegacija bo ostala v Jugoslaviji tri tedne

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Danes je dopotoval v Beograd na uradni obisk podpredsednik sovjetske vlade in predsednik sovjetskega gospodarskega plana Nikolaj Bajbakov. Bajbakov, ki vodi gospodarsko delegacijo, bo pri nas ostal tri tedne in se pogovarjal o tekočem in dolgoročnem razvoju in poglabljanju gospodarskih stikov med državama.

Sporazum s Smithom odobren

Poslanci britanskega spodnjega doma odobrili sporazum Smith-Home

LONDON, 2. dec. (AFP) — Po daljši in burni razpravi so poslanci spodnjega doma odobrili sporazum, ki sta ga v Salisburyju podpisala premier Smith in zunanji minister Alec Douglas Home.

Kakor smo že poročali, so določila sporazuma neugodno ocenili številni predstavniki v Združenih narodih, še posebej pa zastopniki afriških držav.

Pot je še odprta

Egipt je zahteval odložitev razprave o Bližnjem vzhodu v generalni skupščini - Izjava zunanjega ministra Riada

GUNNAR JARRING: miroljubna rešitev krize

NEW YORK, 2. dec. (UPI). V generalni skupščini se bo razprava o Bližnjem vzhodu začela jutri zvečer in ne drevi, kot je bilo sprva določeno.

Odložitev je zahteval Egipt, ker hoče, da počakajo delegacijo organizacije afriške enotnosti; ta bo prinesla poročilo o rezultatih afriškega posredovanja pri Egiptu in Izraelu. Generalni sekretar U Tant je zahteval, da »ustrezni organi« OZN medtem proučijo položaj na Bližnjem vzhodu in poiščejo način, da bi Gunnar Jarring lahko nadaljeval svoje mirovno poslanstvo.

Egiptovski zunanji minister Riad je danes izjavil, da »imajo ZDA pred seboj še vedno odprto pot za miroljubno ureditev krize na Bližnjem vzhodu, češ da lahko vplivajo na Izrael. Sovjetska zveza po njegovem, nima pomislekov zoper morebitno odločitev Egipta, da začne novo vojno z Izraelom. Poročilo našega dopisnika na 4. str.

Letalska zveza Skopje-Atene

SKOPJE, 2. dec. (Tanjug) Glavno mesto Makedonije je dobilo direktno letalsko zvezo z Grčijo. Ob 11,20 je s skopskega letališča poletelo prvo reaktivno letalo proti Atenam. Na tej mednarodni progi bodo letala JAT vozila trikrat tedensko — v torek, četrtek in soboto. Vozovnica v eno smer stane 533 dinarjev.

Leta 1975 bo tekla nafta

Začeli so graditi naftovod, dolg 270 km, stal pa bo 800 milijonov din

REKA, 2. dec. (Tanjug) — Gradbeniki »Hidroelektre« iz Zagreba so začeli graditi naftovod Reka—Sisak—Botovo, dolg 270 kilometrov. Po njem bo tekla nafta, namenjena rafinerijama v Sisku in Lendavi. Naftovod naj bi dogradili najpozneje do 1. januarja 1975. Gradnja bo stala 800 milijonov dinarjev.

Mladina o evropski varnosti

RIM, 2. dec. (Tanjug) — V Firencah se je danes začela mednarodna mladinska konferenca, posvečena evropski varnosti.

Združitev šestih emiratov

Včeraj so razglasili ustanovitev nove države, ki bo najbogatejša

ABU DABI, 2. dec. (Reuter) — Danes so razglasili ustanovitev zveze arabskih emiratov. Za prvega šefa nove države je bil imenovan Zajed Bin Sultan, vladar Abu Dabija. Njegov mandat bo trajal pet let.

Povezalo se je šest emiratov — Abu Dabi, Dubaj, Sardža, Um al Kuvejn, Adžman in Fudžajra — sedmi (Ras al Kajma) pa bo ostal v celoti pod britansko upravo.

Nova država v Perzijskem zalivu bo zaradi izredno velikih zalog nafte po narodnem dohodku na prebivalca prva na svetu.

Plima, dež, sneg

Vsa cestna podjetja so poslala v boj s snegom vso svojo mehanizacijo - Snega so veseli v zimskih centrih

LJUBLJANA, 2. dec. — Sneg in dež. Tako poročajo skoraj iz vseh krajev Slovenije, obmorski kraji pa so se morali celo umakniti visoki morski plimi.

Vsa cestna podjetja so poslala v boj s snegom vso razpoložljivo mehanizacijo, delavci pa že štiriindvajset ur neprekinjeno delajo. Snega pa so se najbolj razveselili v zimskošportnih centrih, kjer žičnice in vlečnice delujejo na vso moč.

Na Gorenjskem, kjer sneg neutrudno naletava, so še vse ceste prevozne. Cestno podjetje iz Kranja pluži sneg »na čisto«, zato se jim je polomilo že nekaj plugov. Vsi mejni prehodi so odprti, vendar le za voznike z dobrimi zimskimi gumami ali verigami.

Ogenj uničil listine

Požar je v 40 minutah upepelil prostore več črnogorskih ustanov

TITOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Danes dopoldne je velik požar uničil montažno poslopje, v katerem je bilo več republiških ustanov. Žrtev na srečo ni bilo, škoda pa je velika. Več na 7. strani.

Bo zadnji poskus uspel?

Na območju Baden — Württemberga stavka 120 tisoč delavcev

BONN, 2. dec. — Zahodnonemški delodajalci in sindikat kovinarjev bodo poskušali najti sporazum o povišanju plač. O podrobnostih poroča naš bonski dopisnik na 4. strani.

Šejk Sakr Bin ranjen

Streli na namestnika šejka enega od šestih arabskih emiratov

ŠARJAH, 2. dec. (Reuter) — Sinoči je atentator streljal na šejka Sakra Bina Muhameda, namestnika vladarja Šarjaha, enega od šestih arabskih emiratov v Perzijskem zalivu, a ga je samo ranil.

Prevelana zavese

Bahr poročal vladi

Mednemški sporazum bo morda podpisan že do konca tega tedna

BONN, 2. dec. (AP, Tanjug) — Zahodnonemški državni sekretar Egon Bahr se je danes vrnil iz vzhodnega Berlina v Bonn, da bi se posvetoval s svojo vlado, preden bodo končana pogajanja z Vzhodno Nemčijo o nadrobnostih sporazuma, ki so ga sklenile štiri velesile glede Berlina.

Pričakujejo, da se bo Bahr z vladnimi navodili še nocoj vrnil v vzhodni Berlin. Po vesteh iz Berlina je vodja delegacije NDR Michael Kohl mnenja, da bo mednemški sporazum morda podpisan že do konca tega tedna.

Žalostna obletnica nesreče

V premogovniku na Taivanu je izgubilo življenje 41 rudarjev

TAIPEH, 2. dec. (AP) — Neki premogovnik na Taivanu je razdejala eksplozija. Življenje je izgubilo 41 rudarjev. Natanko pred 30 leti je eksplozija v tem rudniku ubila 49 rudarjev.

KOBARID

Pokojnine kot je določeno

IS podpira sklep pokojninskega zavarovanja za 17 odst. in 36 din

LJUBIJANA, 2. dec. — Upokojence je nekoliko prestrašilo poročilo z zadnje seje IS. Poročilo je namreč omenjalo le uskladitev s povečanjem življenjskih stroškov, to je 12 odstotkov in 36 din, izpadlo pa je, da IS prav tako odobrava tudi povečanje še za 5 odstotkov za uskladitev s porastom osebnih dohodkov. Več upokojencev se je obrnilo na naše uredništvo z vprašanjem, ali je treba verjeti sklepu skupščine skupnosti pokojninskega zavarovanja, ali poročilu IS. Sklep o povečanju — skupno 17 odstotkov in 36 din — seveda drži, podpira in odobrava ga tudi IS.

M. N.

POGOVOR MED FINANČNIKI — Trije vodilni evropski finančniki (od leve proti desni) Schiller, D'Estaing in Guido Carli med pogovorom na sprejemu, ki ga je članom »Skupine 10« priredil premier Colombo. Telefoto: UPI

Epidemija najbrž ukročena

Na Vrhniki in okrog Ljubljane le posamični primeri zlatenice

VRHNIKA, 2. dec. — Na vprašanje, kako so preživeli praznike, se je direktor zdravstvenega doma Vrhnika pohvalil: Zaradi nalezljive zlatenice so v ambulantah sprejeli le še nekaj posamičnih bolnikov.

Na zavodu za zdravstveno varstvo za ljubljansko območje pa smo zvedeli, da za sedaj tudi v drugih krajih tega bazena ni pojavov nalezljive zlatenice v večjem obsegu. V raznih krajih so, tako kot je to ponavadi, nekaj več še posebej v zimskem času, posamezni primeri tega obolenja, vendar zazdaj ni znakov za širšo okužbo.

M. N.

Hitreje plačujemo kot izterjujemo

Na zboru Ljubljanske banke je namestnik generalnega direktorja banke Ivan Simončič v poročilu k osnutkom poslovne politike in kreditne bilance navedel nekaj značilnih podatkov, ki kažejo, da slovensko gospodarstvo hitreje poravnava svoje obveznosti, kot pa uveljavlja svoje terjatve, kar nujno vodi k zmanjšanju njegove likvidnosti in k temu, da gospodarstvo vedno bolj neredno plačuje anuitete od investicijskih posojil.

Celotni presežek terjatev nad obveznostmi v jugoslovanskem gospodarstvu je znašal konec junija lani 18.046 milijonov din, letos konec junija pa že 26.826 milijonov. Presežek terjatev se je torej povečal za 8.780 milijonov ali za 48 odstotkov. Pri tem je presežek terjatev slovenskega gospodarstva nad obveznostmi narasel od lanskih 4.278 na 6.768 milijonov ali za 57 odstotkov. Konec junija t. l. je torej dobra četrtina celotnega presežka terjatev odpadla na Slovenijo. To pa pomeni, da slovensko gospodarstvo močno kreditira gospodarstva drugih republik in da se obseg tega kreditiranja nadalje povečuje, vzporedno s tem pa upada tudi dotok sredstev. Tu ne gre za normalno kreditiranje, temveč za kreditni odnos, ki se vzdržuje s tem, da dolžnik (kupec) svoje obveznosti ne poravna in se plačilo zavlačuje.

Druga značilna serija podatkov se nanaša na neizvršene sodne in akceptne naloge. Po stanju konec septembra je bilo v vsej državi za 4.363 milijonov din lani septembra za 1846 milijonov neizvršenih sodnih nalogov za prisilno izterjavo, od tega le za 111 milijonov ali 2,5 odstotka v Sloveniji (48 odstotkov v Srbiji, 25 odstotkov v Hrvatski, 10 odstotkov v Bosni in Hercegovini, 10 odstotkov v Makedoniji). Neizvršenih akceptnih nalogov pa je bilo za 9.807 milijonov (lani septembra za 3.389 milijonov), od tega le za 595 milijonov ali 6,1 odstotek v Sloveniji (39 odstotkov v Srbiji, 32 odstotkov v Hrvatski, 14 odstotkov v BiH, 5 odstotkov v Makedoniji). Precej večji, čeprav še vedno skromen, je delež Slovenije pri izvrševanju teh nalogov; na Slovenijo pride 11 odstotkov vseh izvršenih sodnih nalogov in 20 odstotkov vseh akceptnih nalogov, ki so bili izvršeni letos v devetih mesecih. Ti podatki prav tako potrjujejo, da slovensko gospodarstvo mnogo hitreje poravnava svoje obveznosti kakor gospodarstvo v drugih republikah.

FRANCE SEUNIG

Možnosti za razmislek

Ob letošnji razmeroma slabši hmeljski letini in ob dejstvu, da močno naraščajo potrebe po hmelju v jugoslovanski pivovarniški industriji, se stopnjuje tudi negodovanje pivovarn. Minili so namreč časi, ko so za domač hmelj jugoslovanske pivovarne bile navajene plačevati manj, kot se je za hmelj lahko iztržilo na svetovnih tržiščih. Po letošnji trgatvi hmelja so prišli direktno na teren — v hmeljarska območja Slovenije predstavniki sedmih različnih jugoslovanskih pivovarn in kupovali hmelj za svojo reprodukcijo. Koliko hmelja je šlo po teh »kanalih« iz zasebne ali družbene kmetijske proizvodnje, se natanko ne ve. V grobem nekateri ocenjujejo, da ga je bilo po tej poti prodanega več kot 100.000 kilogramov. Presenetljivo pri tem pa je, po kakšni ceni so domači proizvajalci piva na »terenu« plačevali kilogram hmelja. Dosegla je namreč dvakratno vrednost hmelja na svetovnem trgu, to je 60 dinarjev za kilogram.

Kdo ima torej večji interes za povečanje hmeljske proizvodnje kot prav glavni potrošniki — pivovarne, še zlasti, če upoštevamo, da so pridelki z razpoložljivih hmeljskih površin že vnaprej prodani na svetovnih trgih. Ob vsem tem ne gre prezreti možnosti, morda pa tudi tu in tam že pripravljenosti, da bi domači odjemalci hmelja pomagali iz svojih skladov v obliki posojil sofinancirati urejanje novih hmeljskih nasadov. Morda jih v takšno razmišljanje pravzaprav že silijo letošnje izkušnje. Ne gre pa tudi prezreti tega, da bo zaradi širitev pivovarniških zmogljivosti v prihodnje potrebno za domačo predelavo še več hmelja.

Možnosti za sodelovanje pri povečevanju hmeljskega pridelka je nešteto. Slišati je n. p. predlog, da naj bi si slovenske in hrvaške pivovarne, ki gravitirajo na slovensko hmeljarsko proizvodno območje s skupnimi naložbami zagotovile dodatne količine hmelja. Vsekakor bi morali takšno sodelovanje usmeriti tako, da bi kar najhitreje dalo učinke. Najcenejša pot je vsekakor vlaganje v zasebno obnovo, saj so tu stroški mnogo nižji, nikakor pa ne bi kazalo ubirati korakov v različne naložbe mimo preizkušenega in začrtanega programa obnove v hmeljarstvu.

FRANJO KRIVEC

Kosovo zahteva tri mesta v ZIS

Vsi zbori zvezne skupščine o osnutku srednjeročnega družbenega načrta, o kmetijstvu in o razširitvi ZIS

BEOGRAD, 2. dec. Danes so zasedali vsi zbori zvezne skupščine, delno na skupnih, delno na ločenih sejah. Na dnevnem redu so bili predvsem pretres osnutka srednjeročnega načrta do leta 1975, položaj v kmetijstvu, predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter predlog za spremembo zakona o ZIS — ker je ZIS po znanem predlogu Džemala Bijedića treba razširiti, tako da bi bili v njem iz vsake republike štirje člani.

Na skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora je imel uvodno poročilo o položaju kmetijstva član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo Boško Dimitrijević. Predlagal je, naj bo današnja debata predhodna. O osnutku petletnega načrta do 1975 je poročal član ZIS in direktor zveznega zavoda za plan dr. Borislav Jović.

Nato sta zbor narodov in gospodarski zbor nadaljevala delo na ločenih sejah. Seja zbora narodov pa je bila že čez nekaj časa prekinjena. Ta zbor je najprej obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ZIS. Za besedo je zaprosil poslanec Mustafa Aski ter v imenu delegacije SAP Kosovo predlagal posebno dopolnilo, po katerem naj bi v ZIS dodatno sprejeli še po enega člana iz pokrajin, tako da pokrajini ne bi bili zastopani v ZIS samo z dvema, temveč s tremi, socialistične republike pa s štirimi člani.

Na govorniški oder je stopil predstavnik ZIS dr. Anton Vratuša ter dejal, da bi sejo zbora narodov začasno prekinili, ker bi bilo dobro, da bi svoje mnenje o tem kosovskem dopolnilnem predlogu povedal ZIS. Prekinitev je bila daljša, kot so pričakovali, ker se o predlogu Kosova posvetujejo še republike.

Popoldne se bo delo zborov nadaljevalo.

ZDRAVKO ILIĆ
A. JAVORNIK

Kdo ni izpolnil svojih dolžnosti

Poslanec Bučar: »Pogovor o kmetijstvu se v zvezni skupščini začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne!«

BEOGRAD, 2. dec. Na ločeni seji gospodarskega zbora je bilo na vrsti več zanimivih poslanskih vprašanj in odgovorov. Nato so sprejeli osnutek zakona o spremembah v zakonu o družbenem načrtovanju ter začeli obširno razpravo o gospodarskem položaju kmetijstva. Razpravo o predlogu zakona za spremembo zakona o ZIS so odložili tudi v gospodarskem zboru, ker je poslanec Bairam Bitiq s Kosova zahteval, naj bi v ZIS prišel tudi še po en član iz pokrajin.

Zvezni sekretar za zunanjo trgovino Hadžić je odgovoril na vprašanje poslanca Viktorja Klanjščka iz Kopra, ki se je nanašalo na položaj opekarn in nekaterih drugih proizvajalcev gradbenega materiala. Hadžić je v odgovoru navedel predloge sveta za gradbeništvo pri zvezni gospodarski zbornici, po katerih naj bi se carine na uvoz izdelkov iz gline (keramične ploščice ipd.) močno povečale. Poslanec Klanjšček s takšnim pojasnilom ni bil zadovoljen. Poudaril je, da se njegovo vprašanje ni nanašalo na predloge za povečanje carin, ker se z zvišev anjem carin in cen za stanovanjsko gradnjo ne strinja, temveč bi bilo po njegovem mnenju treba podpreti in spodbuditi izdelovanje opeke in vsega drugega gradbenega materiala v naši državi.

Poslanec Dalibor Kovačević iz Zagreba je imel z zveznim sekretarjem Hadžićem daljši dvogovor. Na vprašanje, kaj je doslej naredila medresorna skupina za zunanjetrgovinski in devizni režim (kar bi bilo treba čimprej urediti, ker »srednjeročni načrt brez sistemskih rešitev ne bo sprejet«), je Muhamed Hadžić rekel, da je medresorna skupina svoje delo končala pravočasno, to je do 10. novembra, ter ZIS izročila predlog svojih rešitev. V interesu ZIS je, da bi to zadevo uredili v prvem četrtletju 1972. Kovačević s tem odgovorom ni bil zadovoljen. Nato mu je Hadžić rekel, da medresorna skupina ni začela delati pri nič, temveč si je pomagala s stališči skupščinske komisije za devizni režim, »ki je opravila izredno veliko delo«. Gospodarski zbor je nazadnje ZIS pozval, naj sistemske rešitve čimprej sprejme.

Potem se je začela debata o kmetijstvu. Več poslancev iz Vojvodine in drugih kmetijskih območij je na dolgo in široko kritiziralo, da imamo preveč neobdelane zemlje in drugih neizkoriščenih zmogljivosti v kmetijstvu, pri tem pa kmetijske pridelke uvažamo. Poslanec Jože Bučar iz Celja je izrazil nezadovoljstvo nad tem, da se pogovor o kmetijstvu začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne (bodisi iz objektivnih ali drugih razlogov). Rekel je, da so domače cene za koruzo večje od svetovnih ter da tako draga živinska krma terja dodatna sredstva pri izvozu mesa. Slabo je, je dejal Bučar, da naši kmetje krmijo živino z uvoženimi koncentrati, namesto da bi sami pridelovali več krme. Nato je Bučar med drugim podrobno primerjal donose v družbenem in zasebnem sektorju. Poslanci so zahtevali, naj ZIS predlaga ukrepe še ta mesec.

ZDRAVKO ILIĆ

Najbolj žgoč problem

Od rešitve problema kompenzacij tudi odvisen razvoj kmetijstva

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Stabilnost gospodarjenja v kmetijstvu je odvisna od tega, koliko bomo lahko umirili gospodarske tokove naspoh, je v svojem poročilu na današnji skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora zvezne skupščine rekel Boško Dimitrijević, član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo. Eno od skoraj najbolj žgočih vprašanj, od katerih je v marsičem odvisen nadaljnji razvoj kmetijstva in njegov gospodarski položaj, pa se nanaša na kompenzacije. Ker je rešitev tega vprašanja odvisna zlasti od dogovora med republikami in pokrajinama, bi tudi skupščina morala prispevati k temu, da bi čim hitreje našli ustrezne rešitve za kompenzacije v kmetijstvu, se pravi, da bi skupščina morala pospešiti sklenitev medrepubliških dogovorov.

Ne vsega z zveznim zakonom

Ta bo urejal le vse, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Poročilo o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja je imel predsednik medodborne komisije za izpopolnitev novega pokojninskega sistema Iko Mirković. Zvezni zakon ne bo urejal celotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, temveč samo tisto, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem in z njimi izenačenim osebam, ne pa vsem delovnim ljudem. Z drugimi besedami: pokojninsko zavarovanje državljanov, ki se ukvarjajo s samostojnimi dejavnostmi, bo v pristojnosti republik in pokrajin. V novem sistemu bi po Mirkoviću moralj poiskati takšne rešitve, s katerimi bi zmanjšali razločke v pokojninah, saj le-te danes očitno niso v skladu z načelom o delitvi po delu.

V planu več o varstvu

Zvezni zakon o zavarovanju bi lahko bil sprejet še do aprila 1972

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Na današnji ločeni seji socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine so poslanci potrdili predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Torej lahko upravičeno pričakujemo, da bo novi zvezni zakon sprejet do 31. marca 1972, kakor je bilo določeno.

O osnutku družbenega načrta za razvoj naše države do leta 1975, o čemer so poslanci danes tudi razpravljali, pa zadnja beseda še ni bila izrečena. Poslanci so se dogovorili, da se bo to zgodilo na naslednji seji, to je 16. decembra. Izrazili pa so nezadovoljstvo s tem, da v sedanjem osnutku družbenega načrta niso določene poglavitne smernice za nadaljnji razvoj zdravstva ter borčevskega in invalidskega varstva.

Še naprej — pot reforme

Dr. B. Jović: »Iz kulta potrošnje bo treba preiti na kult stabilnosti!«

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug). Na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je o osnutku družbenega načrta Jugoslavije do leta 1975 poročal član ZIS in generalni direktor zveznega zavoda za družbeno načrtovanje dr. Borisav Jović.

Politika, ki je začrtana v osnutku družbenega načrta, je dejal Jović, pomeni nadaljnjo gospodarsko in družbeno reformo. Poudarjeni sta predvsem dve poglavitni vprašanji:

1. sprejeti je treba vse ukrepe, ki so potrebni za uravnovešenje ponudbe in povpraševanja na domačem trgu, za umiritev cen in za ugodnejše stike v plačilni bilanci s tujino;

2. investicijsko politiko usmeriti k spremembi gospodarske strukture. Ta naj bi zagotovila dovolj energije, surovin in reprodukcijskega materiala, da bi omogočili neoviran proces družbene reprodukcije in bolj uravnovešena razmerja v plačilni bilanci s tujino.

Iz kulta potrošnje bi po Jovićevih besedah morali ustvariti temelj za prehod na kult stabilnosti in varčevanja, zbiranja rezerv, boja za kakovost in trg, za ustvarjanje dohodka. Ustvarili naj bi razmere, v katerih bo potrošnja naraščala samo tedaj in za toliko, kolikor bosta naraščala produktivnost in dohodek.

Stavka na meji: zastoj

Na italijanski in na jugoslovanski strani meje čakajo tovornjaki

SEZANA, 2. dec. — Na mejnem prehodu Fernetiči je danes ostalo nekaj desetin tovornjakov, ki so bili z blagom namenjeni v Italijo. Na italijanski strani namreč zaradi stavke carinikov blaga niso carinili. Dolga vrsta tovornjakov pa se je nabrala tudi na italijanski strani.

Osebni promet na mejnih prehodih zaradi stavke ni bil oviran. Prav tako ni bilo ovir na drugih mejnih prehodih, npr. v Škofijah in na Lazaretu.

Ta (v slabih dveh tednih že druga) stavka italijanskih carinikov je sprožila vrsto nevšečnosti v pretoku blaga.

Zaradi stavke carinikov na italijanski strani meje so težave tudi v železniškem prometu. Kot so povedali našemu dopisniku Lojzetu Kantetu na novogoriški železniški postaji, imajo med Novo Gorico in Sežano razporejenih okoli 240 vagonov, ki so namenjeni s tovorom v Italijo. Trenutno puščajo preko goriškega železniškega prehoda v Italijo le prazne vagone ter vagone z blagom, ki ga bodo ocarinili v notranjosti države.

GUSTAV GUZEJ
LOJZE KANTE

Inženirji jugovzhodne Evrope se združujejo

ATENE, 2. dec. (Tanjug) — Predstavniki združenj inženirjev Bolgarije, Cipra, Grčije in Jugoslavije so v Atenah podpisali sporazum o ustanovitvi stalne konference inženirjev iz držav jugovzhodne Evrope. Organizacija bo imela nalogo, da razvija izmenjavo mnenj in izkušenj ter prispeva k tehničnemu napredku teh držav.

Inž. Milko Bremec

Izšel je iz obrtniške družine in v študentskih letih na Dunaju se je težko preživljal. Z razvojem avtomobilizma pa si je že kot mlad inženir z novatorstvom pridobil gmotna sredstva ter začel delovati v naftni in kovaški industriji države SHS. Po razpadu Avstroogrske so se prejšnji trgi zaprli, odprl pa se je nov trg na jugu.

Inž. Bremec je v povezavi z zvezo srbskih kmetijskih zadrug in z ustanovitvijo kovačije v Zrečah uredil združenje jugoslovanskih železarn; v njem so bile tudi Ruše in Muta. Za prodajo izdelkov je že takrat poskrbel z ustanovitvijo prodajne organizacije Silorad v Zagrebu. V okviru združenja so dosegli prvo proizvodno specializacijo tovarn.

Nemški gospodarji železarne Muta niso mogli skrbeti za rentabilno obratovanje. Tako je njen lastnik leta 1934 postal inž. Milko Bremec. Povečal je proizvodnjo ter s sprejemanjem slovenske inte-

ligence in kovačev iz drugih območij Slovenije zavrl nemštvo v Muti. Postal je duša Cirilmetodove družbe, podpiral Sokola, bil pri strelski družini. Leta 1941 so ga odpeljali v nemško ujetništvo. Pozneje je okusil tudi italijansko internacijo in si tam nakopal hudo bolezen.

Po osvoboditvi se je pridružil obnavljanju dežele. Po hudih preizkušnjah je sodeloval pri postavitvi Litostroja, potem pa je delal pri glavni direkciji kovinske industrije v Ljubljani. Poseben delež je prispeval za oživitev in razvoj kovaštva ter kovinarstva na slovenskem Primorskem. Obnovil prodajno organizacijo slovenske kovaške in kovinske industrije. Tako je najlepše zagotovil razvoj podjetij.

V njem pa je še tlela skrb za izboljšanje delovnih razmer brusačev v kovaških brusilnicah, kajti pri dotedanjem načinu brušenja z naravnimi brusi so kaj hitro zbolevali za silikozo in umirali v mladih letih. Inž. Bremec je izdelal študijo o izdelovanju in uporabi umetnih brusov. Zaradi bolezni je pred štirimi leti odšel v pokoj, vendar je še pomagal z nasveti.

Vse to delo mu je upravičeno prineslo naslov nestorja slovenskega kovaštva; le-to bo nosilo trajen pečat Bremčevega uspešnega delovanja.

D. M.

Do kod seže roka pravice

Poslanci: Zakaj se zatika? - Kakšna je pravica predsedstva skupščine?

LJUBLJANA, 2. dec. »Ali naj seže roka pravice zares do kraja, ali pa povejmo, da to ne velja,« je dejal eden izmed poslancev na današnji skupni seji odborov gospodarskega zbora slovenske skupščine za finance in družbeno-ekonomske odnose, ko so obravnavali poročilo komisije za družbeno nadzorstvo in osnutek stališč, kaj je treba ukreniti na tem področju.

Poslanci so domala soglasno ocenili, da je poročilo komisije preveč načelno, osnutek stališč glede družbenega nadzorstva pa premalo ostro zasnovan; izrečena je bila pripomba, da z besedico »naj« ne bomo prišli daleč in da jo je treba nadomestiti z odločnim »moramo«.

V razpravi so menili, da je družbeno nadzorstvo okrnjeno v svoji funkciji, ker občinske komisije ne dobijo dovolj podpore v svojih skupščinah, kakor hitro se lotijo konkretnih, otipljivih zadev.

Poslanci so vprašali kar naravnost, zakaj ni bil noben organ republiške skupščine obveščen na primer o velikih prekoračitvah stroškov pri gradnji ljubljanskega kliničnega centra, zakaj je prišlo do teh stroškov in odkod je prišel denar, da so jih pokrili. Zanimalo jih je tudi, kaj je z obravnavo primerov, ko so bila draga družbena stanovanja in celo hiše zelo poceni prodane posameznikom, ali ko so nekateri ljudje dobili velike kredite za stanovanja pod ugodnimi pogoji.

Glede na kritiko poslancev, da je poročilo komisije za družbeno nadzorstvo preveč načelno, je bilo pojasnjeno, da je ta komisija obravnavala tudi konkretne ekscese in sestavila o tem posamezna poročila, ki jih je dobilo predsedstvo skupščine, (nekatera, ne vseh) pa tudi poslanci republiškega zbora. Udeleženci današnje seje obeh odborov so izrazili svoje nezadovoljstvo, ker teh poročil niso dobili tudi poslanci gospodarskega zbora, in so se vprašali, ali ima predsedstvo republiške skupščine pravico, da tehta, ali je nekaj primerno za poslance in za slovensko javnost, ali pa ni primerno.

Odbora sta soglašala, da je treba poročilo komisije in osnutek omenjenih stališč dopolniti in konkretizirati, preden bosta predložena v obravnavo republiškemu in enotnemu zboru.

MARKO JAKSE

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik), Jak Koprivc (odgovorni urednik), Ante Mahkota (pomočnik glavnega urednika) Vlado Jarc (notranja politika in gospodarstvo) Miran Šuštar (zunanja politika), Tit Vidmar (kultura), Miro Zakrajšek, Anton Rupnik, Jože Šircelj (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Vojko Černelč (centralna redakcija), Jaka Štular (nedeljska izdaja »Dela«), France Vrečar (sobotna priloga), Bogo Sajovic (Pisani petek).

Ukrepi pred programom

Akcijskega programa ne kaže sestaviti prenagljeno, toda do januarja

LJUBLJANA, 2. dec. Sekretariat CK ZKS je na današnji seji razpravljal zlasti o oblikovanju akcijskega programa za izvajanje stališč 3. seje konference ZKS o socialnem razlikovanju.

Razpravljalci so soglašali, da akcijskega programa ne smejo sestaviti prenagljeno, toda kljub temu naj bi bil pripravljen za razpravo na seji CK v januarju. To pa ne pomeni, da bi zaradi preudarnega oblikovanja akcijskega programa lahko čakali z ukrepi, ki jih je mogoče izvesti takoj. Skratka, dolgoročnost nalog ne sme preprečiti takojšnjih sprememb, ki bi ublažile razlike v družbi, kjer je to mogoče.

Zategadelj bo sekretariat tudi v prihodnjih dneh sklical komuniste, ki delujejo v aktivih raznih republiških ustanov, zatem pa še predstavnike občinskih vodstev ZK in nekaterih večjih delovnih organizacij. Z njimi se bo dogovarjal o oblikovanju akcijskega programa CK ter o akcijskih programih republiških ustanov in občinskih organizacij.

Kaj naj bo v akcijskih programih, določajo stališča in sklepi 3. seje konference ZKS; kdo, kako, v kakšnem obsegu in do kdaj naj bi bil nosilec in uresničevalec posameznih nalog za odpravljanje razlik v slovenski družbi, pa bi se dogovorili na bližnjih posvetih. Ob tem gre še zlasti za to, da bi razgibali vso slovensko javnost, saj so razprave na seji konference dokazale, da zadevajo naštevani problemi ves slovenski prostor.

Člani sekretariata so zatem razpravljali še o sklepu 3. seje konference ZKS, ki narekuje, da se konstituiranje nove mestne konference ZKS Ljubljana uredi v skladu s statutom ZKS. Zato so sklenili, da predlagajo v skladu s 15. členom statuta ZKS komiteju mestne konfrence, naj skliče sejo mestne konference ZKS Ljubljana, na kateri bi razpisali in se dogovorili za način volitev nove mestne konference ZKS v Ljubljani.

Sekretariat je nato še sklenil, da bo 24. seja CK ZKS, na kateri bodo razpravljali o sklepih v zvezi s samoupravljanjem, splošnem ljudskem odporu in nekaterih drugih zadevah, sredi decembra.

BERT SAVODNIK

Naši zdomci med stavko

Iz Zahodne Nemčije je prišlo dosti naših ljudi — Kdaj bodo šli nazaj?

MURSKA SOBOTA, 2. dec. Stavke v tovarnah kovinske industrije v Stuttgartu in nekaterih drugih zahodnonemških mestih so ohromile proizvodnjo tudi v marsikaterem podjetju, kjer sicer ne stavkajo, vendar zaradi pomanjkanja sestavnih delov, zlasti za industrijo avtomobilov, ne morejo delati.

Tako se je tudi iz tovarne Auto—Union (audi) v Ingolstadtu, kjer dela nad tisoč Pomurcev, vrnilo veliko naših ljudi, kjer so zaradi pomanjkanja pomembnih avtomobilskih delov proizvodnjo v večini obratov za nedoločen čas ustavili.

Več delavcev se je danes zglasilo v našem soboškem dopisništvu in prosilo, naj bi jim »Delo« sporočilo, kdaj naj se vrnejo delat, ker da so jim delodajalci povedali, da bodo prek našega tiska pravočasno seznanjeni z razpletom dogodkov v zahodnonemških podjetjih.

Delavec Stanislav Bagoroš iz Petanjcev pri Radencih, ki je prav tako prišel na neprostovoljen dopust, nam je med drugim povedal, da je tudi med delavci oziroma njihovimi sindikati ter delodajalci v tovarni Avto—Union v Ingolstadtu prišlo do spora zaradi izplačil mezd. Sindikati so namreč odločno zavrnili ponudbo vodstva te velike tovarne, da bodo uslužbenim v času stavke plačali mezde v višini 50 do 70 odstotkov.

Če vodstvo tovarne tega svojega sklepa ne bo spremenilo in delavcev ne bo izplačalo v celoti, sindikati napovedujejo stavko tudi v tej tovarni, so nam med drugim povedali naši delavci.

BORO BOROVIĆ

Sekretariat za stike s tujino?

Skrbel naj bi za usklajenost akcij in koordinacijo z vsemi republikami

LJUBLJANA, 2. dec. Iz sekretariata za informacije smo prejeli: Komisija IS za kulturne stike s tujino se je pod predsedstvom dr. Vladimirja Bračiča danes sestala na svoji zadnji seji, kajti z novim letom naj bi skrb za mednarodno sodelovanje na tem področju prevzele Kulturna skupnost Slovenije, Republiška izobraževalna skupnost ter Raziskovalna skupnost SRS.

Kljub temu, da so po novih zveznih ustavnih amandmajih republike prevzele izključno odgovornost za nadaljnji razvoj mednarodnih kulturnih in znanstvenih stikov in je bila ustrezna zvezna komisija že ukinjena, so vendarle člani slovenske komisije za kulturne stike s tujino menili, da ne bi kazalo ohranjati te komisije, pač pa storiti vse potrebno, da bi se njene dolžnosti porazdelile na nove samoupravne skupnosti. Medtem so že v teku dogovori z vodstvi omenjenih samoupravnih skupnosti, tako da bi z novim finančnim letom skupnosti že lahko sprejele še te obveznosti. Da pa bi tudi v novo nastali situaciji dosegli usklajenost akcij posameznih akterjev v inozemstvu, kakor tudi potrebno koordinacijo z ostalimi republikami, so se člani komisije zavzeli, da bi to funkcijo prevzel novi sekretariat za mednarodne stike, o čiger ustanovitvi tačas razmišljamo.

Hrvaški delavci uhajajo

V začetku leta je odšlo 31 odst. več delavcev na delo v tujino

ZAGREB, 2. dec. — V letošnjem prvem tromesečju je odšlo na začasno delo v tujino 13 odstotkov manj delavcev iz vse Jugoslavije, iz Hrvatskepa 31 odstotkov več. Zaskrbljuje dejstvo, da se je število odhajajočih kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev povečalo za 51 odstotkov, zaradi česar se je doma precej poslabšala kvalifikacijska struktura. Na to so opozorili na današnji skupni seji koordinacijskega odbora za zunanje migracije in probleme zaposlovanja naših občanov v tujini pri republiški konferenci SZDL Hrvatske in izvršnega odbora te organizacije.

MARJAN KUNEJ

ISKRA
ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO LJUBLJANA
v Združenem podjetju ISKRA Kranj

razpisuje
naslednja vodilna delovna mesta:

1. POMOČNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA za gospodarsko področje
2. DIREKTORJA razvojnega sektorja za brezžične zveze
3. DIREKTORJA razvojnega sektorja za avtomatizacijo v energetiki
4. DIREKTORJA razvojnega sektorja za elemente za elektroniko
5. DIREKTORJA centra za poslovne informacije

POGOJI:
pod 1.: visokošolska izobrazba ekonomske stroke in deset let delovnih izkušenj v strokovnem delu, od tega pet let na vodilnih delovnih mestih s tega področja;
pod 2. in 3.: visokošolska izobrazba elektrotehniške stroke in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje zadevnega sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 4.: visokošolska izobrazba elektrotehniške ali naravoslovno-tehnološke stroke ustrezne smeri (kemija, fizika) in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 5.: visokošolska izobrazba ekonomske, organizacijske ali ustrezne tehniške stroke in osem let delovnih izkušenj s področja planiranja in evidenc, analiz poslovanja ter organizacije dela, od tega najmanj tri leta na vodstvenih delovnih mestih.

Poleg zgoraj navedenih pogojev in pogojev, ki jih morajo kandidati izpolnjevati po splošnih predpisih, morajo imeti tudi poslovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti, ki jih dokažejo z referencami o rezultatih svojega dosedanjega dela.

Rok za prijavo poteče 21. decembra 1971.

Kandidate prosimo, da pošljejo svoje pismene ponudbe z osebnimi podatki ter dokazili o izobrazbi in dosedanjem delu na naslov: ISKRA — ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO, Ljubljana, Tržaška c. 2 — za razpisno komisijo ZZA.

10901

Zamrznjenje cen je komaj zasilni izhod

Najpogostnejše vprašanje ob nedavnem ukrepu ZIS, da bodo vse cene zamrznjene do konca februarja, je ali bomo ta čas sistem res uredili

Nepričakovani odlok ZIS o zamrznjenju vseh cen na ravni z dne 26. novembra, ki naj bi ostal v veljavi najdlje do konca februarja prihodnjega leta, je sprožil — kot je bilo pričakovati — zelo različne odmeve. Odlok je ZIS sprejel zato, da bi »onemogočil nadaljnje divjanje cen in življenjskih stroškov ter onemogočil, da bodo ukrepi, ki jih bo pripravil v tem času, respično zaživeli.« Gre za že večkrat napovedane ukrepe, po katerih se bodo cene oblikovale na podlagi »ponudbe in povpraševanja«. Komentarji so — rekli smo — različni. Od brezrezervne podpore odloka, do mnenj, da je odlok preuranjen, premalo pretehtan in sploh slab. Med upravičene pripombe sodijo, po našem mnenju, še zahteve: po najtehtnejši argumentaciji za tak ukrep, takojšnjih spremljajočih ukrepih, ki naj v kali onemogočijo špekulacije in deformacije, in po programu, kako bomo od začasno zamrznjenih cen prišli do obljubljenih sistemskih ukrepov. Zbrali smo nekaj mnenj direktorjev delovnih organizacij in vidnih predstavnikov gospodarskega in družbenega življenja v naši republiki.

Sekretar za gospodarstvo: »Pridite jutri«

ANDREJ LEVICNIK, republiški sekretar za gospodarstvo: »Razumite, da ne morem danes dati nobene izjave. Jutri, da. Potem ko se vrneta iz Beograda iniž. Zupan in republiški inšpektor za gospodarstvo Butina, ko bodo stališča ZIS bolj jasna. Zdaj je kopica stvari še silno nejasnih.«

Sindikati: »Edino sprejemljiva odločitev«

JOŽE MAROLT, tajnik republiškega sveta ZSS (predsednik Tone Kropušek je odsoten — v Beogradu): »Povedal bom svoje mnenje, saj sindikat o tem ni razpravljal. Vseskozi smo bili nestrpni do neobvladovanega divjanja cen, kar se je odražalo na poslabšanju standarda ljudi z nizkimi oseonimi dohodki. Vseskozi smo tudi opozarjali, da je treba stvari urejati sistemsko in ne stihijsko. Nobena zamrznitev seveda ni ugodna. Spremlja jo vrsta negotovosti. Kljub temu menim, da je takšna odločitev v sedanji situaciji edino sprejemljiva. Zlasti še zato, ker je tu rok treh mesecev za sistemsko ureditev politike cen. Delim dvom, da je sicer razmeroma dolg rok treh mesecev najbrž prekratek, da bi ZIS uresničil vse, kar obljublja. Zamrznitev cen je sicer sprejemljiva za politiko sindikatov, saj smo ob samoupravnih dogovorih o delitvi dohodka venomer poudarjali, da stale delo in produktivnost stvarni merili za oblikovanje dohodka, nikakor pa ne brezglavo divjanje cen.«

Gospodarska zbornica: »Tudi teoretično zgrešen ukrep«

LEOPOLD KRESE, predsednik Gospodarske zbornice SRS: »Vprašanje, ki ste ga zastavili, je zame dobrodošla priložnost, da »odmrznem« svoje stališče: Ugotavljam dejstvo, da se doslej še noben podoben ukrep pri nas ni obnesel. Tudi nedavna, zdaj že predzadnja zamrznitev cen, ni rodila nobenega pozitivnega rezultata v tem smislu, da bi omejila potrošnjo, stabilizirala tržišče; kar je najslabše: prav nič ni dopriesla k dograditvi in ureditvi našega gospodarskega sistema, kar je bilo pravzaprav navedeno kot utemeljitev tega ukrepa. Da je tak ukrep tudi teoretično zgrešen, najbolje dokazuje to, da so se v času zamrznjenih cen še naprej krepili pritiski na proizvodne stroške.

Pred temi pritiski je moral popuščati tudi ZIS sam, ki je v nekaterih primerih odobril odmrznitev posameznih cen, oziroma prepustil to odmrznitev kartelnemu dogovarjanju gospodarskih grupacij. Cene so v času te »zamrznitve«, narasle za 17 odstotkov, do konca leta pa napovedujejo celo 20 odstotkov. Dvomim, da bo tudi ta zadnji ukrep mogoče vzdržati, še manj pa v uspeh, v kolikor ne bodo v kratkem rešili perečih sistemskih problemov (devizni sistem, stimulacija izvoza, poravnava dolgov gospodarstvu itd.). Očitno je torej, da se tržnega gospodarstva s takimi ukrepi ne da sanirati. Postopek bi moral biti ravno nasproten, namreč pretirano potrošnjo in naraščanje proizvodnih stroškov je moč zavreti samo z doslednim ekonomskim formiranjem cen ter istočasno restriktivno politiko osebnih dohodkov, posredno s tem pa tudi restriktivno politiko splošne potrošnje, saj je znano, da se velik del splošne potrošnje financira iz davkov, ki nastajajo na podlagi osebnega dohodka. Če je že upravičena kakšna zamrznitev, potem bi bila upravičena samo zamrznitev osebnih dohodkov. Socialno politiko bi morala družba reševati s smotrnimi socialnimi ukrepi, na primer z diferenciranopolitiko otroških dodatkov, davčno politiko, subvencioniranjem določenih kategorij stanarin itd.

Zamrznitev osebnih dohodkov, oziroma zajezitev osebne porabe, bi poleg tega ugodno vplivala na gibanje izvoza. Ker ste mi že dali možnost javno povedati svoje stališče o tekoči ekonomski politiki, želim poudariti, da je drugi skrajno potrebni ukrep ureditev ugodnejših pogojev izvoza, povečanje retencije in svobodno kroženje deviz prek organiziranega bančnega trga. Ta ukrep ne trpi nobenega odlašanja več.

Tomos: »Zamrznila tudi naša zahteva«

ING. HENRIK SPICKA, namestnik direktorja Tomosa Koper: »Z zamrznitvijo nismo zadovoljni, ker nam je na zveznem zavodu za cene že tri mesece ležala zahteva po zvišanju cen. Zavod pa jo je zavlačeval vse do tega ukrepa. Mi smo hoteli zvišati cene zato, ker nam je zunanji partner podražil svoje dobave. Tako bo prizadet dohodek našega podjetja. Kar zadeva zamrznitev, ostaja upravičen sum, da bodo nekateri našli kanale, po katerih bodo obšli ukrep ZIS.«

Tehnika: »Pozdravljamo ukrep«

MARKO SKERL, GP »Tehnika«: »Menimo, da bi se morale cene dejansko stabilizirati. Pozdravljamo ta ukrep, ker smo pač potrošniki mnogih artiklov, torej gradbenega materiala in storitev, katerih cene nenehno naraščajo. Mi pa smo potem nasproti kupcem neprestano v navzkrižnem ognju, ker moramo svoje kalkulacije stalno spreminjati. Če bi bilo to nihanje cen v mejah med 3 do 5 odstotkov, bi lahko fiksirali cene za naprej. V zadnjih dveh letih pa so se cene gradbenega materiala in storitev povečevale od 10 do 20 odstotkov. Mislimo tudi, da bi morali pred zamrznitvijo nekatere cene najprej uskladiti z realnimi vrednostmi. Določene stvari niso v pravih razmerjih. Ker imamo slabe izkušnje z dosedanjimi tovrstnimi ukrepi, bi bilo ob tej zamrznitvi najvažneje, da bo imela vlada takšno moč in takšen aparat, da bo svoje sklepe res sposobna tudi izpeljati«.

Ljubljanske mlekarne: »Usklađimo cene«

JANEZ PEROVSEK, direktor »Ljubljanskih mlekarn«: »Za odkupne cene mleka in maloprodajne cene mleka in mlečnih izdelkov smo skupaj z republiško gospodarsko zbornico, republiškim sekretariatom za gospodarstvo in jugoslovanskim mlekarskim združenjem (Mlekosim) pripravljali nov sistem, ki naj bi začel veljati 1. januarja 1972. Zdaj pa bo verjetno lahko stopil v veljavo šele s prvim marcem. Vprašanje premij za mleko ni vezano na zamrznitev cen in se seveda lahko rešuje takoj. Zelo bi bilo koristno, če bi ta ukrep izkoristili za določitev ustreznih razmerij med posameznimi cenami proizvodov.«

Mura: »Tolikokrat smo že poskusili«

VILI HAKL, direktor »Mure«: »Tolikokrat smo že poskusili, a ni bilo pravih rezultatov. Tudi tokrat skeptično gledamo na ta ukrep. Podobno kot zdaj smo tudi lani zamrznili cene, pa so kljub temu šle gor. Smatram še, da se ne moremo izogniti dvigu cen in inflaciji, ki je na svetovnem tržišču. Dvomim, da bi v teh treh mesecih rešili vsa sistemska vprašanja. Slej ko prej bo verjetno spet prišlo do dviga cen. Posebno še, če se bodo uredili problemi v svetovnem monetarnem skladu. Cene se bodo morale zagotovo dvigniti, če bodo revalvirali nekatere zahodne valute: marko, liro in šiling. Na teh področjih namreč kupujemo največ reprodukcijskega materiala. Kljub temu pesimizmu, pa v gospodarstvu še trdno upamo, da bomo enkrat vseeno rešili naša sistemska vprašanja.«

Slovenijales: »Kratkotrajni ukrep«

ANTON PETKOVSEK, direktor »Slovenijales«: »Smatram, da je iz socialnega stališča ZIS pravilno ukrepal. Če pa imamo v mislih borbo proti nelikvidnosti in ureditev gospodarskih razmer v SFRJ, potem je to le kratkotrajni ukrep, ki ne prinaša rešitve osnovnih gospodarskih problemov.«

Planika: »Dobrodošla zamrznitev«

MILICA OZBIČ, direktorica »Planike« Kranj: »Zamrznitev cen nas ni preveč prizadela, ker v glavnem naše izdelke izvažamo. Prav v teh mesecih gre pretežni del naših čevljev v izvoz. Po drugi strani pa nam je začasna zamrznitev dobrodošla, ker je začasno ustavila nenehno naraščanje cen reprodukcijskega materiala in rast ostalih stroškov.«

Emona: »Nasprotni učinki«

FRANC NEBEC, direktor »Emone« Ljubljana: »Običajno se vsak novi predsednik vlade posluži zamrznitve cen, ker v tem vidi rešitev stabilizacije gospodarstva. Mislim, da to ni način, s katerim bi stabilizirali gospodarstvo. V gospodarstvu bomo s tem povzročili celo vrsto ekscesov. Konkretno bomo v proizvodnji mleka, živine in mesa ter sličnih proizvodov, ki so pomembni za naš trg, dosegli nasprotne učinke; se pravi stagnacijo proizvodnje, oziroma osiromašenje trga. Sicer pa sem prepričan, da bomo po spoznanju, da tak način nikamor ne vodi, začeli reševati problem odmrznitve cen in normalizacije trga; ponekod pravočasno, drugod prepozno.«

Meblo: Bodo spet luknje v ledu?«

ANTON SLAPERNIK, direktor »Mebla« N. Gorica: »Čudno je, da zamrzujemo cene, ko pa smo jih že zamrznili pred enim letom. Kaže, da je pač večina našla luknje v ledu, saj so cene narasle mnogo bolj kot prejšnja leta. Pri vsem tem pa so se povečala nesorazmerja med posameznimi podjetji; saj proizvajalci čevljev, konfekcije in drugi, ki menjajo izdelke med letom, niso imeli zamrznjenih cen. Tisti, ki so se o cenah dogovarjali, pa so se ponavadi dogovorili za višje cene, kot je bilo potrebno. Prepričan sem, da bi bilo naraščanje cen mnogo manjše v letošnjem letu, če bi bile cene sproščene. Menim, da je sama zamrznitev, brez drugih ukrepov, ki bi morali pripeljati do pogojev oblikovanja cen na trgu, neučinkovita.«

BORIS DOLNICAR
ALBINA PODBEVSEK
IVAN VIDIC

BREGAR

— No, pa končno ni nobene luknje več na naši cesti!

Dogovor, ne pa spor

Kaj pravi predsednik administrativne komisije skupščine SRS Ivan Renko o družbenem dogovoru o nadomestilih za poslance, odbornike in funkcionarje

Nekatera povsem razumljiva in upravičena razhajanja ob sprejetju družbenega dogovora o nadomestilih za poslance, odbornike in funkcionarje v naši republiki, so v novinarskih komentarjih v drugih republikah imenovali »spor zaradi plač funkcionarjev v Sloveniji«. Gre za prvi poskus enotno urediti in ovrednotiti nadomestila voljenim predstavnikom in funkcionarjem občinskih, republiških in družbenopolitičnih skupnosti. Kako je s slovenskim »sporom zaradi plač«, smo povprašali predsednika administrativne komisije republiške skupščine Ivana Renka.

»Devetnajstčlanska komisija je pripravila gradivo, ki je zdaj v javni razpravi. Gotovo je, da smo pričakovali določene pripombe in menim, da raven letošnjih popolnoma ustreza našim pričakovanjem. Družbeni dogovor naj bi podpisalo 460 podpisnikov. Več kot polovico nam je že poslalo podpisane dogovore, pripombe na gradivo pa štejejo približno 120 tipkanih strani. Komisija bo zdaj pretehtala vse pripombe in skušala — skupaj s podpisniki — dokončno uskladiti končno besedilo tega, poudarjam, prvega tovrstnega dogovora. Mislim torej, da je postopek povsem normalen in razumljiv in da ne gre za nikakršen spor — povsem razumljivo in umljivo je, da so mnenja deljena. Naša naloga je zdaj, da poiščemo končno besedilo — ne z glasovanjem in preglasovanjem, marveč z dogovarjanjem.«

Nevzdržna zahteva po faktorju stimulacije

— Med pripombami smo zasledili tudi zahtevo, da bi v dogovor vgradili nekakšne »faktorje stimulacije«, kot je to v delovnih organizacijah, v odvisnosti od rezultatov poslovanja. Torej oblikovali naj bi kalkulativne in ne »končne plače«.

»Sodimo, da poslanec ne sodeluje v delovni organizaciji, ki proizvaja. Torej tudi samoupravno ne deli nekega dohodka. Menim, da je zahteva po faktorju stimulacije nevzdržna.

Ne moremo imeti dobrega ali slabega ministra. Če je dober, je minister, če ni dober, ga moramo razrešiti. Z materialno stimulacijo oziroma destimulacijo ne moremo izražati zaupanja do ljudi, ki so na svoje položaje voljeni. Prav zato nismo mogli uporabiti družbenih dogovorov, ki veljajo za gospodarske organizacije. Ne bi mogli upoštevati vseh specifičnosti dela poslanca, odbornika ali drugih funkcionarjev. Zato torej poseben družbeni dogovor — družbeni dogovor, ki naj bi ovrednotil funkcije. Menili pa smo, da mora ta dogovor upoštevati tudi potrebe kadrovske politike, saj se ljudje stežka odločajo za takšno delo.«

— Menda je jabolko »spora« — v višini najvišjih nadomestil?

»Nikakršnega spora ni! Posamezni podpisniki se odločajo, ali naj bo najvišje nadomestilo 6 ali 7.000 dinarjev. Gre za izražanje mnenj in mislim, da tega ne gre takoj označiti kot nekakšen konflikt zaradi plač.«

Ali je 7.000 din preveč?

— Lahko poveste, koliko podpisnikov meni, da je najvišje nadomestilo iz predloga (7.000 din) previsoko?

»Približno tretjina.«

— Kaj pa vaše mnenje: je to preveč?

»Najprej smo v komisiji zapisali 6.000 dinarjev. Upoštevati pa je treba, da nadomestilo ni plača, ampak dopustna možnost. Tak sklep dejansko ne dovoljuje kakršnegakoli presega čez zapisano višino nadomestila — pri drugih družbenih dogovorih temu ni tako.«

— Če kateri izmed podpisnikov ne želi podpisati družbenega dogovora: kakšno možnost ima?

»Izdela lahko samostojen interen akt in ga pošlje v pregled verifikacijski komisiji, ki presodi, ali je v sogiasju z zakonskimi predpisi. Za družbeni dogovor pa smo se odločili prav zaradi tega, ker je bila odločna zahteva iz občinskih skupščin, naj bi izdelali skupne kriterije in uredili medsebojna razmerja.«

— Se to: med pripombami so tudi želje, naj bi družbeni dogovor veljal od 1. junija. Kaj pravite k temu?

Lahko tudi 1. junija

»Komisija se sicer ni sestala, mislim pa, da ne bo pripomb. Mi smo zapisali 1. november. Če kdo želi, se lahko odloči tudi za 1. junij.«

— Kako tolmačite, da dogovora še niso vsi podpisali?

»Rekel sem že, da smo prejeli v dvajsetih dneh približno nekaj več kot polovico odgovorov. Druge še pričakujemo, saj nihče zaradi dogovora ne sklicuje posebne seje.«

IVAN VIDIC

Grozi osamitev

Nas bodo železniške in cestne poti iz Srednje Evrope kratkomalo obšle?

Ker naj bi bile zamude mednarodnih potniških vlakov posledica neupravičenih postopkov jugoslovanskih železnic, kot je izjavil predsednik grških železnic upokojeni general Hristopulos, sedaj menda razmišljajo, da bi grške železniške zveze raje speljali preko Bolgarije, Albanije ali Italije.

To je spodbudilo poslanca republiškega zbora slovenske skupščine Ivana Krefta, da je zastavil tudi vprašanje: Ali morda obstajajo zna menja, da bi se zaradi enakih ali podobnih razlogov takih ukrepov (bodisi v železniškem, bodisi v cestnem prometu) poslužila kakšna slovenska soseda (Italija, Avstrija, Madžarska)? Odgovoril mu je namestnik republiškega sekretarja za gospodarstvo inž. Ivo Klemenčič.

Izolacija slovenskih železniških poti je vedno bolj nevarna, saj se vse države borijo za tranzitni promet. Konkurenčne poti so predvsem naslednje: Italija—Avstrija preko Trbiža, dasiravno je proga nad Novo Gorico in Jesenicami precej krajša. Italija—Madžarska preko Trbiža in Gradca, čeprav se je seveda nad Ljubljano moč hitreje prepeljati. Tudi Hrvaška vse bolj forsira svoje prometne poti preko Reke proti Madžarski in Avstriji. Namesto da bi se tovorni promet iz Madžarske še močneje odvijal po slovenskih tleh, se pravi skozi Ljubljano v Trst na dalje v druga italijanska mesta, pa se vse bolj pogosto usmerja na Reko.

Podobne tokove je čutiti tudi v cestnem prometu. Nevarnost prometne osame Slovenije je postala še posebej pereča z gradnjo južne avstrijske avtoceste, ki bo speljana od Dunaja mimo Gradca, Celovca, Beljaka, nato čez mejo v Trbiž in naprej v notranjost Italije. Druga »obvoznica« pa bo nastala z dograditvijo avtoceste Maribor—Ptuj—Zagreb, kjer se bodo potem lepo odprle nove cestne povezave z Reko, Splitom ali Beogradom. Tako se lahko zgodi, da bodo srednjeevropski cestno prometni tokovi proti Italiji in Balkanu zaobšli slovensko smer Šentilj — Maribor — Ljubljana — Postojna in po tej poti dalje proti Reki oziroma Italiji.

Omenjenim izolacijskim tendencam se lahko izognemo s čimprejšnjo izgradnjo avtoceste Šentilj—Maribor—Ljubljana, z ustreznimi odcepi proti Novi Gorici, Trstu, Kopru in Reki, je dejal inž. Klemenčič.

B. D.

Ali se kaj zanimamo za 380 kV daljnovod

Druge republike so že povedale, da bodo sodelovale pri financiranju gradnje daljnovoda, iz Slovenije take izjave Mednarodni banki še nismo dali

Inž. Ivan Lešnik, se je kot zastopnik podjetja Elektrogospodarstvo Maribor udeležil pogovorov s predstavniki Mednarodne banke za obnovo in razvoj glede sofinanciranja gradnje omrežja daljnovodov napetosti 380 KV v Jugoslaviji

V Jugoslaviji bi morali zgraditi po programu do leta 1978 3000 kilometrov daljnovodov 380 kV, 19 transformatorskih postaj z inštalirano močjo 13.100 megavoltamperov in dve razdelilni postaji. Za uresničitev tega programa je potrebnih približno 300 milijonov dolarjev. V Sloveniji bi morali po tem programu zgraditi približno 540 kilometrov 380 kV daljnovoda, dve transformatorski postaji in dve razdelilni postaji. Mednarodna banka je pripravljena sofinancirati v dveh fazah, in sicer v prvi fazi od leta 1971 do 1975 ter v drugi fazi od leta 1974 do 77. Slovenija bi od celotnega kredita dobila proporcionalni delež v skupnem projektu, kar znaša 6,6 milijonov dolarjev v prvi fazi.

Misiji Mednarodne banke so prejšnji teden v Beogradu SR Srbija, Bosna in Hercegovina, Makedonija in Črna gora zagotovile, da bodo prevzele svoj delež in da bodo njihove banke dale garancije za del lastne udeležbe. Tudi predstavniki Hrvatske so na pogovorih v Beogradu sporočili, da je v njihovi republiki dosežen sporazum o financiranju in izgradnji celotnega projekta za 380 kilovoltno omrežje. Predstavniki Slovenije misiji Mednarodne banke niso dali izjave, da je projekt sprejet kot prioritetni v republiki, ker kompleksen program še ni bil sprejet po postopku družbenega dogovora. Prav tako banke niso dale garancije za lastno udeležbo oz. se predstavnik banke, ki bi naj dala garancijo za lastno udeležbo, ni udeležil pogovorov.

MARJAN KOS

Inšpektorji posredujejo

NIŠ, 2. dec. (Tanjug) — Inšpektorji občinske skupščine Niš so podjetje Niš ekspres pozvali, naj cene v medmestnem prometu zniža na raven z dne 26. novembra ter v celoti spoštuje sklep ZIS o zamrznitvi vseh cen do konca februarja. Niš-ekspres je cene takoj po objavi omenjenega sklepa ZIS povečal za 12,5 odst., danes pa delajo spet po starih cenah. Nezakonito doseženi dobiček jim bodo odvzeli.

Cene so menda povečala tudi druga avtobusna podjetja v tem delu Srbije. Tudi ta bodo kaznovana.

Oglašujte v dnevniku
DELO

Delavski akcijski odbori

Slovenska izdaja »Komunista« je že 24. septembra letos objavila uvodnik z naslovom »Akcijski odbori«, v katerem je med drugim zapisano tudi naslednje:

»Ta pobuda zasluži pozornost. Revolucionarno dejanje, komaj začeto revolucionarno razdobje za stopnjevanje naše revolucije se spreminja v kri in meso. Zato ji moramo dati vso podporo. Ne samo v besedi, ampak tudi v dejanju. Pri tem morajo prednjačiti komunisti. Zanje je to priložnost, da pokažejo, kako se besede spreminjajo v dejanja, kako se dogovori, sklenjeni samoupravno in plebiscitno, spreminjajo v življenje. To je tudi priložnost za vse, ki jim je do tega, da ta družba še hitreje napreduje. To pa omogočajo sedanja ustavna dopolnila kakor tudi paket ustavne reforme, ki še čaka na uresničenje. To bo pospešilo in vsebinsko pomagalo, da bomo čim prej dobili novo republiško in zvezno ustavo.

Zato menimo, da bi morali te elementarne napore, ki jih že vlagamo v uresničevanje ciljev zveznih in republiških ustavnih dopolnil v osnovnih celicah organiziranega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega življenja, obogatiti z ustreznimi pobudami tudi na višjih ravneh. Ni namreč dovolj, da spremlja ustavno razpravo samo koordinacijska komisija ali skupina pri kakem forumu. Potrebno je, da spremljajo izvajanje teh amandmajev, posebno tam, kjer doživlja naša demokracija, naše samoupravljanje preporod, to pa je v proizvajalnih odnosih, v združenem delu in podobnem — telesa, ki jim je akcija glavni smoter. Zato bi bilo zelo zaželeno, ko bi se podobne pobude pojavile tudi na višjih ravneh, kakor sta delovna organizacija in krajevna skupnost. To bi bila priložnost, da ne le oživimo predlagane ustavne amandmaje, ampak bi to bila tudi priložnost za vse, posebej za komuniste, da z akcijo in na podlagi svojih stališč, dogovorov in sklepov oživijo mnoge dokumente in že sprejete ugotovitve.

Odgovornost odgovornih

Na dan lastne in skupne republike veujemo, da velikanska večina socializmu zvestih ljudi v Jugoslaviji ve: tu se utira pod sedanjim rodovom, ki nočejo, da bi jim bil potni list edini izhod, kakor tukaj niso pravi izhod majhne sanacije in kompromisi z nazadnjaškimi silami. Ve, da je prav tako zakonito priklicati iz tujine cvet našega delavskega razreda ter tukaj delati za pridobivanje potencialnih pripadnikov tega razreda. Ve, da je dvajset let zakasnelo priznanje nerazvitosti tretjine republike ne samo pravica do enakopravnosti revščine, kjer koli jo imamo, temveč tudi obsodba politične hinavščine, ki noče priznati istosti družbenogospodarskih interesov vseh državljanov SR Hrvatske, temveč ta interes išče v kdove kakšni vrsti njihovega upiranja na narodnostni podlagi. Toda kdor trdi, da so izbruhi množičnih zahtev po svobodi odločanja, kritika prepočasne politike, zahteva po odgovornosti odgovornih za neopravljena dejanja — kdor trdi, da so to znamenja separatizma, ne dela samo v tujo, temveč tudi v svojo lastno škodo. Tisti, ki v državi, kakršna je naša, ostajajo gluhi za zahteve delavskega razreda katerega koli naroda in katere koli republike, krepi birokracijo tudi v okolju, v imenu katerega interesov baje ni mogoče razumeti zahtev onega drugega. Posledica tega je dušitev demokratičnega samoupravljanja razvoja ureditve v lastnem narodu in delavskem razredu. To je sporočilo Jugoslavije svetu socializma, ki jo obkroža, je napisala Neda Krmpotić v VUS.

Brez surovin ni razvoja

Dr. Vasil Grivčev, predsednik gospodarskega zbora zvezne skupščine je naslovil na zvezni izvršni svet pismo s predlogom, kako bi zmanjšali uvoz reprodukcijskega materiala. V zvezi s tem pismom je dr. Grivčev izjavil za Tanjug, da znaša naš blagovni primanjkljaj s konvertibilnim območjem v letošnjih devetih mesecih okrog milijardo dolarjev, to je za 24 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

Tega primanjkljaja pa ni mogel izravnati niti blagovni suficit, ki predstavlja samo eno tretjino primanjkljaja.

Glavni vzrok za tako stanje je favoriziranje uvoza reprodukcijsekga materiala ob istočasnem zaostajanju domače proizvodnje nekaterih surovin, ki bi jih lahko proizvajali doma in to po konkurenčnih cenah. Tako je, denimo, s cementom, nekaterimi metalurškimi izdelki in še z nekaterimi vrstami blaga, ki jih že leta uvažamo v velikih količinah. Samo za uvoz teh 30 deficitnih proizvodov plačuje naša država okrog 250 milijonov dolarjev letno.

Dr. Grivčev predlaga, da bi izdelali poseben program za razširitev proizvodnje reprodukcijskega materiala ob dogovoru republik in pokajin ter regionalno razporeditev potrebnih objektov in njihovo finansiranje.

Kaj je resnica?

Nekatere trditve v osnutku načrta za družbeni razvoj države človeka begajo. Pri tem naj omenim samo položaj v zvezi z gradnjo vodnega sistema Ibar—Lepenac; zaradi njega je Kosovo prejšnji mesec na seji ZIS nasprotovalo sprejetju osnutka (sprejeli so ga šele teden dni pozneje) in zahtevalo, naj se federacija najprej obveže, da bo ta vodni sistem financirala.

V osnutku, ki so ga predložili skupščini, piše, da »republike in pokrajini sprejemajo obveznost, da bodo z lastnimi sredstvi sodelovale pri financiranju gradnje tega vodnega sistema, in se strinjajo s tem, da bo federacija zagotovila poroštva za najetje tujih posojil.« V opombi pod črto pa je na isti strani rečeno, da se »posvetovanja o tem vprašanju med posameznimi republikami in pokrajinami še nadaljujejo«.

V dodatku osnutka, ki govori še o nekaterih drugih spornih vprašanjih, potrebnih uskladitve, republike konkretno dajejo svoja mnenja glede zahteve Kosova: Bosna in Hercegovina jasno opozarja, da »zaradi svojih bilančnih težav ne more sprejeti dolžnosti, da bi sodelovala pri financiranju vodnega sistema Ibar—Lepenac«.

Hrvatska navaja, da ji finančni položaj ne dovoljuje »prevzemati nikakršnih nadaljnjih obveznosti«.

Slovenija zastopa stališče, da »sklepe o morebitni udeležbi republik pri financiranju projekta Ibar—Lepenac lahko sprejemajo samo republiške in pokrajinske skupščine« in da vse dotlej, dokler »sklepi teh skupščin ne bodo znani, ni primerno, da bi v osnutek načrta vnašali kakšna tovrstna stališča«.

In vendar: v osnutku načrta je rečeno (naj na to še enkrat opozorimo), da »republike in pokrajine sprejemajo obveznost, da bodo sodelovale pri financiranju vodnega sistema Ibar—Lepenac«. Kaj je potem resnica, vprašuje VUS.

SK SNEŽINKA

prireja od 3.—8. decembra
na Gospodarskem razstavišču
v Ljubljani

II. SMUČARSKI SEJEM

Poleg tradicionalnega sejma rabljene opreme razstavlja še 23 tujih proizvajalcev smučarske opreme, 12 domačih smučarskih središč in potovalnih agencij ter 8 domačih trgovskih hiš.

Vsak dan predvajanje smučarskih filmov neprekinjeno od 10.30 do 19. ure.
Vsak dan predavanja in praktične demonstracije.
Vsak dan ob 17. uri žrebanje dobitnika Elanovih smuči.
Vstopnina 3 din za odrasle in 1,5 dinarja za otroke do 10 let.

SEJEM JE ODPRT VSAK DAN OD 10.—19. URE.

10451

Mrtva točka premagana?

Najprej senzacija.

Washington Post: Združene države Amerike so na sestanku »kluba desetih« presenetile partnerje s ponudbo, da bi ceno zlata, izraženo v dolarjih, povečali za 10 odstotkov. To se pravi, devalvirali bi dolar.

Zahodnonemški gospodarski minister Karl Schiller: Američani so ponudili devalvacijo dolarja, ki presega vse pričakovanje skeptikov. Gre za devalvacijo »za več kot pet odstotkov«.

Ameriški predsednik Nixon: ZDA bodo dale svoj prispevek k okrepitvi mednarodne trgovine in mednarodnega denarnega sistema, a svoj delež naj prispevajo tudi druge dežele. Ob sodelovanju glavnih gospodarskih sil se bo ameriški trgovinski primanjkljaj tako skrčil, da bodo ZDA lahko ukinile dodatno dajatev na uvoz tujega blaga.

Japonski finančni minister Mizuta: Vprašanja okrog revalvacije jena »se bližajo rešitvi«. Ministrsko-finančni krogi Tokia: jen bo revalviran za 15 do 16 odstotkov.

Takšni so najpomembnejši fragmenti izjav in stališč ob mednarodni denarni krizi iz zadnjih dveh dni in po tistem, ko se je končal rimski sestanek finančnih ministrov iz desetih gospodarskih velesil Zahoda. Nič ni določenega: trditve Washington Posta o ameriški ponudbi za devalvacijo dolarja ni nihče uradno potrdil, govorice o revalvaciji jena in govorice o revalvaciji marke so neoprijemljive. Edino, kar so v Rimu zares trdno sklenili, je to, da se bo klub desetih spet sestal 17. in 18. decembra v Washingtonu. In vendar prevladuje občutek, da rešitev visi v zraku.

Na naslednjem temelji ta občutek. Bonski minister Schiller o devalvaciji dolarja za več kot 5 odstotkov ni mogel govoriti iz zraka in v prazno. Takšnih izjav namreč ni mogoče vreči v javnost, da potem pri priči poženejo temperaturo na trgih navzgor, brez tehtnih razlogov. Posredno pa pričajo o bližajoči se rešitvi tudi druga poročila in izjave o poteku sestanka v Rimu.

Tako je na primer ameriški finančni minister Connally orisal rimsko soočenje v naslednjem smislu. Razpravljali so o spremembah valutnih tečajev. Deseterica je proučevala vrsto hipotetičnih položajev«, številke, ki so vključene v vrsto shem za preureditev odnosov med valutami, deleže plusov in minusov za posamezne udeležene države — vse to v razsečnostih, ki bi omogočile prebiti se iz krize. Nihče pa ni ponujal konkretnih načrtov in predlogov, pravi Connally, in nihče ni predlogov sprejemal.

Vsa operacija je seveda morala potekati na dosti manj akademski način, kakor jo skuša prikazati Connally. Upoštevati je treba, da so to prva zares mnogostranska pogajanja o valutnih in trgovinskih odnosih v zgodovini, ali vsaj prva pogajanja, kjer so moči posameznih partnerjev — ZDA, Japonske in zahodne Evrope — tako relativno izenačene in hkrati navznoter strukturirane. Po tej plati, po zapletenosti naloge, ki jo je treba rešiti, spominjajo ta pogajanja kvečjemu še na sedanji SALT ali na bodoča pogajanja o vzajemnem in uravnovešenem krčenju vojaških sil v Evropi; na gospodarskem terenu pa je bila sedanjim monetarnim pogajanjem podobna samo Kennedyjeva runda o znižanju carin.

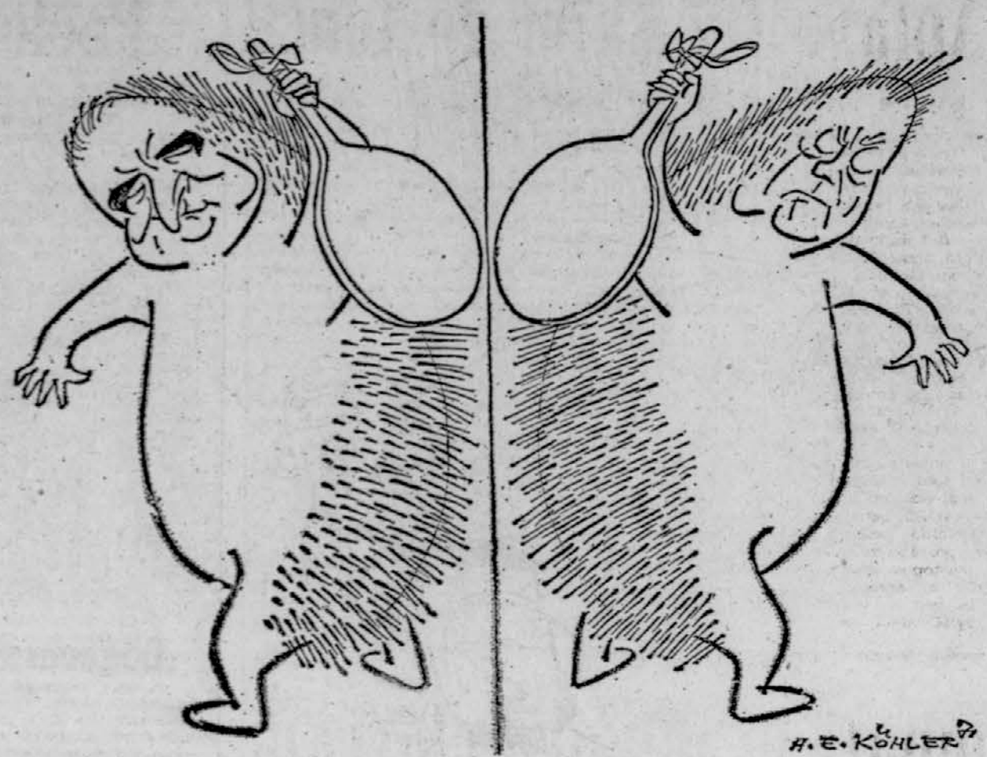
Kakorkoli, Američani so po vseh znamenjih sodeč popustili. Sprevideli so, da s silo in masivnim pritiskom ne bodo mogli naenkrat doseči vsega, kar so sprva hoteli: revalvacijo glavnih partnerskih valut, prerazdelitev skupnih vojaških izdatkov, reorganizacijo vsega zahodnega tabora. Zato so najprej privolili v to, da se vsa snov razdeli na dvoje. V prvem sveženju so zdaj vprašanja v zvezi z odnosi med valutami. To je treba rešiti najprej, ker sicer grozi grda in nevarna gospodarska kriza. V drugem sveženju pa so pravila igre za mednarodno trgovino, delitev vojaških stroškov in tako naprej. Prvi sveženj bodo morda res uredili že pred Novim letom, zakaj tu se je očitno stri dolarski tabu.

Drugi sveženj naj bi razvozlali na vrsti vrhunskih sestankov. Richard Nixon se bo prav kmalu sestal s francoskim predsednikom Pompidoujem, zahodnonemškim kanclerjem Brandtom, britanskim premierom Healthom in predsednikom japonske vlade Satom. Pred tem ali vmes ali potem bo še vrsta drugih srečanj: danes Pompidou — Brandt, potem kmalu vrh EGS in najbrž še kaj. Tu pa bo šlo za kompleksno mednarodno politiko in ne več samo za dvostranske odnose ali samo za gospodarska vprašanja.

Skratka, v zvezi s samim dolarjem in s številkami, ki bi natančno povedale, kakšni bodo bodoči odnosi med valutami, ki so pomembni tudi za nas, ni uradno še nič trdnega. Zgodilo pa se je nekaj drugega: vse kaže, da se je reševanje krize dokončno premaknilo z mrtve točke.

DUŠAN DOLINAR

KÖHLER: SREČANJE BRANDT - POMPIDOU

Najprej se bo treba temeljito obriti

»Frankfurter Allgemeine«, Frankfurt

Kmalu konec stavke?

Začel se je »posebni postopek za poravnavo« med zahodnonemškimi delodajalci in kovinarskim sindikatom - Zadnji poskus za dosego kompromisa

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 2. dec. V Stuttgartu, središču sedanjega stavkovnega gibanja v Zahodni Nemčiji, se je včeraj začel tako imenovani »posebni postopek za poravnavo« med delodajalci in kovinarskim sindikatom. To je zadnji poskus, v imenu »svobode tarifnih partnerjev« doseči kompromis glede povišanja plač. Če se ne bo posrečil, bo morala intervenirati zvezna vlada.

Po poročilih iz Baden-Württemberga pa obstajajo »zelo ugodne možnosti« za poravnavo, že prihodnji teden. Sindikati še vedno terjajo enajstodstotno povišanje plač, medtem ko industrijalci ponujajo samo 4,5 odstotka. Kompromis se bo verjetno gibal med šestimi in osmimi odstotki. Ureditev spora v stuttgartskem industrijskem bazenu bi vplivala tudi na dogajanje drugod po Zahodni Nemčiji, posebno v Porurju, kjer se sindikati in industrija še tudi niso sporazumeli. Stuttgartski model bi veljal potem verjetno za vso državo.

KARL SCHILLER: mazilo za gospodarsko kolesje

Na območju severnega Badna in severnega Württemberga je zdaj 360.000 ljudi brez dela. Okrog 120.000 delavcev iz 80 podjetij je pred desetimi dnevi začelo stavkati, ostalih 450 podjetij pa so po sklepu zveze industrijalcev kovinske stroke zaprli in delavce vrgli na cesto. Ta ukrep velja za klasični način kapitalističnega pritiska na delavce in je vzbudil hudo kri v javnosti in zaostril politično ozračje. Celo v gospodarskih krogih ni naletel na popolno odobravanje.

Posledice stavke v središču zahodnonemške predelovalne kovinske industrije čutijo že povsod po državi, predvsem pa v avtomobilskih tovarnah, ki so odvisne od kooperantov v stuttgartskem prostoru. Včeraj je prenehala delati ingolstadtska avtomobilska tovarna Audi - NSU, pri čemer je izgubilo delo kakih 9000 ljudi, rüsselsheimski Opel bo ustavil delo v petek, prihodnji teden pa grozi popolna paraliza wolfsburškemu Volkswagnu, kjer je zaposlenih kakih 130.000 delavcev.

Ena izmed posledic stavke je tudi skrajšan delovni čas v številnih podjetjih. Doslej je bilo prizadetih kakih 60.000 delavcev, v nekaj dneh pa se ta številka lahko povzpne na 200.000, kakor sodijo gospodarski strokovnjaki zahodnonemških dnevnikov. Za marsikatero podjetje je možnost za prehod na skrajšan delovni čas (za povprečno deset tedenski delovnih ur) zelo dobrodošla, kajti zaradi upadanja, oziroma normalizacije konjunkture so se naročila na splošno zmanjšala za okrog pet odstotkov, v nekaterih panogah — posebno v jeklarski in strojni industriji — pa tudi za 20 in več odstotkov.

Čeprav se je konjunktura močno ohladila, je bonska vlada še naprej optimistična glede prihodnosti. Skupina petih gospodarskih strokovnjakov (imenovana »peterica modrijanov«) je pred kratkim sestavila znanstveno prognozo za gospodarska gibanja v naslednjem letu. Po njeni sodbi ne bo prišlo do recesije, kakršna je bila v letih 1966 in 1967, ko se je število brezposelnih povzpelo na 680.000 (3,1 odstotka). »Peterica modrih« pričakuje, da se bodo življenjski stroški povečali za 4,5 odstotka (letos 5,9 odstotka), in da bo število brezposelnih porastlo kvečjemu za 380.000. Trenutno menijo, da je v ZRN 170.000 brezposelnih. Če bi se napovedi uresničila, bi brezposelnih še vedno ne doseglo »normalnih« treh odstotkov. S tem bi bila Zahodna Nemčija še vedno na dnu svetovne lestvice, kar se tiče nezaposlenosti. Če bi pa konjunktura le preveč upadla, ima gospodarski minister Schiller na voljo kakih deset milijard mark (iz izrednega državnega proračuna in iz sklada konjunkturnega prispevka, ki so ga pobirali v prejšnjih letih), s katerimi bi lahko spet pognal gospodarsko kolesje, če bi se začelo ustavljati.

SLAVKO FRAS

Glas iz Celovca

Janko Ogris o neizpolnjenih obveznostih do manjšine — Hans Sima: »Ni dovolj govoriti, treba je dejanj«

OD DOPISNIKA RTV LJUBLJANA

CELOVEC, 2. dec. V koroškem deželnem zboru se je ta teden začela razprava o predlogu deželnega proračuna za prihodnje leto, v okviru te pa tudi poslanska debata o odprtih mednarodno-političnih vprašanjih slovenske manjšine. Začel jo je socialistični poslanec Slovenec Janko Ogris s pritrdilom Slovencem, da Avstrija v resnici ni v celoti zadovoljivo izpolnila obveznosti do manjšin; v sklepni besedi ga je med drugim podprl koroški deželni glavar Hans Sima. »Ni dovolj, da le govorimo o dobrem sosedstvu, treba je tudi dejanj,« je dejal deželni glavar.

»Ne drži namreč, da so vsi problemi manjšine rešeni. Njihova pravica do dvojezičnih topografskih napisov, ki jih sedmi člen državne pogodbe izrecno predpisuje, je ostala še neizpolnjena. Mi bomo rešitev iskali in jo tudi našli,« je zagotovil koroški deželni glavar, pri čemer je še pred tem podčrtal, da manjšini za to nihče ne bo vsiljeval ugotavljanja njene številčne moči. Tukajšnji Slovenci so njegovo izjavo sprejeli z vidnim zadovoljstvom, saj nakazuje viden premik iz dosedanje pat pozicije, ko se je koroška manjšinska politika, vsaj kar zadeva dvojezične napise, na narodnostno mešanem ozemlju več ali manj prepletala z mnenjem, da bi bila realizacija tega določila državne pogodbe pogojena z neko obliko takoimenovanega ugotavljanja manjšine.

HANS SIMA: »Ni dovolj, govoriti o dobrem sosedstvu, treba je tudi dejanj . . .«

Slovenski poslanec Janko Ogris je poslanskim kolegom spregovoril v imenu svoje narodnostne skupnosti. Izrazil je pričakovanje Slovencev, da bo Avstrija enako dosledno kot je podprla svojo manjšino na Južnem Tirolskem podprla ter zakonsko zaščitila tudi hrvaško in slovensko narodnostno skupnost na Gradiščanskem oziroma avstrijskem Štajerskem in Koroškem. »Brez te posebne podpore močnejšega šibkejšemu, ne da bi bila manjšina deležna posebne zaščite in podpore,« — je Ogrisu pritrdil tudi socialistični poslanec Josef Guttenbrunner, sicer predsednik deželnega šolskega sveta, — »je njihova enakopravnost zgolj deklarativno podana, ne pa tudi udejanjena.« Slovenski poslanec je dalje citiral misel avstrijskega zunanjega ministra Kirchschlägerja med njegovim nedavnim obiskom v Rimu, da življenja manjšine ni mogoče usmerjati zgolj po paragrafskih tirnicah; namenjena je bila italijanskim partnerjem, veljala pa je Južnim Tirolcem. Janko Ogris je k temu dodal: »In vendar ne tudi brez paragrafov!«

Pozdravil je nekatere pozitivne pridobitve Slovencev na avstrijskem Koroškem, tako priznanje javnosti za kmetijsko šolo v Podravljah, začetek gradnje poslopja državne gimnazije za Slovence v Celovcu ter proračunsko postavko za financiranje kulturno-prosvetnega dela slovenskih organizacij. Izrazil je pričakovanje in prepričanje Slovencev, da ta finančna pomoč iz državnega proračuna letos ne bo presahnila. Na kratko se je dotaknil tudi sprememb, ki se obetajo Slovencem z novo teritorialno porazdelitvijo koroških občin, ko bodo manjše občine pripojene k večjim. »Zlasti na področju šolstva tu ne gre, da bi prezrli interese in pravice Slovencev na jezikovno mešanem predelu dežele,« je opozoril Janko Ogris, ki je tako kot v drugih odprtih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem na koncu govora pozval deželne poslance, naj z razumevanjem podpro njegova izvajanja in s konstruktivnim sodelovanjem pripomorejo k pravični rešitvi slovenskega narodnostnega vprašanja na Koroškem.

VLADO PLAVČAK

Gneča v vesolju

Kakšno odškodnino naj bi dobili, če kabina vesoljske ladje pade na vašo hišo? Predstavniki Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike so se o tem pogovarjali celih sedem let, naposled pa sklenili sporazum, ki so ga te dni z nekaj vzdržanimi glasovi potrdili v OZN. Proti so bili tisti, ki so menili, da ni prav, da bodo stroške popravila obračunavali po zakonih »krive vesoljske države«, ne pa po zakonih države, iz katere bo morebitni oškodovanec. Nesreča se doslej še ni pripetila, saj je v vesolju le 2500 predmetov, ki so jih tja izstrelili z Zemlje. Toda nesreča ne počiva in omenjeni sporazum bo lahko podlaga za prihodnji »vesoljski prometni zakon«.

Odstavitev zaradi kritike

BOGOTA, 2. dec. (IPS) — Kolumbijska vlada je odstavila direktorja urada za statistiko Rojasa Moralesa, ker je žolčno napadel trditve ministra za gospodarstvo Llorenteja o naraščanju življenjskih stroškov v državi.

Gospodarski minister je zatrjeval, da so zadnje tri mesece ustavili val inflacije ter da so se življenjski stroški v primerjavi z lanskim letom povečali za 12 odstotkov. Direktor urada za statistiko pa je te trditve ovrgel in dokazal, da je življenje letos za 16 do 18,5 odstotka dražje kot lani. Nato ga je vlada odstavila.

„Vojna naj čaka"

Egiptovska javnost bolj pozorna na razpravo v OZN kot na vojne priprave — Osrednji dogodek uboj Vasfija Tela

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

KAIRO, 2. dec. Jutrišnjem začetku enotedenske bližnjevzhodne razprave v generalni skupščini posveča egiptovska javnost precejšnjo pozornost, večjo kot ukazom o delni zamračitvi za primer zračnega napada, seznanjanju posameznih slojev prebivalstva z njihovo vlogo v vojni ali pa zakloniščem iz vreč napolnjenih s peskom pred javnimi zgradbami v katerih nenehno dežurajo vojaki. Babilonsko vrveči Kairo pa se zdi kot da je lahkega srca zamahnil z roko, češ »vojna naj počaka«.

Tudi egiptovski tisk je odmeril razpravi v OZN precej prostora. Vodilni »Al Ahram« navaja, kaj bodo po vsej verjetnosti vsebovala poročila U Tanta, Jarringa in bližnjevzhodne komisije Organizacije afriške enotnosti, ki se je dvakrat mudila v prestolnicah obeh sprtih strani. U Tant bo najbrž rekel, da se je Jarringovo posredovanje končalo zato, ker Izrael februarja ni odgovoril na njegova vprašanja. »Al Ahram« ne dvomi, da bo generalna skupščina po zaključku razprave v svoji resoluciji obsodila Izrael in da bo v tej od njega zahteval, naj sprejme resolucijo VS z novembra 1967; bodisi tako, da odgovori na Jarringova vprašanja, bodisi kako drugače. In če bo Izrael tudi to zavrnil? Za Egipt bi bila po pisanju »Al Ahrama« zavrnitev take geste veljavno mednarodno priznanje, da Izrael noče miru in da so arabske države povsem upravičene z orožjem osvoboditi svoje ozemlje. Za »Al Gumhurio« je razprava v OZN izredno velikega pomena. List navaja izjavo egiptovskega zunanjega ministra pred odhodom iz Kaira, po kateri je Riad na vprašanja, kdaj bo izbruhnila vojna odgovoril, da »Egipt ne pripravlja vojne, ampak si samo priizdeva uveljaviti svojo pravico do zasedenih ozemelj«.

Riad je dodal, da bo Egipt nadaljeval s svojimi mirovnimi prizadevanji — vojna pa se bo začela šele takrat, ko bodo vse poti k miru zašle v slepo ulico. Po vsem sodeč je glavni cilj egiptovske politike slej ko prej še vedno mirna rešitev. V tej zvezi je še posebno zanimivo, da egiptovski tisk omenja izraelsko pripravljenost, da se oživi Jarringova misija, kar si nedvomno želi tudi sam Egipt.

Drugače pa je osrednji kairski dogodek še vedno uboj jordanskega premiera Vasfja Tela, ki ga je zamenjal poprejšnji finančni minister Ahmed el Lauzi. Ta se je že udeležil zaključnih razprav medarabskega obrambnega sveta. Po mnenju tukajšnjih krogov bodo streli na stopnicah kairskega hotela »Sheraton« samo še povečali napetosti v Jordaniji, kjer so včeraj uvedli izredno stanje in zaprli mejo s Sirijo. Vendar pa hkrati postaja tudi očitno, da so ob atentatu znova izbruhnila na površje stara medarabska navzkrižja. Po pisanju »Al Ahrama« libijska delegacija na obrambnem sestanku ni hotela podpisati skupne sožalne brzojavke kralju Huseinu.

Znane so še nekatere nove podrobnosti o atentatu. Poleg štirih Palestincev, starih od 22 do 28 let, ki so jih prijeli kmalu po atentatu, naj bi bila v vso zadevo vmešana še neka peta oseba s tajnim imenom »Ali Abu Mohamed«. To je verjetno vodja organizacije »črnega septembra«, ki je hotela maščevati smrt palestinskega poveljnika Ali Abu Ijada, ubitega v julijskem pokolu pri Džerasu ter smrt drugih 38.000 Palestincev, kolikor naj bi jih po zatrjevanju atentatorjev dal pobiti Vasfi Tel.

Hkrati se v Kairu nadaljujejo Sadatovi posveti s predstavniki državne in politične oblasti. Včeraj se je sestal z guvernerji ter sekretarji arabske socialistične unije v guvernoratih. Na sestanku so sklenili, naj bi se osnovne organizacije ASU pripravile za vojne razmere. Sekretariat ASU, zadolžen za kmečka vprašanja je izdelal načrt »o pripravi 20 milijonov kmetov za vojno«. Generalni sekretar ASU Zajad se bo danes sestal s predstavniki kmetov in jih seznanil z vojnimi pripravami. Danes bo učiteljska federacija poučila šolnike, kakšna je njihova naloga v vojski, v soboto pa bodo o tem seznanjeni tudi egiptovski književniki in umetniki.

Priprava na vojno torej tečejo počasi in sistematično s seznanjanjem posameznih slojev prebivalstva o tem, kako naj se obnašajo v vojni. Opozarjanje ljudi, naj strogo izvršujejo ukaze o zatemnitvi za primer zračnega napada, poučevanje zaposlenih v podjetjih in javnih ustanovah, kako naj ravnajo z gasilnimi napravami, vse to je verjetno bolj želja, da bi ljudi obudili iz vsakdanje neprizadete otopelosti, ki se sproščeno razliva po kairskih ulicah, ter jih bolj približali priazdevanjem in ciljem vladne uradne politike.

TIT DOBERŠEK

Obtoženi Dajan

Izraelski poslanec Uri Avnery je obtožil obrambnega ministra Mošo Dajana, da je največji veletrgovec s starinami v državi. Po njegovem mnenju naj bi general prekršil zakon, ki prepoveduje posameznikom »zasebna izkopavanja« in kopičenja starin. Baje je Dajanova zbirka vredna kakšnih 10 milijonov novih dinarjev.

Poslanec je obtožil Dajana, ko so v parlamentu razpravljali o dopolnitvi zakona o prodaji starin. Povedal je tudi, da imajo nekateri veliki izraelski hoteli v vitrinah starine, ob katerih piše, da so iz zbirke Moše Dajana.

Ministrstvo obtožilo Forda

WASHINGTON, 2. dec. (Reuter) — Ameriško pravosodno ministrstvo je obtožilo družbo Ford, da je prodala okrog 200.000 osebnih avtomobilov brez potrdila, da ta vozila ustrezajo določilom, predpisanim z odlokom za boj proti onesnaženju ozračja.

Nadaljnjo prodajo tovrstnih vozil so prepovedali, tovarno pa kaznovali z 10.000 dolarji.

Rogers o Evropi

Priprave za konferenco o varnosti že 1972, če bo zadoščeno Berlinu — Doslej najbolj pozitivna izjava

WASHINGTON, 2. dec. (AFP, UPI). Ameriški državni sekretar William Rogers je izjavil, da bi se prihodnje leto lahko začele aktivne priprave na konferenco o evropski varnosti — s pogojem, da bo berlinsko vprašanje zadovoljivo rešeno.

WILLIAM ROGERS: prihodnje leto o Evropi, če bo rešeno berlinsko vprašanje

Potem bi ZDA podprle zamisel o sklicanju posebnega sestanka namestnikov zunanjih ministrov držav atlantskega pakta, ki naj bi razpravljali o načinu priprav za konferenco o evropski varnosti.

Ta Rogersova izjava je doslej najbolj pozitivno stališče ZDA do sovjetskega predloga o tej konferenci. Rogers bo prihodnji teden v Bruslju sodeloval na sestanku zunanjih ministrov NATO. Predsednik Nixon mu je naročil, naj evropske partnerje ZDA prepriča, da je »evropska varnost nedeljiva od ameriške ter da imajo stiki med ZDA in zahodno Evropo še naprej bistven pomen v ameriški zunanji politiki. ZDA bodo svoje vojaške čete v Evropi ohranile in še izboljšale njihovo učinkovitost. Zmanjšale jih bodo šele potem, če bo svoje čete zmanjšala tudi Sovjetska zveza«.

O predlagani evropski konferenci je Rogers dejal, da se bo morala ukvarjati z dolgoročnimi vzroki, ne pa z zunanjimi znamenji napetosti. Konferenca o evropski varnosti in sodelovanju naj bi suverene evropske države spodbujala k slogi in miru, potrditi bi morala neodvisnost in enakopravnost suverenih držav ne glede na to, ali so njihove politične in družbene ureditve različne ali podobne. Poudariti bi morala tisto, kar jih povezuje, ne pa razpihovati tistega, kar jih ločuje.

Rogers sodi, da bi ta konferenca lahko prispevala k povečanju trgovine med Vzhodom in Zahodom, h koristnemu znanstvenemu in tehničnemu sodelovanju in kar se da neoviranemu kroženju ljudi, idej in informacij.

ZDA in njihovi zavezniki se po Rogersovih besedah želijo čimprej začeti pogajati s Sovjetsko zvezo in njenimi zavezniki za vzajemno in sorazmerno zmanjševanje vojaških čet. Vsekakor bi se ta pogajanja morala začeti pred pogovori o predlagani konferenci. O možnostih za vzajemno in sorazmerno zmanjšanje vojaških čet v Evropi se bodo pogovarjali tudi ministri NATO na bližnjem sestanku v Bruslju.

Ob zahodnoevropskih reakcijah na Nixonovo novo gospodarsko in denarno politiko je Rogers dejal, da obstoji glede tega med ZDA in zahodnoevropskimi državami večja enotnost, kot bi sklepali po nekaterih javnih komentarjih.

Na koncu je ameriški državni sekretar izrazil upanje, da se bo Kitajska nekega dne vendarle lahko udeležila pogajanj o razorožitvi skupaj s Sovjetsko zvezo, Združenimi državami Amerike in drugimi jedrskimi silami. Vendar Rogers sodi, da bo na pomembnejše korake v tej smeri treba še nekaj časa počakati.

Obsodba okupacije

ALŽIR, 2. dec. (Reuter) — Alžirija je iransko zasedbo treh otokov v Perzijskem zalivu obsodila kot »imperialistično in protiarabsko« potezo. S tem stališčem alžirske vlade je iranskega veleposlanika v Alžiru seznanil generalni sekretar alžirskega zunanjega ministrstva.

Agencija UPI pa poroča iz Kaira, da je Egipt zahteval od Irana, naj umakne svoje čete z zasedenih otokov Abu Musa, Veliki in Mali Tamb. V istem sporočilu je rečeno, da je za zaščito zasedenih otokov odgovorna Velika Britnija. Egipt je pozval Iran naj se o usodi teh otokov pogovori s predstavniki šejkatov na »mirovnih pogajanjih«.

Inönü pojde v Atene

Znani turški politik se je pozitivno izrazil o federaciji z Grčijo

ATENE, 2. dec. (Tanjug) Novica, da bo znani turški politik Ismet Inönü kmalu obiskal Grčijo, je zbudila veliko pozornost atenskih političnih krogov. Vodja druge najmočnejše stranke v Turčiji (Narodne republikanske stranke) se namreč zadnje čase zavzema za ureditev odnosov med Grčijo in Turčijo. Pred kratkim se je v nekem intervjuju ogrel za zamisel grškega premiera Papadopula, naj bi bil končni cilj izboljšanih odnosov med Grčijo in Turčijo »ustvaritev federacije teh dveh dežela.

Poleti letos sta si predsednika vlad Erim in Papadopulos izmenjala izredno prisrčni prijateljski pismi, potem pa je Papadopulos v intervjuju za neki turški dnevnik spregovoril o »turško-grški federaciji«. Tej zamisli pravijo tudi »vizija Atatürka in Venizelosa« in je stara nekaj desetletij, saj sega v tiste čase, ko sta se turški predsednik in grški premier zavzemala za zvezo med njunima državama.

Ismet Inonü je ponovni Papadopulov predlog o federaciji komentiral z besedami: »Takšna je bila tudi Atatürkova želja.«

Pomembne odločitve

ANKARA, 2. dec. (AFP) — Turški zunanji minister Oclay je po vrnitvi z uradnega obiska v Pakistanu dejal, da bo predsednik Jahja Kan kmalu razglasil nekaj sklepov, ki bodo »imeli odločilen pomen za notranji mir v Pakistanu«.

Brzdanje Indije

ZDA ustavile vojaško pomoč Indiji — Zasedanje delhijskega parlamenta — Proces proti Rahmanu se nadaljuje

NEW DELHI, RAVALPINDI, 2. dec. (Reuter, AP, AFP). Indijski parlament bo danes razpravljal o nedavnem pismu predsednika Nixona ministrski predsednici Indiri Gandhi. Nixonovo pismo se nanaša na zaostren položaj ob indijsko-pakistanski meji.

Po sinočnji odločitvi ZDA, da prenehajo pošiljati Indiji vojaško pomoč, je ameriški predsednik po nepotrjenih vesteh zagrozil Indiji tudi s tem, da bodo tej državi ustavili pošiljke vsake pomoči. Funkcionarji State Departmenta so sinoči izjavili v Washingtonu, da so se ZDA odločile za ukinitev vojaške pomoči zaradi tega, ker so indijske čete prekoračile mejo z Vzhodnim Pakistanom.

Generalni sekretar OZN U Tant je prenesel na varnostni svet odgovornost za ukrepanje v zvezi s pakistansko zahtevo, da »naj pošljejo opazovalce svetovne organizacije vzdolž vzhodnopakistanske meje. Ta zahteva je vsebovana v pismu, ki pa je pred štirimi dnevi pakistanski predsednik Jahja Kan poslal U Tantu. Opazovalci v OZN pa menijo, da se varnostni svet najbrž ne bo sestal, da bi proučil pakistansko zahtevo.

Vodja pakistanske delegacije v OZN Mahmud Ali je izjavil, da bi Egipt, ki je dober prijatelj Pakistana in Indije, lahko posredoval v sporu med državama. Mahmud Ali, ki je dopotoval na tridnevni obisk v Kairo iz Libije, je še dodal, da Pakistan ne bi nasprotoval posredovalni vlogi Egipta.

ALI BUTO: sodelovanje v koalicijski vladi?

Uradni pakistanski predstavnik je v Ravalpindiju izjavil, da se nadaljuje proces proti voditelju prepovedane lige Avami šejku Mudžiburju Rahmanu. Tajni proces se je začel 11. avgusta pred vojaškim sodiščem v mestu Ljalpuru v Zahodnem Pakistanu.

Pakistanska časopisna agencija je sporočila, da je vodja pakistanske ljudske stranke Ali Buto pristal na sodelovanje v civilni koalicijski vladi, ki bi jo vodil Nurul Amin. Amin je voditelj koalicije desničarskih zahodnopakistanskih muslimanskih strank. Politični opazovalci menijo, da bi Butov pristanek lahko pomenil konec politične borbe med dvema rivalskima strankama v zahodnem delu države, kar bi obenem odprlo pot k postavitvi civilne vlade. Pakistanska agencija še dodaja, da bi imel Buto v tej vladi položaj podpredsednika, medtem ko bi bil zunanji minister sedanji vodja pakistanske delegacije v OZN Mahmud Ali.

KULTURNI KOLEDAR

DRAMA SLOVENSKEGA NARODEEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

Sobota, 4. decembra, ob 19.30 — Molière: IMPROVIZACIJA V VERSAILLESU — SKAPINOVE ZVIJAČE (komedija). **Izven abonmaja.** Vstopnice so v prodaji vsak dan od 10.30 do 12. ure in od 18. ure do začetkov predstav (tel. 20-171 ali 20-172).

Torek, 7. decembra, ob 16 Molière: IMPROVIZACIJA V VERSAILLESU — SKAPINOVE ZVIJAČE (komedija). **Abonma Dijaški 5 večerni.**

Torek, 7. decembra, ob 19.30 — Molière: IMPROVIZACIJA V VERSAILLESU — SKAPINOVE ZVIJAČE (komedija). **Abonma TSE 3 in izven.** Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.

Sreda, 8. decembra, ob 18.30 — Branislav Nušić: ZALUJOČI OSTALI (komedija). **Za Šolo medicinskih sester, Industrijsko kovinarsko šolo, Šolski center tiska in papirja.** Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.

Četrtek, 9. decembra, ob 19.30 — Bernard Shaw: PYGMALION (komedija — Eliza: META VRANIČEVA). **Abonma C in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 10. decembra, ob 16. — PYGMALION (komedija — Eliza: IVA ZUPANČIČEVA). **Abonma Dijaški 2 popoldanski in izven.** Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.

Sobota, 11. decembra, ob 19.30 — Bernard Shaw: PYGMALION (komedija — Eliza: IVA ZUPANČIČEVA). **Izven abonmaja.** Vstopnice bodo v podaji od srede 8. decembra dalje.

OPERA IN BALET SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Sobota, 4. decembra, ob 19.30 — Egk: JOAN VON ZARISSA. Celovečerni balet. **Abonma red P in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 5. decembra, ob 15. — Puccini: TOSCA. **Abonma red N in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

Torek, 7. decembra, ob 19.30 — Puccini TOŠCA. **Abonma red B in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 9. decembra, ob 19.30 — Egk: JOAN VON ZARISSA. Celovečerni balet. **Abonma red F in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 10. decembra, ob 15.30 — Mascagni: CAVALLERIA RUSTICANA, Leoncavallo: GLUMAČI. **Zaključena predstava za Gimnazijo Kranj.** (Razprodano).

Sobota, 11. decembra, ob 19. — Verdi: TRUBADUR. **Abonma red Sobota in izven.** Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Sobota 4. 12. ob 19.30: D. Lebović: »Padli angeli« **Abonma Kolektivi D.** (Vstopnice tudi v prodaji).

Nedelja 5. 12. ob 10.30: VAŠA MATINEJA; Radijski pihalni kvintet ZKPO Ljubljana Center.

Ponedeljek 6. 12. ob 19.30: D. Lebović: »Padli angeli«. **Gostovanje v Kočevju.**

Torek 7. 12. ob 15.30: Z. Petan: »Raj ni razprodan« ali »Reforma v paradižu« (Glasbena komedija). **Abonma Torek Popoldanski.** (Vstopnice tudi v prodaji).

ob 19.30: N. Erdman: »Samomorilec« (komedija) **Abonma Red ZSJ.** (Vstopnice tudi v prodaji).

Sreda, 8. 12. ob 19.30 D. Lebović »Padli angeli« **Abonma Mladinski II.** (Vstopnice tudi v prodaji).

ob 17. uri in ob 20 uri Z. Petan: »Raj ni razprodan« ali »Reforma v paradižu« (Glasbena komedija). **Gostovanje v Škofji Loki.**

Četrtek 9. 12. ob 19.30: Z. Petan: »Raj ni razprodan« ali »Reforma v paradižu« (Glasbena komedija). **Red B** (Vstopnice tudi v prodaji).

Petek 10. 12. ob 19.30: Z. Petan: »Raj ni razprodan« ali »Reforma v paradižu« (Glasbena komedija) **Red H.** (Vstopnice so tudi v prodaji).

ob 21: N. Erdman: »Samomorilec« (komedija) **Gostovanje v Trstu.**

Sobota 11. 12. ob 19.30 : Z. Petan: »Raj ni razprodan« ali »Reforma v paradižu« (Glasbena komedija) **Abonma Kolektivi C** — (Vstopnice tudi v prodaji).

ob 20.30: N. Erdman: »Samomorilec« (komedija) **Gostovanje v Trstu.**

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Petek, 3. decembra ob 17: Nestroy: Lumpacijvagabundus, čarobna burka z godbo in petjem. **Red E** in izven.

Sobota, 4. decembra ob 19,30: Patrick: Opalo ima vsakdo rad, komedija. **Red B** in izven.

Nedelja, 5. decembra ob 16: Nestroy: Lumpacij vagabundus, izven

ob 19,30: Lumpacij vagabundus, izven.

Petek, 10. decembra ob 17: Patrick: Opalo ima vsakdo rad, komedija. **Red F** in izven.

ob 19,30: Patrick, Opalo ima vsakdo rad, komedija. **Red S** in izven.

Sobota, 11. decembra ob 16: Patrick: Opalo ima vsakdo rad, komedija. **Red I** in izven.

ob 19,30: Patrick: Opalo ima vsakdo rad, komedija. **Red C** in izven.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

ROČNE LUTKE, Resljeva c. 36

Sobota, 4. decembra ob 10.: Nace Simončič: PRAŠIČKI — zaključena predstava za osnovno šolo Sostro pri Ljubljani

Sobota, 4. decembra ob 17.: Ludvik Aškenazy: UKRADENI MESEC — za izven. Predvidoma zadnja uprizoritev za izven v letošnjem letu.

Torek, 7. decembra ob 11.: Nace Simončič: PRAŠIČKI — zaključena predstava za osnovno šolo RADOMLJE

Sreda, 8. decembra ob 11.: Ludvik Aškenazy: UKRADENI MESEC — Zaključena predstava za osnovno šolo RADOMLJE

Sobota, 11. decembra ob 17.: Leopold Suhodolčan: MEDVEDEK NA OBISKU — krstna uprizoritev in premiera — za izven.

MARIONETE, Levstikov trg 2

Sobota, 4. decembra ob 15.: Jan Malik: ZOGICA MAROGICA — za izven. V letošnjem delu že 66. uprizoritev! Predvidoma zadnja uprizoritev za izven v letošnjem letu!

Četrtek, 9. decembra ob 17.: Darinka Kladnik: ČIRIBU — krstna uprizoritev in premiera — za izven.

Sobota, 11. decemba ob 15.: Darinka Kladnik: ČIRIBU — po premieri prva ponovitev za izven.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 3. decembra ob 15.30: D. Jovanović: NORCI. V. mladinski abonma in izven.

Sobota, 4. decembra ob 15.: Lawrence: SNAHA. Gostovanje v Turnišču.

Sobota, 4. decembra ob 19.30: Lawrence: SNAHA. Gostovanej v Črenšovcih

Nedelja, 5. decembra ob 14.: Lawrence: SNAHA. Gostovanje v Veliki Polani.

Nedelja, 5. decembra ob 19.: Lawrence: SNAHA. Gostovanje v Lendavi.

Torek, 7. decembra ob 19.30: D. Jovanović: NORCI. VI. mladinski abonma in izven.

Sreda, 8. decembra ob 13.30: T. S. Eliot: UMOR V KATEDRALI. Gostovanje v Mestnem gledališču v Celovcu.

Četrtek, 9. decembra ob 19.30: Lawrence: SNAHA. III. mladinski abonma in izven.

Petek, 10. decembra ob 15.30: Lawrence: SNAHA. I. mladinski abonma in izven.

Sobota, 11. decembra ob 17.: D. Jovanović: NORCI. Abonma — gledališki amaterji in izven.

Nedelja, 12. decembra ob 15.30: J. Žmavc: DOMAČA NALOGA NA POTEPU. Krstna uprizoritev. Novoletna pravljica. Premiera. Izven abonmaja. Predprodaja vstopnic dve uri pred začetkom. Rezervacije po tel. 29-60.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 7. decembra 1971 ob 19.30: Carl Orff: PREMETENKA — za red Torek in izven

Sreda, 8. decembra 1971 ob 15.: Carl Orff: PREMETENKA — za red Popoldanski III.

Četrtek, 9. decembra 1971 ob 15.: Léo Delibes: COPPELIA — za Srednjo vzgojiteljsko šolo

Petek, 10. decembra 1971, ob 15.: Carl Orff: PREMETENKA — za red Popoldanski I.

Sobota, 11. decembra ob 19.30: Carl Orff: PREMETENKA — za red Beli

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE, NOVA GORICA

Sobota, 4 12. 1971 ob 20. uri B. Nušić »Pokojnik« v gledališki dvorani PDG Soška 1 — za red Prva ponovitev in izven.

Nedelja, 5. 12. 1971 ob 20. uri T. Partljič »Naj poje čuk« — gostovanje v Desklah.

Torek, 7. 12. 1971 ob 16.30 uri in 20. uri B. Nušić »Pokojnik« — gostovanje v Trbovljah.

Petek, 10. 12. 1971 ob 20. uri T. Partljič »Naj poje čuk« — gostovanje v Aidovščini.

Sobota, 11. 12. 1971 ob 20. uri T. Partljič »Naj poje čuk« — gostovanje v Izoli.

Nedelja, 12. 12. 1971 ob 15. uri B. Nušić »Pokojnik« — gostovanje v Vipavi.

SLIKARSKA KOLONIJA »MLINI OB KRKI«, v kateri je letos poleti delalo deset slovenskih akademskih slikarjev, bo drevi, 3. decembra ob 18. uri, v galeriji Dolenjskega muzeja v Novem mestu pokazala plodove desetdnevnega ustvarjanja. Nad 50 olj, akvarelov, gvašev in risb — to je dragocen zapis iz romantične pokrajine med Zagradcem pri Žužemberku do Vavte vasi, ki so ga prispevali slikarji Peter Adamič, Božidar Jakac, Leon Koporc, Miroslav Kugler, Kamilo Legat, Ljubo Ravnikar, Rajko Slapernik, Tone Tomazin in Jaka Torkar. Idejo Petra Adamiča o slikarskih kolonijah v dolini Krke je kot mecen uresničila tekstilna tovarna Novoteks iz Novega mesta, enoletna akcija pa naj bi v novomeški občini prerasla v tradicionalno vsakoletno prireditev. Razstava bo odprta do konca decembra, na otvoritvi pa bo umetnike in kolonijo predstavil prof. Andrej Pavlovec. — Na sliki: Dvornikov mlin ob Krki, delo akadem. slikarja Miroslava Kuglerja iz Brežic.

KINOTEKA V LJUBLJANI

Ponedeljek, 6. decembra 1971: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** BIL JE NOREC, ZDA, 1914 (nemi). Režija: Fran Powell. Glav. vl.: Theda Bara, Edward Jose, Mabel Freneyear, Clifford Bruce — KO SO DALTONOVI JAHALI, ZDA, 1940. Režija: George Marshall. Glav. vl.: Randolph Scott, Broderick Crawford, Brian Donlevi, Walter Brennan.

Torek, 7. decembra 1971: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** STRAHOPETEC, ZDA, 1915 (nemi). Režija: Reginald Barker. Glav. vl.: Frank Keenan, Charles Ray, Gertrude Claire, Margaret Gibson — NA RAZPOTJU, ZDA, 1942, Režija Irvin Rapper. Glav. vl.: Bette Davis, Paul Henried, Claude Rains.

Sreda, 8. decembra 1971: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** kratki filmi Charlesa Chaplina — igralca, 1914—16 (nemi): LJUBEZENSKE TEŽAVE, POTEPUH, ŽENSKA, TAT, — BEG IZ GUIYANNE, ZDA, 1944. Jack Moffitt. Režija: Michael Curtiz. Glav. vl.: Humphrey Bogart, Claude Rains, Michele Morgan.

Četrtek, 9. decembra 1971: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** DVAJSET TISOČ MILJ POD MORJEM, ZDA, 1916 (nemi). Režija: Stuart Paton. Glav vl: Gane Gail, Allan Holubar, Edna Pendelton, Matt More — GIGI, ZDA, 1958. Režija: Vincente Minelli. Glav. vl.: Leslie Caron, Louis Jourdan, Maurice Chevalier, Eva Gabor (v barvah).

Petek, 10. decembra: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** DEZERTER, ZDA, 1916 (nemi). Režija: Scott Sidney. Glav. vl.: Charles Ray, Rita Stanwood, Wengewood Turner — DVA MORNARJA, ZDA, 1928. Režija: James Parrot. Glav. vl.: Stan Laurel, Oliver Hardy, Thelma Hill — FATAMORGANA, ZDA, 1965. Režija: Edward Dmytryk. Glav. vl.: Gregory Peck, Diane Baker, Kevin McGarthy, Jack Weston.

Sobota, 11. decembra 1971: **Gostovanje Ameriške kinoteke:** NESTRPNOST, ZDA, 1916 (nemi). Režija: David W. Grifith. Glav. vl.: Lillian Gish, Mae Marsh, Constance Talmadge, Lillian Langdon, Fred Turner, Eugene Pálette, Elmer Clifton — VELIKI CARUSO, ZDA, 1951. Režija: Richard Thorpe. Glav. vl.: Mario Lanza, Ann Blyth, Dorothy Kirsten (v barvah).

V SLOVENSKEM ETNOGRAFSKEM MUZEJU v Ljubljani na Trgu herojev 1 je odprta razstava o panonski hiši. Na razstavi si lahko ogledate značilne panonske vasi, hiše in gospodarska poslopja ter vso značilno notranjo hišno opremo.

MUZEJ V GRADU PODSMREKA PRI VISNJI GORI — Slovenski etnografski muzej vabi na ogled muzeja in zbirk slovenskega lončarstva, kamnite plastike ter ljudske umetnosti.

MULJAVA IN PRAPROCE PRI GROSUPLJEM — Slovenski etnografski muzej vabi na ogled Jurčičevega doma na Muljavi in spominske sobe pisatelja Louisa Adamiča v Prapročah pri Grosupljem.

MUZEJ GORIČANE PRI MEDVODAH — V muzeju na gradu Goričane pri Medvodah je razstavljena zbirka klasične kitajske kulture in razstava oblačil iz Indonezije. Odprta je tudi občasna razstava sodobne slikarske umetnosti — Baltik v vzhodni Afriki.

Glasbeni dogodki

Aplavz tržaškim gostom

Priznanje tudi aktivnosti Glasbene Matice v Trstu

Srečanje z gojenci Glasbene Matice iz Trsta je vedno srečanje s prizadevnimi mladimi ljudmi. Prav isto velja za njihove glasbene vzgojitelje, ki z veliko entuziazma delajo v tako važni zamejski glasbeno-vzgojni ustanovi, kot je šola Glasbene Matice v Trstu. Prav gotovo so pogoji, v katerih dela šola Glasbene Matice, v mnogočem drugačni, manj ugodni, kot pa v njih delajo glasbeno vzgojne ustanove v domovini, kar je ob koncu koncerta omenil tudi ravnatelj dr. Gojmir Demšar. Dr. G. Demšar že dolga leta uspešno in z velikim pedagoškim in umetniškim posluhom vodi šolo Glasbene matice in tudi obširno koncertno dejavnost Glasbene Matice v Trstu. Velike zasluge ima tudi pri posredovanju koncertnih nastopov slovenskih umetnikov in ansamblov v Trstu. Za vso to dejavnost mu je treba izreči vse naše priznanje.

Prav zaradi pogojev, v katerih dela šola Glasbene Matice, je tembolj potrebno pozdraviti lep uspeh, ki so ga dosegli učenci in njihovi vzgojitelji na nedavnem izmenjalnem koncertnem večeru v dvorani Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani kot gostje tega zavoda.

Spored je obsegal vsega šest točk in je bil skrbno sestavljen. Predstavil je mlade in nekoliko starejše soliste na posameznih instrumentih in kar je zlasti razveseljivo — tudi komorno muziciranje.

Kot prva izvajalka se je predstavila Verenka Terčelj, ki je na klavirju prav prikupno zaigrala skladbo španskega skladatelja I. Albeniza — Malaguena. Posebna zanimivost večera je bil tercet piščali, ki je intonančno in ritmično skladno zaigral Hindemithov Allegro iz terceta za pišči. Skladba sama je nekoliko trši oreh za tako mlade izvajalce, ki pa so nelahko nalogo uspešno rešili. Trio sestavljajo: Erika Slama, Nives Košuta in Patricia Magnani. Zanesljivo tehnično in muzikalno znanje je pokazal mladi violinist Črtomir Šiškovič, ki je izvajal Corellijevo La Follia in žel veliko odobravanje pri poslušalcih; prav tako tudi Ravel Kodrič z Italijansko fantazijo za klarinet in klavir skladatelja E. Bozza. Prijetno je bilo srečanje z mladim klavirskim triom, ki ga sestavljajo: Mojca Šiškovič — klavir, Črtomir Šiškovič — violina in Iztok Kodrič — čelo. Izvajali so 1. stavek Haydnovega klavirskega tria v A-duru. V celoti prijeten koncertni večer je uspešno zaključil Ravel Kodrič z izvajalsko lepo zaokroženo interpretacijo Bethovnove klavirske sonate op. 10 št. 3 v D-duru.

Gojenci in pedagogi so s tem večerom ponovno potrdili naše mnenje o kvalitetni ravni glasbeno-pedagoškega dela šole Glasbene Matice v Trstu. MATIJA TERCELJ

Simpatični mladi Celovčani

Prijeten večer Koroškega deželnega konservatorija v Ljubljani

Med vezmi, ki jih goji ljubljanski zavod za glasbeno in baletno izobraževanje z glasbenimi ustanovami izven naših meja, so stiki s Koroškim deželnim konservatorijem iz Celovca, med najbolj stalnimi in pomembnimi. Obisk mladih koroških glasbenikov predstavlja za Ljubljano vedno razveseljiv dogodek. Tradicionalno srečanje je tudi tokrat potekalo v običajno dobrem razpoloženju in prisrčnem vzdušju. Nedavni nastop v dvorani Slovenske filharmonije so z nestrpnostjo pričakali zlasti mlajši ljubitelji glasbe, ki so skoraj do kraja napolnili dvorano in navdušeno pozdravili nastopajoče.

Program je bil izbran in skrbno pripravljen. Zrcalil je učne napore in stremljenja glasbenih pedagogov celovškega konservatorija, ki v pravilnem sorazmerju do učenčevih let in stopnje razvoja drže osebnost mladega inštrumentalista primerno na uzdi. Izrazito didaktično sestavljen program ni navajal niti ene popularne kompozicije, kar pa niti najmanj ni zmanjšalo zanimanja poslušalcev. Prevladovale so kompozicije baroka, klasike in moderne.

Koncert se je začel z blokflavto; inštrument je za večje koncertne dvorane očitno prešibek in je tako ta točka izpadla nekoliko medlo. V naslednji točki, tretjem in četrtem stavku Telemannove Sonate za violončelo in klavir sta Herlinde in Elisabeth Mayer prikazali ubrano doživljajsko in stilno muziciranje. Pri Schumannovi Novelletti št. 1 za klavir je Pauline Inzko sicer pretiravala v čvrstini udarca začetnega dela, a toliko bolj prijetno presenetila s toplo doživeto in lepo vodeno kantileno spevnega dela kompozicije. Gerold Prevorčič je kot solist nehvaležne in slabokrvne Kubizkove Sonatine za klarinet opravil svojo nalogo dostojno in suvereno. Z veliko bravuro, poletom in muzikalno prepričljivo je Jasmine Baier zaigrala 3. Rapsodijo za klavir madžarskega pianista in skladatelja E. von Dohnanyija. To je bila ena najbolj uspelih točk večera. Sladkobni in neoromantično obarvani Baratov Andante in Scherzo za trobento in klavir je predstavil primerno izdelano v fraziranju in intonančno čisto trobentač Gottfried Issop. Vse priznanje zasluži violinist Hfried Fister za dosežek ob izvedbi zelo zahtevne Hindemithove Sonate v C-duru. Tako tehnično kot muzikalno je skladbo zaigral dovršeno. Z zanesljivim nastavkom in ritmično dognano je trobentač Hans Holger Kollmann izvedel Purcellov Moderato in Allegro.

V naslednjem delu se je predstavil šolski orkester mladih instrumentalistov, ki ga z zanesljivo in spretno roko vodi prof G. Dallinger. Najprvo nam je zaigral Pachelbov Kanon in Gigue, za tem pa je spremljal prikupno malo Barbaro Steiner v Schröterjevem Allegru iz koncerta za klavir in orkester. Pianistka se je tu izkazala s čisto igro in čeprav majhnim, vendar ljubkim tonom, ki se je skladal s karakterjem kompozicije. S to točko so gostje iz Celovca uspešno zaključili svoj večer, ki nas je osvojil z mladostjo, svežino in poletom.

JANEZ LOVŠE

Televizija

Počlovečenje kontrastov

»Monitor« Sandija Čolnika na generacijsko temo

Čolnikovi monitorji niso morebiti kakšno socpolitično poantiranje življenja, temveč njega radovedno in čuteče opazovanje. Skrivnost Čolnikove televizijske uspešnosti, učinkovitosti, simpatičnosti je nemara ravno v tem, da je to svoje osebno nagnjenje, to svoje čutečo radovednost, preprosto vpregel v metodo in namen svojega nastopanja pred kamero. Ali je kaj lepšega in navsezadnje koristnejšega, kot razumno poizvedovati o vsem tako mnogoličnem, kot roman napetem, kot tragedija tragičnem, kot komedija komičnem, kot pesem neizrečenem, kar se skozi čase kopiči v ljudeh in njihovih stvareh? Kdor torej išče v Čolnikovih monitorjih sistemov in deklaracij, ta je kot poper suh in ne dojema poglavitnega mika teh oddaj. Kdor skozenj sklepa, pa je v neposredni bližini njihove posebne smotrnosti, ki ni v kratkoročnosti, temveč dolgoročnosti spregledovanja življenja, skratka, v poeziji.

To pot nam je Čolnik na znano temo očetje in sinovi (+ matere in hčere) pripravil več srečanj z nekaterimi tovrstnimi družinskimi kontrasti: stewardesa - (študentka) iz rudarske družine, študentka igralske akademije iz meščanskega okolja, manekenka (študentka) s podeželja, nonkoformistični komunar oziroma član študentske skupine, ki živi kolektivno, nekje z dolenjskih kmetov.

Velikanski razloček v zunanji in miselni pojavnosti med obema rodovoma, majhne površnosti in poenostavljanja na eni in na drugi strani generacijske črte, pa nevidno pod njo še zmeraj močne vezi, ki svoje čustvene vsebine še niso izzorile v zavestno nadaljevanje podedovanega in dopolnjevanega izročila — tak je rezultat tokratnega Čolnikovega poizvedovanja, ob katerem nas ni treba skrbeti. Čolnik nam ga je, namreč, počlovečil in tako smo se z njim tam, kjer bi se moralist takó ali drugače križal, zmogli dobrodušno smehljati nad ujetostmi, ki v vsakokratnem nastopajočem mladem rodu delujejo kot svoboda, pozneje pa kot uokvirjenost, izmirjenost, vdanost, resignacija. In tako vedno znova in znova, kot gre leto od pomladi na jesen.

Kako je počlovečil za meščanski okus že kar proslulega komunarja Vinka in tovariša, iz njihovega skupnega idejnomoralnega in ekonomskega gospodinjstva nekje pod Šmarno goro, je pa že poglavje zase in sodi v neko doslej še nedefinirano zvrst televizijskega psihološkega portreta. Konsekventnemu mlademu analitiku in zrevoltirancu je otipal, ne da bi on sam to zaslutil, srčno bilo na njegovem dolenjskem domu, pri njegovi stari materi. Z njo se, so povedali, Vinko, ki se skorajda sam študira in ki svojemu očetu vrača dolgove, če jih naredi, najraje pogovarja, kadar pride domov.

In tako se je s Čolnikovo pomočjo zgodilo, da fant naenkrat ni bil več en sam krčevit vozel skrajnih idej, ampak, prisrčen, inteligenten in zagnan sosedov pob, ki ima še marsikaj za bregom in katerega je mogoče razumeti. Meščan pred televizorjem se je znebil strahu pred novotarijami mladih čudakov in začelo ga je zanimati, kaj komajda nakazana fantova stališča do naše sedanjosti v podrobnem pomenijo. Čolnik pa je, škoda, to možnost ali hote oziroma nehote opustil ali spregledal in se ni vrnil h temeljitejši debati, čeprav bi ji potem, ko smo komunarja Vinka spoznali kot domačega Vinka, vsi gotovo natanko prisluhnili.

JOŽE SNOJ

Pomoč šolam

Akcija »5. točka« že daje prva učila in učne pripomočke

Minuli petek je v Brkinih stekla akcija »5. točka«, ki sta jo pripravila republiška konferenca ZMS in »Partizanska knjiga« iz Ljubljane. Njihovi predstavniki so skupaj z zastopniki občinskih organizacij in skupnosti Sežane, Ilirske Bistrice in Postojne obdarili učence podružničnih šol na Misličah in v Slivju ter popolne osnovne šole na Pregarju. Šolarji, ki so prav tega dne proslavljali dan republike, so bili učil in učnih pripomočkov nadvse veseli. Ne le zato, ker so si responderjev, knjig, radioaparata, žog in nekaterih drugih pomagal že dolgo želeli, ampak predvsem zavoljo tega, ker se bodo zdaj tudi oni lahko vsaj približno »tako učili kakor njihovi sovrstniki v mestih«.

Samo s to, enkratno pomočjo seveda še zdaleč ne bodo rešili številnih problemov, ki revnejše šole vsakodnevno tarejo. Drži pa, da se je tako končno le začela uresničevati peta točka tiste seje republiške konference ZMS, na kateri so temeljito spregovorili prav o vzgoji in izobraževanju. Natanko v tej točki so namreč zapisali, da morajo imeti vsi slovenski otroci enake možnosti za začetne šolske korake.

Pobuda za konkretno akcijo se je pravzaprav porodila pri »Partizanski knjigi«, ki se je bila letošnjo jesen odločila, da bo pomagala šolarjem s tistih predelov Slovenije, kjer zaradi nerazvitosti oziroma zaradi pomanjkanja ustreznih učil trpi kakovost pouka. Nadobudne, znanja željne glavice predvsem kmečkih otrok so tako bolj ali manj prepuščene spretnosti in iznajdljivosti učiteljev, ki jih pa na drugi strani učni načrti in programi nenehno silijo k posodobljanju pouka.

Poudariti velja, da se na poziv za »materialno« sodelovanje v tej akciji mnoge slovenske delovne organizacije razveseljujoče dobro odzvale. Nekako od septembra sem so v poseben sklad prispevale že okrog 60 tisoč dinarjev, kar je republiški konferenci ZMS in »Partizanski knjigi« omogočilo, da sta začeli nemudoma izvajati to solidarnostno akcijo. Trem šolam v Brkinih so dali učil in učnih pripomočkov za 20 tisoč dinarjev. Konec tega meseca se bodo odpravili na Kozjansko, nato pa menda v Haloze.

Okrog 110 učencev s treh brkinskih šol je s pomočjo akcije »5 točka« morda vsaj zaslutilo, kolikšnega pomena so za uspešen pouk sodobna učila in učni pripomoč..i. To pa je tudi glavni namen organizatorjev akcije, saj se zavedajo, da bo njihova pomoč le kapljica v morje, če ne bomo za primernejše možnosti šolanja poskrbeli enako za vse slovenske šolarje. Tudi za tiste, ki jim življenjska danost narekuje, da morajo obiskovati bolj revne, odmaknjene, slabo opremljene šole.

B. D.

Razpisna komisija

REPUBLIŠKEGA SEKRETARIATA ZA FINANCE,

LJUBLJANA, ŽUPANČIČEVA 3

razpisuje po 22. členu pravilnika o samoupravljanju delavcev RSF 26 delovnih mest, in sicer za:

1. **VODJO davčne inšpekcije**
2. **VODJO službe prometnega davka**
3. **VODJO skupine za analize kreditno monetarnega sistema**
4. **ŠEFA kabineta**
5. **2 SAMOSTOJNA SVETOVALCA za pravne posle**
6. **SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA za gospodarske posege**
7. **SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA za prometni davek**
8. **SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA za organizacijo davčne službe**
9. **SAMOSTOJNEGA SVETOVALCA za kadrovske zadeve**
10. **2 DAVČNA INSPEKTORJA**
11. **SVETOVALCA za analize bilanc javnega financiranja**
12. **SVETOVALCA za posle negospodarskih investicij**
13. **SVETOVALCA za prometni davek**
14. **3 SVETOVALCE za obdavčitev občanov**
15. **PROGRAMERJA**
16. **SODELAVCA za evidenco in analize**
17. **REFERENTA za evidenco**
18. **REFERENTA za knjigovodstvo in evidenco**
19. **REFERENTA za dokumentacijo**
20. **2 STROJEPISKI**
21. **ADMINISTRATORJA**

Poleg splošnih pogojev po zakonu o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji se zahteva za delovna mesta:

pod 1.—3.: visoka izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 10-letna praksa na finančnih poslih;
pod 4.: visoka izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 5-letna praksa na finančnih poslih;
pod 5.: visoka izobrazba pravne smeri in 10-letna praksa v pravni službi;
pod 6.—9.: visoka izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 10-letna praksa na finančnih poslih;
pod 10.: visoka izobrazba ekonomske ali pravne smeri ter 10 let prakse na finančnih poslih;
pod 11.—14.: visoka izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 5 let prakse na finančnih poslih;
pod 15.: višja šolska izobrazba in uspešno opravljen test za programiranje;
pod 16.: višja šolska izobrazba in 2 leti prakse na finančnih poslih;
pod 17.: srednješolska izobrazba in 1 leto prakse na finančnih poslih;
pod 18.: srednja strokovna izobrazba in 1 leto prakse na finančnih poslih;
pod 19.: srednja šola in 1 leto prakse;
pod 20.: srednja šola in 1 leto prakse v strojepisju;
pod 21.: srednja šola, 1 leto prakse ter znanje strojepisja.

Prijave (kolkovane z 1 din) z življenjepisom in dokazili o šolski izobrazbi, praksi in dosedanjih zaposlitvah sprejema razpisna komisija do 18. 12. 1971.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA FINANCE

10928

PREMIERA NOVEGA SLOVENSKEGA FILMA — Drevi bo v ljubljanskem kinematografu Komuna krstna projekcija »Mrtve ladje«, novega slovenskega filma, delo scenarista in režiserja Rajka Ranfla. Direktor fotografije je bil Jure Pervanje, igrata pa Milena Zupančičeva (na sliki) in Radko Polič. Producenta »Mrtve ladje« sta Slovenija film, ki deluje v okvirih Društva slovenskih filmskih delavcev, in Viba film. Na premieri se bodo predstavili ustvarjalci, film pa bo od jutri tudi že na rednem sporedu. Obširnejši članek bomo objavili v sobotni prilogi.

Kurirčkov festival

Tradicionalna prireditev bo v Mariboru sredi decembra

Festivalski odbor je že sprejel program prireditev kurirčkovega festivala, ki bo letos v Mariboru od 14. do 17. decembra. Tajnika odbora prof. Jožeta Fila smo prosili za informacijo o letošnjem programu.

Festival Kurirček se bo začel 14. decembra z otvoritvijo v domu JLA. Ob tej priložnosti bo pel mladinski pevski zbor Maribor. Skupine književnikov, oficirjev JLA in borcev bodo obiskale šole. Književniki bodo brali iz svojih del ter se pogovarjali s šolsko mladino. V razstavnem salonu Rotovž bodo odprli razstavo likovnih del na temo »Moj domači kraj v času NOB in v miru«. Pripravili so tudi poseben razpis, da bi na to temo do 1. decembra dobili čim več likovnih in literarnih prispevkov. Likovne izdelke bodo razstavili v salonu Rotovž. Najboljše likovne in literarne prispevke bodo nagradili. Razpis so objavili v Malih novinah v Sarajevu in v Pionirskem listu. Prejeli so že precej prispevkov.

Ob koncu festivala Kurirček bo tradicionalna prireditev »Književniki mariborskim pionirjem«. Tukaj bodo pionirjem izročili nagrade za likovna in literarna dela. Podelili bodo tudi nagrade za krajšo prozo, pesem in dramski prizor s tematiko NOB oz. revolucije na podlagi posebnega razpisa, ki so ga že objavili.

Festivalski odbor je v skladu s statutom sklenil, da bo letos podelil plaketo partizanskega kurirja Aleksi Mikiću iz Sarajeva, glavnemu uredniku Malih novin, in književnici iz Zagreba Andjelki Martić. To plaketo podelujejo vsako leto književnikom za dosežke na področju umetniškega ustvarjanja za mladino.

Sklenili so, da bo 16. in 17. decembra delovni plenum, na katerem bodo sodelovali pesniki in pisatelji iz vseh republik, prosvetni, kulturni in družbenopolitični delavci, predstavniki JLA, založb in časnikov. Na programu so referati pod skupnim naslovom »Zgodovinsko (socialno) popularne teme v sodobni mladinski književnosti«. Referate so doslej prijavili Jože Šifrer, Danica Turjačin, Muris Idrizović, Voja Marjanović, Jovan Dundjin, dr. Aleksander Spasov in Aleksandar Popovski. Razen tega bodo posamezni avtorji pripravili za posvetovanje več koreferatov. Člani žirije za literarne tekste so dr. Slobodan Ž. Marković iz Beograda, dr. Aleksander Spasov iz Skopja in Jože Šmit iz Ljubljane.

M. KOS

Slabo za najvišje

Osnovno šolstvo v mariborski občini je za prihodnja leta pod streho dolgoročnega programa. V njem je predvideno skoraj vse, kar velja za utrditev matičnih šol v določenih šolskih okoliših. V občini pa je še zmerom (in bo tudi v prihodnje) nekaj nižje organiziranih šol, ki predstavljajo problem zase. To so predvsem šole na višinskih predelih Kozjaka in Pohorja, podedovane iz minulih let, katerih razvoj in obstanek ni odvisen samo od šolstva samega, ampak od splošnih gospodarskih in socialnih razmer na teh območjih. Pravzaprav se v nepretstanem zmanjševanju števila učencev na teh šolah najbolj neposredno odražajo neugodne gospodarske in socialne razmere hribovskega kmetijstva. Nekatere šole, kot na primer na Smolniku, v Puščavi, na Duhu, Slemenu, Ledini, Planici in Vurberku imajo za prve štiri razrede komaj po 15 do največ 26 učencev. Razumljivo je, da je normalen razredni pouk onemogočen in da povečini uvajajo kombiniranega. To pa pomeni, da imajo otroci na teh gospodarsko najmanj razvitih območjih občine tudi najslabše pogoje za razvoj.

Iz slabših pogojev za šolanje otrok pa bodo tudi težko zrasli tako šolani otroci, ki bi lahko potem kaj prida zalegli za razvoj svojih krajev. Nekatere šole, zlasti na obmejnem predelu, bi bilo tudi iz narodnostnega vidika težko opustiti. Drugod pa so, zlasti na pohorskem predelu, skoraj nerešljivi poskusi prevažanja otrok v matične šole. Matične šole so bodisi premajhne in nimajo prostora, prav tako ni ustreznih domov, da bi otroci vsaj v zimskem času ostajali v dolini. V kolikor pa gre za prevoze, ni ustreznih cest, ki bi pozimi omogočale stalen in reden avtobusni promet. Ovir je torej veliko. Vse ovire skupaj pa vendarle ne morejo zavreti želje in zahteve, da bi odstranili sedanji prepad med pogoji šolanja hribovske in mestne mladine. Zato bo slej ko prej čas, da se k sedanjim težavam ne množijo nove ugotovitve, ampak najdejo v vseh primerih ustrezne rešitve. Razvoj hribovskih krajev, če ne želimo njihove izpraznitve, je v marsičem odvisen tudi od pogojev šolanja hribovskih otrok.

D. VRESNIK

V nekaj vrstah

MURSKA SOBOTA

O SPLOŠNEM LJUDSKEM ODPORU — Predsednik sveta za narodno obrambo pri tukajšnji občinski skupščini je sklical za jutri, 4. decembra, sestanek predstavnikov delovnih organizacij o splošnem ljudskem odporu. Na sestanek so povabljeni direktorji podjetij, predsedniki delavskih svetov in sindikalnih organizacij ter sekretarji aktivov ZK. Med drugim bodo obravnavali tudi predlog, da bi vsi zaposleni v soboški občini enodnevni zaslužek namenili za potrebe splošnega ljudskega odpora. Razgovor s predstavniki družbenih dejavnosti o tej temi pa bo prihodnji teden.

KOBILJE

VODOVOD SO DOBILI — Tukajšnja krajevna skupnost je tudi letos pred praznikom republike pokazala, da je ena najprizadevnejših v občini. Pred kratkim so namreč izročili namenu vodovod, kar je velika pridobitev za to obmejno vas.

LENDAVA

KRVODAJALSKA AKCIJA — Prihodnji teden, v torek, sredo in četrtek bo v tukajšnji občini krvodajalska akcija, in sicer v Lendavi in Dobrovniku, kjer je največ prostovoljnih darovalcev krvi. Občinsko vodstvo RK pričakuje dober odziv vseh občanov.

LJUTOMER

RAZVITJE PRAPORA OB DNEVU REPUBLIKE — Tudi v Ljutomeru so slavnostno proslavili dan republike. Razvili so prapor medobčinskega odbora zveze borcev — prostovoljcev za severno mejo 1918/19. Prireditev je bila v soboto ob 10. uri v domu kulture. Udeležili so se je poleg domačih predstavnikov tudi predstavniki republiškega odbora, kakor tudi nekaterih občinskih odborov ZPBSM 1918/19, celo iz daljnje Radovljice.

SLOVENSKA BISTRICA

SREČANJE NAJSTAREJŠIH BISTRIČANOV — V organizaciji društva upokojencev Slovenska Bistrica se bo v nedeljo, 5. decembra zbralo v tem kraju 45 članov tega društva, ki so stari več kot 80 let. Ob tej priložnosti jim bo društvo pripravilo kosilo in kulturni program, ki ga bodo izvedli učenci osnovne šole Pohorski odred in ženski pevski zbor društva upokojencev iz Slovenske Bistrice. Srečanje najstarejših občanov je letos prvič, želijo pa si, da bi postalo tradicionalno.

Iz matičarjevih bukev

ZLATA OBROČKA

V poročni dvorani mariborskega Rotovža so se poročili: Marjan Ferk obratni električar in Zlata Zakoič, medicinska sestra; Rade Drezgić, oficir JLA in Jožica Černic, snovalka; Jože Donik, ključavničar in Marjana Sep, gozdarski tehnik; Vinčenc Meško, ključavničar in Ana Patrčević, delavka; Njegoš Vujinić, mizarski delovodja in Nada Oberlajt, učiteljica; Jožef Pregl, administrativni tehnik in Marija Hojnik, ekonomski tehnik; Jožef Pirjevec, elektrotehnik in Sandra Heather Maclaren, uslužbenka; Karol Knez, ključavničar in Regina Zorko, administratorka; Predrag Ačimović, strugar in Marija Suhič, administratorka; Štefan Garečnik, avtomehanik in Marija Dvoršak, učiteljica; Zdenko Jurinić, dipl. inž. kemije in Polona Sitar, gradbeni tehnik; Franc Rakovec, ključavničar in Veronika Brez, delavka; Jože Pisnik, trgovski pomočnik in Jasna Zgaga, študent; Anton Zupančič, ključavničar in Zlatka Hergout, prodajalka; Peter Pulko, skladiščnik in Danica Šafarič, delavka; Vincenc Zorko, mehanik in Slavica Rebov, trgovska pomočnica; Franc Copot, električar in Irma Srkbinšek, kozmetičarka; Jakob Leber, kmečki sin in Leopoldina Majhenič, kmečka hči; Boris Vodopivec, študent in Nada Beranič, ekonomski tehnik; Ladislav Horvat, inž. strojništva in Milena Hace, gradbeni tehnik; Ivan Daks, ključavničar in Marija Dajčman, delavka; Rastko Hafner, elektrotehnik in Branka Letnik, uslužbenka; Rudolf Vrabec, dipl. ekonomist in Marica Dominko, uslužbenka; Avguštin Korošec, šofer in Ivana Zadravec, predmetna učiteljica; Franc Golob, kletar in Ana Čurič, strojna delavka; Milan Kranjc, študent in Branka Tandara, študentka; Peter Mihaldinec, ključavničar in Zora Korošec, medicinska sestra; Silven Majhenič, avtoklepar in Ana Senveter, sprevodnica; Ivo Novak, dimnikarski pomočnik in Irena Kraner, trgovska pomočnica.

POSLEDNJA POT

V petek se bodo sorodniki in prijatelji na pobreškem pokopališču poslednjič poslovili od 67-letnega upokojenca Rudolfa Rošerja.

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
» Š E Š I R «
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev

a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali

b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in od katerih pričakujemo:

da so dobri organizatorji in gospodarstveniki, da imajo kreativne sposobnosti in da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite: potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

SREČANJE VETERANOV — V prazničnih dneh se je na osrednji proslavi v Ljutomeru zbralo tudi veliko prostovoljcev — borcev za severno mejo iz vse Slovenije. Predsednik medobčinskega odbora organizacije veteranov iz let 1918—1919 Edvard Kranjc je podčrtal zgodovinsko povezanost dogodkov pred 53 leti z zmagovitim bojem slovenskega ljudstva v NOB. Na sliki: nekdanji borci za našo severno mejo. Foto: B. Borovič

Livarje jeze norme

V Mariborski livarni so delavci nehali delati in zahtevali pojasnilo, čemu povečane norme — Ko so vodilni popustili, so začeli spet delati

MARIBOR, 2. dec. Dopoldne so imeli vodilni delavci v Mariborski livarni precej dela s prepričevanjem delavcev v posameznih obratih, ko so delavci nehali delati in zahtevali pojasnila glede novega pravilnika o nagrajevanju in organizaciji dela. Že včeraj popoldne so stavkali delavci v obratu kovačnice in tako prenesli nezadovoljstvo še na današnjo jutranjo izmeno.

Vzrok za stavko in nezadovoljstvo v posameznih obratih je bil, kot so pokazali današnji sestanki z delavci livarne, v povečanju norm. Norme so se v povprečju povečale za 20 odstotkov, na nekaterih delovnih mestih v proizvodnji pa tudi za več, ker so strokovne službe menite, da obstajajo vsi pogoji za njihovo povečanje.

Na današnjih sestankih v obratih, kjer sta dajala pojasnila delavcem pomočnik glavnega direktorja inž. Drago Subotkijević in šef razvojnega in planskega oddelka dipl. oec. Branko Brezočnik so delavci omenjali tudi vrsto drugih vzrokov, ki vplivajo na izpolnjevanje delovnih obveznosti. Med drugim so livarji grajali tudi odnose nekaterih predpostavljenih v obratih. V glavnem pa so povsod zahtevali, da se povečane norme nad 20 odstotkov znižajo na prejšnjo raven. Po zagotovilih, da bo to urejeno, so se delavci spet vrnili na svoja delovna mesta in nadaljevali z delom.

Stavka v Mariborski livarni je tako potekla v živahnem pogovoru in prepričevanju. Po svoje pa je bila presenečenje, ker je znano, da so poslovni uspehi livarne že dolgo časa zadovoljivi in da je tudi povprečje osebnih dohodkov v letošnjih prvih devetih mesecih znašalo 1.600 din na zaposlenega, kar je v mariborskih gospodarskih razmerah vsekakor soliden dohodek. Vendar pa je stavka opozorila tudi na to, da medsebojni odnosi v kolektivu niso tako nepomembni, posebno v primerih, ko nekateri vodilni v proizvodnji ne najdejo pravega razmerja do delavcev in tako delajo po svoje v nasprotju s tistim, kar želijo strokovne službe in tudi samoupravni organi v podjetju.

Opoldne je bilo delo v vseh obratih spet normalno in kaže, da so delavci sporazumni z zagotovili, da se norme v proizvodnji ne bodo povečevale čez dogovorjeni odstotek.

D. VRESNIK

Samo besede

Kako naj bi poživili aktivnost odbornikov skupščine občine Maribor?

MARIBOR, 2. dec. Na sinočnji razširjeni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Maribor so razpravljali o aktivnosti odbornikov skupščine občine Maribor.

Analiza, ki so jo pripravila in o kateri so razpravljali je pokazala, da aktivnost odbornikov na prvi pogled sploh ni tako kritična, saj je le približno deset odbornikov, ki se ne udeležujejo občinskih sej. Toda analiza je sestavljena na podlagi skupščinskih poverilnic, ki jih odborniki oddajo pred sejo, pri tem pa niso zajeli podatka, koliko odbornikov ostane na seji še po odmoru. Če bi dobili tudi te številke bi bilo stanje porazno, saj se nemalokrat zgodi, da mora predsedujoči prositi odbornike naj ostanejo, da bodo lahko pri glasovanju sklepčni.

Kaj narediti, da bodo odborniki bolj aktivni? O tem problemu je SZDL, nosilec kandidacijskega postopka za volitve odbornikov, razpravljala že lani, vendar do kakšnih pozitivnih sklepov niso prišli.

Tudi včerajšnja seja ni prinesla nobenih rezultatov. Medlo so se sicer dogovorili, da bi morali z odborniki imeti več razgovorov, sprejeli so še nekaj drugih sklepov, vendar vse skupaj ne bo nič pomagalo, če ne bodo odločni.

Za aktivnost odbornika ni toliko važna navzočnost na sejah, so bili mnenja, vendar vemo, da večina odbornikov ne dela tudi na terenu. Vendar bi bilo treba doseči vsaj navzočnost odbornikov na sejah. Kakšno kazen? Odpoklic? Včerajšnja seja ni dala nobenega odgovora in tako je spet izzvenela kot besedičenje o nekaterih problemih, češ, probleme smo analizirali in jih prikazali, zdaj pa . . .

MARIBOR

Seminar o splošnem ljudskem odporu

MARIBOR, 2. dec. — Danes in jutri bo v Mariboru seminar za predsednike krajevnih skupnosti in predsednike odborov za splošni ljudski odpor. Seminar prireja občinska konferenca SZDL Maribor. Na seminarju, ki bo zajel posebej mestne in posebej vaške krajevne skupnosti, bodo obravnavali dve temi: »Splošni ljudski odpor v duhu republiškega zakona in predvidenega slovenskega ustavnega dopolnila« in »Splošni ljudski odpor in krajevna skupnost«.

J. J.

Tatovi in miličniki

MURSKA SOBOTA, 2. dec. — V zadnjih dneh so neznanci v Murski Soboti in v Martjancih ukradli kar tri avtomobile. Soboški miličniki so kmalu razkrili vse tri primere in storilce prijeli.

B.B.

Najprej bazen in okolica

Načrti za bodoči rekreacijski center v Slovenski Bistrici

Po več letih negotovosti in odlašanja so delovna organizacija Impol, občinski sindikalni svet in občinska skupščina iz Slovenske Bistrice našli skupno pot za ureditev letnega kopališča in bodočega rekreacijskega centra v Slovenski Bistrici.

Na prvem skupnem sestanku so se odločili, da bodo novi rekreacijski center gradili na območju sedanjega mestnega kopališča v Zgornji Bistrici in sicer postopoma v okviru finančnih možnosti. Do konca tega meseca bodo izdelali idejni projekt. Najprej nameravajo obnoviti kopalni bazen in filtrirne naprave, urediti okolico bazena in kabine. To naj bi opravili do prihodnje kopalne sezone, v naslednjih letih pa nameravajo zgraditi še nov olimpijski in otroški bazen.

Pri uresničevanju izgradnje novega rekreacijskega centra v Slovenski Bistrici pričakujejo razumevanje in pomoč vseh družbenopolitičnih in delovnih organizacij v mestu. Posamezna dela bodo opravili s prostovoljnim delom, pri čemer računajo na pomoč mladine in vojakov, ki so se na podobnih akcijah že velikokrat uspešno izkazali.

V. H.

DO STO ŠE PET LET — Obiskali smo najstarejšo Tišinčanko, 95-letno Apolonijo Huič. Bivši kmetici iz Tišine, ki danes živi pri svojem sinu Francu, 5 kilometrov iz Murske Sobote, zaradi čvrstosti, dobrega spomina in živahnosti nikakor ne bi prisodili tako visokih let. Povedala je, da se je poročila z dvajsetim letom. Mož ji je umrl pred 33 leti. Imela sta osem otrok, od katerih živijo še štirje. Oba z možem sta poleg dela na kmetiji hodila pomagat še sosedom, da sta lahko preskrbela otroke. Veliko je delala in to jo je ohranilo. Še danes opravlja drobna hišna dela, poleti pa postori kaj tudi zunaj. Vsak dan rada še kaj prebere. Še vedno bere in piše brez očal. »Najlepše,« je dejala, »je bilo takrat, ko sem bila še mlada, ko so fantje zapeli na vasi. Danes pa tega ni več.« Želimo ji še mnogo zdravja in zadovoljstva. Foto: I. Kovič

Val zdomcev

Pričakujejo ga ob praznikih - Srečanje naših in avstrijskih carinikov

GORNJA RADGONA, 2. dec. V soboto, 4. decembra, se bodo v zdravilišču Radenska že desetič srečali predstavniki naše in avstrijske obmejne službe, ki že vsa leta vzorno sodelujejo in tudi skupaj uspešno urejajo razna vprašanja, ki zadevajo promet na meji.

Tokrat se bodo predstavniki obmejnih služb naše in avstrijske Radgone srečali že desetič v Radencih, kjer bo ob tej priložnosti v novem hotelu »Radin« jubilejna slovesnost, na kateri bodo izročili avstrijskim gostom spominsko darilo — lep pokal z vgraviranimi letnicami 1961—1971.

Kot so nam povedali predstavniki radgonske uprave carine bo v tridesetčlanski delegaciji tudi več vidnih predstavnikov avstrijskega javnega življenja, med njimi glavar okraja Radkersburga dr. Josef Harasin, obmejne organe avstrijske Štajerske pa bo zastopal orožni podpolkovnik Franz Ruderer iz Gradca.

Tudi tokrat se bodo naši in avstrijski predstavniki obmejne službe pogovorili o sodelovanju na mednarodnem mejnem prehodu v Gornji Radgoni v času novoletnih praznikov. Iz avstrijskih virov smo zvedeli, da pričakujejo letos prvi val naših zdomcev že okrog 18. decembra. Ker bodo morali na obeh straneh odpraviti vsak dan tudi več deset tisoč vozil, je tako sodelovanje za čim hitrejšo odpravo prometa na meji še kako pomembno.

B.B.

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zaslševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »meglenо« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so strokovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobeglo ženo Slavico. Oba obtožena izjavljata, da Laznik po tem strelu ni več spregovoril niti besede. Sodeč po tem obstaja možnost, da je bil s strelom po škodovan, ker je iz takšne pištole mogoče izstreliti tudi malokalibrski naboj. Žal pri obdukciji trupla niso mogli ugotoviti vseh poškodb, niso pa našli krogle.

Ali gre za naklepni uboj?

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Predsedujoči sodnik je v dosedanjih zaslševanjih vodil razpravo tako, da bi ugotovil, če je v resnici šlo za naklepni uboj. Pri tem je zanimiva izjava drugoobtoženega, da so se o obračunu z Laznikom že pred zločinom pogovarjali v Celju. Laznik, poročen s Slavico, sestro prvoobtoženega Edvarda Petka, je bil ogorčen nad ženino moralo in zato močno duševno prizadet. Zato je tudi sorodnikom prepovedoval srečanja z njo, da bi tako obvaroval svoj zakon. Pri tem ni bilo redko, da je padla tudi trša beseda ali celo udarec. Ko mu je Slavica končno pobegnila (ob doslej izpovedanih besedah je moč sklepati, da ni bila ravnodušna do Jožeta Zemeta), je takoj, ko je zvedel, da se skriva pri Petkih v Zlatečah, krenil ponjo. Zato tudi obstaja možnost, da so vsi soudeleženci tega gnusnega zločina indirektno sami Laznika obvestili, kje je Slavica, ker so vedeli, da jo bo prišel iskat, s tem pa so pripravili okoliščine za obračun.

Zeme se je hvalil z zločinom

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva. Zato bo zanimivo pričevanje mlajšega Petkovega brata Martina, ki je bil pri dogodkih skoraj ves čas navzoč, dalje njegove matere Neže, ki je zeta Laznika celo sama tolkla s polenom, ko je ležal na tleh, ter pokojnikove žene Slavice in žene prvoobtoženega Petka. Gre za ključno vprašanje, kdo je vzel sekiro, kje je ta bila in kdo je z njo udaril Laznika po glavi.

O razpravi bomo še poročali.

J. SEVER

NOVO MESTO

Občani povedali želje

Novomeška krajevna skupnost je pred kratkim izvedla anketo med občani, ki so našteli nekaj najnujnejših stvari, ki bi jih bilo potrebno urediti. Rezultate ankete še raziskujejo, računajo pa, da bodo znani že v začetku prihodnjega meseca, ko bodo o njih tudi razpravljali. Po nepopolnih podatkih si občani najbolj želijo novega mostu in dvorane za rekreacijo občanov.

Sicer pa si krajevna skupnost, v kateri živi blizu 15.000 ljudi, letos najbolj ponaša z izgradnjo 1.500 metrov dolgega vodovoda in asfaltiranjem petih ulic. Pri obojem so z denarjem pomagala tudi podjetja in občani. Načrt dela v prihodnjem letu še pripravljajo skupno z nekaterimi družbenopolitičnimi organizacijami, odločilno vlogo v načrtu pa bodo imeli seveda tudi rezultati ankete. B. P.

Res skrb za kmete?

Pomisleki ob združevanju kmetijstva v radeljski občini

Ekonomska komisija pri občinskem komiteju ZK v Radljah ob Dravi je izdelala predlog za racionalizacijo kmetijstva v občini. Po tej zamisli naj bi se združile vse kmetijske organizacije v občini in se pripojile h kateri močnejši kmetijski delovni organizaciji, oziroma h kmetijskemu kombinatu Žalec. S tem, tako vsaj dokazujejo, bi privarčevali denar za kmetijsko pospeševalno službo.

Zamisel pa ni bila všeč predstavnikom kmetijskih zadrug Vuzenica in Podvelka. Menijo in dokazujejo, da je doslej vsaka združitev zadrugo samo še bolj oddaljila od kmetov.

V iskrenost skrbi za kmeta pa lahko človek nekoliko podvomi. Podvomi lahko tudi v uspešnost združitve z močnejšimi organizacijami izven občine, s katerimi so bile v preteklosti slabe izkušnje. Analiza pa kaže na rezerve in možnosti, ki jih najbrž ne bodo kratkovidno zavrgli, če zadruge res želijo pomagati kmetom. Nihče tudi ne trdi, da je edino zveličavna združitev s podjetjem izven občine. Mnoge možnosti so še doma, vprašanje pa je, če bodo znali govoriti kolektivi in posamezniki isti jezik.

K. W.

JESENICE

Denar za kulturo

V jeseniški občini ima denar za kulturne dejavnosti temeljna kulturna skupnost. Za letos se je iz občinskega proračuna in iz republiških sredstev zbralo skoraj 1,17 milijona dinarjev. Od tega je za dejavnost gledališča namenjenih 239 tisoč dinarjev, 211 tisoč dinarjev občinski knjižnici na Jesenicah, 107 tisoč dinarjev zvezi kulturno-prosvetnih organizacij, ostalo pa drugim kulturno-prosvetnim organizacijam v občini.

Na drugi seji temeljne kulturne skupnosti, ki je bila pred kratkim, so sklenili, da morajo vsi koristniki tega denarja kulturni skupnosti do 15. decembra predložiti finančni načrt s programom dela za leto 1972. do marca prihodnjega leta pa program razvoja do leta 1975.

B. B.

Bratske vezi dveh občin

Sodelovanje med Gornjim Milanovcem in Slovenj Gradcem

Petnajstčlanska delegacija občinske konference Zveze mladine Slovenj Gradec se je pred dnevi mudila v Gornjem Milanovcu, kjer je bila gost tamkajšnje občinske konference ZMS. Med obiskom v Gornjem Milanovcu so mladi Slovenjegrajčani razpravljali o sodelovanju mladih iz obeh občin, pogovarjali pa so se tudi nasploh o okrepitvi sodelovanja med Gornjim Milanovcem in Slovenj Gradcem.

V začetku marca bo Slovenj Gradec obiskala delegacija občine Gornji Milanovac. Ob tej priložnosti bodo skušali izoblikovati dogovor o organiziranem sodelovanju.

Predvideno je, da bi med obiskom »Karavane prijateljstva 72« predstavniki občin Slovenj Gradec in Gornji Milanovac podpisali listino o pobratenju obeh občin.

Prizadevali pa si bodo uresničiti tudi zamisel, da bi mladi iz Gornjega Milanovca preživeli vsako leto del počitnic v Mislinjski dolini, mladi iz Slovenj Gradca pa pri prijateljih v Gornjem Milanovcu.

M. L.

DOLENSKA

Glasovanje o združitvi

NOVO MESTO, 2. decembra — V nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. tega meseca bodo delavci in kmetje v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika in Krško na tajnem glasovanju odločali o združitvi skupnosti delavskega in kmečkega zavarovanja. Ta združitev naj bi izenačila pravice zavarovancev delavcev in zavarovancev kmetov pri zdravniku in v lekarni.

T. G.

METLIKA

Novost v »Beti«

Tik pred prazniki je v metliški tovarni »Beti« začel delati najsodobnejši tiskarski stroj, na katerem s pomočjo matrice potiskajo poljubne vzorce v poljubnih barvah na kateremkoli sintetičnem blagu kot tudi na mešanicah sintetike z bombažem. Ta postopek je novost na jugoslovanskem trgu, zato so bile zmogljivosti tiskarne v glavnem oddane še pred začetkom redne proizvodnje.

R. B.

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA, KI JE BILO DNE 2. 12. 1971

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49180	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
356161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	506
66912	506
391152	10.006
3	6
33823	506
50213	2.006
552343	10.006
874	100
05824	2.000
03804	500
69814	1.000
389814	10.000
788224	150.000
63	10
75745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155736	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	506
50387	1.006
53247	506
595697	10.006
38	20
48	10
68	30
06128	500
509218	10.000
572388	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400689	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:
10.000.— din v Ljubljani na številko 089814.

Loto

1. Končno poročilo za 47. kolo —
1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI. podaljšan rok za reklamacije. Vpis do 2. III. 1972.
2. Začasno poročilo za 48. kolo —

1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 28 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Petorke 38.645.— din
Četverke 304,30 din
Trojke (konč. vred.) 15,35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 1 165800-4 836097-4 836097-4 836109-4 902677-4
Ljubljana 13 836090-4
Brežice 21 154286-4
Kranj 46 152305-4
Maribor 59 S—166481 (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4
3. Končno poročilo za 47. kolo —

II. žrebanje:
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.
1. Začasno poročilo za 48. kolo —
II. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 36 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1.618,30 din
Trojke (konč. vred.) 27,90 din

Četverke v Sloveniji:
Ljubljana 5 171231-4

Napredek

Potep po Maksimu

V srcu Ljubljane se je rodila veleblagovnica in meščani so jo krstili za Maksima — Marsikaj ugleda oko . . .

Rodil se je »maksim«. Tako so Ljubljančani skrajšali uradno, domačemu ušesu nič kaj razumljivo zveneče ime maxi marketa, velike trgovske hiše, ki jo je v srcu Ljubljane zgradila AK »Emona«. V sredo je uradno, za množico kupcev in radovednežev maksim odprl vrata, da bi pokazal svojo lepoto in razkošje. In menda je res rezerviral vse superlative zase. Največji lokal (10 tisoč kvadratnih metrov prodajne površine), najlepši (imenitna oprema, baje vsa uvožena iz Švice), najpreglednejši (blago je skorajda povsod kupcu na očeh), najbolj založen (za sedem starih milijard blaga) in najdražji (veljal je od nog do glave 10 milijard, tudi starih).

Torej, maksim, najnovejša pridobitev Ljubljane, je tu. Spodbudno ga predstavljajo že lepe izložbe. Prvo, kar so opazile predvsem ženske oči, sta bili torbici iz pravega krokodiljega usnja. In ker krokodil pač ne zraste v Ljubljanici, ne sme cena dobrih 300 tisočakov (starih)! — nikogar začuditi. Krokodil je pač krokodil in vse redkejši je.

Bambusovih vršičkov pa ni

Kam najprej, v vsem tem vrvežu, pisanosti blaga, množici prodajalk? Najprej v klet, kjer prodajajo najrazličnejše prehrambene proizvode, pijačo, sladkarije, mesnine. Neka radovednica pa je bila le razočarana, ko je vprašala za vložene bambusove vršičke — pa jih maksim nima! Zato pa ima oddelke z diabetično prehrano, prvi pri nas in baje v vsej državi, meditem ko tujina že davno pozna trgovine, kjer prodajajo hrano, namenjeno le sladkorno bolnim.

Tu je blago iz Švice, Nemčije, Avstrije. Moka, sladkor, jedilno olje, makaroni, keksi, čokolada, čokoladni bomboni, džemi, sadni sokovi, prepečenec. Za zdaj so s tem blagom dobro založeni. Čeprav je drago, da sapo jemlje. Ampak začetek je. Morda se bo tudi domača prehrambena industrija usmilila diabetičnih bolnikov, ki jih je samo v Ljubljani nekaj tisoč, z večjo izbiro jestvin?

Potem je tu pritličje. Kozmetika. Za moške, celo za ženske. Pa usnjena galanterija. Imenitne torbice najrazličnejših modelov. Iz sedmih tovarn so, bogata izbira. Nakit, od indijskega ahata do ruskega jantarja. Tudi zlatnine ne manjka.

Imeniten je oddelek z otroško konfekcijo. Ljubka otroška oblačilca se kar sama ponujajo. Kar malo na tesnem pa je konfekcija za odrasle in tudi prenekatera bluza je bila po vzorcu in kroju ženskam že znana iz Name ali kakšne druge ljubljanske trgovine. Tiste, ki rade pletejo, pa imajo pri maksimu vnetega pristaša, saj ima na izbiro veliko lepe volne.

Maksi brez midija

Starejši gospod je polglasno, diskretno, zaupal svojo željo mladi prodajalki moškega perila: »Ne bi rad kratkih, ampak tudi dolge ne,« ji je pojasnil. »Nekaj vmes, veste.«

»Teh pa nimamo,« je rekla prodajalka, »samo dolge in kratke.« Potem se je odločil za dolge. Zelo pa le ne bo.

Več tisoč izdelkov ponuja maksim, pa bo le moral kupcu in njegovim željam še bolj prisluhniti!

Razstava kiča se nadaljuje

Ne več pravzaprav, kaj bi pri maksimu gledal. Toliko je vsega! Bolj natanko si ogledaš le tisto, kar te izredno zanima ali pa ti samo »pade« v oko. Tako vzbujajo pozornost lepe, moderno oblikovane rdeče rumene, rjave in bele luči.

V oči pa padejo tudi staromodne kozice, modre in rjave, z robom, za katerim se nabira umazanija in kakršne so dobile za doto še naše babice. Res, gospodinje so rahlo razočarane. Od maksima so pričakovale več in modernejše posode. Novi maksi market naj bi nudil tudi res nekaj novega.

Med porcelanom pa postaneš žalosten. Tako malo je modernega vmes. Kazno je tudi, da se je semkaj preselila razstava kiča iz Slovenskega etnografskega muzeja. Vsaj na nekatere police.

Steklene tapete in — prodajni čas

Imeniten pa je oddelek s tapetami. Pihnejo ga steklene tapete, uvožene iz Belgije in delane po japonski licenci. Pet kvadratnih metrov takšnih tapet stane 470 dinarjev (novih). Zato pa jih lahko umivamo in še negorljive so. Potem so tu še plastične tapete, pa samolepljive in druge. Različnih vzorcev in različnih cen. Da, vzorcev je res veliko, za vsak okus, v glavnem so uvožene. Ne bo težko izbirati tistim, ki so se naveličali prepleskanih sten in želijo za svoj dom novo obleko.

Ob koncu pa še prodajni čas v maxi marketu. Malce nenavaden je: od desetih do dvajsetih, v ponedeljkih od štirinajste ure do dvajsete, ob sobotah pa samo od osme do trinajste ure. Nenavadno, res, saj bi pričakovali, da bo maksim prej kot druge ljubljanske trgovine odprl vrata kupcem in se tudi pozneje kot druge poslovil od njih.

VERA KUHAR

Tuje perje

Na nedavnem festivalu humorja »Kerempuh 71« je Paja Kanižaj dobil dvoje zlatih peres. Enega je poklonil igralcu Martinu Sagnerju. Ta se je nato obrnil k občinstvu in dejal:

»Sprejemam to però, ker je pri nas že tak običaj, da se radi krasimo s tujim perjem!«

Jacquelinine hlačke

Hrvaški humorist Argus je za svoje bralce prečital zadnji bestseler, jamozno knjigo »Il favoloso Onassis«, o bistvu spomine Christiana Kafarakisa, bivšega majordoma te bogataške družine grškega lastnika ladij.

Jacqueline — trdi Kafarakis — menja perilo štirikrat dnevno. Hišne da ji iz teh kupov perila že več kot dve leti kradejo posamezne kose, močno prepojene z parfumom »chanel 5« in jih skrivno prodajajo zbiralcem redkosti tudi po več kot dva milijona starih dinarjev!

Argus ta podatek bogato komentira, mi pa bomo, no, njegove komentarje zamolčali.

GOR ALI DOL? Foto: Niko Goršič

Varstvo okolja

„Narava 71“ v Gorenji vasi

Fotografski dokumenti o lepoti slovenske zemljice in o — njenem uničevanju — Geslo: »Človek, žival, voda, zemlja, zrak, rastlina« — Branilci vikendov niso vselej branilci narave

Tik pred praznikom republike so imeli v novi, moderni šoli »Ivana Tavčarja« v Gorenji vasi prisrčno slovesnost: šolski zbori so zapeli pred polno dvorano, zaslužni domačin Martin Klemenčič je iz rok predsednika škofjeloške občinske skupščine Zdravka Krvine prejel odlikovanje predsednika republike, v prostrani veži, tako imenovani galeriji pa so ob sodelovanju fotokluba Planinske zveze Slovenije in Skupnosti za varstvo okolja odprli razstavo »Narava 71«.

Že prizori s šolskimi otroki na tej prvi proslavi dneva republike v tej lepi poljanski vasi so tudi v marsikaterem gledalcu iz Ljubljane vzbudili svežino prvega zanosa. Čeprav se v noben čas dirigiranega centralizma ne bi želeli vrniti, se je najbrž marsikomu, ki je hotel ostati iskren, zazdelo v našem sedanjem trenutku, ko vsi samo vlečemo vsak na svoje, nekam milo, ko so pionirčki še z zaupanjem prepevali, da so »nove dobe inženirji«.

Fotografska razstava z geslom: »Človek, žival, voda, zemlja, zrak, rastlina«, kar naj bi bili glavni sestavni elementi narave, je skušala najprej prikazati vso lepoto naše slovenske dežele, ki se je pa često ne zavedamo dovolj; kajti kot so slike na drugi strani z vso resnostjo pokazale, to čudovito prirodno okolje vse bolj uničujemo in zapravljamo! Znani fotografski mojster Vlastja Simončič skupno z 31 drugimi člani fotokluba Planinske zveze tako javnosti ni predstavil samo vrste žlahtnih fotografij s krajinami in človekom, ampak je dragoceno prispeval tudi k osveščanju slovenskih ljudi v obrambi tega naravnega okolja.

Ker je šlo za namerno ugotavljanje lepote, je bila seveda neka idiličnost eksponatov razumljiva, čeravno je sicer v presoji sodobne fotografije že nekoliko na odmiku. Gotovo pa so bile tudi v tem izboru najboljše tiste fotografije, ki so ob lepoti izpovedovale še nekaj več: neko razmišljanje, neki podton, neki mir ali neko zaskrbljenost. Med najboljše posnetke na razstavi gotovo sodi Staneta Kvaternika »Pri Polajnarju«, posnetek tipične slovenske pokrajine s kmetijo, vso mehko, majhno in prosojno, a vendar kljubujočo.

Zanimivo je tudi, da so avtorji vodo zelo dobro dojeli in zajeli v svoj objektiv (n. pr. zelo plastičen posnetek dr. Luke Pintarja »Prvi žarek na kapljicah«), medtem ko so zrak manj oprijemljivo tipali in se v glavnem reševali s posnetki oblakov, ki pa niso najboljše ponazorilo za doživljanje zraka, ker s svojo likovno pezo zrak zelo tiščijo k tlom! Tudi v upodabljanju živali so zaostali za upodabljanjem človeka.

Še premalo žaljivi dokumenti

Prof. France Avčin je v uvodu v razstavni katalog obtožil brezvestno civilizacijo, da »sveži zrak zastruplja z dimi in plini, da bistre vode kali z odplakami in smetmi, da zeleno rastlinje duši s kemijo in monokulturami, da plodno zemljo uničuje z gradnjami in da divje živali iztrebija v svojem uničevalnem pohlepu«. Fotografska dokumentacija je nanizala vrsto slik s prizori umazanih industrijskih izplak in odmetavanje odpadkov ter razbitin, zlasti karamboliranih avtomobilov ob cesti ali razne šare po rekah. Zbirka zasluži za svoje prizadevanje vso pohvalo, pa čeprav bi najbrž lahko zajela še več in še globlje.

Nekatere fotografije so bile namreč kljub odpadkom fotografsko še vedno premalo drastične, premalo žaljive. Odtrgana straniščna školjka sredi gozda je učinkovala bolj komično kot žalostno. Najbolj grozljivih prizorov umiranja narave (n.pr. spominjam se strašne goličave nad rudnikom v Mežici), tu nisem našel. Če v neke prizore vključimo mehanizacijo, funkcionalno le-ta ne zanika prirode. Razbiti avtomobili so žalitev prirode, toda dva avtomobilčka na intimnem izletu (Vasja Doberlet: »Sestanek ob jezeru«) sta se s človekom vred naravi približala.

Med številnimi ljubljanskimi gosti je dr. Miha Potočnik zapisal v knjigo vtisov na uspeli razstavi, da se mora tudi človek vrniti k naravi, katere del je. To je zapisal gotovo bolj osebno, kot planinec in ljubitelj narave, in ne toliko kot predstavnik slovenskega parlamenta oziroma družbene Skupnosti za varstvo okolja. In vendar bi bilo poslej dobro, če bi se tudi organi oblasti in družba v celoti bolj zavzeli za to, še kako osrednje slovensko vprašanje. Toliko bolj spodbudno je, če tako prireditev organizirajo v tako malem kraju, kot je Gorenja vas.

Sodobna šola — del narave

Malokje, tudi v večjih krajih, imajo tako lepo galerijo, kot v tej vasi; po dosedanjih dveh razstavah (Vlastje Simončiča, ki je pozneje vse eksponate poklonil šoli za okras razredov, in sedanji o naravi) bodo sledile še druge razstave, med njimi celo ena slovensko-avstrijska, in pa prenavanja

Čeprav je stavba velika in modernih oblik, sedi povsem naravno v svojem okolju, kot ptica s široko razprostrtimi krili vrh griča. Tako kot stavba, so zrastli z okoljem tudi učitelji, denimo mali pevovodja Valentin Bogataj, ki uči pionirje in hkrati drži pokonci še moški oktet.

Varstvo narave ni njeno prilaščanje, ne konzerviranje. Je življenje z naravo. Mnogi meščani in funkcionarji vseh stopenj, ki si gradijo vikende v prirodni idiliki, si mislijo, da se varstvo nedotakljive narave začenja šele izza njihove ograde. Toda na ta način postaja fronta za resnično varstvo naše skupne slovenske pokrajine vse bolj samo fraza in licemerstvo.

BOGDAN POGAČNIK

Zgorelo vse do temeljev

Več ustanov SR Črne gore ob streho - Listine izpitnih kandidatov pepel

TITOGRAD, 2. dec. (Tanjug). Danes okrog 11. ure je v montažnem poslopju na desnem bregu Morače v novem delu mesta izbruhnil velik požar in ga v slabih 40 minutah upepelil do temeljev. V poslopju je bilo več republiških ustanov. Tam je delalo okrog sto uslužbencev kulturnoprosvetne skupnosti Črne gore, zavoda za pospeševanje šolstva, zavoda za cene, zavoda za izdajanje učbenikov, izobraževalne skupnosti, uprave za vodno gospodarstvo, geodetske uprave, uredništva revije »Ovde«, uradnega lista Črne gore in zveznega deviznega inšpektorata.

Kakor pripovedujejo priče, je požar nastal zaradi okvare na električni napeljavi. Ogenj je hipoma zajel montažno poslopje z okrog 40 prostori, tako da gasilci niso mogli pomagati niti rešiti inventarja niti druge opreme. Na srečo je poslopje pritlično in se je uslužbenim posrečilo uiti ognju tako, da so večine poskakali skozi okna. Nikomur se ni nič zgodilo.

Gmotna škoda pa je velikanska, saj je poleg poslopja in inventarja šla v izgubo celotna strokovna literatura pedagoškega zavoda (okrog 10.000 knjig) in dokumentacija drugih ustanov. Zgorele so tudi listine 200 kandidatov, ki so opravljali državni in profesorski izpit. Računajo, da je bilo v blagajnah kakih desetih ustanov poleg dokumentacije tudi precej denarja. Prav tako je zgorela garderoba zaposlenih.

Umetnine so spet na varnem

ZAGREB, 2. dec. (Tanjug) — Služba javne varnosti v Zagrebu je sporočila, da so včeraj aretirali dva človeka, ki imata na vesti senzacionalno krajo umetnin iz Strossmayerjeve galerije v Zagrebu v noči od 24. na 25. september letos. Gre za Josipa Obajdina, imenovanega »Braco«, starega 32 let, in 24-letnega Slobodana Djukića, imenovanega »Bobo«. Prvi je iz Zagreba, drugi iz Zemuna, stanovala pa sta v Zagrebu. Prijeli so ju v trenutku, ko sta na nekem zagrebškem trgu poskušala vseh sedem ukradenih slik spraviti v osebni avto.

Tretji tat, njun pajdaš pri kraji teh umetnin neprecenljive vrednosti, je 23-letni Kremenko Bulat. Doslej ga še niso aretirali, ker je po nekaterih vesteh menda v tujini.

Usodno trčenje v tovornjak

NOVA GORICA, 2. dec. — Voznik osebnega avtomobila, 22-letni Ljubo Saksida iz okolice Ajdovščine je ponoči ob 1.20 z osebnim avtomobilom v bližini Potoč na cesti med Ajdovščino in Novo Gorico trčil v gumo prikolice tovornjaka, ki ga je pripeljal naproti po svoji desni strani 23-letni Darinko Kristančič iz Plešivega. Da bi se Saksida izognil čelnemu trčenju, ker je vozil preveč po sredini ceste, je zavil bolj v desno. Pri udarcu je zasukalo osebni avto za 180 stopinj. Po desetih metrih zanašanja je obtičal v cestnem jarku. V jarek je vrglo tudi smrtno ranjenega voznika in sopotnika, 36-letnega Pavla Štora s Ceste.

J. P.

Starčkova smrt prišla v ognju

Gasilci so med gašenjem v kotu kuhinje našli le še zoglenelo truplo

MURSKA SOBOTA, 2. dec. Sinoči je nekaj pred 19. uro v Šatahovcih v soboški občini izbruhnil požar na hiši, lasti kmeta Janeza Kumina. Ogenj se je hitro razširil tudi na gospodarsko poslopje in uničil ostrešje.

Gasilcem pa se je prikazal grozljiv prizor, ko so med gašenjem v kotu kuhinje poleg ležišča odkrili že zoglenelo truplo 75-letnega Janeza Kumina. Starček je bil živel na domačiji s svojim sinom in je že dalj časa bolehal ter bil priklenjen na posteljo.

Vzroke požara, najverjetneje je bil podtaknjen, raziskujejo organi javne varnosti iz Murske Sobote.

B. B.

Veletrgovina »ASTRA« Ljubljana, ki bo v kratkem odprla novo tehnično trgovino v Ljubljani, Bežigrad 11, praznuje dvajsetletni jubilej in vas vabi k sodelovanju v svoji jubilejni nagradni igri.

KAJ JE NA FOTOGRAFIJI

Od 20. novembra do 20. decembra 1971 bodite vsaj enkrat tedensko pri vašem televizorju.

PO TV DNEVNIKU

vam bomo zastavljali vprašanja. V štirih tednih štiri vprašanja. Odgovore kasneje vpišite v kupone, ki jih boste izrezali iz posebne priloge, ki jo boste dobili v reviji »TOVARIŠ« 20. decembra t.l.

S pravilnimi odgovori se boste vključili v bogato nagradno žrebanje »ASTRE«. V »Tovariševi« posebni prilogi, ki bo imela natisnjene kupone, bodo tudi potrebna navodila za igro. Če pa bi radi še izčrpnejša navodila za jubilejno nagradno igro »ASTRE«, pokličite po telefonu številko 315-955. V prilogi pa vas čaka tudi prijetno presenečenje, ki vam ga pripravlja jubilant, veletrgovina »ASTRA« Ljubljana.

Srečanje

„Očetje bi le morali“

Dvaindvajsetletni Slobodan živi vseh 24 ur po urniku, dela, se uči in celo zabava - »Ne bi govoril o ne vem kakšnih nasprotjih med generacijami, ali . . .«

»Pozdravljena!« »Zdravo prijatelj! Saj se nisva videla že celo večnost. Povej mi no, kako živiš? Kje si v službi? Stopiva no na kavico!« Ta »večnost« je pravzaprav le kratek čas dveh, treh let, ko je ena generacija mladih ljudi v zgodnjih jutranjih urah nekega poletja izpela zadnje kitice Gaudeamus igitur.

Tako sva se srečala s Slobodanom Kaloperom. 22 let ima — pa vendar je že ves vpregen v delo in študij hkrati. Slobodan sam pravi, da je »prilezel« v svojih prizadevanjih šele nekako na polovico. Pa si jo je vendar tako jasno začrtal, tako resno za 22-letnega fanta, da malo kdo.

— Po prilmku sodeč bi bil lahko kaj v sorodu s filmsko zvezdo Jagodo?

»Je že res, da sva si z Jagodo v sorodu. Ampak to pri tem nima zveze.«

Bi mar lahko rekel, da so moji dedje zaslužni za to, da sem že v osnovni šoli veljal za dobrega recitatorja? Kdo ve? Veliko sem nastopal na odru, tudi pozneje, ko sem se zaposlil kot prodajalec v trgovini. No, potem se je zgodilo. Tako kot te reči ponavadi tečejo. Nekdo je dognal, da imam primeren glas za radijskega napovedovalca. Uspešno sem opravil potreben tečaj na ljubljanski RTV in zdaj sem honorarni napovedovalec na radiu Študent. To je, mimogrede povedano, edina evropska študentska (samostojna) radijska postaja!

— »To pa že nekaj pomeni, brž priznam.

»Žal pa je naš študentski radio za zdaj še nekoliko prešibak — le okrog 25 kilometrov pokriva.«

— Kot mlademu napovedovalcu, začetniku, ti zagotovo ni prizanesel škrat, skrit v mikrofonu . . .?

»Pravzaprav mi še ni prehudo ponagajal. No, ja, včasih majčkeno zameša besedni red v napovedi . . . Pa saj vam, novinarjem, tiskarski škrat hudo rad zapleše med vrsticami!«

— Kaj pridobiš kot napovedovalec?

»Predvsem, mislim, sem se naučil poslušati dobro glasbo. Klasično v modernejšem ritmu. Najbolj so mi všeč angleške, pa . . .«

— Zakaj sodiš, da so ravno angleške najboljše?

»Ne vem . . . Težko je reči . . . Mislim, da je jezik tak, bolj mehak . . . Pravzaprav pa smo se res le navadili tako . . . Preprosto: všeč mi je«

— Je napovedovanje zanimiv poklic?

»Zanimiv, privlačen in — zahteven. Rad bi pozneje prestopil prag pravega studia RTV Ljubljana . . . Vendar pa poklicni kolegi tako pravijo, da je dobro, če ima napovedovalec v rezervi še en poklic. S finančne plati. No mene zelo veseli, pa če se še tako čudno sliši, komercialno poslovanje. Izredni študent sem na višji komercialni šoli. Brez dvoma terja tudi komerciala uglajen nastop . . .«

— Dopoldne si v službi, popoldne nekajkrat tedensko na radiu, vsako popoldne in zvečer pa predavanje, izpiti. Kaj ni to malce prehudo? Ti kdaj ne popustijo živci?

»Zastavil sem si kar precej strog urnik in se ga kar resno držim, No, tudi ta moj dnevni načrt predvideva razvedrilo: sprehode, kino sicer bolj poredko. Žal pa mi je, kakorkoli sem že obračal, da je izpadla košarka. Pet let sem jo igral. Bom pa kasneje spet našel svoje urice, prijatelje za rekreacijo. Še vedno pa najdem čas za križanke!«

SLOBODAN KALOPER

— Ko takole gledaš na življenje enkrat izza prodajnega pulta, drugič iza pisarniške mize, pa spet iz klopi v predavalnici, ali iz studia — se počutiš odraslega ali še vedno bolj študentovsko brezskrbnega?

»Življenje me je prisililo, da delam tako kot delam. Počutim se dovolj zrelega za oboje za vse troje hkrati. In ne vem kako bi rekel. Včasih sem, ko hitim po ulici, malce preveč zamišljen in spregledam prijatelje, pa moram zato drugič poslušali očitke . . .

Predvsem pa sem optimist. Verujem v ljudi, v življenje. Seveda, zgodi se včasih, pridejo krize, sem jezen sam nase, pa se obvladam. Dopovedujem si, da je življenje lepo še zato, ker živim. Priznavam preprosto resnico, da za dežjem pride sonce. Človek pač nikoli ne bi smel izgubiti svojega dostojanstva in samozavesti«.

— To pa si povedal tako lepo. Vendar pa ti ne verjamem, da te nobena reč ne »položi«?

»Samo bolezen!«

— Kaj bi povedal o današnjem trenutku in mladem človeku v tem trenutku?

»Vse je pravzaprav tako relativno. Nobene stvari, dejanja, ni moč prikazati črnobelo. Vsi vemo, se nam zdi, kaj je današnji trenutek. Veliko se govori, malo se naredi . . . Očetje bi le morali priznati, da so bili oni prav tako mladi. Čeprav je bila njihova mladost res veliko bolj trda, manj brezskrbna. Dejstvo je, da jih bomo počasi nadomestili v proizvodnji, na vodilnih mestih. Mislim, da smo usposobljeni za to. Ne bi govoril o ne vem kakšnem nasprotju med generacijami. Vem, da študentje terjajo bolj izenačene pogoje za študij, prehrano, rekreacijo . . .«

Joj, kako sva se zaklepetala!

DRAGICA RAKOČEVIĆ

NARODNA BANKA JUGOSLAVIJE,
CENTRALA V LJUBLJANI

razglaša prosta delovna mesta

1. **ŠTIRIH PRIPRAVNIKOV**
s srednjo šolsko izobrazbo
— v centrali Narodne banke — 3 delovna mesta
— v ekspozituri Celje — 1 delovno mesto
2. **STROJEPISKE I**
— v odseku za splošne devizne zadeve
3. **SNAŽILKE**
— v ekonomsko tehničnem odseku

Pogoji za zasedbo razglašenih delovnih mest so:
pod 1.: ekonomska srednja šola ali gimnazija
pod 2.: osemletka in izpit za strojepisko I

Rok za sprejem prijav je 15 dni od dneva objave.

Osebni dohodki bodo določeni po pravilniku o delitvi sredstev za osebne dohodke delavcev Narodne banke Jugoslavije, centrale v Ljubljani.

Prijave z življenjepisom in dokazili o pogojih predložite Komisiji za delovna razmerja preko personalnega odseka Narodne banke Jugoslavije, centrale v Ljubljani, Titova cesta 11.

Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

NARODNA BANKA JUGOSLAVIJE
CENTRALA V LJUBLJANI 10929

Planinc - velemojster

V zadnjem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Skopju je slovenski mednarodni mojster premagal Velimirovića - Prvo mesto osvojil Polugajevski

SKOPJE, 2. dec. V zadnjem kolu tradicionalnega mednarodnega šahovskega turnirja srečanje solidarnosti je slovenski mednarodni mojster Planinc z belimi figurami premagal mednarodnega mojstra Velimirovića tér s tem izpolnil še drugi velemojstrski bal in osvojil najvišji šahovski naslov.

Drugi rezultati: Rajković : Bilek remi, Westerinen : Tringov 1:0, Polugajevski : Damjanović remi, Ilijevski : Janošević remi, Langeweg : Bukić remi, Ostojić : Gufeljd remi, Sofrevski : Ničevski b. b. 1:0.

Vrstni red: *Polugajevski 12, Planinc in Velimirović 10, Gufeljd 8,5, Bukić, Ilijevski, Ničevski 8, Bilek, Ostojić, Sofrevski, Westerinen 7,5, Damjanović 7, Rajković 5,5, Tringov in Janošević 4,5, Langeweg 4.*

Planinc je kljub veliki psihološki obremenjenosti uspel in z zmago zbral 10 točk ter tako izpolnil svoj sen. Z Velimirovićem sta igrala sicilijanko. Beli je že po otvoritvi dosegel pozicijsko prednost, saj je črni izgubil lovski par. Velimirović se je v srednji igri poskušal rešiti z žrtvijo kvalitete, toda Planinc je v končnici zanesljivo realiziral materialno prednost.

Makedonskega derbija med Sofrevskim in Ničevskim ni bilo, ker Ničevski sploh ni prišel v turnirsko dvorano, potem pa je sporočil, da je v bolnišnici, ker mu je slabo.

Remi Parme

MOSKVA — V prekinjenih partijah na mednarodnem šahovskem turnirju v spomin bivšega svetovnega prvaka Aljehina so igrali takole: Petrosjan:Smislov 0:1, Lengyel:Bronštejn 0:1, Korčnoj:Olafsson remi, Korčnoj:Savon 0:1, Parma:Korčnoj remi, Hort:Lengyel 1:0, Štejn:Parma 1:0, Savon:Tukmakov remi. — Vodita Petrosjan in Štejn — po 4.

Na prvenstvu Idrije 12 igralcev

IDRIJA — Na prvenstvu Idrije v šahu nastopa 12 igralcev. Odigrali so že pet kol, vodi pa Kovač, ki je dobil vse partije. Sledijo dr. Sinkovec 4, Troha, Majnik 3, Bevk, S. Kanduč 2 (1) itd. V počastitev dneva republike sta se na desetih deskah pd Severjem pomerili reprezentanci rudnika in mesta. Zmagali so šahisti mesta z 58,5:41,5, najboljši rezultat pa je dosegel Kovač, ki je zbral 9 točk.

S. K.

Prvi memorial inž. Raspoliča

DRAVOGRAD — Začel se je prvi šahovski turnir v spomin inž. Antona Raspoliča, na katerem sodeluje 16 najboljših šahistov iz vse Koroške.

Rezultati 1. kola: inž. Mori : Erjavec 1:0, Tevž : Ristić 0:1, Poberžnik : Kolar 1:0, Jesenek : Janžeković 1:0, Fuks : Fridl 1:0, Komarica : Mugler 0:1, J. Smon : A. Smon remi, Kokošinek : Grobelnik 0:1.

J. S.

Začetek pokala šampionk

VRNJAČKA BANJA, 2. dec. — V 1. kolu tradicionalnega turnirja za pokal evropskih šampionk so bili doseženi tile rezultati: Vasnecki : Radzikowska prel., Haideman : Polihroniade 0:1, Sokolova : Gaprindašvili prek., Ivanka : Timmer 1:0, Vokralova : Georgijeva remi, Verčci : G. Jovanović remi.

Ponosni smo nanj

LJUBLJANA — Po Planinčevem uspehu smo ob tem, za slovenski in jugoslovanski šah velikem dogodku, zaprosili za izjave nekaj najvidnejših šahovskih delavcev v republiki. Takole so odgovarjali:

Ljuban JAKŠE, predsednik šahovske zveze Slovenije: »Takoj, ko sem zvedel, da je premagal tudi zadnjo zapreko, sem mu v imenu zveze in vseh šahistov poslal brzojavko in mu iz vsega srca čestital. Slovenci smo kot majhen narod lahko zelo ponosni, da imamo že tretjega živečega velemojstra, ter smo s tem med najbolj razvitimi šahovskimi narodi sploh. Sicer pa bi si naslov zaslužil že prej. S svojo igro je vzbudil veliko zanimanje za šah med mladimi, pa tudi njegova borbenost je lahko vsem za vzor.«

Gabrijel SFILIGOJ, dipl. oec., predsednik šahovskega kluba ZMAJ — Ljubljana: »Prijetno sem presenečen, čeprav sem pričakoval, da bo velemojstrski naslov dosegel že prej. Njegov uspeh je popolnoma zaslužen, saj ga je dosegel z veliko borbenostjo, inteligenco in delavnostjo. Planinc se tako pridružuje svetlim tradicijam slovenskega in jugoslovanskega šaha, vsi pa od njega pričakujemo še večjih uspehov.«

Vojka MUSIĆ: »Zelo sem srečen, da je eden izmed mojih sobojevnikov v mladinski konkurenci postal velemojster in da je to prav Planinc. Čeprav sem bil nanj po dveh zaporednih porazih kar nekam jezen, saj bi uspel tudi z remijem, se je na koncu le končalo v njegovem slogu in velikem slavju. Slovenska javnost in šahovska zveza Slovenija pa morata zdaj storiti vse, da bo njegov talent kronan še z večjimi uspehi.«

Jože ŠISKA, šahovski mojster in publicist: »Končno je tudi formalno postal igralec z najvišjim naslovom. Albin si ga je sicer zaslužil že na Vidmarjevem memorialu, toda tudi zdaj še ni prepozno. Njegove sposobnosti so tako velike, da bi zgledali kot precenjevanje, če bi jih zdaj naštel. Všekakor pa bo njegovo ime prišlo med velikane šahovske zgodovine.«

B. K.

Pot do naslova

Planinc je začel igrati šah leta 1952, zdaj pa je velemojster

Albin Planinc je četrti Slovenec in petnajsti Jugoslovan, ki je stopil v najvišji šahovski krog — velemojstrov. Rodil se je 18. 4. 1944 v Brišah, šah pa je začel igrati v Ljubljani z osmimi leti. Že v prvih partijah je pokazal izreden smisel za kombinatoriko in napadalnost ter se izkazal z nepopustljivo borbenostjo, kar ga odlikuje tudi danes. Teorijo je začel spoznavati šele s 14 leti, vendar je že leta 1962 osvojil mladinsko prvenstvo Slovenije.

Na državnem članskem prvenstvu je prvič nastopil 1965. leta v Novem Sadu, zasedel 7.—9. mesto ter presegel normo za mojstrski naslov. Po odsluženju vojaškega roka v naslednjih letih ni imel veliko priložnosti za uveljavitev svojega šahovskega znanja. Tako je svojo pravo moč pokazal šele na prvem Vidmarjevem memorialu v Ljubljani, junija 1969. Osvojil je prvo mesto pred desetimi velemojstri, celo presegel velemojstrsko normo, toda zaradi pravil FIDE dobil le naslov mednarodnega mojstra.

V boju za velemojstrski naslov je avgusta 1970 zmagal na mednarodnem turnirju v Varni pred petimi velemojstri ter s tem dosegel svoj prvi velemojstrski bal. Poleg tega pa je z uspehom igral še na mednarodnih turnirjih v Čačku (1.—2.), Somboru (5.), Sarajevu (4.—5.), Buenos Airesu (7.) itd. Uradno bo mednarodna šahovska federacija Planincu seveda podelila naslov šele na svojem prihodnjem kongresu, oktobra 1972 v Škopju.

FIDE je začela podeljevati naslove velemojstrov 1950. leta in priznala doslej ta naslov 105 šahistom, med katerimi jih je 15 že umrlo. Aktivno pa zdaj igra 83 velemojstrov. Države z naslovi so: SZ 38 (33 aktivnih), Jugoslavija 14 (pokojna dr. inž. Vidmar in Kostić ter Gligorić Pirc, Ivkov, Trifunović, Matanović, Matulović, Udovčić, Parma, Damjanović, Ćirić, Janošević, Ljubojević), ZDA 10, Madžarska 8 (7), ZRN in Argentina po 6, ČSSR 4 (3), Francija 3 (1), Bolgarija 3, Belgija 2 (1), Nizozemska 2, Avstrija 2 (1), Avstralija, Danska, Islandija, Kanada, NDR, Romunija in Španija po 1, Anglija 1 (0).

Impol še višje

V 3. kolu zvezne judoistične lige bo Olimpija nastopila doma, Impol pa spet potuje v Beograd - Turnir še v Splitu

LJUBLJANA. Devet najboljših jugoslovanskih judoističnih ekip bo v nedeljo nadaljevalo boje v zvezni ligi. Bistriški Impol se bo v Beogradu pomeril z domačim Studentom in Bosno iz Sarajeva, Olimpija pa bo gostila zagrebški ekipi Mladost in Zagreb. Tretji turnir bo v Splitu, kjer bodo poleg domačinov nastopili še judoisti beograjskega Partizana in Slavije iz Novega Sada.

Impol je po dveh turnirjih na odličnem tretjem mestu, prav toliko točk pa ima še Slavija in Student. Bistričani imajo tako lepo priložnost, da dobro uvrstitev obdržijo, seveda, če bi jim uspelo premagati beograjske študente in pa seveda odpraviti Bosno. Student je doslej vedno menjal svojo ekipo, tako da bi težko zapisali, s kakšno bo nastopil to pot, zagotovo pa je, da bosta stebra ekipe bivša reprezentanta Mijalković in Ristić. Z Mijalkovičem se bo verjetno pomeril Topolčnik, ki v zvezni ligi še ni oddal točke. Prav tako naj bi zmagal Vidmajer v lahki kategoriji. Verjetno bodo o zmagovalcu odločali boji v težjih kategorijah, v katerih bi brata Stern in Prelog morala doseči vsaj eno zmago. Z Bosno Impol ne bi smel imeti težav.

Zelo zanimiv bo ljubljanski turnir, kjer bosta ob Olimpiji še Mladost in Zagreb. Pričakovati je, da bo Mladost dopotovala v popolni postavi: Babić, Mišković, Kraljević, Žuvela in Krajnović. Prva dva nista nepremagljiva in bi lahko Franjić ter Smrekar povedla Olimpijo v vodstvo. Ni pa mogoče pričakovati, da bi presenetili Ocvirk, Pišljar in Polajnar. Realen je torej minimalni poraz Olimpije, ki pa si v srečanju z Zagrebom ne bo smela dovoliti presenečenja.

Derbi slovenske lige v Ljubljani

V soboto bodo na blazinah tudi klubi slovenske lige. Derbi bo v Ljubljani, kjer se bosta pomerila mestna tekmeca Šiška in Nagaoka. Na tem turnirju bodo sodelovali še Celjani.

Štajerski derbi bo to pot v Murski Soboti, kjer bodo domačini gostili Maribor in Branik. Oba mariborska zastopnika se še nista odrekla boju za prvo mesto, v malce boljšem položaju pa je trenutno Branik. Ne gre zapostavljati tudi Sobočanov, ki so že večkrat prijetno presenetili.

Tretji turnir slovenske lige bo spet v Ljubljani, nastopile pa bodo ekipe Olimpije II, Velenja in Jesenic. Tudi tod se obetajo zanimivi boji, saj so tekmeci izenačeni in lahko zmaga katerakoli ekipa.

V nedeljo se bodo spoprijeli tudi v obeh II. republiških ligah, kjer je že opaziti prve neresnosti. Najprej se turnirjev ni udeležila ljubljanska Kata, zadnji turnir vzhodnega dela pa je minil še brez Radgone. Tekmovalna komisija pri JZS bo morala hitro ukrepati, da se ne bi ponovile nekatere stare napake.

Prvi turnir vzhodnega dela bo v Mariboru, kjer se bodo pomerili: Radgona : Maribor II, Drava : Branik II, Branik II : Radgona, Drava : Maribor II, drugi pa v Velenju z nastopom Impola II, Velenja II in Rač.

Na prvem turnirju zahodnega dela bodo nastopili: Šentvid, Šiška in Kata, na drugem Nagaoka II, Milica in Alpina, v Kranju pa Idrija, Olimpija III in Triglav.

D. UTENKAR

PO DOMAČIH KRAJIH

IDRIJA — Tekmovanja z zračno puško, ki je bilo v okviru delavskih športnih iger, se je udeležilo 65 tekmovalcev. Med posameznimi je zmagal Vihelič (Zidgrad) 165 krogov, pri ženskah pa Sedejeva (Konfekcija) s 145 krogi. Vrstni red ekip: 1. Rudnik Idrija 787 krogov, 2. Zidgrad (Idr.) 775, 3. Avtoprevoz (Idr.) 731.

R. S.

SLOVENJ GRADEC — V počastitev dneva republike sta bila odigrana dva brzopotezna turnirja. Na Ekonomski srednji šoli je prepričljivo zmagala Irena Sumečnik (Sl. Gr.) pred Blimanom (Dr. Gr.) in Cepcem (Sl. Gr.). Favoritinja J. Bagari je bila šele četrta. Zmagovalka je osvojila lep pokal v trajno last.

Na brzopoteznem turnirju šahovskega kluba pa je zmagal prepričljivo J. Smon z 11,5 točkami od 16 možnih, sledijo A. Smon 9, Stumberger itd.

J. S.

ŽALEC — V počastitev dneva republike so se na štiristemem avtomatskem kegljišču v Žalcu pomerili kegljači Žalca in Hrastnika. Zmagali so Žalčani z rezultatom 7020:6698. Najboljši med posamezniki je bil Kačič (Žalec) z 971 kegljih.

T. T.

KOBARID — Ob dnevu republike je bil že II. košarkarski turnir obsoških mest. Rezultati: TIK — AET 53:45, Salonit — AET 48:37, TIK — Salonit 49:46; vrstni red: 1. TIK, 2. Salonit, 3. AET.

D. Z.

GRIŽE — Mladinski aktiv je v telovadnici osnovne šole priredil mladinski košarkarski turnir. Med sedmimi ekipami je zmagal Žalec, ki je v finalu premagal Prebold s 50:38.

T. T.

RAVNE — Strokovni odbor za košarko pri ObZTK je organiziral prvo košarkarsko pionirsko prvenstvo. Zmagali so pionirji OŠ Dravograd pred Vuzenico, ŠSD Mladost (Prevalje), SSD Pionir (Ravne), ŠSD Stalejkar (Mežica) in Sl. Gradcem.

J. S.

IVER DNEVA

Slavnostno in delovno srečanje

Avto-moto zveza Jugoslavije bo letošnje državne prvake v vseh zvrsteh in disciplinah motociklističnega in avtomobilističnega športa proglasila na veliki slovesnosti, ki bo v soboto 4. t. m. ob 18. uri v hotelu Slon v Ljubljani. Se pred slovesnostjo se bosta v Ljubljani sestali zvezni komisiji za motociklistični in avtomobilistični šport, prireditelji slavnostnih in delovnih srečanj v Ljubljani pa pripravljajo tudi posebeh pogovor s tekmovalci. Dan pozneje, v nedeljo, se bo sestala tudi zvezna športna komisija AMZJ; na delovnem sestanku bodo ocenili minulo dirkalno sezono pri nas, spregledi kolediar najpomembnejših prireditev prihodnje leto pri nas in razpravljali še o drugih perečih problemih AMZJ.

ROKOMET

SFRJ : Islandija 22:15 (14:6)

GIMNASTIKA

Film o »Gimnastiki 70«

LJUBLJANA — V okviru dreviščnje premiere novega slovenskega filma Rajka Ranfla »Mrtva ladja« bo v kinu Komuna tudi predstavitev kratkega filma s tematiko svetovnega prvenstva 1970 v gimnastiki, ki je bilo v Ljubljani. Reliser Jože Pogačnik je dal svojemu filmskemu zapisu naslov »Tri etude za Cathy in Miloša«, snemalec pa je bil Nikola Majdak. Proizvodnja: Viba film.

Doskok odloča

Najboljši jugoslovanski smučarski skakalci so se zbrali v Planici, kjer bodo trenirali do novoletne turneje

RATEČE, 2. dec. Smučarsko sobo pri Žerjavu v Ratečah so danes spet napolnili že po tradiciji najbolj redni gostje, ki imajo v njej tudi največ besede — najboljši jugoslovanski smučarski skakalci. V torek so se vrnili s prvega treninga na snegu v St. Moritzu, nadaljevali pa bodo v dolini skakalnic pod Poncami, kjer jih najprej čaka 90-metrska skakalnica in prihodnji teden po dolgih letih tudi stara velikanka, ki je letos povsem spremenila podobo.

»Približno po 80 skokov, reden kondicijski trening, težave z doskokom, manjša poškodba Loštrka in zlomljena smučka Ludvika Zajca je v strnjenih besedah bilanca osemdnevnega treninga v St. Moritzu,« je po vrnitvi iz Švice povedal pomočnik zveznega trenerja Oto Glacomelli.

— Načrt za ta del pripravljalnega obdobja je torej uresničen?

»Maice smo sicer imeli zamude, toda večinoma smo jo nadoknadili. Očitno bomo morali za naprej kar redno uvrstiti v naše načrte teden treninga v St. Moritzu sredi novembra, ker je samo tam zanesljivo sneg, čeprav skakalnice níso najbolj primerne za takšno vadbo. Skoraj vsi evropski skakalci se v tem času zbirajo v St. Moritzu, zato je trening tam že zaradi stikov pomemben.«

— In kaj so letos pokazali drugi skakalci?

»Švicarji imajo težave, kajti Zehnder je zaradi poškodbe šele začel trenirati, Steiner pa zaradi operacije meniskusa še vedno miruje, medtem ko je Schmid skakal tudi le na manjši skakalnici, ker mu nagaja koleno. Med Avstrijci je Bachler v izvrstni formi, izredno zanesljiv je Golser, Kröll pa se tudi popravlja. Zdaj spet trenirajo doma pri Bradlu, ki ima nad Bischofshofnom že dve skakalnici, kjer vadijo tudi Francozi in Skakalci NDR. V švedski ekipi so Nordgren, Mähler in Johansson že zelo dobri.«

— Primerjajte zdaj naše skakalce z njimi.

»Po dveh dneh treninga na 60-metrski so počasi vsi prešli na 80-metrsko skakalnico. Po daljavah naši niso zaostajali za drugimi, telesna zmogljivost vseh pa je letos na visoki ravni. Najhujši problem pa je seveda doskok. Še najboljšega ima Mesec, Danilo Pudgar in Zaic sta solidna, Štefančič pa se počasi popravlja. Pri vseh drugih je ta »prirojena« napaka zelo huda. Prav lahko se zgodi, da prav zaradi slabega doskoka ne bomo peljali na novoletno turnejo šest skakalcev, kot smo nameravali. Brez doskoka ni točk, ni uspeha.«

— V Planici se bo najbrž vsaj nekaj še dalo popraviti?

»Ko nam vsaj vreme ne bi nagajalo. Če bo kar naprej snežilo, potem bo bolj malo možnosti za normalen trening. V drugem primeru pa bi te dobre tri tedne do turneje lahko dobro izkoristili. Začeli bomo na 90-metrski skakalnici in nato prešli na staro velikanko. Prihodnji teden bomo tako trenirali izmenično na obeh. Ponuja se nam izredna priložnost za res dober trening, samo če nam ne bo nagajal nov sneg.«

Letošnja zima skakalcem res nagaja. Prej so po vsej srednji Evropi iskali sneg, ter ga le našli v Švici, zdaj ga imajo povsod, doma pa celo preveč. Vsega naenkrat pač ne morejo imeti. Vsekakor pa se v trenutnih slabih razmerah velja toliko bolj potruditi, kajti škoda bi bilo zapraviti rezultate dosedanjega dela, ki je bilo resnično zgledno.

S. TRBOVC

Jakopič doma

LJUBLJANA, 2. dec. — S treninga smuka v Schladmingu se je vrnil evidentni olimpijski kandidat za igre v Sapporu, Blaž Jakopič, ker se mu je steklo dovoljenje vojaških oblasti za bivanje v tujini.

Danes smučarski sejem na GR

LJUBLJANA — Danes bodo na Gospodarskem razstavišču odprli II. smučarski sejem, ki že v drugi izvedbi zavzema širok obseg.

Smučarski klub Snežinka začenja svojo drugo veliko sejemsko prireditev z željo, da bi postala osrednja in tradicionalna prireditev te vrste pri nas.

Na sejmu, ki ga bodo odprli predsednik komiteja IS za telesno kulturo dr. Ernest Petrič, predsednik turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan in podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije inž. Jože Valentinčič, bodo sodelovali številni domači in tuji razstavljalci.

KONJENISTVO

14. mednarodni turnir v dunajski dvorani

LJUBLJANA — Na Dunaju je bil — pod pokroviteljstvom zveznega kanclerja dr. Bruna Kreiskega — mednarodni turnir v preskakovanju zaprek. Turnir je bil v mestni športni dvorani, na njem pa je sodelovalo 8 držav: Anglija, Avstrija (z dvema ekipama), Belgija, Bolivija, Italija, ZRN, Nizozemska in Švica. Najboljše so bile ekipe Italije, Anglije in ZRN. Med posamezniki je zmagal italijanski jahač Graziano Macinelli, med jahačicami pa mlada Angležinja Paddy McMahom.

Turnir si je ogledala tudi posebna skupina strokovnjakov iz Ljubljane z namenom, da prouči možnosti za izvedbo podobnega turnirja pozimi 1972 v tivolski dvorani v Ljubljani.

Dr. MILAN DOLENC

NOGOMET

Inter gre naprej

BERLIN, 1. dec. — Na razprodanem olimpijskem stadionu sta se v zaostali povratni tekmi za pokal evropskih nogometnih šampionov pomerila prvaka ZRN in Italije, Botussia (Mönchengladbach) in milanski Inter. Tekma se je končala z 0:0. Nemci so v prvem polčasu zastreljali enajstmetrovko (Sielaff).

V prvi tekmi je zmagal Inter s 4:2, srečanje v Mönchengladbachu (7:1 za Borussio) pa je bilo — kot je znano — razveljavljeno.

Inter se je uvrstil v četrtfinale.

Grčija : Anglija 0:2 (0:0)

ATENE, 1. dec. — Nogometna reprezentanca Anglije se je z zmago nad Grčijo z 2:0 (0:0) uvrstila v četrtfinale evropskega prvenstva. Gola sta dosegla Hurst in Chivers.

PISMO IZ TRSTA

Uspešen štart

TRST — Prvo kolo ženske odbojkarske lige je prineslo trem slovenskim zastopnikom dve zmagi. Uvodni nastop Bora je bil več ko spodbuden, saj je doma premagal Libertas iz Presje s prepričljivim 3:0. Šesterka Brega pa se je vrnila z gostovanja v Zadovi z dvema dragocenima točkama. Domači CUS so Brežanke odpravile s 3:1. Tretji slovenski zastopnik, Sokol iz Nabrežine, je to pot klonil kot domačin proti močnemu nasprotniku Primavera Marzotto s 3:1.

Prvi letošnji prvenstveni nastop v moški ligi C je odličnо prestal tudi Kras iz Zgonika. V Meranu so odpravili istoimensko šesterko s 3:0.

Nedvomno pa je Bor v drugi moški ligi izbojeval letošnjo najlažjo zmago v Trstu, saj bi se moral pomeriti s Cuneo, toda gostje niso prispeli v Trst in so tako Tržačani osvojili še dve točki brez igre.

I. FURLANIC

PLES

Uspel turnir v Velenju

VELENJE — V počastitev praznika republike je prizadevni plesno-športni klub Velenje priredil kvalifikacijski plesni turnir. Tekmovanje je bilo v štandardnih plesih, mladinski plesni pari pa so se predstavili z latinsko-ameriškimi in štandardnimi plesi.

Občinstvu v prostorih osnovne šole Miha Pintar Toledo se je predstavilo 23 plesnih parov, in sicer iz Ljubljane, Maribora, Kranja in Velenja. Posebej je razveseljivo, da je nastopilo tudi 7 mladinskih plesnih parov iz Velenja.

Velenjski kvalifikacijski turnir je pokazal, da kvaliteta športnega plesa pri nas narašča, zlasti pa je vsodbudno, da je za športni ples čedalje več zanimanja in da se mladi plesalci že kar uspešno kosajo s starejšimi plesalci. Žal pa so se za načrtno vadbo mladih plesalcev — dijonirjev in mladincev — odločili za zdaj le v Velenju.

Omeniti velja, da so po več letih mladi plesalci nastopili tudi z latinsko-ameriškimi plesi. To je še posebej snodbudno, ker so v višjih razredih pripravljeni za tekmovanje v latinsko-ameriških plesih največ trije plesni pari.

Rezultati: v mladinskem razredu je zmagal par Hojan — Gorogranc iz Velenja, v razredu D par Apat — Gaberc iz Ljubljane, v razredu C dvojica Trifunović — Cvetek iz Maribora, v razredu B par Reisenberger — Canžek iz Maribora, v razredu A pa prav tako mariborski par Lorger — Mornar. Absolutni zmagovalec velenjskega turnirja je postal par Mataj — Simonič iz Maribora.

M. LIPOVŠEK

NOGOMET

Nered v Tivoliju

V vašem listu, katerega redni naročnik sem že dolga leta, izhajajo na športni strani, v okvirju in včasih z lepo spodbudno slikico, prispevki našega znanega športnega delavca prof. Draga Ulage, ki pozivajo k športni rekreaciji tiste, ki so je najbolj potrebni — zaposlene, obremenjene z vsemi težavami prehitrega sodobnega življenjskega utripa.

Ker z ženo ravno prehajava v leta, ko začno sklepati ordevati, sapa postaja krajša že ob manjših naporih itd., sva se odločila za drsanje, rekreacijo pri kateri nimava problema z varstvom svojih otrok, zato ker je v hali Tivoli organizirano drsanje za odrasle vsako sredo in petek od 21. do 23. ure. Nabavila sva si drsalke in z ogromno voljo prvič v življenju stopila na led. Toda težav z drsanjem nisva imela. Nastale pa so ob disciplini in redu na drsališču. Skupine mladeničev in posamezni »kamikaze«, vsi po videzu mlajši od 25 let, so s svojimi vratolomnimi in nezanesljivimi umetnijami privlačevali poglede vrstnic nežnega spola in neredko je prišlo do zapletov in težkih padcev tistih, za katere je pravilloma odrejen čas uporabe ledene ploskve hale Tivoli.

Pozivam odgovorne v Tivoliju in tudi naše športne forume, da uredijo razmere v katere je zašla ta oblika športne rekreacije. Prepričan sem, da bi bili marsikateri starejši pripravljen plačati več ko 6 din, samo da bi se lahko v tistem, težko odtrganem času prepustil res rekreativnem drsanju.

Predlagam uredbo nekakšnih neprenosljivih izkaznic z ro stnim podatkom in sliko, tako da bo ledena ploskev tivolske dvorane v tem času na razpolago res starejšim, ki bodo odrejeni čas res lahko porabili samo za takó propagirano rekreacijo.

ING. LUDVIK BRANKOVEC, LINHARTOVA 28, LJUBLJANA

PREJELI SMO

Trije so čakali...

Čeprav so bile seje komiteja izvršnega sveta za telesno kulturo, ki jih je bilo doslej devetnajst, zaradi pičle udeležbe že nekajkrat na meji sklepčnosti, se je na jubilejni (dvajseti) seji zgodilo, da se je morala peščica tistih, ki so v četrtek prišli na sestanek, raziti. Komite ima 16 članov, med katerimi se jih je 6 opravičilo, izmed desetih, ki niso najavili odsotnosti, pa so prišli na sejo le trije.

Ne da bi bil predlog dnevnega reda seje nezanimiv. Pogovorili naj bi se o reviji Telesna kultura, ki končuje prvo leto izhajanja, o čemer naj bi poročal glavni in odgovorni urednik publikacije Krešo Petrovič. Zanimivo razpravo je obetal tudi načrt valorizacije športnih panog in kategorizacije športnikov, ki ga naj bi predstavil Jože Sturm. Tudi oris prireditev v letu 1971, ki jih je sofinanciral komite za telesno kulturo, in statistika v telesni kulturi sta nedvomno hvaležno gradivo za razpravo.

Videti je, da tudi osvežena zasedba komiteja za telesno kulturo ne kaže dovolj zavzetosti, če že ni na programu prav njihovo interesno področje.

P. S. Da ne bi bili prizadeti člani komiteja, ki so zaman čakali druge, še podatek, da so se seje udeležili: dr. Miha Potočnik, dr. Dušan Tomažič in Rajko Sugman.

J. DEKLEVA

Po samostojni poti

Jesenski prvak SNL Ilirija deluje v skromnih razmerah - igra z igralci, vzgojenimi doma - Sodelovanje s ŠSD

LJUBLJANA — Z rezultati v SNL so bržkone najbolj zadovoljni v taboru šišenske Ilirije, ki si je pred nadaljevanjem prvenstva spomladi zagotovila najprijetnejši zimski počitek. Kje tiči ključ uspeha nogometašev iz Zgornje Šiške glede na to, da se v klubu nenehno otepajo z denarnimi težavami, razen tega pa si članska vrsta ne more privoščiti niti poklicnega trenerja. To vlogo opravlja kar veteran Ilirijanov Milan Rojina.

Ilirija, nogometni kolektiv, ki životari v senci ljubljanskih zveznih ligašev, in je v prejšnjih prvenstvih igrala z dokaj spremenljivo srečo, je letošnjo jesen prijetno presenetila. Nihče namreč ni pričakoval, da bodo šiškarji igrali tako dobro ter kar s tremi točkami naskoka zaključili prvi del prvenstva. Z dobrimi igrami so navduševali svoje vse številnejše simpatizerje in z enajstih tekem zbrali kar 18 točk. Vse tekme na domačem igrišču so dobili, zmagali so tudi na »vročih« tleh trboveljskega Rudarja ter celjskega Kladivarja, izgubili pa so samo eno tekmo — v Izoli. Napadalci so na vseh tekmah dosegli 23 zadetkov, kar jih uvršča tik pod vrh lestvice učinkovitosti. Obramba Ilirije, z vratarjem Jožetom Jerebicem, pa je v SNL daleč najboljša — kapitulirala je samo šestkrat! Ilirija pa je tudi edina ekipa, ki ni premagala zadnjeuvrščene Slivnice, ampak je komaj remizirala. Se ena zanimivost: Ilirija je postala jesenski prvak s prav tistim moštvom (izjema je Ahlin), s katerim je prejšnje sezone »taborilas v drugem delu razpredelnice SNL. Toda eden od ključev uspeha je tudi rokada v ekipi: nedavni srednji krilec zelenih Rojina je zavzel mesto srednjega napadalca, kjer se je pokazal kot izvrsten realizator, ekipa (ki jo sestvljajo samo Slovenci) pa je zaigrala kot prerojena.

»Pričakoval sem,« je dejal **Milan Rojina** (nogomet igra že 25 let), »da bomo v jesenskem delu prvenstva osvojili v najboljšem primeru 14 točk, na naše veselje pa smo »znorčrt« presegli celo za 4 točke. Uspeh našega kluba gre pripisati utigranosti moštva, kolektivni igri ter zares izvrsnim odnosom med igralci in seveda funkcionarji kluba. Nogometaši so vestno izpolnjevali taktične načrte, zlasti v gosteh, kjer smo prigrali nekaj dragocenih točk prav po zaslugi dobre taktike in strategije naše obrambne oziroma napadalne vrste. Spodletelo nam je edino v Izoli ter v Slivnici, kjer smo izgubili komaj točko, to pa zaradi tega, ker so fantje nasprotnika z dna lestvice preveč podcenjevali. V gosteh smo običajno igrali sistem 4—3—3, doma pa bolj napadalno: 4—2—4. Žal, kljub dobrim igram nekateri igralci niso pokazali vsega. V mislih imam Šmona in Daneva, ki pa zaradi raznih obveznosti nista mogla redno trenirati. Moram pa pohvaliti obrambo v napadu pa mladega Kolenca, ki tudi še ni pokazal vsega, kar zna. Moštvo trenira dvakrat tedensko. Delamo v amaterskih razmerah, o raznih premijah igralcem pa si ne upamo niti pomisliti.

Spomladi, upam, bomo zbrali vsaj še 13 točk, kar bo najbrž zadostovalo za prvo mesto. Čeprav je zelo malo verjetno, da bi (če postanemo prvaki) zaigrali v II. ligi (ne bo potrebnega denarja), se bomo spomladi borili prav tako kot jeseni, prvo mesto pa bi bilo krona vsega dosedanjega dela Seveda pa brez prizadevanja našega tehničnega vodje **Frenka Hočevarja** tudi ne bi bilo uspehov.«

O tem, kako Ilirija premaguje denarne in organizacijske težave, razmišlja njen predsednik **Franc Borko:** »Naš klub je, kot kaže, prebolel večino raznih »boleznic, ki so značilne za manjše kolektive; naposled je našel ustrezno politiko, ki je prinesla tudi dobre rezultate. Sodelovanje z drugimi ljubljanskimi klubi se ni obneslo, zato smo se odločili za samostojno pot: opiramo se zgolj na lastne igralske kadre. Ilirija ni in ne more biti velik klub, ker v našem UO ni tolikih članov, ki bi nam lahko omogočili dovolj denarja. Letno imamo dobrih 6 milijonov starih dinarjev izdatkov in dvomim, če ima tako malo denarja še kakšen klub v SNL (z izjemo Slivnice). Vendar vseeno dobro delamo, racionalno potrošimo vsak dinar in se hkrati trudimo, da bi omogočili vsem našim vrstam kar najboljše možnosti za vadbo in tekme, kar nam še razmeroma dobro uspeva. Naposled pa je vse odvisno od šišenskih gospodarskih organizacij; če na srečo finančno podprle, bomo sodelovali v II. ligi, sicer pa ne. Na združitev s kakšnim ljubljanskim klubom ne razmišljamo,« je dejal predsednik.

Nedvomno je uspeh članske vrste Ilirije tudi rezultat načrtnega dela z mladimi kadri, za katere pa skrbi vodja nogometne šole v Iliriji **prof. Marjan Cetin,** ki sicer poučuje telesno vzgojo v šoli »Valentina Vodnika«. »Naša nogometna šola je ena najstarejših v Sloveniji, delo v njej pa poteka nadvse sistematično in pedagoško, in sicer izključno s samimi Šiškarji. Ilirija tesno sodeluje z našim šolskim športnim društvom kjer začenjamo vzgajati bodoče nogometaše (v amaterskem pomenu besede) že v 3. razredu osemletke. V 5. in 6. razredu osnovne šole nastopajo v pionirski ligi B, medtem ko učenci 7. in 8. razreda tekmujejo že v ligi A. Ko postanejo mladinci, imajo tako za sabo že 6 let sistematične vadbe ter 4 leta tekmovalnega staža; ko pa pridejo v članško vrsto, pa že 8 oziroma 6 let. Vsako moštvo (po letnikih!) ima svojega trenerja. »Gojenci« nogometne šole vadijo v dobrih razmerah in imajo vse možnosti, da se razvijejo v kakovostne nogometaše, ustrezne za raven v SNL,« je povedal prof. Cetin.

LADO AMBROŽIČ

Betonski mešalniki in električne krožne žage, za gradbena podjetja in zasebnike.

mešalnik M/130, 130 l z električnim ali bencinskim motorjem kapaciteta 3,6 m³/h

žaga z električnim motorjem 4 kW in listom premera 60 cm

Pošiljamo takoj po vplačilu!

Pri plačilu z devizami 10 odst. popusta.

Vsa pojasnila in informacije daje

cosmos

Ljubljana, Celovška 32
Koper, Dimnikarska 10
Maribor, Grajska 7

AUSTIN - IMV 1300

CENA:

Hfl	7.244,58	Dkr	15.460,98
DM	7.127,28	US dolar	2.113.—
Sch	51.578,52	Lstg	854,31
Sfr	8.410,51	Can dolar	2.134,34
FF	11.652,58	Lit	1,296.319.—
Skr	10.700,55	Bfr	101.424,00

Dinarska cena: 35.226,50 din

Za devizna vplačila, ki jih bomo prejeli do 31. decembra 1971 zagotavljamo devizno ceno.

Devizni račun IMV: 501-620-2-32009-10-3172, Jugobanka Ljubljana

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Za podrobnejše informacije se obrnite na poslovalnice IMV:

LJUBLJANA: Titova 172-a, tel. 061/343-485, 341-779; BEOGRAD: Ul. 27. mart 36, tel. 011/335-356, 338-261; NOVI SAD: Trg Neznanog junaka b. b., tel. 021/42-305, 56-633; NIŠ: Trg JNA 7, tel. 018/23-584; ZAGREB: Palmotićeva 25, tel. 041/423-152; RIJEKA: D. Strugara 50, tel. 051/34-015; ZADAR: Sarajevska 6, tel 057/38-81; SPLIT: Kazališni trg 6, tel. 058/45-554; SARAJEVO: Kralja Tomislava 12, tel. 071/37-587

10746

KOLESARTVO

Šest dirk na seznamu

ZAGREB, 1. dec. — Na kongresu mednarodne kolesarske zveze so uvrstili v koledar najpomembnejših dirk amaterjev za leto 1972 tudi šest jugoslovanskih kolesarskih dirk. To so: Alpe-Jadran (4. do 9. maj), dirka po Srbiji (2. do 7. junij), dirka za nagrado sejemskih mest (16. do 18. junij), dirka po Hrvatski in Sloveniji (23. do 25. junij), dirka po Jugoslaviji (2. do 9. julij) in mladinska dirka po Ist

Prevroče hlače in mutacije

Britanske ugotovitve o dednih spremembah zaradi višje temperature

LONDON — Tople spodnjice in dolge hlače, kakršne nosijo Evropejci, povzročijo po ugotovitvah britanskih raziskovalcev 85 odstotkov dednih sprememb, ker zvišujejo temperaturo modnikov. Giessenski profesor Fuhrmann pravi v tej zvezi, da pomeni ta britanski podatek večjo genetično obremenitev kot vsa tehnična in medicinsko diagnostična raba žarkov skupaj. Ob deset stopinj višji temperaturi se število mutacij poveča celo za 650 odstotkov.

Lepo plačilo za leva

Iz Teksasa so ga z letalom pripeljali na zahodnoafriško obalo

DAKAR — Živalski vrt v Dakarju na zahodnoafriški obali je ponudil za mladega leva par redkih žerjavov, afriškega ježevca, morskega orla in še nekaj manjših živali. Mlad lev je z letalom prispel iz Amerike, poslal ga je živalski vrt v Dallasu (Teksas).

Hašiš tik ob telesu

Mlada dekleta so v osebnem perilu prenašala tihotapska mamila

HAMBURG — Po ugotovitvah hamburške policije so zadnje tedne mlada dekleta prenašala hašiš po tihotapskih poteh med Hamburgom, New Yorkom in Stockholmom. V osebnem perilu so skrivale po dva kilograma hašiša.

Policija je prijela 20-letnega osumljenca, ki pa je imel pri sebi le neznatno količino hašiša, zato so ga spet izpustili. Nekaj ur kasneje so v njegovi hotelski sobi prestregli 19-letno Švedinjo, ki se je s 13.000 kronami vrnila iz Malmöja, kamor je nesla hašiš.

Kmalu potem so prijeli na frankfurtskem letališču 19-letno »košato« Hamburžanko, ki je prispela iz New Yorka in ki sta ji kazila postavo dva kilograma hašiša, skritega na ustreznih mestih.

Torbica na paradi

PARIZ — Madame Thome-Patetre, dolgoletna podpredsednica francoske narodne skupščine, je objavila spomine. Odlomek: »Kadar sem predsedovala zasedanju, sem morala skozi častni špalir republikanske garde. Ob znaku bobnov so se zabliskale sablje v pozdrav. Za menoj je stopal gardni častnik in nesel — mojo torbico.«

Napačna drža šolarjev

Avstrijski ortoped ugotavlja vzroke in priporoča redno telovadbo

DUNAJ — Med triletnimi raziskavami je ugotovil avstrijski specialist dr. Neugebauer napačno držo telesa pri 30 odstotkih šolskih otrok. Pri šolarjih, rojenih leta 1958, ima napačno držo celo vsak drugi. Med poglavitnimi vzroki omenja ortoped neustrezno šolsko pohištvo, pretežke šolske torbe in dejstvo, da se učenci premalo gibljejo. Neugebauer predlaga med drugim vsaj eno uro šolske telovadbe dnevno.

Zavod za bioetiko

NEW YORK — Na državni univerzi v Georgetownu so ustanovili inštitut za bioetiko. Sociologi, filozofi, teologi in naravoslovci bodo v tej znanstveni ustanovi proučevali etična vprašanja biološkega in medicinskega napredka.

Lasulje in koža

FRANKFURT — Nemški zdravniki imajo čedalje več pacientov z vnetjem kože na glavi. Med bolniki je največ tistih, ki stalno nosijo lasuljo. Kožno vnetje sega od lišajev do izpuščajev in čirov. Zdravniki pravijo, da lasulje iz umetnih las ne bi smel nihče nositi dalj kot tri, take iz naravnih las pa kvečjemu pet ur dnevno, kajti koža in naravni lasje tudi potrebujejo zrak in kisik.

Avstrija: kadilci in rak

Med žrtvami raka na pljučih je največ strastnih kadilcev

DUNAJ — Na letni skupščini avstrijskega združenja za boj proti raku so sporočili, da je leta 1969 umrlo za rakom na pljučih 2.600 moških in okoli 500 žensk. Med njimi je 98 odstotkov kadilcev oziroma 80 strastnih kadilcev. Raka na pljučih so dobili predvsem ljudje, ki so prej imeli tuberkulozo ali bronhitis.

Strokovnjaki pravijo, da bi bilo treba uvesti redne pljučne preglede, in dodajajo, da so v 90 odstotkih primerov odkrili raka zelo pozno.

Še dva majhna modela

Tudi Francozi napovedujejo za prihodnjo pomlad manjša vozila

PARIZ — Francoske avtomobilske tovarne Renault bodo prihodnjo pomlad ponudile na trgu majhen avto »Renault 5«, ki bo stal okoli 10.000 frankov (približno 27.000 dinarjev). Tovarniška uprava je uradno potrdila govorice, ki so se razširile že pred nekaj tedni. Model naj bi na trgu tekmoval s podobnima vozilomа britanske in italijanske proizvodnje.

Na razpolago bosta dva modela, eden s 782, drugi z 958 ccm, oba imata dvoje vrat, in pogon na sprednja kolesa.

Slabe napovedi

Konec stoletja tri milijone poskusov samomora letno, pravi Mills, ki med vzroki omenja dirko za blaginjo

LONDON. »Primerjava statističnih podatkov upravičuje napoved, da bo v obdobju tik pred koncem stoletja v Veliki Britaniji poskušalo napraviti samomor okoli tri milijone ljudi na leto,« piše profesor medicine na univerzi Cambridge Ivor Mills v pismu, ki ga je poslal uredništvu londonskega lista »Times«.

»Grozljiva napoved se utegne uresničiti,« pravi profesor Mills, »če znanost ne bo mogla v bližnji prihodnosti dognati in podrobno razčleniti vseh tistih dejavnikov v sodobnem življenju, ki ženejo zlasti mlade ljudi v obup in mnenju mnogo hujše posledice, kot je vse tisto, kar znanost napoveduje zaradi naraščajoče onesnaženosti naravnega okolja in spričo dejstva, da utegne tu prej, drugod pozneje zmanjkati naravnih bogastev ipd.

Kakor pravi profesor, je ljudi dvajsetih let razmeroma največ med tistimi, ki si uničujejo zdravje z zlorabo mamil, pod katerih vplivom se potem marsikdo v hipu odloči za usodno dejanje.

Biološke in duhovne posledice neprizanesljive tekme bi lahko imele po njegovem potem v skrajnost.« K dejavnikom, ki prispevajo k takšnemu stanju, prišteva Mills čedalje hujšo dirko za blaginjo v razvitih deželah.

Biološke in duhovne posledice neprizanesljive tekme bi lahko imele po njegovem

Tri leta s tujim srcem

Sashi Gillenu je nenadoma odpovedalo srce, presajeno leta 1969

PALO ALTO — Po vsem videzu za srčno kapjo je umrl v Palo Altu (Kalifornija) 43-letni novinar Sasha Gillen, ki je skoraj tri leta živel s tujim srcem. Operirali so ga februarja 1969 na stanfordski univerzi, kjer so doslej presadili 37 človeških src.

Še druga zmaga v tožbi

Odškodninska pravda zaradi sterilnosti, ki je posledica žarkov

RIM — Šest milijonov lir odškodnine je rimsko sodišče prisodilo 28-letnemu možu, ki nima otrok, ker je postal sterilen zaradi premočne doze rentgenskih žarkov med kliničnim zdravljenjem.

Klinika je morala pred leti plačati sedem milijonov lir, ker je zaradi predolgega obsevanja nastala rakasta tvorba. Sedanji tožnik je bil takrat še deček, odlomljena injekcijska igla mu je obtičala v stegnu, zdravniki so jo iskali z rentgenskimi žarki. Starši so v dečkovem imenu zahtevali odškodnino in jo tudi dobili. Zdaj je mladi mož spoznal, da je sterilen. Bolnišnica mora poravnati škodo tudi za to posledico.

Nič več šibe

LONDON — Učenci londonskih osnovnih šol so pozdravili sklep prosvetnih oblasti: s 1. januarjem 1973 ne bo več telesne kazni. Leto dni se bodo šolarčki še bali udarcev s šibo po dlaneh in po drugih delih telesa.

Japonski vlaki še hitrejši

Na novi železniški progi se bo čas vožnje skrajšal na tretjino

TOKIO — Japonci so začeli širiti omrežje, po katerem vozijo v svetovnem merilu najhitrejši brzci. Do leta 1976 bodo zgradili novo železniško progo, dolgo 496 kilometrov, ki bo povezovala Tokio s severnim delom otoške dežele. Proga bo stala okoli 2,7 milijarde dolarjev.

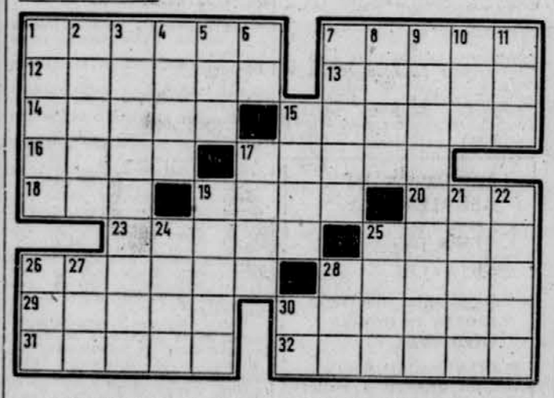
Vožnja iz Tokia v Marioko se bo na novi progi skrajšala na dve uri in pol, se pravi, da bo trajala samo tretjino časa, ki ga zdaj potrebujejo potniški vlaki za zvezo med tema mestoma.

Takšni ekspresni vlaki zdaj vozijo na 240 kilometrov dolgi progi Tokio — Osaka s povprečno hitrostjo dvesto kilometrov na uro.

Električni stetoskop

LONDON — Neko londonsko podjetje je izdelalo električni stetoskop s spremenljivo frekvenco. Zdravniki so baje navdušeni, ker je novi stetoskop zelo občutljiv in zaznava nekatere doslej neslišne šume.

Križanka

VODORAVNO: 1. produkt žlez z notranjim izločanjem, hormon, 7. posušena kokosovina, 12. bikoborec, 13. poslopje za koncerte in gledališke predstave, 14. neumnost, norčija, 15. popularna francoska pevka zabavne glasbe (Sylvie), 16. veletok v vzhodni Sibiriji, dolg 4270 km, 17. slovenski pesnik (Cvetko), 18. danski otok v Malem Beltu, 19. ime švedske filmske igralke Jacobsson, 20. konica, 23. okrog 600 km dolga reka na Kavkazu, ki se izliva v Kaspijsko morje, 25. reka na zahodu SZ, pritok Ilmenskega jezera, 26. mestece na južnem Tirolskem, po katerem se imenuje belo sortno vino traminec, 28. izraelski vojni minister (Mošé), 29. radioaktivna kemična prvina, 30. sodobni slovenski pesnik (Janez), 31. naš največji polotok, 32. kratka suknja nekdanjih poljskih konjenikov s sulico.

NAVPIČNO: 1. prvi prevod biblije v latinščino, 2. švedski kemik, izumitelj dinamita (Alfred), 3. sovjetska vojna luka v Finskem zalivu pred Leningradom, 4. veliko rešeto, 5. daljša doba, 6. avtomobilska oznaka Torina, 7. majhen avstralski medvedek, 8. velika reka na Poljskem, 9. sovjetski šahovski velemojster, premagan v izbirnem tekmovanju za svetovno prvenstvo (Tigran), 10. kubanski zunanji minister (Raul), 11. ime ameriške filmske igralke Margret, 15. gozdna zver, 17. drobnozrnata usedlina počasi tekočih vod, 19. v bibliji hetitski časnik, prvi mož Salomonove matere Batsebe, 21. nemški fizik, Nobelov nagrajenec leta 1919 (Johannes, 1874—1957), 22. mesto v severnem Egiptu v Nilovi delti, 24 arabski knez, 25. medena rosa na listju, 26. glavni številk, 27. jugoslovanska filmska igralka (Eva), 28. kos celote, 30. onomatopoija kravjega glasu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Newhaven, 9. dan, 12. ogabnost, 13. dota, 14. tat, 15. ale, 16. Timor, 17. Anet, 19. urbanist, 21. Ritt, 23. rman, 24. safalada, 27. raba, 30. Evora, 31. Vis, 33. Ned, 34. kare, 35. polenjar, 37. srb, 38. Traviata.

H. H. PARRY

ZELENA PAPIGA

29. nadaljevanje

»In kdaj je Sanfort odšel iz tega stanovanja?«

»Tega ne vem, inšpektor. Kmalu potem sem legel.«

»Ali bi tega človeka spoznali, če bi stopil pred vas?«

»Seveda, inšpektor.«

»Ali lahko ugotovimo; kako je z vrati na dvorišče? So še zapahnjena?«

»To lahko ugotovimo takoj.«

»Hvala, Strips, za zdaj nimam več vprašanj. Če vas bom še kaj potreboval, vas bom čez dan obiskal ali pa vas prosil, da pridete na policijsko poveljstvo.«

»Prav, inšpektor. Seveda sem vam na razpolago. Dovolite, ali mislite, da je Jeff Sanfort morilec?«

»Za zdaj ne mislimo še ničesar, niti jaz niti moji sodelavci. Kriminalist sme upoštevati le dejstva. Vemo, da je bil Sanfort nazadnje v družbi pokojne manekenke. Domnevamo, da je prvi videl truplo in da nas je takoj obvestil. Več še ne vemo. Zdaj pa pojdimo dol in poglejmo, kako je z vrati na dvorišče.«

Presenečenje: vrata niso bila zapahnjena.

»Strips, ali zanesljivo veste, da so bila vrata zvečer zaprta z zapahom?«

»Prav zanesljivo, inšpektor.«

»Torej je nekdo, verjetno Sanfort, skozi ta vrata odšel iz hiše.«

»Nekdo je šel, kajti sicer bi bila vrata zaprta.«

»Hvala, Strips, pa lahko noč!«

»In zdaj brž domov pa v posteljo,« je rekel Bright, ko sta pred hišo obstala pri avtomobilu. »Pri priči bom zaspal.«

»Tudi jaz že komaj čakam.« je pritrdil Warren. »Zaspan sem.«

»Jutri, pravzaprav danes, bo treba krepko poprijeti. Čeprav si še zmerom nisem prav na jasnem, da bi Padrick mogel biti morilec, ga moramo dobiti v roke. Tačas pa še nekaj ur počitka.«

Inšpektor se je na kratko poslovil od svojega pomočnika, nato pa sta sedla vsak v svoj avto in se odpeljala domov.

Bright in Warren sta bila kljub naporni noči ob devetih že v pisarni na policijskem poveljstvu. Ko je Bright naročil vse potrebno, sta se z Warrenom odpeljala najprej na Hollywoodsko cesto, kjer je bil Jeff Sanfort vodja nabavnega oddelka pri veletrgovini s tekstilom. Našla sta ga v pisarni. Predstavila sta se.

»Bržkone veste, zakaj sva tu, gospod Sanfort,« je rekel Bright.

»Da, lahko si mislim, inšpektor,« je Sanfort odkrito povedal. »Vaš obisk je v zvezi z Ellen Morantovo.«

»Dobro, da ste takoj uganili, kaj želiva vedeti. Ali ste bili sinoči pri njej? Ali ste vi telefonirali?«

»Vsekakor,« je rekel Sanfort.

»Zakaj ste zamolčali svoje ime?«

»Zato, ker . . . No, ne bi bil rad vmešan v to reč. Inšpektor, prosim, razumite me! Tu sem v zelo odgovorni službi, moje delovno mesto zahteva človeka, od katerega pričakujejo, da se ne bo spuščal v ljubezenske pustolovščine. Če pride na dan, da sem zapleten v karkšnokoli zadevo z nasilno smrtjo, se lahko zgodi, da bom izgubil službo.«

»Vedno ista pesem,« je bil Bright nekoliko nejevoljen. »Ljudje raje pustijo policijo, da tipa po napačni sledi, kakor da bi nastopili kot priče. Pa k stvari! Vi ste bili zadnji v manekenkini družbi, Sanfort. Ali se zavedate, kaj to pomeni?«

Jeff je prebledel. »Inšpektor, motite, motite se, če mislite, da sem jaz spravil Ellen na oni svet.«

»Zagrozili pa ste ji s smrtjo, ali ne?«

»Kako pa to veste?« je bil Sanfort presenečen.

»Še več vemo, na primer to, da ste šli iz hiše pri zadnjih vratih. Zakaj to, Sanfort?«

»Mislim, da vam moram povedati vse od kraja,« se je odločil Jeff.

Potem je po pravici opisal vse, kar se je zgodilo minulo noč v stanovanju pokojne manekenke.

»Torej tako: ko ste se skrivaj vrnili v stanovanje, ste našli Ellen Morantovo mrtvo v kopalni kadi,« je rekel Bright.

»Tako je bilo, inšpektor.«

»Kako pa ste vedeli, da gre za umor?«

»Inšpektor, to sem samo domneval.«

»Domnevali ste? Kako to?«

»Zato, ker je bila na pisalni mizi prazna blagajna.«

»Saj bi jo bila lahko sama položila na mizo.«

»Ampak ob tem se mi je vsilila misel, da gre za roparski umor.«

»To ne drži, Sanfort, nasprotno! Nestrokovnjak ne bi ob tem opazil nobenega znamenja, po katerem bi sklepal, da gre za umor. Manekenka bi navsezadnje lahko umrla za srčno kapjo.«

»Inšpektor, ljudje v njenih letih ne umirajo za kapjo.«

»Motite se. Srčna kap lahko zadene celo otroka. Razen tega se zgodi, in niti ne tako poredkoma, da mladega človeka zadene srčna kap v kopalni kadi.«

»Ne vem, kam merite z vsem tem, inšpektor,« se je Jeff upri. »Če mislite, da sem umoril Ellen, me pa kar vzemite s seboj in me zaprite!«

»Ne razburjajte se, Sanfort,« je rekel Bright in Jeffa pomirjevalno potreplјal po ramenu. »Ne dolžimo vas umora, vse pa moramo storiti, da odkrijemo morilca.«

»Ali je Ellen res umrla nasilne smrti? Ali jo je zadavil?«

»Ne, Sanfort, nečesa se je tako ustrašila, da se je onesvestila. Glava ji je zdrknila pod vodo, tako da se je zadušila. Utonila je v kopalni kadi. Nečesa ne razumem. Zakaj niste skušali dekleta potegniti iz vode? Mogoče bi ji še lahko pomagali z umetnim dihanjem.«

Jeff ni takoj odgovoril. Inšpektor je opazil, da mu je ob tem vprašanju zelo neprijetno. Nazadnje je rekel: »Živci so mi popustili, ko sem Ellen videl mrtvo v kadi. Če bi še živela, ne bi ležala na dnu.«

»Poskusiti pa bi morali, Sanfort. Tega očitka vam ne morem prihraniti. Niste skušali pomagati, zbežali ste, potem ko ste nas obvestili. Na pregledu so ugotovili, da je smrt nastopila malo pred vašim telefonskim sporočilom. Tisti, ki je s svojim nastopom povzročil dekletovo smrt, je bil torej v stanovanju še malo pred vašim prihodom.«

FROMA SAND

Hčere hrepenenja

13. nadaljevanje

Pokazal si armado samomorilk, skoraj vse so bile čez štirideset, arma do alkoholičark in lovk na moške, ki so pripravljene na roko plačati za svojo zabavo, za svojo zadostitev. In ženske z uničenimi živci. Ti si nas vse — zaposlene ženske, zaposlene matere in ljubice — napravil za armado obupa.«

Obraz se ji je pomračil. »Ogaben film, če sem čisto odkrita. Uničujoč. Tendenciozen. Zakaj nisi niti omenil vdov in ločenk, ki se vnovič poročajo z zrelimi moškimi in polno zaživijo?«

Izzivalno ga je gledala. »Kar se mene tiče, jaz ne sodim v kategorijo premaganih, Frank. Prav tako ne kot mnoge druge ženske, ki se zdijo povožene — toda niso. Živijo pač. Zakaj nam nisi privoščil vsaj kanec upanja, da ni vse končano?«

Odkrito jo je gledal in rekel: »Ti si romantičarka, Katharine. Jaz pa sem realist, zaradi mene lahko vsakdo upa, kolikor hoče — toda dejstva so dejstva.« Pomolčal je in nadaljeval: »Nočem biti okruten, ampak kaj ima upanje opraviti z resničnostjo? Ti sama si rekla, da si že devet let vdova. Kaj pa ti je dalo upanje, Katharine?«

Bolečina se ji je spreletela po čelu. »To je dolga zgodba, Frank. Ne vem, če se ti jo sploh ljubi poslušati . . .«

»Katharine, ti nočeš verjeti, ampak upanje se lahko sprevrže v beg od življenja. Ne more te ubraniti pred življenjem. Ne more te rešiti njegovih protislovij. Lahko te samo zapelje, da nenehno čakaš na čudež. In slednjič boš ostala praznih rok, zakaj čudeža ne bo. Upanje je lahko strahotno prazno, ljuba moja. Življenje je kompromis in kompromisne situacije so lahko zelo koristne. Jaz to vem. Zato, ker sem to doživel. Moje življenje so obogatile. Idealna situacija je prekleto redka, tako redka, da je ni mogoče jemati za normo. Ampak ti hočeš prav to.«

Njen pogled je bil prav tako odkrit kot njegov. »Ne, Frank, motiš se. Poskušala sem sprejeti kompromise. Čustva in razpoloženja žensk v tvojem dokumentarcu sem sama doživela. Samota ustvarja velikasnki skupni imenovalec. Lovila sem se za slamice, za kompromise, kakor ti praviš. Poznam odgovore.«

Globoko je vzdihnila. »In poznam statistike in tako imenovana dejstva o ženskah z otroki, ki se redko ponovno poročijo, razen če nimajo kupov denarja in lahko primamijo potrebnega moškega. Naj nadaljujem? Vsakdo ve, da je v Združenih državah več žensk kot moških.« Njen glas je postal oster in grenak. »Bržkone bi morala biti počaščena, ker si me poželel. V Los Angelesu je toliko vznemirljivih mladih deklet. Ampak, ali je to res vse. Frank — dvoje teles združenih v sli, pa nič prej in nič potem?«

»Čudovito je lahko,« je tiho rekel.

Molčala sta, ko je natakar prinesel pladenj. O, kolikokrat sem že pomislila na samomor, je vrtalo po njej, ali na to, da se utopim v pijači. Kako naj mu povem, da je bil ta strahotni občutek samote včasih tako močan, da sem pomislila na smrt? Ne popolnoma do kraja, zaradi otrok, ampak vendarle tako daleč, da me je bilo strah tistega, kar se je godilo z menoj.

»Vse bi dal, če bi vedel, kaj zdaj misliš,« je rekel Greg. »Tako žalostna se mi zdiš, Katharine. Pa ti ni treba biti, res ne.«

»Mislila sem na preteklost,« je odkrito povedala. »Na čas po Richardovi smrti, ko sem preživljala obdobje alkoholiziranosti. Rahle, ne prehude, a vendarle. Z drugimi osamelimi ženskami sem hodila v bare in vsak večer rahlo popivala. Da je minil večer. Bari in vse tiste statistike kasneje, ki so me zmlele. Saj veš, vse tisto govorjenje o porastu homoseksualnosti in naraščanju življenjskih stroškov, zaradi katerih ločen moški ne more preživljati niti prejšnje niti bodoče družine. Vsa ta statistična krama, ki si jo v svojem filmu tako blesteče obdelal.«

»In tvoji odgovori, Katharine? So boljši od mojih?« je vprašal.

»Ne vem,« je rekla. »Resnica je, da sem imela nekaj kompromisnih afer, ampak tudi spomin na poln zakon. Primerjava je bila možna. In nazadnje je lahko premagala tisto strahotno lakoto, ki nas vse žene v kompromisne situacije. Hočem reči, da iščem pristno razmerje. Na spolnost ne morem gledati kot na nekaj ločenega, na posebno potrebo, ne tedaj, če sem skupaj z moškim, ki mi je všeč in ki sem jaz njemu všeč.«

Spet je med njima zavladal molk. Potem je on spregovoril. »Torej zavračaš moj predlog?« Njegov pogled je vprašujoče počival na njej. »In vendar si ženska z erotičnimi željami, Katharine. Kako boš opravila s svojim problemom? Ali pa je to preveč osebno vprašanje?«

»Ne. Tudi ti si bil odkrit z menoj. Nisi me poskušal zapeljati z besedami, ki jih rada slišim. Odkrito si govoril o svoji ženi in svojih prijateljicah in svojih simpatijah do mene. To ti štejem v dobro.« Premolknila je, da bi iz zmede svojih misli pograbila pravo. »V obdobju kompromisov mi je bila nekajkrat obljubljena ljubezen, ponujeno pa samo telo za trenutno zadostitev.

TKANINA
od 20. novembra 1971
do 20. januarja 1972
VKLJUČUJEMO
VSAKEGA KUPCA
V VELIKO JUBILEJNO
NAGRADNO IGRO
20 let TKANINA
VELEBLAGOVNICE
CELJE
in v poslovalnicah
TKANINA-DEKOR
Stanetova 19
Veronika CELJE ZIDANŠKOVA 1
pri nakupu za vsakih 100 din še dodatni kupon
10 GLAVNIH JUBILEJNIH NAGRAD
1. „fičo"- luxe
2. olimpiada München - 1 oseba
3. pralni stroj
4. moped „Tomos"
5. pony ekspres
6. stroj za pranje posode
7. televizor
8. električni štedilnik
9. hladilnik
10. preproga 3×2
in še 20 moških srajc
20 kombinež
žrebanje 29. 1. 1972
KUPUJTE V TRGOVINAH
TKANINA CELJE

Komisija za delovne odnose pri podjetju
»TEGRAD« LJUBLJANA
razpisuje prosta delovna mesta
1. TAJNICE DIREKTORJA
2. KURJAČA za centralno kurjavo
3. 2 SNAŽILK
POGOJ:
pod 1: višja upravna šola ali srednja šola, znanje nemškega jezika, praksa v daktilografiji in stenografiji
pod 2.: kvalificiran kurjač
Za vsa delovna mesta je kot poseben pogoj poizkusna doba 60 dni.
Ponudbe pošljite na gornji naslov do 10 12. 1971.
10925

ČGP DELO — UREDNIŠTVO TEDENSKE TRIBUNE
objavlja prosto delovno mesto
novinarja — redaktorja
POGOJI: visokošolska izobrazba, znanje dveh tujih jezikov, urejena vojaška obveznost in veselje do novinarskega poklica.
Zaželena je nekajletna praksa v novinarstvu ali sorodnem poklicu.
Osebni dohodki po pravilniku. Stanovanj podjetje nima. Pismene ponudbe pošljite do 15. decembra 1971 na Sekretariat »DELA«, Ljubljana, Tomšičeva 3.

Petek, 3. decembra 1971

Gledališča

DRAMA SNG

Petek, 3. dec., ob 14.30: Miroslav Krleža: LEDA. Za gimnazijo z Jesenic.

Petek, 3. dec., ob 20. uri: Molière: IMPROVIZACIJA V VERSAILLESU — SKAPINOVE ZVIJAČE (komedija). Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji danes in jutri od 10.30 do 12. ure in od 18. ure do začetkov predstav (tel. 20-171 ali 20-172).

OPERA IN BALET SNG

Petek, 3. dec., ob 15.30: Puccini: TOSCA. Abonma Popoldanski in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 4. dec., ob 19.30: Egk: JOAN VON ZARISSA. Abonma red P in izven. Celovečerni balet. Zasedba glavnih vlog: Joan von Zarissa — Mojmir Lasan,

Isabeau — Vida Volpi, Florence — Lidija Sotlar, Lefou — Mijo Basajlović, Perette — Danila Švara, Železni vojvoda — Stane Polič. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 5. dec., ob 15. uri: Puccini: TOSCA. Abonma red N in izven. Zasedba: Tosca — Hilda Hölzl, Cavaradossi — Rudolf Francl, Scarpia — Edvard Sršen, Angelotti — Jaka Jerša, Cerlovnik — Franc Javornik, Spoletta — Ljubo Kobal, Sciarrone — Ivo Anšlovar, Ječar — Dušan Sprajcer, Pastirček — Anica Pusar. Nekaj vstopnic je v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Petek, 3. dec., ob 19.30: D. Lebović: PADLI ANGELI. Abonma Mladinski I. Vstopnice tudi v prodaji.

Sobota, 4. dec., ob 19.30: D. Lebović: PADLI ANGELI. Abonma Kolektivi D. Vstopnice tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Petek, 3. dec., ob 17. uri: Nestroy: LUMPACIJ VAGABUNDUS, čarobna burka z godbo in petjem. Red E in izven.

Sobota, 4. dec., ob 19.30: Patrick: OPALO IMA VSAKDO RAD, komedija. Red B in izven.

Nedelja, 5. dec., ob 16 in 19.30: Nestroy: LUMPACIJ VAGABUNDUS. Izven.

Predprodaja vstopnic dnevno pri gledališki blagajni med 10. in 12. ter 17. in 19. uro — rezervacije po telefonu 312-990.

MLADINSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana

Petek, 3. dec., ob 11 in 14. uri: Wilhelm Busch: ČIPEK IN ČAPEK. Gostovanje v Slovenskih Konjicah.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
MARIONETE, Levstikov trg 2

Petek, 3. decembra, ob 16. uri — Jan Malik: ZOGICA MAROGICA — zaključena predstava za Osnovno šolo Jurij Vega, Moravče.

Sobota, 4. decembra, ob 15. uri — Jan Malik: ZOGICA MAROGICA — za izven. Po premieri pred 20. leti že 511 uprizoritev in že 66. uprizoritev samo v letošnjem letu! Predvidoma zadnja uprizoritev za izven v letošnjem letu.

ROČNE LUTKE, Resljeva c. 36

Sobota, 4. decembra, ob 10. uri — Nace Simončič: PRASIČKI — zaključena predstava za Osnovno šolo Sostro.

Ob 17. uri — Ludvik Aškenazy: UKRADENI MESEC — za izven. Predvidoma zadnja uprizoritev za izven v letošnjem letu.

Cenjene obiskovalce prosimo, da za predstavo ZOGICE MAROGICE kupijo ali rezervirajo vstopnice že v predprodaji, ker je kljub stalnim uprizoritvam za to priljubljeno pravljično lutkovno igro med obiskovalci še vedno izredno zanimanje in so predstave za izven ob četrtkih in sobotah skoraj vedno polno zasedene.

Predprodaja vstopnic za obe jutrišnji predstavi za izven v MARIONETNEM GLEDALIŠČU za ZOGICO MAROGICO in v GLEDALIŠČU ROČNIH LUTK za UKRADENI MESEC je danes in jutri od 8. do 12. ure v upravi gledališča, Resljeva c. 36 in pol ure pred začetkom predstave pri blagajni gledališča.

Rezervacije vstopnic za obe jutrišnji predstavi za izven v obeh gledališčih so danes in jutri od 8. do 13. ure po tel. štev. 312-020.

NOVOLETNE PRIREDITVE V LUTKOVNEM GLEDALIŠČU!

V času praznovanja NOVOLETNE JELKE od 18. do 30. dec. bomo uprizarjali v gledališču ROČNIH LUTK premiero lutkovne igre MEDVEDEK NA OBISKU z dnevnimi predstavami ob 9., 11., 15. uri in 17.30, v MARIONETNEM GLEDALIŠČU pa prav tako premiero pravljične lutkovne igre ČIRI-BU s predstavami ob 9.30., 11.30., 15.30 in 18. uri.

Ob NATEČAJU lutkovnih del v letošnjem letu sta bili obe lutkovni igri nagrajeni.

Predstave v obeh gledališčih so združene z nastopom DEDKA MRAZA in tudi z individualno obdaritvijo otrok.

Vodstva osnovnih šol, Vzgojno varstvene zavode in sindikalne organizacije, ki se še niso odločili za naročilo lutkovne predstave ob praznovanju NOVOLETNE JELKE prosimo, da to storе čimprej, ker imamo še nekaj prostih terminov.

Prepričani smo, da bo praznovanje NOVOLETNE JELKE z ogledom lutkovne predstave, v za to pripoženost dekoriranih dvoranah, združeno s pozdravom DEDKA MRAZA in posamično obdaritvijo otrok, pomenilo za slehernega mladega in tudi odraslega obiskovalca prijetno in nepozabno doživetje ob zaključku leta 1971.

Informacije daje in sprejema naročila uprava LUTKOVNEGA GLEDALIŠČA LJUBLJANA, Resljeva c. 36, telefon štev. 312-020.

bonboni
VISOKI
vodijo
v kvaliteti

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
Maribor

Petek, 3. dec., ob 15.30: A. T. Linhart: TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ZENI — za poklicno kovinarsko šolo Tabor.

Ob 19.30: Léo Delibes: COPPELIA — za red Vijoličasti.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
Celje

Petek, 3. dec., ob 15.30: D. Jovanović: NORCI. V. mladinski abonma in izven.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
Kranj

Petek, 3. dec., ob 19.30: B. Behan: TALEC. Abonma za red Kolektivi — petek. Predprodaja vstopnic v Prešernovem gledališču Kranj. Uprizori Dramska družina pri Prešernovem gledališču Kranj.

Naj vas zima ne skrbi, saj ima MERCATOR
vse vrste peči, v zimskem času, ko sonce ne greje, praktičen kupec pri peči se smeje.

Obvestila

POTUJOČA KNJIGARNA Partizanske knjige bo:
v petek, 3. 12. v Rimskih Toplicah
v soboto, 4. 12. v Radečah. O

OBVESTILO TELEFONSKIM NAROČNIKOM

Cenjene telefonske naročnike obveščamo, da veljajo od 4. 12. 1971 pri telefonskih naročnikih v Izoli, pri katerih so v Telefonskem imeniku navedene telefonske številke v oklepajih, samo te klicne številke, ki jih izbirajte pri klicanju teh naročnikov.

Podjetje za PTT promet Koper 10907-O

SAP LJUBLJANA
VABIMO VAS
31. 12. VESELO SILVESTROVANJE V BUDIMPEŠTI. Ogled mestnih zanimivosti, povratek 2. 1. 1972
31. 12. SILVESTROVANJE, kopanje in smučanje v GARDI, povratek 3. 1. 1972
15. 1. in 30. 1. 8-dnevne zimske počitnice na svetovno znanih pobočjih MONTE BONDONE — (Trento) 2096 m
23. 1. 8-dnevne zimske počitnice v LIENZU
23. 1. in 30. 1. 8-dnevne zimske počitnice v SELLI NEVEI (Italija)
Na voljo so vam programi in informacije v Turistični poslovalnici SAP — Ljubljana, Titova c. 38, tel. 315-342. O

Na medicinski fakulteti v Zagrebu je promoviral **MARTIN MEDVED** iz Prelog pri Šoštanju. Starši ter vsi bratje in sestre s sorodstvom mu iskreno čestitajo!
10898-C

DOT kroji — jesenska priloga

Cenjene naročnice dosedanjih izdaj DOT krojev, ki se ob nakupu osnovnega kataloga niso odločile tudi za sezonsko prilogo jesen — zima 1971/72, in jim zato prilogo nismo poslali

obveščamo,

da je nova priloga s 50 lepimi modeli dotiskana. Stane 30.— din.

Če jo želite, prosimo, da nam sporočite vašo odločitev na navadni dopisnici, da vam bomo prilogo takoj poslali 10628

REKLAM GORICA

A alpe
V adria
vam je pripravila naslednje izlete:
Na tradicionalno silvestrovanje ob čardašu
BUDIMPESTA, 30. XII. — 4 dni
PRAGA, 30. XII. — 5 dni v domovini »dobrega vojaka Švejka«
Silvestrovanje med piramidami — Egipt. 30. december — 5 dni

Za ljubitelje smučanja silvestrovanje KRIMML — Avstrija, 7 dni — odhod 30. XII.
Silvestrovanje KRKONOŠI — Spindlerjev mlin — Češkoslovaška — 29. XII. — 7 dni

ANDREJEV SEJEM V GORICI — 1-dnevni izlet 3., 4., 5. XII: (Prijave tudi po telefonu)

Informacije: TURBIRO, Masarykova 14, tel. 315-092 (poleg »Pivnice piva»). 9786-O

»BRIVNICE IN ČESALNICE«
LJUBLJANA, STARI TRG 18

objavlja

3 prosta delovna mesta za moško frizerstvo

POGOJ: kvalificiran delavec ali delavka z večletno prakso.

Prijave za takojšen nastop sprejema komisija za delovna razmerja. 10931

MLADINSKI CENTER TIVOLI
stopoteka
vas pričakuje tudi danes od 20. do 1. ure. Vstopnina je 10 din. Vstop pa je dovoljen le starejšim od 18 let. (kontrola osebnih izkaznic). Obiskovalce prosimo, da oddajajo v garderobo le plašče s pršilniki trakovi za obešanje, ker je še tako garderoba pretesna. Vabljeni.

DISCO KLUB ILIRIJA
je odprt vsak dan razen torka od 19.30 do 23.30, vstopnina pa je 7 din. Klub, ki je namenjen mladim od 16. do 20. leta, vodi disc jockey Matjaž Zbontar. Jutri pozorno spremljajte to rubriko, kajti brali boste lahko, kaj vam disco klub Ilirija (prej Klub 22) pripravlja prihodnji teden in vnaprej.

PUTNIK LJUBLJANA
4. 12. SARAJEVO — enodnevni izlet z letalom, zadnjič na razstavo
23. 12. RIM — ORVIETO — 4 dni z avtobusom

SILVESTROVANJA:
30. 12. BUDIMPESTA — 4 dni z avtobusom
30. 12. PRAGA — 5 dni z avtobusom, luksuzni program
31. 12. GARDSKO JEZERO — 4 dni z avtobusom, kopanje v zimskem bazenu in smučanje na Costabelli

ENOTEDENSKI SMUČARSKI IZLETI:
Italija: MONTE BONDONE — odhodi: 15. 1., 22. 1. in 29. 1.
SELLA NEVEA — odhoda 23. 1. in 30. 1.
Avstrija LIENZ — odhoda 23. 1. in 30. 1. ter odhodi po želji za individualne goste z lastnim prevozom
26. 1. in 24. 2. 1972:
ASSUAN — PHILE — ABU SIMBEL — LUXOR — KAIRO — čudovitih 5-dnevno potovanje v pretekle kulture z reaktivnim letalom
ZAHTEVAJTE NAŠE PODROBNE PROGRAME V POSLOVALNICAH ALI NAM PIŠITE — POSLALI JIH BOMO PO POŠTI! O

TURIST
Turistična agencija
Ljubljana transport
Ljubljana, Trdinova 3, telefon 310-933

1 dan Gorica—Videm
odhod 4. 12. 1971
(Andrejev sejem)

SILVESTROVANJE
4 dni Dunaj
4 dni Lichenstein Švica
4 dni Budimpešta
Portorož, Cateške Toplice, Preddvor 10947

Dežurne službe

Nočna zdravniška dežurna služba je za nujne obiske na domu od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan, in to v naslednjih enotah Zdravstvenega doma Ljubljana:
Bežigrad: Kržičeva c. 10, telefon 310-533
Center: Miklošičeva c. 24, telefon 313-063
Vič-Rudnik: Postojnska 24, telefon 61-121
Moste-Polje: Prvomajska 5, telefon 816-155
Šiška-Šentvid: Derčeva ulica 5, za občinsko stavbo, tel. 55-221
Medvode: Medvode, tel. 71-215
Grosuplje-Ivančna gorica: začasno v stavbi bivšega ZD Ivančna gorica, telefon 75-439, telefon LM štev. 87-402, 77-141 in 78-464.

Služba stalne pripravljenosti je na območju Črnuč, telefon štev. 314-317, Dobrova — Polhov gradec, Vnanje gorice, Horjul in Velike Lašče.

Nočna nedeljska in praznična dežurna zobna ambulanta je v zobni ambulanti v Nebotičniku, Kidričeva 1, II. nadstropje, soba številka 5. Ambulanta nudi prvo pomoč v nujnih primerih, in to vsak dan, od 19. do 7. ure naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih — ves dan.

LJUBLJANA
Centralna lekarna

MARIBOR
3. 13. 71: Tabor, Trg revolucije 3

Kdo bi še pred zimo trepetal, kdo bi s svežim sadjem varčeval, vitamine vse in jabolka ta prava, kupim kar pri
Sadje zelenjava

CENJENI POTROŠNIKI!

Obveščamo vas, da bomo 15. decembra izžrebali nagrade za udeležence naše ankete. Ne pozabite pravočasno odposlati izpolnjenega vprašalnega lista, ki je priložen ETA — gospodinjskemu paketu.

ŽIVILSKA INDUSTRIJA KAMNIK
10935

Mali oglasi

UGODNO prodam magnetofon Philips 4302 — avtomatik nov, dva traka (trak 3 ure), cena 1400. Jože Kirič, Hrastnik, Log 26. 10898-4

GARAŽO ogrevano oddam nasproti Remize v Šiški najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Garaža«. 42814-3

MLAD fant in dekle, oba zaposlena išče skromno, prazno sobico z možnostjo kuhanja in pranja blizu avtobusne postaje. Plačava dobro in tudi pomagava. Ponudbe pod »Pred porokoc. 42813-6

MINI 1000, 71, z dodatno opremo prodam. Tel. 22-253. 42811-3

STUDENTKA inštruira nemščino za srednje šole. Ponudbe pod »Cimpreje«. 42810-8

STUDENTKA inštruira matematiko za srednje šole. Ponudbe pod »Takoje«. 42809-8

POCENI prodam dobro ohranjeno dnevno sobo in televizor. Ogled vsak dan od 16. ure dalje pri Dimec, Ulica talcev 7, Ljubljana. 42808-4

PRODAM nove smučarske čevlje. Informacije popoldne tel. 22-714. 42807-4

V NAJEM vzamem garažo v občini Center, samo za zimske mesece. Ponudbe pod »Center«. 42806-3

SPAČEK, letnik 1968, naprodaj v Ljubljani — Pirnat, Rimska 9, tel. 25-082. 42799-3

MIRNA študentka išče sobo. Ponudbe pod »Nujno«. 42798-6

POHIŠTVO po izbiri, tudi stavbeno oz. gradbeni material nudim za ličkа. Ponudbe pod »Do 1.000.000«. 42796-3

V LJUBLJANI kupim hišo ali stanovanje. Ponudbe pod »Takoje«. 42790-7

FARMACEVT na specializaciji išče sobo s centralnim ogrevanjem in z uporabo kopalnice. Plača odlično. Ponudbe pod »Resen«. 42787-6

DVA študenta rudarstva iščeta ogrevano sobo, po možnosti v Centru. Ponudbe pod »Do 700 Ndin«. 42782-6

Magazzini
FELICE
TRST, Via Carducci 41
(nasproti pokrite tržnice)

Za jesensko sezono velika izbira
moške, ženske in otroške konfekcije
Moške srajce, perilo in pletenine
Kupce še posebej opozarjamo na veliko izbiro
delovnih oblek itd.

KOMERCIALNI ansambel z dvoletnim stažem išče angažma za novoletne praznike. Možnost igranja vse tri novoletne dni. Lastno ozvočenje in prevoz. Cenjene ponudbe pod »Prijetna zabava«. 42781-8

TRISOBNO stanovanje s telefonom, takoj vseljivo prodam. Ogled: Moškričeva 32-II levo, v soboto od 12. do 15. ure. 42780-7

PRODAM rabljeni gumi 6.40—15 in dve novi zračnici 5.60—15 in 165—14 ter splošne rezervne dele in opremo. Milan Zupanc, Toplarniška 13. 42777-3

ODDAM sobo s kopalnico. Plačilo dve leti vnaprej. Ogled vsak dan od 8. do 18. ure. Pot k sejmišču št. 23, Črnuče. 42774-6

SOBICO skromno, oddam moškemu za 125 din (Kodeljevo). Kličite telefon 315-219. 42772-6

NUJNO kupimo planino ali ga vzamemo v najem. Cenjene ponudbe pod »Planinc«, ali telefon od 15. do 16. ure 232-802. 42958-5

PRODAMO starejši klavir zelo poceni. Zglasite se od 15. do 16. ure po telefonu 323-802, ali pa pod oznako »Klavir«. 42959-4

LASTNIK spominske ure, izgubljene na Kodeljevem, naj se zglasi pri Dropuljič, Jana Husa 3. 42926-8

STOJALO za obleko kupim. Ponudbe pod »Stojalo«. 42925-5

IZGUBIL se je pes volčjak, rjav. Najditelj naj ga vrne proti nagradi. Božič, Galjevica 156. 42918-8

MLADA zakonca išče sobo kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Do 400 din«. 42912-6

ODDAM sobo s centralno za dopoldansko varstvo otrok. Različko dopiačam. Ponudbe pod »Rudniška«. 42900-6

STAREJŠI gospe, ki bi varovala otroka 8 ur nudim stanovanje in hrano s primerno plačo. Ponudbe pod »Takoje«. 42899-6

STUDENTA iščeta centralno ogrevano garsonjero ali eniosobno stanovanje. Ponudbe pod »Sportnika«. 42896-6

STANOVANJE in delno hrano dam mlajši ženski, ki je zaposlena popoldne ali izmenično za lažjo pomoč. Lah, Ljubljana, Hacquetova 3 (pri Crtomirovi). 42895-6

FILATELISTI POZOR! Prodam znamke po ugodni ceni. Ponudbe pod »Znamke«. 42894-4

UGODNO prodam tricikel Pavia Zrilič, Dunajska c. 49. 42893-4

SIMCO 1300, letnik 67, prevoženih 54.000 km, odlično ohranjeno prodam za 29.000 Ndin. Ogled vsak dan. Sluga, Volčja draga 21 pri N. Gorici. 42890-3

NUDIM nakup osebnega avtomobila. Ponudbe pod »Kakršnega koli«. 42886-3

FANT, prišel od vojakov, redno zaposlen, išče sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Redno plačujem«. 42881-6

PRODAM avto DKW junior F 11. Jože Benko, Študentovska 9, Ljubljana. 42880-3

ODDAM takoj vseljivo dvosobno komfortno stanovanje. Predplačilo 2—3 leta. Ponudbe pod »Slika«. 42952-6

OPREMLJENO ogrevano sobo nujno potrebuje vzgojiteljica, po možnosti Moste — Kodeljevo. Ponudbe pod »Dobra plačnica«. 42939-6

DIJAKINJI iščeta ogrevano sobo v Ljubljani. Ponudbe pod oznako »Nujno«. 42947-6

MIREN fant išče sobo v bližini Centra v Ljubljani. Ponudbe pod »Reden plačnik«. 42945-6

PRODAM krznen plašč — avstralska ovca, lep, rjav. Cena ugodna. Ponudbe pod »Ugodno«. 42944-4

ZA PRAZNO garsonjero s centralno kurjavo v Šiški ali za Bežigradom dam 700 ND. Ponudbe pod »Redni plačnik«. 42943-6

PRODAM TV čajevec avtomatic in Ziphona gramofon stereo. Telefon 315-489 med 15. in 16. uro. 42942-4

UGODNO prodam polnilni avtomat za polnjenje tekočin (šampon) za enkratno pranje. Ponudbe pod »Stroje«. 42941-4

DVA mirna fanta iščeta ogrevano sobo ali garsonjero v bližini Centra. Plačata do 50 ND. Ponudbe pod »Takoje«. 42940-6

PPRODAM oljni grelec za centralno kurjavo do 50.000 kalorij nemške znamke, ugodna cena. Kavčič, Ljubljan, Kuzmičeva 8. 42938-4

IŠČEMO pomoč za pospravljanje in čiščenje 2-krat tedensko. Telefon 317-140. 42937-1

SOBO, 30 kv. m, z vhodom iz stopnišča zastonj oddam tistemu, ki mi posodi do 25.00 Ndin za eno leto. Naprej po dogovoru. Ponudbe pod »Center«. 42937-6

RESEN študent elektrotehnike išče ogrevano in opremljeno sobo z uporabo kopalnice, po možnosti v Centru. Ponudbe pod »Dobro plačam«. 42935-6

MLADA poročenca iščeta sobo z možnostjo kuhanja in pranja. Ponudbe pod »Poštena«. 42931-6

DEKLE išče sostanovalko, po možnosti uslužbenko. Ponudbe pod »Poštena«. 42930-6

ODDAM takoj vseljivo centralno ogrevano sobo s souporabo kopalnice proti predplačilu za 3—4 leta. Ponudbe pod »Bežigrad«. 42928-6

KUPIMO peugeot 404, letnik 1965 do 1967. Lahko malo karamboliran ali s slabim motorjem. Ponudbe pod »Takojšen plačnik«. — 42879-3

LOKAL, 27 kv. m, v centru prodam. Primerno za predstavništvo, trgovino ali mirno obrt. Tomšič, Trubarjeva 54, Ljubljana. 42878-7

MIRNO pošteno dekle išče opremljeno sobo kjerkoli v Ljubljani, lahko enkrat tedensko pomaga ali plača po dogovoru. Ponudbe pod »Poštena«. 42875-6

MIRNA delavka išče ogrevano sobo. Ponudbe pod »Dravlje — Vižmarje«. 42874-6

KUPIM cisterno za vodo do 2000 l. Milan Vehovec, Zalna 18, Grosuplje. 42873-5

DVA študenta iščeta ogrevano sobo, najraje blizu Centra. Ponudbe pod »Cena ni važna«. 42820-6

JEŽEVKE z ovroči — štiri za avstin 1300, prodam. Ljubljana, Hruševska 43 42818-3

POMOČ v gospodinjstvu iščem za 2 uri dnevno. Isek, Avsečeva 10 pri Javnih skladiščih, od 16. do 18. ure. 42817-1

KARAMBOLIRAN audi 60 L, letnik 69, nujno prodam. Ogled in pooblastilo prodaje: Kleparstvo Smerkolj, Domžale. 42815-3

KUPIM zastavo 750, lahko malo karambolirana. Plačam 800 din gotovine, ostalo potrošniški kredit. Ponudbe pošljite pod »Do 50.000 km«. 42872-3

PRODAM naslednje peči: termoakumulacijsko el. »AKG« peč 4 kW, peč na olje »alpha« potenza 9000 kcal in plinsko peč 3000 kcal. Ponudbe pod »Ugodno«. 42871-4

PIANINO, dobro ohranjen, kupim. Navedite ceno. Ponudbe pod »Bach«. 42870-3

NUJNO potrebujemo upokojenko za varstvo 15-mesečne punčke za dopoldanski čas na domu, stanovanje in hrana po dogovoru. Plevnik, Godska 2, Ljubljana. 42869-1

MLAD študentski par išče ogrevano sobo z možnostjo kuhanja. Ponudbe pod »Takoje«. 42868-6

KUPIM star brezhiben kompleten stroj za VW kombi, leto izdelave 1961. Ponudbe pod »Ljubljana«. 42867-3

SPREJMEM sostanovalca telefon 61-601 42857-6

STUDENTKA išče ogrevano sobo. Ponudbe pod »Mirna«. 42856-6

NUJNO iščem ogrevano sobo s posebnim vhodom. Grem za sostanovalca. Prosim navedite ceno. Ponudbe pod »Dober plačnik«. 42855-6

MiTiS TRST
Via S Lazzaro tel 37309 Tovarna
Via S Maurizio tel 793786 Tovarna pozamenterij za tapetništvo

Velika izbira vseh vrst zaves tudi teritaj do 3 m širine ter raznovrstnih poniščeno blago iz platna in kretona v najlepših barvah in vzorcih šamleta posebna pregrinjala prešite odeje predproge ter vse kar potrebujete za urediteve enega stanovanja.

SPREJMEM delo na dom, po možnosti montažo plastike. Ponudbe pod »Natančno«. 42853-2

IŠČEM honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Gostinec«. 42852-2

DVE MIRNI dekleti iščeta sobo v okolici centra v Ljubljani, po možnosti z ogrevanjem in s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Dober plačnik« 42849-6

FRIZERSKO vajenko sprejmem. — Frizerski salon »Cirila«, Ljubljana, Gerbičeva 44. 42848-1

SAMSKI uslužbenec išče sobo kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe na naslov: Bizjak, Sketova 9, Ljubljana. 42847-6

GLOBOK otroški voziček PEG 71, prodam. Rebič, Titova 93 42846-4

USPESNO instruiram matematiko, fiziko in kemijo za osnovno in srednje šole. Ponudbe pod »Uspeh«. 42845-8

SPAČEK, letnik 66/67 in kompletno karoserijo za fiat 750 ugodno prodam Matija Verčnik, Prešernova 10, Domžale 42844-3

OBROČE za fiat 124, 1300, 1100 in 850 coupe, poceni prodam Rožna dolina, cesta X št. 10. 42839-3

PRODAM štiri nove letne radial gume, kleber — 145—13 (fiat 850 S). »Božidar Bajec, Zofke Kvedrove 20, Ljubljana — Šiška. 42843-4

MIRNEMU, a odločnemu samskemu moškemu oddam garsonjero v Šiški. Vprašajte pri Wraber, Tržaška 11, stanovanje 2, do 4. decembra, od 15. do 17. ure. 42842-6

GUME radialne 13 col, več širin, poceni prodam. Rožna dolina, cesta X, štev. 10. 42838-4

TAKOJ sprejmem žensko za varstvo enoletne deklice ter pomoč v gospodinjstvu. Nudim hrano, stanovanje, socialno zavarovanje ter nagrado. Furlan, Medvode 146 (novo naselje). 42834-1

MLAJSA uslužbenka išče sobo, po možnosti v Šiški ali na Dolenjski cesti. Ponudbe pod »Mirna«. 42832-6

FANT z odsluženim vojaškim rokom in osemletko išče službo: sprejmem delovno mesto kurirja. Imam pa tudi nekaj mesecev prakse kot telefonist vezist in bi sprejel tudi to delovno mesto. Ponudbe pod »Vesten«. 42829-2

STUDENTKA nujno potrebuje ogrevano sobo v Ljubljani, po možnosti za Bežigradom. Ponudbe pod »Zima«. 42824-6

NUJNO potrebujem opremljeno sobo. Lahko pomagam v dopoldanskem času. Ponudbe pod »Nujno«. 42770-6

ANGLEŠKI poenter star 9 mesecev, ženskega spola ugodno naprodaj. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Dušan Rapuh, Jesenkova 1, IV. nadstropje, Ljubljana. 42766-4

ODDAM ogrevano sobo z uporabo sanitarnih prostorov, dvema dekletoma ali fantoma za predpličilo. Ponudbe pod »Z razumevanjem«. 42738-6

HLADILNIK poceni prodam. Lombar, Martina Krpana, blok 17, Šiška. 42719-4

PRODAM električno železniško model N z maketo in transformatorjem, ter električni namizni harmonij. Ogled od 16. ure dalje. Nered, Trnovska 2. 42753-4

MLADA zakonca brez otrok iščeta enosobno stanovanje ali garsonjero v Ljubljani, po možnosti v centru. Ponudbe pod »Stanovanje«. 42679-6

IZREDNO lepe mlade nemške volčjake prodam. Pohlinova 18. — Ljubljana. Tel. 314-915. 43022-4

PAPIROGRAFIKA
Veletrgovina s papirjem in grafičnim materialom
uvoz-izvoz, zastopstva
LJUBLJANA, Resljeva 30
razpisuje
delovno mesto:
PREDSTAVNIKA
podjetja za sitotisk material — honorarno delovno mesto z nepolnim delovnim časom

Poleg splošnih pogojev mora kandidat imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo, s poznavanjem sitotiska ter delovnim stažem 5 let.

Delovno mesto razpisujemo za področje SR Srbije s stalnim sedežem v Beogradu. Osebni dohodek vezan na učinek.

Razpis velja 15 dni od objave.

Pismene ponudbe z navedbo strokovne izobrazbe in dosedanje prakse sprejema uprava podjetja do poteka razpisnega roka. 10930

PLESNI TECAJ za začetnike se začne v petek, 3. decembra ob 18.30 v delavskem domu Kranj, vhod 4. Vsako soboto nadaljevalni plesni tečaj. Začetniški tečaj ob sredah, petkih in nedeljah. 513-O

AVTOLICAR dobi službo takoj ali po dogovoru. Ponudbe podružnici »Delo« Trbovlje pod »Vestno«. 281-1

OSEBNI AVTO triumph spitfire MK 3 ugodno prodam. De Toma Jani, Arclin 66, Škofja vas pri Celju. 439-3

MINI AUSTIN, nov ali malo rabljen kupim takoj. Miran Obrez, Levec 40, Petrovče. 438-3

UGODNO prodam zastavo 750, letnik 1964. Cena ca. 6000 din. — Martin Pustovrh, Gameljska c. 3, Črnuče. 43005-3

OPREMLJENO garsonjero v Šiški oddam na 1 mani za eno leto. Ponudbe pod »Enoletno predplačilo«. 42976-6

PRODAM dva zimska avtoplašča dim. 600 x 12. Informacije po tel. 20-122. 42994-3

OGREVANO sobo oddam dvema študentoma. Ponudbe pod »Bežigrad«. 42995-6

VEČJI prostor za skladišče oddam na Podutiški c. 85 za 6 mesecev. Za zasebno stanovanjsko opremo ni. 42990-6

RENAULT R 4 prodam še ne registriran. Ponudbe pod »Bo!šl ponudnik«. 42991-3

PRODAM nedograjeno hišo s 1000 kv. m vrta. Cena približno 300.000 din. Ponudbe pod »20 km iz Ljubljane«. 42968-7

PRODAM lepo parcelo pri Stanežičah, po 50 din. Ponudbe pod »Prepis takoje«. 42961-7

ZAMENJAM 2 novo enosobno stanovanje (42 kv. m) z atrijem v pritličju, za večje novo v Šiški. Informacije po tel. 311-122 interna 20. 42536-6

IZGUBIL se je mlad škotski ovčar. Prosim tistega h komur se je zatekel, naj ga proti nagradi vrne. Zupančič, Jana Husa 70. 42866-8

OPREMLJENO sobo, 13 kv. m, posebni vhod (možnost ogrevanja) oddam za 2 osebi. Pogoj: predplačilo za 1 leto. Podutiška c. 85, telefon 55-510. 42989-6

FIAT 750, letnik 1963 prodam. — Tržan, Zamovci 7, Stepanja vas. 43012-3

Društvo likovnikov-oblikovalcev Slovenije, Ljubljana
razpisuje
delovno mesto
ORGANIZACIJSKEGA SEKRETARJA
za Akcijski sekretariat za industrijsko oblikovanje pri Zvezi društev uporabnih umetnosti in design Jugoslavije.

Pogoji:
1. fakultetna (visoka ali višja) izobrazba
2. aktivno znanje tujih jezikov
3. okvirno poznavanje problematike področja
4. sposobnost vodenja širših nalog in znanje administracije
5. organizacijsko-ustvarjalne sposobnosti
6 lastno vozilo.

Osebni prejemki po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Društvo likovnikov - oblikovalcev Slovenije, Ljubljana, Titova cesta 21.

Razpis je odprt do zasedbe delovnega mesta. 10904

SKUPŠČINA MESTA LJUBLJANE
Služba za kadrovske zadeve
razpisuje
naslednja prosta delovna mesta

V REFERATU ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO
– Strokovnega sodelavca – analitika
dipl. ekonomist, 3 leta prakse

V STROKOVNI SLUŽBI ZA URBANIZEM
– Strokovnega sodelavca za pravne zadeve
dipl. pravnik, 3 leta prakse

V ODSEKU ZA SKUPŠČINSKE ZADEVE
– Debatnega stenografa
3 leta prakse
– Stenodaktilografa
srednja izobrazba, znanje stenografije in strojepisja, 2 leti prakse

V ODDELKU ZA FINANCE
– Oskrbnika premoženja
ekonomska srednja šola, 2 leti prakse
– Blagajnika – likvidatorja
ekonomska srednja šola, 2 leti prakse

V UPRAVI ZA INŠPEKCIJSKE SLUŽBE
– 2 pravnih referentov
dipl. pravnik, 5 let prakse
– Gradbenega inšpektorja
dipl. gradbeni inženir 5 let prakse
– Tržnega inšpektorja
dipl. ekonomist ali pravnik, 5 let prakse
– Tržnega inšpektorja
višja izobrazba kemijsko tehnološke smeri, 3 leta prakse

V GEODETSKI UPRAVI
– 2 tehnikov – geometrov, prednost imajo kandidati s prakso.

Kandidati naj pošljejo ponudbe s kratkim življenjepisom, podatki o strokovni izobrazbi in dosedanjem delu v 15 dneh po objavi razpisa na kadrovske zadeve skupščine mesta Ljubljane, Lundrovo nabrežje 2.

10895

TOVARNA STIKALNIH NAPRAV
MARIBOR,
Šentiljska cesta 49
razpisuje
prosto delovno mesto:
VODJE SLUŽBE
za kadre in splošno administracijo

POGOJ: diplomiran pravnik s 5-letno prakso ali pravnik z 10-letno prakso.

Osebni dohodek je določen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov podjetja.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti splošno-kadrovskemu sektorju podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 10932

CENE, KI ZASLUŽIJO VAŠO POZORNOST!

Schaub-Lorenz junior	S 508.—
Schaub-Lorenz Teddy	S 1.145.—
Touring-Europa	S 2.090.—
Touring-International	S 2.690.—

DER
ModerneElektroHaushalt
KLAGENFURT — CELOVEC
Dr. A. Lemischplatz 4

Kino

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA — Miklošičeva c. 28: ob 16. uri gostovanje Ameriške kinoteke: kratke burleske Macka Sennetta, 1911—17: Tovariši, Mabelina dramatična kariera, Njegov vsakdanji kruh, Dekle z morske peščine, Pametna lutka (nemi, brez prevoda).

Ob 18 in 20.45 amer. barvni film ZBOGOM OROZJE! Režija: Charles Vidor, Glav. vl.: Rock Hudson, Jennifer Jones, Vittorio De Sica, Alberto Sordi.

Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

KINO UNION:
film, ki je v Zagrebu in Beogradu po obisku »posekale« ameriški Love Story, partizanski barvni WS film V GORI RASTE ZELEN BOR. Režiser: Antun Vrdoljak. Igrajo: Bo

SPOROČAM, DA JE UMRLA NAŠA GOSPA

MILEVA BORŠTNIK

ROJENA HROVATIN

VDOVA PO ODVETNIKU

POKOPALI SMO JO 30. NOVEMBRA 1971, V LJUBLJANI NA ŽALAH

ŠPELKA VALENTINČIČ-JURKOVIĆ, DIPL. INŽ. ARH.

Dekan Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in predstojnik odseka za fiziko

sporočata žalostno vest, da je prezgodaj odšel iz naših mladih vrst študent fizike, tovariš

BOŽO PETERNEL

Prizadevnega in skromnega tovariša bomo študentje in učitelji ohranili v dobrem spominu

Predstojnik odseka za fiziko:
Prof. dr. P. Gosar

Dekan fakultete:
Prof. dr. inž. D. Ocepek

Za vedno nas je zapustil mož, oče, stari oče, stric in brat

FRANC URBANIJA

posestnik

Pogreb bo 4. decembra 1971, ob 14.15 iz hiše žalosti Krašce 8 na pokopališče Moravče

Žalujoči:

žena Angela, sinova Lado in Stane z družinama, hčere Zofka, Pepca, Jelka, Francka, Ančka z družinami, sestri Minka in Francka

Krašce, Moravče, Črnuče, Ljubljana, Dragomelj Nožce, 2. decembra 1971

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PRI OPRAVLJANJU DELOVNE DOLŽNOSTI TRAGIČNO PREMINIL NAŠ SODELAVEC

PETER ANDREJAŠIČ

STROJEVODJA

POGREB POKOJNIKA BO V PETEK, 3. DECEMBRA 1971, OB 16. URI IZ HIŠE ŽALOSTI BREZOVICA 181 NA TAMKAJŠNJE POKOPALIŠČE

POŽRTVOVALNEGA IN MARLJIVEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

UPRAVA SEKCIJE ZA VLEKO LJUBLJANA
ORGANIZACIJSKA ENOTA VLEKE IN
SINDIKALNA ORGANIZACIJA

Po kratkem, hudem trpljenju nas je zapustil v 68. letu starosti naš dobri, skrbni in ljubljeni mož, ata, stari ata, brat, stric, tast in svak

ALOJZIJ ILC

posestnik iz Goriče vasi 68 pri Ribnici na Dolenjskem

Pogreb bo v petek, 3. decembra 1971, ob 14.30 iz hiše žalosti na domače pokopališče v Hrovačo

Žalujoči:

žena Marija, otroci: hči Marija, sin Jože z družino, sin Janez z družino, sin Alojzij z družino hči Anica z družino hči Milka z družino, hči Olga z družino in hči Iva z družino, bratje Andrej, France, Tone z družino, sestri Marija in Angela in drugo sorodstvo

Goriča vas, Ribnica na Dol., Kočevje, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Cleveland USA

Sporočamo žalostno vest, da je umrla

Angelca Kordež

rojena Kušar

Pogreb bo v soboto, dne 4. decembra 1971 ob 13.30 na pokopališče Žale v Ljubljani, iz Ahacove mrliške vežice.

Žalujoči:

sestri Bizjak Ivanka, Zakrajšek Meri, rodbina Kovič Drage in drugo sorodstvo

Ljubljana, Cleveland, Ohio, 1. decembra 1971

V cvetu mladosti je tragično preminil naš sodelavec

Ljubo Saksida

varilec

Vzornega člana kolektiva in podjetja bomo ohranili v trajnem spominu

Delovna skupnost podjetja »Vozila Gorica« Šempeter pri Gorici

Šempeter, 2. decembra 1971

DOTRPEL JE NAŠ DRAGI

MILKO BREMEC

NA NJEGOVO ŽELJO SMO GA POLOŽILI K ZADNJEMU POČITKU V OŽJEM KROGU SORODNIKOV IN SODELAVCEV

ZA ZADNJO POČASTITEV, SOČUTJE IN CVETJE VSEM NAJLEPŠA HVALA

ŽALUJOČA DRUŽINA

LJUBLJANA, 2. DECEMBRA

POSLOVNO ZDRUŽENJE »FUŽINAR« V LJUBLJANI

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA, JE UMRL

inž. MILKO BREMEC

DIREKTOR »FUŽINARJA« V POKOJU

DRAGEGA POKOJNIKA SMO V KROGU OŽJIH SORODNIKOV IN SODELAVCEV POKOPALI V ČETRTEK, 2. DECEMBRA 1971 NA ŽALAH

PRIZADEVNEGA GOSPODARSTVENIKA IN NESTORJA KOVAŠKE INDUSTRIJE SLOVENIJE BOMO OHRANILI V ČASTNEM IN TRAJNEM SPOMINU

DIREKTOR
DUŠAN MEDVED

PREDSEDNIK UPRAVNEGA ODBORA
CVETO SERGO

SREDI DELA NAS JE ZAPUSTIL NAŠ SODELAVEC

Božo Peternel

Z ODDELKA ZA FIZIKO

INSTITUT »JOŽEF STEFAN«

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi bolezni nenadoma zapustila naša dobra mama in stara mama

Marija Kregar

roj. Čeren

Čerenova mama

Pogreb bo v soboto, 4. decembra 1971, ob 14.30 izpred domače hiše v Stožice.

Žalujoči:

sin Ivan, hčeri Mici in Francka z družinami

Savlje, Toronto, 2. decembra 1971

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma umrl član našega kolektiva

FRANJO DJURANIČ

strojnik gradbene mehanizacije

Dobrega tovariša in vestnega sodelavca bomo pospremili na njegovi zadnji poti v domačem kraju, v Čakovcu dne 3. decembra 1971, ob 15.00

**Kolektiv SGP »Slovenija ceste«
Strojno inventarni park
in sindikalna organizacija**

Tragično je dotrpela v 86. letu starosti naša zlata sestra in teta

Mici Cvelbar

osebna upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 4. decembra 1971, ob 16. uri iz Jožefove vežice na Žalah.

Žalujoči:

sestra Pepca, Fani, Urška, brat Jernej z družino, nečaki in nečakinje z družinami ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Vrbovce, Šentjernej, Oštro, Celje, Murska Sobota, Kanižarica, 2. decembra 1971

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgi in mučni bolezni umrl v 77. letu

IZIDOR LESKOVAR

upokojeni kovač

Pogreb dragega pokojnika bo danes, v petek, 3. decembra 1971, ob 15.30 iz mrliške vežice v Trbovljah

Žalujoči:

žena Jožefa rojena Spevnjak, hči Barbka z možem, sin Ivo z družino, družine inž. Kus in dr. Golobič, vnuk in pravnuki

Trbovlje, Donja Voča, Varaždin, Zagreb, 2. decembra 1971

Tiho nas je zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat in stric

Žarko Vesič

Pogreb pokojnika bo v soboto, 4. decembra 1971 ob 12.30 na pokopališču v Dravljah.

Do pogreba leži v Petrovi vežici na Žalah.

Žalujoči:

žena Anica, sinova Milan in Toni, oče, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Šabac, Križe

Po kratki in hudi bolezni nas je nepričakovano zapustil naš predragi mož, tati, brat, stric in dedek

LEOPOLD ŠMALC

Do pogreba, ki bo v soboto, dne 4. decembra 1971, ob 15.15 leži v kapelici sv. Andreja na Žalah

Prosimo tihega sožalja

Žalujoči:

žena Marija, hčerki Marija por. Bavdaž z družino, Mateja, sin Andrej z družino, sestra Štefka in brat Tone z družinama ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Idrija, Ribnica, 1. decembra 1971

UMRL JE
SAMOSTOJNI SVETOVALEC USTAVNEGA SODIŠČA

LEOPOLD ŠMALC

UGLEDNEGA PRAVNIKA, POŽRTVOVALNEGA SODELAVCA IN DOBREGA TOVARIŠA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

USTAVNO SODIŠČE SR SLOVENIJE

Razpisna komisija podjetja
»TLAK«
Ljubljana Celovška cesta 410, Šentvid

razpisuje
prosta delovna mesta za:

2 šoferja C kategorije
s kvalifikacijo

VK mehanika
z znanjem elektro in avtogenega varjenja

Poizkusno delo je 3 mesece. Delovno mesto je za nedoločen čas.
Podjetje s stanovanji ne razpolaga.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

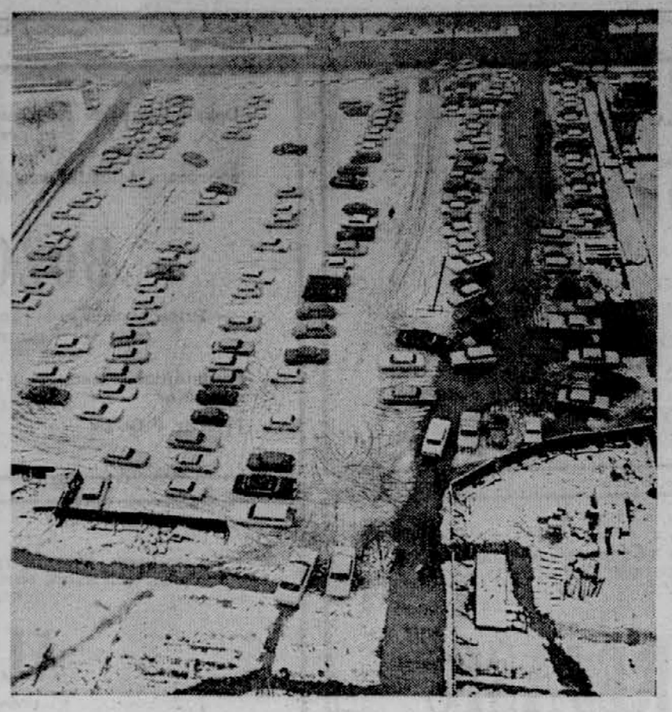
10807

PRVA ŽRTEV ZASEDBE — Ob nedavni iranski zasedbi treh strateško pomembnih otokov v Perzijskem zalivu je prišlo tudi do streljanja. Pripadniki ondotne policije so streljali na iranske vojake. Pod kroglami je padel iranski mornariški oficir. Na sliki: pogrebni sprevod.

ENAJST TON Z LUFTHANSO — Na ljubljanskem letališču Brniki je včeraj dopoldne prvič podnevi (druge dni redno pristaja ponoči) pristalo letalo Boeing 727 Lufthanse, ki je naložilo enajst ton aluminija, smuči (Elan), igrač (Mehanotehnika) in čevljev (Alpina) za kupce v ZRN.
Foto: E. Selhaus

PARKIRANI SNEG — Pogled na veliko parkirišče pri maksimarketu je bolj žalosten. Sneg, brozga in bes voznikov, ki se komaj pretolčejo do svojih avtomobilov. Najbolj pametni so pustili avtomobile kar doma in so raje za nekaj dni potniki v avtobusih.
Foto: E. Selhaus

FILMSKE ZVEZDE SE ZBIRAJO — Na sliki sta znana filmska igralca Ron »Tarzan« Ely in Mark Slade po prihodu v Frankfurt, odkoder se bosta namenila v München na dobrodelno prireditev.
Telefoto: UPI

Razmer ne urejamo na ulici

Uvodna beseda predsednika ZKJ Josipa Broza Tita na 21. seji predsedstva ZKJ v Karadjordjevu — O stavki se je govorilo že nekaj mesecev — Gre za kontrarevolucionarno dejavnost — Tudi od drugih republik bi se morali učiti

KARADJORDJEVO, 2. dec. (Tanjug). Predsednik ZKJ Josip Broz Tito je včeraj na 21. seji predsedstva ZKJ v Karadjordjevu v uvodni besedi dejal:

»Tovarišice in tovariši! Včeraj in nocoj sem imel tu sejo z izvršnim komitejem zveze komunistov Hrvatske in z voditelji družbenopolitičnih organizacij Hrvatske. Seveda se je tu govorilo o problemih, ki so tam zdaj aktualni. Prav zaradi tega, kar se tam dogaja, se mi zdi potrebno, da na tej seji predsedstva ZKJ obravnavamo položaj ne le v Hrvatski, ampak tudi v vsej Jugoslaviji, saj so v vseh republikah, nekje bolj, nekje manj, problemi enaki.

Na včerajšnjem sestanku sem zahteval, da se pomenimo o vzrokih, ki so pripeljali do stavke na zagrebški univerzi, kakor tudi nasploh o aktualnih negativnih političnih gibanjih, do katerih je prišlo na Hrvatskem, ki pa niso naletele na dovolj močan odpor, niti v vodstvu zveze komunistov Hrvatske.

Stavko na univerzi so pripravljali več mesecev

Ko govorimo o vzrokih stavke, seveda to ni od včeraj. To se je pripravljalo že davno, več mesecev, kaže pa, da so na to gledali ravnodušno, saj niso storili potrebnih ukrepov. Govorilo se je in celo tisk je pisal, da bo stavka, da bo to velika stavka, da bo prišlo do splošne stavke in da bo predvidoma v januarju. Ta negativna zadeva, ki nas je zdaj precej kompromitirala, je bila torej znana tako iz tiska kot iz pogovorov na ulici. Ni pa jasno, zakaj so z njo pohiteli, zakaj je prišlo do stavke ravno na predvečer velikega praznika revolucije jugoslovanskih narodov. Tudi to bomo videli in ugotovili, kdo za to stavko stoji.

Stavka na univerzi ni samo stvar študentov. Tu je neka skupina že precej znanih negativnih ljudi, ki za tem stoji. Moram reči, da sem bil na sestanku s tovariši iz Hrvatske zelo kritičen in sem odkrito dejal, da so krivi, ker niso ničesar učinkovitega ukrenili, da bi to stavko preprečili. Srečа je, da je delavski razred na Hrvatskem dovolj zaveden, da se ni dal speljati, kajti oni so želeli, da tudi njega vpletejo v to. Toda to se jim ni posrečilo, tako da so imeli zvezane roke in niso mogli početi tega, kar so nameravali. Jasno je, da sledovi tega drže tudi ven iz naše dežele.

Sovražnik je zlahka opravljal kontrarevolucionarno dejavnost

Žal pa mi kot komunisti in vodilni ljudje v Hrvatski ali katerikoli republiki ne moremo iskativ seh mogočih izgovorov, kadar se kaj takega zgodi. Gre za nebudnost, ravnodušnost in gnili liberalizem do takih elementov. Tako je sovražnik prav zlahka opravljal svojo kontrarevolucionarno dejavnost. Zakaj jaz imam to za kontrarevolucionarno dejavnost.

V tisku, zlasti Hrvatski matici, pa tudi v »Vjesniku« in drugih listih — v nekaterih bolj, v nekaterih manj — dajejo ti razni antisocialistični, antisamoupravljavski elementi take izjave, ki so docela protiustavne, ki so kaznive in kličejo po kazenskem pregonu. Ti elementi svobodno nastopajo in nikomur se nič ne zgodi. Moral sem reči tovarišem, da tega ni mogoče trpeti.

Vemo, da obstaja tako imenovan revolucionarni komite petdeseterice — jaz pa ga imenujem kontrarevolucionarni — ki vse te akcije vodi. Tu so štirje, pet glavnih, mi pa vemo, da jih je veliko več. To je organizacija, ki dela ilegalno in ilegalno, žarišče tega pa je Hrvatska matica. Te reči so šle tako daleč, da ni več mogoče čakati in dopustiti, da smo do tega še naprej liberalni. Ne moremo dopustiti, da bi v naši socialistični državi delovali ne le takšni posamezniki, ampak tudi kontrarevolucionarna skupina.

Tovarišem iz Hrvatske sem govoril, da obstajajo nekatere nejasnosti in stvari, ki niso dobre, ki niso na liniji ZK in na liniji sklepov IX. kongresa ZKJ. V nekaterih govorih in izjavah je bilo precej takšnih sestavin, da ni čudno, če so vnesle zmedo ne samo v ZK, temveč tudi v širše množice. Naj navedem samo en primer, vprašanje organizacije narodnega gibanja, gibanja množic, v katerem naj bi se zbrali vsi. O tem se je ne samo govorilo, temveč tudi pisalo. Še več, zamisel se je začela širiti tudi med množicami.

Kakšno novo gibanje?

Tovariše sem včeraj vprašal: kakšno gibanje torej hočete imeti? Kdo bi bil v tem novem gibanju? Najbrž naj bi to novo gibanje zajelo tudi razne pripadnike lumpenproletariata, kontrarevolucionarne elemente, razne nacionaliste, šoviniste, dogmatike in vrag si ga vedi koga vse in kaj naj bi s tem želeli doseči. Kdo bi tu zdaj koga prevzgajal? Jasno je, da se moramo usmerjati k tistemu, kar imamo, kar je na programu ZK in SZDL. V SZDL imamo velikansko družbenopolitično organizacijo, in to organizacijo moramo še bolj oživiti. Res je, da komunisti v njej niso dovolj dejavni. Obrniti se moramo torej k tej naši organizaciji, ne pa dopuščati ustanavljanja kakega novega gibanja.

Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi se te stvari razširile iz vrst komunistov. Kajti to bi bil poskus odrivanja Zveze komunistov ad acta in ustvarjanja neke nove organizacije, ki naj bi bila v podporo, koga in kaj bi pa lahko podpirala?

»Najostreje sem zavrnil . . . «

Na kratko sem vam razložil, o čem smo se pogovarjali. To zadevo sem najostreje zavrnil in sodim, da se boste vsi strinjali z mano, da kaj takega sploh ne bi bilo v skladu z našim socialističnim razvojem. Kajti mi smo že zdavnaj postavili temelje našega družbenopolitičnega življenja in izoblikovali naše družbenopolitične organizacije. Mi imamo Zvezo komunistov. Imamo Socialistično zvezo, v kateri so tudi sindikati in mladina in vse druge družbenopolitične organizacije. In če so v njih elementi, ki tja ne spadajo, je to stvar samih teh organizacij. Poskušati morajo takšne ljudi prevzgojiti, če jih pa motijo, se pravi, če v njilovem okviru delujejo protikomunistično, protisocialistično in protisamoupravno, pa jih morajo postaviti pred prag. Spoštovati moramo norme, ki so si jih v naših

TITO: sklicujejo se na moje besede

organizacijah sami postavili. Zato je razne izmišljotine o nekakšnem novem gibanju treba absolutno obsoditi — jaz se z njimi ne strinjam.

Drugače razlagani dokumenti

Tovarišice in tovariši, včerajšnja seja je s kratkimi premori trajala dvajset ur. Vsi tovariši, tudi najodgovornejši, so izrazili svoja stališča, zapisana že v dokumentih, sprejetih na deseti seji, na 22. seji itd. Opozarjali so, mislim, da upravičeno, da so bili ti dokumenti na koncu koncev vendarle soglasno sprejeti. Toda tovariši — in to je dvetretjinska večina — ki kritizirajo ožje vodstvo, trdijo: da, res je, da smo vse dokumente bolj ali manj soglasno sprejemali ter se z njimi strinjali, toda pozneje so bili ti dokumenti drugače interpretirani. Ni se delalo tisto, kar je bilo v njih napovedano. In to je tisto, kar je v njihovo delo, v njihovo sporazumevanje vneslo precejšnjo disonanco in zaradi česar sem zelo zaskrbljen.

V tem dolgotrajnem pogovoru nisem mogel in tudi nisem hotel preprečevati — čeprav je šlo za čisto partijske zadeve — tovarišem Haramiji, Pirkerju, tovarišici Savki in drugim, da bi spregovorili tudi o gospodarskih problemih Hrvatske. Moram reči, da se popolnoma strinjam z delom Haramijevih besed o tem, ker je imel popolnoma prav. Toda to ni bilo poglavitno, to je bilo samo obrobno. Nihče ne sme misliti — če bomo zdaj nekatere zadeve, katerih reševanje se pripravlja, pospešili — da to delamo pod pritiskom tistega, kar se dogaja v Zagrebu. To je proces, ki teče že nekaj časa.

Zadeve ne urejati na ulici

Včeraj sem takole rekel: pred amandmani sem pogostoma, že leta in leta, govoril, da bi bilo treba urediti devizni, zunanjetrgovinski in bančni sistem, vprašanje reeksporterjev itd. Ko pa smo sprejeli dopolnila, v katerih je predviden način za reševanje drugih in teh vprašanj, moramo tako tudi ravnati. Zadeve torej moramo urejati pred forumi, ne pa na ulici. Od nas je odvisno, ali bo šlo hitreje ali počasneje. Jaz sem za hitrejše reševanje, ker se je glede tega mogoče dogovoriti. Obenem pa sem tovarišem rekel, da so tudi po sprejetju dopolnil šli s tem še naprej navzven ter sovražnim elementom dopuščali, da so iz tega naredili svoja gesla ter potegnili študente za sabo.

Po mojem mnenju velik del mladine sploh ne ve, za kaj gre, kadar govorimo o deviznem režimu. Ampak to so sprejeli kot gesla. Poudaril sem, da se ne bomo strinjali s tem, da bi razne državne probleme reševali na ulici.

Govorili smo tudi o raznih drugih vprašanjih iz partijskega življenja. Z razpravo, ki je bila po mojem mnenju dobra, je bila večina izvršnega komiteja zadovoljna. Slišati je bilo tudi samokritiko, pa tudi ostre kritike na račun dela in notranjega življenja v izvršnem komiteju. Navedli so mnoge stvari, tako da na koncu nisem imel veliko povedati.

Razmere v izvršnem komiteju niso dobre

Razmere v izvršnem komiteju niso dobre, odražajo se tudi v partijskih vodstvih na terenu. V mnogih občinah je opaziti podobne pojave in opredeljevanje v to ali drugo smer, linija, na katero se sklicujejo, je po mojem mnenju pravilna, ko pa se jo začne uresničevati v praksi, je taka pot, kot se reče, cik-cakasta.

Pred nekaj meseci sem imel v Zagrebu sestanek z izvršnim komitejem, navzoči pa so bili še nekateri drugi tovariši. Že tedaj sem jih zelo strogo opozoril na vsa ta vprašanja, na vse pomanjkljivosti in napake. Dejal sem jim tudi, kaj bi bilo treba po mojem mnenju storiti, da bi preprečili pot navzdol, oziroma vse močnejšo dejavnost razrednega sovražnika. Tiste besede tedaj niso bile objavljene, ustno in nepopolno pa so jih posredovali ožjemu krogu, tako da je bilo precej ugibanj o tem, o čem sem pravzaprav govoril. Moje besede so tovariši sprejeli in začelo se je nekaj delati. A vse to je šlo počasi, tisto, o čemer sem jim govoril, se je nedosledno uresničevalo. Takrat sem govoril o nacionalizmu, šovinizmu, o Matici Hrvatski, o ravnanju raznih nasprotnikov, o vsem mogočem govoričenju. Tedaj sem vse to povedal zelo ostro.

»Sklicujejo se na moje besede«

Prizadene me tudi to, ker se sklicujejo name, na moje besede, a pri tem ne povedo, za katere besede gre, temveč le: Titove besede.

Odrekel sem se že temu, da bi se sklicevali name pri taki politiki. Tudi danes trdim, da ne zagovarjam take politike, in je tudi ne bom, če bi prišlo do podobnega še v drugih republikah. Tega nočem in ne morem, gledati moram na interese vse naše države in načela ZKJ. Tokrat mora tudi javnost vedeti, da ne zagovarjam tega. Vse to mi ni prav nič lahko, a moram to povedati. Če se je kdo tudi izgubljal v takih iluzijah, da se lahko sklicuje name, želim to osebno preklicati.

Med včerajšnjim razgovorom so vsi do zadnjega sodelovali in si niso pomišljali vsega povedati. Sam sem tudi zahteval, da enkrat povedo vse, kar najbrž doslej niso še nikoli storili. Želel bi, da bi v vseh naših forumih potekale take odkrite razprave, da bi govorili tisto, kar se misli, brez strahu, da se boš komu zameril. Če je kaj nesrečno, naj se takoj pojasni in ovrže. Ne sme pa se molčati, odkrito je treba govoriti; brez takšnih pojasnil, brez stvarnega sodelovanja vseh v razpravi ni mogoče sprejeti dobrih sklepov. Če so sklepi sprejeti po drugačni poti, bodo ves čas šepali. Tisti, ki je morda molčal zaradi kakšnega »božjega miru«, bo morda glasoval zanje, čeprav se ne strinja z njimi.

Vendarle premalo kritičnega odnosa

Davi, potem ko smo toliko razpravljali, sem videl, da vodilni tovariši vendarle nimajo dovolj kritičnega odnosa in da je dejansko bilo samokritike malo, zlasti tiste komunistične samokritike, ki je potrebna, da bi lahko stvari prav tekle in da bi si pridobili zaupanje. Če ni samokritike, si ne more nihče od nas, naj bo kjerkoli, z menoj vred, lastiti pravice do popolnega zaupanja. Pa ni dovolj samo kritizirati se v obliki nekakšne izpovedi, potlej pa spet delati nápak.

Na koncu sem postavil vprašanje, kaj zdaj tovariši mislijo storiti, zahteval sem, da se o tem tukaj dogovorimo. Strinjali smo se, da z vsemi temi zadevami pridemo pred centralni komite, da jih tam obravnavamo in sprejmemo sklepe o najostrejših ukrepih, ki jih je treba sprejeti.

Za kakšen unitarizem gre?

Poleg tega sem rekel, da se ne strinjam s tem, da imajo kar naprej na jeziku ta unitarizem, ter zahteval, da enkrat ugotovimo, za kakšen unitarizem gre. Če gre za unitarizem versajske Jugoslavije, sem seveda najostreje proti njemu. Če gre za ostanke dogmatskega, sem seveda prav tako zoper njega. A če gre za enotnost naše dežele, za Jugoslavijo kot nedeljivo celoto — tedaj sem za tak unitarizem, za takšno enotno Jugoslavijo. Toda tedaj to ni unitarizem, ampak kratko malo — naša enotnost.

Prav pa je, da razločujemo med dvojim: nacionalizmom in šovinizmom ter unitarizmom. Ne verjamem, da bi bilo hrvatskih unitaristov več kot nekaj sto. Nacionalisti in šovinisti pa imajo široko osnovo, kar tudi izrabljajo. Poleg tega so amandmaji najmočnejše orožje za boj proti unitarizmu, ki se jih ni treba bati. Ni jih mogoče imeti za nekako vzporedno silo, saj je mogoče poleg političnih uporabiti tudi administrativna sredstva. A ne slepite se in bodite pozorni na zares najbolj nevarnega razrednega sovražnika — na šovinizem in nacionalizem, ki sta temelj razrednega sovražnika. To je najhujša nevarnost. Zdi se mi, da bi se morali tudi mnogi iz drugih republik kaj naučiti iz tega, o čemer sem govoril. Take reči se dogajajo tudi drugod. Ne bi želel, da bi še kje doživeli kaj takega, temveč, da bi nemudoma odpravljali in preprečevali take stvari. Sedaj, ko je položaj v ZK Hrvatske zapleten, ne puščajmo to zvezo komunistov samo. Moramo ji pomagati.

Na konferenco ZKJ še nismo pripravljeni

Včeraj sem govoril o tem, da leži največja krivda na zvezi komunistov. V zvezi komunistov je namreč veliko ljudi, ki že davno ne bi smeli biti v njej. Tega pa nismo storili zaradi liberalnosti. Predlagam jim, da take ljudi čimprej odstranijo in tudi razpuste tiste organizacije, ki so se prevesile na stran tistih, ki se ukvarjajo s protirevolucionarno dejavnostjo.

Zveza komunistov sedaj doživlja proces reorganizacije. A ne moremo le čakati na drugo konferenco ZKJ. Imam vtis, da zaradi omenjenih slabosti še nismo pripravljeni na to konferenco. Priprave ne smejo potekati le na papirju in dogovorih o dokumentih, temveč v praksi, od zgoraj navzdol.

Moramo se odločiti za pojasnila, kjer je potrebno tudi za čistke. Na konferenco moramo priti pripravljeni in tam sprejeti sklepe o reorganizaciji ZK in o drugih vprašanjih naše bodoče politike. Ko bo imela zveza komunistov jasno začrtano pot, bo manj možnosti za vdiranje raznih elementov, ki nam kale razmere in ki nas s svojo veljavnostjo sramote pred svetom. Danes se zunaj marsikaj govori in grozi nevarnost, da bi Jugoslavija jela izgubljati svoj ugled v svetu. Tega ne smemo dovoliti, je na koncu dejal predsednik Tito.

IS o pripravah za uresničevanje dopolnil

LJUBLJANA, 2. dec. — Izsekretariata IS za informacije smo prejeli: Izvršni svet je pod predsedstvom inž. Toneta Tribušona razpravljal o besedilu predloga amandmajev k ustavi SR Slovenije, o osnutku ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev ter o orientacijskem načrtu za bodočo republiško zakonodajo. Izvršni svet je posvetil vso pozornost pripravam za pravočasno uresničevanje ustavnih amandmajev in sklenil predložiti orientacijski načrt za bodočo republiško zakoondajo skupščini SR Slovenije.

oglašujte v dnevniku DELO

Telegrami

SPREJEM — BEOGRAD. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel novo imenovanega izrednega in pooblaščenega veleposlanika SFRJ v Avstraliji Uroša Vidovića, ki odhaja na novo službeno mesto.

DIREKTOR TANJUGA PRI ADN — BERLIN. Direktor Tanjuga Pero Ivačić je v Berlinu obiskal časopisno agencijo ADN. Z generalnim direktorjem agencije Wielandom se je pogovarjal o tesnejšem sodelovanju pri izmenjavi vesti in tehničnem sodelovanju med agencijama.

PREMIERA — DUNAJ. Tu je bila premiera avstrijskega filma »Sončni vlak 1971«, ki sta se je med drugimi udeležili tudi članica izvršnega sveta Slovenije Zora Tomič in generalna sekretarka glavnega odbora RK Slovenije Ivica Žnidaršič.

CASTRO SE VRAČA — SANTIAGO. Kubanski premier Castro se je vrnil s popotovanja po Čilu, kjer je na uradnem obisku že od 10. novembra, v Santiago. Ob tej priložnosti je več kot 5000 ljudi demonstriralo proti izvozu živil na Kubo, kar je baje povzročilo pomanjkanje hrane v Čilu.

PREDSEDNIKOVE PRAVICE — WASHINGTON. Ameriški senat je sprejel zakon, s katerim se je pravica predsednika Nixona, da nadzoruje plače in cene, podaljšala do 30. aprila 1973. O zakonu, s katerim naj bi predsednik dobil tudi pooblastila za uresničevanje druge faze gospodarske reforme, bo razpravljal še predsedniški dom.

SODELOVANJE DELAVCEV — NAIROBI. Generalni sekretar kenijskih sindikatov Denis Akumu je zahteval od vlade, naj uzakoni politiko sodelovanja delavcev pri načrtovanju in vodenju v industrijskih podjetjih, Akumu je predlagal, naj bi industrijske družbe z zakonom prisilili, da bi prek sindikatov prodale delnice svojim uslužbencem.

SIMPOZIJ — WASHINGTON. Ob 100-letnici rojstva britanskega filozofa in pacifista Bertranda Russela, ki jo bodo praznovali prihodnje leto, so ugledni ameriški jezikoslovec Chomsky, naš zgodovinar Vladimir Dedijer in francoski filozof in pisatelj Sartre predlagali spominski simpozij, na katerem bi obravnavali sfere vpliva v sodobnem svetu.

TRGOVSKI SPORAZUM — BERLIN. Tu so podpisali sporazum o trgovinski menjavi med NDR in Egiptom v prihodnjem letu. Blagovna menjava med državama naj bi znašala približno 50 milijonov egiptovskih funtov.

SIRSKO-ITALIJANSKI POGOVORI — DAMASK. Tu so se začeli uradni pogovori med podpredsednikom vlade in zunanjim ministrom Halimom Kadamom in italijanskim zunanjim ministrom Aldom Morom, ki vodi italijansko delegacijo. Delegaciji sta izrazili željo, da bi se stiki med državama še poglobili.

NEMŠKA DELEGACIJA — BERLIN. Vladna delegacija NDR, ki jo vodi podpredsednik vlade dr. Gerhard Weiss, je odpotovala v Hanoi, kamor jo je povabila vlada DR Vietnama. Pogovarjali se bodo o gospodarskem in znanstvenotehničnem sodelovanju med državama.

SOVJETSKI OBISK — MOSKVA. Delegacija vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze bo v kratkem obiskala LR Korejo. Delegacijo bo vodil član prezidija vrhovnega sovjeta in prvi sekretar CK KP Uzbekistana Saraf Rašidov.

DOLAR PADEL KOT ŠE NIKOLI — FRANKFURT. V ZRN še ni bila vrednost dolarja od spomladi, odkar je tečaj marke svoboden, tako nizka. V Frankfurtu so na borzi menjali dolar za komaj tri marke in 29 pfenigov. Marka se je tako v primerjavi z uradnim tečajem revalvirala za rekordnih 11,25 odstotka.

POPLAVA — DŽAKARTA. Severni del indonezijskega otoka Celebesa orogažajo hude poplave, ki so terjale že 10 življenj. Hudourniki so uničili riževa polja in zavrli promet.

PREISKAVO RAZŠIRILI — KAIRO. Egiptovska policija je uvedla še bolj temeljito preiskavo v zvezi z umorom jordanskega premiera Tela. Jordanska obveščevalna služba je namreč Kairu sporočila, da so bile v uboj zapletene še tri osebe, med njimi dve ženski.

Pa še to:

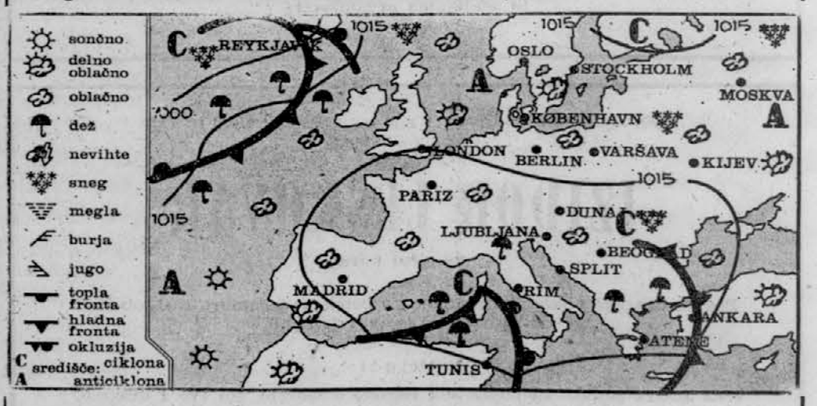
ZAMENJANE VLOGE — V tržiški občini porabijo miličniki precej časa za nadzor vrlih občanov, ki po »šihtih« delajo »na fuš«. Da ne bi kdo utajil davka!

Morda pa bodo tatove in druge nepridiprave lovili davkarji!

VREMENSKO POROČILO

SONCE vzide 07.22 zaide 16.16 — LUNA vzide 17.07 zaide 08.55

Prognostična karta za 3. december 1971 ob 0,7. uri

Vreme in temperatura 2. decembra 1971

kraj	vreme ob 7 uri	stopinj	vreme do 13 uri	stopinj
Ljubljana	sneži	0	sneži	1
Planica	sneži	—1	sneži	0
Brnik	sneži	0	sneži	1
Kredarica	sneži	—8	sneži	—7
Maribor	dežuje	1	dež s snegom	1
Sl. Gradec	dež s snegom	0	oblačno	1
Celje	sneži	0	sneži	1
Novo mesto	sneži	0	sneži	1
Koper	dežuje	5	oblačno	7
Reka	oblačno	6	rosi	7
Pulj	dežuje	7	oblačno	8
Hvar	—	—	oblačno	11
Dubrovnik	oblačno	9	oblačno	10
Zagreb	rosi	0	dežuje	1
Beograd	oblačno	4	oblačno	7
Sarajevo	oblačno	5	oblačno	8
Titograd	dežuje	9	oblačno	10
Skopje	oblačno	4	poloblačno	10
Celovec	sneži	1	—	—
Gradec	sneži	0	dež s snegom	1
Dunaj	dežuje	1	dežuje	3
Benetke	oblačno	6	—	—
Milano	dežuje	6	dežuje	8
Genova	oblačno	8	poloblačno	11
München	oblačno	0	oblačno	0
Zürich	dež s snegom	1	oblačno	3
Rim	oblačno	7	oblačno	11
Pariz	oblačno	3	oblačno	4
Berlin	oblačno	3	rosi	4
Stockholm	megla	0	oblačno	2
Moskva	oblačno	1	oblačno	2

Napoved:

SLOVENIJA:
Oblačno bo, popoldne od zahoda spet padavine, v nižinah deloma sneg, deloma dež. Temperature bodo okoli 0, v Primorju okoli 6 stopinj C.

NAPOVED ZA PETEK:
V soboto bo še oblačno s padavinami.

JUGOSLAVIJA:
Oblačno bo.

VREMENSKA SLIKA
Sredozemlje je v območju nizkega zračnega pritiska. Iznad Atlantika se pomikajo v zahodno Sredozemlje vedno novi frontalni valovi, ki ob jugozahodnih vetrovih prehajajo tudi naše kraje in povzročajo pri nas oblačno vreme s padavinami.

Snežne razmere, včeraj, ob 7. uri:
Žičnica na Krvavec 40, žičnica na Veliko planino 50 Vogel 55, žičnica na Španov vrh 40. Pohorska vzpenjača 65, Kranjska gora 50, Bohinj — jezero 45, na naštetih smučiščih napravo obratujejo, Triglav — Kredarica 110, Rateče — Planica 55, Jezersko 49 cm.

alpina ŠKORNJI ZA ŽENSKE IN MOŠKE

aero DIAMANT 820 INDIGO

GLAVA SILI V KEMIJO

Kam bo zapihal frizerski fen, pripoveduje šef Nartalasa Feri Podržaj

Ja, okras vsake ženske so — urejeni — lasje. Zdi se, da so si zapeljani Adamovi potomci — v skrbi za Evice, seve — ta križ nekako povlekli s šibkih ramen. Poznam . . .

O montažnih ženskah dandanašnjega, o tem kako bodo muhe ali karšiževoodi zagrabile okrasne ščetine v takoimenovanih atomskih dneh in o razmerju med frizerji in kemiki, smo se pogovarjali s šefom studia Nartalas pri ljubljanski Iliriji Ferijem Podržajem.

»Zanimivo je, da današnja moda spet gleda v stare čase. Zakaj?

Kreatorji, ki so dolgo časa že kar posiljevali s kratkimi lasmi, so morali kapitulirati pred ženskami. Zato tudi lasulja. Ženstvenost! Že nekaj časa je, ko so Francozi začesali z linijo »Napoleon«, pri kateri so prameni las počesani naprej, zadaj pa se lasje spuščajo po vratu. Potem je prišel »Lovely look«, pri katerem so lasje po vrhu glave pristriženi, po vratu pa spet daljši. »Young fashion« je še bolj širok, kratkim lasem po glavi nasprotujejo dolgi po vratu, lahko tudi do pasu.«

■ Morajo biti lasje skodrani ali ravni?

»Nikakor, lasje ne smejo viseti kot kisla repa. Biti morajo valoviti. Italijani in Francozi so se močno zagnali v skodranost in zvitost po vsej sili, medtem ko Angleži in Severnjaki niso prav za to. Valovitost las, ki bi bila obstojna, naj bi dala nova tehnika za hladno ondulacijo, imenuje se »Beauty form«, pri kateri uporabljajo elipsaste navijače. No, pri nas tega še ni, pa lep čas še tudi ne bo.«

■ Kakšne glave bodo nosile ženske naprodaj čez desetletje, tri?

»Eh, moda je muhava, vsaka prognoza je nemogoča. Lahko pa rečem, da se bodo še naprej modernizirale frizure preteklosti, tiste, ki poudarjajo ženstvenost. Gladki lasje ne bodo moderni, dolgi pa bodo morali biti. Kakšnih hudih razlik med spolom zaradi oblačenja ni več, bodo pa morale biti vsaj pri laseh. Ampak, ne ve se pa ne, če ne bo praktičnost tudi tukaj pobrala svojega perja.«

■ Kemična industrija se iz dneva v dan bolj brati s frizerji. Kako to?

»Kemiki rešujejo probleme, ki jih frizerji sami ne morejo. Prhljaj, mastnost in tako naprej. Po naravi las ni vedno lep, zato je potreben kozmetičen poseg. Barvanje, preparati za obstojnost in take reči, sodijo sem. Frizerji se vsaki glavi ne morejo toliko posvetiti, pa niti njihova izučenost ni primerna. Saj še dermatologi ne morejo rešiti nekaterih lasnih težav, mastnost, pa izpadanje in v nekaterih primerih celo prhljaj. Niti kozmetična industrija ne more zdraviti, lahko pa težave omili.«

■ Katere težave pa so sploh neozdravljive?

»Najprej je tu mastnost. Noben bog je ne ozdravi. In največkrat so za to krivi šamponi, prepogosto umivanje ali pa uporaba pralnih praškov. Šamponi so bili največkrat preveč alkalni, tako da so se vnele žleze lojnice. In če reklame kričijo, da ta in ta šampon pa mastnost odpravi, je to čisti blef. Kakšen puder za suho pranje nevšečnost kvečjemu omili. Potem je tu še prhljaj, ki pa je v 80 odstotkih ozdravljiv. Le takrat, kadar gre za prhljaj, ki izvira iz nepravilnosti v delovanju telesnih organov, ni več pomoči. Niti raziskav se še nihče ni lotil. Seveda pa se tudi navadnega prhljaja ne da kar z enkratno uporabo preparata ozdraviti. Z enim aspirinom niti mačka ne spodite, ne?

■ Kako pa je z ljudskimi zdravili?

»Znanost je pokazala, da lapuh, pa brezovo listje, koprive in kamilice niso od muh. Zato jih tudi svetovna kozmetika uporablja, ne kot čajčke, s katerimi bi se polevali, temveč kot ekstrakte, ki vplivajo na lasišče.«

MIJA REPOVŽ

relativnost

Neka dama je vprašala utemeljitelja relativnostne teorije Alberta Einsteina, naj ji razloži bistvo relativnosti:

»Trije lasje na glavi — to je relativno malo, trije lasje v juhi — to pa je relativno mnogo,« je odgovoril znanstevnik.

dirke na temenu

Las na glavi araste na dan okoli 0,2 do 0,3 mm. Pri mlajših izpade navadno 30 do 100 las dnevno, v srednji življenjski dobi 90, v visoki starosti čez 100. Izpadli las se nadomesti tako, da z nagiavne površine požene v globino nov lasni gomolj, ki povzroči tvorbo novih las. Ta naravna menjava las teče pri človeku nenehno in neopazno. Življenjska doba lasu je sorazmerno kratka: obrvi 3—5 mesecev, las na glavi od pol leta do štirih let. Trdnost in raztegljivost las je zelo velika, saj se človeški las strga povprečno le pri obtežitvi s 150 do 180 g.

sivina in goličava

Sivenje las temelji med drugim tudi na izgubi pigmenta, podrobnosti pa še niso znane; pomembni pri tem pa so dednostni in družinski dejavniki. Tudi vzroki za nastanek pleše še niso docela pojasnjeni. Najbrž pa učinkuje na to motnja pri prehranjevanju lasnih korenin, prehranevanju, ki je pogojeno z oženjem krvnega obtilja zaradi posebnega delovanja mišic naglavne kože. Ker so te mišice pri moških močneje razvite kot pri ženskah in je moška glava sorazmerno večja kot ženska, pleše navadno nastajajo pri moških. Z močno masažo glave je mogoče naglavne mišice spet sprostiti in tako olajšati pretok krvi v lasnih koreninah.

MOGOČNI LAS

Slavna zgodovina človekove strehe

Lasje so že od davnih časov veljali za znamenje življenjskih moči. V starem testamentu je bila moč bogu posvečenega Samsona ponazorjena z njegovimi lasmi. Kakršne je imela Dalila, ki je Samsona zmogla, pismouki žal ne poročajo.

Žrtev las so poznali stari Grki kot začetek poročnih ritualov in kot mrliške darove. Špartanke so takrat nosile spuščene lase, v drugih delih Grčije pa so imeli v laseh trakove, okrašene z vencem listja ali svežih rož, diademe pa le bogatci. Hebrejke so potiskale lase v mrežice, okrašene z nakitom, moški pa so jih imeli spuščene po ramenih. Starodavni Egipčani — in Egipčanke — pa so si glavo obrili, le ob ceremonijah so nosili lasulje.

Pri Germanih in v srednjem veku je striženje las imelo pravno — simboličen pomen. Pomenilo je vsakršno podreditev. Iz tega si je mogoče razložiti iz visokega srednjega veka znana krščanska žrtvovanja las. Bila so znamenja duhovne poslušnosti nebeškim patronom. Nositi dolge lase je bila predpravica svobodnih in devic, njihovih las pa so se dotikali zaprisegajoči. Spet meniške tonzure kažejo na pokoro, medtem ko je bilo striženje na golo kazen za zakonolomce in zakonolomke. To se je ohranilo vse do danes — razen iz higienskih vzrokov — za onečaščanje jetnikov.

Čarovnice so postrigli in pobrili na vseh telesnih delih, da bi zlomili njihovo moč. Ne ve se, zakaj so jih še zažigali, bolje, zakaj strigli. Rdeči lasje so v srednjem veku bili nekaj slabega, pa se zato tudi vragi in čarovnice v ljudskem verovanju predstavljajo z rdečimi lasmi. Tudi Judeža so tako naslikali. Samo v pravljici je ohranil zlat las svojo staro, visoko spoštovanje.

V 16. stoletju je bilo že precej umetnih las. Kraljica Elizabeta I. je nedvomno nosila lasuljo. Moški, ki so se tako krasili, so v Angliji bili pripadniki rojalistov, parlamentarci pa so bili ostriženi. Zanimivo je, da so bile njega dni moške lasulje iz bivoljevih ščetin, medtem ko so bile ženske takrat iz pravih las.

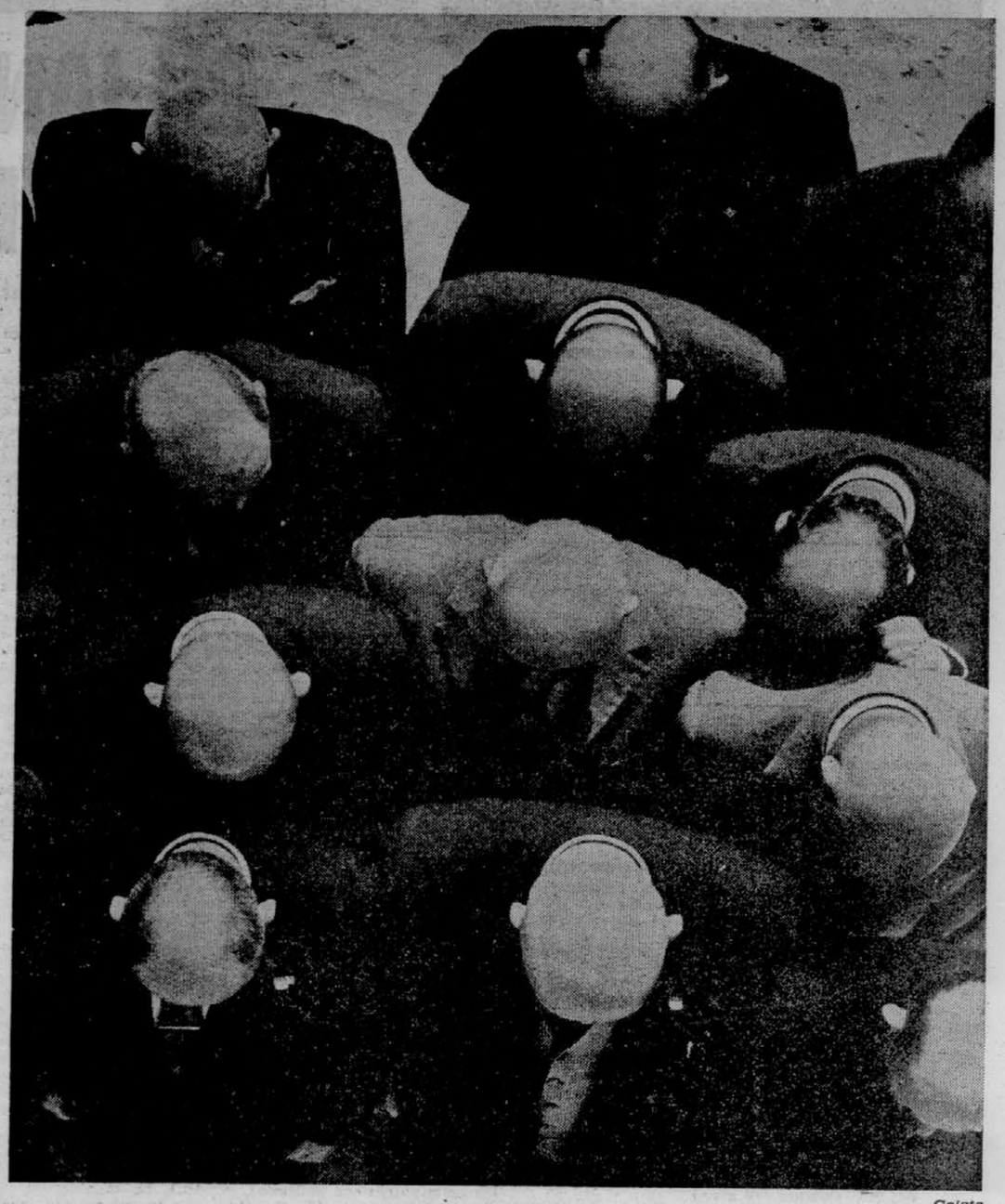
Seveda so Francozi še posebno veliko dali na čar na glavi. Frizure so bile navadno v skladu z obleko, pa tudi legio uši. Dvorne dame so imele vedno pri roki zlate igle, s katerimi so se čohale — v kraljevi prisotnosti ali ne — po glavi. Še posebne napravice, napolnjene s krvjo, so imele med lasmi. Uši so se v njih lahko mirno zbirale. Sicer pa so si zlivale na glavo parfume in prašile s pudri, ki pa niso mogli pregnati smradu. Francoski dvor je slovel tudi po njem.

Proti koncu 18. stoletja so lasulje začele izginjati. Dame tistih časov so rabile le še dodatke iz pravih las. Frizure so začele rasti v nezaslišane višine, bile zamotano počesane preko žic ali pletene košarice in okrancljane kolikor si je mogoče zamisliti: s šopi peres, svežih rož, koši sadja in zelenjave in celo miniaturnimi ladjicami z vsem jadrovjem. Konec 18. stoletja je izginil puder.

In še o »negi« mimogrede. Izraelci so zanje in še za brodovje uporabljali posebna mazila. Barvanje so poznale že stare Egipčanke, Indijke, Babilonke, Grkinje in Rimljanke. Kot naravno sredstvo se nekje omenja sončna luč: Rimljanke so za to uporabljale iz Galije uvoženo grobo milo. Puder pa so za barvanje uporabljali najprej Italijani v 15. stoletju, kasneje pa se je priprašil tudi v Francijo in Nemčijo.

Sredstvo za »vzrejo« las so poznali že v starem Egiptu. Ohranjena je knjiga, ki naj bi jo napisala Kleopatra in v kateri že omenjajo sredstvo, s katerim bi se lasje dalj kodrati.

Šele okoli 1920. leta so ženske začele nositi pričeske kot moški, zaoral je »bubi«.

Golota

BOJNIM BARVAM USTREZA SKALP

Ilirija obljublja naravne lasulje in tudi za moške

Lasulje — kako enostavno je zjutraj, ko hitiš v službo, ali zvečer, ko greš v gledališče ali na zabavo, povezniti si na glavo lasuljo, na hitro popraviti z železno krtačko (pravijo, da se sme samo s tako) nekaj kodrčkov in ves dan si čudovito počesana pa tudi občudovana! No, in v zimskem hladu so na toplem tudi ušesa.

Vsaka izmed nas si lahko v naših trgovinah že tudi izbere primerno lasuljo zase. Izbira je precej velika. Tu so lasulje iz sintetičnih las, pa iz pravih (sedaj še malo), kratko pristrižene, pa tiste z že kar zavidljivo dolžino las, ne smemo pa pozabiti tudi na barve — od platinaste, vranje črne pa vse do rdeče in vijoličaste (zadnje za ekstravagantne okuse in priložnosti) lahko kupite.

Znane lasulje Nartalas izdeluje ljubljanska Ilirija. Trenutno je prva in edina tovarna v Jugoslaviji, ki jih izdeluje. Letna proizvodnja je približno trideset do petintrideset tisoč lasulj, dnevno torej nekako okrog sto. V tovarni pravijo, da bo letošnja proizvodnja lasulj prinesla v blagajno deset milijonov dinarjev, naslednje leto pa računajo na tridesetodstotno povečanje proizvodnje, kar pa bo blagajniški saldo še povečalo.

Zanimiv je proces izdelovanja lasulj. V štirih do petih manjših delavnicah so postavljeni šivalni stroji in mize, za katerimi delavke spretno šivajo »skupaj« lase s posebno nitjo. Lasje, ki jih dobijo v »predelavo«, so že preparirani, kajti postopek preparacije las je zelo zahteven pa tudi drag. Več metrov dolge kodre nato prišijejo na mrežaste kapice (iz posebne sintetične tkanine), nakar še oblikovalke — frizerke s svojo fantazijo in spretnostjo dajo lasulji poseben čar.

Lasulje Nartalas so izdelane izključno iz sintetičnih las, ki jih uvažajo iz zahodnih držav. Ob pravilnem vzdrževanju in negi pa lahko tudi sintetična lasulja ima dokaj dolgo življenjsko dobo. Tudi med našimi frizerji že lahko najdemo izvedence za negovanje lasnih pripomočkov.

Trenutno je v svetu pravcati boom povpraševanja po lasuljah iz pravih las. Ker za slej kot prej pričakujejo tudi pri nas, so se v Iliriji odločili, da kaj kmalu pošljejo na trg »tiste ta prave« lasulje, za katere menijo, da bodo še bolj iskan lepotni dodatek. Naravne lase bodo uvozili iz Indije. Znano je namreč, da so indijski in kitajski lasje daleč najmočnejši in najkvalitetnejši. Za izdelovanje običajne lasulje morajo indijski las predhodno še primerno stanjšati. Cena teh lasulj se bo sukala od štiri do devet stotakov.

Skoraj pa smo pozabili povedati, da si bo lahko tudi močnejši spol nabavil ustrezno lasuljo Nartalas. Ampak to ne bo navadna lasulja, marveč ortopedski dodatek (zato poizkusite, mogoče bo šlo celo z receptom!). Poznimali smo se, kako je kaj s proizvodnjo moških okraskov kot so brki in brade. Nikjer v svetu ni bilo opaziti v zadnjih letih prevelikega povpraševanja, zato se tudi v Iliriji niso odločili za izdelovanje. Že naslednje leto pa bodo morda njihove delavke izdelovale brade in bradice, pa brke, take od mehiških pa tja do španskih vrst. Cena ne bo prehuda: če bodo iz pravih las in strokovno narejeni, no ja, potem boste odšteli verjetno stotaka ali pa malce več.

JANJA DOMITROVIĆ

KOSMATA FORMULA

Frizer iz Šiške vrača izgubljeno lobanjsko floro

Na Celovški cesti 95 je brivsko frizerski salon Franceta Kranjca, ki je zadnje upanje in pribežališče plešcev in tistih, ki to nameravajo postati.

»Že pred vojno sem sam mešal masli proti prhljaju,« pravi France Kranjc. »Pred leti sem se spet oprijel tega posla — ljudje so me pregovorili in naredil sem mast proti prhljaju. Preizkusil sem jo na sebi, na pomočnicah in ko se je obnesla, sem jo začel uporabljati za kliente. Potem sem opazil, da so ljudem lasje po masaži precej zrasli. Zlasti tam, kjer so jih že izgubili. Tako sem začel zdraviti plešce.«

■ Pa vam ljudje zaupajo?

»Čudežev se ne da delati, čeprav plešci zahtevajo nemogoče. Če je človek že dolgo časa popolnoma plešast in če v lasišču ni nikakega življenja več, se las ne da povrniti. Popolnoma mrtvo lasišče pa ima le redkokdo. Če raste la malo puhca, se še da rešiti golo glavo.«

■ Ali proti plešavosti in prhljaju uporabljate isti preparat?

»Zaenkrat uporabljam tri različne masti lastne izdelave, vendar še vedno raziskujem in izpopolnjujem. Z eno teh masti se borim tudi proti luskavici, sila neprijetnemu obolenju lasišča. Bolezen ni nalezljiva, a ni je mogoče pozdraviti. Moja mast jo le dokaj učinkovito olajša.«

■ Kako je treba negovati lasišče?

»Paziti je treba na lase, dokler jih človek še ima. Sami namreč veliko grešimo. Lase hudo uničujejo prehladi lasišča, prhljaj in razne bolezni. Torej ne se odkrivati, če je lasišče oznojeno. Pri boleznih kot je luskavica ne smete umivati las z milom ali šamponom. Pri umivanju sicer zdravega lasišča ne smemo drgniti po koži, umivati se moramo z mlačno vodo, ne z mrzlo ali vročo. Milo ali šampon moramo dobro sprati, da ne ostaja na koži.«

■ In kolikokrat priporočate pranje glave?

»Če si las ne zaprašite, je dovolj, da jih perete vsaka dva ali tri tedne. Zlasti moramo biti previdni pri umivanju mastnih las. To so tanki lasje, ker debeli skoraj nikoli niso mastni. Vsako drgnenje po koži je škodljivo. Zaenkrat še ni sredstva, ki bi učinkovito preprečevalo mastnost las.«

Za zdravila Franceta Kranjca je veliko zanimanje tudi v zamejstvu. Celo iz ZDA so prosili, če bi jim lahko poslal vzorce. Sicer pa zahajajo k njemu plešci tudi iz Švice in Nemčije.

»Najraje imam težje primere,« je dejal frizer France Kranjc ob slovesu, »kajti človek ima večje veselje, ko opazi uspeh svojega dela, ko reši lasišče pred popolnim propadom ali ko iz skoraj plešaste glave znova porastejo lasje. Veselje jih je gledati, kako rastejo, vesel sem vsakega svojega uspeha.«

JANEZ ZRNEC

Bujna rast

VETRNICA

OBLAK IN MEGLA

Po prognostičnih kartah se bo v naslednjih dneh nad Sredozemljem še zadrževalo območje nizkega zračnega pritiska, čigar aktivnost bo popuščala.

Tako bo prevladovalo do konca tedna oblačno in zamegleno vreme. Občasno še padavine predvsem v zahodni Sloveniji. Večjih ohladitev ne pričakujemo.

V vsem obdobju so bile srednje dnevne temperature pod dolgoletnim povprečjem. Zlasti so odstopale od povprečja v prvih dneh, ko so bili naši kraji preplavljeni s hladnim arktičnim zrakom. Najnižje nočne temperature so se gibale v Sloveniji med —6 in —14 stopinj, dnevne temperature so bile malo pod ničlo. V soboto je nastalo nad zahodnim Sredozemljem območje nizkega zračnega pritiska, ki se je usmerilo proti severovzhodu. Ob jugozahodnih vetrovih je pričel dotekati nad naše kraje v višinah topel zrak, medtem ko so se v nižjih zračnih plasteh še zadrževale hladne zračne gmote. Tako je dež, ki je pričel padati že v noči na nedeljo, povzročil poledico po vsej Sloveniji. V noči na ponedeljek so se padavine okrepile predvsem v zahodni Sloveniji in Ljubljanski kotlini. Dež je prešel v sneg. V Ljubljani je zapadlo 8 cm, na Gorenjskem pa okoli 20 cm snega.

Ob koncu meseca novembra vidimo, da je bil letošnji november v prvi polovici nadpovprečno topel, v drugi polovici pa so bile temperature, zaradi vse pogostnejših vdorov hladnega zraka, ves čas pod dolgoletnim povprečjem. Tudi padavine so bile izdatnejše v drugi polovici meseca, tako smo po suhih poletnih in jesenskih mesecih v novembru že dosegli normalno količino padavin.

temperature zraka od 25. 11. do 1. 12. 1971

dan	LJUBLJANA t	T	TS	DP	KOPER t	T	TS	DP	MARIBOR t	T	TS	DP	KREDARICA t	T	TS	DP
25.	—4	0	—2.0	3.3	4	7	5.5	8.7	—8	—2	—5.0	2.7	—13	—5	—9.0	—5.1
26.	—6	2	—2.0	3.1	—1	8	3.5	8.6	—10	1	—4.5	2.6	—7	—3	—5.0	—5.2
27.	—8	—2	—5.0	3.0	3	14	8.5	8.5	—9	5	—2.0	2.4	—5	—2	—3.2	—5.3
28.	—2	1	—1.5	2.9	5	8	6.5	8.4	—2	0	—1.0	2.3	—7	—3	—5.0	—5.4
29.	0	2	1.5	2.7	6	12	9.0	8.3	—1	2	0.5	2.1	—7	—3	—5.0	—5.5
30.	0	1	0.5	2.6	6	10	8.0	8.1	0	1	0.5	2.0	—7	—5	—6.0	—5.7
1.	0	3	1.5	2.4	6	10	8.0	8.0	0	2	1.0	1.8	—7	—6	—6.5	—5.8

PISANI PETEK

NEKOČ JE BILO...

Prvega dne v mesecu mraz, trajal po ves zimski čas

3. december

1800 — rojen največji slovenski pesnik France Prešeren (»Krst pri Savici«)
1867 — rojen slovenski humoristični in mladinski pisatelj Fran Milčinski (»Ptički brez gnezda«)
1919 — umrl francoski impresionistični slikar Pierre Auguste Renoir

4. december

1795 —rojen škotski esejist, zgodovinar in filozof Thomas Carlyle (»O junakih«)
1798 — umrl italijanski naravoslovec Luigi Galvani, ki je raziskoval pojave živalske elektrike
1875 — rojen Rainer Maria Rilke, najpomembnejši nemški pesnik zadnjih desetletij (»Devinske elegije«)
1926 — umrla najpomembnejša slovenska slikarka Ivana Kobilca (»Kočetarica«)

5. december

1791 — umrl avstrijski skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart, najbolj izenačeni in uravnovešeni komponist vseh časov (»Figarova svatba«)
1870 — umrl francoski pisatelj pustolovskih romanov Aleksander Dumas oče (»Trije mušketirji«)
1901 — rojen Walt Disney, ustvarjalec risanega filma
1925 — umrl poljski pisatelj Wladyslaw Reymont, Nobelov nagrajenec leta 1924 za epopejo »Kmetje«

6. december

1833 — rojen eden najpopularnejših srbskih pesnikov Jovan Jovanović Zmaj (»Čika Jova srbski deci«)
1892 — umrl nemški inženir Werner von Siemens, ki je skonstruiral prvi dinamo in prvo električno lokomotivo
1917 — razglašena neodvisnost Finske
1936 — umrl slovenski skladatelj Emil Adamič, ki je pisal predvsem za zbore in zapustil nad tisoč pesmi

7. december

1801 — rojen največji zastopnik dunajske komedije Johann Nestroy (»Lumpacij Vagabundus«)
1863 — rojen italijanski skladatelj Pietro Mascagni, mojster veristične opere (»Cavalleria rusticana«)
1941 — japonski napad na Pearl Habour zaplete Združene države Amerike v II. svetovno vojno

8. december

1638 — umrl pesnik Ivan Gundulić, eden od stebrov zlate dobe dubrovniške književnosti (ep »Osmana«)
1865 — rojen največji finski skladatelj Jan Sibelius (»Karelija«)

9. december

1608 — rojen angleški pesnik John Milton, avtor epa »Izgubljeni raj«
1641 — umrl flamski baročni slikar Anthonis van Dyck, cenjen posebno v Angliji, kjer je preživel deset let
1871 — rojen najznačilnejši slovenski naturalistični pisatelj Fran Govekar (»V krvi«)

CILJANJE PO DVEH POTEH

Kako se izogniti konfliktnim situacijam?

Človek je izrazito družbeno bitje. Zanj značilna je močno razvita potreba po socialnih stikih. Ljudje želimo pač venomer sodelovati z drugimi, želimo si prijateljev in znancev, težimo k odkrivanju somišljenikov in se kolikor mogoče izogibamo nasprotnikom. Le malo je stvari, ki jih človek lahko ali pa želi storiti sam — torej brez vsaj delne interakcije z drugimi. Prav v človekovi socialni težnji leži torej razlog za nastanek številnih konfliktov, pa naj si že bodi na delovnem mestu, v družini ali pa nasploh zunaj teh situacij.

Ljudje smo včasih slabe volje, včasih preobčutljivi in hitro izbruhnemo, včasih smo nestrpni in zelo trmasti. Čeprav ima človek za vsa taka trenutna razpoloženja določene razloge, ne smemo vendarle prezreti dejstva, da smo si tudi sicer zelo različni po temperamentih in značajih. Razlogov za nastanek konfliktov (navzkrižij) je torej več kot dovolj. Posledice konfliktnih situacij se odražajo v človekovi čustveni sferi kot stanje nemira, napetosti, malodušja in žalosti predvsem zato, ker je z medosebnim konfliktom prizadeta človekova poglavitna težnja — težnja po socialnih stikih.

Splošno povedano, konfliktna situacija nastane vedno tedaj, ko človek zaradi zunanjih ali notranjih ovir ne more zadovoljiti svojih (notranjih) socialnih pobud ali potreb. Medtem ko pomenijo zunanje ovire določene objektivne okoliščine v prirodni ali socialni sredini, pomenijo notranje ovire pomanjkanje določenih sposobnosti ali pomanjkljivosti v značaju ali v temperamentu. Konfliktna situacija pa nastane tudi tedaj, ko mora človek izbirati med dvema enako privlačnima, a nasprotnima motivoma.

Če so konfliktne situacije kratkotrajnejše ali pa ne posebno močne, tedaj človek običajno mimogrede rešuje nastali problem, če pa temu ni tako, potem se čustveni nemir poveča in razumnih reakcij je vse manj in manj. Tedaj postanemo lahko npr. zelo agresivni in stresamo svojo jezo na vse strani. Lahko pa se začnemo vesti nespametno kot majhni otroci. Nekateri včasih reagirajo s trmastim vztrajanjem v napačni dejavnosti, četudi jim je vseskozi jasno, da ta ne vodi nikamor. Tako obnašanje se najpogosteje pojavlja kot reakcija na hudo kazen ali javni opomin, saj človek s tem vedenjem skuša dokazati drugim doslednost značaja in tako rehabilitirati svoj ugled. Premnogokrat pa ljudje vsled raznih navzkrižij (konfliktov) zapadejo v stanje popolne pasivnosti in prevzame jih prepričanje, da svojih socialnih potreb in motivov nikoli in na noben način ne morejo zadovoljiti.

Najsi bodo vzroki za konfliktno situacijo taki ali drugačni, človek ima na izbiro vedno dva izhoda. Enega smo že opisali. Imenujemo ga tudi neprilagojeno obnašanje. Na ta način si človek sicer lahko olajša trenutno duševno napetost, vendar pa si s tem vedenjem ustvarja nove konfliktne situacije in nove probleme in težave. Drug izhod je v prilagojenem obnašanju, kar pomeni, da reagira razumno, premisli o oviri in ubere drugo pot, po kateri bo lažje dosegel željeni cilj. Kadar pa tudi to ni mogoče, skuša poiskati drug (enakovreden) motiv. Marsikatera žena bo npr. našla zadovoljstvo v skrbi za tuje otroke, če ne more imeti svojih.

Ker je človekovo družbeno udejstvovanje za njegovo osebno in čustveno stabilnost tolikšnega pomena, je treba prav v prilagojenem načinu reagiranja na nastala navzkrižja med ljudmi iskati in najti edino pot posameznikovega zdravega vraščanja v sodobno dinamično družbo.

M.

več je boljše!

Ko so berlinskega zdravnika Wirchowa povabili v goste, mu je gostitelj natočil polno čašo posebno dobrega vina. Ko je videl, da jo je učenjak s slastjo izpraznil do dna, ga je vprašal;

»No, ali poznaš še kaj boljšega, kot je čaša takšnega vina?«

Wirchow ni dolgo razmišljal:

»Poznam: polno steklenico takšnega vina...

nemirni shakespeare

Dramatik Blumenthal je rad kritiziral, ne vselej pravično, zato pa duhovito. Nekega igralca v vlogi kralja Leara si je takole sposodil:

»Ko bi Shakespeare videl tega Leara, bi se v grobu obrnil!«

Igralec se na njegovo kritiko ni oziral in je kmalu zatem igral v vlogi Othela. Blumenthal je zapisal vdrugo:

»Shakespeare leži v grobu spet na hrbtu.«

zdravniška etika - povsod

Veliki učenjak Humboldt je pripovedoval, da je v tropskih krajih zaupal bolnega člana svoje znanstvene odprave nekemu »zdravniku« — domačinu. Zdravilo, ki ga je preprosti mož pripravil iz bilk in cvetlic, pa ni pomagalo.

»Zdravilo ni nič prida,« je dejal Humboldt mazaču.

Stari očanec pa je odkimal z glavo in ga resno popravil:

»Ne, tujec, zdravilo je že dobro, samo bolnik ni nič prida.«

brahms zaupno

Neka dama je med pogovorom z Brahmsom spraševala vse mogoče. Nazadnje je hotela vedeti, kako lahko zlaga tako čudovite melodije.

Brahms se je sklonil k njej in ji zašepetal:

»Pravzaprav je to skrivnost. Prosim vas vseeno, da me ne bi izdali: založniki jih zahtevajo od mene.«

Prilagojenost (Foto: S. Jerko)

DESETINA SEDI NA ZLATI PODLAGI

Hemoroidi, njihov nastanek in zdravljenje

Zlata žila ali hemoroidi so dokaj pogosta bolezen, zlasti med ljudmi zrelih let, vendar jih najdemo tudi pri otrocih. Ime zlata žila se jih je prijelo v času, ko je puščanje krvi veljalo za najboljše zdravilo pri najrazličnejših boleznih. Seveda pa je to bolnika stalo lepe denarce. Ker so krvavitve in s tem naravno puščanje krvi, eden od osnovnih znakov hemoroidov, so le ti v resnici predstavljali za bolnika pravo »zlato žilo.« Po statistikah naj bi bili nekoliko pogostejši med moškimi, prizadenejo pa povprečno vsakega desetega prebivalca. Opaža se določena dedna, družinska nagnjenost, še pomembnejši pa so razni zunanji faktorji, ki vplivajo na njihov nastanek.

pritisk na križišču

Hemoroidi so lahko zunanji ali notranji. In sicer je prizadet splet žil na meji med sluznico črevesja in kožo danke. Vozliči, ki pripadajo sluzničnemu delu se od zunaj ne vidijo in jih imenujemo notranji hemoroidi, za razliko od zunanjih, podkožnih, ki so nanizani okrog zadnjične odprtine (anusa). Notranji hemoroidi so pogostejši in često so zunanji le posledica povečanja notranjih.

Vzroki, zaradi katerih se te žile razširijo, so različni, vendar je vsem skupno to, da se poveča krvni pritisk zaradi venoznega zastoja. Da bi lahko bolje razumeli nastanek te bolezni, moramo povedati, da se v hemoroidalnih žilah srečujeta dva velika venozna sistema. Te žile tvorijo povezavo z žilami, ki vodijo kri v največjo dovodnico s spodnjega dela telesa proti srcu.

ovire napno steno

Vsaka ovira v tem poteku sproži zastoj krvi v teh žilah in razširitev njihove stene. Vene okoli zunanje odprtine črevesa imajo še to značilnost, da so brez zaklopk, ki bi pomagale krvi pri toku navzgor, zato lahko kaj hitro pride do zastoja. Zato najdemo najčešče hemoroide pri cirotično spremenjenih jetrih, ki ovirajo odtok krvi iz spodnjih delov telesa, nadalje pri raznih tumorjih v trebuhu, v nosečnosti, kjer pride zaradi mehanskega pritiska na žilne pleteže do zastoja krvi v tem področju. Med ostalimi vzroki pa je potrebno posebej poudariti neredno odvajanje, nepravilno prehrano, debelost, kroničen kašelj in sploh napenjanje ter pomanjkanje gibanja zaradi pretežno sedečga poklica. Samo razširjenje žil še ne povzroča posebnih težav, razen občasnih krvavitev. Prve težave se pojavijo, ko se pridružijo še vnetja in trombotični procesi.

lenost v žili

Kar se simptomatike tiče bi lahko delili obolenje v tri stadije. V začetku bolnik še nima posebnih težav, le občasno toži nad srbenjem v predelu danke, občutek ima kot, da se črevo ne izprazni popolnoma, včasih opaža nekaj kapljic sveže krvi na blatu.

V drugem stadiju najdemo že znake tromboze in infekcije. Tromboza je strditev krvi v žili. Do tega pride zato, ker je žila razširjena in kri v njej zastaja. Prav tako so pogoste infekcije, često se tvorijo celo pravi abscesi. Vse to seveda povzroča bolniku hude bolečine, zaradi bolečin podzavestno zadržuje blato, kar pa še poslabša stanje.

poziv kirurgu

Ker je sluznica črevesja zaradi razširjenih žil bolj gibljiva, torej manj zraščena s podlago, pride često do izpada (prolapsa) razširjenih vozličkov s sluznico vred, ki se rada vklešči ob izhodu in povzroča hude bolečine. To stanje predstavlja tretji stadij obolenja in zahteva čimprejšnjo kirurško pomoč, ker preti nevarnost odmrtja tega dela sluznice. Včasih pride ob napenjanju (kašelj, defekacija, naporno delo) do tako močnih krvavitev iz črevesa, da prav tako zahtevajo pomoč kirurga, pa tudi pogoste manjše krvavitve človeka zelo oslabe in lahko privedejo do težkih anemij. Vsaka krvavitev iz črevesa pa seveda ni posledica hemoroidov, često se za njo skrivajo dosti nevarnejše bolezni, zlasti rak, zato je potreben, ob še tako neznatni krvavitvi, temeljit pregled.

voda pomočnik

Zdravljenje naj bo, kot vedno, vzročno. Torej, če se le da, moramo poiskati in odpraviti osnovni vzrok, ki je privedel do zastoja krvi v tem predelu. Vedno pa moramo skrbeti za redno odvajanje s pravilno dieto in blagimi odvajali, priporočljiva je tudi telovadba in dosti gibanja, zlasti plavanja, posebno pri ljudeh, ki mnogo sede. Tudi razne blažilne sedeče kopeli se obnesejo. Na razpolago je tudi cela vrsta svečk in mazil proti hemoroidom, ki jim je vsem skupno to, da preprečujejo vnetje, blaže srbenje in bolečine ter zmanjšajo oteklino. Uporabljajo se tudi injekcije za sklerozacijo žilja, podobno kot pri zdravljenju krčnih žil drugod po telesu. Pri vseh trdovratnih primerih pa se je najbolje odločiti za operativno zdravljenje. Vedno pa se odločimo za operacijo v primerih z močnimi krvavitvami ter vedno v tretjem stadiju obolenja. Z današnjimi metodami operacij je uspeh zelo dober, zelo malo je recidivov, še manj pa komplikacij po operacijah.

dr. R. R.

SAMO EDEN JE

GLIN
NAZARJE
GOR. SAVINJSKA DOLINA

STAVBNO POHIŠTVO
* VRATA
* OKNA
* ROLETE
* ZLOŽLJIVE STOPNICE
GLIN

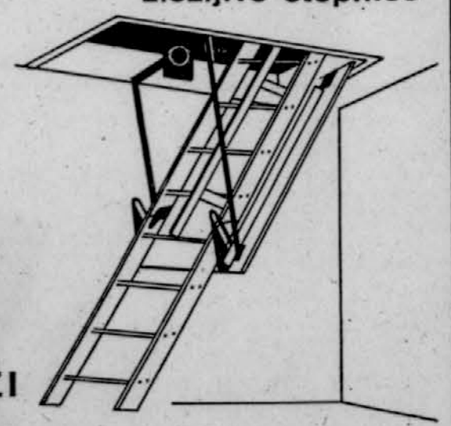

VEZANO OKNO

LES ZA STREŠNE KONSTRUKCIJE

GLIN
zložljive stopnice

VISOKO KVALITETEN ŽAGAN LES

LADIJSKI POD-OPAŽI

V POTU ZASEBNEGA STROJA

Delo pri privatnikih

V naši socialistični družbeni ureditvi so delavci pretežno zaposleni v družbenem sektorju. Obstoja pa tudi zasebna obrt, ki je sorazmerno dobro razvita. Pri zasebnih obrtnikih pa so zaposleni tudi delavci. Zasebni obrtnik ima pravico sprejemati na delo delavce, vendar v omejenem številu.

Pravice in dolžnosti delavcev zaposlenih pri zasebnih delodajalcih so v glavnem enake kot delavcev zaposlenih v družbenem sektorju. Obstojajo določene razlike zaradi specifičnosti zasebnega dela. Te specifičnosti pa ureja republiška zakonodaja. Tako je v Sloveniji leta 1966 izšel poseben zakon o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih.

pogodba je osnova

Dolžnosti in pravice med zasebnim delodajalcem in delavcem se določijo z delovno pogodbo med njima, ki pa mora biti v skladu z zakonom. Taka delovna pogodba pa se šteje za neveljavno, kadar so v njej dogovorjene manj ugodne delovne razmere in varnost pri delu ter manjši osebni dohodek ali manjše druge materialne pravice, kot so določene z zakonom. V pogodbi mora biti zlasti določeno: ali je delovno razmerje sklenjeno za določen ali nedoločen čas ali za poskušnjo, delo, ki ga mora delavec opravljati, delovni čas, osebni dohodek, nadomestila za čas odsotnosti, odmor, počitek, dopust, odpovedni rok, način prenehanja delovnega razmerja. Pri sklenitvi take delovne pogodbe z delavko, z osebo, ki ni še dopolnila 18 let starosti ali invalidom, je potrebno določiti tudi pogoje o posebnem varstvu žena, mladine in invalidov v delovnem razmerju. S to pogodbo se delavec in zasebni delodajalec dogovorita še o posebnih pravicah in dolžnostih. Poskusni rok pri zasebnem delodajalcu ne more biti dogovorjen za več kot trideset dni.

splošna pravila

Zasebni delodajalec je zlasti dolžan: ukreniti vse, kar je predpisano in po splošnih pravilih higienskega in tehničnega varstva potrebno za zavarovanje življenja in zdravja delavcev, v roku izplačevati delavcu dogovorjeni osebni dohodek, mu omogočiti letni dopust, nočni in tedenski počitek. Prav tako ima delavec dolžnosti do svojega zasebnega delodajalca in to zlasti: mora osebno in ob svoji odgovornosti izpolnjevati delovne obveznosti in dolžnosti, uporabljati delovna in varstvena sredstva, takoj sporočiti pomanjkljivosti in okvare na strojih, napravah in varstvenih sredstvih in vse pojave, ki bi utegnili pripeljati v nevarnost življenje in zdravje delavcev, v 24 urah sporočiti zasebnemu delodajalcu, kadar iz katerega-koli vzroka ne more priti na delo ter je dolžan varovati njegovo poslovno tajnost.

delavčeva osebna napaka

Za prenehanje delovnega razmerja med delavcem in zasebnim delodajalcem veljajo splošna določila kot za delavce v družbenem sektorju. Zasebni delodajalec lahko odpove delavcu delovno razmerje, brez njegove privolitve le: pri trajnem zmanjšanju obsega dela, kadar zaradi izboljšanja organizacije dela ali delovnih postopkov postane delavčevo delo nepotrebno, če delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahtev dela, ki ga opravlja, če delavec po nastopu dela ne izpolnjuje več splošnih in osebnih pogojev določenih za sprejem na delo in ne izpolnjuje delovnih nalog in obveznosti iz pogodbe ter kadar se začne postopek za prenehanje dejavnosti zasebnega delodajalca. Zasebni delodajalec je dolžan delavcu dati pismeno in obrazloženo odpoved.

zaščita v paragrafu

Delavec pri zasebnem delodajalcu lahko izstopi z dela brez poprejšnje odpovedi v primerih: kadar mu zasebni delodajalec ne izplača dogovorjenega zasebnega dohodka do 15. dne v mesecu za pretekli mesec, kadar mu ne da je primerne hrane ali stanovanjskega prostora, če sta bila dogovorjena z delovno pogodbo, kadar zasebni delodajalec grdo ravna z njim ali če ga sili k storitvi nezakonitih oziroma nemoralnih dejanj ali če ga sili k opravljanju dela v življenju oziroma zdravju nevarnih okoliščinah ali dela, ki ni bilo dogovorjeno ter kadar mu zasebni delodajalec kljub opozorilu krati dogovorjene ali z zakonom določene pravice. S tem so delavci pri zasebnih delodajalcih še posebno zaščiteni pred izkoriščanjem. V primerih, ko delavec izstopi z dela zaradi naštetih vzrokov, se po zakonu šteje kot, da bi mu zasebni delodajalec odpovedal delovno razmerje in takemu delavcu pripadajo vse pravice za čas začasne nezaposlenosti vključno s pravico do denarnega nadomestila. Seveda pa se bo vsak delavec pred izstopom z dela posvetoval bodisi pri sindikatu ali pri službi pravne pomoči.

trije samovoljni dnevi

Kadar delavec izostane z dela pri zasebnem delodajalcu neopravičeno tri zaporedne dni, se šteje, da je samovoljno zapustil delo ter je za povzročeno škodo zasebnemu delodajalcu odškodninsko odgovoren.

Zasebni delodajalec pa lahko delavca odpusti z dela tudi brez predhodne odpovedi, če je delavec zaloten pri kaznivem dejanju, ki se preganja po uradni dolžnosti. Delavcu pa mora o odpustu dati pismeno sporočilo z navedbo razlogov za tak ukrep.

Pri zasebnem delodajalcu ni organov upravljanja, pri katerih bi delavec uveljavljal svoje pravice iz delovnega razmerja, v kolikor jih zasebni delodajalec odkloni, zato jih uveljavlja neposredno pri rednem sodišču s tožbo — delovnim sporom.

JANEZ LAMPRET

Komisija za razpis mesta direktorja
»AGROKOMBINATA«
KZ LENART V SLOV. GORICAH

razpisuje
prosto mesto

DIREKTORJA

Kandidati za direktorja so lahko osebe:
ki imajo visoko strokovno izobrazbo agronomske smeri ali ekonomske smeri in tri leta prakse na vodilnem delovnem mestu oziroma na odgovornem delovnem mestu v kmetijski delovni organizaciji ali višjo strokovno izobrazbo agronomske ali ekonomske smeri in pet let prakse na vodilnem delovnem mestu v kmetijski delovni organizaciji ali srednjo strokovno izobrazbo kmetijske ali ekonomske smeri in sedem let prakse na vodilnem oziroma na odgovornem delovnem mestu v kmetijski delovni organizaciji;
ki niso bile obsojene na kaznivo dejanje po 55. členu temeljnega zakona o podjetjih;
proti katerim ni bil izvršen ukrep, ki ima pravno posledico, da ne more opravljati funkcije direktorja;
proti katerim ni bil izrečen s sodno odločbo ukrep prepovedi opravljanja dolžnosti direktorja, dokler prepoved traja;
ki se odlikuje s posebnimi organizacijskimi sposobnostmi;
ki se odlikuje s pravilnim odnosom do sodelavcev.

Rok za prijavo na razpisano prosto mesto je 15 dni po objavi.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe s priloženimi dokazili o strokovni izobrazbi, predpisani praksi in potrdilom o nekaznovanju v času razpisa na naslov: »Agrokombinat« KZ Lenart — komisija za razpis mesta direktorja, p. 62230 Lenart v Slov. goricah.

Komisija za delovna razmerja
AGROKOMBINATA
KZ LENART V SLOV. GORICAH

razpisuje
po 274. in 275. členu statuta delovna mesta za:

1. **VODJO KOMERCIALNEGA SEKTORJA**
POGOJI: visokošolska izobrazba in tri leta prakse v stroki in na vodilnem delovnem mestu ali višješolska izobrazba in pet let prakse oziroma srednješolska ali nepopolna srednješolska izobrazba s petnajstletno prakso v stroki in na vodilnih delovnih mestih.
2. **VODJO GOSPODARSKO-RAČUNSKEGA SEKTORJA**
POGOJI: dokončana ekonomska fakulteta z dvoletno prakso ali višja ekonomska komercialna šola s trileto prakso ali ekonomska srednja šola s petletno prakso ali dokončana osemletka s petnajstletno prakso na vodilnem delovnem mestu v računovodstvu.
3. **POMOČNIKA DIREKTORJA IN VODJO TEHNIČNEGA SEKTORJA**
POGOJI: visokošolska izobrazba in dve leti prakse v stroki ali višješolska izobrazba oziroma srednješolska izobrazba in tri leta prakse v stroki ali nepopolna srednješolska izobrazba in šest let prakse v stroki.
4. **SEKRETARJA**
POGOJI: pravna fakulteta z dve leti prakse v gospodarstvu ali višja pravna šola s tri leta prakse v gospodarstvu ali srednješolska izobrazba in pet let prakse na takšnem delovnem mestu.

Rok za prijavo na razpisana delovna mesta je 15 dni po objavi.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe s priloženimi dokazili o strokovni izobrazbi, predpisani praksi in potrdilom o nekaznovanju v času razpisa na naslov: »Agrokombinat« KZ Lenart — komisija za delovna razmerja, p. 62230 Lenart v Slov. goricah.

10697

»IKS — EUROPEX«
BEOGRAD, Bulevar Vojvode Mišića 39
kot zastopnik tvrdke
FESTO — PNEUMATIK
WIEN XVII
Haslingergasse 11
išče
INŽENIRJA-PNEVMATIKA
za obdelavo trga in strokovne nasvete pri podjetju na območju SR Slovenije

Pogoji po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: »IKS-Europex«, Beograd, tel. (011) 51-925.

10896

Odbor za kadre
BELOKRANJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA
»BEGRAD« v Črnomlju
razpisuje vodilno delovno mesto
TEHNIČNEGA VODJE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev v izpolnjevati še naslednje:
1. diplomirani gradbeni inženir in najmanj 3 leta prakse v stroki
2. gradbeni inženir in najmanj 5 let prakse v stroki
3. gradbeni tehnik in najmanj 8 let praksev stroki.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi upravi podetja.

Družinsko stanovanje je na razpolago.

O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izteku razpisa.

10906

TRŽNI TOVOR DOBI NOGE

Gospodinjski voziček

Nehajte s prevlačevanjem! Zakaj brez potrebe zapravljate moči? Nategujete kite in mišice in krivite hrbtenice? S takimi reklamami prepričujejo naši sosedi gospodinje, da hodijo tudi na trg v korak s časom.

Tržni voziček s prostorno vrečo nosi tovor namesto nas. Gospodinje, ki ga že uporabljajo, ga obožujejo kot nepogrešljivo prikolico, nekaterim, posebno starejšim, vzbuja manjvrednostni kompleks, odganjajo ga kot očala ali palico. Starost in spol tu ne igrata vloge. Na srečo je vedno več mladih, ki so se, kot drugod, tudi ob vozičku otresli predsodkov. Kdor s pridom uporablja voziček, ne skrbi samo za zdravje, ampak prihrani tu di- dragoceni čas. Na trg, v samopostrežbo ali po drugih opravkih se odpravi z vozičkom na vsakih nekaj dni, takrat izbere zares svežo zelenjavo, prvorazredne pridelke, tako da ni treba pobirati po manjših trgovinah ovelih in prebranih ostankov.

Nakupovalna torba na kolesih se lahko iz tržnega spremljevalca prelevi v vrtnega pomagača. Vse, kar je treba prenesti z grede v shrambo ali klet, bo prepeljal voziček. Ob različnih prilikah pa bo pretovarjal tudi druge reči, če bo smel z nami na taborenje, nedeljski izlet ali v poletni vročini na breg hladne vode.

Skrbno naložen voziček spravi v svoj trebuh neverjetno veliko kilogramov. Da ostane dolgo lep, čist, ponos lastnika ali lastnice, posamezna živila vlagamo v plastične vrečke, za skuto, kislo ali sladko smetano, kislo repo in zelje si omislimo plastične ali steklene posode. posode. Vrečke se prerade preluknjajo in nas mimogrede presenetijo s packami. Tudi jajca so edino na varnem v trdi embalaži, kartonski ali plastični. Prav tako se ne obdrgne občutljivo sadje, recimo vrtne ali gozdne jagode, črnice, ribizelj, grozdje, fige. Upoštevati moramo, da kolesa ne tečejo samo po gladki površini, ampak premagujejo makadam, robnike in druge ovire na cestišču.

Ko je voziček poln, lepo zaprt, je kot velika potovalka, ki ne razkazuje nakupljenih reči. Primerjajte tak voziček z gospodinjo, ki ji visijo iz rok raznobarvne mreže in torbe in še bolj šekaste plastične vrečke nekaterih prodajaln. Boj barv dosega višek!

Zakaj so pri nas zmanjkali taki vozički? Zdaj, ko proti koncu leta začenjamo brskati za darili in velikokrat prav za naše mame, babice in gospodinjske tete ne najdemo ničesar primernega, bi jih lahko razveselili z vozičkom. V trgovinah čez mejo jih imajo. Ne prezrimo prednosti, zaradi katerih se odločimo za bolj popolnega. Kot med kovčki iščemo tudi med vozički take, ki so lahki, ličnisaj jih je treba prenesti preko stopnic in vstopiti z njimi v avtobus. Zložljiv ročaj dela manj napote kot nepregiben, torba, ki jo lahko snamemo, je boljša od pritrjene. Ročaj za nošnjo je nepogrešljiv. Važno je, da je voziček stabilen, saj mora večkrat samostojno stati. Tudi dežja se ne sme ustrašiti. In končno se spoglejmo še s kakovostjo in vzorcem blaga! M. P.

PRIŠITA KAPA

Kapuce so tako zelo moderne, da si jih lahko omislite celo pri oblekah. Morda boste z enobarvnim blagom, ki bo barvno lepo poživil vaš plašč, zadeli v črno. Zapenja se lahko spredaj ali pa zadaj z zadrgo.

MARTA HROVATIN

kardinalu v slovo

Po smrti kardinala Richelieuja se je po Parizu razširil satirični epitaf:

»Tukaj počiva sloviti kardinal, ki je napravil več slabega kot dobrega. Dobro je napravil slabo, slabo pa je opravil dobro.«

SLADKOSTI S HITREGA DNA

Pripravna piškotna novost

Piškotno dno ali tortna podlaga v hermetično zaprti plastični embalaži je novost v naših trgovinah in zopet ena od reči, ki nam olajša delo in prinaša spremembo v jedilnik. Še več! Tako dno, ki bi ga naj imela vsaka gospodinja med ostalimi živili na zalogi v svoji shrambi, rešuje gostiteljico zadrege, če pride nenapovedan obisk in obenem preseneča goste, ko jim serviramo kompletno kosilo od juhe do sladice. Le nekaj sadja in drobnarij je še potrebnih in že režemo izvrstno torto za vsak okus.

V sezoni sadja izbiramo sveže vrste od jagod, malin, marelic, črnic, breskev do sliv in grozdja, nič pa ne zaostajajo vloženi sadeži, ki jim v zimskem času dodajamo sveže južno sadje.

Sadje narežemo na koščke, če je potrebno, osladkamo, odcedimo in naložimo na piškotno dno. Da se podloga preveč ne napije in razmoči, testo premažemo s tanjšo plastjo surovega masla ali margarine. Torto izboljšamo z ohlajeno vanilno kremo ali pudingom, ki ju tudi rajše nanesemo na masleno previeko. S sadjem se poleg vanilijinega okusa dobro skladata še rumov in punčev, torej se lahko odločimo za različne kreme ali pudinge. Po želji!

Sadje pokrijemo s stepeno sladko smetano ali trdim snegom beljakov, ki mu primešamo šipkovo, jagodno ali marelično marmelado. Lep za oči in v nekaj minutah pripravljen je želatinasti preliv, ki ga kupimo v trgovini in je izdelek prehrambene industrije Podravka.

Če torte ni treba sestavljati na hitrico, lahko potresemo po smetani nekaj na šibice narezanih olupljenih mandeljnov, ki jih zarumenimo v pečici ali popražimo v kozici na plošči. Drage mandeljne nadomestijo orahne, ožete in v rumu ali likerju ovlažene rozine, še hitreje pa torto okrasimo z rebrom čokolade, ki jo nastrgamo na ribežu.

Sadje pa ni edini nadev za piškotno dno. Na masleno plast lahko potresemo nekaj zmletih orehov ali kokosove moke in naložimo debelejšo plast sveže skute, ki jo osladkamo, ji primešamo rumenjak in sneg beljaka. Primeren je tudi makov nadev. Nekaj ga prihranimo, ko pečemo makovo potico. Preden ga porazdelimo po torti, dno premažemo z marelično ali drugo marmelado, pokapljamo z rumom ali konjakom, po vrhu pa v krogih prekrijemo torto z izkoščičenimi suhimi slivami, razpolovljenimi marelicami in narezanimi figami.

M. P.

premierski frak

Ko se je znani madžarski dramatik Molnar poročil s precej prileten igralko, je le-ta protestirala, ker pri poroki ni imel fraka.

»Frak nosim le na premierah,« ji je pojasnil Molnar.

ponudbena pomota

Po vrnitvi iz Stockholma, potem ko je dobil Nobelovo nagrado, je pisatelj William Faulkner priredil večji sprejem. Goste je sprejemala njegova žena. Nekemu povabljencu je dejala:

»Oh, vam pa raje ne bom ponudila koktaila, saj ste predsednik protialkoholne lige.«

»Motite se, gospa, jaz sem predsednik lige za pobijanje nemorale!«

»No, saj sem vedela, da vam nečesa ne smem ponuditi.«

UNISEX DRSI NIZDOL OD PRAKSE K FANTAZIJI

O zimskošportnih oblekah za sneg in led ter večer

Neverjetno hitro sta nas smučarjev in žalost tistih, ki presenetila pravi mraz in zaživijo le v poletni pripeki. sneg v veselje navdušenih In ker večina menda že skoraj napamet zna vsa zimska modna pravila za mesto, se danes ponovno pomenimo o garderobi za smučanje, drsanje, skratka o oblačilih za zimske športe.

trd tekmovalni oblek

Oblačila za smuko so takorekoč za oba spola skoraj enaka. Osnova in skoraj najvažnejši del smučarske opreme pa so čevlji. Obutev, ki ni več samo standardno črna, temveč je lahko kar se da živahno obarvana, je dobila že tako popolno obliko, da si človek kar težko predstavlja še kakeršnokoli spremembo. Toda kdo ve, kaj vse pripravljajo strokovnjaki za prihodnje leto? Pri nas seveda množično kupujejo dovolj dobre 'pancerje tovarne »Alpina«, toda resnično pravi smučanji se še bolj ogrevajo za tuje znamke kot na primer Lange, Humanic, Caber itd., ki pa so seveda občutno dražje. Vsekakor pa je za »vikendaške« smučarje najvažnejše, da ne kupujejo tekmovalnih modelov čevljev, saj so zaradi svoje trdote primerni le za tekmovalce in da je v čevljih prostora vedno le za en sam par debelih volnenih nogavic.

moderna kombinacija

Pri oblačilih lahko izbirate med kratkimi ali malo daljšimi, podloženimi ali nepodloženimi, gladkimi ali prešitimi veternimi jopiči raznih barv poleg barvno se ujemajočih hlač, ki so na oko povsem enake tistim, kakršne nosite na cesti. Seveda pa imajo dvojni spodnji del: enega pripnemo oziroma potegnemo čez peto, drugi, široki pa pade čez obutev.

Nobena novost niso več kombinezoni oziroma kombinacija vetrovke in enakih hlač iz nepremočljivih, plastificiranih in celo nedrsečih materialov. To ni le modna muha temveč izredno toplo, nepremočljivo in lepo oblačilo, kakršnega si verjetno prav vsakdo želi.

K dodatkom spadajo pokrivala, rokavice, očala in celo torbice. Očala so lahko vseh oblik, važen je le dober zorni kot in če so zaprta, dobra ventilacija, saj se ne smejo rositi. Najprimernejše steklo je rumeno ali belo.

pasja radost

Rokavice smejo biti volnene, iz podloženega najlona, krznene ali usnjene. Menda so najboljše iz pasjega usnja, medtem ko najmanj priporočajo volnene — seveda velja to zlasti za smučarje začetnike — ker se pri pogostem padanju hitro zmočijo in nato zmrznejo, kar gotovo ni ravno prijetno.

K pokrivalom štejemo volnene, krznene ali iz ščega materiala kot vetrovke narejene kape z zapenjanjem pod brado, kučme — če le ne padajo z glave — dolge ovratnike puloverjev potegnjene čez glavo in nazadnje celo čelade, ki bi — čeprav jih celo smučarski prvaki redkokdaj nosijo — morda komu čisto prav prišle.

Okrog pasu zavezana torbica — oblika, material in barva je prepuščena vsakemu posamezniku — ni le modna muha pač pa kaj pripravna stvar za spravljanje najnujnejših osebnih zadev.

revija v koči

Kaj pa po smučanju, v topli koči ali na sprehodu? Tu fantazija ne sme imeti omejitev.

Za ženski spol dolga ali najbolj mini krila, take ali drugačne hlače, kombinezoni, živi puloverčki in brezrokavniki poleg enakih dokolenk ali žab, jersey bluzice, veliki bolj ali manj luknjasti pleti itd., itd. Krzneni ali kožnati plašči, podložene bunde in telovniki pa so za hladne dni naravnost idealni.

Tudi krepkejši predstavniki človeškega rodu bodo nadvse možato delovali v krznu, da o koži, ki jim je že tako eden najpriljubljenejših materialov, sploh ne govorimo. Hlače so lahko iz tweeda, kože in drugih športnih tkanin. Za puloverje in brezrokavnike velja ista kot pri ženskah. Čimbolj pisani in živobarvni, črtasti, karo ali v hudo popularnem patch-work vzorcu.

ledeni odpustki

Velike volnene rute z resami, dolgi šali za vse, škornji iz krzna, semiša ali navadnega usnja, polvisoki mehki semiš čevlji na najrazličnejše zapenjanje ali zavezovanje, to je zadnje, kar k taki garderobi še sodi.

Pa drsanje? Na vseh drsališčih so dovoljena prav vsa oblačila, ki sem jih že naštela in dekleta si lahko omislijo tudi povsem kratko tuniko k zabavnim volnenim žabam. Edino važno je, da ste videti veseli, zanimivi in odpuščeno vam bo tudi morebitno neobvladovanje smuči oziroma drsalk.

ZVONKA MAKUC

MAXIJEVA IZBIRA MINI ZIMSKE GARDEROBE

Kakšna je ponudba otroške konfekcije v novem ljubljanskem marketu?

Pred dnevi so odprli veleblagovnico Maxi-Market. Radovedni smo si podrobneje ogledali oddelek otroške konfekcije. Kajti malčkov ne smemo zapostavljati in prav vsaka mamica si želi, da bi bili lepo, pa tudi moderno oblečeni.

Ljubke so pelerinice iz umetnega krzna (sintetika) v imitaciji bibra in podobno. Osnovna barva je bela ali pa vzorček v modri in roza barvi. Okras so živobarvni gumbki. Krojeni pa so za eno ali dvo letne skratke — cena 121,40 din. Za leto dni starejše pa so primerni plaščki s kapuco iz enakega materiala, veljalo pa od 176,80 do 198,80 dinarjev. Dražji pa so plaščki iz blaga, ki je mešanica volne in sintetike. Cena: od 270 do 300 din.

topli monty

Prav na cicibane so mislili, ko so kreirali čudovite plaščke v montgomery stilu s kapuco. Vzorec je fantazijski, blago pa sintetika. Obrobljeni so z umetnim krznom, barvne kombinacije vzorca pa so različne. Cena 277,20 din. Ali pa enobarvni, dvoredni plaščki z okrasnimi gumbki za 334 din in pa bolj ohlapno krojeni iz vzorčastega blaga z našitimi velikimi žepi. Tudi za večje otroke so pripravili pelerine z ovratnikom. Kot okras so resice ob robu, stanejo pa 169,30 din.

pajaci na snegu

Kaj pa za tekanje po snegu, sankanje in prve poizkuse na smučeh? Za dvoletne malčke so pajaci iz nylona za 148 din, za večje pa bundice s kapuco, ki so toplo podložene. Okras je rdeča obroba v imitaciji krzna in ljubki cofki, s katerimi se zaveže kapuca (167,30 din).

Prvošolčki in pionirji bodo prav ponosni s hlačnim kompletom iz dralona. Pumparice so enobarvne v umazano roza barvi. Jopica pa je karirasta, le žepki in manšete so enobarvni kot pumparice. Zapenja se z zadrgo. Jopica je dopolnjena s kapuco. Cena: 209,30 din.

junaško ogrinjalo

Vsi otroci obožujejo junake z Divjega zahoda, kavboje in Indijance. In prav vsi fantazirajo, da so jim enaki. Prepričana sem, da se prav zaradi tega ne bi branili kompleta v traper-stilu iz sintetike. Za dečke so hlače in jopica z resami, za deklice pa krilo in domiselno krojen brezrokavnik. Cena resnice okrog 25 starih tisočakov.

čebelice trenirajo

Tako smo čisto mimogrede pričeli govoriti o oblekah. Pa si oglejmo še oblekce in krila za »čebelice«, kakor jih imenujejo v vrtcih. Oblekce brez rokavov, ki so lahko vzorčaste ali pa enobarvne, so po 69 din, veliko je tudi oblekc z okrasnimi šivi po 84 dinarjev. Podobno ceno imajo tudi modelčki iz žameta. Za igranje doma bodo verjetno primerni predpasniki, ki jih je cela vrsta. Za primer naj omenim le ceno predpasnika iz frotirja — 12,50 din.

Krilca za zimo so volnena, vzorec pa je v rdečih, modrih in rumenorjavih tonih. Vsa krilca so z naramnicami, cena pa je 85,10 dinarjev. Za prvošolke in drugošolke pa so primerna debelejša krila z naramnicami, ki imajo ob strani vzdolž krila resice in okrasne gumbke (95 din).

Seveda pa lahko za hčere in sinove izberete še vrsto puloverčkov in jopic, kapic, rokavic in šalov, pa tudi s perilom jih lahko razveselite.

TAMARA V.

DOBER TEK!

S sestavljanjem večerij imamo gospodinje ponavadi težave, ker v mnogih gospodinjstvih člani različno kosijo in tudi ob različnem času, nekateri ob 12. uri, drugi ob 15. uri ali celo ob 16. uri. Večerjamo pa ponavadi ob isti uri in enako večerjo. Če bi hoteli v takem gospodinjstvu zadovoljiti potrebe po hrani vsakega člana, bi verjetno morali za vsakega člana posebej pripraviti večerjo. To pa seveda ne delamo, raje se odločimo za lahko prebavljivo hrano in vključimo v večerni obrok zelenjavo, lahko prebavljivo meso ali drobovino ali jajca in najrazličnejše mlečne izdelke. Količine hrane pa si regulirajo posamezni člani po potrebi.

PETEK

Kosilo: Pretlačena fižolova juha, kuhani skutini štruklji, kompot.

Večerja: Fižolova solata s trdo kuhanimi jajci, lipov čaj.

SOBOTA

Kosilo: Bravina po lovsko, dušen riž, solata.

Večerja: Jajčni hren, krompir v oblicah.

NEDELJA

Kosilo: zelenjavna juha, telečja pečenka v pikantni omaki, pire krompir, solata, rozinova potica, sadje.

Večerja: Obloženi kruhki, kakao, rozinova potica.

PONEDELJEK

Kosilo: Sekanica iz svinjskega mesa, dušeno kislo zelje, jabolko.

Večerja: Mlečna kaša, kompot iz suhega sadja.

TOREK

Kosilo: Golaževa juha, ocvrt por, krompir v kosih, solata.

Večerja: Testenine s sirom, pesa v solati.

SREDA

Kosilo: Jetra v omaki, kruhovi cmoki, solata.

Večerja: Ovseni kosmiči z jabolki, mleko ali kakao.

ČETRTEK

Kosilo: Svinjsko meso s hrenom, krompirjevi svalki, solata.

Večerja: Zolca s čebulo, kruh, čaj.

Količine živil v receptih so preračunane na 4 do 5 oseb!

kuhani skutini štruklji

Testo: 30 dkg ostre moke, 1 jajce, mlačna voda, sol, žlica olja, 2 dkg surovega masla. Nadev: 3 dkg margarine, 2 rumenjaka, 30 dkg skute, 2 dkg zdroba, 1 dl smetane, sneg iz 2 beljakov.

Testo: presejani moki primešamo razžvrkljano jajce, vodo, sol in olje. Vgnetemo gladko a malo trše vlečeno testo. Po polurnem počivanju ga narahlo razvaljamo, razvlečemo, toda ne tako tanko kot za pečen štrukelj. Robove odrežemo, testo pokapamo z maslom, ga namažemo z nadevom, štrukelj zvijemo, ga položimo na prtič — splaknjen z vročo vodo in ožet, zavijemo, povežemo z belo nitjo in počasi kuhamo pol ure v slani vreli vodi. Kuhan štrukelj odcedimo, ga pustimo 5 minut v prtiču in šele nato razvijemo in zarežemo s tankim ostrim nožem na rezine.

Nadev: margarino umešamo z rumenjakom, dodamo pretlačeno skuto, zdrob, smetano in trd sneg iz beljakov. Lahko dodamo še očiščene rozine in štrukelj serviramo s kompotom.

telečja pečenka v pikantni omaki

1 kg telečjih zarebrnic, sol, 6 dkg masti, 2 čebuli, paradižnikova mezga, 2 dl kisle smetane, žlička moke, 5 dkg bohinjskega sira, zelen peteršilj.

Zarebrnicam odstranimo kosti, jih zvijemo in povite v vrvico osolimo ter položimo v kozico. Polijemo jih z vročo mastjo, dodamo očiščeno in na rezine zrezano korenje, čebulo in paradižnikovo mezgo, prilijemo zajemalko tople vode, nato kozico postavimo v pečico. Ko meso na eni strani zarumeni, ga obrnemo in opečemo še na drugi strani. Tik preden je pečeno, ga polijemo s kislo smetano, v kateri smo razžvrkljali žličko moke in naribanim sirom. Pečemo še toliko časa, da sir zarumeni. Pečenko narežemo na rezine, le-te položimo na vroč krožnik. Omako pretlačimo in jo po želji razredčimo s toplo juho ali vodo. Preden jo serviramo ji dodamo še seseklijan peteršilj.

ocvrti por

10 porov, malo kostne juhe ali vode, sol; testo: 10 dkg moke, 2 dl mleka, 1 žlica olja, sol, rumenjak, sneg beljaka, olje za cvrenje.

Spodnji beli del pora porabimo za cvrenje, zelenega pa za juho. Čela bela stebla skuhamo v malo kostne juhe ali slane vode in nato odcedimo. Testo: iz presejane moke, mleka, olja, soli in rumenjaka naredimo gladko testo, ki naj počiva vsaj pol ure. Pred uporabo mu primešamo trd sneg. V testo namakamo kuhana porova stebla, jih ocvremo na olju in takoj serviramo.

svinjsko meso s hrenom

Pol kg svinjskega flama, slan krop, kis, cel poper, lovorov list, peteršiljeva koreninica, pol zelene, 1 čebula, hren.

Svinjsko meso zrežemo na koščke, očiščeno, oprano zelenjavo na rezance, čebulo na kolesca. Vse zalijemo z vročo vodo, osolimo, oklsamo, dodamo cel poper in lovorov list ter skuhamo. Mehko meso damo na krožnik, ga obložimo z zelenjavo, poljemo z juho in posujemo z naribanim hrenom.

žolica s čebulo

5 svinjskih parkeljcev, nekaj svinjskih kožic, 1 telečja noga, 11/4 l vode, 1 dl kisa, pol kg korenja, peteršilj, zelena, čebula, sol, lovorov list, 1 dl olja, 2 čebuli, v trdo kuhano jajce, zelen peteršilj.

Svinjsko parkeljce, kožice in pleče skuhamo v oksani vodi skupaj z zelenjavo in začimbami. Ko se meso zmehča, mu odstranimo kosti, zrežemo na koščke in skupaj z zelenjavo stresemo v skledo. Nato postavimo na hlad da se strdi. Serviramo jo s čebulo in jajci.

Sveže brazde v jeseni (Foto: R. O.)

ZMAGA NAD BELIM MOLKOM

Vrtna opravila v decembru

Po dolgotrajnem sušnem in toplem jesenskem vremenu, ki so ga vrtne rastline nepričakovano dobro zdržale, prihaja v vrtove mokra, hladna in snežna zima.

Zimski vrt je tudi v snežnem plašču lahko prav lep, če smo prinesli vanj rastline lepih plodov. Vsaj nekaj teh lepotic naj bo v vsakem vrtu, da ga bomo prav zaradi njih pogosteje obiskovali tudi v hudi zimi. Pri tem ne šarimo po vrtni poti z lopato in ne mečimo snega s poti na nežno prezimujoče rastlinje, že ozka gaz bo zadoščala za približanje rastlinam.

Decembra že mnoge rastline končujejo najtrdnejši del spanja. Če jih imamo kam dati, jih že lahko izkopljemo iz vrta in prenesemo v zaščiten del stanovanja, da se tu začno prebujati. Forsitija bi mogla tu kmalu zacveteti. tudi japonska kutina, trobentičasti goli jasmin, majnik in drugi, pa tudi šopi teloha in trobentic ter drugih vrtnih jagličev naj pridejo že zdaj in postopno še kasneje v topla stanovanja, da pričarajo zgodnjo pomlad. Povsod nimajo prostora za velike rastline, toda za malo ali večjo posodo z vodo se povsod najde prostor, da damo v njo narezanih vejic forsitije, marelice, breskve, češnje, drena, jelše, leske, lepo se razcvetita tudi blagajev volčin, borovnica in drugi. Te vejice naj stoje v mlačni vodi, za hitrejše prebujanje rasti in s tem cvetenja jim koristi vsakodnevno pršenje s toplo vodo. To so rastline, ki rade zacveteto, a ko so v cvetu, naj bodo na hladnem. da so dalj časa brhke. K tem siljenkam se bodo pridružili siljeni žefrani, hijacinti in narcisi. Ti imajo zdaj že toliko koreninic, če so bili sajeni v oktobru, da jih zdaj že lahko iz temačnega in hladnega kota prenesemo na toplejši in svetlejši kraj, kjer bodo kmalu pokazali tudi liste in cvet. Vse te rastline in vejice imajo v sebi nakopičeno hrano, zato jim ni med siljenjem treba dognojevati.

Čebulnice ostanejo po cvetju še žive, saj so trajnice, vendar so izčrpane, da jih ne moremo porabiti vnovič za siljenje. Zato jih prenesemo spomladi v vrt, kjer se že v enem letu opomorejo za redno cvetenje v vrtni gredi.

Vitezova zvezda, hippeastrum. preje smo ji rekli amarilis, tudi že lahko pride v toplo sobo. Doslej je ležala gola v shrambi. Lonček zanjo naj ne bo širok. V posodo damo na dno dve žlici peska, nanj pa dobro prst z dodatkom zdrobljene ilovnate zemlje. Čebulo amarilisa posadimo le za tretjino v zemljo. Sprva zalivamo zelo malo. Ko pri poteganju čebule začutimo odpor, kar je znak, da so se korenine že utrdile v posodi, povečamo obrok vode, ki naj ima sobno temperaturo. Primeri se, da prične gnati najprej cvetni nastavek ali pa najprej listi. kdaj pa začne rasti oboje hkrati, cvet in list. Takrat je treba še več vode in že tudi dognojevanje.

Tudi mlade čebulice, ki so lani zrasle pri glavni čebuli, lahko že zdaj posadimo, saj postanejo tem močnejše, čim dlje so zelene. Seveda množimo le mladiče tistih čebul, ki so bile doslej normalne, ki so torej visoko zrastle. Tudi tiste vitezove zvezde, ki jih nismo izločili in ne prezimljali brez zemlje, vzamemo iz zemlje in jo do čistega otresemo od korenin. Zdravih korenin ne lomimo, ker so občutljive za poškodbe, pač pa odstranimo vse odmrle črne korenine. Zemlja naj bo srednje težka in močna. Posajeni amarilis le malo, a tudi pozneje, ko so listi že razviti, raje večkrat pršimo liste in pecelj kot da bi pogosto zalivali. Če imamo več čebulic amarilisa, jih ne začnemo siliti vseh hkrati, zvrstijo naj se na 10 dni. Prihaja že tudi čas cvetenja azalej in božičnih členkarjev. Azaleje, ki so poletje preživele vkopane v vrtno gredo v polsenci in so odgnale še nove liste, so že pričele debeliti tudi cvetne popke. Če jih imamo še naprej v hladnih prostorih, bodo azaleje zadrževale rast, v svetlem in toplem pa utegnejo zacveteti že za novo leto. Hočejo pa le postano prekuhano vodo ali toplo deževnico oziroma snežnico in pogosto prho po listih.

Tudi naš dobri znanec, božični členkar, naj spet dobi vodo, saj so cvetni popki že debeli. Tudi njemu prija pršenje s postano navadno vodo. Če moremo pritrditi na steno blizu okna podstavek, da postavimo členkarja nanj, bo ostal ta kaktus tam do maja, ko odide spet v vrt ali kam drugam na balkon. Že prej, kar kmalu po odcvetenju, bomo božičnega členkarja presadili.

JOŽE KREGAR

NOVO, NOVO...

V trgovinah Agrotehnike lahko kupite nov tip ročne motorne žage JOBU L 6. Prednosti te žage so, da je izredno lahka, hitra, kvalitetna in močna. Še posebna odlika žage je, da je tresenje pri delu le neznatno.

Grosistična cena brez prometnega davka: 3.300 din.

ROJSTVO PUŠČAVE

Na slovenskih kmetijah je premalo mladine

V zadnjem času smo vsi spoznali, kako je naši družbi potreben kmečki človek. Poznamo upravičene želje kmetov, da bi si izboljšali življenjski položaj in se usposobili za sodobno kmetovanje. Vemo tudi, da je vsa družbena skupnost dolžna pomagati kmetom pri teh prizadevanjih, da je celo dolžna spodbujati in širiti taka prizadevanja.

Ob tem pa premalo razmišljamo o življenjski moči našega kmečkega prebivalstva. Poznamo zelo splošno ugotovitev, da je kmečko prebivalstvo staro in da se stara še naprej. vendar nimamo o tem natančne predstave. Tudi se ne sprašujemo zadosti, kakšno starostno sestavo naj bi kmečko prebivalstvo imelo v dobi prihodnjih dvajsetih let, za katero imamo izdelan načrt razvoja kmetijstva. Ne zavedamo se dovolj, kako odločilnega pomena je ta dejavnik, če želimo uspešno uresničevati postavljene cilje.

stari žulji

Poskusimo si s pomočjo številk predstaviti, kakšno je naše kmečko prebivalstvo; kakšna je njegova sposobnost danes in kakšna bo v prihodnjem obdobju, če bodo ostale dosedanje razvojne težnje nespremenjene. V ta namen primerjajmo starostno strukturo kmečkega s starostno vsega slovenskega prebivalstva. (Podatki se nanašajo samo na aktivno prebivalstvo, torej v starosti 15—64 let, le da je pri kmečkem prebivalstvu prišteto med aktivne tudi dobra polovica oseb starih več kot 64 let, pri vseh prebivalcih pa deležu kmečkega prebivalstva v SRS ustrezen manjši procent.)

Starostna struktura kmečkega in vsega slovenskega aktivnega prebivalstva v odstotkih:

	kmečko prebivalstvo	slovensko prebivalstvo
15—24 let	9,0	26,0
25—49 "	43,5	43,0
50—64 "	36,5	28,0
nad 64 let	11,0	3,0

Vidimo torej, da je starostna struktura kmečkega prebivastva v primerjavi s strukturo vsega slovenskega prebivalstva prav neugodna. V kmetijstvu je skoraj trikrat manj mladih v starosti 15 do 24 let, kot skupaj v Sloveniji in skoraj štirikrat več starejših od 64 let. Res je vseh razvitih deželah povprečna starost kmečkega prebivalstva nekaj višja od povprečja celotnega prebivalstva. Razlika, ki se pojavlja pri nas, pa je vendarle zaskrbljujoča.

mlada korajža

Če se bo odtekanje mladine s podeželja nadaljevalo z nezmanjšano močjo, bomo morali v prihodnje računati s čedalje manj ugodno starostno strukturo kmetovalcev. Kaj je v tem slabega? Vse manjše bodo možnosti za povečanje produktivnosti kmečkega dela z uvajanjem sodobne tehnologije. Iz izkušnje vemo, da je mlad človek, dosti bolj sprejemljiv za novost. kakor starejši, ki je svoje življenjske načrte že dosegel ali pa se sprijaznil s tem, da jih ne bo mogel uresničiti. Mlad človek je dosti bolj pripravljen poskusiti nekaj novega. Samo mlajši človek je zmožen prenesti velike fizične in psihične napore, ki jih zahteva preusmerjanje kmetij.

Pri nas ugotavljamo nujno potrebo, da bi morali čimbolj hitro in kvalitetno posodobiti zasebno kmetijstvo. To pa ne bo mogoče, če na kmetijah ne bomo imeli mladih ljudi.

zlata veriga

Postavlja se nam torej naloga, da zadržimo na kmetijah več mladine. Če želimo v tej smeri napraviti kaj smotrnega, moramo upoštevati razloge, zaradi katerih odhaja mladina z zemlje. Deagrarizacija v naših razmerah pomeni pravzaprav odhajanje mlade zdrave delovne sile iz kmetijstva.

V neki anketi smo vprašali kmete za mnenje o vzrokih, zaradi katerih mladina zapušča kmetijstvo. Pogiejmo, katerim vzrokom so dali največjo težo:

	indeks števila odgovorov
1. premajhen zaslužek	100
2. ni obetov za prihodnost	86
3. preveč dela in pretežko delo	82
4. ni možnosti za letni dopust	63
5. premalo časa in prilike za razvedrilo	55

ne dota, srce!

Med drugimi vzroki naštevajo še: neurejenost in slaba opremljenost kmetij, visoke dajatve, dobri zaslužki v tujini. Dalje odvrača mladino od zemlje tudi dejstvo, da je delo v kmetijstvu manj vrednoteno od drugih, pa tudi podcenjevalni odnos do kmetijstva in kmečkih ljudi. Naj omenim še enega od demografskih problemov, ki močno pospešujejo staranje kmečkega prebivalstva. Vse bolj redke so mlade kmečke družine, ker na kmetije skoraj ni mogoče dobiti neveste. Zaradi tega zapuščajo domačije tudi mnogi fantje, ki bi sicer radi ostali na zemlji. Vsi ti razlogi imajo korenine prav v nizkem dohodku naših kmetov.

Mladim bo treba spet vzbuditi zanimanje za kmečki poklic. Najprej pa bo morala družba zagotoviti, da se bodo dohodki kmečkih ljudi ponali z dohodki drugih poklistopoma vsaj približno izravcev.

žvenket tudi na polju

Če bodo kmetije sodobno urejene in donosne, bodo današnji kmečki otroci imeli možnost za dostojno življenje, čeprav bodo delali na vasi. V prihodnje bodo namreč lahko obstale, samo specializirane in sodobno opremljene kmetije. Tega mnogi starejši kmetovalci ne uvidijo. Zato prihaja večkrat do napetosti in nesoglasij med starejšo in mlajšo generacijo na domačiji. Taki starši naj bi pokazali več razumevanja do mlajših, ko ti opozarjajo na potrebe našega časa in kažejo želje po opremljanju kmetij in uvajanju sodobnega načina kmetovanja, ki bo zahteval manj telesnih naporov in bolj preudarno porabo delovnega časa ter hkrati nudil boljše življenjske pogoje.

Mladina je motor napredka. Vsi si moramo prizadevati, da bo v našem kmetijstvu ostalo dovolj mladih moči. Če v tem ne bomo uspeli smo spodrezali korenine nadaljnjemu razvoju te panoge.

Inž. MATIJA KOVAČIČ

ZDRUŽENI NAD POGOLTNE TUJKE

Dušan Marc: kooperacija in integracija sta le drugi besedici za posredništvo

Dušan Marc

PRI DOBREM GOSPODARJU

Dušan Marc iz Dolenja pri Ajdovščini ni eden tistih, ki so se preusmerili na pobudo strokovnjakov. Da je preusmeritev na tržno pridelovanje nujna, je spoznal že pred petnajstimi leti, ko se je odločil za živinorejo. Takrat je opustil vinogradništvo, ki ni dajalo pričakovanega dohodka. predvsem zaradi nizkih cen vina in slabih pridelkov. Vinograd je bil star in bi bila potrebna obnovitev. Ker pa je v tem času živinoreja še najbolje kazala, se je raje odločil zanjo. Namesto vinogradov je zasejal travo. Tako se je preskrbel s krmo za povečano število živine.

rogovi in zobje

Trenutno ima Dušan v hlevu 17 glav živine. Od tega je deset plemenskih telic. Ko se je pred petnajstimi leti odločil za več živine, je odločil predvsem za vzrejo plemenske živine. V teh letih je vzredil že 47 bikov za pleme, ki jih imajo danes po raznih krajih Slovenije. Od tega jih je šest na kmetijskih zavodih, ki jih upobralajo za umetno osemenjevanje.

Čeprav mu živinoreja predstavlja večji vir dohodkov pa je to še premalo za polno zaposlitev in za zagotovitev takega dohodka. ki bi mu ustrezal. Zaradi tega prideluje tudi nekaj vina. Ima pa tudi manjšo žago na vodni pogon za rezanje lesa. Za to, obrtno dejavnost letno plačuje 1.700 din davka. Usluge pa v glavnem opravlja le kmetom. Od kubičnega metra razžaganega lesa dobi 60 dinarjev.

kruljenje v mlinu

Pred leti je imel tudi mlin prav tako na vodni pogon. Ker pa kmetje vedno manj sejejo žita in je ostal brez dela, je mlin predelal v svinjak. Zdaj vzredi na leto okoli 75 pujskov in 15 bekonov.

Lani so mu pri kmetijskem zavodu izdelali preusmeritveni program, ki pa le predvideva sedanjo proizvodno usmeritev. Gre za povečanje obsega. Še naprej pa mu bo glavni vir dohodkov predstavljala živinoreja, ki jo bo dopolnjeval z vinogradništvom in prašičerejo. Obdržal bo tudi žago.

kreditna lakota

Lani je dobil od kmetijskega kombinata Vipava kredit v višini 20.000 din, letos pa v višini 60.000 dinarjev. Denar je porabil za nakup strojev in nakup gradbenega materiala za hlev. V prihodnjem letu bo namreč začel graditi nov hlev, v katerega bo vgradil transporter za gnoj. Hlev bo imel 35 stojišč, vključno z boksi za teleta. Kredit je dobil za dobo petih let — s 3-odstotno obrestno mero. Ker pa bo ta kredit premalo, bo prosil še za novega v višini 100.000 dinarjev. Za ta kredit bo pri kombinatu zaprosil za daljši rok, vsaj deset let.

Dušan je kooperant kmetijskega kombinata Vipava Šempeter pri Novi gorici. Pridelke v glavnem proda preko kombinata, pri katerem dobi tudi ves repromaterial, kredite in strokovno pomoč. S takšnim sodelovanjem s kombinatom pa ni povsem zadovoljen, predvsem pa ne s cenami, ki jih dosega za svoje pridelke.

v kleščah pogodbe

● Kakšne odkupne cene dosegate za svoje pridelke?

»Kilogram žive teže prašiča trenutno plačujejo po osem dinarjev, pitanca pa po devet dinarjev. Tudi odkupna cena za plemensko živino je prenizka. Le-to plačujejo po deset dinarjev. Slišal sem, da drugi odkupujejo tudi po sto do dvesto dinarjev višjih cenah.«

● Zakaj pa ne prodate živine drugam?

»Ja, tega pa ne smem! Tudi če nimam živine pogodbeno vezane, je ne smem prodati kam drugam. Mislim, da je zadnji čas. da bi bilo čim manj posrednikov, in da bi kmet lahko prodal svoje pridelke najboljšemu ponudniku.«

kooperacijski monopol

● Ste morda prav zaradi izključitve posrednikov ustanovili vinogradniško-živinorejsko društvo?

»Točno! To je le eden izmed vzrokov. Se bolj pa se zavzemamo za sejme živine, na katerih bi kmetje lahko svojo živino prodajali prosto. Tako bi prišlo tudi do konkurence, ki jo pri, takšnem načinu nakupa, kot je sedaj, ni.«

● Kaj je torej za vas današnja kooperacija?

»Lahko rečem, da le in samo posredništvo. Zakaj kmet ne bi prodal svojih izdelkov direktno kupcem? Če pa je že takšna oblika prodaje kmetovih pridelkov, bi bilo prav, da razlika ali marža ostane kmetu, oziroma kmetovi zadrugi.«

beseda za zadrugo!

● Se torej zavzemate za kmečko zadrugo?

»Vsekakor. Kmetje želimo svojo zadrugo z vsemi samoupravnimi pravicami, ki pa jih danes še nimamo.«

● In kaj ste kmetje pridobili z integracijo vinarske zadruge Vipava z agrokombinatom Nova gorica?

»Mislim, da ničesar. Res pa je, da so se z integracijo še bolj oddaljili od kmeta.«

● Toda v svetu kooperantov pri kmetijskem kombinatu Vipava so kar dve tretjini kmetov. Nimate tu nobene besede?

»Saj veste, koliko zaleže kmetova beseda. Razen tega pa so v svet kooperantov izvoljeni takšni, ki jih niso izbrali kmetje. Sicer pa za integracijo menim, da za kmete ni nič dobrega, ker moramo sedaj delati tudi še za tiste, ki so po vsem tem zasedli stolčke za novimi mizami.«

lajež v srcu

In za konec najinega pogovora, povejte mi, kaj vas navdušuje, vprašal bom kar direktno, kaj je vaš hobi?

»Res da me dela v hlevu in okrog njega okupirajo po vse dneve, toda še vedno sem si našel toliko prostega časa, da sem se z vsem srcem posvetil svoji veliki ljubezni, ljubezni do psov, lovskih, veste. Hočem vam povedati, da jih vzgajam. Kaki hducat mladičev na leto priveka na svet — ptičarji so to. Doma imam dve psici in plemenjaka. Ne veste, kako so luštni. Pravi užitek pa jih je videti, ko so okrog njih zbrani še vsi mladiči. Mladiče prodajam, toda s težkim srcem jih izročim kupcu. A kaj hočem, življenje me sili v to. Najlepše popeljem tudi na razstave. In malo se bom pobahal, mnogi moji varovanci so mi že prinesli nagrado, diplomo, pokal.«

● Tule vidim še nekaj diplom; tudi od ptičarjev?

»Ne, te pa ne. Odličja so mi prinesle krave in bik, ki sem ga pred leti pripeljal v Ljubljano na razstavo živine. Bil je tako čeden, da mu prva nagrada ni mogla uiti. Tudi ena mojih kravjih družin mi je prinesla nagrado — za najlepši par. Nikar ne mislite, da hlastam samo po nagradah in diplomah, ne užitek je videti, da živina ni zanemarjena. Zame že!«

RAJKO OCEPEK

zemlja

24 ha skupne zemlje, od tega
12 ha gozda,
3 ha gmajne,
9 ha obdelovalne zemlje, od tega
7 ha travnikov,
0,50 ha vinograda,
1,50 ha njiv, od tega
1,40 ha koruze,
0,10 ha drugih poljščin

živina

17 glav živine, od tega
7 krav,
10 plemenskih telic,
75 pujskov,
15 bekonov

stroji

traktor - ford s priključki,
samonakladalna prikolica Petinger,
kosilnica BCS,
molzni stroj - Alfa-Laval,
puhalnik

domači

Dušan Marc, gospodar,, star 46 let,
Milena Marc, gospodinja, stara 41 let,
Ivo Marc, naslednik, star 19 let,
Ivanda Marc, hči, stara 17 let,
Viktorija Marc, mati, stara 70 let

davek

5000 dinarjev

letni dohodek

5 glav plemenske živine,
75 pujskov,
15 bekonov,
6000 l mleka

Mušketirji (Foto: R. Ocepek)

pasji dokaz

Slavni zdravnik Claude Bernard je obiskal prijatelja, ki je pravkar srebal konjak. Zdravnik se je začudil:

»Ti piješ alkohol? Ali ne veš, kako grešiš proti svojemu zdravju? Poslušaj me dobro: Imel sem dva psa iste starosti. Enako sem ju hranil, le enemu sem dodajal tudi alkohol. Ko sem ju raztelesil, sem ugotovil, da je bila prebava psa, ki sem mu dajal alkohol, mnogo slabša in počasnejša. No, kaj praviš na to?«

»Pravim, da alkohol ni za pse,« je mirno odvrnil prijatelj.

ŠPILE

slama za 18 mesecev

Ameriški znanstveniki so iz slame izdelali umetno snov, ki razpade pod vplivom dežja, sončne svetlobe in drugih vremenskih pojavov v 18 mesecih. Zavarovana pred vremenskimi pojavi pa vzdrži tri leta. Ta snov bo posebej primerna za embalažo, ki jo ljudje po uporabi odvržejo.

otoški prašiči

V Veliki Britaniji rede prašiče na 65.000 gospodarstev (še leta 1963 na 111.000), vendar pride 76 odstotkov vseh zaklanih prašičev le na 21 odstotkov gospodarstev. Seveda računajo, da se bo koncentracija nadaljevala. Sedaj nimajo večjih industrijskih farm, kakršne so se razvile na primer pri nas. Približno 20 odstotkov vseh plemenskih čred ima sto in več svinj, največje pa 500 do 600.

nesrečni krompir

Švicarski predelovalci ugotavljajo, da postavlja trg prednje vedno večje zahteve glede kakovosti krompirja, kar jim bistveno povečuje stroške pridelovanja, medtem ko ostajajo prodajne cene v glavnem enake. Pri tem menijo, da je pri 1,090.000 tonah krompirja, pridelanega v letu 1971, 145.000 ton presežka, katerega predelava je zelo draga — predvsem ker gre za jedilne sorte z manjšimi hektarskimi pridelki. Razen tega tudi ugotavljajo, da je potrošnja krompirja že nekaj let v zastoju oziroma, da upada. Zato krompir, ki ga zdaj pridelujejo v Švici na 30.000 hektarih, slabo prodajo. Povečanje porabe krompirja skušajo doseči z že dve leti trajajočo akcijo po radiu in televiziji. Predvsem se borijo proti predsodkom, da krompir debeli. Akcijo financirajo vsi prizadeti, največ pridelovalci.

PRIDELEK

PRODAM 15 prašičev — bekonov, težkih okoli 100 kilogramov po ceni 13 dinarjev za kilogram žive teže. Naslov: Dušan Marc, Dolenje 1, 65270 p. Ajdovščina.

USODA KROŽI OKOLI ZEMLJE

Koliko in kakšen vpliv imajo planeti na Zemljane?

Vsi resnejši horoskopi tega sveta in tega stoletja — tudi tisti pred Galilejem in Newtonom — se v svojih napovedih opirajo na vpliv Sonca in ostalih planetov našega Sončnega sistema na ljudi. Praviloma imajo večji vpliv tisti planeti, ki so Zemlji bližji in je njihova radiacija močnejša; oddaljenejši so manj znani, njih astrološko poznavanje je manjše, predvsem pa so za življenje na Zemlji njihovi žarki manj odločilni. Seveda vse te predpostavke drže, če bi Zemlja zares imela osrednje mesto v osončju. Toda astrologija se ne zmeni za takšne malenkosti!

sonce odloča

Astrologija pravi, da vsakega posameznika določi ritem Sonca, toplotne, svetlobne, gravitacijske in druge sile, ki so bile ob času rojstva na ekliptiki. Čas rojstva pade v terminsko določen znak živalskega kroga, istočasno pa je eden od planetov Sončnega sistema v povsem določenem položaju do Sonca. Po takšni astrološki tradiciji ima torej vsak planet svoj znak v zodiaku, v katerem povečuje svoje delovanje; nekateri planeti imajo celo dva znaka t. j. dnevnega in nočnega:

- oven: dnevni Mars
- bik: zemeljska Venera
- dvojčka: zračni Merkur
- rak: vodeni Mesec
- lev: dnevno Sonce
- devica: zemeljski Merkur
- tehtnica: zračna Venera
- škorpijon: nočni Mars
- strelec: ognjeni Jupiter
- kozorog: zemeljsko hladni Merkur
- vodnar: zračni Uran
- ribe: vodni Neptun

sonce in stalnost

Centralni planet Sončnega sistema ima takšno mesto tudi v astrologiji. Lastnosti Sončnega znaka so: smisel za hierarhijo, vedrost in vitalnost, oblast, moč, položaj, dostojanstvo, stabilnost, moškost, individualnost, širokogrudnost.

Neustrezen položaj Sonca pa daje čisto drugačne lastnosti: nečimrnost, oholost, snobizem, aroganco, prekomernost, bolno veličastnost.

spremenljivost meseca

Ljudje pod vplivom Meseca doživljajo vrsto senzacij, sprememb, sposobni pa so tudi spremeniti tok dogodkov. Mesečev tip je vsemu prilagodljiv, ima močno fantazijo, potuje in spreminja poklic, je čustven in subjektiven, veliko stori za popularnost.

Slabi Mesečevi aspekti: neaktivnost, plašnost, nezdrava fantazija, nerazvita osebnost, ki gre za množico.

okretni merkur

Soncu najbližji planet in najhitrejši v obhodu ima takšen vpliv tudi na ljudi: hitrost in gibčnost, živahnost, trgovina, potovanja, jeziki, površen in vsestranski intelekt, iznajdljivost, duhovna in telesna spretnost, želja po spoznavanju, močno orožje mu je govorna spretnost.

Merkurjevi slabi aspekti: mnogostranost, a nepriljubljenost, plagiatorstvo, mešetarstvo; največkrat gre za človeka, ki ne dojema niti z razumom niti s srcem, je pa najboljši za komunikacije.

venera in lepota

Venerini vplivi so: skladnost, lepota, mir, ljubezen veselje, plodnost, plemenitost in nagnjenost k umetnosti. Človek, na katerega deluje, je ljubezniv, eleganten, kulturen, rafiniran, skoraj nima sovražnikov, je čustven in sentimentalen.

Popolnoma nasprotne lastnosti dobimo, če je Venera v slabem aspektu: nazadnjaštvo, indolentnost, nagnjenost k majhnim užitkom, lenost, servilnost in bežanje od obveznosti.

aktivnost v marsu

Marsov tip je bojno razpoložen in z moškimi oznakami: polemičnost, patriotska čustva, nagle odločitve, moč, ima iniciativo v borbi, v boju se žrtvuje. V ovnu se Marsov vpliv odraža v hitrosti in provokativnosti, v škorpijonu pa v občutljivosti, maščevalnosti, ironiji itd.

Slabi aspekti Marsa: nesreče in nespretnost, padci in poškodbe, navzkrižje z zakoni, težnja k brezskrbnemu življenju, ropi, poneverbe.

blaginja in jupiter

Jupiter je planet zase, z lastnim sistemom, veličastno svetlobo in pravilno kroženjem. Dober Jupitrov vpliv je: dobronamernost, aristokratska narava, uspeh pri poslih, upoštevanje tradicije, uspeh v politiki zaradi priljubljenosti, plemenitost.

Slab aspekt tega planeta: želja po spremembi zaradi nezadovoljstva, nečimrnost, želja po zabavi, izogibanje obveznostim.

okameneli saturn

Za planet kovinske barve v pustem prostoru je značilna počasnost in gotovost: ljudje, ki čutijo Saturnov vpliv so osamljeni, melanholični, razočarani, neprestano trpijo, imajo nevarno moč, ki lahko uničuje, ali pa je njihova mržnja počasna in maščevanje veličastno. Na splošno velja, da so Saturnovi tipi mračnjaški in kot njihov planet povezani z legendo o padlem bogu. Kljub vsemu pa je Saturn zaščitnik hladnega intelekta, močne koncentracije filozofskih mračnjakov.

razpršeni uran

Uran deluje na človeka zelo čudno: originalnost, neodvisnost, nagnjenost k odkritjem, novotarijam, višja humanost z revolucionarnimi idejami po rušenju in ustvarjanju novega.

Neugodni aspekti: demonska revolucionarnost, trdoglavost, rušilni karakter, občutljiv čustveni svet.

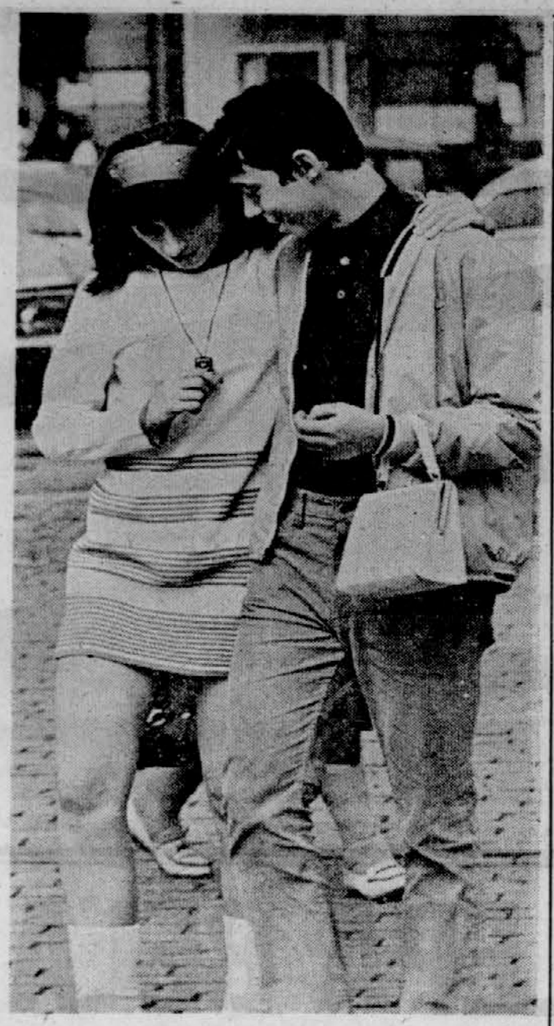
goljufivi neptun

Žarčenje Neptuna prinaša same slabe lastnosti: spletke, prevare, skrivne načrte, izdajstva, nered, komplikacije itd.

Ob zelo dobrih aspektih gre za diplomatske značilnosti, nagnjenost k špijonaži, intuitivnosti, oboževanje teorij.

usodni pluton

Planet, ki je zelo daleč od Sonca, ima zato zelo majhen vpliv na ljudi, če pa ga že ima, gre za usodne značaje z demonsko samozavestjo, škodijo sebi in okolici, sploh gre ob močnejšem vplivu Plutona za ljudi, ki skorajda ne sodijo v človeško družbo.

Osnovna kovnica usode (Foto: J. Žnidaršič)

PLANETNI TEMPERAMENT

Dobri planeti: Sonce, Jupiter, Venera, Mesec
Slabi: Pluton, Saturn, Neptun, Uran, Mars, Merkur
Planeti volje in akcije: Mars, Sonce, Uran, Jupiter, Saturn
Planeti intelekta: Merkur, Jupiter, Saturn
Planeti čustev: Mesec, Venera, Neptun, (Pluton)
Kolerični: Sonce, Jupiter, Mars, Pluton
Flegmatični: Mesec, Neptun
Melanholični: Venera, Saturn
Sanguvinistični: Merkur, Uran

OBTOŽNICA

Pomenek za moške v gospodinjstvu

Moja krajevna skupnost me je povabila, naj pridem poslušat predavanja o vlogi in pomenu matere v prvih letih otrokovega življenja ter sodelovanja očeta in drugih članov družine. Ker sem prav toliko zaveden član SZDL kot gospodinjec, sem se sklenil odzvati vabilu svoje krajevne skupnosti.

Prvi vtis je bil odločilen; iz zimskega večera sem prišel v zelo toplo dvorano. Drugi je bil zadosten; vsega skupaj nas je bilo le 15, od tega le trije moški. Pa še od teh se mi je zdelo, da je prišel eden samo zato, da bi na toplem v miru zadremal, drugi pa je bil za očeta izredno mlad in je za soproga preveč odkrito gledal v noge in druge sestavne dele negovalke iz našega vrtca.

Predavateljica je začela pri začetku in se je vprašala kako pravzaprav pričakujemo otroka. Rekla je, da se zaželen drugače počuti kot nezaželen, pa sem sklenil zadevo preveriti in vprašati janta, kako se je počutil. Zagrabila me je namreč slaba vest ob pogledu na strogo resni pogled tovarišice; spomnil sem se namreč, da sem si otroka sicer želel, pa mi vseeno ni bilo vseeno ko sem zaradi trebuha na naši francoski postelji v sanjah visel nad prepadom.

Ker sem bil edini pozorni moški, se mi je zdelo, da je vsaka beseda namenjena mojemu spolu breme, ki ga moram ponižno prevzeti nase, ker sem se pač kot zaveden krajan prišel gret in učit na občinske stroške. Zato me je zadel opomin, da mora otroka pričakovati z ljubeznijo tudi tisti, ki ga je spočel. In ker ga trenutno nisem, sem pomenljive poglede poslušalk sprejemal takorekoč v imenu vseh mož naše krajevne skupnosti, ki so kaj spočeli.

»Vse se smeje, ko pride tista štručka domov iz bolnice,« je povedala tista starejša tovarišica. Torej sva bila midva nekoč izjema, ker sem bil čakal nanjo v napačni sobi porodnišnice in sva se zgrešila z ženo in štručko, pa je bila užaljena do doma, jaz pa se iz obzirnosti do porodnice nisem upal smejati.

V otroškem zgodovinopisju smo skočili do trenutka, ko materi zmanjka mleka. Žal tovarišica ni povedala, kako naj takrat mož pomaga. Meni bi to namreč zelo koristilo, recimo drugič, da ne bi bilo treba ob treh zjutraj od lekarne do lekarne po laktovit — dobil sem ga šele v Dravogradu.

Nakar sem zvedel, da otrok, ki je tako srečen, da ima mati dovolj mleka ali očeta lekarnarja, ves blažen zaspi že med pitjem. In spet ni bilo nasveta, kako preprečiti, da ne bi med otrokovim pitjem prej zaspal oče, ki mora navkljub redni službi ponoči vstajati vsake tri ure in mora s cuclјem v poltemi iskati tista brezzoba usteca.

Končno je prišla tudi pohvala:

»Tisti del prostega časa, ki ga posveti oče otroku, je neprecenljive vrednosti,« je rekla tovarišica in bilo mi je žal, ker ni bilo žene, da bi to slišala.

Očitno je bil moj ponos preveč viden, pa me je tista, ki nas je poučevala, poučila, da je mamica le nekako več, ker pere, lika, pripravi hrano in spravi otroka spat. In da ji ne bi kdo očital neobjektivnosti, je dodala rezervo, da je tu in tam že kakšen očka, ki zna otroka nahraniti ali ga celo previti. Seveda ni zvenelo tako, kot da je takšen kateri od treh prisotnih, ampak je pač zunaj v zimi, nekje v svetlem socialističnem prostranstvu. No in tisti neznanec je baje ves ponosen, ker vse to zna, zmore in ker lahko. Ha. Smešen tip. Jaz sem lahko in me nihče ni vprašal ali sem ponosen ali ne, saj sem lahko zato, ker druge izbire ni bilo v družini dveh zaposlenih staršev. In če se bi utegnil pojaviti v duhu kanček ponosa, ga je naglo zadušil duh iz plenic.

Nenadoma so se odprla vrata dvorane in vanjo je pogledal mladi mož. Zaokrožil je s pogledom po nas in potem takoj izginil. Nemara ni bil oče, ali pa ga ni dovolj zeblo.

Menda je bil to povod za več strogosti; dobili smo pouk, da je treba otroka navaditi na red. Očitno je to res nujno. Pri drugih otrocih. Moj je namreč mene navadil reda. Ob petih zjutraj je bil bolj točen in bolj glasen kot vsaka najboljša budilka in če sekundo potem, ko je bil previt, ni dobil nekaj za nad zob (imel je zelo hitro enega, spodaj) — je tulil name kot na svojega najhujšega osebnega sovražnika.

Naredili smo tudi kratek sprehod po otrokovem telesu in slišali, da ni grdo to, da se jant vleče za luleka.

»Tako pač spoznava svoje telo,« je bilo pojasnjeno. Pogrešal sem pojasnilo kaj storiti, če pride takšen pedenj možek k očetu in sporoči:

»Atek, Danes so mi jantje rekli, naj pokažem Suziki luleka.«

Ker oče brez pojasnila v zadregi vpraša svojo malo kopijo ali je storil kar naj bi.

»Seveda sem!«

»In Suzika?« — premaga radovednost očetov vzgojni moment.

»Ona se je kar obrnila stran. Jaz pa sem jo brcnil v zadnjo.«

Menda je tista tovarišica spredaj brala moje misli, ker je začela govoriti o očetih, ki se ne zavedajo, da je otrok del obeh staršev in se izogibajo svojih odgovornosti: dajo mesečno 230 din, pa fuč. Zavladalo je splošno ogorčenje. Ker smo bili mi trije edini prisotni, ki bi lahko bili morebitne take barabe, so nas poslušalke ošinile s takimi bliski, da je celo tisti mladi v zadregi poveznil pogled od oblih prsi (na oko ocenjeni obseg: 90 cm) v sivi vinaz. Jaz pa sem se tem bliskom raje umaknil kar v zimsko noč in sem morebiti zamudil tisti del predavanja, v katerem je bilo govora o pomoči materi s strani drugih družinskih članov in očeta.

gospodinjca

OTMARJA KLIPSTETERJA

VAS ZANIMA?

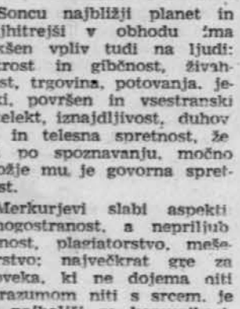
Leta 1927 so jastnika veleblagovnice v St. Louisu (ZDA) obsodili na zelo visoko odškodnino prodajalki C. Juilland, ki je v trgovini nenadoma zagledala, kako je pogledala iz predala miška. Začela se je od strahu tresti in noben zdravnik ni mogel preprečiti njene bolezni, ki jo je potem mučila še mnogo let.

Iz protesta proti objavi, da bodo tudi v Franciji začeli vključevati v televizijski spored reklame (do nedavna jih ni bilo), je F. Laurent iz Lyona prišel v Pariz s svojim televizijskim aparatom, se odpeljal z njim na vrh Eiffelovega stolpa in ga vrgel v globino. Aparat se je raztreščil čisto zraven skupine desetih oseb.

Največjo kazalnico na svetu imajo še iz carskih časov v Harkovu (Ukrajina): včasih jih je bilo v njej zaprtih tudi 40.000.

Mehiški Indijanci plemena Tarahumara so navdušeni hodci in tekači. Večkrat prirejajo tekme na 270 km dolgi progi, ki jo pretečejo s povprečno hitrostjo 15 km na uro.

V Braziliji je dokaj razširjen običaj, da se pripadniki intelektualnih poklicev ločijo med seboj po kamnu na prstanu. Tako nosijo zdravniki smaragde, advokati rubine, inženirji safirje itd.

Ameriški boksar Hal Bagwell ima prav gotovo svetovni rekord v nepremagljivosti. Od leta 1938 do 1948 se je 183-krat pojavil v ringu: v 178 srečanjih je zmagal, 5-krat pa je bil rezultat neodločen.

Golo okostje navadnega goloba tehta manj kot njegovo perje.

POIZKUSITE SE!

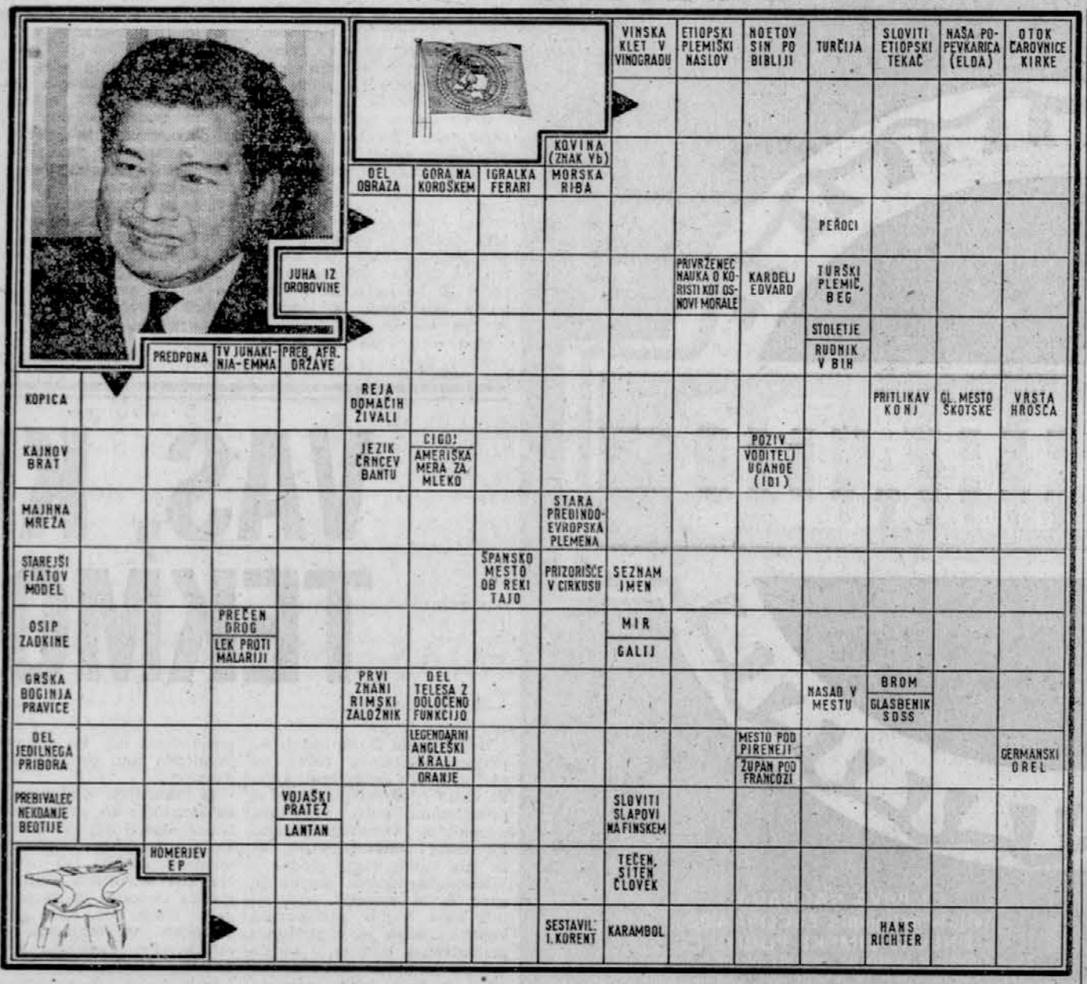
1. Kdo je uglasbil simfonično sliko »V stepah srednje Azije«?
2. Katero je za Beogradom drugo največje jugoslovansko rečno pristanišče?
3. Kako imenujemo s tujko nauk o nastanku sveta?
4. Kaj je bil po poklicu francoski slikar Henri Rousseau, preden se je ves posvetil slikarstvu?
5. Ali se stalnica Vega, največja zvezda v ozvezdju Lire, imenuje po našem znanstveniku Vegi?
6. Kaj pomeni latinski pregovor: »Honores mutant mores«?
7. Koliko gramov rožnega olja pridobijo iz 10 kg listov vrtnice?
8. Kakšne barve so dragulji rubin, smaragd in ametist?
9. Na široko razlito ustje velikih rek z več rokavi imenujemo delta. Kako pa se imenuje izliv reke, podoben morskemu zalivu?
10. Kdo je bil duhovni vodja italijanskega »Risorgimenta«, gibanja, ki je pred dobrimi stotimi leti doseglo združitev Italije?
11. Katera kovina ima večjo specifično težo: svinec ali živo srebro?
12. V angleških in ameriških leksikonih so površine držav navedene v kvadratnih miljah. Koliko kvadratnih kilometrov je kvadratna milja?
13. Iz kakšne surovine izdelujejo umetni kamen?

ODGOVORI

1. Ruski skladatelj Aleksander Porfirjevič Borodin (od 1833 do 1887). 2. Sisak. 3. Kozmogonija. 4. Carinik. 5. Ne; arabski astronomi so ji dali ime »al waki« (leteči orel). Ko se je arabska astronomija v srednjem veku preselila na Spansko, se je tam to ime sčasoma spremenilo v Veka in nato v Vega. 6. Časti spremenijo navade. 7. 3 do 5 gramov. 8. Rdeč, zelen, vijoličast. 9. Estuarij. 10. Giuseppe Mazzini (1805—1872). 11. Živo srebro (13,5) več kot svinec (11,4). 12. Kvadratna milja je 2,59 kv. kilometra. 13. Iz premoga.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: splavar, štorklja, Edward, Todd, Glerek, GO, Ohm, Lel, Ava, Pazin, brivec, ih, oval, klic, sveča, lisa, resa, cepin, JAT, Goya, letina, statik, Noe, aras, Kirin, piskač, Akita, Ac!, Darko, Ta, traper, tun, encim, Krapina, vidra, igrača.

KARTOTEKA ČUDEŽEV

grozovita klobasa

Najdaljša klobasa, kar so jih kdaj izdelali, je bila dolga 95,25 metra in jo je ustvarilo 30 mesarjev v Scunthorpu v angleški grofiji Lincolnshire 29. junija 1966. Porabili so zanjo 325 kg svinjskega mesa in 75 kg prosa ter raznih dišav.

najvišje ženske

Najvišji vrh, na katerega je doslej stopila ženska noga, je Qungur I (Kongur Tiube Tagh), visok 7670 metrov. Leta 1961 sta se povzpeli nanj tibetanski alpinistki Shierab in še ena, katere imena niso objavili. Mogoče pa je, da se je še više povzpela francoska alpinistka Claude Kogan, preden se je oktobra 1959 ponesrečila na himalajskem vrhu Co Oju. Menijo, da je prišla 7700 metrov visoko.

od kod letijo dolarji in centi

Največja kovnica na svetu je državna kovnica ZDA v Independence Mallu blizu Philadelphije, ki so jo zgradili v letih 1965 do 1969. Poslopja pokrivajo 170.000 kvadratnih metrov zemljišča. Delajo v treh izmenah, dan za dnem brez presledka in nakupujejo vsak teden 8 milijonov kovancev. En sam stroj lahko nakuje po 10.000 kovancev na minuto.

vstanimo!

Najstarejša nacionalna himna je japonska Kimigayo, katere besede so iz 9. stoletja. Besedilo grške himne so prve štiri vrstice Solomonovega psalma, ki šteje sicer 158 verzov. Prav tako kratko besedilo imajo himne Japonske, Jordanije in San Marina, himne arabskih državic Bahraina in Qatarja pa sploh nimajo besed.

mnogo je imel povedati

Najdaljše pismo uredništvu je štelo 13.000 besed in ga je pisal izdajatelju lista Fishing Gazette bralec, ki se je podpisal kot A. R. I. E. L. V majhnih črkah so objavili pismo v dveh celih številkah časopisa leta 1884.

besede, besede, besede . . .

Angleški jezik obsega 490.000 besed, razen tega pa še 300.000 tehničnih izrazov. Toliko besed nima noben drugi jezik, toda dvomljivo je, ali jih tudi najbolj izobraženi ljudje uporabljajo več kot 60.000. »Basic English« (temeljna angleščina), ki jo je izumil« leta 1930 C. K. Ogden, ima le 850 besed, pa je mogoče z njim izraziti vse najnujnejše. Običajni jezik v knjigah in časopisih ima okrog 10.000 besed, medtem ko uporabljajo najboljši izobraženi krogi v vsakdanjem govoru le okoli 5000 različnih besed.

NAŠ TEST

ALI STE SUŽENJ SVOJIH STVARI?

Današnji test govori o suženjstvu, katerega žrtev lahko postanete tudi vi, če morda že niste. Gre za podložnost stvarem, ki bi jo lahko označili za prvo stopnjo splošno poznane moderne psihične situacije, ki jo imenujemo alienacija — odtujevanje. Nekateri ljudje žive sredi predmetov, ki jim spioh ne služijo, drugi pa si izberejo življenje »puščavnikova« in završejo vse, kar jim je napoti. Odgovorite na vprašanja testa, pa vam bo jasno, ali ste suženj svojih stvari.

1. Kadar odpirate paket, ali vrvico odmotate ali pa jo prerežete? **(Prvi odgovor — 1 točka, drugi — 0 točk)**
2. Ali takoj završete stare čevlje, ko si kupite nove? **(DA — 0 točk, NE — 1 točka)**
3. Ali imate škatlico, v kateri hranite stara pisma? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
4. Ali imate v stanovanju vsaj pet čisto novih stvari, ki jih niste še nikoli uporabili? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
5. Ali raje nosite staro obleko kot novo? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
6. Ali mečete med smeti steklenice od pijač, ki bi jih še lahko nesli nazaj v trgovino? **(DA — 0 točk, NE — 1 točka)**
7. Ali imate na podstrešju stare stvari (ne antikvitete), ki niso za nobeno rabo? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
8. Ali se vam je že zgodilo, da ste kupili knjigo, ki ste jo že prej prečitali? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
9. Ali shranjujete stare račune? **(DA — 1 točka, NE — 0 točk)**
10. Ali se vam zdi prihodnost važnejša od preteklosti? **(DA — 0 točk, NE — 1 točka)**

REZULTAT PSIHOTESTA

Če imate 8 ali več točk: Zelo težko je ugotoviti, ali je vaša navezanost na stvari romantične narave ali pa samo izraz vaše sebičnosti. Ne glede na to pa je gotovo, da se počasi potapljate med stvari, zaradi katerih ste zmožni pozabiti celo na ljudi.

Če imate od 4 do 7 točk: Prava mera in praktičnost sta dve lastnosti, ki ju prav gotovo imate. Vsaki stvari znate dati njeno ustrezno vrednost in lepo je, da se po teh merilih ravnate tudi pri ljudeh. Človek ste, ki ga zunanji videz stvari ne bo nikdar prevaril.

Če imate 3 točke ali manj: Prav gotovo niste suženj svojih stvari. To vam po eni strani lahko zavidamo, po drugi pa vam lahko svetujemo, da bodite malo previdnejši. Nihče si ne sme dovoliti, da bi bil navezan izključno samo nase.

zakon o sovražnikih

Pravijo, da se je prvi predsednik ZDA George Washington pošalil le enkrat samkrat v življenju. To je bilo med razpravo v kongresu, ko so predlagali, da naj ameriška vojska šteje vsega tri tisoč mož.

»Prav,« se je strinjal Washington, »toda le s pogojem, da postavimo v zakon tudi določilo, da sme priti v našo državo le dva tisoč sovražnikov.«

tesno tiktakanje

Nekdo je v družbi pisatelja Balzaca dejal, da je kot študent stanoval v tako majhni sobici, da se tudi prestopiti ni mogel.

»To ni nič,« je dejal Honore de Balzac, »jaz sem stanoval v tako majhni sobi, da v njej ni mogla tiktakati niti moja ura in sem jo moral zato nemudoma prodati.«

POŠTAR'CA BO VEČJA

Skrita je na Vršiču, pa je vendarle na dlani

Tistim, ki Vršič poznajo le skozi avtomobilsko okno ali so se morda kdaj za hip, dva pomudili v kiosku, tam, kjer se cesta iz Kranjske gore prevesi v Trento, je Poštarska koča na Vršiču poznana kvečjemu z razglednic ali telefonskega imenika.

Tudi smučarji je v glavnem ne poznajo, saj je odprta le v poletni sezoni. Dobrim poznavalcem Vršiča pa se je že davno prikupila zaradi posrečene lege, lepega razgleda in domačnosti ter miru, ki ga v ostalih vršiških postojankah skoraj ne najdemo več.

Poštarsko kočo so zgradili leta 1953, v letu, ko so planinci ptt podjetij ustanovili svoje matično društvo.

Toda kapacitete — 28 ležišč in 34 sedišč — so zadoščale komaj leto ali morda dve. Tudi kasnejše adaptacije, povečali so namreč streho in potem prigradili še prizidek na zahodni strani ter ravni del pri vhodu, tega problema niso reševale, ker ni bilo dovolj denarja. Šele denarna loterija, ki so se jo lansko leto lotili v ta namen, je dala osnovo za sedanje načrte.

Denar so namreč skupaj z izkupičkom postojanke vezali pri Gorenjski kreditni banki, ki jim bo dala posojilo, tako, da bodo v prihodnjem letu lahko končali vsaj nove vodne rezervoarje, v jubilejnem 1973 letu pa naj bi v povsem prenovljeni postojanki že imeli tudi zbor jugoslovanskih planincev — delavcev ptt.

Razširjena koča, za katero je načrt pripravil dipl. inž. arhitekture Marko Šenk bo imela 75 sedišč in 40 ležišč, novo kuhinjo, shrambo, moderne sanitarije in centralno kurjavo ter še posebej dve sobici za strežno osebje. Tisto, kar je pa še posebej važno pa je, da bo obdržala sedanji stil. Za obiskovalce pa ne bo nič manj pomembno, da bodoče gradnje ne bodo motile rednega obratovanja in da bodo v njej še vedno našli gostoljubno strežno osebje.

Toda žal doslej zbrana sredstva predstavljajo komaj četrtino potrebnih, saj proračun predvideva blizu 80 milijonov starih din stroškov, tako, da tudi s posojilom ne bi uspeli sestaviti konec s koncem. Upravni odbor PD PTT Ljubljana je zato pričel široko zasnovano nabiralno akcijo in upajmo, da bodo uspeli, tako kot že njihovi mariborski tovariši z razširitvijo Poštarske koče pod Plešivcem.

FRANCI SAVENC

OBIŠČITE

zdravilišče
čateške toplice

ki od jeseni do pomladi nudijo:

- kopanje v zimskih termalnih bazenih neodvisno od vremenskih razmer,
- dnevno program v baru s plesno in zabavno glasbo,
- posebne ugodnosti za organizacijo seminarjev, srečanj ipd.,
- posebne popuste za skupinske obiske.

Informacije:
(068) 72-010, 72-011.

9749

Smuka je naporna reč (Foto: Edi Šelhaus)

LEPA BELA RIBA

Belje ni le kombinator fare, ampak veliko in največje lovišče

Belje je zanimivo za turiste že zaradi razsežnosti, zato nastajajo že zdaj ob kanalih kopališča z vikend naselji, ki se običajno prislanjajo na že znane turistične kraje, v katerih hočejo ohraniti etnografske značilnosti.

Omenimo samo nekatere. Bački Monoštor se lahko razvije v lovsko in ribolovsko središče Vojvodine. V Prigrevici že stoji motel, Stapar je znan zaradi srbske cerkve z ikonostasom, Bač s trdnjavo in samostanom, srbska cerkev iz časov turške okupacije je tudi v Botošu, v Jarkovcu je ikonostas Danijela Konstantina, potem sta še Biserno Ostrov in otok Sapaja s čudovitimi peščenimi plažami in z izkopaninami rimskega mesta Roma.

Poleg zgodovinskih in naravnih zanimivosti so lahko za turiste zanimive tudi folklorne prireditve raznih narodnosti, ki jih že uvajajo v nekaterih krajih.

Turistu in popotniku se poleg tega ponuja tudi lepa možnost za lov, saj preseka magistralni kanal dva velika gozdova, v katerih je obilica divjadi. Če upoštevamo, da se bo sčasoma gozdna površina še povečala, lahko napovedujemo še velik razvoj lovskega turizma.

Nič manj zanimiv in skorajda še bolj priročen je ribolov. Ribištvo v Vojvodini lahko razdelimo na rečno, kanalsko in v umetnih ribnikih. Medtem ko rečno ribištvo nazaduje, za kar so deloma kriva velika gradbena dela, še bolj pa neprečiščene odplake, so uspehi kanalskega ribištva čedalje lepši. Rečni ulov daje komaj 40 kilogramov rib na hektar vodne površine, na 1072 hektarih starih prekopov pa ulovijo že po 304 kg rib na hektar. Začetni ulov na 1112 hektarih novih kanalov ocenjujejo s 110 kg rib na hektar.

Med ribami je kar 30 odstotkov bele ribe, 25 odstotkov raznih vrst, po 15 odstotkov je krapov in ščuk, 10 odstotkov smojev in 5 odstotkov somov.

Najbolj zanimiv je seveda ribolov v umetnih ribnikih, ki daje po 1500 kilogramov rib na hektar. Doslej so v Vojvodini uredili 4.200 hektarov umetnih ribnikov, kar je 30 odstotkov vseh umetnih ribnikov v Jugoslaviji.

Zaradi bogatega ulova v umetnih ribnikih je razumljivo, da že gradijo tri nove pri Despotovu, v Bački in v Srpskem Miletiću, ki bodo imeli skupaj 1500 hektarov. V načrtu so še ribniki za 900 hektarov v vršačkih Ritih, 110 hektarov v Neuzinu in 1200 hektarov v Opovu.

Slednjič naj bi imela Vojvodina 23 ribnikov s skupno površino 6.882 hektarov. To bi pomenilo dosti več rib za vsakdanjo prehrano, saj Jugoslovani s kilogramom rib na prebivalca močno zaostajamo za drugimi državami (Japonska in Norveška pa 50 kg na prebivalca, Sovjetska zveza 30 kg, ZR Nemčija 14). Ob vsem tem povečanju pa bi se poraba rib na prebivalca v Vojvodini povečala komaj za 300 gramov.

BERT SADOVNIK

EXCORRADO

OD 1. XII. 1971 — 1. III. 1972
VELIKA NAGRADNA IGRA
EXCORRADO
NAGRAJUJE VASE ZAUPANJE
NAROCITE SI EXCORRADO
BREZALKOHOLNO PIJACO (TONIC WATER BITTER LE MON, GOLF ORANZADO)
IN BREZ ZADREGE ZAHTEVAJTE TUDI ZAMASEK POD PLUTOVINO ZAMASKA POISCITE NAPIS
»EXCORRADO«
KI VAM ZAGOTAVLJA ENO IZMED
155 NAGRAD
ZAMASKE, V KATERIH BOSTE NASLI NAPIS
EXCORRADO
POSLJITE V VREDNOSTNEM PISMU NA NASLOV
AGRARIA KOPER, OBRAT
EXCORRADO
KOPER, KOSOVELOV TRG 1
NAJKASNEJE DO 15. IV. 1972

1 PRVA NAGRADA
(vijolicast napis EXCORRADO):
7-DNEVNE ZIMSKE POCITNICE
ZA 4 OSEBE V BOHINJU - HOTELI BOHINJ - TRANSTURIST SKOFJA LOKA IN NAKUP SMUCARSKE OPREME V VREDNOSTI POL MILIJONA STARIH DINARJEV

4 DRUGE NAGRADE
(rdec napis EXCORRADO):
7-DNEVNE ZIMSKE POCITNICE
ZA 2 OSEBI V BOHINJU - HOTELI BOHINJ - TRANSTURIST SKOFJA LOKA IN DVA PARA KVALITETNIH SMUCI

50 TRETJIH NAGRAD
(zelen napis EXCORRADO):
50 PAROV KVALITETNIH SMUCI

100 CETRTIH NAGRAD
(crn napis EXCORRADO)
100 KOM. SANI (tipa bob)

VSAK NAGRAJENEC DOBI TUDI ZABOJ EXCORRADO TONIC WATER

studio dl delo

NAD SEMIČEM JE „SMUK"

Bela Krajina postaja ne le poletni temveč tudi zimski turistični revir

Za Belo krajino je pesnik Lojze Krakar zapisal, da »se je bog zanjo pregrešil kakor človek, namesto kruha, dal ljudem je vino.« Če pa bi Bela krajina premogla samo vino, bi bila zares uboga. Pa nima samo vina in zidanic, ki kot kokoši ždijo sredi vinskih trt in dajejo pokrajini poseben pečat, temveč tudi kaj drugega. Poglejmo Semič.

Pred Dnevom republike so v tem kraju odprli ličen in dokaj konforten hotel z okrog 20 ležišči. Sobe imajo tako kopalnice kot telefon. V spodnjih prostorih pa so zgradili tudi dvostezno avtomatsko kegljišče. Hotel, ki ga upravlja »Ljubljana-transport«, naj bi bil nekje središče dogajanja in upravniki obljubljajo, da bodo poskrbeli za popestritev življenja. Tako naj bi na primer v času martinovanja in podobnih praznovanj organizirali razne prireditve, goste pa nameravajo povabiti tako na trgatev kot tudi v zidanice.

Kdor gre rad na lov, ima v okolici Semiča bogata lovišča visoke divjadi. V gozdovih proti Kočevskemu rogu so srne, jeleni, divji prašiči pa tudi medvedi. Lovska zveza Bela krajina je začela skrbeti tudi za nizko divjad, saj je v vasi Krasinec v bližini Gradaca poskrbela za vzrejo fazanov. Menda jih bo že jeseni več kot dva tisoč nared za odstrel. Lovske koče pa so na Smuku, Kleču, na Konjskem hribu in Kučarju nad Podzemljem.

V Beli krajini so nadalje doma tudi polhi in polharske noči so postale že tradicionalne.

Bela krajina je tudi raj za ribiče. Iz Semiča do Krupe je tri kilometre, do Lahinje šest, do Kolpe petnajst. Semiška »Iskra«, ki dokaj skrbi za razvoj kraja, je poskrbela tudi za ribolov in v Krupico vložila za sto tisoč dinarjev rib, na Kolpi pa je zgradila kopališče. Kolpo bi lahko imenovali biser naših rek, ker je baje najbolj čista reka v Sloveniji in na to so Belokranjci dokaj ponosni. Razen tega pa je še topla — do 30 stopinj poleti.

V jeseni je okrog Semiča razen grozdja in vina, tudi dovolj orehov in kostanja.

Kar zadeva drugih znamenitosti, ima Bela krajina tudi nekaj spomenikov kot so bolnice v Kočevskem rogu in Mitrov tempelj iz 3. stoletja pred našim štetjem. Tega boste našli pri vasi Rožanc med Semičem in Črmošnjicami.

Iz Semiča se lahko podaste tudi na zanimive izlete. Tak je na primer izlet na Mirno goro. Visoka je 1048 metrov, do nje je dve uri in pol hoda. Planinski dom so pred kratkim prenovili in je stalno oskrbovan. Ima 26 postelj in nekaj skupnih ležišč. Z Mirne gore se vidi ves Gorski kotor, predvsem pa Bosanske gore; seveda, če je vreme lepo.

Tudi pozimi v Semiču ne more biti dolgčas. Do Črmošnjic je 8 kilometrov. Za smučarje je namreč preskrbljeno s tremi vlečnicami in dvema gostilnama s prenočišči.

V samem Semiču so razen hotela še dve gostilni; ena je precej znana in to pri Bukovcu na železniški postaji.

Da pa Semič ni bogu za hrbtom, povejmo še nekaj o prometnih zvezah. Kakor zveni zastarelo, ampak za Semič je vseeno pomembno, da skozenj pelje železnica iz Ljubljane v Karlovac. Iz Ljubljane do Semiča je po asfaltu 117 kilometrov, ko pa bo zgrajena cesta čez Črmošnjice (manjka še 12 kilometrov asfalta), bo do Ljubljane nekoliko bliže in kar je pomembnejše; Semič bo tako povezan z dolino Krke in z Dolenjskimi toplicami. Iz Semiča lahko gremo tudi na Reko, kamor pelje 126 kilometrov asfaltirane ceste. Druga, povezava s Hrvaško je čez Metliko do Karlovca, Plitvičkih jezer itd. Z novo avtocesto Zagreb—Karlovac bo Semič tudi bližji za Zagrebčane, ki radi zahajajo v Belo krajino.

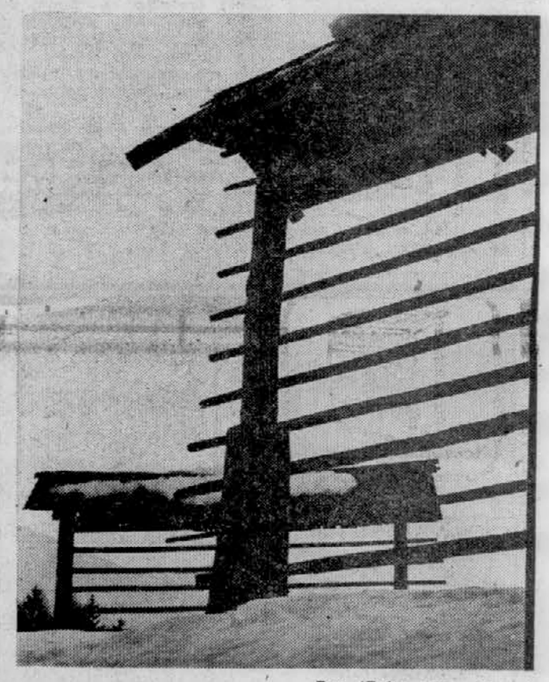
ALBINA PODBEVSEK

ŠE ENKRAT

Na članek, ki je bil 10. septembra letos objavljen na tem mestu (petkova priloga — turistična stran) ni bilo odziva. Niso se oglasili ne tisti, ki so koči določili višino in ne tisti, ki so o njej morda že podvomili ali jo izmerili po svoje.

Danes pa vam lahko predstavimo izvleček iz karte, ki jo je leta 1967 v merilu 1 : 10.000 izdelal Geodetski zavod SRS in na kateri so višine določene celo na decimetre, pravilno pa je vrisana tudi pot iz Gozda — torej tako, kot je v svojem pismu nakazal tovariš Branko Prekoršek, v pismu, ki je sprožilo »raziskavo«.

F. S.

Dva (Foto: Janez Zrnec)

VAS, KI HOČE IN MORE TEKMOVATI Z BLEDOM

Kaj in kako bo v Begunjah med zimsko sezono

Begunje na Gorenjskem so prijetna izletniška točka za vse, ki želijo poleg smučarije še malo podeželske idile s prostranimi polji, vegastimi kozolci in visokimi gorami in nekaj znamenitostmi, ki se jih lahko samo gleda.

Najmarkantnejša stavba je grad iz 16. stoletja, kjer so bili med vojno gestapovski zapori. Danes je v poslopju psihiatrična bolnica, manjši del pa je preurejen v muzej NOB, ki si ga lahko ogledate ob četrtkih, sobotah in nedeljah od 10. do 17. ure. Poleg gradu je baročna cerkev z Layerjevimi slikami.

● **Zlica in zglavje** V Begunjah nimajo hotela, čeprav so to pobožne želje ondotnih turističnih delavcev. Planirana je gradnja hotela B kategorije s 120 posteljami z zimskim in letnim bazenom in avtomatskim kegljiščem. Kdaj bo to? Takrat, ko bo denar, se razume. Prav tako je predvidena tudi gradnja restavracije na samem smučišču Krpina. Za enkrat pa so na razpolago privatne sobe, ki so I. kategorije, s kopalnicami in seveda ogrevane, nekatere celo s centralno kurjavo. Za spanje boste odšteli 20 dinarjev. Hrana je na voljo po gostilnah Tavčar in Jožovc (tu so doma Avseniki). Poleg običajne, vam postrežejo tudi z gorenjskimi specialitetami, kot so kloba se v zaseki, gorenjski želodec s kislim zeljem, krvavicami, pečenicami itd. Po dogovoru je možen tudi penzion za 60 dinarjev.

● **Smučarija** Smučišča so za začetnike in za vrhunske. Na smučišču Krpina obratuje 400 metrov dolga vlečnica z višinsko razliko 100 metrov. Na vrh sv. Petra, kjer je gotska cerkvica iz 15. stoletja je treba peš. Zato pa se povratek na smučeh bolj splača. Pri mežnarju lahko dobite mleko in domače žganje, ter ključ od cerkvice, če si hočete ogledati Layerjeve slike.

Z vrha tudi poteka okrog kilometer dolga sankaška proga. Kapacitete smučarske vlečnice so povečane in sicer z lanskih devetdeset, na 400 oseb na uro. Zaenkrat bodo na smučišču prodajali le čaj. Hudournik Blatnica, v katerega se je prej smučišče steklo, bo pokrit in ne bo treba več izvajati vratolomnih zavojev.

Med šolskimi počitnicami bo smučarska šola na krpinskem smučišču, kjer bo urejen tudi parkirni prostor. Smučišče je zvečer razsvetljeno, vlečnica pa obratuje do desetih, po potrebi tudi dalj. Verjetno bodo že letošnjo zimo uredili izposojevalnico smučarske opreme.

In če ne bo pravega snega dovolj, se boste lahko smučali po umetnem. Tovarna športne opreme Elan, ki ima tu svoj »poligon« za preizkušanje smuči, je namreč nabavila stroj za izdelavo snega. Pogoji so le temperatura pod ničlo, voda in komprimiran zrak pa vam lahko namečejo snega kamor je treba.

Lepo nam je (Foto: Franček Bezlaj)

Poleg tega smučišča je v okolici dovolj drugih gričkov, za tiste, ki jih je kot začetnike sram, tereni pa so tudi ugodni za nižinsko turno smučanje, ki zadnje čase spet prihaja v modo.

● **Okolica** Vasica Rodine je tri kilometre oddaljena od Begunj. Cesta je pluženа. V gostišču je le ena soba, zato pa je več prostora v zasebnih sobah I. kategorije. Turistični delavec iz Begunj Janez Kavčič je priporočil Rodine vsem tistim, ki si želijo miru. Seveda je možno tudi sankanje in smučanje.

Turistični dom v Dragi ima šest postelj v kurjenih sobah. Še deset ležišč je v treh minute oddaljeni lovski koči. Cena prenočišča je 18 dinarjev. V Drago je možno tudi na smučeh. Zanimivost je Lambergarjev grad Kamen, seveda v razvalinah; od kjer so bili doma pomembni možje, Jurij, oskrbnik freisinških posestev v Loki, nepremagljivi Gašper, ki ga opeva pesem in Žiga, prvi ljubljanski škof. Razvalinam se obetajo boljši časi. Menda bodo del pokrili in ga preuredili v muzej. Malo naprej je grobišče talcev.

● **Smuči** Ker je v Begunjah tovarna Elan in servis v Zapužah, na katerega opozarja zlomljena smučka, pribita na drevo ob cesti, vam naj ob morebitnem zlomu ne poide dobra volja. Na letališču v Lescah je tudi Elanova trgovina, kjer poleg druge opreme prodajajo tudi smuči II. sorte, ali kvalitete. To so iste smuči, kot one boljše, le mojstri kontrolorji v tovarni so tako strogi, da smuči »škartirajo« že z najmanjšo napakico. Te so povečini lepotne in jih niti opazili ne boste. Se splača, je dvajset odstotkov ceneje.

● **Zabava** Ob sobotah pies v hotelu v Radovljici, včasih pa tudi v Dragi.

● **Ceste in razdalje** Hudo zdelan je asfaltirani kilometer ceste v Drago, po makadamski pa še gre. Tudi ostale ceste so precej zgarane, razen glavne iz Radovljice, ki je lepa, asfaltirana in redno pluženа. Dve bencinski črpalki v Radovljici. Radovljica 5 km, Podvin 8 km, Bled 8 km, Kropa 15 km, Jesenice 15 km, Lesce 4 km. Skoraj vsake pol ure avtobusna zveza iz Radovljice.

● **Posebnost** Če zahajate v Begunje že 10 let, se vam bo pripetilo, da vam bodo pripredili slavnostno večerjo, vas obdarili z gorenjskimi spominki in diplomo, ki je nekakšna zahvala za zaupanje v njihove turistične storitve in vas za naprej do smrti oprostili turistične takse.

● **Informacije in rezervacije** Turistično društvo Begunje.

JANEZ ZRNEC

ZVESTOBA „DELU“ JE KLJUČ DO NAGRAD „GORENJA“

Premija tega tedna v veliki nagradni igri »Dela« in »Gorenja« gre že drugič v severovzhodno Slovenijo. Žreb je določil, da se bo z oljno pečjo OP 7500 tovarne »Gorenje« grel:

IVAN PRESEČNIK, Gornji grad pri Lenartu

Kot ponavadi še seznam starih in novih naročnikov časnika »Delo«, ki jim je žreb prisodil 24 manjših, vendar tudi dragocenih nagrad.

Mešalec »3 MIX« tovarne »Gorenje« bodo dobili:
MILAN KOREN, Dreznica 45, Kobarid
PAVLE STROPNIK, Čečovje 4/VIII, Ravne/Kor
ZDENKA FURLAN, Suška c. 23, Škofja Loka
MILAN JERAS, Sp. Gorje 127

Sušilno havbo »supra« tovarne »Gorenje«:
OLGA MANDL, Vihre 37, Leskovec/Krš.
JOŽE DRAGAN, Škalska 14, Slov. Konjice
MARINA GRBEC, Obč. sodišče, Rakek
MARIJA PRAPROTNIK, Bistrica 36, Tržič

Električni rezalni stroječek »univerzal« tovarne »Gorenje«:
MAJDAN KRSTIĆ, Kuzma 24
MATEVŽ KOŠENINA, Rož. dolina VI., št. 17, Ljubljana
BARBKA DULAR, Straža/N. m. 11
RIKO PUCELJ, Kvedrova 1, Ljubljana

Stensko kuhinjsko tehtnico »rekord« tovarne »Gorenje«:
ŠTEFAN GLAVAČ, Pražakova 6, Ljubljana
LUDVIK NOVOSEL, Boštanj 54
PAVLA BORŠTNAR, Smarjeta, Šmar. toplice
MARJAN MAJDIČ, Brinje 3, Dol pri Ljubljani

Mlinček za kavo »mocca« tovarne »Gorenje«:
ZOFKA SMOLINSKY, Zvezda 19, Lj.-Šentvid
AVGUST PATE, Kajuhova blok N, Bled
DUŠAN ČERKVENIK, Jamska c. 25, Postojna
RADO UDOVIČ, Slivice 33, Rakek

Vlažilec zraka s higrostati tovarne »Gorenje«:
IVAN ing. KOREN, Krekova 8, Maribor
JOŽE GOMZE, Čopova 9, Celje
VINKO KAVČIČ, Tugomerjeva, blok 21, Ljubljana
IVAN ILEK, Makole 3/A

Vsem naročnikom obilo sreče v naslednjem kolu velike nagradne igre »Dela« in »Gorenja«. In še pripomba: za Silvestrovo bomo podelili kuhinjo GORENJE z vgrajenimi gospodinjskimi stroji.

barvni televizijski sprejemnik

trajno goreča peč TGP 150

kombinirani štedilnik EP 546 GL

naročite DELO gorenje vas nagradi

vsak petek bo delil žreb med vsemi naročniki dela čudovite nagrade iz popolnega proizvodnega programa gorenja.

kuhinja GORENJE z vgrajenimi gospodinjskimi stroji

premija tega tedna

PEČ NA OLJE OP 7500
PRESEČNIK IVAN LENART
63342 GORNJI GRAD

Plinski štedilnik P 346 GL
Petrič Darja Markovec 30
51386 Stari trg pri Ložu

NOVI AVTOMATSKI PRALNI STROJ PS 664 BIOS
RABZELJ JOŽE
POHLINOVA 28
61000 LJUBLJANA

Srečni dobitnik barvnega televizorja »Gorenje« je
GORJAN SREČKO ŠTEFANA KOVAČA 13
69000 MURSKA SOBOTA

Hladilnik H 717 »Gorenje«
REMIC JANKO WEINGERLJEVA 2
64208 ŠENČUR KRANJ

Električni štedilnik E 436 GAL
KLOPČIČ JOŽEFA
Zabjek 22
Trbovlje

Televizijski sprejemnik TV automatic »Gorenje«
JEROVŠEK MARIJA
C. na Krko 4
Grosuplje 61290

SUPER ŠTEDILNIK E 436 GASL »GORENJE«
ZABJAK ALOJZ
ZG. HRUŠICA 9
61000 LJUBLJANA

STROJ ZA POMIVANJE POSODE
KASTELIC FRANC
POLŽANE 1
66242 MATERIJA

Barvni TV sprejemnik GORENJE
MEDVEDIČ MIJA
Kosovelova 39
65280 IDRIJA

nagrade tega tedna:
4 mešalci 3mix
4 sušilne haube supra
4 električni rezalni strojčki univerzal
4 stenske kuhinjske tehtnice rekord
4 mlinčki za kavo mocca
4 vlažilci zraka s higrostati

POSEBNE NAGRADE ZA VSE NOVE NAROČNIKE!
Brž, ko izpolnite in nam pošljete to naročilnico, ste si že zagotovil lepo knjižno darilo. Vsak nov naročnik dobi v dar eno izmed naslednjih knjig:
Karlo Štajner 7000 DNI V SIBIRIJI — Pearl Buck KENNNEDYJEVE — Fangio ŽIVLJENJE S 300 km/h — Uri Avnery IZRAEL BREZ SIONISTOV — AVTO ALBUM — Kurt Baschwitz DOBA ČAROVNIC — Hardy Thomas ŽUPAN IZ CASTERBIDGEA — Myrivilis Stratis SIRENA IZ LEZBOSA — Guy de Maupassant LEPI STRIČEK — Mary Renault BIK IZ MORJA.
VSAK DESETI NOVI NAROČNIK DOBI KUHINJSKO STENSKO TEHTNICO GORENJE.
Skupaj z dosedanjimi naročniki pa se vključite tudi v žrebanje za milijonske nagrade Gorenja.
TOREJ JE TUDI TA NAROČILNICA VREDNA MILIJON IN ŠE VEČ!

čgp DELO
prodajna služba naročninski odd. 61000 ljubljana titova 57

naročam dnevnik »delo« za najmanj 6 mesecev pošiljajte mi ga na naslov:
ime in priimek _____
ulica _____ štev. _____
kraj _____ pošt. štev. _____
naročnino 25 din mes.
bom plačeval pismonoši ali inkasantu podpis _____

POD IGLO

karto za stol

Tik pred koncertom v San Franciscu si je nemška pevka KATARINA VALENTE po nesrečnem naključju zlomila nogo in je prosila prireditelje naj ji priskrbijo na oder stol, ki bo visok nič več in nič manj kot 120 centimetrov. Ker organizatorji niso mogli najti točno takšnega stola, so si pomagali z objavo po radiu in obljubili tistemu, ki bo tak stol prinesel, brezplačno vstopnico.

Zvečer so prešteli v dvorani 78 odvečnih stolov — z lastniki, seveda.

dvoumni sinatra

FRANK SINATRA si je s petjem, filmskimi vlogami in še čem nabral na gore dolarjev. Če je sploh kdo poklican, da pove kako globijo misel o denarju, je to prav gotovo on:

»Ne verjamem, da denar prinaša srečo. Ugotovil pa sem, da se da z njegovo pomočjo izogniti marsikateri nesreči.«

skromno razkošje

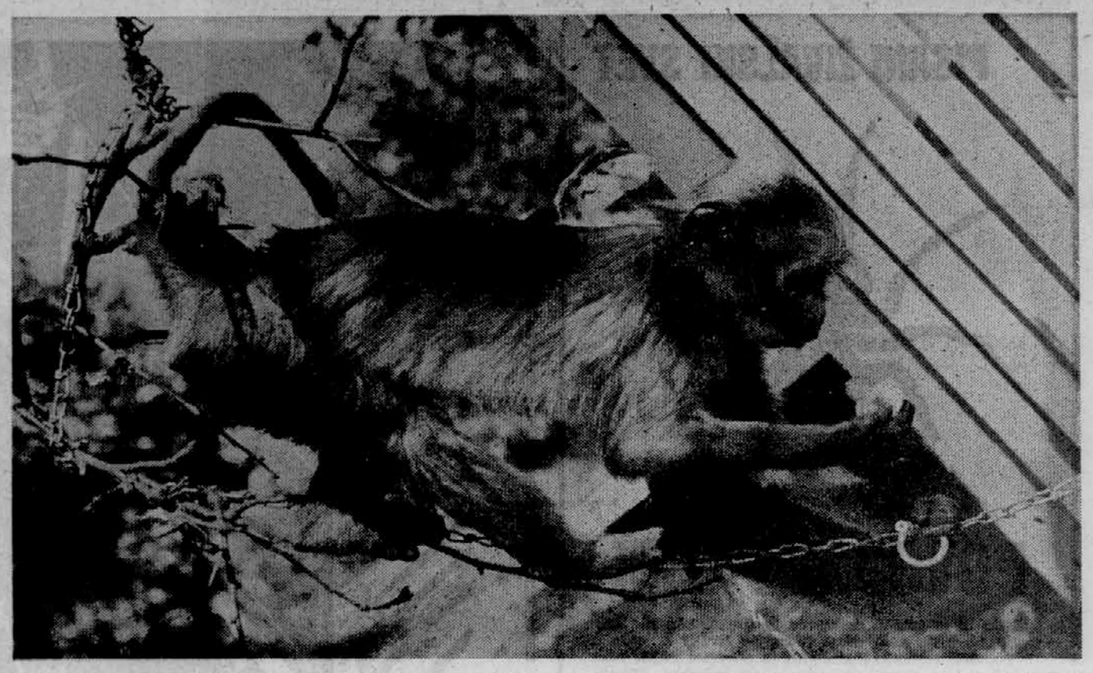
Ameriška protestnica JOAN BAEZ meni, da še vedno drži tisti pregovor o železni srajci:

»Ko sem bila majhna, sem bila revna in sem morala živeti skromno,« se hvali Joan. »Sedaj sem bogata, a kljub temu še vedno živim skromno.«

krvavi kornelije

Na vprašanje, kaj bi storil, ko bi bilo v njegovih močeh, da bi popravil stanje v jugoslovanski pop glasbi, je šef Korni grupe, KORNELIJE KOVAČ odvrnil:

»Za začetek bi postrelil vse, ki imajo danes kaj besede. Izvedel bi krvavo pop revolucijo!«

Zabava

SILVESTRSKI VALOVI

Novoletni televizijski in radijski program

Čeprav je do poslednje slovesne priložnosti v letu še ves mesec dni, so ljubljanski televizijci in radijci že dokaj natanko določili program, ki ga bodo predvajali za letošnje silvestrovo.

Najprej, kaj bodo do naših sprejemnikov prinesli radijski valovi?

Urednik Mitja Mejak je povedal, da bo radijski prazničnî spored namenjen posebnemu delu publike, za katerega so z anketo ugotovili, da najbolj zvesto spremlja njihov program. Štiriurno oddajo, ki se bo začela na silvestrov večer ob dvajsetih, bodo sestavljale pri teh stalnih poslušalcih v preteklem letu najbolj priljubljene oddaje: Pri vas doma, Dobimo se ob isti uri, Četrtkov večer, Srečanje v studiu 14, Mladinski radijski klub, V nedeljo zvečer. Našo poslušalci čestitajo in pozdravljajo ter Oddaja za mlade. Posamezne programske točke bodo vodili letos najbolj priljubljeni spikerji, od Marjana Kralja, Brede Hiengove, Boruta Menoingerja in Mirka Bogataja dalje. Da silvestrski večer ob radiu ne bo dolgočasen, jamčita imeni Franceta Milčinskega-Ježka, ki bo prispeval nekaj songov in Marjana Marinca, ki je napisal vezni tekst.

Na vprašanje, kaj bomo gledali v prazničnih dneh, je odgovorni urednik kulturno-umetniškega TV programa Tone Pavček povedal, da bo osrednje geslo silvestrskega TV večera isto kot pri radijskem programu: kvalitetno in pestro, seveda v okviru finančnih in izvedbenih možnosti. Program je kot vsako leto razdeljen na silvestrski in novoletni sklop. Hribtenica je seveda domači silvestrski del, ki se bo v jutranjih urah prevesil v izbor drugih jugoslovanskih ter tujih oddaj.

Kar zadeva silvestrske oddaje, bodo sestavljene iz vrste točk, ki naj bi zadovoljile okuse vseh gledalcev, ne glede na letnik, začenši s sedemdesetletniki pa tja do najmlajših. Po načelu »za vsako desetletje nekaj« bo spored nekakšna kombinacija želj gledalcev, s katerimi se bo pogovarjal Sandi Čolnik, songov desetletij, skladb desetletij, filmskih konic desetletih in igranega programa.

Besedilo songov, ki bodo uvajali posamezna desetletja, sta prispevala Ervin Fritz in Tone Pavček, glasbo pa Jože Privšek in Urban Koder. Najbolj priljubljene skladbe bodo peli Marjana Deržaj, Alenka Pinterič, Oto Pestner in drugi, igrane vložke, ki bodo, bolj humorni kot resni monologi vpleteni v posamična desetletja, pa bodo posredovali najbolj znani slovenski igralci, da omenimo samo Poldeta Bibiča z odlomkom iz »Samomorilca«, Arnolda Tovornika z odlomkom iz »Falstaffa« ter Dušo Počkajevo z odlomkom iz »Očka, oh ubogi očka«.

Glavni režiser programa, ki za spremembo od prazničnih sporedov iz prejšnjih let ne bo imel nekega stalnega vodje, je Mirč Kragelj, koreograf Manja Sevnikova ter scenograf Belica Škerlakova.

DUŠAN SNOJ

PO KANALIH

sramežljivi buda

Po splošnem mnenju velja BORA TODOROVIĆ, Buda iz pravkar končane TV serije »Diplomci«, za miljenca med predstavnicami nežnega spola. Bora se čudi temu mišljenju in ga komentira:

»Sploh ni res, da sem tip moškega, ki bi bil všeč ženskam. Nekdo, ki je zaprt vase, nespreten in sramežljiv kot jaz, ne more biti osvajalec.«

minimaksova zmaga

Potem, ko so pred dvema mesecema nenapovedano črtali s programa emisijo »Minimaks«, se je nad beograjsko RTV zgrnil tak plaz pisem ogorčenih poslušalcev, da jo bodo po vsej verjetnosti obnovili že sredi decembra. Ostrojezični vodja oddaje Milovan Ilić — MINIMAKS je na novico reagiral v stilu:

»Ste videli, dragi moji, še en triumf človeka nad naravo!«

pozabljivost

PETER USTINOV, ki ga kot voditelja »Gala Unicef« vsako leto vidimo tudi na malih zaslonih, je v nekem intervjuju povedal, da se je v dolgih letih nastopanja na vseh mogočih odrih dokopal do zanimive izkušnje:

»Najbolj sem jezen, kadar moram daljši čas igrati eno in isto stvar. V takem primeru popolnoma pozabim tekst, ki bi ga, če bi igral samo enkrat ali dvakrat, znal na pamet vsaj nekaj let.«

premeteni bata

BATA PAŠKALJEVIĆ, igralec iz mnogih beograjskih TV serij, je razen po igralskih kvalitetah znan tudi po svoji zvitosti. Zadnja »cvetka« se je pripetila pred kratkim, ko ga je znanec povabil na viski, pa mu je Bata nastavil roko:

»Ne pijem več. No, ker stane kozarček viskija s sodo 12 dinarjev, pa mi jih daj kar v gotovini.«

spodbuda

DALIBORKO STOJSIĆ pri nas poznamo samo kot voditeljico kviza, v drugih republikah pa tudi kot pevko. Ko se je pred dnevi lotila gripa njenega komponista Borisa Bizetića, ga je brhka Daliborka, kot se spodobi, prišla obiskat in ga mimogrede ohrabrila:

»Ravno sedaj si moral zboleti. Ravno na začetku moje sijajne kariere!«

SEKSUALNE ŽELJE IN STRAHOVI

Po dolgem premišljevanju sem se odločila, da tudi jaz napišem pismo. Tolažim se, da ima verjetno vsako mlado dekle svoje težave. Imam jih tudi jaz. Pravzaprav imam samo eno težavo, ki bi vam jo rada zaupala in dobila nasvet. Obiskujem zadnji letnik gimnazije. Torej sem toliko stara, da imam lahko svojega fanta. Starejši je pet let, hodiva pa že štiri mesece. Predlagal je intimne odnose. Doslej nisem imela fanta, pa tudi spolnih odnosov ne, zato se bojim, da bi zanosila. Tudi fantu sem omenila svoj strah, čeprav dobro vem, da bi se gotovo poročila, če bi se pripetilo kaj takšnega. Toda kaj vse to pomaga, če imam tako stroge starše in bi rada nadaljevala študij. Ali lahko kje dobim zanesljivo sredstvo proti zanositvi? H ginekologu ne bi šla rada. Kako naj se odločim?

D. K., Ljubljana

Mlad človek se slej ko prej sreča s čustvi ljubezni in zahtevo, da svoj odnos do pripadnikov ali pripadnic nasprotnega spola dokončno izoblikuje. Gotovo je, da ljubezen med fantom in dekletom v vsej svoji barvitosti obsega tudi spolne odnose, fizično intimnost. Zrela ljubezen je zaključena celota duševnih in telesnih odnosov. Zaradi neučakanosti enega ali obeh zaljubljencev, zaradi radovednosti in številnih drugih razlogov mnogi prehitevajo obdobja, ki so nujna v vsakem nastajajočem medsebojnem odnosu. Neučakanost in prehitevanje obdobij ljubezni pa lahko tako pri moškem kot pri ženski preprečita možnost, da resnično dozorijo in zgradijo trdnejše, trajnejše odnose.

Zaradi poplave čustev mnogi posamezniki ne glede na leta dovolijo, da zmagajo nagoni nad zdravim razumom. Posledice neusklajenega delovanja telesa in psihe se navadno pokažejo kasneje, kajti nekateri te skladnosti nikoli ne doživijo. Posledicam se ne morejo izogniti in prikrajšani so za vse bogastvo, ki ga sicer daje ljubezen ženske in moškega.

Čustva ljubezni prav tako lahko pospešujejo ali pa zavirajo sposobnost pravilnega zaznavanja okolja in časa. Za nekatere zaljubljence je 120 dni res že cela večnost, za nekatere pa trenutek. Kakorkoli že, pet mesecev je prekratek čas, da bi lahko resnično spoznali osebnost tistega, ki ga ljubimo. Ali bosta zaljubljenca prej spoznala telesi ali psihi, odločata sama. Ne glede na odločitev, kdaj in kako bosta moški in ženska zadovoljila svoje telesne potrebe, morata doseči tisto stopnjo samostojnosti, ki jima bo omogočila, da bosta prenesla posledice. To pomeni, da bosta morala biti sposobna skrbeti zase in za morebitne otroke, katerih duševno zdravje je v nevarnosti, če niso zaželeni.

Sredstva proti zanositvi pa mora predpisati in nadzorovati zdravnik - ginekolog. Zlasti zato, ker niso vsa sredstva enako uspešna pri vseh ženskah in prav tako niso primerna za vse. Nobene sramote ni, če mlado dekle išče sredstvo proti nezaželeni zanositvi. Vsak zdravnik raje svetuje, kot pa s kirurškim posegom odstranjuje nezaželen plod.

LJUBEZEN, INTERMEZZO IN MAŠČEVANJE

Rada sva se imela! Ko je prišlo tako daleč in bi se morala poročiti, so njegovi mestni starši nasprotovali poroki z menoj — revnim dekletom z dežele. Nisem se hotela vsiljevati ter sem se raje odločila, naj bo vsega konec. Fant je odšel v Nemčijo, meni pa je bilo zelo hudo.

Življenje terja svoje. Spoznala sem drugega fanta, ob katerem sem skušala pozabiti fanta v Nemčiji. Toda zaman so bili moji poskusi, bilo mi je še hujše in sem se tudi s tem fantom razšla.

Po enem letu je prišel fant iz Nemčije. Spoznala sva, da ne moreva drug brez drugega. Najina ljubezen je ponovno zagorela.

Priznala sem mu, da sem med tem imela drugega. Ni me razumel, da je bil to le beg iz razočaranja! Kljub temu sva se le poročila in sva v zakonu že štiri leta. Najini odnosi pa so nevzdržni. Tistega fanta mi je vedno očital, nato pa začel ponočevati. Čez nekaj mesecev mi je sporočil, da bo imel nezakonskega otroka. Hotela sem se takoj razvezati, vendar me je preprosil, da sem ostala. Hudo mi je bilo in si nisem mogla zamisliti življenja brez njega.

Nisem se razvezala, bilo pa je že dneva v dan slabše. Ženska, s katero ima nezakonskega otroka, venomer pošilja pisma in grozi, da ne bo skrbela za otroka sama, kot je obljubila. Ko sva govorila, sem ji dejala, da se takoj razvežem, če tako želi moj mož.

Psihično sem povsem uničena. Bruham, hujšam. Odganjam razne misli in si skušam dopovedati, da mi je malo mar, kam hodi mož. On pa — postal je ljubosumen! Kakorkoli se obnašam, mu ni prav. Če sem prijazna, govori da »igrama, če sem tiho, pravi da sem važna. Ne vem, kako naj se vedem, da mu bo prav.

Z. V., Štajerska

Kadar kdo ustvarja zakonsko skupnost z namenom, da bo na zaupanje reagiral z maščevanjem, potem so temelji skupnosti preveč zrahljani, da bi na njih lahko gradili iskrene medsebojne odnose. Prepiri in konflikti, prav tako pa nezrele in neustrezne reakcije, opravijo svoje.

Vsak se v svojem intimnem življenju in čustvovanju srečuje s težavami, ki bi jih rad odpravil. V čustvenih stiskah išče oporo v drugih osebah. Posebno močna želja po zaupljivem in iskrenem odnosu je v ljubezni. Toda, izkušnje kažejo, da se je že marsikatera ženska »opekla« v svoji ljubezenski iskrenosti. Kljub današnji ekonomski neodvisnosti žene, svobodi izbir in celo seksualni svobodi, ni kdo ve koliko moških, ki so doumeli bistvo ženine svobode tudi na erotično-seksualnem področju. Še vedno se namreč mnogi moški prav na tem intimnem področju življenja vedejo kot posestniki, ki takoj reagirajo ob ugotovitvi, da le niso edini, prvi in zadnji gospodarji. Srečanje z resničnostjo je za nečimrne, vase negotove moške hudo in boleče.

stalno rubriko za pogovor o osebnih težavah vodi dipl psiholog Azra Kristančič anonimnost zajamčena odgovori brezplačni

POT IZ LABIRINTA

Vendar pa vsi moški ne bi reagirali na iskreno izpoved o dosedanjih odnosih tako, kot je reagiral vaš mož z ustanovitvijo nekakšnega modernega harema. Le moški, ki niso dozoreli na čustvenem in erotično-seksualnem področju, lahko uporabijo ženino pretekłost za opravičilo svojih dejanj. Zato vas pri vaših odločitvah in ukrepih ne sme ovirati »senca« preteklosti. Reagirajte normalno kot žena in ne kot moževa »mati«, ki naj velikemu »sinčku« pomaga, ko je v »kaši«. Svoje dolžnosti do nezakonskega otroka naj ureja sam. Možu in sebi lahko pomagate le s tem, da mu daste dovolj časa za ugotavljanje, ali je nezakonski otrok plod trenutne strasti ali globljih čustev?

Ob premišljevanju ne kaže prezreti tudi dejstva, da nekatere ženske ne rodijo vedno samo iz čistih materinskih pobud, kadar imajo razmerje z vezanimi moškimi, ampak predvsem zato, da bi dobile sredstvo za uresničitev najrazličnejših želja in ciljev.

PISANI ŽIVALSKI SVET

POVODNI PAJEK

Kdo bi si mislil, da spada to dlakavo in nič kaj prikupno bitje med najpodjetnejše živali?

Po vseh telesnih lastnostih je povodni pajek tak, da bi moral živeti pravzaprav na kopnem. Dihala ima pripravna za vdihavanje zraka zunaj vode, noge pa so spet čisto take, kakor jih imajo drugi pajki, torej primerne za hojo po zemlji. Naš pajek pa se je kljub temu odselil v vodo, svojo novo domovino. »Pravite, da nimam škrg, da bi dihal v vodi, kakor ribe? Zato pa si nosim zrak sproti v vodo!« Tako bi nas poučil povodni pajek, če bi mogel in znal. Res je povodni pajek strasten privrženec vodnega športa, namreč potapljač, strokovnjak za »vodno mehaniko« in izumitelj »podvodne hiše«. Nekaj centimetrov pod gladino ribnika si namreč sprede zvoncu podobno zavetje iz svilenih nitk, ki jih izloča iz posebnih žlez na spodnji strani zadka.

Že veš,

da je to edina vrsta pajka, ki živi pod vodo? Veš, da se povodni pajek junaško postavi po robu vsakemu napadalcu?

Povodni pajek se potaplja v vodo. Ker mu je ta kotiček všeč, si sprede med dvema rastlinama mrežasto ploščad iz nitk svojih predilnih bradavic.

Sedaj pa mora čim večkrat od mreže do vodne gladine in nazaj. Od zgoraj prinaša zrak v obliki mehurčka in ga spušča pod mrežo, ki se začenja bočiti navzgor.

Svoj zračni dvorec zapušča povodni pajek samo takrat, ko mora bodisi na lov ali pa po zalogo zraka. Tale tukaj si je privlekel domov žrtev in jo bo izsesal.

Iz jajčec kmalu prigomazijo mladički. Zato je spredla skrbna mamica nov, dvodelen domek. V zgornjem prostoru, ki je namenjen samo naraščaju, vidimo jajčeca.

Vedno zvesti svojemu imenu prebijejo povodni pajki tudi zimo pod vodo. Nekateri si izberejo za ta namen prazno polžjo lupino, ki ji zaprejo ustje s svojo svileno mrežo.

V HLEVU

Linorez: Irena Jamer, 8. r, Ravne na Koroškem

OTON ŽUPANČIČ:

ZIMA BELA

Zima, zima bela
vrh goré sedela,
vrh goré sedela,
pa tako je pela,
pa tako je pela,
da bo Mirka vzela,
da bo Mirka vzela,
ker on nič ne dela,
ker on nič ne dela,
ker on nič se ne uči —
čaki, čaki, Mirko ti!

LOJZEK IMA BISTRO

Lojzek ima psa, ki se imenuje Bistra. Nekega dne je šel Lojzek z Bistro v vinograd. Tam je Bistra skakala, se lovila in skrivaj jedla grozdje. Vedela je, da njen gospodar ne pusti, da je grozdje. Če bi jo dobil, bi jo pošteno skupila. Zato je skrivaj jedla.

Ko je Lojzek vse uredil, se je obrnil proti domu. Privezal je Bistro, da ne bi tekala po temnem gozdu. Blizu doma se je Lojzek spomnil, da je pozabil jopico. Poslal je psa ponjo. Bila je že tema in uboga Bistra se je po temi vračala v gozd. Lojzek sicer ni verjel, da bo Bistra prinesla jopico. Pa jo je prinesla. Zato je Bistra dobila najboljšo hrano in še pohvalo. Vidite, tako je Bistra — bistra.

ARIANA SIMČIČ, 3. b, Ajdovščina

ČRT ŠINKOVEC:

UGANKE

Ko mraz nastopi, se rodi
in se kot steklo lesketa,
v odjugi v mater se stopi
in tak po strugi odskaklja.

(Led)

Temno sito zrnje je sejalo,
z ihto pozobalo grozdje in žito.

(Toča)

Leti čez nebo kakor ptice,
po bližnjicah meri daljine:
pri nas Ikarus se iz Gorice
z njim prvi povzpel je v višave.

(Letalo)

Beli — veseli, sivi — jezljivi
vremen so znanilci — kdo so ti lahkoživci?

(Oblak)

OGNJENI ZUBLJI V NAŠI VASI

Bil je lep poletni dan. Sonce je prijetno grelo. Popoldanski mir je nenadoma pretrgal glas sirene. Sirena me je odtrgala od igre. Vedela sem, kaj pomeni njen zvok. Ozrla sem se naokrog »Kje gori?« sem se vprašala. Na odgovor ni bilo treba čakati. Nedaleč od naše hiše sem zagledala ognjene zublje. »Ali gori gasilski dom?« sem se vprašala in stekla domov v kuhinjo. Skupaj z mamo sva tekli ven. Gorela je hiša v bližini.

Gasilci so že bili tam. Iskali so vodo. V bližini goreče hiše je bil vodnjak, toda tu je bilo premalo vode. Videla sem, kako so tekali sem ter tja in vpili. Nisem razumela, kaj vpijejo, niti zakaj. Pozneje mi je mama razložila, da so iskali cevi, po katerih bi voda tekla od Ledave do hiše. Končno so prišli še gasilci iz sosednje vasi in cevi pripeljali. Vse, ki smo zijali v bližini, so nagnali stran. Začelo se je gašenje. Curki vode iz večjih cevi so se borili z ognjenimi zublji. To se mi je zdelo čudovito. Bila sem še otrok in nisem vedela, kaj je požar. Zame je bilo vse to kot v pravljici.

Po nekajurnem gašenju je plamen ugasnil. Tramovi hiše so bili črni, strehe vstanovanjskem poslopju ni bilo več, hlevi so skorajda izginili. Okrog pogorišča so hodile krave in mukale, prašiči so prosto tekali po trati, ljudje pa — teh obrazov ne morem pozabiti — so stali nemo, skrušeno. Bilo je videti, kot da so izgubili vso voljo do življenja. »Je res požar tako grda stvar, da postanejo ljudje tako žalostni?« sem vprašala mamo. Rekla mi je, da bi bilo tudi meni hudo, če bi nam pogorela hiša.

Kasneje so ocenili škodo in odkrili požigalca. Deček petih let se je igral z vžigalicami. Najprej je začelo goreti seno, nato pa hlev.

MAJDA LANG, 8. b, Rogaševci

RAZOČARANJE

Končala sem četrti razred osnovne šole. Nekega dne me je prosila soseda, če bi ji lahko tri dni od šestih zjutraj pa do dvanajstih hodila pomagat pobirat krompir. Obljubila mi je tudi plačilo, zato sem ji z veseljem pritrdila, da bom prišla.

Naslednje jutro smo se zbrali na njivi že pred šesto uro. Bile smo tri deklice in nekaj starejših žensk. Nekega velikega moža pa smo določili za delo pri konjih. Njiva je bila velika. Pridno smo delali. Dobili smo tudi malico. Soseda je kar naprej samo govorila. Nas deklice pa je priganjala, naj bomo le pridne, če hočemo dobiti plačilo. Ubogale smo jo in smo še bolj hitele.

Ko smo prišle na njivo zadnjič, je bila o denarju dopoldne tiho. Pobrale smo že ves krompir in smo se odpravile domov. Ustavile smo se pred njeno hišo, kamor nas je tudi povabila. Starejšim je izročila vsakemu nekaj denarja, nas deklice pa tudi pogledala ni. Vse tri smo postale žalostne. Neka ženska je zaprosila sosedo, naj vendar tudi nam nekaj da, ker smo bile tako hitre in pridne. Začela se je opravičevati, češ da ima preveč izdatkov, potem pa se je nasmehnila in nam rekla, da nam bo že enkrat nekaj dala.

S povešenimi nosovi smo se razšle vsaka na svoj dom.

IRMA ZBAČNIK, 6. b, Cerknica

SREČA T. Olaj, 7. r, Beltinci

TRI BISTRICE

Spoštovano uredništvo! Oglašam se vam od daleč, iz Srednje Bistrice ob Muri. Sem učenka 7. a razreda osn. šole Prežihov Voranc. V našem razredu smo učenci iz treh vasi, ki se vse imenujejo Bistrica. To so Gornja, Srednja in Dolnja Bistrica. Vasi ležijo vzdolž Mure, ki nam poleti služi za kopanje, fantje pa lovijo ribe. Tudi žoga nam je zvesta prijateljica. Pomagali smo zgraditi šolski štadion, kjer igramo sedaj nogomet, rokomet, odbojko, skačemo v višino in daljino. Popoldne pomagamo staršem pri delu.

No, ko sem vam že opisala šolo, se vam moram predstaviti še sama.

Sem srednje postave, črnih oči, lase imam kratke in blond in nosim očala. Ljubim naravo, ker sem kmečka hči. Včasih me prime moja slaba lastnost, to je trma. Zelo rada berem knjige, ki so moje najboljše prijateljice. Nobene reči ne bi zamenjala s knjigo. Lansko leto sem tekmovala za Kranjčevo bralno značko, ki sem si jo seveda tudi pridobila. To je bilo moje prvo tekmovanje za bralno značko, a se ga letos spet udeležim. Sodelujem tudi v Veseli šoli in Smejte se z nami.

Ker tako rada berem knjige, romane, sem si naročila vaš list Delo. Poslali ste mi lepo nagrado, na kateri se vam prav lepo zahvaljujem in želim, da bi bilo Delo vnaprej tako zanimivo, kot je bilo do sedaj. Pri tem vam želim veliko, veliko uspeha! Ljubim šport in rada poslušam popevke. Zbiram fotografije vseh filmskih igralcev in igralk, zato vas prosim, če bi mi mogli kakšno poslati, do sedaj še nisem zbrala nobene, ker jih ne morem nikjer dobiti. Zato vas prosim, če mi vi lahko kakšno pošljete. Že vnaprej se vam lepo zahvaljujem.

Sprejmite lepe pozdrave od redne bralke

IVANKE ŠČERBIČ, 7. a, Srednja Bistrica ob Muri

PREPOVEDAN SAD JE NAJSLAJŠI

Ko smo nekoč pri stari mami zaspano sedeli na stopnicah, je prišel moj bratranec Robert. Začeli smo se izmišljevati, kaj bi delali. Jaz sem rekla, da bi šli na streho ter klatili z vej orehe. Vsi so bili za to in smo skupaj zlezli na streho. Ko smo tako jedli, je prišel stari ata. Ker smo ga hoteli prestrašiti, smo se začeli smejati. Stari ata je jezno zakričal, naj gremo dol, da se ne zgodi nesreča. Bili smo seveda nejevoljni, a morali smo ubogati.

Potem smo spet sedli na stopnice in se dolgočasili.

VESNA FARCA, 4. b, Postojna

PRVI IZLET V HRIBE

Letos sem se vpisala v planinski krožek. Ko smo imeli v šoli sestanek, je tovarišica povedala, da bomo šli na izlet.

Ko sem zjutraj videla, da je lepo vreme, sem bila vesela. Že prejšnji dan sem si pripravila sendviče in sokove, da sem bila zjutraj prej gotova. Ob sedmi uri sem že bila na železniški postaji v Sevnici. Takoj za menoj je prišla tudi tovarišica. Na peronu smo čakali na vlak. Ko je pripeljal, smo vstopili. Z vlakom smo se odpeljali do Jevnice. Tu smo izstopili.

Odpravili smo se na pot. Nekaj časa smo hodili po cesti, nato pa je pot zavila navzgor v gozd. Pot je bila strma in dolga. Med potjo smo tudi počivali in jedli. Na poti smo dohiteli dva voza. Nekateri učenci so tekali za vozom, da bi se malo peljali. Ko je voz zavil na drugo pot, so morali z voza.

Kmalu smo prišli na vrh hriba. Pred seboj smo zagledali kočo na Jančah. Bila je velika in lepa. Pri koči smo odložili prtljago. Pripravili smo si planinsko izkaznico in jo žigosali. Kupila sem si sliko koče in značko.

Med potjo smo nabrali kostanj. Pripravili smo dračje in zakurili ogenj. Pekli smo kostanj. Ko je bil kostanj pečen, smo ga skupaj pojedli.

Ker je bilo že pozno popoldne, smo se pripravili na pot v dolino. Žal nam je bilo, da smo morali nazaj. Ker smo bili utrujeni, smo med potjo počivali. Na vlak smo počakali na travniku pri postaji v Jevnici. Ko je pripeljal vlak, smo se odpeljali domov.

Na postaji me je čakala mamica. Vprašala me je, če je bilo lepo. Rekla sem ji, da je bilo zelo lepo. V planine bom še šla.

RENATA SUŠIN, 2. c, Sevnica

zvito repec

vsak torek napete zgodbe

V nekaj vrstah

CELJE

»LITERARNA« SOSESKA — Nova stanovanjska soseska na Lavi bo v kratkem dobila imena ulic in poti. Predlog mora potrditi samo še občinska skupščina. Ulice bodo večidel poimenovane po znanih pisateljih, kot so Valvasor, Gorki, Njegoš, Kozak, Pohlin, Mencinger, Valjavec, Meško in Pregelj. Torej pravcata literarna soseska!

»LOVE STORY« POLNI UNION — V celjskem kinematografu Union že več dni vrtijo ameriški film »Love story«. Zanimanje za film je izredno in to je tudi sicer glavna tema številnih pogovorov. Težko je tudi dobiti karte. Vrsta pred blagajno se raztegne včasih tudi na ulico. Včasih zmanjka kart že tri ure pred predstavo, čeprav film vrtijo trikrat dnevno.

ROGAŠKA SLATINA

SREČANJE UPOKOJENCEV STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« — Šestnajsto tradicionalno srečanje je bilo med upokojenimi delavci steklarne »Boris Kidrič« in predstavniki družbenopolitičnih organizacij te delovne organizacije. V imenu upokojencev se je za prisrčen sprejem kakor tudi za pozornost, ki jo kaže kolektiv Steklarne do svojih upokojencev, zahvalil eden izmed najstarejših upokojencev Jože Bauer. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij so seznanili svoje nekdanje delavce o sedanjih dosežkih tovarne.

ŠMARJE PRI JELŠAH

NEKATERI ŠE VEDNO POD 300 DINARJEV MESEČNO — Po podatkih, s katerimi razpolaga občinski sindikalni svet Šmarje pri Jelšah, je bilo 30. septembra letos na območju občine v 14 podjetjih še 82 delavcev, ki so zaslužili na mesec manj kot 300 dinarjev. V svojem programu, ki je poslan vsem sindikalnim podružnicam je občinski sindikalni svet zavzel stališče, da si bodo prizadevali, da s 1. januarjem ne bi smelo biti v občini nobenega, ki ne bo zaslužil manj kot 1.000 dinarjev.

Veliko let med gasilci

Priznanja šestim najbolj prizadevnim gasilcem v konjiški občini

Na svečanosti, ki jo je pred nedavnim pripravila občinska gasilska zveza v Slovenskih Konjicah, je njen predsednik Franc Hlastec ob navzočnosti družbenopolitičnih delavcev, podelil šestim članom gasilskih organizacij na območju konjiške občine pismena priznanja in plakete za njihovo prizadevno, več kot 50-letno delovanje v gasilstvu. Priznanja in plakete so dobili: Franc Kranjc iz Žič pri Slovenskih Konjicah Franc Jerman prav tako iz Slovenskih Konjic ter Anton Rejec, Anton Hlastec, Pavel Starovašnik in Jože Iršič iz Vitanja.

Najstarejši član gasilske organizacije je tudi najdlje sodeloval v gasilskih vrstah. To je Franc Jerman, ki je ob koncu letošnjega novembra dopolnil 90 let. Med gasilce je stopil še kot mlad fant leta 1906, to se pravi, da v organizaciji deluje že dobrih 65 let. Okrog njega so se vedno zbirali mladi člani, med njimi tudi sedanji predsednik občinske gasilske zveze, ki je začel sodelovati kot pionir v prvih povojnih letih.

Sicer pa so vsi jubilanti bili rojeni že v prejšnjem stoletju. Ob živahnem kramljanju so se najbolj živo spominjali časov izpred nekaj desetletij, ko gasilci še niso imeli motork in so vodo črpali na ročni pogon. To je bilo težko delo in se ga ne da primerjati s sedanjim. Isto velja tudi za prevoz orodja in opreme, saj so večinoma povsod imeli le konjske vprege.

V. L.

GOLTE BODO LETOS SPET RAJ ZA ŠMUCARJE, pa tudi nad razgledom se ob lepem, sončnem vremenu ne bodo mogli pritoževati. Foto: Edo Šelhaus

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zaslševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »megleno« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so strokovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobeglo ženo Slavico. Oba obtožena izjavljata, da Laznik po tem strelu ni več spregovoril niti besede. Sodeč po tem obstaja možnost, da je bil s strelom poškodovan, ker je iz takšne pištole mogoče izstreliti tudi malokalibrski naboj. Žal pri obdukciji trupla niso mogli ugotoviti vseh poškodb, niso pa našli krogle.

Ali gre za naklepni uboj?

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Predsedujoči sodnik je v dosedanjih zasliševanjih vodil razpravo tako, da bi ugotovil, če je v resnici šlo za naklepni uboj. Pri tem je zanimiva izjava drugoobtoženega, da so se o obračunu z Laznikom že pred zločinom pogovarjali v Celju. Laznik, poročen s Slavico, sestro prvoobtoženega Edvarda Petka, je bil ogorčen nad ženino moralo in zato močno duševno prizadet. Zato je tudi sorodnikom prepovedoval srečanja z njo, da bi tako obvaroval svoj zakon. Pri tem ni bilo redko, da je padla tudi trša beseda ali celo udarec. Ko mu je Slavica končno pobegnila (ob doslej izpovedanih besedah je moč sklepati, da ni bila ravnodušna do Jožeta Zemeta), je takoj, ko je zvedel, da se skriva pri Petkih v Zlatečah, krenil ponjo. Zato tudi obstaja možnost, da so vsi soudeleženci tega gnusnega zločina indirektno sami Laznika obvestili, kje je Slavica, ker so vedeli, da jo bo prišel iskat, s tem pa so pripravili okoliščine za obračun.

Zeme se je hvalil z zločinom

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva. Zato bo zanimivo pričevanje mlajšega Petkovega brata Martina, ki je bil pri dogodkih skoraj ves čas navzoč, dalje njegove matere Neže, ki je zeta Laznika celo sama tolkla s polenom, ko je ležal na tleh, ter pokojnikove žene Slavice in žene prvoobtoženega Petka. Gre za ključno vprašanje, kdo je vzel sekiro, kje je ta bila in kdo je z njo udaril Laznika po glavi.

O razpravi bomo še poročali.

J. SEVER

Danes v Celju

KINO:

Union: »Ljubezenska zgodba«, amer. barv. film, ob 16., 18 in 20. uri.

Metropol: »Preiskava nad brezhibnim državljanom«, ital. barv. film, ob 16.30, 18.30 in 20.30.

Dom: »Črni panterji v Harlemu«, amer. barv. film, ob 16., 18 in 20. uri.

SLG — D. Jovanović: »Norčis«, predstava ob 15.30 za V. mladinski abonma in izven.

Muzeja: oba sta danes odprta.

Taborniški klub: razstava otic — odprta od 8. do 16. ure.

Dežurstvo: dežurna je lekarna Center na Vodnikovi ulici.

DOLENJSKA

Glasovanje o združitvi

NOVO MESTO, 2. decembra — V nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. tega meseca bodo delavci in kmetje v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika in Krško na tajnem glasovanju odločali o združitvi skupnosti delavskega in kmečkega zavarovanja. Ta združitev naj bi izenačila pravice zavarovancev delavcev in zavarovancev kmetov pri zdravniku in v lekarni.

T. G.

METLIKA

Novost v »Beti«

Tik pred prazniki je v metliški tovarni »Beti« začel delati najsodobnejši tiskarski stroj, na katerem s pomočjo matrice potiskajo poljubne vzorce v poljubnih barvah na kateremkoli sintetičnem blagu kot tudi na mešanicah sintetike z bombažem. Ta postopek je novost na jugoslovanskem trgu, zato so vile zmogljivosti tiskarne v glavnem oddane še pred začetkom redne proizvodnje.

R. B.

Več za borce

V Velenju dopolnili odlok o priznavalninah - Večja pomoč tudi dijakom

Po merilih izvršnega sveta SRS, vsebovanih v odloku o razdelitvi namenskih dopolnilnih sredstev občinam za priznavalnine kmetom borcem NOV bo velenjska občina letos dobila 14 tisoč dinarjev, če bo seveda sama zagotovila toliko denarja, da bo povprečna priznavalnina dosegla 400 dinarjev mesečno.

Takšen pogoj pa seveda ne pomeni nikakršnega problema. Občinska skupščina je namreč že dopolnila odlok, po katerem sme biti stalna mesečna priznavalnina borcem tudi višja od 350, a ne večja kot 600 dinarjev. Kot so ugotovili ob popisu lani, je v občini 10 kmetov-borcev NOV, starih nad 60 let, ki se preživljajo izključno s kmetijstvom. Zdaj bodo ugotovili, kdo od teh živi v težkih socialnih razmerah in bi bil upravičen do priznavalnine. Manjše zneske so doslej prejemali le trije.

V občini tudi ugotavljajo, da so bile dosedanje redne priznavalnine enkratne in dijaške pomoči tako skromne, da bi jih mogli primerjati z miloščino in seveda nikakor niso zadoščale, posebej tistim, ki nimajo drugih dohodkov. Po novem odloku bodo enkratno pomoč povečali od prejšnjih 50 do 400 dinarjev na 100 do 800 dinarjev, dijaško pomoč pa na 150 do 600 dinarjev (prej od 100 do 400 dinarjev). S tem bi se približali višini štipendij, katere prejemajo otroci staršev, ki niso bili borci NOV, kar pomeni, da obe kategoriji še vedno ne bosta izenačeni.

S temi spremembami pa ne bo kot ugotavljajo, realna vrednost priznavalnin nič večja, pač pa bo le delno nadomestila življenjske stroške, saj so se ti od 1967. leta, od kar je veljal prejšnji odlok, povečali za 44 odstotkov.

D. H.

Rogla bo služila turistom

Občina Slovenske Konjice je sprejela odlok o urbanističnem redu

Občinska skupščina v Slovenskih Konjicah je na zadnji seji sprejela odlok o urbanističnem redu rekreacijskega centra Rogla, katerega je izdelal celjski zavod za napredek gospodarstva.

Območje, ki ga zajemata urbanistični red, je namenjeno izključno za razvoj domačega in tujega turizma ter za rekreacijske namene. Na kompleksu, ki ga omejujejo naselja Škomarje, Resnik, Posek in Rogla ter nenaseljena področja nad Vitanjem (1000 do 1500 metrov nadmorske višine), pridejo za gradnjo v poštev predvsem zasebne počitniške hiše, urejali pa ga bodo v skladu z zazidalnim načrtom. Za rekreacijske namene je predvidena gradnja vlečnic in žičnic, postavitev osrednjega turističnega objekta in avtokampa.

Celotno območje bo veljalo kot naravni park in ga bodo v tem smislu tudi ustrezno zavarovali.

D. H.

Livarje jeze norme

V Mariborski livarni so delavci nehali delati in zahtevali pojasnilo, čemu povečane norme — Ko so vodilni popustili, so začeli spet delati

MARIBOR, 2. dec. Dopoldne so imeli vodilni delavci v Mariborski livarni precej dela s prepričevanjem delavcev v posameznih obratih, ko so delavci nehali delati in zahtevali pojasnila glede novega pravilnika o nagrajevanju in organizaciji dela. Že včeraj popoldne so stavkali delavci v obratu kovačnice in tako prenesli nezadovoljstvo še na današnjo jutranjo izmeno.

Vzrok za stavko in nezadovoljstvo v posameznih obratih je bil, kot so pokazali današnji sestanki z delavci livarne, v povečanju norm. Norme so se v povprečju povečale za 20 odstotkov, na nekaterih delovnih mestih v proizvodnji pa tudi za več, ker so strokovne službe menite, da obstajajo vsi pogoji za njihovo povečanje.

Na današnjih sestankih v obratih, kjer sta dajala pojasnila delavcem pomočnik glavnega direktorja inž. Drago Subotkijević in šef razvojnega in planskega oddelka dipl. oec. Branko Brezočnik so delavci omenjali tudi vrsto drugih vzrokov, ki vplivajo na izpolnjevanje delovnih obveznosti. Med drugim so livarji grajali tudi odnose nekaterih predpostavljenih v obratih. V glavnem pa so povsod zahtevali, da se povečane norme nad 20 odstotkov znižajo na prejšnjo raven. Po zagotovilih, da bo to urejeno, so se delavci spet vrnili na svoja delovna mesta in nadaljevali z delom.

Stavka v Mariborski livarni je tako potekla v živahnem pogovoru in prepričevanju. Po svoje pa je bila presenečenje, ker je znano, da so poslovni uspehi livarne že dolgo časa zadovoljivi in da je tudi povprečje osebnih dohodkov v letošnjih prvih devetih mesecih znašalo 1.600 din na zaposlenega, kar je v mariborskih gospodarskih razmerah vsekakor soliden dohodek. Vendar pa je stavka opozorila tudi na to, da medsebojni odnosi v kolektivu niso tako nepomembni, posebno v primerih, ko nekateri vodilni v proizvodnji ne najdejo pravega razmerja do delavcev in tako delajo po svoje v nasprotju s tistim, kar želijo strokovne službe in tudi samoupravni organi v podjetju.

Opoldne je bilo delo v vseh obratih spet normalno in kaže, da so delavci sporazumni z zagotovili, da se norme v proizvodnji ne bodo povečevale čez dogovorjeni odstotek.

D. VRESNIK

Koliko za komunalo?

V Celju so sestavili seznam najnujnejših komunalnih del za prihodnje leto - Potrebovali bi dobrih 13 milijonov dinarjev - Naselja brez telefonov

Komunalni proračun celjske občine za prihodnje leto, oziroma bolje seznam potreb (nekdo je celo zatrdil, da je to program najnujnejših potreb), je bil te dni v prvi obravnavi. Prvi so namreč (tako se tudi spodobi) o njem spregovorili člani sveta za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve. Seštevek vsot za različna dela in naloge je namreč pokazal, da bi prihodnje leto potrebovali dobrih 13 milijonov dinarjev.

Katere so največje postavke?

Predvsem sta to dva nova mostova čez Savinjo. Za prvega med naseljem Otok in Liscami (Čopov most), ki naj bi nadomestil dotrajan leseni most, sta potrebna dva in pol milijona dinarjev. Dana so tudi že zagotovila, da bo ta investicija prihodnje leto iz različnih finančnih virov (komunalni proračun, prispevek od mestnega zemljišča, cestni sklad) tudi pokrita. Naslednji je most čez Savinjo v Polulah. Tam je nekoč že bil most, a ga je narasla Savinja odnesla. Pozneje so nekoliko niže postavili brv, ki pa je dotrajala, tako da je hoja čeznjo zares nevarna. Za polulski most naj bi namenili 2 milijona dinarjev. V kratki razpravi o mostu čez Savinjo v Polulah je znova prišlo na dan, da je načrtovanje in gradnja mostu tod odvisna od regulacije odseka ceste Celje—Laško na Bregu. Vsekakor bo morala imeti obnovna brv za pešce prednost. Tega ni več mogoče odlagati.

Precej za urbanistično dokumentacijo

Za naslednje leto komunalni proračun predvideva izdatek 1,500.000 dinarjev za urbanistični načrt in ostalo dokumentacijo. Takšen izdatek bo, očitno, imela celjska občina še več let, preden bo mesto dobilo novim razmeram prilagojen urbanistični program in načrt. Za soudeležbo pri financiranju asfaltiranja četrtorazrednih cest v občini naj bi šlo 1,100.000 dinarjev, za požarno varnost 900.000 dinarjev itd.

Kaj pa telefon?

Ker so nekateri predeli Celja že več let brez vsakršne možnosti za telefonske priključke, medtem ko je poštna centrala že precej povečana, je člane sveta zanimalo, kako bo občina pomagala pri razširitvi telefonskega omrežja, npr. na Spodnjo Hudinjo, na Dolgem polju in drugje. Menili so, da če je pred leti sofinancirala razširitev omrežja v novem naselju Otok, bo tudi morala kaj prispevati za napeljavo omrežja drugje. Predvsem pa bi bilo nujno kmalu postaviti v novih naseljih javne telefonske govorilnice. Takšne zahteve so tudi že izrazili volilci na svojih zborih. Direktor sklada za komunalno urejanje mestnih zemljišč je pojasnil, da je v nekaterih predelih mesta razširitev telefonskega omrežja odvisna od gradnje nove avtomatske telefonske centrale (gre za dislocirano centralo) v bližini Golovca. Menil je tudi, da ne gre prisiljevati graditeljev, da bi morali plačati v obliki komunalnega prispevka še dodatni znesek za telefon. Vsakdo ni interesent za telefon. Tako ali drugače, dejstvo pa je, da so zrasla nova naselja, ki so tudi že komunalno urejena, vendar brez primarnih telefonskih napeljav. To pa je škoda.

F. KRIVEC

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
»ŠEŠIR«
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

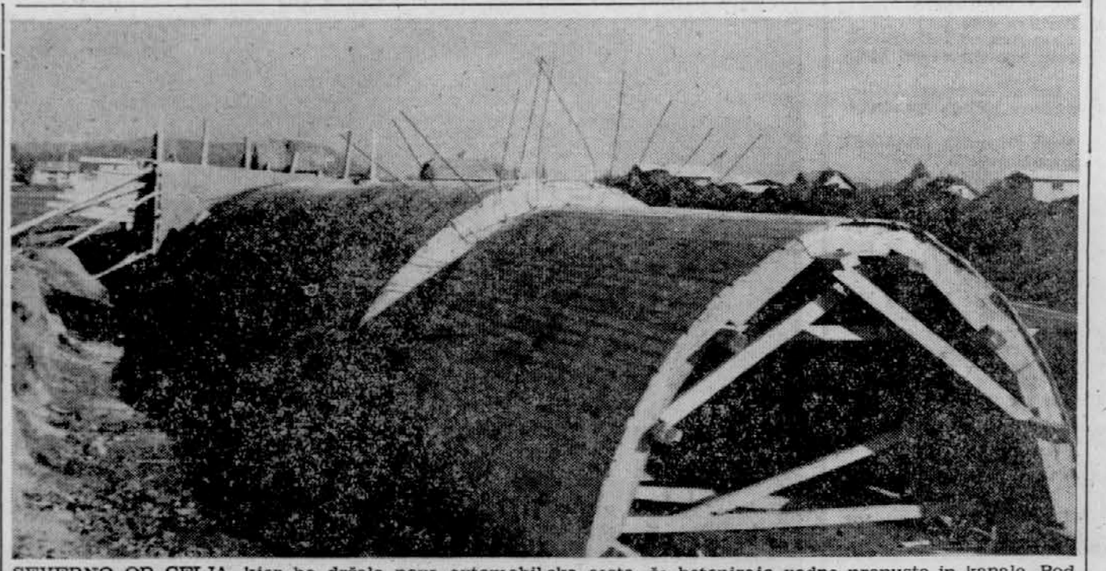
Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev

a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali

b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in od katerih pričakujemo:

da so dobri organizatorji in gospodarstveniki
da imajo kreativne sposobnosti in
da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter
da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite: potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

SEVERNO OD CELJA, kjer bo držala nova avtomobilska cesta, že betonirajo vodne propuste in kanale. Pod betonskim lokom (na sliki) bo tekel Travniški potok. Foto: F. Krivec

DEVETDESET LET GASILSTVA — Minulo soboto so v Žalcu proslavili 90-letnico domačega prostovoljnega gasilskega društva. Slovesnost s kulturnim programom je bila v dvorani kmetijskega kombinata Žalec. Predsednik občinske gasilske zveze Žalec Vinko Jordan (na sliki desno) je izročil najvišje republiško gasilsko priznanje — plamenico prve stopnje — predsedniku prostovoljnega gasilskega društva Žalec Karlu Strahovniku. Foto: T. Tavčar

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA, KI JE BILO DNE 2. 12. 1971

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49180	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
356161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	506
66912	506
391152	10.006
3	6
33823	506
50213	2.006
552343	10.006
874	100
05824	2.000
08804	500
69814	1.000
369814	10.000
788.24	150.000
65	10
75745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155736	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	506
50387	1.006
53247	506
595697	10.006
38	20
48	10
68	30
08128	500
509218	10.000
572388	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400889	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI: 10.000.— din v Ljubljani na številko 089814.

Loto

1. **Končno poročilo za 47. kolo — I. žrebanje:**
Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI. podaljšan rok za reklamacije. Vpis do 2. III. 1972.

2. **Začasno poročilo za 48. kolo — I. žrebanje:**
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 38 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Peterke 38.645.— din
Četverke 304.30 din
Trojke (konč. vred.) 15.35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 1 165800-4 836097-4 836097-4 836109-4 902677-4
Ljubljana 13 836090-4
Brežice 21 154286-4
Kranj 46 152905-4
Maribor 59 S—166481 (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4

3. **Končno poročilo za 47. kolo — II. žrebanje:**
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.

4. **Začasno poročilo za 48. kolo — II. žrebanje:**
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 36 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1 618.30 din
Trojke (konč. vred.) 27.90 din

Četverke v Sloveniji:
Ljubljana 5 171231-4

V nekaj vrstah

AJDOVŠČINA

ZASKRBLJUJOČE ŠTEVILKE — V prvih desetih mesecih letos je obiskalo ajdovsko območje kar 238 gostov ali 10 odstotkov manj kot v istem času lani, tujcev je bilo 186 več ali 16 odstotkov. Število prenočitev je padlo tako pri domačih kot pri tujih gostih. Domačih je bilo 561 manj, tujih pa 253. Baje je temu kriv novi hotel Slavnika v Črnem vrhu.

KRVODAJALSKA AKCIJA — Zadnje dni novembra je bila v Ajdovščini krvodajalska akcija, ki se jo je udeležilc 1060 krvodajalcev iz vseh delovnih organizacij v občini. Občinski RK v Ajdovščini je tako uspel zbrati 302 litra dragocene tekočine.

IDRIJA

RAFAEL PODOBNIK RAZSTAVLJA — Ob dnevu republike so v idrijski galeriji odprli razstavo umetniških fotografij Rafaela Podobnika iz Nove Gorice. Odprta bo do nedelje, 5. decembra. Podobnik razstavlja fotografije, ki prikazujejo idrijsko in cerkljansko pokrajino. Posebno drage so mu zapuščene kmetije, propadajoče hiše, bajte, kozolci in kajže. Razstavljenih je 35 slik.

CERKNO

PRISPEVKI ZA GRADITEV ŠOLE — V sklad za izgradnjo šole v Cerknem še vedno prispevajo sredstva posamezniki in delovne organizacije iz vse republike in tudi iz zamejstva. Tako so v novembru med drugim prispevali: Julij Lapajne iz Idrije, Jožef Štrukelj iz Nove Gorice, Tone Piešec iz Domžal, Jože Primožič iz Nove Gorice, orkester Blue Stars iz Nove Gorice, TIS Novo mesto, SGP Gorica, Toper Celje, Mlinotest Ajdovščina in številni drugi.

NOVO MESTO

»MLADI OB KRKI« — Pred praznikom republike je literarni krožek na novomeški osnovni šoli Grm izdal prvo številko šolskega glasila »Mladi ob Krki«. Prvi poskus literarnega krožka je zelo uspel, saj so ustvarili glasilo, ki prikazuje razvejano dejavnost mladih na tej novi novomeški šoli. Posebno pozornost zbujajo nekatere likovne ilustracije mladih ustvarjalcev, pa tudi ostala vsebina je vredna pozornosti.

PRIZNANJA ZA IZLOŽBENA OKNA — Turistično društvo Novo mesto je 1. maja letos razpisalo posebno nagradno tekmovanje za najbolj urejena izložbena okna v Novem mestu. Tekmovanje so končali 15. septembra, nagrade in priznanja pa bodo podelili te dni. Odziv ni bil ravno najboljši. Podelili bodo tri denarne nagrade, ki jih bodo prejeli: »Drogerija«, »Pogača« in »Nova moda«, priznanje pa bodo prejeli še »Peko«, »Mladinska knjiga« in »Manufaktura«. S tekmovanjem bodo nadaljevali, prepričani pa so, da bo odziv boljši.

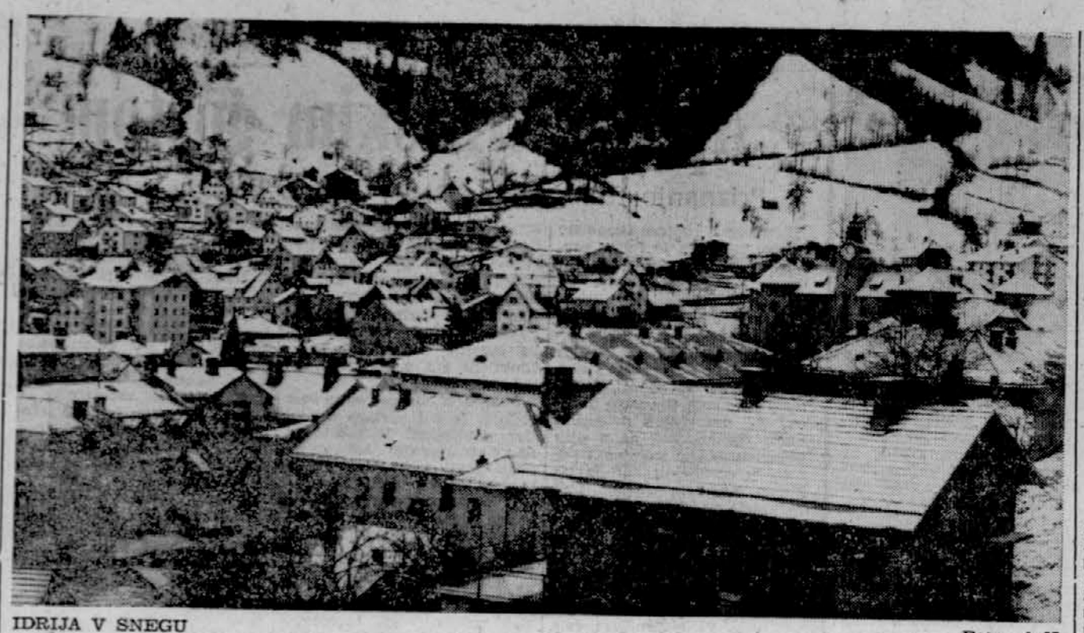
SEVNICA

20 DNI NA IZLETIH — Skupno 20 dni so prebili letos na planinskih izletih člani mladinske planinske skupine v sevniškem podjetju »Jutranjka«, ki šteje zdaj že čez 160 članov. To je izreden uspeh, ki kaže, da je planinarjenje zelo priljubljena oblika razvedrila za mladino, zato je treba s takim delom nadaljevati, so sklenili na nedavnem občnem zboru te mladinske planinske skupine, ki deluje v okviru planinskega društva »Lisca« Sevnica — Krško.

VSE ŽE ZASEDENO — V Tončkovem domu na Lisci, do koder je tudi pozimi cesta večidel prevozna, ni za silvetrovanje nobenega prostora več. Na vrhu hriba so lepa smučišča, lastnik doma, sevniško podjetje »Lisca«, pa pripravlja tudi napeljavo smučarske vlečnice.

GABRIJELE PRI KRMELJU

ZMANJKALO PROSTORA NA POKOPALIŠČU — Vaško pokopališče v tem kraju je prenapolnjeno in ni zdaj takorekoč nobenega prostora več. V kraju razmišljajo, kako bi zbrali denar za povečanje pokopališča.

IDRIJA V SNEGU Foto: A. N.

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zaslševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »megleno« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so strokovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobeglo ženo Slavico. Oba obtožena izjavljata, da Laznik po tem strelu ni več spregovoril niti besede. Sodeč po tem obstaja možnost, da je bil s strelom po škodovan, ker je iz takšne pištole mogoče izstreliti tudi malokalibrski naboj. Žal pri obdukciji trupla niso mogli ugotoviti vseh poškodb, niso pa našli krogle.

Ali gre za naklepni uboj?

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Predsedujoči sodnik je v dosedanjih zaslševanjih vodil razpravo tako, da bi ugotovil, če je v resnici šlo za naklepni uboj. Pri tem je zanimiva izjava drugoobtožene ga, da so se o obračunu z Laznikom že pred zločinom pogovarjali v Celju. Laznik, poročen s Slavico, sestro prvoobtoženega Edvarda Petka, je bil ogorčen nad ženino moralo in zato močno duševno prizadet. Zato je tudi so rodnikom prepovedoval srečanja z njo, da bi tako obvaroval svoj zakon. Pri tem ni bilo redko, da je padla tudi trša beseda ali celo udarec. Ko mu je Slavica končno pobegnila (ob doslej izpovedanih besedah je moč sklepati, da ni bila ravnodušna do Jožeta Zemeta), je takoj, ko je zvedel, da se skriva pri Petkih v Zlatečah, krenil ponjo. Zato tudi obstaja možnost, da so vsi soudeleženci tega gnusnega zločina indirektno sami Laznika obvestili, kje je Slavica, ker so vedeli, da jo bo prišel iskat, s tem pa so pripravili okoliščine za obračun.

Zeme se je hvalil z zločinom

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva. Zato bo zanimivo pričevanje mlajšega Petkovega brata Martina, ki je bil pri dogodkih skoraj ves čas navzoč, dalje njegove matere Neže, ki je zeta Laznika celo sama tolkla s polenom, ko je ležal na tleh, ter pokojnikove žene Slavice in žene prvoobtoženega Petka. Gre za ključno vprašanje, kdo je vzel sekiro, kje je ta bila in kdo je z njo udaril Laznika po glavi.

O razpravi bomo še poročali.

J. SEVER

Enaki pri zdravniku

Pismo Slovenskega zdravniškega društva pred ljudskim glasovanjem o enotnem zdravstvenem varstvu za delavce in kmete v dolenjskih občinah

V nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. decembra, bosta dolenjski delavec in kmet na tajnem glasovanju odločala o združitvi skupnosti delavskega in kmečkega zavarovanja. Izenačila naj bi svoje pravice pri zdravniku in v lekarni in se izjavila za novo, skupno obliko zavarovanja v petih občinah, kolikor jih združuje novomeški komunalni zavod za socialno zavarovanje.

Tako žive vneme in vsestranskega političnega pojasnjevanja ni bilo v pokrajini že enkaj let sem. Na tisoče aktivistov SZDL, delavcev krajevnih skupnosti, pa članov celotnega aktiva v sindikatih v petih občinah si že nekaj tednov vneto prizadeva, da bi vsak zavarovanec doumel globok pomen bližnjega glasovanja in odločitve. Sistem zdravstvenega zavarovanja bo s tem dobil nov, globlji pomen, bo prispevek za odpravljanje socialnega razslojevanja in kriv, ki bolijo zlasti kmete.

V to razgibano obdobje, ko so imeli v zadnjih tednih v občinah več sto sestankov v pripravah za uspešen izid vseljudskega glasovanja, spada tudi pismo, spodbuda pravzaprav in pohvala, ki jo je dobil občinski komite ZKS v Novem mestu v sredo dopoldne od predsednika in generalnega sekretarja Slovenskega zdravniškega društva, Dr. Anton Dolenc in dr. Stjepan Bunta izražata v pismu zadovoljstvo in priznanje ob sporočilu, da pripravlja komunalna skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov Novo mesto enotno združenje ter enoten obseg zdravstvenega varstva za vse prebivalstvo. V pismu je med drugim zapisano:

»Zdravništvo te republike je prek svoje organizacije, pa tudi preko svojih zdravnikov — družbenih delavcev, vztrajno poudarjalo in težilo k enotnemu socialnemu zavarovanju. Ker poznamo in priznavamo moralni in materialni delež slovenskega kmeta v revoluciji in po njej, bo vaša odločitev prispevala k nadaljnji utrditvi vzajemnosti in solidarnosti v naši socialistični skupnosti. — V obdobju, ko ugotavljamo, da nastaja socialno razslojevanje tudi na Slovenskem, je ravno tako pomembno, da sta delavec in kmet, kakor v času boja za nacionalne in socialne pravice pred 30. leti, solidarna tudi danes ob delitvi dobrin, ki jih je ustvaril socialistični družbeni sistem.

Prepričani smo, da bo referendum v vaši regiji uspel. Obračamo se na vas v imenu 2.200 slovenskih zdravnikov, najneposrednejših nosilcev zdravstvenega varstva, da podprete prizadevanja, ki so odsev visoke moralne in socialne zavesti ter političnе zrelosti in odgovornosti, ki vzbuja priznanje.«

Tako sloveski zdravniki. Od delavcev in kmetov, ki bodo to nedeljo in v ponedeljek izrekli svoj »za« za skupno, enotno združenje in enoten obseg zdravstvenega varstva prebivalcev petih občin, pa je zdaj odvisno, ali bodo z glasovanjem potrdili svojo zrelost in odgovornost pred sedanjimi in prihodnjimi rodovi.

TONE GOSNIK

Ne posploševati

Ni pomembno, če bodo enote združenega dela pravne osebe, važno je le, da bodo lahko enakopravno odločale

NOVO MESTO, 2. dec. Posploševanje bi bilo škodljivo. Vsaka delovna organizacija naj sama izbere najboljšo pot do uveljavitve 21. in 22. ustavnega amandmaja! Tako so menili člani novomeškega občinskega sindikalnega sveta na seji, ki je bila zadnje dni novembra.

Enote združenega dela naj bi si pridobile tak položaj, ki bo kar najbolj razvijal njihovo samoupravno pot in bo njihovim delavcem omogočal čim boljši ekonomski in samoupravni položaj. Pri tem niti ni pomembno, če si bodo enote združenega dela pridobile status pravne osebe, važno je, da bodo lahko enakopravno odločale skupaj z matično delovno organizacijo. Na seji so menili, da so pomisleki, da bi z uveljavljanjem teh dveh amandmajev »cepili« in oslabili delovne organizacije, odveč.

Še poseben pomen pa so pripisali boljšim stikom med novimi enotami združenega dela in okoljem, v katerem je ta enota. Samostojna enota se bo lahko bolj kot doslej vključila v življenje svojega kraja in skupaj z organizacijami na terenu odločala o razvoju kraja. Matične delovne organizacije običajno niso imele dovolj »posluha« za potrebe kraja, kjer živijo in delajo delavci, zaposleni v njihovi enoti.

Predno bodo pričeli s širšo akcijo za uveljavljanje amandmajev v delovnih organizacijah, se bodo predstavniki občinskega sindikalnega sveta posvetovali o tem še z vodstvi sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah.

B. P.

Zakaj „gluhi“ telefoni

Novomeščane zanima, kdaj bodo lahko spet nemoteno telefonirali

Zadnje dni zlasti ob dopoldnevih, je iz Novega mesta zelo težko dobiti telefonsko zvezo z ostalimi kraji. Velja zlasti za zveze z Ljubljano, nič bolje pa ni z zvezami z Belo krajino. Praktično ni mogoče v dopoldanskih urah posredovati prek telefona niti najbolj nujnih sporočil. Tako so med drugim izostala v prazničnі številki Dela nekatera poročila in celo osmrtnice z Dolenje, ker ni bilo mogoče dobiti telefonske zveze z redakcijo Dela.

V minulih letih so bila porabljena znatna sredstva za izboljšavo in modernizacijo telefonskega omrežja na Dolenjskem. Bilo bi primerno, da bi PTT podjetje vsaj pojasnilo, zakaj je prišlo zadnje dni do takega stanja v Dolenjskem omrežju, kljub velikim vlaganjem in obljubam, kako bo poslej dovolj medkrajevnih zvez za nemoteno telefoniranje. Če so posredi tehnične napake, bi želeli vedeti, kakšne so te napake in kdaj bodo odstranjene.

P. R.

Deklica pred avto

NOVO MESTO, 2. dec. — Sedemletna Tatjana Pavlin iz Ždinje vasi je včeraj ob 12.25 na prehodu za pešce pri železniški postaji v Bršlinu nenadoma stekla čez cesto. V tem trenutku se je pripeljal z osebnim avtomobilom NM 72-99 Janez Polenšek z Vinjega vrha pri Šmarjeti. Deklico je zbil po tleh. Dobila je hude poškodbe.

P. R.

V Piranu poplava

Na Predelu meter snega — Vodnjaki v Pomurju niso več žejni — Porabili že 200 ton soli — Polomljeni plugi

LJUBLJANA, 2. dec. Visoka plima, ki že nekaj dni dviga morje tudi prek obale, je danes v Kopru preplavila cesto med Slavnikom in hotelom Triglav. Zalilo je tudi Tartinijev trg v Piranu in vozniki so avtomobile zadnji trenutek rešili pred uničujočo slano vodo. Ob obali so visoko plimo pričakovali že novembra, toda letos je bila zaradi dolgotrajnega suhega vremena v zaostanku.

Sreča, da visoke plime ni spremljalo tudi neurje, kar se je pretekla leta redno dogajalo; statistiki so včasih zapisali precejšnjo gmotno škodo.

Na Goriškem sneži v višjih legah. Na mejnem prehodu Predel so okoli poldneva namerili že meter snega, vendar so cesto splužili. Huje pa je od Ajdovščine proti Črnemu vrhu; tam so zaradi snega in težav pri pluženju prepovedali vožnjo tovornjakom s prikolicami. Cesto med Colom in Otlico pa so zaprli. Avtobusi novogoriškega Avtoprometa še dokaj normalno vozijo na vseh progah.

Vodnjaki se polnijo

V Pomurju je dvodnevno deževje »pobralo« več kot pol metra visoko snežno odejo. Najbolj so bili veseli kmetje v višinskih krajih, kjer so se začeli po dolgem času vodnjaki spet polniti.

Na Štajerskem je največ snega zapadlo na Pohorju in Kozjaku, vendar so še vse ceste prevozne, avtobusi vozijo tudi v najbolj oddaljene kraje.

Dve sto ton soli so že porabili delavci celjskega cestnega podjetja, tako da so ceste prevozne. Do manjšega zastoja je prišlo na cesti iz Mozirja v Zekovec, ker avtobus, ki vozi do žičnice na Golte ni imel zimske opreme.

V Ljubljani sproti odvažajo sneg iz središča mesta, vse ceste posipajo s soljo in peskom, tako da ni bojazni pred poledico.

Lokalni avtobusi stojijo

V Beli krajini je na novo napadlo že 15 centimetrov snega, zato je obstal lokalni avtobusni promet med Črnomljem in bližnjimi vasmi. Tudi do Novega mesta se avtobusi le s težavo in precejšnjimi zamudami prebijajo. Zastoji so bili tudi na avto cesti Ljubljana—Zagreb med Trebnjem in Novim mestom. Sneg pa je ponekod načel tudi telefonske žice.

Izrazit samorastnik

Metliška tovarna BETI je s proizvodnjo modnih tiskanih vzorcev na sintetičnih tkaninah prva v Jugoslaviji — Ob 15-letnici nagrade 158 delavcem

Tik pred prazniki je v okviru metliške tovarne Beti začel obratovati velik in najsodobnejši tiskarski stroj, na katerem s pomočjo matrice potiskajo poljubne vzorce v poljubnih barvah na kateremkoli sintetičnem blagu, pa tudi na mešanicah sintetike z bombažem. Ta postopek je novost na jugoslovanskem trgu, zato so bile zmogljivosti tiskarne v glavnem oddane še pred začetkom redne proizvodnje.

Vzponu, kakršnega je naredila BETI v 15 letih obstoja, težko najdemo primere. Podjetje je začelo zelo skromno. Sprva so proizvajali pletenine na nekaj starih in močno obrabljenih strojin, nameščenih v tujih prostorih. Podjetje je vztrajno iskalo prostor. Prevzemali so nedonosne obrate sorodnih strok po Dolenjski, obenem pa so uvajali sodobno proizvodnjo perila, kakršno imajo danes. BETI ima danes v svoji stroki najsodobnejše stroje, ki jih lahko najkasneje v štirih letih zamenjajo. Imajo 26.500 kvadratnih metrov lastnih površin v petih obratih.

BETI je v zadnjih 10 letih postala stokrat večja, ima povsem nov proizvodni program, zaposlenih ima več kot 1400 ljudi, tovarna pa se nenehno širi in modernizira. Tako je kolektiv BETI gonilna sila za ves napredek metliške občine. Kljub temu, da je proizvodnja precej naveza na na uvoz surovin, skrbno pazijo, da imajo vedno za 10 odstotkov več izvoza kot uvoza. Na tuji trg bi lahko prodali še veliko več, toda tudi domačih potrošnikov nočejo zapostavljati.

S proizvodnjo diolen lofta je bila lani BETI prva v Jugoslaviji, letos pa gredo s tem korak dalje. Proizvajajo oplemeniten diolen loft, ki je mehkejši in bolj propušča zrak. Podjetje tudi komaj zmaguje naročila za kupce neveda volne, ki jo delajo po holandski licenci. V letu 1972 pripravljajo novo presenečenje s proizvodnjo sympafresh perila. Namenjeno je dnevnemu pranju in uporabi, je obstojno, zračno in pri nas prav tako neznano. Med načrti za leto 1972 je še uvedba mehanografskega centra, ki ga je skupina ekonomistov pripravljala tri leta.

Tovarna BETI je izrazit belokranjski samorastnik, saj so do nedavnega vse rekonstrukcije, razširitve in modernizacije opravljali z lastnimi sredstvi. Zaposleni so bili zaradi tega precej prikrajšani pri osebnih dohodkih. Ob nedavni 15-letnici so se članom kolektiva z naslednje delovno dobo lepo odplačili s spominskimi plaketami in denarnimi nagradami, saj so prav ti delavci nosili glavno breme izgradnje in napredka podjetja.

RIA BAČER

METLIKA

Novost v »Beti«

Tik pred prazniki je v metliški tovarni »Beti« začel delati najsodobnejši tiskarski stroj, na katerem s pomočjo matrice potiskajo poljubne vzorce v poljubnih barvah na kateremkoli sintetičnem blagu kot tudi na mešanicah sintetike z bombažem. Ta postopek je novost na jugoslovanskem trgu, zato so bile zmogljivosti tiskarne v glavnem oddane še pred začetkom redne proizvodnje.

R. B.

Vlečnice nared

Mnoge je presenetila prezgodnja zima, še bolj pa obilen sneg. Turistični in športni delavci v znanih smučarskih središčih Primorske so že pripravili vse potrebno za takojšen začetek sezone. Na Livku nad Kobaridom delujejo tri vlečnice, ki zmorejo od 400 do 900 smučarjev na uro. Proge so teptane z motornim teptalnikom. Tukaj obljubljamo, da bodo skrbeli tudi za stalno vzdrževanje oziroma pluženje ceste. Podobno velja tudi za Lokve nad Novo Gorico in Črni vrh nad Idrijo.

A. N.

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
»ŠEŠIR«
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev

a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali

b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in

od katerih pričakujemo:

da so dobri organizatorji in gospodarstveniki
da imajo kreativne sposobnosti in
da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter
da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite: potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

Spet izpuščeni?

Osnutek programa republiškega vodnega sklada ne upošteva Bele krajine

METLIKA, 2. dec. Včeraj so se v Metliki sešli predstavniki republiškega vodnega sklada in vodne skupnosti Dolenjske s člani skupščine splošne vodne skupnosti iz Novega mesta ter predstavniki obeh belokranjskih občin. Razpravljali so o osnutku republiškega programa in predvideni delitvi sredstev za prihodnje obdobje, ob tem pa o problematiki vodnega gospodarstva v Beli krajini.

Kot so ugotavljali, se Belokranjci v novem programu sploh niso našli, saj je bilo celo napisano,. da je vodooskrba v teh dveh občinah kar dobra. Da to ni res, dokazujejo številni podatki. Več kot 60 odstotkov prebivalstva nima pitne vode, razen tega ni mogoče smatrati za urejeno preskrbo z vodo kraje, ki sicer imajo vodovod, vendar voda priteče komaj trikrat na leto. Poleg tega obstajajo velike potrebe po čistilnih napravah in vzdrževanju ter regulaciji voda.

Obe belokranjski občini bosta k osnutku predloga predložili svoje pismene pripombe, obenem pa se namerava vata zavzeti, da bi bile njihove želje in potrebe v dokončnem programu bolj upoštevane. Ker podobno zapostavljenost ugotavljata vsa leta na različnih ravneh, posebno, če gre za kakršnokoli delitev, se čutijo prizadete. Toliko bolj, ker vrsto let tovrstno problematiko urejajo s krajevimi samoprispevki.

R. B.

UGODNOST ZA NAROČNIKE DELA!
DELO NEZGODNO ZAVARUJE VSE SVOJE NAROČNIKE PRI ZAVAROVALNICI SAVA
S
NE ODLAŠAJTE IN ČIMPREJ NAROČITE DELO

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA, KI JE BILO DNE 2. 12. 1971

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49180	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
356161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	506
66912	506
391152	10.006
3	6
33823	506
50213	2.006
552343	10.006
874	100
05824	2.000
08804	500
69814	1.000
389214	10.000
788224	150.000
65	10
75745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155738	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	506
50387	1.006
53247	506
595697	10.006
38	20
48	10
68	30
08128	500
509218	10.000
572388	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400689	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI: 10.000,— din v Ljubljani na številko 089814.

Loto

1. Končno poročilo za 47. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI. podaljšan rok za reklamacije. Vpis do 2. III. 1972.

2. začasno poročilo za 48. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971. Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 28 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Petetke 38.645,— din
Četverke 304,30 din
Trojke (konč. vred. 15,35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 1 165800-4 838097-4 838097-4 836109-4 902877-4
Ljubljana 13 838090-4
Brežice 21 154286-4
Kranj 46 152905-4
Maribor 89 S—186481 (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4

3. Končno poročilo za 47. kolo — 11. žrebanje:
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.

4. začasno poročilo za 48. kolo — 11. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971. Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 36 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1.618,30 din
Trojke 97,90 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 5 171231-4

V akciji veliko mladih

V ajdovski občini je bilo veliko prostovoljnih darovalcev krvi

Letošnja krvodajalska akcija, ki je letos potekala v ajdovski občini od 8. do 12. novembra je v redu potekala, saj se je za odvzem krvi prijavilo kar 1060 prostovoljnih darovalcev krvi. Iz zdravstvenih razlogov je bilo 139 odklonjenih, ostali pa so dali 203 litre dragocene tekočine.

Na občinskem odboru RK pravijo, da bodo v prihodnje skušali pritegniti med krvodajalce čimveč mladine, sicer pa je bilo že letos med njimi veliko mladih.

V ajdovski občini je do zdaj največkrat daroval kri pokojni Viktor Jamšek — kar stosedemnajstkrat. Takoj za njim je Albert Bratina iz Stomaža in pater Alfonz Rupnik iz Vipavskega križa. Stomažani so sploh v ajdovski občini najštevilnejši darovalci krvi.

Med ženskami je kri največkrat darovala Olga Sorčeva, prav tako doma iz Stomaža, in sicer tridesetkrat.

F. H.

V Vodeše ni dovolj

Kljub padavinam suhi izviri v mnogih dolenjskih vaseh

Problem preskrbe z vodo v mnogi vaseh še ni rešen. V vodnjake se je sicer od zadnjih padavin nateklo nekaj vode, vendar to komaj zadostuje za sproti. Iz podgorjanskih in drugih hribovskih vasi poročajo, da so mnogi izviri še vedno suhi in tisti, ki nimajo svojih vodnjakov, vodo še vedno dovažajo. Zemlja pod snegom je sicer talna, kaže pa da vso vlago sproti vsrka. To je opazno tudi na vodostajih potokov in rek. Od vseh teh zadnjih padavin je nivo Krke višji le 10 do 15 centimetrov kot je bil pred dežjem in snegom. Sneg se sicer topi, vendar zelo počasi zaradi nizkih nočnih temperatur, dnevne pa tudi niso višje kot ena stopinja Celzija. V vaseh, kjer je problem vode še vedno velika skrb številnih gospodarstev, se najbolj boje nenadne zmrzali, ker bi to omogočilo dovoz vode, ki je že sedaj zaradi snega oviran.

P. R.

Hitreje plačujemo kot izterjujemo

Na zboru Ljubljanske banke je namestnik generalnega direktorja banke Ivan Simončič v poročilu k osnutkom poslovne politike in kreditne bilance navedel nekaj značilnih podatkov, ki kažejo, da slovensko gospodarstvo hitreje poravnava svoje obveznosti, kot pa uveljavlja svoje terjatve, kar nujno vodi k zmanjšanju njegove likvidnosti in k temu, da gospodarstvo vedno bolj neredno plačuje anuitete od investicijskih posojil.

Celotni presežek terjatev nad obveznostmi v jugoslovanskem gospodarstvu je znašal konec junija lani 18.046 milijonov din, letos konec junija pa že 26.826 milijonov. Presežek terjatev se je torej povečal za 8.780 milijonov ali za 48 odstotkov. Pri tem je presežek terjatev slovenskega gospodarstva nad obveznostmi narasel od lanskih 4.278 na 6.768 milijonov ali za 57 odstotkov. Konec junija t. l. je torej dobra četrtina celotnega presežka terjatev odpadla na Slovenijo. To pa pomeni, da slovensko gospodarstvo močno kreditira gospodarstva drugih republik in da se obseg tega kreditiranja nadalje povečuje, vzporedno s tem pa upada tudi dotok sredstev. Tu ne gre za normalno kreditiranje, temveč za kreditni odnos, ki se vzdržuje s tem, da dolžnik (kupec) svoje obveznosti ne poravna in se plačilo zavlačuje.

Druga značilna serija podatkov se nanaša na neizvršene sodne in akceptne naloge. Po stanju konec septembra je bilo v vsej državi za 4.363 milijonov din lani septembra za 1846 milijonov neizvršenih sodnih nalogov za prisilno izterjavo, od tega le za 111 milijonov ali 2,5 odstotka v Sloveniji (48 odstotkov v Srbiji, 25 odstotkov v Hrvatski, 10 odstotkov v Bosni in Hercegovini, 10 odstotkov v Makedoniji). Neizvršenih akceptnih nalogov pa je bilo za 9.807 milijonov (lani septembra za 3.389 milijonov), od tega le za 595 milijonov ali 6,1 odstotek v Sloveniji (39 odstotkov v Srbiji, 32 odstotkov v Hrvatski, 14 odstotkov v BiH, 5 odstotkov v Makedoniji). Precej večji, čeprav še vedno skromen, je delež Slovenije pri izvrševanju teh nalogov; na Slovenijo pride 11 odstotkov vseh izvršenih sodnih nalogov in 20 odstotkov vseh akceptnih nalogov, ki so bili izvršeni letos v devetih mesecih. Ti podatki prav tako potrjujejo, da slovensko gospodarstvo mnogo hitreje poravnava svoje obveznosti kakor gospodarstvo v drugih republikah.

FRANCE SEUNIG

Možnosti za razmislek

Ob letošnji razmeroma slabši hmeljski letini in ob dejstvu, da močno naraščajo potrebe po hmelju v jugoslovanski pivovarniški industriji, se stopnjuje tudi negodovanje pivovarn. Minili so namreč časi, ko so za domač hmelj jugoslovanske pivovarne bile navajene plačevati manj, kot se je za hmelj lahko iztržilo na svetovnih tržiščih. Po letošnji trgatvi hmelja so prišli direktno na teren — v hmeljarska območja Slovenije predstavniki sedmih različnih jugoslovanskih pivovarn in kupovali hmelj za svojo reprodukcijo. Koliko hmelja je šlo po teh »kanalih« iz zasebne ali družbene kmetijske proizvodnje, se natanko ne ve. V grobem nekateri ocenjujejo, da ga je bilo po tej poti prodanega več kot 100.000 kilogramov. Presenetljivo pri tem pa je, po kakšni ceni so domači proizvajalci piva na »terenu« plačevali kilogram hmelja. Dosegla je namreč dvakratno vrednost hmelja na svetovnem trgu, to je 60 dinarjev za kilogram.

Kdo ima torej večji interes za povečanje hmeljske proizvodnje kot prav glavni potrošniki — pivovarne, še zlasti, če upoštevamo, da so pridelki z razpoložljivih hmeljskih površin že vnaprej prodani na svetovnih trgih. Ob vsem tem ne gre prezreti možnosti, morda pa tudi tu in tam že pripravljenosti, da bi domači odjemalci hmelja pomagali iz svojih skladov v obliki posojil sofinancirati urejanje novih hmeljskih nasadov. Morda jih v takšno razmišljanje pravzaprav že silijo letošnje izkušnje. Ne gre pa tudi prezreti tega, da bo zaradi širitev pivovarniških zmogljivosti v prihodnje potrebno za domačo predelavo še več hmelja.

Možnosti za sodelovanje pri povečevanju hmeljskega pridelka je nešteto. Slišati je n. p. predlog, da naj bi si slovenske in hrvaške pivovarne, ki gravitirajo na slovensko hmeljarsko proizvodno območje s skupnimi naložbami zagotovile dodatne količine hmelja. Vsekakor bi morali takšno sodelovanje usmeriti tako, da bi kar najhitreje dalo učinke. Najcenejša pot je vsekakor vlaganje v zasebno obnovo, saj so tu stroški mnogo nižji, nikakor pa ne bi kazalo ubirati korakov v različne naložbe mimo preizkušenega in začrtanega programa obnove v hmeljarstvu.

FRANJO KRIVEC

Kosovo zahteva tri mesta v ZIS

Vsi zbori zvezne skupščine o osnutku srednjeročnega družbenega načrta, o kmetijstvu in o razširitvi ZIS

BEOGRAD, 2. dec. Danes so zasedali vsi zbori zvezne skupščine, delno na skupnih, delno na ločenih sejah. Na dnevnem redu so bili predvsem pretres osnutka srednjeročnega načrta do leta 1975, položaj v kmetijstvu, predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter predlog za spremembo zakona o ZIS — ker je ZIS po znanem predlogu Džemala Bijedića treba razširiti, tako da bi bili v njem iz vsake republike štirje člani.

Na skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora je imel uvodno poročilo o položaju kmetijstva član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo Boško Dimitrijević. Predlagal je, naj bo današnja debata predhodna. O osnutku petletnega načrta do 1975 je poročal član ZIS in direktor zveznega zavoda za plan dr. Borislav Jović.

Nato sta zbor narodov in gospodarski zbor nadaljevala delo na ločenih sejah. Seja zbora narodov pa je bila že čez nekaj časa prekinjena. Ta zbor je najprej obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ZIS. Za besedo je zaprosil poslanec Mustafa Aski ter v imenu delegacije SAP Kosovo predlagal posebno dopolnilo, po katerem naj bi v ZIS dodatno sprejeli še po enega člana iz pokrajin, tako da pokrajini ne bi bili zastopani v ZIS samo z dvema, temveč s tremi, socialistične republike pa s štirimi člani.

Na govorniški oder je stopil predstavnik ZIS dr. Anton Vratuša ter dejal, da bi sejo zbora narodov začasno prekinili, ker bi bilo dobro, da bi svoje mnenje o tem kosovskem dopolnilnem predlogu povedal ZIS. Prekinitev je bila daljša, kot so pričakovali, ker se o predlogu Kosova posvetujejo še republike.

Popoldne se bo delo zborov nadaljevalo.

ZDRAVKO ILIČ
A. JAVORNIK

Zadnje vesti

Vsa odgovornost ZKJ

V sporočilu s seje predsedstva ZKJ je poudarjeno, da je treba uporabiti zakonske ukrepe proti vsem, ki delujejo proti samoupravni socialistični ureditvi

KARADJORDJEVO, 2. dec. (Tanjug). Na 21. seji predsedstva ZKJ, ki je bila 1. in 2. decembra 1971. leta v Karadjordjevu, so razpravljali o aktualnem idejno-političnem položaju v ZKJ. Uvodni govor je imel predsednik ZKJ tovariš Tito. Predsedstvo je dalo v celoti podporo ocenam in stališčem tovariša Tita in sprejelo njegov govor kot sestavni del sklepov te seje.

Predsedstvo je ugotovilo, da četudi je po 17. seji predsedstva prišlo do okrepljene idejnopolitične aktivnosti Zveze komunistov in uresničevanja pomembnih rezultatov, se v zadnjem času zaostrujejo določeni politični problemi, protisamoupravne in protisocialistične sile pa krepijo pritisk na našo socialistično družbo.

Pritisk teh sil je po eni strani tudi posledica pomembnih idejno-političnih kolebanj v ZKJ, ki spremljajo pojave voditeljstva, frakcionaštva, prodori tujih idejnopolitičnih pojmovanj v ZKJ in nebudnosti proti nosilcem nacionalizma in vseh nasprotnikov samoupravljanja. Odtod tudi dileme o sposobnosti ZKJ, da izraža interese delavskega razreda in naroda in tendence, da bi Zvezo komunistov, Socialistično zvezo in druge družbeno-politične organizacije zamenjala tako imenovana gibanja, kar je vneslo zmedo v vrste Zveze komunistov.

Na seji so ugotovili, da se šovinizem vedno bolj bohoti in predstavlja predhodnico ter podlago za zbiranje protikomunističnih in protisamoupravnih, še posebno birokratsko-tehnokratskih sil.

S tem, da je podprlo ocene političnega položaja v SR Hrvatski in o aktivnosti Zveze komunistov Hrvatske, ki jih je na seji dal tovariš Tito, predsedstvo poudarja polno zaupanje v Zvezo komunistov Hrvatske in njegov centralni komite, da bo obvladalo obstoječe težave, kolebanja in določena odstopanja, kar zadeva ideološke in politične akcije proti nacionalizmu raznih barv in protisamoupravnih ideoloških in političnih tendenc, ki se prekrivajo z nazionalizmom. Edino z uspešnim idejno-političnim bojem in s polno aktivnostjo in odgovornostjo komunistov in vodstva Zveze komunistov Hrvatske je možno uspešno premagti težave.

Hkrati so poudarili tudi polno odgovornost vseh komunistov Jugoslavije in v prvi vrsti centralnih komitejev republik in pokrajinskih komitejev, da vsak v svoji sredini začne z odločno idejnopolitično akcijo proti antisocialističnim pojavom za nadaljnji razvoj samoupravljanja, krepitev vloge delavskega razreda, krepitev bratstva in enotnosti narodov in narodnosti in enotnosti v Zvezi komunistov Jugoslavije.

Predsedstvo opozarja na odgovornost komunistov, ki delajo v organih oblasti, naj brez kolebanja izvajajo ustavne predpise in sprejemajo zakonske ukrepe proti vsem posameznikom in skupinam, ki delujejo proti svobodi, enakopravnosti, bratstvu in enotnosti narodov in narodnosti ter samoupravni socialistični ureditvi. Hkrati opozarja predsedstvo na nevarnost pred kolebanjem v boju s sovražnimi silami in anarho-liberalističnimi tendencami v Zvezi komunistov.

Predsedstvo ZKJ poudarja svojo odgovornost in odgovornost centralnih komitejev Zveze komunistov republik in pokrajinskih komitejev pri ustvarjanju ugodnejših političnih pogojev za funkcioniranje z ustavo določenih demokratičnih institucij družbe in sistema dogovarjanja za hitrejše reševanje sistemskih in drugih odprtih vprašanj razvoja družbe za premagovanje počasnosti pri reševanju ekonomskih problemov kot tudi v doslednejšem izvajanju programa in sprejete politike Zveze komunistov. Sklenili so, da bodo temeljna stališča razprave na tej seji služila za priprave na II. konferenco ZKJ.

Najbolj žgoč problem

Od rešitve problema kompenzacij tudi odvisen razvoj kmetijstva

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Stabilnost gospodarjenja v kmetijstvu je odvisna od tega, koliko bomo lahko umirili gospodarske tokove naspioh, je v svojem poročilu na današnji skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora zvezne skupščine rekel Boško Dimitrijević, član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo. Eno od skoraj najbolj žgočih vprašanj, od katerih je v marsičem odvisen nadaljnji razvoj kmetijstva in njegov gospodarski položaj, pa se nanaša na kompenzacije. Ker je rešitev tega vprašanja odvisna zlasti od dogovora med republikami in pokrajinama, bi tudi skupščina morala prispevati k temu, da bi čim hitreje našli ustrezne rešitve za kompenzacije v kmetijstvu, se pravi, da bi skupščina morala pospešiti sklenitev medrepubliških dogovorov.

Ne vsega z zveznim zakonom

Ta bo urejal le vse, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Poročilo o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja je imel predsednik medodborne komisije za izpopolnitev novega pokojninskega sistema Iko Mirković. Zvezni zakon ne bo urejal celotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, temveč samo tisto, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem in z njimi izenačenim osebam, ne pa vsem delovnim ljudem. Z drugimi besedami: pokojninsko zavarovanje državljanov, ki se ukvarjajo s samostojnimi dejavnostmi, bo v pristojnosti republik in pokrajin. V novem sistemu bi po Mirkoviću morali poiskati takšne rešitve, s katerimi bi zmanjšali razločke v pokojninah, saj le-te danes očitno niso v skladu z načelom o delitvi po delu.

V planu več o varstvu

Zvezni zakon o zavarovanju bi lahko bil sprejet še do aprila 1972

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Na današnji ločeni seji socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine so poslanci potrdili predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Torej lahko upravičeno pričakujemo, da bo novi zvezni zakon sprejet do 31. marca 1972, kakor je bilo določeno.

O osnutku družbenega načrta za razvoj naše države do leta 1975, o čemer so poslanci danes tudi razpravljali, pa zadnja beseda še ni bila izrečena. Poslanci so se dogovorili, da se bo to zgodilo na naslednji seji, to je 16. decembra. Izrazili pa so nezadovoljstvo s tem, da v sedanjem osnutku družbenega načrta niso določene poglavitne smernice za nadaljnji razvoj zdravstva ter borčevskega in invalidskega varstva.

Še naprej — pot reforme

Dr. B. Jović: »Iz kulta potrošnje bo treba preiti na kult stabilnosti!«

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug). Na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je o osnutku družbenega načrta Jugoslavije do leta 1975 poročal član ZIS in generalni direktor zveznega zavoda za družbeno načrtovanje dr. Borisav Jović.

Politika, ki je začrtana v osnutku družbenega načrta, je dejal Jović, pomeni nadaljnjo gospodarsko in družbeno reformo. Poudarjeni sta predvsem dve poglavitni vprašanji:

1. sprejeti je treba vse ukrepe, ki so potrebni za uravnovešenje ponudbe in povpraševanja na domačem trgu, za umiritev cen in za ugodnejše stike v plačilni bilanci s tujino;

2. investicijsko politiko usmeriti k spremembi gospodarske strukture. Ta naj bi zagotovila dovolj energije, surovin in reprodukcijskega materiala, da bi omogočili neoviran proces družbene reprodukcije in bolj uravnovešena razmerja v plačilni bilanci s tujino.

Iz kulta potrošnje bi po Jovićevih besedah morali ustvariti temelj za prehod na kult stabilnosti in varčevanja, zbiranja rezerv, boja za kakovost in trg, za ustvarjanje dohodka.

Sneg porušil streho

DELNICE, 2. dec. (Tanjug). Dve delavki sta izgubili življenje, dve pa sta hudo ranjeni, ko se je pod težo metra visokega ledenega snega zrušila enonadstropna mizarska delavnica v Lučicah pri Delnicah.

Razprava na UK še ni končana

LJUBLJANA, 2. dec. — Zanocojšnjo, 24. razširjeno sejo komiteja univerzitetne konference ZKS sta bili predvideni dve točki: odprta vprašanja ZK na univerzi in priprave na volilno konferenco ter informacija o dogodkih na Hrvatskem in delovanje Toneta Remca. Vendar so udeleženci seje porabili več kot dve uri samo za razpravo, ali predstavlja članek Jaše Zlobca pod naslovom »Dovolj nam je«, objavljen v 4. številki »Tribune« ter organizacija »Gibanja 13. novembra« frakcionaštvo ali ne.

Ko so sklenili, da bo volilna konferenca na univerzi 23. decembra, so soglasno preložili obravnavanje druge točke na prihodnji teden, ker udeleženci niso še dobili v roke vsega avtentičnega gradiva o tem. Tone Remc pa je obvestil prisotne, da socialistična zveza občine Ljubljana—Center pripravlja njegov odpoklic kot republiškega poslanca, medtem ko medobčinski komite ZKS za Ljubljano zahteva njegovo izključitev iz zveze komunistov.

Ob koncu so tudi pripravili odgovor na pismo komiteja občinske konference ZKS Ljubljana-Vič Rudnik, v katerem je zahteva, naj CK ZKS obravnava delo komunistov na univerzi in še posebej delo univerzitetnega komiteja ZKS. Žal pa se sekretar komiteja obK ZKS Vič-Rudnik Janez Čemažar, kljub vabilu, sestanka ni udeležil, komunisti na univerzi pa bi se radi tudi direktno pogovorili o kritikah njihovega dela, ki prihaja s terena.

D. Z.

Manjši izvoz tekstila

Letos v prvih devetih mesecih za 30 milijonov dinarjev manjši izvoz

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Letošnji izvoz tekstilne industrije ni posebno zadovoljiv, čeprav je tekstilna industrija po vrednosti izvoza med prvimi industrijskimi panogami. Izvozila je namreč za okrog milijardo 730 milijonov dinarjev blaga, kar je za okrog 30 milijonov manj kot v prvih devetih mesecih lanskega leta. Med drugim se je zmanjšal izvoz konfekcije, zlasti na tržišče EGS.

Do kod seže roka pravice

Poslanci: Zakaj se zatika? - Kakšna je pravica predsedstva skupščine?

LJUBLJANA, 2. dec. »Ali naj seže roka pravice zares do kraja, ali pa povejmo, da to ne velja,« je dejal eden izmed poslancev na današnji skupni seji odborov gospodarskega zbora slovenske skupščine za finance in družbeno-ekonomske odnose, ko so obravnavali poročilo komisije za družbeno nadzorstvo in osnutek stališč, kaj je treba ukreniti na tem področju.

Poslanci so domala soglasno ocenili, da je poročilo komisije preveč načelno, osnutek stališč glede družbenega nadzorstva pa premalo ostro zasnovan; izrečena je bila pripomba, da z besedico »naj« ne bomo prišli daleč in da jo je treba nadomestiti z odločnim »moramo«.

V razpravi so menili, da je družbeno nadzorstvo okrnjeno v svoji funkciji, ker občinske komisije ne dobijo dovolj podpore v svojih skupščinah, kakor hitro se lotijo konkretnih, otipljivih zadev.

Poslanci so vprašali kar naravnost, zakaj ni bil noben organ republiške skupščine obveščen na primer o velikih prekoračitvah stroškov pri gradnji ljubljanskega kliničnega centra, zakaj je prišlo do teh stroškov in odkod je prišel denar, da so jih pokrili. Zanimalo jih je tudi, kaj je z obravnavo primerov, ko so bila draga družbena stanovanja in celo hiše zelo poceni prodane posameznikom, ali ko so nekateri ljudje dobili velike kredite za stanovanja pod ugodnimi pogoji.

Glede na kritiko poslancev, da je poročilo komisije za družbeno nadzorstvo preveč načelno, je bilo pojasnjeno, da je ta komisija obravnavala tudi konkretne ekscese in sestavila o tem posamezna poročila, ki jih je dobilo predsedstvo skupščine, (nekatera, ne vseh) pa tudi poslanci republiškega zbora. Udeleženci današnje seje obeh odborov so izrazili svoje nezadovoljstvo, ker teh poročil niso dobili tudi poslanci gospodarskega zbora, in so se vprašali, ali ima predsedstvo republiške skupščine pravico, da tehta, ali je nekaj primerno za poslance in za slovensko javnost, ali pa ni primerno.

Odbora sta soglašala, da je treba poročilo komisije in osnutek omenjenih stališč dopolniti in konkretizirati, preden bosta predložena v obravnavo republiškemu in enotnemu zboru.

MARKO JAKŠE

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik) Jak Koprivc (odgovorni urednik), Ante Mahkota (pomočnik glavnega urednika) Vlado Jarc (notranja politika in gospodarstvo) Miran Šuštar (zunanja politika), Tit Vidmar (kultura), Miro Zakrajšek, Anton Rupnik, Jože Šircelj (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Vojko Černelč (centralna redakcija), Jaka Štular (nedeljska izdaja »Dela«), France Vrečar (sobotna priloga), Bogo Sajovic (Pisani petek).

Ukrepi pred programom

Akcijskega programa ne kaže sestaviti prenagljeno, toda do januarja

LJUBLJANA, 2. dec. Sekretariat CK ZKS je na današnji seji razpravljal zlasti o oblikovanju akcijskega programa za izvajanje stališč 3. seje konference ZKS o socialnem razlikovanju.

Razpravljalci so soglašali, da akcijskega programa ne smejo sestaviti prenagljeno, toda kljub temu naj bi bil pripravljen za razpravo na seji CK v januarju. To pa ne pomeni, da bi zaradi preudarnega oblikovanja akcijskega programa lahko čakali z ukrepi, ki jih je mogoče izvesti takoj. Skratka, dolgoročnost nalog ne sme preprečiti takojšnjih sprememb, ki bi ublažile razlike v družbi, kjer je to le mogoče.

Zategadelj bo sekretariat tudi v prihodnjih dneh sklical komuniste, ki delujejo v aktivih raznih republiških ustanov, zatem pa še predstavnike občinskih vodstev ZK in nekaterih večjih delovnih organizacij. Z njimi se bo dogovarjal o oblikovanju akcijskega programa CK ter o akcijskih programih republiških ustanov in občinskih organizacij.

Kaj naj bo v akcijskih programih, določajo stališča in sklepi 3. seje konference ZKS; kdo, kako, v kakšnem obsegu in do kdaj naj bi bil nosilec in uresničevalec posameznih nalog za odpravljanje razlik v slovenski družbi, pa bi se dogovorili na bližnjih posvetih. Ob tem gre še zlasti za to, da bi razgibali vso slovensko javnost, saj so razprave na seji konference dokazale, da zadevajo naštevani problemi ves slovenski prostor.

Člani sekretariata so zatem razpravljali še o sklepu 3. seje konference ZKS, ki narača, da se konstituirajo nove mestne konference ZKS Ljubljana uredi v skladu s statutom ZKS. Zato so sklenili, da predlagajo v skladu s 15. členom statuta ZKS komiteju mestne konfrence, naj skliče sejo mestne konference ZKS Ljubljana, na kateri bi razpisali in se dogovorili za način volitev nove mestne konference ZKS v Ljubljani.

Sekretariat je nato še sklenil, da bo 24. seja CK ZKS, na kateri bodo razpravljali o sklepih v zvezi s samoupravljanjem, splošnem ljudskem odporu in nekaterih drugih zadevah, sredi decembra.

BERT SAVODNIK

„Potrebna je stabilnost“

Seja hrvaške vlade o razvoju do leta 1975 - Podaljšan rok za spremembe

ZAGREB, 2. dec. Dinamična rast gospodarstva v bolj stabilnih pogojih, ki bodo posebej omogočili stalno rast življenjskega standarda, bolj intenzivno zaposlovanje (3 odst. povprečno povečanje na leto) ter širše vključevanje v mednarodne gospodarske tokove — to so osnovni cilji in naloge — kakor so opozorili na današnji seji hrvaške vlade — družbenoekonomskega razvoja SR Hrvaške do 1975. leta.

Gradivo, o katerem so razpravljali danes in ki naj bi bilo osnova za izoblikovanje predloga družbenega plana razvoja SRH za obdobje 1971-75, med drugim ocenjuje, da naj bi se družbeni proizvod povečaval za 7 do 8 % na leto, družbeno gospodarstvo v tem okviru pa za 8 do 9 odstotkov.

Na dnevnem redu vladine seje je bil med drugim še zakonski predlog o spremembah zakona o samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih o razporejanju dohodka in razdelitvi sredstev za osebne dohodke. Predvideno je, da naj bi podaljšali rok za sklenitev splošnega družbenega dogovora med hrvaškimi sindikati, gospodarsko zbornico in vlado do konca leta, v tem času pa naj bi bila opravljena tudi javna razprava. Rok za sklenitev samoupravnih sporazumov naj bi bil podaljšan do junija 1972. leta.

M. K.

Sekretariat za stike s tujino?

Skrbel naj bi za usklajenost akcij in koordinacijo z vsemi republikami

LJUBLJANA, 2. dec. Iz sekretariata za informacije smo prejeli: Komisija IS za kulturne stike s tujino se je pod predsedstvom dr. Vladimirja Bračiča danes sestala na svoji zadnji seji, kajti z novim letom naj bi skrb za mednarodno sodelovanje na tem področju prevzele Kulturna skupnost Slovenije, Republiška izobraževalna skupnost ter Raziskovalna skupnost SRS.

Kljub temu, da so po novih zveznih ustavnih amandmajih republike prevzele izključno odgovornost za nadaljnji razvoj mednarodnih kulturnih in znanstvenih stikov in je bila ustrezna zvezna komisija že ukinjena, so vendarle člani slovenske komisije za kulturne stike s tujino menili, da ne bi kazalo ohranjati te komisije, pač pa storiti vse potrebno, da bi se njene dolžnosti porazdelile na nove samoupravne skupnosti. Medtem so že v teku dogovori z vodstvi omenjenih samoupravnih skupnosti, tako da bi z novim finančnim letom skupnosti že lahko sprejele še te obveznosti. Da pa bi tudi v novo nastali situaciji dosegli usklajenost akcij posameznih akterjev v inozemstvu, kakor tudi potrebno koordinacijo z ostalimi republikami, so se člani komisije zavzeli, da bi to funkcijo prevzel novi sekretariat za mednarodne stike, o čigar ustanovitvi tačas razmišljamo.

IS o pripravah za uresničevanje dopolnil

LJUBLJANA, 2. dec. — Izsekretariata IS za informacije smo prejeli: Izvršni svet je pod predsedstvom inž. Toneta Tribušona razpravljal o besedilu predloga amandmajev k ustavi SR Slovenije, o osnutku ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev ter o orientacijskem načrtu za bodočo republiško zakonodajo. Izvršni svet je posvetil vso pozornost pripravam za pravočasno uresničevanje ustavnih amandmajev in sklenil predložiti orientacijski načrt za bodočo republiško zakonodajo skupščini SR Slovenije.

Sprejet zakonski predlog

Predstavnik delegacije Kosova odstopil od predlaganega amandmaja

BEOGRAD, 2. dec. — V popoldanskem nadaljevanju seje zbora narodov je predstavnik ZIS dr. Anton Vratuša sporočil stališče ZIS glede dopolnila delegacije Kosova v zvezi s predlogom zakona o ZIS. Poudaril je, da ne bi mogli imenovati nekaterih zveznih sekretarjev, če ta zakon ne bi bil sprejet. Zato prosi ZIS skupščino, da sprejme zakon kot je bil predlagan, hkrati pa poziva delegacijo Kosova, da odstopi od amandmaja. ZIS pa bo takoj začel posvetovanja z republikami in pokrajinami, da bi našli sporazumno rešitev za zahtevo, ki jo je postavila delegacija Kosova. Predstavnik delegacije Kosova je nato glede na obljubo, ki jo je izrekel predstavnik ZIS, od amandmaja odstopil, zbor pa je sprejel zakonski predlog.

Zatem se je začela razprava o osnutku družbenega plana razvoja. Darinka Puškarić je v imenu delegacije SR Hrvatske poudarila zahteve te republike, ki bi morale biti bresničene v predlogu plana. Plan bi nujno moral vsebovati vse bistvene sistemske rešitve. Poudarila je tudi, da za SR Hrvatsko niso sprejemljive zahteve za povečano pomoč nerazvitim.

V imenu delegacije SR Slovenije je Zoran Polič poudaril, da bi po njegovem mnenju moral biti plan predvsem program stabilizacije in hkrati odločen kažipot v konvertibilnost. Nadalje bi moral biti usmerjen tudi v nadaljnje vse širše osvobajanje samoupravnega mehanizma in s tem v dejansko uresničevanje vloge neposrednih proizvajalcev v našem sistemu. Razprava se nadaljuje.

A. J.

Oglašujte v dnevniku
DELO

ISKRA
ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO LJUBLJANA
v Združenem podjetju ISKRA Kranj

razpisuje
naslednja vodilna delovna mesta:

1. POMOČNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA za gospodarsko področje
2. DIREKTORJA razvojnega sektorja za brezžične zveze
3. DIREKTORJA razvojnega sektorja za avtomatizacijo v energetiki
4. DIREKTORJA razvojnega sektorja za elemente za elektroniko
5. DIREKTORJA centra za poslovne informacije

POGOJI:
pod 1.: visokošolska izobrazba ekonomske stroke in deset let delovnih izkušenj v strokovnem delu, od tega pet let na vodilnih delovnih mestih s tega področja;
pod 2. in 3.: visokošolska izobrazba elektrotehniške stroke in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje zadevnega sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 4.: visokošolska izobrazba elektrotehniške ali naravoslovno-tehnološke stroke ustrezne smeri (kemija, fizika) in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 5.: visokošolska izobrazba ekonomske, organizacijske ali ustrezne tehniške stroke in osem let delovnih izkušenj s področja planiranja in evidenc, analiz poslovanja ter organizacije dela, od tega najmanj tri leta na vodstvenih delovnih mestih.

Poleg zgoraj navedenih pogojev in pogojev, ki jih morajo kandidati izpolnjevati po splošnih predpisih, morajo imeti tudi poslovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti, ki jih dokažejo z referencami o rezultatih svojega dosedanjega dela.

Rok za prijavo poteče 21. decembra 1971.

Kandidate prosimo, da pošljejo svoje pismene ponudbe z osebnimi podatki ter dokazili o izobrazbi in dosedanjem delu na naslov: ISKRA — ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO, Ljubljana, Tržaška c. 2 — za razpisno komisijo ZZA.

10901

Zamrznjenje cen je komaj zasilni izhod

Najpogostnejše vprašanje ob nedavnem ukrepu ZIS, da bodo vse cene zamrznjene do konca februarja, je ali bomo ta čas sistem res uredili

Nepričakovani odlok ZIS o zamrznjenju vseh cen na ravni z dne 26. novembra, ki naj bi ostal v veljavi najdlje do konca februarja prihodnjega leta, je sprožil — kot je bilo pričakovati — zelo različne odmeve. Odlok je ZIS sprejel zato, da bi »onemogočil nadaljnje divjanje cen in življenjskih stroškov ter omogočil, da bodo ukrepi, ki jih bo pripravil v tem času, resnično zaživeli.« Gre za že večkrat napovedane ukrepe, po katerih se bodo cene oblikovale na podlagi »ponudbe in povpraševanja«. Komentarji so — rekli smo — različni. Od brezrezervne podpore odloka, do mnenj, da je odlok preuranjen, pomalo pretehtan in sploh slab. Med upravičene pripombe sodijo, po našem mnenju, še zahteve: po najtehtnejši argumentaciji za tak ukrep, takojšnjih spremljajočih ukrepih, ki naj v kali onemogočijo špekulacije in deformacije, in po programu, kako bomo od začasno zamrznjenih cen prišli do obljubljenih sistemskih ukrepov. Zbrali smo nekaj mnenj direktorjev delovnih organizacij in vidnih predstavnikov gospodarskega in družbenega življenja v naši republiki.

Sekretar za gospodarstvo: »Pridite jutri«

ANDREJ LEVIČNIK, republiški sekretar za gospodarstvo: »Razumite, da ne morem danes dati nobene izjave. Jutri, da. Potem ko se vrneta iz Beograda inž. Zupan in republiški inšpektor za gospodarstvo Butina, ko bodo stališča ZIS bolj jasna. Zdaj je kopica stvari še silno nejasnih.«

Sindikati: »Edino sprejemljiva odločitev«

JOŽE MAROLT, tajnik republiškega sveta ZSS (predsednik Tone Kropušek je odsoten — v Beogradu): »Povedal bom svoje mnenje, saj sindikat o tem ni razpravljal. Vseskozi smo bili nestrpni do neobvladovanega divjanja cen, kar se je odražalo na poslabšanju standarda ljudi z nizkimi osebnimi dohodki. Vseskozi smo tudi opozarjali, da je treba stvari urejati sistemsko in ne stihijsko. Nobena zamrznitev seveda ni ugodna. Spremlja jo vrsta negotovosti. Kljub temu menim, da je takšna odločitev v sedanji situaciji edino sprejemljiva. Zlasti še zato, ker je tu rok treh mesecev za sistemsko ureditev politike cen. Delim dvom, da je sicer razmeroma dolg rok treh mesecev najbrž prekratek, da bi ZIS uresničil vse, kar obljublja. Zamrznitev cen je sicer sprejemljiva za politiko sindikatov, saj smo ob samoupravnih dogovorih o delitvi dohodka venomer poudarjali, da sta le delo in produktivnost stvarni merili za oblikovanje dohodka, nikakor pa ne brezglavo divjanje cen.«

Gospodarska zbornica: »Tudi teoretično zgrešen ukrep«

LEOPOLD KRESE, predsednik Gospodarske zbornice SRS: »Vprašanje, ki ste ga zastavili, je zame dobrodošla priložnost, da »odmrznem« svoje stališče: Ugotavljam dejstvo, da se doslej še noben podoben ukrep pri nas ni obnesel. Tudi nedavna, zdaj že predzadnja zamrznitev cen, ni rodila nobenega pozitivnega rezultata v tem smislu, da bi omejila potrošnjo, stabilizirala tržišče; kar je najslabše: prav nič ni doprinesla k dograditvi in ureditvi našega gospodarskega sistema, kar je bilo pravzaprav navedeno kot utemeljitev tega ukrepa. Da je tak ukrep tudi teoretično zgrešen, najbolje dokazuje to, da so se v času zamrznjenih cen še naprej krepili pritiski na proizvodne stroške.

Pred temi pritiski je moral popuščati tudi ZIS sam, ki je v nekaterih primerih odobril odmrznitev posameznih cen, oziroma prepustil to odmrznitev kartelnemu dogovarjanju gospodarskih grupacij. Cene so v času te »zamrznitve« narasle za 17 odstotkov, do konca leta pa napovedujejo celo 20 odstotkov. Dvomim, da bo tudi ta zadnji ukrep mogoče vzdržati, še manj pa v uspeh, v kolikor ne bodo v kratkem rešili perečih sistemskih problemov (devizni sistem, stimulacija izvoza, poravnava dolgov gospodarstvu itd.). Očitno je torej, da se tržnega gospodarstva s takimi ukrepi ne da sanirati. Postopek bi moral biti ravno nasproten, namreč pretirano potrošnjo in naraščanje proizvodnih stroškov je moč zavreti samo z doslednim ekonomskim formiranjem cen ter istočasno restriktivno politiko osebnih dohodkov, posredno s tem pa tudi restriktivno politiko splošne potrošnje, saj je znano, da se velik del splošne potrošnje financira iz davkov, ki nastajajo na podlagi osebnega dohodka. Če je že upravičena kakšna zamrznitev, potem bi bila upravičena samo zamrznitev osebnih dohodkov. Socialno politiko bi morala družba reševati s smotrnimi socialnimi ukrepi, na primer z diferencirano politiko otroških dodatkov, davčno politiko, subvencioniranjem določenih kategorij stanarin itd.

Zamrznitev osebnih dohodkov, oziroma zajezitev osebne porabe, bi poleg tega ugodno vplivala na gibanje izvoza. Ker ste mi že dali možnost javno povedati svoje stališče o tekoči ekonomski politiki, želim poudariti, da je drugi skrajno potrebni ukrep ureditev ugodnejših pogojev izvoza, povečanje retencije in svobodno kroženje deviz prek organiziranega bančnega trga. Ta ukrep ne trpi nobenega odlašanja več.

Tomos: »Zamrznila tudi naša zahteva«

ING. HENRIK SPICKA, namestnik direktorja Tomosa Koper: »Z zamrznitvijo nismo zadovoljni, ker nam je na zveznem zavodu za cene že tri mesece ležala zahteva po zvišanju cen. Zavod pa jo je zavlačeval vse do tega ukrepa. Mi smo hoteli zvišati cene zato, ker nam je zunanji partner podražil svoje dobave. Tako bo prizadet dohodek našega podjetja. Kar zadeva zamrznitev, ostaja upravičen sum, da bodo nekateri našli kanale, po katerih bodo obšli ukrep ZIS.«

Tehnika: »Pozdravljamo ukrep«

MARKO SKERL, GP »Tehnika«: »Menimo, da bi se morale cene dejansko stabilizirati. Pozdravljamo ta ukrep, ker smo pač potrošniki nogih artiklov, torej gradbenega materiala in storitev, katerih cene nenehno naraščajo. Mi pa smo potem nasproti kupcem neprestano v »navzkrižnem ognju, ker moramo svoje kalkulacije stalno spreminjati. Če bi bilo to njihanje cen v mejah med 3 do 5 odstotkov, bi lahko fiksirali cene za naprej. V zadnjih dveh letih pa so se cene gradbenega materiala in storitev povečevale od 10 do 20 odstotkov. Mislimo tudi, da bi morali pred zamrznitvijo nekatere cene najprej uskladiti z realnimi vrednostmi. Določene stvari niso v pravih razmerjih. Ker imamo slabe izkušnje z dosedanjimi tovrstnimi ukrepi, bi bilo ob tej zamrznitvi najvažneje, da bo imela vlada takšno moč in takšen aparat, da bo svoje sklepe res sposobna tudi izpeljati«.

Ljubljanske mlekarne: »Uskladimo cene«

JANEZ PEROVŠEK, direktor »Ljubljanskih mlekarn«: »Za odkupne cene mleka in maloprodajne cene mleka in mlečnih izdelkov smo skupaj z republiško gospodarsko zbornico, republiškim sekretariatom za gospodarstvo in jugoslovanskim mlekarskim združenjem (Mlekosim) pripravljali nov sistem, ki naj bi začel veljati 1. januarja 1972. Zdaj pa bo verjetno lahko stopil v veljavo šele s prvim marcem. Vprašanje premij za mleko ni vezano na zamrznitev cen in se seveda lahko rešuje takoj. Zelo bi bilo koristno, če bi ta ukrep izkoristili za določitev ustreznih razmerij med posameznimi cenami proizvodov.«

Mura: »Tolikokrat smo že poskusili«

VILI HAKL, direktor »Mure«: »Tolikokrat smo že poskusili, a ni bilo pravih rezultatov. Tudi tokrat skeptično gledamo na ta ukrep. Podobno kot zdaj smo tudi lani zamrznili cene, pa so kljub temu šle gor. Smatram še, da se ne moremo izogniti dvigu cen in inflaciji, ki je na svetovnem tržišču. Dvomim, da bi v teh treh mesecih rešili vsa sistemska vprašanja. Slej ko prej bo verjetno spet prišlo do dviga cen. Posebno še, če se bodo uredili problemi v svetovnem monetarnem skladu. Cene se bodo morale zagotovo dvigniti, če bodo revalvirali nekatere zahodne valute: marko, liro in šiling. Na teh področjih namreč kupujemo največ reprodukcijskega materiala. Kljub temu pesimizmu, pa v gospodarstvu še trdno upamo, da bomo enkrat vseeno rešili naša sistemska vprašanja.«

Slovenijales: »Kratkotrajni ukrep«

ANTON PETKOVŠEK, direktor »Slovenijales«: »Smatram, da je iz socialnega stališča ZIS pravilno ukrepal. Če pa imamo v mislih borbo proti nelikvidnosti in ureditev gospodarskih razmer v SFRJ, potem je to le kratkotrajni ukrep, ki ne prinaša rešitve osnovnih gospodarskih problemov.«

Planika: »Dobrodošla zamrznitev«

MILICA OZBIČ, direktorica »Planike« Kranj: »Zamrznitev cen nas ni preveč prizadela, ker v glavnem naše izdelke izvažamo. Prav v teh mesecih gre pretežni del naših čevljev v izvoz. Po drugi strani pa nam je začasna zamrznitev dobrodošla, ker je začasno ustavila nenehno naraščanje cen reprodukcijskega materiala in rast ostalih stroškov.«

Emona: »Nasprotni učinki«

FRANC NEBEČ, direktor »Emone« Ljubljana: »Običajno se vsak novi predsednik vlade posluži zamrznitve cen, ker v tem vidi rešitev stabilizacije gospodarstva. Mislim, da to ni način, s katerim bi stabilizirali gospodarstvo. V gospodarstvu bomo s tem povzročili celo vrsto ekscesov. Konkretno bomo v proizvodnji mleka, živine in mesa ter sličnih proizvodov, ki so pomembni za naš trg, dosegli nasprotne učinke; se pravi stagnacijo proizvodnje, oziroma osiromašenje trga. Sicer pa sem prepričan, da bomo po spoznanju, da tak na čin nikamor ne vodi, začeli reševati problem odmrznitve cen in normalizacije trga; ponekod pravočasno, drugod prepozno.«

Meblo: Bodo spet luknje v ledu?«

ANTON SLAPERNIK, direktor »Meblo« N. Gorica: »Čudno je, da zamrzujemo cene, ko pa smo jih že zamrznili pred enim letom. Kaže, da je pač večina naša luknje v ledu, saj so cene narasle mnogo bolj kot prejšnja leta. Pri vsem tem pa so se povečala nesorazmerja med posameznimi podjetji; saj proizvajalci čevljev, konfekcije in drugi, ki menjajo izdelke med letom, niso imeli zamrznjenih cen. Tisti, ki so se o cenah dogovarjali, pa so se ponavadi dogovorili za višje cene, kot je bilo potrebno. Prepričan sem, da bi bilo naraščanje cen mnogo manjše v letošnjem letu, če bi bile cene sproščene. Menim, da je sama zamrznitev, brez drugih ukrepov, ki bi morali pripeljati do pogojev oblikovanja cen na trgu, neučinkovita.«

BORIS DOLNIČAR
ALBINA PODBEVŠEK
IVAN VIDIC

BREGAR:

— No, pa končno ni nobene luknje več na naši cesti!

Kdo ni izpolnil svojih dolžnosti

Poslanec Bučer: »Pogovor o kmetijstvu se v zvezni skupščini začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne!«

BEOGRAD, 2. dec. Na ločeni seji gospodarskega zbora je bilo na vrsti več zanimivih poslanskih vprašanj in odgovorov. Nato so sprejeli osnutek zakona o spremembah v zakonu o družbenem načrtovanju ter začeli obširno razpravo o gospodarskem položaju kmetijstva. Razpravo o predlogu zakona za spremembo zakona o ZIS so odložili tudi v gospodarskem zboru, ker je poslanec Bairam Bitiq s Kosova zahteval, naj bi v ZIS prišel tudi še po en član iz pokrajin.

Zvezni sekretar za zunanjo trgovino Hadžić je odgovoril na vprašanje poslanca Viktorja Klanjščka iz Kopra, ki se je nanašalo na položaj opekarn in nekaterih drugih proizvajalcev gradbenega materiala. Hadžić je v odgovoru navedel predloge sveta za gradbeništvo pri zvezni gospodarski zbornici, po katerih naj bi se carine na uvoz izdelkov iz gline (keramične ploščice ipd.) močno povečale. Poslanec Klanjšček s takšnim pojasnilom ni bil zadovoljen. Poudaril je, da se njegovo vprašanje ni nanašalo na predloge za povečanje carin, ker se z zvišavanjem carin in cen za stanovanjsko gradnjo ne strinja, temveč bi bilo po njegovem mnenju treba podpreti in spodbuditi izdelovanje opeke in vsega drugega gradbenega materiala v naši državi.

Poslanec Dalibor Kovačević iz Zagreba je imel z zveznim sekretarjem Hadžićem daljši dvogovor. Na vprašanje, kaj je doslej naredila medresorna skupina za zunanjetrgovinski in devizni režim (kar bi bilo treba čimprej urediti, ker »srednjeročni načrt brez sistemskih rešitev ne bo sprejet«), je Muhamed Hadžić rekel, da je medresorna skupina svoje delo končala pravočasno, to je do 10. novembra, ter ZIS izročila predlog svojih rešitev. V interesu ZIS je, da bi to zadevo uredili v prvem četrtletju 1972. Kovačević s tem odgovorom ni bil zadovoljen. Nato mu je Hadžić rekel, da medresorna skupina ni začela delati pri nič, temveč si je pomagala s stališči skupščinske komisije za devizni režim, »ki je opravila izredno veliko delo«. Gospodarski zbor je nazadnje ZIS pozval, naj sistemske rešitve čimprej sprejme.

Potem se je začela debata o kmetijstvu. Več poslancev iz Vojvodine in drugih kmetijskih območij je na dolgo in široko kritiziralo, da imamo preveč neobdelane zemlje in drugih neizkoriščenih zmogljivosti v kmetijstvu, pri tem pa kmetijske pridelke uvažamo. Poslanec Jože Bučer iz Celja je izrazil nezadovoljstvo nad tem, da se pogovor o kmetijstvu začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne (bodisi iz objektivnih ali drugih razlogov). Rekel je, da so domače cene za koruzo večje od svetovnih ter da tako draga živinska krma terja dodatna sredstva pri izvozu mesa. Slabo je, je dejal Bučer, ad naši kmetje krmijo živino z uvoženimi koncentrati, namesto da bi sami pridelovali več krme. Nato je Bučar med drugim podrobno primerjal donose v družbenem in zasebnem sektorju. Poslanci so zahtevali, naj ZIS predlaga ukrepe še ta mesec.

ZDRAVKO ILIC

Hrvaški delavci uhajajo

V začetku leta je odšlo 31 odst. več delavcev na delo v tujino

ZAGREB, 2. dec. — V letošnjem prvem tromesečju je odšlo na začasno delo v tujino 13 odstotkov manj delavcev iz vse Jugoslavije, iz Hrvatskepa 31 odstotkov več. Zaskrbljuje de stvo, da se je število odhajajočih kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev povečalo za 51 odstotkov, zaradi česar se je doma precej poslabšala kvalifikacijska struktura. Na to so opozorili na današnji skupni seji koordinacijskega odbora za zunanje migracije in probleme zaposlovanja naših občanov v tujini pri republiški konferenci SZDL Hrvatske in izvršnega odbora te organizacije.

MARJAN KUNEJ

Inšpektorji posredujejo

NIS, 2. dec. (Tanjug) — Inšpektorji občinske skupščine Niš so podjetje Niš-ekspres pozvali, naj cene v medmestnem prometu zniža na raven z dne 26. novembra ter v celoti spoštuje sklep ZIS o zamrznitvi vseh cen do konca februarja. Niš-ekspres je cene takoj po objavi omenjenega sklepa ZIS povečal za 12,5 odst., danes pa delajo spet po starih cenah.

Grozi osamitev

Nas bodo železniške in cestne poti iz Srednje Evrope kratkomalo obšle?

Ker naj bi bile zamude mednarodnih potniških vlakov posledica neupravičenih postopkov jugoslovanskih železnic, kot je izjavil predsednik grških železnic upokojeni general Hristopulos, sedaj menda razmišljajo, da bi grške železniške zveze raje speljali preko Bolgarije, Albanije ali Italije.

To je spodbudilo poslanca republiškega zbora slovenske skupščine Ivana Krefta, da je zastavil tudi vprašanje: Ali morda obstajajo znamenja, da bi se zaradi enakih ali podobnih razlogov takih ukrepov (bodisi v železniškem bodisi v cestnem prometu) poslužila kakšna slovenska soseda (Italija, Avstrija, Madžarska)? Odgovoril mu je namestnik republiškega sekretarja za gospodarstvo inž. Ivo Klemenčič.

Izolacija slovenskih železniških poti je vedno bolj nevarna, saj se vse države borijo za tranzitni promet. Konkurenčne poti so predvsem naslednje: Italija—Avstrija preko Trbiža, dasiravno je proga nad Novo Gorico in Jesenicami precej krajša. Italija—Madžarska preko Trbiža in Gradca, čeprav se je seveda nad Ljubljano moč hitreje prepeljati. Tudi Hrvaška vse bolj forsira svoje prometne poti preko Reke proti Madžarski in Avstriji. Namesto da bi se tovorni promet iz Madžarske še močneje odvijal po slovenskih tleh, se pravi skozi Ljubljano v Trst na dalje v druga italijanska mesta, pa se vse bolj pogosto usmerja na Reko.

Podobne tokove je čutiti tudi v cestnem prometu. Nevarnost prometne osame Slovenije je postala še posebej pereča z gradnjo južne avstrijske avtoceste, ki bo speljana od Dunaja mimo Gradca, Celovca, Beljaka, nato čez mejo v Trbiž in naprej v notranjost Italije. Druga »obvoznica« pa bo nastala z dograditvijo avtoceste Maribor—Ptuj—Zagreb, kjer se bodo potem lepo odprle nove cestne povezave z Reko, Splitom ali Beogradom. Tako se lahko zgodi, da bodo srednjeevropski cestno prometni tokovi proti Italiji in Balkanu zaobšli slovensko smer Šentilj — Maribor — Ljubljana — Postojna in potej poti dalje proti Reki oziroma Italiji.

Omenjenim izolacijskim tendencam se lahko izognemo s čimprejšnjo izgradnjo avtoceste Šentilj—Maribor—Ljubljana, z ustreznimi odcepi proti Novi Gorici, Trstu, Kopru in Reki, je dejal inž. Klemenčič.

B. D.

Oglašujte v dnevniku
DELO

Ali se kaj zanimamo za 380 kV daljnovod

Druge republike so že povedale, da bodo sodelovale pri financiranju gradnje daljnovoda, iz Slovenije take izjave Mednarodni banki še nismo dali

Inž. Ivan Lešnik, se je kot zastopnik podjetja Elektrogospodarstvo Maribor udeležil pogovorov s predstavniki Mednarodne banke za obnovo in razvoj glede sofinanciranja gradnje omrežja daljnovodov napetosti 380 KV v Jugoslaviji

V Jugoslaviji bi morali zgraditi po programu do leta 1978 3000 kilometrov daljnovodov 380 kV, 19 transformatorskih postaj z inštaliranimi močjo 13.100 megavoltamperov in dve razdelilni postaji. Za uresničitev tega programa je potrebnih približno 300 milijonov dolarjev. V Sloveniji bi morali po tem programu zgraditi približno 540 kilometrov 380 kV daljnovoda, dve transformatorski postaji in dve razdelilni postaji. Mednarodna banka je pripravljena sofinancirati v dveh fazah, in sicer v prvi fazi od leta 1971 do 1975 ter v drugi fazi od leta 1974 do 77. Slovenija bi od celotnega kredita dobila proporcionalni delež v skupnem projektu, kar znaša 6,6 milijonov dolarjev v prvi fazi.

Misiji Mednarodne banke so prejšnji teden v Beogradu SR Srbija, Bosna in Hercegovina, Makedonija in Črna gora zagotovile, da bodo prevzele svoj delež in da bodo njihove banke dale garancije za del lastne udeležbe. Tudi predstavniki Hrvatske so na pogovorih v Beogradu sporočili, da je v njihovi republiki dosežen sporazum o financiranju in izgradnji celotnega projekta za 380 kilovoltno omrežje. Predstavniki Slovenije misiji Mednarodne banke niso dali izjave, da je projekt sprejet kot prioritetni v republiki, ker kompleksen program še ni bil sprejet po postopku družbenega dogovora. Prav tako banke niso dale garancije za lastno udeležbo oz. se predstavnik banke, ki bi naj dala garancijo za lastno udeležbo, ni udeležil pogovorov.

MARJAN KOS

Delavski akcijski odbori

Slovenska izdaja »Komunista« je že 24. septembra letos objavila uvodnik z naslovom »Akcijski odbori«, v katerem je med drugim zapisano tudi naslednje:

»Ta pobuda zasluži pozornost. Revolucionarno dejanje, komaj začeto revolucionarno razdobje za stopnjevanje naše revolucije se spreminja v kri in meso. Zato ji moramo dati vso podporo. Ne samo v besedi, ampak tudi v dejanju. Pri tem morajo prednjačiti komunisti. Zanje je to priložnost, da pokažejo, kako se besede spreminjajo v dejanja, kako se dogovori, sklenjeni samoupravno in plebiscitno, spreminjajo v življenje. To je tudi priložnost za vse, ki jim je do tega, da ta družba še hitreje napreduje. To pa omogočajo sedanja ustavna dopolnila kakor tudi paket ustavne reforme, ki še čaka na uresničenje. To bo pospešilo in vsebinsko pomagalo, da bomo čim prej dobili novo republiško in zvezno ustavo.

Zato menimo, da bi morali te elementarne napore, ki jih že vlagamo v uresničevanje ciljev zveznih in republiških ustavnih dopolnil v osnovnih celicah organiziranega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega življenja, obogatiti z ustreznimi pobudami tudi na višjih ravneh. Ni namreč dovolj, da spremlja ustavno razpravo samo koordinacijska komisija ali skupina pri kakem forumu. Potrebno je, da spremljajo izvajanje teh amandmajev, posebno tam, kjer doživlja naša demokracija, naše samoupravljanje preporod, to, pa je v proizvajalnih odnosih, v združenem delu in podobnem — telesa, ki jim je akcija glavni smoter. Zato bi bilo zelo zaželeno, ko bi se podobne pobude pojavile tudi na višjih ravneh, kakor sta delovna organizacija in krajevna skupnost. To bi bila priložnost, da ne le oživimo predlagane ustavne amandmaje, ampak bi to bila tudi priložnost za vse, posebej za komuniste, da z akcijo in na podlagi svojih stališč, dogovorov in sklepov oživijo mnoge dokumente in že sprejete ugotovitve.

Odgovornost odgovornih

Na dan lastne in skupne republike veujemo, da velikanska večina socializmu zvestih ljudi v Jugoslaviji ve: tu se utira pod sedanjim rodovom, ki nočejo, da bi jim bil potni list edini izhod, kakor tukaj niso pravi izhod majhne sanacije in kompromisi z nazadnjaškimi silami. Ve, da je prav tako zakonito priklicati iz tujine cvet našega delavskega razreda ter tukaj delati za pridobivanje potencialnih pripadnikov tega razreda. Ve, da je dvajset let zakasnelo priznanje nerazvitosti tretjine republike ne samo pravica do enakopravnosti revščine, kjer koli jo imamo, temveč tudi obsodba politične hinavščine, ki noče priznati istosti družbenogospodarskih interesov vseh državljanov SR Hrvatske, temveč ta interes išče v kdove kakšni vrsti njihovega upiranja na narodnostni podlagi. Toda kdor trdi, da so izbruhi množičnih zahtev po svobodi odločanja, kritika prepočasne politike, zahteva po odgovornosti odgovornih za neopravljena dejanja — kdor trdi, da so to znamenja separatizma, ne dela samo v tujo, temveč tudi v svojo lastno škodo. Tisti, ki v državi, kakršna je naša, ostajajo gluhi za zahteve delavskega razreda katerega koli naroda in katere koli republike, krepi birokracijo tudi v okolju, v imenu katerega interesov baje ni mogoče razumeti zahtev onega drugega. Posledica tega je dušitev demokratičnega samoupravljanja razvoja ureditve v lastnem narodu in delavskem razredu. To je sporočilo Jugoslavije svetu socializma, ki jo obkroža, je napisala Neda Krmpotić v VUS.

Brez surovin ni razvoja

Dr. Vasil Grivčev, predsednik gospodarskega zbora zvezne skupščine je naslovil na zvezni izvršni svet pismo s predlogom, kako bi zmanjšali uvoz reprodukcijskega materiala. V zvezi s tem pismom je dr. Grivčev izjavil za Tanjug, da znaša naš blagovni primanjkljaj s konvertibilnim območjem v letošnjih devetih mesecih okrog milijardo dolarjev, to je za 24 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

Tega primanjkljaja pa ni mogel izravnati niti blagovni suficit, ki predstavlja samo eno tretjino primanjkljaja.

Glavni vzrok za tako stanje je favoriziranje uvoza reprodukcijsekga materiala ob istočasnem zaostajanju domače proizvodnje nekaterih surovin, ki bi jih lahko proizvajali doma in to po konkurenčnih cenah. Tako je, denimo, s cementom, nekaterimi metalurškimi izdelki in še z nekaterimi vrstami blaga, ki jih že leta uvažamo v velikih količinah. Samo za uvoz teh 30 deficitnih proizvodov plačuje naša država okrog 250 milijonov dolarjev letno.

Dr. Grivčev predlaga, da bi izdelali poseben program za razširitev proizvodnje reprodukcijskega materiala ob dogovoru republik in pokajin ter regionalno razporeditev potrebnih objektov in njihovo finansiranje.

Kaj je resnica?

Nekatere trditve v osnutku načrta za družbeni razvoj države človeka begajo. Pri tem naj omenim samo položaj v zvezi z gradnjo vodnega sistema Ibar—Lepenac; zaradi njega je Kosovo prejšnji mesec na seji ZIS nasprotovalo sprejetju osnutka (sprejeli so ga šele teden dni pozneje) in zahtevalo, naj se federacija najprej obveže, da bo ta vodni sistem financirala.

V osnutku, ki so ga predložili skupščini, piše, da »republike in pokrajini sprejemajo obveznost, da bodo z lastnimi sredstvi sodelovale pri financiranju gradnje tega vodnega sistema, in se strinjajo s tem, da bo federacija zagotovila poroštva za najetje tujih posojil.« V opombi pod črto pa je na isti strani rečeno, da se »posvetovanja o tem vprašanju med posameznimi republikami in pokrajinami še nadaljujejo«.

V dodatku osnutka, ki govori še o nekaterih drugih spornih vprašanjih, potrebnih uskladitve, republike konkretno dajejo svoja mnenja glede zahteve Kosova:

Bosna in Hercegovina jasno opozarja, da »zaradi svojih bilančnih težav ne more sprejeti dolžnosti, da bi sodelovala pri financiranju vodnega sistema Ibar—Lepenac«.

Hrvatska navaja, da ji finančni položaj ne dovoljuje »prevzemati nikakršnih nadaljnjih obveznosti«.

Slovenija zastopa stališče, da »sklepe o morebitni udeležbi republik pri financiranju projekta Ibar—Lepenac lahko sprejemajo samo republike in pokrajinske skupščine« in da vse dotlej, dokler »sklepi teh skupščin ne bodo znani, ni primerno, da bi v osnutek načrta vnašali kakšna tovrstna stališča«.

In vendar: v osnutku načrta je rečeno (naj na to še enkrat opozorimo), da »republike in pokrajine sprejemajo obveznost, da bodo sodelovale pri financiranju vodnega sistema Ibar—Lepenac«. Kaj je potem resnica, vprašuje VUS.

SK SNEŽINKA

prireja od 3.—8. decembra
na Gospodarskem razstavišču
v Ljubljani

II. SMUČARSKI SEJEM

Poleg tradicionalnega sejma rabljene opreme razstavlja še 23 tujih proizvajalcev smučarske opreme, 12 domačih smučarskih središč in potovalnih agencij ter 8 domačih trgovskih hiš.

Vsak dan predvajanje smučarskih filmov neprekinjeno od 10.30 do 19. ure.
Vsak dan predavanja in praktične demonstracije.
Vsak dan ob 17. uri žrebanje dobitnika Elanovih smuči.
Vstopnina 3 din za odrasle in 1,5 dinarja za otroke do 10 let.

SEJEM JE ODPRT VSAK DAN OD 10.—19. URE.

10451

Mrtva točka premagana?

Najprej senzacija.

Washington Post: Združene države Amerike so na sestanku »kluba desetih« presenetile partnerje s ponudbo, da bi ceno zlata, izraženo v dolarjih, povečali za 10 odstotkov. To se pravi, devalvirali bi dolar.

Zahodnonemški gospodarski minister Karl Schiller: Američani so ponudili devalvacijo dolarja, ki presega vse pričakovanje skeptikov. Gre za devalvacijo »za več kot pet odstotkov«.

Ameriški predsednik Nixon: ZDA bodo dale svoj prispevek k okrepitvi mednarodne trgovine in mednarodnega denarnega sistema, a svoj delež naj prispevajo tudi druge dežele. Ob sodelovanju glavnih gospodarskih sil se bo ameriški trgovinski primanjkljaj tako skrčil, da bodo ZDA lahko ukinile dodatno dajatev na uvoz tujega blaga.

Japonski finančni minister Mizuta: Vprašanja okrog revalvacije jena »se bližajo rešitvi«. Ministrsko-finančni krogi Tokia: jen bo revalviran za 15 do 16 odstotkov.

Takšni so najpomembnejši fragmenti izjav in stališč ob mednarodni denarni krizi iz zadnjih dveh dni in po tistem, ko se je končal rimski sestanek finančnih ministrov iz desetih gospodarskih velesil Zahoda. Nič »ni določenega: trditve Washington Posta o ameriški ponudbi za devalvacijo dolarja ni nihče uradno potrdil, govorice o revalvaciji jena in govorice o revalvaciji marke so neoprijemljive. Edino, kar so v Rimu zares trdno sklenili, je to, da se bo klub desetih spet sestal 17. in 18. decembra v Washingtonu. In vendar prevladuje občutek, da rešitev visi v zraku.

Na naslednjem temelji ta občutek. Bonski minister Schiller o devalvaciji dolarja za več kot 5 odstotkov ni mogel govoriti iz zraka in v prazno. Takšnih izjav namreč ni mogoče vreči v javnost, da potem pri priči poženejo temperaturo na trgih navzgor, brez tehtnih razlogov. Posredno pa pričajo o bližajoči se rešitvi tudi druga poročila in izjave o poteku sestanka v Rimu.

Tako je na primer ameriški finančni minister Connally orisal rimsko soočenje v naslednjem smislu. Razpravljali so o spremembah valutnih tečajev. Deseterica je proučevala »vrsto hipotetičnih položajev«, številke, ki so vključene v vrsto shem za preureditev odnosov med valutami, deleže plusov in minusov za posamezne udeležene države — vse to v razsežnostih, ki bi omogočile prebiti se iz krize. Ničče pa ni ponujal konkretnih načrtov in predlogov, pravi Connally, in ničče ni predlogov sprejemal.

Vsa operacija je seveda morala potekati na dosti manj akademski način, kakor jo skuša prikazati Connally. Upoštevati je treba, da so to prva zares mnogostranska pogajanja o valutnih in trgovinskih odnosih v zgodovini, ali vsaj prva pogajanja, kjer so moči posameznih partnerjev — ZDA, Japonske in zahodne Evrope — tako relativno izenačene in hkrati naznoter strukturirane. Po tej plati, po zapletenosti naloge, ki jo je treba rešiti, spominjajo ta pogajanja kvečjemu še na sedanji SALT ali na bodoča pogajanja o vzajemnem in uravnovešenem krčenju vojaških sil v Evropi; na gospodarskem terenu pa je bila sedanjim monetarnim pogajanjem podobna samo Kennedyjeva runda o znižanju carin.

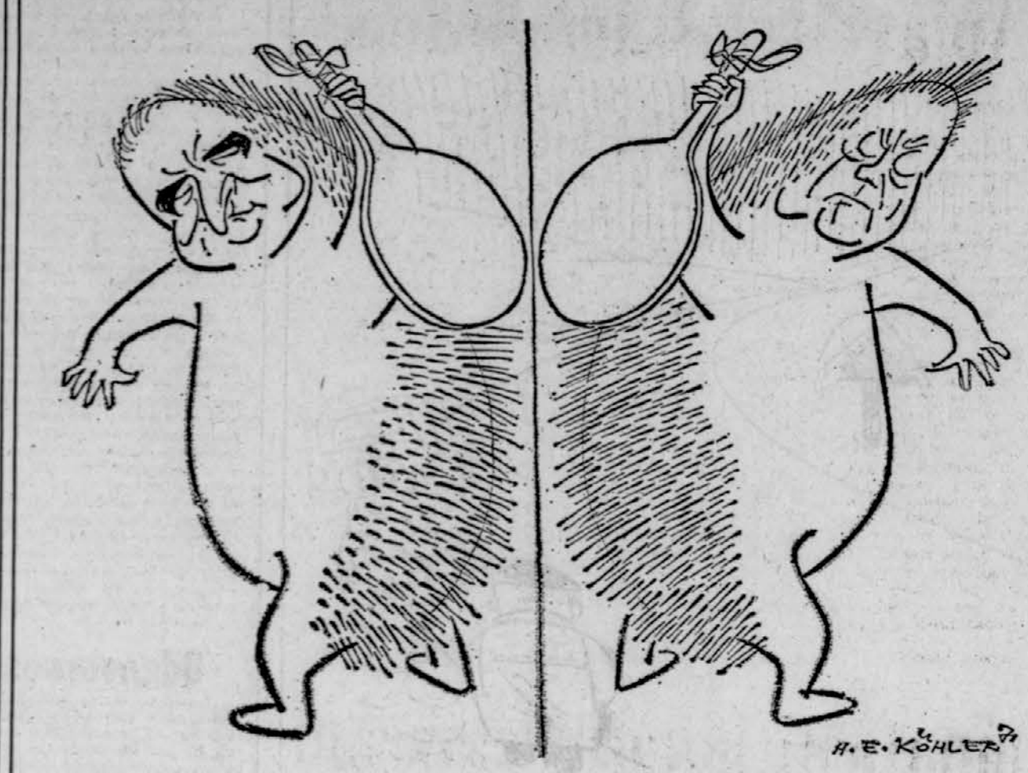
Kakorkoli, Američani so po vseh znamenjih sodeč popustili. Sprevideli so, da s silo in masivnim pritiskom ne bodo mogli naenkrat doseči vsega, kar so sprva hoteli: revalvacijo glavnih partnerskih valut, prerazdelitev skupnih vojaških izdatkov, reorganizacijo vsega zahodnega tabora. Zato so najprej privolili v to, da se vsa snov razdeli na dvoje. V prvem svežnju so zdaj vprašanja v zvezi z odnosi med valutami. To je treba rešiti najprej, ker sicer grozi gruda in nevarna gospodarska kriza. V drugem svežnju pa so pravila igre za mednarodno trgovino, delitev vojaških stroškov in tako naprej. Prvi svežnji bodo morda res uredili že pred Novim letom, zakaj tu se je očitno strl dolarski tabu.

Drugi svežnji naj bi razvozlali na vrsti vrhunskih sestankov. Richard Nixon se bo prav kmalu sestal s francoskim predsednikom Pompidoujem, zahodnonemškim kancelarjem Brandtom, britanskim premierom Heathom in predsednikom japonske vlade Satom. Pred tem ali vmes ali potem bo še vrsta drugih srečanj: danes Pompidou — Brandt, potem kmalu vrh EGS in najbrž še kaj. Tu pa bo šlo za kompleksno mednarodno politiko in ne več samo za dvostranske odnose ali samo za gospodarska vprašanja.

Skratka, v zvezi s samim dolarjem in s številkami, ki bi natančno povedale, kakšni bodo bodoči odnosi med valutami, ki so pomembni tudi za nas, ni uradno še nič trdnega. Zgodilo pa se je nekaj druzega: vse kaže, da se je reševanje krize dokončno premaknilo z »mrtve točke«.

DUŠAN DOLINAR

KÖHLER: SREČANJE BRANDT - POMPIDOU

Najprej se bo treba temeljito obriti

»Frankfurter Allgemeine«, Frankfurt

Vzpodbuden odgovor

Enajstčlanska delegacija Slovencev je seznanila predsednika italijanske vlade Colomba s položajem manjšine v Italiji - Izredno koristen sestanek

OD NAŠEGA RIMSKEGA DOPISNIKA

RIM, 2. dec. Italijanski premier Emilio Colombo je danes nekaj po poldnevu sprejel delegacijo predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Colombo je prvi predsednik italijanske vlade, ki se je doslej sešel s takšno delegacijo. Predstavniki slovenske skupnosti so za sprejem pri Colombu zaprosili že pred letom dni, ko so v posebni spomenici ugotovili, da Slovenci v Italiji še vedno čakajo na ustrezno zakonsko zaščito, kot jim gre po italijanski ustavi. V pismu so zaprosili za sestanek, da bi v osebnem pogovoru temeljiteje pojasnili manjšinsko problematiko.

Prvi odgovor so dobili letos junija, ko so zvedeli, da jih bo premier sprejel septembra; septembra pa je predsedstvo vlade sestanek vnovič odložilo in pojasnilo, da je premier zaposlen in da bi se rad temeljiteje seznanil z manjšinsko problematiko.

Enajstčlanska delegacija Slovencev je tako danes v prvem delu sprejema seznanila premiera s položajem manjšine v Italiji ter v zvezi s tem opozorila na vrsto pomanjkljivosti, zaradi katerih je moč trditi, da položaj manjšine še vedno ni ustrezno urejen. Od vseh narodnostnih pravic, so poudarili predstavniki manjšine, uživajo Slovenci — še vedno v omejenem obsegu — pravico do slovenskega šolstva, medtem ko številni drugi ukrepi, ki naj bi v skladu z načeli ustave zaščitili nacionalno samobitnost manjšine, še vedno niso urejeni. V zvezi s tem so predstavniki Slovencev tržaške, goriške in videmske pokrajine terjali predvsem: da italijanski zakonodajalci sprejmejo vse ukrepe za zaščito jezika in kulture Slovencev v Italiji kot to nalaga italijanska republikanska ustava; da se slovensko šolstvo razširi na vsa območja, ki jih naseljuje slovenska skupnost; da se šolski sistem na sploh prilagodi potrebam manjšine; da se slovenski jezik v vseh treh prizadetih pokrajinah izenači z italijanskim; da se v prizadetih krajih uvede dvojezičnost, da Slovencem vrne gospodarska baza, ki so jo izgubili pod tašizmom; da slovenske kulturne, znanstvene in ostale ustanove dobijo za delo potrebne državne podpore; da se poveča prisotnost Slovencev pri oblikovanju radijske ga in televizijskega programa na območju; da se uredi vprašanja ponovnega poslovenjenja poitalijančenih slovenskih imen in priimkov; in da se končno odpravijo vsi fašistični zakoni, ki so bili naperjeni zoper obstoj slovenske skupnosti v Italiji.

Odgovor premiera Colomba predstavnikom skupnosti — zastopali so jo poslanec Albin Škerk, Drago Štoka, Dušan Lavriha, Marko Waltritsch, Jožef Jarc, Damjan Pavlin, Avgust Sfiligoj, Boris Race, Miroslav Pahor, Claudio Palčič in Izidor Predan — je bil izredno pomirljiv in spodbuden. Predvsem je premier poprosil, naj delegacija enoletnega čakanja ne pripisuje nevljudnosti ali pa pomanjkanju politične pripravljenosti, marveč je po njegovih besedah zamudo treba pripisati izključno težavam, s katerimi se zadnje leto spopada vlada. Soglašal je z ugotovitvijo, da obstoj manjšine na državnem ozemlju italijanski narod le bogati in pri tem posebej naglasil, da Italija v skladu z ustavo in politiko popuščanja napetosti v Evropi nasprotuje vsakršni politiki asimilacije in raznarodovanja; nasprotno — zavzema se za harmoničen razvoj sožitja med različnimi jezikovnimi skupnostmi na območju italijanske republike.

Colombo je soglašal tudi z ugotovitvijo delegacije, da so bili na področju manjšinjskega šolstva zadnja leta, potem ko so bile ustanovljene dežele, že doseženi nekateri rezultati, ki pa niso maksimalni; kritika manjšine naj torej ne leti na načela vladne politike, saj je vlada v ustanavljanje manjšinjskih šol že privolila, pač pa je lahko kritika usmerjena bolj v količinsko plat, to je v počasnost, s katero se takšne šole odpirajo. Colombo je obljubil vso zavzetost vlade pri predlaganju novih ukrepov za zagotovitev nemotenega razvoja manjšine na kulturnem področju v duhu republikanske ustave, pri čemer pa je tudi namignil, da gre za prizadevanja, ki jih je treba realizirati na različnih ravneh, saj so posamična vprašanja ne samo v pristojnosti predsedstva vlade, marveč tudi v pristojnosti ministrstev, parlamenta ali pa v pristojnosti akademskih oblasti (gre za uvajanje slovenščine na tržaško univerzo). Italijanski premier je obljubil, da bo vlada v prihodnje preučevala svoje zakonske in upravne akte tudi v luči spomenice, ki mu jo je slovenska skupnost poslala decembra lani.

Kar zadeva konkretna vprašanja, pa se je Colombo zavzel za vračanje slovenskih imen in priimkov v izvirno obliko, pa tudi za uporabo slovenščine pred sodniki, kar je povezal bolj splošno z reformo kazenske zakonodaje v Italiji. Premier predlaganih ukrepov ni omejeval na tržaško pokrajino, marveč je menil, da morajo veljati za vse ozemlje, ki ga naseljuje manjšina, pri čemer pa je izrekel nekaj dvomov glede gostote slovenskega prebivalstva v Benečiji; toda brž je dodal, da pri tem ne gre za zanikanje pravic Slovencev v Beneški Sloveniji, marveč za obvezo, da se problem temeljiteje prouči. Ob koncu pa je še menil, da je sestanek pomagal opredeliti položaj v treh pokrajinah, kjer živijo Slovenci, kar bo služilo prihodnjim naporom za zagotovitev pravic manjšini.

Delegacija je sestanek ocenila kot izredno koristen, pri čemer pa seveda pripominja, da morajo obljubam slediti tudi dejanja. Posebno zadovoljstvo pa so člani delegacije izrekli ob dejstvu, da srečanje ni bilo omejeno na formalnosti, marveč se je razvilo v obsežen in vsebinsko pomemben pogovor.

M. SEDMAK

Kmalu konec stavke?

Začel se je »posebni postopek za poravnavo« med zahodnonemškimi delodajalci in kovinarskim sindikatom - Zadnji poskus za dosego kompromisa

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 2. dec. V Stuttgartu, središču sedanjega stavkovnega gibanja v Zahodni Nemčiji, se je včeraj začel tako imenovani »posebni postopek za poravnavo« med delodajalci in kovinarskim sindikatom. To je zadnji poskus, v imenu »svobode tarifnih partnerjev« doseči kompromis glede povišanja plač. Če se ne bo posrečil, bo morala intervenirati zvezna vlada.

Po poročilih iz Baden-Württemberga pa obstajajo »zelo ugodne možnosti« za poravnavo, že prihodnji teden. Sindikati še vedno terjajo enajstodstotno povišanje plač, medtem ko industrijalci ponujajo samo 4,5 odstotka. Kompromis se bo verjetno gibal med šestimi in osmimi odstotki. Ureditev spora v stuttgartskem industrijskem bazenu bi vplivala tudi na dogajanje drugod po Zahodni Nemčiji, posebno v Porurju, kjer se sindikati in industrija še tudi niso sporazumeli, Stuttgartski model bi veljal potem verjetno za vso državo.

KARL SCHILLER: mazilo za gospodarsko kolesje

Na območju severnega Badna in severnega Württemberga je zdaj 360.000 ljudi brez dela. Okrog 120.000 delavcev iz 80 podjetij je pred desetimi dnevi začelo stavkati, ostalih 450 podjetij pa so po sklepu zveze industrijalcev kovinske stroke zaprli in delavce vrgli na cesto. Ta ukrep velja za klasični način kapitalističnega pritiska na delavce in je vzbudil hudo kri v javnosti in zaostril politično ozračje. Celo v gospodarskih krogih ni naletel na popolno odobravanje.

Posledice stavke v središču zahodnonemške predelovalne kovinske industrije čutijo že povsod po državi, predvsem pa v avtomobilskih tovarnah, ki so odvisne od kooperantov v stuttgartskem prostoru. Včeraj je prenehala delati ingolstadtska avtomobilska tovarna Audi NSU, pri čemer je izgubilo delo kakih 9000 ljudi, rüsselsheimski Opel bo ustavil delo v petek, prihodnji teden pa grozi popolna paraliza wolfsburškemu Volkswagnu, kjer je zaposlenih kakih 130.000 delavcev.

Ena izmed posledic stavke je tudi skrajšan delovni čas v številnih podjetjih. Doslej je bilo prizadetih kakih 60.000 delavcev, v nekaj dneh pa se ta številka lahko povzpne na 200.000, kakor sodijo gospodarski strokovnjaki zahodnonemških dnevnikov. Za marsikatero podjetje je možnost za prehod na skrajšan delovni čas (za povprečno deset tedenski delovnih ur) zelo dobrodošla, kajti zaradi upadanja, oziroma normalizacije konjunkture so se naročila na splošno zmanjšala za okrog pet odstotkov, v nekaterih panogah — posebno v jeklarski in strojni industriji — pa tudi za 20 in več odstotkov.

Čeprav se je konjunktura močno ohladila, je bonska vlada še naprej optimistična glede prihodnosti. Skupina petih gospodarskih strokovnjakov (imenovana »peterica modrijanov«) je pred kratkim sestavila znanstveno prognozo za gospodarska gibanja v naslednjem letu. Po njeni sodbi ne bo prišlo do recesije, kakršna je bila v letih 1966 in 1967, ko se je število brezposelnih povzpelo na 680.000 (3,1 odstotka). »Peterica modrih« pričakuje, da se bodo življenjski stroški povečali za 4,5 odstotka (letos 5,9 odstotka), in da bo število brezposelnih porastlo kvečjemu za 380.000. Trenutno menijo, da je v ZRN 170.000 brezposelnih. Če bi se napoved uresničila, bi brezposelnih še vedno ne doseglo »normalnih« treh odstotkov. S tem bi bila Zahodna Nemčija še vedno na dnu svetovne lestvice, kar se tiče nezaposlenosti. Če bi pa konjunktura le preveč upadla, ima gospodarski minister Schiller na voljo kakih deset milijard mark (iz izrednega državnega proračuna in iz sklada konjunkturnega prispevka, ki so ga pobirali v prejšnjih letih), s katerimi bi lahko spet pognal gospodarsko kolesje, če bi se začelo ustavljati.

SLAVKO FRAS

Glas iz Celovca

Janko Ogris o neizpolnjenih obveznostih do manjšine — Hans Sima: »Ni dovolj govoriti, treba je dejanj«

OD DOPISNIKA RTV LJUBLJANA

CELOVEC, 2. dec. V koroškem deželnem zboru se je ta teden začela razprava o predlogu deželnega proračuna za prihodnje leto, v okviru te pa tudi poslanska debata o odprtih mednarodno-političnih vprašanjih slovenske manjšine. Začel jo je socialistični poslanec Slovenec Janko Ogris s pritrdilom Slovencem, da Avstrija v resnici ni v celoti zadovoljivo izpolnila obveznosti do manjšin; v sklepni besedi ga je med drugim podprl koroški deželni glavar Hans Sima. »Ni dovolj, da le govorimo o dobrem sosedstvu, treba je tudi dejanj,« je dejal deželni glavar.

»Ne drži namreč, da so vsi problemi manjšine rešeni. Njihova pravica do dvojezičnih topografskih napisov, ki jih sedmi člen državne pogodbe izrecno predpisuje, je ostala še nelzpolnjena. Mi bomo rešitev iskali in jo tudi našli,« je zagotovil koroški deželni glavar, pri čemer je še pred tem podčrtal, da manjšini za to nihče ne bo vsiljeval ugotavljanja njene številčne moči. Tukajšnji Slovenci so njegovo izjavo sprejeli z vidnim zadovoljstvom, saj nakazuje viden premik iz dosedanje pat pozicije, ko se je koroška manjšinska politika, vsaj kar zadeva dvojezične napise, na narodnostno mešanem ozemlju več ali manj prepletala z mnenjem, da bi bila realizacija tega določila državne pogodbe pogojena z neko obliko takoimenovanega ugotavljanja manjšine.

HANS SIMA: »Ni dovolj, govoriti o dobrem sosedstvu, treba je tudi dejanj . . .«

Slovenski poslanec Janko Ogris je poslanskim kolegom spregovoril v imenu svoje narodnostne skupnosti. Izrazil je pričakovanje Slovencev, da bo Avstrija enako dosledno kot je podprla svojo manjšino na Južnem Tirolskem podprla ter zakonsko zaščitila tudi hrvaško in slovensko narodnostno skupnost na Gradiščanskem oziroma avstrijskem Štajerskem in Koroškem. »Brez te posebne podpore močnejšega šibkejšemu, ne da bi bila manjšina deležna posebne zaščite in podpore,« — je Ogrisu pritrdil tudi socialistični poslanec Josef Guttenbrunner, sicer predsednik deželnega šolskega sveta, — »je njihova enakopravnost zgolj deklarativno podana, ne pa tudi udejanjena.« Slovenski poslanec je dalje citiral misel avstrijskega zunanjega ministra Kirchschlägerja med njegovim nedavnim obiskom v Rimu, da življenja manjšine ni mogoče usmerjati zgolj po paragrafskih tirnicah; namenjena je bila italijanskim partnerjem, veljala pa je Južnim Tirolcem. Janko Ogris je k temu dodal: »In vendar ne tudi brez paragrafov!«

Pozdravil je nekatere pozitivne pridobitve Slovencev na avstrijskem Koroškem, tako priznanje javnosti za kmetijsko šolo v Podravljah, začetek gradnje poslopja državne gimnazije za Slovence v Celovcu ter proračunsko postavko za finansiranje kulturno-prosvetnega dela slovenskih organizacij. Izrazil je pričakovanje, in prepričanje Slovencev, da ta finančna pomoč iz državnega proračuna letos ne bo presahnila. Na kratko se je dotaknil tudi sprememb, ki se obetajo Slovencem z novo teritorialno porazdelitvijo koroških občin, ko bodo manjše občine pripojene k večjim. »Zlasti na področju šolstva tu ne gre, da bi prezrli interese in pravice Slovencev na jezikovno mešanem predelu dežele,« je opozoril Janko Ogris, ki je tako kot v drugih odprtih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem na koncu govora pozval deželne poslance, naj z razumevanjem podpro njegova izvajanja in s konstruktivnim sodelovanjem pripomorejo k pravični rešitvi slovenskega narodnostnega vprašanja na Koroškem.

VLADO PLAVČAK

Gneča v vesolju

Kakšno odškodnino naj bi dobili, če kabina vesoljske ladje pade na vašo hišo? Predstavniki Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike so se o tem pogovarjali celih sedem let, naposled pa sklenili sporazum, ki so ga te dni z nekaj vzdržanimi glasovi potrdili v OZN. Proti so bili tisti, ki so menili, da ni prav, da bodo stroške popravila obračunavali po zakonih »krive vesoljske države«, ne pa po zakonih države, iz katere bo morebitni oškodovanec. Nesreča se doslej še ni pripetila, saj je v vesolju le 2500 predmetov, ki so jih tja izstrelili z Zemlje. Toda nesreča ne počiva in omenjeni sporazum bo lahko podlaga za prihodnji »vesoljski prometni zakon«.

Odstavitev zaradi kritike

BOGOTA, 2. dec. (IPS) — Kolumbijska vlada je odstavila direktorja urada za statistiko Rojasa Moralesa, ker je žolčno napadel trditve ministra za gospodarstvo Llorenteja o naraščanju življenjskih stroškov v državi.

Gospodarski minister je zatrjeval, da so zadnje tri mesece ustavili val inflacije ter da so se življenjski stroški v primerjavi z lanskim letom povečali za 12 odstotkov. Direktor urada za statistiko pa je te trditve ovrgel in dokazal, da je življenje letos za 16 do 18.5 odstotka dražje kot lani. Nato ga je vlada odstavila.

Zadnje vesti

Sadatova poslanica Brandtu

BONN, 2. dec. (AFP) — Egiptovski predsednik Anvar el Sadat je poslal osebno sporočilo zahodnonemškemu kanclerju Brandtu. Sadatovo sporočilo Brandtu je izročil guverner Kaira Ibrahim Bagdadi, ki je imel danes enourni pogovor z bonskim zunanjim ministrom Scheelom.

Kosigin v Köbenhavnu

KÖBENHAVEN, 2. dec. (Reuter) — Predsednik sovjetske vlade Aleksej Kosigin je prispel danes na uradni obisk na Dansko. Takoj po prihodu so bili politični pogovori s predstavniki danske vlade.

Bomba eksplodirala v restavraciji

BELFAST, 2. december (Reuter) — Med kosilom je danes v neki restavraciji v Belfastu eksplodirala bomba, ki je poškodovala nekaj oseb in povzročila požar. Ogenj je poškodoval tudi nekaj bližnjih stavb.

Izredno stanje v čilski provinci

SANTIAGO, 2. dec. (AFP) — Čilska vlada je proglasila danes izredno stanje v provinci Santiago. Neposredni povod za to so bili nocojšnji spopadi med pripadniki opozicije, ki so demonstrirali proti draginji in študenti iz provladnih političnih organizacij. Posredovala je policija. V spopadih so aretirali okoli sto ljudi, približno enako število pa je bilo tudi ranjenih.

V glavnem mestu Čila je prišlo danes do novih spopadov med policaji in študenti, ki so protestirali proti uvedbi izrednega stanja.

„Vojna naj čaka"

Egiptovska javnost bolj pozorna na razpravo v OZN kot na vojne priprave — Osrednji dogodek uboj Vasfija Tela

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

KAIRO, 2. dec. Jutrišnjem začetku enotedenske bližnjevzhodne razprave v generalni skupščini posveča egiptovska javnost precejšnjo pozornost, večjo kot ukazom o delni zamračitvi za primer zračnega napada, seznanjanju posameznih slojev prebivalstva z njihovo vlogo v vojni ali pa zakloniščem iz vreč napolnjenih s peskom pred javnimi zgradbami v katerih nenehno dežurajo vojaki. Babilonsko vrveči Kairo pa se zdi kot da je lahkega srca zamahnil z roko, češ »vojna naj počaka«.

Tudi egiptovski tisk je odmeril razpravi v OZN precej prostora. Vodilni »Al Ahram« navaja, kaj bodo po vsej verjetnosti vsebovala poročila U Tanta, Jarringa in bližnjevzhodne komisije Organizacije afriške enotnosti, ki se je dvakrat mudila v prestolnicah obeh sprtih strani. U Tant bo najbrž rekel, da se je Jarringovo posredovanje končalo zato, ker Izrael februarja ni odgovoril na njegova vprašanja. »Al Ahram« ne dvomi, da bo generalna skupščina po zaključku razprave v svoji resoluciji obsodila Izrael in da bo v tej od njega zahteval, naj sprejme resolucijo VS z novembra 1967; bodisi tako, da odgovori na Jarringova vprašanja, bodisi kako drugače. In če bo Izrael tudi to zavrnil? Za Egipt bi bila po pisanju »Al Ahrama« zavrnitev take geste veljavno mednarodno priznanje, da Izrael noče miru in da so arabske države povsem upravičene z orožjem osvoboditi svoje ozemlje. Za »Al Gumhurio« je razprava v OZN izredno velikega pomena. List navaja izjavo egiptovskega zunanjega ministra pred odhodom iz Kaira, po kateri je Riad na vprašanja, kdaj bo izbruhnila vojna odgovoril, da »Egipt ne pripravlja vojne, ampak si samo priizdeva uveljaviti svojo pravico do zasedenih ozemelj«.

Riad je dodal, da bo Egipt nadaljeval s svojimi mirovnimi prizadevanji — vojna pa se bo začela šele takrat, ko bodo vse poti k miru zašle v slepo ulico. Po vsem sodeč je glavni cilj egiptovske politike slej ko prej še vedno mirna rešitev. V tej zvezi je še posebno zanimivo, da egiptovski tisk omenja izraelsko pripravljenost, da se oživi Jarringova misija, kar si nedvomno želi tudi sam Egipt.

Drugače pa je osrednji kairski dogodek še vedno uboj jordanskega premiera Vasfja Tela, ki ga je zamenjal poprejšnji finančni minister Ahmed el Lauzi. Ta se je že udeležil zaključnih razprav medarabskega obrambnega sveta. Po mnenju tukajšnjih krogov bodo streli na stopnicah kairskega hotela »Sheraton« samo še povečali napetosti v Jordaniji, kjer so včeraj uvedli izredno stanje in zaprli mejo s Sirijo. Vendar pa hkrati postaja tudi očitno, da so ob atentatu znova izbruhnila na površje stara medarabska navzkrižja. Po pisanju »Al Ahrama« libijska delegacija na obrambnem sestanku ni hotela podpisati skupne solidarne brzojavke kralju Huseinu.

Znane so še nekatere nove podrobnosti o atentatu. Poleg štirih Palestincev, starih od 22 do 28 let, ki so jih prijeli kmalu po atentatu, naj bi bila v vso zadevo vmešana še neka peta oseba s tajnim imenom »Ali Abu Mohamed«. To je verjetno vodja organizacije »črnega septembra«, ki je hotela maščevati smrt palestinskega poveljnika Ali Abu Ijada, ubitega v julijskem pokolu pri Džerasu ter smrt drugih 38.000 Palestincev, kolikor naj bi jih po zatrjevanju atentatorjev dal pobiti Vasfi Tel.

Hkrati se v Kairu nadaljujejo Sadatovi posveti s predstavniki državne in politične oblasti. Včeraj se je sestal z guvernerji ter sekretarji arabske socialistične unije v guvernoratih. Na sestanku so sklenili, naj bi se osnovne organizacije ASU pripravile za vojne razmere. Sekretariat ASU, zadolžen za kmečka vprašanja je izdelal načrt »o pripravi 20 milijonov kmetov za vojno«. Generalni sekretar ASU Zajad se bo danes sestal s predstavniki kmetov in jih seznanil z vojnimi pripravami. Danes bo učiteljska federacija poučila šolnike, kakšna je njihova naloga v vojski, v soboto pa bodo o tem seznanjeni tudi egiptovski književniki in umetniki.

Priprava na vojno torej teče počasi in sistematično s seznanjanjem posameznih slojev prebivalstva o tem, kako naj se obnašajo v vojni. Opozarjanje ljudi, naj strogo izvršujejo ukaze o zatemnitvi za primer zračnega napada, poučevanje zaposlenih v podjetjih ... ustanovah, kako naj ravnajo z gasilnimi napravami, vse to je verjetno bolj želja, da bi ljudi obudili iz vsakdanje neprizadete otopelosti, ki se sproščeno razliva po kairskih ulicah, ter jih bolj približali priazdevanjem in ciljem vladne uradne politike.

TIT DOBERŠEK

Obtoženi Dajan

Izraelski poslanec Uri Avnery je obtožil obrambnega ministra Mošo Dajana, da je največji veletrgovec s starinami v državi. Po njegovem mnenju naj bi general prekršil zakon, ki prepoveduje posameznikom »zasebna izkopavanja« in kopičenja starin. Baje je Dajanova zbirka vredna kakšnih 10 milijonov novih dinarjev.

Poslanec je obtožil Dajana, ko so v parlamentu razpravljali o dopolnitvi zakona o prodaji starin. Povedal je tudi, da imajo nekateri veliki izraelski hoteli v vitrinah starine, ob katerih piše, da so iz zbirke Moše Dajana.

Ministrstvo obtožilo Forda

WASHINGTON, 2. dec. (Reuter) — Ameriško pravosodno ministrstvo je obtožilo družbo Ford, da je prodala okrog 200.000 osebnih avtomobilov brez potrdila, da ta vozila ustrezajo določilom, predpisanim z odlokom za boj proti onesnaženju ozračja.

Nadaljnjo prodajo tovrstnih vozil so prepovedali, tovarno pa kaznovali z 10.000 dolarji.

Bojev ni konca

Na indijsko-vzhodnopakistanski meji so se znova razvneli hudi boji - New Delhi zavrača prihod opazovalcev

NEW DELHI, 2. dec. (AP) — V Vzhodnem Pakistanu so se danes razvneli hudi boji na več krajih. To potrjujejo tako indijska kot pakistanska poročila. Predstavnik pakistanske vojske je povedal, da so indijske čete krenile v ofenzivo na severozahodu, okrog Samsernagara, in na zahodu, okrog Darsana pri Džesoru. V New Delhiju potrjujejo, da ima jo indijske čete še vedno v rokah položaje, ki so jih zasedle pri Džesoru. Trdijo pa, da se okrog Samsernagora bojujejo »vzhodnobengalski uporniki«. Predstavnik indijske vlade je dejal, da je od razvoja dogodkov odvisno, koliko časa bodo indijske čete ostale na teh položajih.

Indira Gandhi je izjavila, da bo vzhodnopakistanski problem urejen šele takrat, ko se bo pakistanska vojska umaknila v Zahodni Pakistan in ko bodo beguncem dovolili, da se vrnejo domov. Poudarila je, da Indija pod nobenim pritiskom od zunaj ne bo popustila v svoji politiki glede Vzhodnega Pakistana. Tako v New Delhiju kot v krogih Bangla Deša pa zavračajo možnost, da bi na indijsko-pakistansko mejo prišli opazovalci OZN.

ZASAVJE

Praksa bo najboljše merilo

Tudi v revirjih so z velikim zanimanjem spremljali razpravo na nedavni tretji konferenci slovenskih komunistov in večina ljudi sodi, da so na njej sprejeli vrsto pomembnih sklepov za resnično in dosledno postopno odpravljanje preočitnih socialnih razlik v naši družbeni skupnosti. Seveda pa vsi ne verjamemo, da bomo vsa stališča, vse sklepe dejansko tudi uresničili. Pravijo, da smo že dostikrat sprejeli pomembne dokumente in resolucije, da pa jih v praksi nismo izvajali ali pa smo celo pozabili nanje.

Ne glede na določeno skepso pri ljudeh pa v Zasavju te dni poudarjajo, da dejansko že začenjamo izvajati nekatere sklepe tretje konference ZK Slovenije. Ne samo komunisti, tudi širša zasavska javnost meni, da je ponovna zamrznitev vseh cen in storitev vsaj delen in začasen korak k ublažitvi socialnih razlik, saj bi z nadaljnjim naraščanjem cen največ izgubile in bile najbolj prizadete predvsem družine z nižjimi osebnimi dohodki. Še na širši odmev je naletel predlog slovenske vlade o spremembah davčnega sistema in sprejetje načela, naj vsi tisti, ki imajo večje dohodke, več prispevajo v skupno blagajno. Na ugleden odmev je naletel nadalje sklep o povečanju otroških dodatkov pa tudi pokojnin, čeprav upokojenci pravijo, da porast ne bo kompenziral letošnjih višjih cen življenjskih in drugih storitev.

V Zasavju želijo prispevati svoj delež k odpravljanju prehudih socialnih razlik med ljudmi. Revirsko vodstvo je te dni imenovalo posebno delovno skupino. Njena osnovna dolžnost bo, da na osnovi dokumenta, sprejetega na 3. konferenci slovenskih komunistov, izdelala dejanska napotila za akcijo ZK v Zasavju, in to najprej na najbolj občutljivih področjih. Zato ne bo odveč ugotoviti, da bo praksa, praktična akcija za odpravo socialnih razlik, najboljše merilo dejanske učinkovitosti in sposobnosti zasavskih komunistov, da prispevajo svoj delež na področju odpravljanja socialne diferenciacije. Seveda pa uspehi niso odvisni samo od njih.

M. VIDIC

Tekoči trak za nakit

Trboveljski zlatarji bodo letos predelali v nakit 160 kilogramov zlata in 170 kilogramov srebra - Kljub ostri italijanski konkurenci tudi veliko izvažajo

Zadnjič smo v našem časniku zapisali, da bodo letos v svetu predelali v nakit in druge okrasne predmete okrog 1000 ton zlata. Trboveljski delež pri tem bo sicer skromen, vendar 160 kilogramov te dragocene kovine, kolikor jo bodo trboveljski zlatarji porabili za razne vrste nakita in prstanov, zares niso mačje solze. K temu pa je treba prišteti še najmanj 170 kilogramov srebra, ker izdelujejo tudi srebrne okrasne predmete, in veliko število naravnih kamnov, ki jih vdelujejo v nakit.

JESENICE

Sprejem pionirjev

Za praznik republike so v jeseniški občini sprejeli 426 cicibanov v pionirsko organizacijo. Slovesnosti v zvezi s tem so pripravili povečini 25. novembra. Vsak pionir je ob tej svečanosti dobil plavo čepico, rdečo rutko, značko in pionirsko izkaznico. Po vseh šolah so starejši šolarji pripravili novosprejetim lep program in jim pomagali zavezati rutke, jim pripeli značke in z učitelji skrbeli, da je potekal program v najlepšem redu. Po slavnostnem delu so slavljencem pripravili skromno zakusko, na katere so ponekod povabili tudi starše. B. B.

Preselitev v nove, sodobno urejene poslovne prostore, bo trboveljskemu kolektivu »Zlatarstva« nedvomno omogočilo nadaljnje povečanjen obsega gospodarjenja, če lahko izdelavo nakita imenujemo s to besedo. Lani so naredili teh izdelkov v vrednosti 4 milijone 700.000 dinarjev, letos — čeprav so se vselili v nove prostore šele v začetku junija — pa za najmanj 800.000 dinarjev več.

Pod spretnimi rokami 25-članskega kolektiva tega obrtnega podjetja nastaja veliko vrst nakita, prstanov in drugih dragocenih izdelkov. Letos so se lotili tudi izdelovanja posebnih ovratnic, zapestnic iz zlata, težjih kot 40 ali 50 gramov. Naposled so kolikor toliko zadovoljivo uredili tudi vprašanje uvoza zlata, ki ga kupujejo v Švici v ploščicah težkih okrog 40 do 50 dekagramov, ki seveda vsaka zase predstavlja veliko vrednost.

Ker pa želijo ustvariti čim več svojih deviznih sredstev, se prizadevajo za večji izvoz nekaterih vrst nakita. Na zunanjih tržiščih se seveda srečujejo z ostro konkurenco predvsem italijanskih zlatarjev, kljub temu pa njihove izdelke cenijo v tujini, in sicer zaradi izredne kakovosti. Letos prodajajo nakit v Zvezno republiko Nemčijo, Švico, Nizozemsko in drugam. Vrednost letošnjega izvoza pa bo presegla 250.000 dinarjev. Kaže tudi, da jim bo ostalo kar precej dohodka, ki ga bodo v glavnem porabili za izpopolnitev opreme, za nakup strojev in naprav.

M. V.

KRANJSKA GORA

Porentov dom popravljen

KRANJSKA GORA, 2. dec. — Potem, ko je sanitarna inšpekcija poleti zaprla Porentov dom, ga je od SAP-a ponovno prevzel »Partizan« in ga popravil oz. očistil. Zdaj so ga spet odprli in ga namenili predvsem športnikom, tečajnikom, kakor tudi drugim gostom. Spomladi nameravajo dom ponovno zapreti, ker bi ga radi ne le obnovili, ampak tudi povečali. Tako nameravajo zgraditi prizidek, v katerem bo prostora za 70 ljudi. Razen tega pa naj bi Porentov dom dobil tudi zaprt plavalni bazen.

A. P.

Novo v Izlakah

Z ureditvijo trojanskega klanca se bo življenje v Izlakah poživilo - Nadaljevati z urejanjem Medijskih toplic

Izlake se vse bolj razvijajo v skrbno in vzorno urejen kraj s številnimi novimi stanovanjskimi hišami, boljšimi cestami in asfaltnimi prevlekami v največja naselja. Prosvetno društvo je vložilo precej denarja v obnovo dvorane za kulturne in druge prireditve in kolektiv tovarne elektroporcelana ne skopari s prispevki za te ali one družbene namene.

Dobro voljo pri obnovi cest je pokazalo tudi gozdno gospodarstvo, ki je letos za te namene dalo na znatno več sredstev kot prej. Nekaj pa so seveda prispevali tudi občani sami s prostovoljnim delom pa tudi s svojimi denarnimi prispevki.

Krajevna skupnost pa si prizadeva razviti tudi društveno življenje, pri čemer ima večje ali manjše uspehe odvisno od pripravljenosti ljudi za poživitev društvenega življenja. Največ pa so Izlake pridobile z obnovo trojanskega klanca. Zdaj se številni Ljubljančani in drugi ne bodo več izogibali tega kraja, ker je cesta asfaltirana in vožnja iz Trojan do Izlak traja samo dobrih pet, sedem minut. Ker pričakujejo na Izlakah že prihodnje poletje znatno več obiskovalcev, med njimi seveda še posebej veliko kopalcev, bi že zdaj radi nadaljevali urejanje Medijskih toplic in okolice, da bi se turisti bolj prijetno počutili.

Občinska skupščina je sprejela zazidalni načrt za območje Izlak. Odslej bodo v tem kraju in okolici gradili še bolj načrtno, da bi ohranili vse značilnosti narave in zelene površine in da bi Izlake postale pravo turistično-rekreacijsko središče Zasavja. Do tega cilja je seveda še daleč, ker bo uresničitev nekaterih načrtov terjala veliko sredstev, ne glede na to pa so v Zagorju prepričani, da jih bodo lahko postopoma izvajali.

M. V.

JESENICE

Tone Dolinšek — častni član občinskega odbora ZZB NOV

Za praznik republike so imeli poleg slavnostne akademije, prazničnega plesa mladine ter otvoritvi kolektivne razstave sekcije Dolik tudi slavnostno sejo občinskega odbora ZZB NOV. Na seji so prvoborcem in nekaterim internirancem ter zaslužnim aktivistom podelili spominske knjige. Poleg tega so za častnega člana občinske organizacije sprejeli Toneta Dolinška — Metoda, ki je leta 1941 postal sekretar PK KPS za Gorenjsko in se je zelo prizadeval za razširitev odborov OF na področju takratnega jeseniškega okrožja.

B. B.

Naši zdomci med stavko

Iz Zahodne Nemčije je prišlo dosti naših ljudi — Kdaj bodo šli nazaj?

MURSKA SOBOTA, 2. dec. Stavke v tovarnah kovinske industrije v Stuttgartu in nekaterih drugih zahodnonemških mestih so ohromile proizvodnjo tudi v marsikaterem podjetju, kjer sicer ne stavkajo, vendar zaradi pomanjkanja sestavnih delov, zlasti za industrijo avtomobilov, ne morejo delati.

Tako se je tudi iz tovarne Auto—Union (audi) v Ingolstadtu, kjer dela nad tisoč Pomurcev, vrnilo veliko naših ljudi, kjer so zaradi pomanjkanja pomembnih avtomobilskih delov proizvodnjo v večini obratov za nedoločen čas ustavili.

Več delavcev se je danes zglasilo v našem sobo&ki dopisništvu in prosilo, naj bi jim »Delo« sporočilo, kdaj naj se vrnejo delat, ker da so jim delodajalci povedali, da bodo prek našega tiska pravočasno seznanjeni z razpletom dogodkov v zahodnonemških podjetjih.

Delavec Stanislav Bagoroš iz Petanjcev pri Radencih, ki je prav tako prišel na neprostovoljen dopust, nam je med drugim povedal, da je tudi med delavci oziroma njihovimi sindikati ter delodajalci v tovarni Avto—Union v Ingolstadtu prišlo do spora zaradi izplačil mezd. Sindikati so namreč odločno zavrnili ponudbo vodstva te velike tovarne, da bodo uslužbenim v času stavke plačali mezde v višini 50 do 70 odstotkov.

Če vodstvo tovarne tega svojega sklepa ne bo spremenilo in delavcev ne bo izplačalo v celoti, sindikati napovedujejo stavko tudi v tej tovarni, so nam med drugim povedali naši delavci.

BORO BOROVIC

Stavka na meji: zastoj

Na italijanski in na jugoslovanski strani meje čakajo tovornjaki

SEŽANA, 2. dec. — Na mejnem prehodu Fernetiči je danes ostalo nekaj desetin tovornjakov, ki so bili z blagom namenjeni v Italijo. Na italijanski strani namreč zaradi stavke carinikov blaga niso carinili. Dolga vrsta tovornjakov pa se je nabrala tudi na italijanski strani.

Osebni promet na mejnih prehodih zaradi stavke ni bil oviran. Prav tako ni bilo ovir na drugih mejnih prehodih, npr. v Škofijah in na Lazaretu.

Ta (v slabih dveh tednih že druga) stavka italijanskih carinikov je sprožila vrsto nevšečnosti v pretoku blaga.

Zaradi stavke carinikov na italijanski strani meje so težave tudi v železniškem prometu. Kot so povedali našemu dopisniku Lojzetu Kantetu na novogoriški železniški postaji, imajo med Novo Gorico in Sežano razporejenih okoli 240 vagonov, ki so namenjeni s tovorom v Italijo. Trenutno puščajo preko goriškega železniškega prehoda v Italijo le prazne vagone ter vagone z blagom, ki ga bodo ocarinili v notranjosti države.

GUSTAV GUZEJ
LOJZE KANTE

TRBOVLJE

Proizvodnja premoga v novembru

Vsi trije rudniki Zasavskih premogovnikov so mesečni načrt proizvodnje za november izolnili oziroma celo presegli. Skupno so nakopali 155.500 ton premoga vseh vrst. Načrt so prekoračili za 6,6 odstoka, vendar pa v glavnem le na račun rednega obratovanja na odkopih ob sicer dela prostih dnevih.

Vlečnice nared

Mnoge je presenetila prezgodnja zima, še bolj pa obilen sneg. Turistični in športni delavci v znanih smučarskih središčih Primorske so že pripravili vse potrebno za takojšen začetek sezone. Na Livku nad Kobaridom delujejo tri vlečnice, ki zmorejo od 400 do 900 smučarjev na uro. Proge so teptane z motornim teptalnikom. Tukaj obljubljamo, da bodo skrbeli tudi za stalno vzdrževanje oziroma pluženje ceste. Podobno velja tudi za Lokve nad Novo Gorico in Črni vrh nad Idrijo.

A. N.

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
» Š E Š I R «
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev
a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali
b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in
od katerih pričakujemo:
da so dobri organizatorji in gospodarstveniki
da imajo kreativne sposobnosti in
da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter
da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite: potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

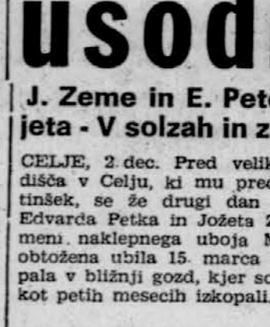
CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Inž. Milko Bremec

Izšel je iz obrtniške družine in v študentskih letih na Dunaju se je težko preživljal. Z razvojem avtomobilizma pa si je že kot mlad inženir z novatorstvom pridobil gmotna sredstva ter začel delovati v naftni in kovaški industriji države SHS. Po razpadu Avstroogrske so se prejšnji trgi zaprli, odprl pa se je nov trg na jugu.

Inž. Bremec je v povezavi z zvezo srbskih kmetijskih zadrug in z ustanovitvijo kovačije v Zrečah uredil združenje jugoslovanskih železarn; v njem so bile tudi Ruše in Muta. Za prodajo izdelkov je že takrat poskrbel z ustanovitvijo prodajne organizacije Siloraд v Zagrebu. V okviru združenja so dosegli prvo proizvodno specializacijo tovarn.

Nemški gospodarji železarne Muta niso mogli skrbeti za rentabilno obratovanje. Tako je njen lastnik leta 1934 postal inž. Milko Bremec. Povečal je proizvodnjo ter s sprejemanjem slovenske inte

ligence in kovačev iz drugih območij Slovenije zavrl nemštvo v Muti. Postal je duša Cirilmetodove družbe, podpiral Sokola, bil pri strelski družini. Leta 1941 so ga odpeljali v nemško ujetništvo. Pozneje je okusil tudi italijansko internacijo in si tam nakopal hudo bolezen.

Po osvoboditvi se je pridružil obnavljanju dežele. Po hudih preizkušnjah je sodeloval pri postavitvi Litostroja, potem pa je delal pri glavni direkciji kovinske industrije v Ljubljani. Poseben delež je prispeval za oživitev in razvoj kovaštva ter kovinarstva na slovenskem Primorskem. Obnovil prodajno organizacijo slovenske kovaške in kovinske industrije. Tako je najlepše zagotovil razvoj podjetij.

V njem pa je še tlela skrb za izboljšanje delovnih razmer brusačev v kovaških brusilnicah, kajti pri dotedanjem načinu brušenja z naravnimi brusi so kaj hitro zbolevali za silikozo in umirali v mladih letih. Inž. Bremec je izdelal študijo o izdelovanju in uporabi umetnih brusov. Zaradi bolezni je pred štirimi leti odšel v pokoj, vendar je še pomagal z nasveti.

Vse to delo mu je upravičeno prineslo naslov nestorja slovenskega kovaštva; le-to bo nosilo trajen pečat Bremčevega uspešnega delovanja.

D. M.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zasliševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »megleno« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so strokovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobegla ženo Slavico. Oba obtoženca izjavljata, da Laznik po tem strelu ni več spregovoril niti besede. Sodeč po tem obstaja možnost, da je bil s strelom po škodovan, ker je iz takšne pištole mogoče izstreliti tudi malokalibrski naboj. Žal pri obdukciji trupla niso mogli ugotoviti vseh poškodb, niso pa našli krogle.

Ali gre za naklepni uboj?

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Predsedujoči sodnik je v dosedanjih zasliševanjih vodil razpravo tako, da bi ugotovil, če je v resnici šlo za naklepni uboj. Pri tem je zanimiva izjava drugoobtoženega, da so se o obračunu z Lazinkom že pred zločinom pogovarjali v Celju. Laznik, poročen s Slavico, sestro prvoobtoženega Edvarda Petka, je bil ogorčen nad ženino moralo in zato močno dušev

Zeme se je hvalil z zločinom

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva. Zato bo zanimivo pričevanje mlajšega Petkovega brata Martina, ki je bil pri dogodkih skoraj ves čas navzoč, dalje njegove matere Neže, ki je zeta Laznika celo sama tolkla s polenom, ko je ležal na tleh, ter pokojnikove žene Slavice in žene prvoobtoženega Petka. Gre za ključno vprašanje, kdo je vzel sekiro, kje je ta bila in kdo je z njo udaril Laznika po glavi.

O razpravi bomo še poročali.

J. SEVER

Bled: novosti v Golf hotelu

Začeli so uvajati zdravstveni turizem - Vse kaže, da bodo s tem uspeli

Turistični kraji po vsem svetu si prizadevajo, kako privabiti čimveč gostov, kako gostom pripraviti kar najbolj bogato in raznovrstno ponudbo, kako tudi izkoristiti vse možnosti, ki jih posamezni turistični kraji imajo. In ena od teh možnosti je predvsem v zadnjem času vse bolj iskana — to je zdravstveni turizem.

V Golf hotelu na Bledu so kmalu uvideli to možnost, ki jo Bled in ta sodobni hotel lahko nudita tudi najbolj razvajenim gostom, ki so željni rekreacije. To še posebno v izvensezonskem času, ko gostov ni vedno na pretek. Povezali so se z neko nemško agencijo, ki se bavi izključno s to vrsto turizma, izdali poseben prospekt in gostje so počasi začeli prihajati.

To velja predvsem za goste, ki so rekonvalescenti ali preutrujeni od naporov v poklicu in podobno. Takih primerov je v svetu vse več, vse več pa je tudi takih, ki si žele med napornim delom tudi nekaj rekreacije. Predpisana je posebna kura od 21 do 28 dni. V hotelu pa gostom nudijo zato običajne penzionske usluge, kopanje, sauno in obvezno tri zdravniške preglede, po potrebi pa seveda še več. Ti gosti prihajajo posamično, kar je še posebno pomembno, ter vnaprej plačajo vse usluge.

Do sedaj imajo v hotelu redno okoli 30 gostov, ki si žele teh uslug, zanimanje pa se zaradi splošnega zadovoljstva povečuje.

Seveda zahtevajo ti gosti možnosti sprehodov, posebej pa zvesto uporabljajo znano »Fitness-promenado«, ki so jo na Bledu že zgradili in sedaj razmišljajo o novi, mogoče malo drugačni od sedanje.

B. BENEDIK

V Piranu poplava

Na Predelu meter snega — Vodnjaki v Pomurju niso več žejni — Porabili že 200 ton soli — Polomljeni plugi

LJUBLJANA, 2. dec. Visoka plima, ki že nekaj dni dviga morje tudi prek obale, je danes v Kopru preplavila cesto med Slavnikom in hotelom Triglav. Zalilo je tudi Tartinijev trg v Piranu in vozniki so avtomobile zadnji trenutek rešili pred uničujočo slano vodo. Ob obali so visoko plimo pričakovali že novembra, toda letos je bila zaradi dolgotrajnega suhega vremena v zaostanku.

Sreča, da visoke plime ni spremljalo tudi neurje, kar se je pretekla leta redno dogajalo; statistiki so včasih zapisali precejšnjo gmotno škodo.

Na Goriškem sneži v višjih legah. Na mejnem prehodu Predel so okoli poldneva namerili že meter snega, vendar so cesto splužili. Huje pa je od Ajdovščine proti Črnemu vrhu; tam so zaradi snega in težav pri pluženju prepovedali vožnjo tovornjakom s prikolicami. Cesto med Colom in Otlico pa so zaprli. Avtobusi novogoriškega Avtoprometa še dokaj normalno vozijo na vseh progah.

Vodnjaki se polnijo

V Pomurju je dvodnevno deževje »pobralo« več kot pol metra visoko snežno odejo. Najbolj so bili veseli kmetje v višinskih krajih, kjer so se začeli po dolgem času vodnjaki spet polniti.

Na Štajerskem je največ snega zapadlo na Pohorju in Kozjaku, vendar so še vse ceste prevozne, avtobusi vozijo tudi v najbolj oddaljene kraje.

Dve sto ton soli so že porabili delavci deljskega cestnega podjetja, tako da so ceste prevozne. Do manjšega zastoja je prišlo na cesti iz Mozirja v Zekovec, ker avtobus, ki vozi do žičnice na Golte ni imel zimske opreme.

V Ljubljani sproti odvažajo sneg iz središča mesta, vse ceste posipajo s soljo in peskom, tako da ni bojazni pred poledico.

Lokalni avtobusi stojijo

V Beli krajini je na novo napadlo že 15 centimetrov snega, zato je obstal lokalni avtobusni promet med Črnomljem in bližnjimi vasmi. Tudi do Novega mesta se avtobusi le s težavo in precejšnjimi zamudami prebijajo. Zastoji so bili tudi na avto cesti Ljubljana—Zagreb med Trebnjem in Novim mestom. Sneg pa je ponekod načel tudi telefonske žice.

Enake pravice

S pogodbo bodo izenačili pravice delavcev pri zasebnih delodajalcih

LJUBLJANA, 2. dec. Delovne pogoje zaposlenih v zasebnem in družbenem sektorju naj bi izenačili na temelju kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci na področju obrti in gostinstva. Na današnji razširjeni seji plenuma sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije so dokončno razpravljali o besedilu pogodbe. Pogodbo bosta podpisala — kot pričakujejo — RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije in gospodarska zbornica SRS še ta mesec.

S kolektivno pogodbo naj bi uredili vse tiste pravice in dolžnosti delavcev, kakršne imajo v družbenem sektorju. Sem sodijo vprašanja, kot so na primer sklenitev delovnega razmerja, varstvo pri delu, delovni čas, dopusti, osebni dohodki in drugo. Podrobno razmerje med delavcem in zasebnim delodajalcem pa naj bi urejali z delovno pogodbo.

Z delovno pogodbo naj bi se delavec in zasebni delodajalec med drugim dogovorila o delavčevi udeležbi pri zasebnikovem dobičku. To bi bil nekakšen začetek soodločanja delavca pri delitvi dohodka zasebnega gostilničarja ali zasebnega obrtnika. Kolektivna pogodba namreč obravnava le zasebno obrt in zasebno gostinstvo. Za ureditev delovnih razmerij pri zasebnikih z drugih področij (npr. kmetijstvo) bodo morali poskrbeti pristojni sindikati teh panog.

NIKO ISAJEVIC

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA, KI JE BILO DNE 2. 12. 1971.

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49180	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
356161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	506
66912	506
391152	10.006
3	6
33823	506
50213	2.006
552343	10.006
874	100
05824	2.000
08804	500
69814	1.000
389814	10.000
788234	150.000
65	10
73745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155736	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	506
50387	1.006
53247	506
595697	10.006
38	20
48	10
68	30
08128	500
509218	10.000
572388	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400689	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:
10.000,— din v Ljubljani na številko 089814.

Loto

1. Končno poročilo za 47. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI. podaljšan rok za reklamacije. Vpis do 2. III. 1972.
2. Začasno poročilo za 48. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 28 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Peterke 38.645,— din
Četverke 304,30 din
Trojke (konč. vred.) 15,35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 1 165800-4 836097-4 836097-4 836109-4 902677-4
Ljubljana 13 836090-4 (žrebice 21 154286-4)
Kranj 46 152905-4
Maribor 59 S—166481 (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4
3. Končno poročilo za 47. kolo — 11. žrebanje:
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.
4. Začasno poročilo za 48. kolo — 11. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 38 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1 618,30 din
Trojke (konč. vred.) 37,90 din

Četverke v Sloveniji:
Ljubljana 5 171231-4

Oglašujte v dnevniku
DELO

Enaki pri zdravniku

Pismo Slovenskega zdravniškega društva pred ljudskim glasovanjem o enotnem zdravstvenem varstvu za delavce in kmete v dolenjskih občinah

V nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. decembra, bosta dolenjski delavec in kmet na tajnem glasovanju odločala o združitvi skupnosti delavskega in kmečkega zavarovanja. Izenačila naj bi svoje pravice pri zdravniku in v lekarni in se izjavila za novo, skupno obliko zavarovanja v petih občinah, kolikor jih združuje novomeški komunalni zavod za socialno zavarovanje.

Tako žive vneme in vsestranske politične pojasnjevanja ni bilo v pokrajini že enkaj let sem. Na tisoče aktivistov SZDL, delavcev krajevnih skupnosti, pa članov celotnega aktiva v sindikatih v petih občinah si že nekaj tednov vneto prizadeva, da bi vsak zavarovanec doumel globok pomen bližnjega glasovanja in odločitve. Sistem zdravstvenega zavarovanja bo s tem dobil nov, globlji pomen, bo prispevek za odpravljanje socialnega razslojevanja in krivic, ki bolijo zlasti kmete.

V to razgibano obdobje so imeli v zadnjih tednih v občinah več sto sestankov v pripravah za uspešen izid vseljudskega glasovanja, spada tudi pismo, spodbuda pravzaprav in pohvala, ki jo je dobil občinski komite ZKS v Novem mestu v sredo dopoldne od predsednika in generalnega sekretarja Slovenskega zdravniškega društva Dr. Anton Dolenc in dr. Stjepan Bunta izražata v pismu zadovoljstvo in priznanje ob sporočilu, da pripravlja komunalna skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov Novo mesto enotno združenje ter enoten obseg zdravstvenega varstva za vse prebivalstvo. V pismu je med drugim zapisano:

»Zdravništvo te republike je prek svoje organizacije, pa tudi preko svojih zdravnikov — družbenih delavcev, vztrajno poudarjalo in težilo k enotnemu socialnemu zavarovanju. Ker poznamo in priznavamo moralni in materialni delež slovenskega kmeta v revoluciji in po njej, bo vaša odločitev prispevala k nadaljnji utrditvi vzajemnosti in solidarnosti v naši socialistični skupnosti. — V obdobju, ko ugotavljamo, da nastaja socialno razslojevanje tudi na Slovenskem, je ravno tako pomembno, da sta delavec in kmet, kakor v času boja za nacionalne in socialne pravice pred 30 leti, solidarna tudi danes ob delitvi dobrin, ki jih je ustvaril socialistični družbeni sistem.

Prepričani smo, da bo referendum v vaši regiji uspel. Obračamo se na vas v imenu 2.200 slovenskih zdravnikov, najneposrednejših nosilcev zdravstvenega varstva, da podprete prizadevanja, ki so odsev visoke moralne in socialne zavesti ter politične zrelosti in odgovornosti, ki vzbuja priznanje.«

Tako slovenski zdravniki. Od delavcev in kmetov, ki bodo to nedeljo in v ponedeljek izrekli svoj »za« za skupno, enotno združenje in enoten obseg zdravstvenega varstva prebivalcev petih občin, pa je zdaj odvisno, ali bodo z glasovanjem potrdili svojo zrelost in odgovornost pred sedanjimi in prihodnjimi rodovi.

TONE GOSNIK

Planinc - velemojster

V zadnjem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Skopju je slovenski mednarodni mojster premagal Velimirovića - Prvo mesto osvojil Polugajevski

SKOPJE, 2. dec. V zadnjem kolu tradicionalnega mednarodnega šahovskega turnirja srečanje solidarnosti je slovenski mednarodni mojster Planinc z belimi figurami premagal mednarodnega mojstra Velimirovića ter s tem izpolnil še drugi velemojstrski bal in osvojil najvišji šahovski naslov.

Drugi rezultati: Rajković : Bilek remi, Westerinen : Tringov 1:0, Polugajevski : Damjanović remi, Ilijevski : Janošević remi, Langeweg : Bukić remi, Ostojić : Gufeljd remi, Sofrevski : Ničevski b. b. 1:0.

Vrstni red: *Polugajevski 12, Planinc in Velimirović 10, Gufeljd 8,5, Bukić, Ilijevski, Ničevski 8, Bilek, Ostojić, Sofrevski, Westerinen 7,5, Damjanović 7, Rajković 5,5, Tringov in Janošević 4,5, Langeweg 4.*

Planinc je kljub veliki psihološki obremenjenosti uspel in z zmago zbral 10 točk ter tako izpolnil svoj sen. Z Velimirovićem sta igrala sicilijanko. Beli je že po otvoritvi dosegel pozicijsko prednost, saj je črni izgubil lovski par. Velimirović se je v srednji igri poskušal rešiti z žrtvijo kvalitete, toda Planinc je v končnici zanesljivo realiziral materialno prednost.

Makedonskega derbija med Sofrevskim in Ničevskim ni bilo, ker Ničevski spioh ni prišel v turnirsko dvorano, potem pa je sporočil, da je v bolnišnici, ker mu je slabo.

Ljubojević vodi

PALMA DE MALLORCA, 2. dec. — V 3. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so bili doseženi tile rezultati: Ljubojević : Pomar remi, Tatai : Bisguier 1:0, Larsen : Keene 1:0, Donner : Benkö remi, Andersson : Panno remi, partije Portisch — Medina, Bellon — Garcia in Csom — Reshevsky pa so bile prekinjene.

V prekinjeni partiji 2. kola je Jugoslovan Ljubojević premagal Medino.

Vrstni red po 3. kolu: Ljubojević in Benkö po 2,5, Larsen in Panno po 2, Reshevsky 1,5 (1), Portisch, Andersson in Pomar po 1,5, itd.

Začetek pokala šampionk

VRNJAČKA BANJA, 2. dec. — V 1. kolu tradicionalnega turnirja za pokal evropskih šampionk so bili doseženi tile rezultati: Vasnecki : Radzikowska prel., Haldeman : Polihroniade 0:1, Sokolova : Gaprindašvili prek., Ivanka : Timmer 1:0, Vokralova : Georgijeva remi, Veröci : G. Jovanović remi.

Ponosni smo nanj

LJUBLJANA — Po Planinčevem uspehu smo ob tem, za slovenski in jugoslovanski šah velikem dogodku, zaprosili za izjave nekaj najvidnejših šahovskih delavcev v republiki. Takole so odgovarjali:

Ljuban JAKŠE, predsednik šahovske zveze Slovenije: »Takoj, ko sem zvedel, da je premagal tudi zadnjo zapreko, sem mu v imenu zveze in vseh šahistov poslal brzojavko in mu iz vsega srca čestital. Slovenci smo kot majhen narod lahko zelo ponosni, da imamo že tretjega živečega velemojstra ter smo s tem med najbolj razvitimi šahovskimi narodi sploh. Sicer pa bi si naslov zaslužil že prej. S svojo igro je vzbudil veliko zanimanje za šah med mladimi, pa tudi njegova borbenost je lahko vsem za vzor.«

Gabrijel SFILIGOJ, dipl. oec., predsednik šahovskega kluba ZMAJ — Ljubljana: »Prijetno sem presenečen, čeprav sem pričakoval, da bo velemojstrski naslov dosegel že prej. Njegov uspeh je popolnoma zasluženo, saj ga je dosegel z veliko borbenostjo, inteligenco in delavnostjo. Planinc se tako pridružuje svetlim tradicijam slovenskega in jugoslovanskega šaha, vsi pa od njega pričakujemo še večjih uspehov.«

Vojko MUSIL: »Zelo sem srečen, da je eden izmed mojih sobojevnikov v mladinski konkurenci postal velemojster in da je to prav Planinc. Čeprav sem bil nanj po dveh zaporednih porazih kar nekam jezen, saj bi uspel tudi z remiji, se je na koncu le končalo v njegovem slogu in velikem slavju. Slovenska javnost in šahovska zveza Slovenija pa morata zdaj storiti vse, da bo njegov talent kronan še z večjimi uspehi.«

Jože ŠIŠKA, šahovski mojster in publicist: »Končno je tudi formalno postal igralec z najvišjim naslovom. Albin si ga je sicer zaslužil že na Vidmarjevem memorialu, toda tudi zdaj še ni prepozno. Njegove sposobnosti so tako velike, da bi zgledalo kot precenjevanje, če bi jih zdaj naštel. Vsekakor pa bo njegovo ime prišlo med velikane šahovske zgodovine.«

B. K.

Uspel turnir v Velenju

VELENJE — V počastitev praznika republike je prizadevni plesno-športni klub Velenje priredil kvalifikacijski plesni turnir. Tekmovanje je bilo v štandardnih plesih, mladinski plesni pari pa so se predstavili z latinsko-ameriškimi in štandardnimi plesi.

Rezultati: v mladinskem razredu je zmagal par Hojan — Gorogranc iz Velenja, v razredu D par Apat — Gabere iz Ljubljane, v razredu C dvojica Trifunović — Cvetek iz Maribora, v razredu B par Reisenberger — Čanžek iz Maribora, v razredu A pa prav tako mariborski par Lorger — Mornar. Absolutni zmagovalec velenjskega turnirja je postal par Mataj — Simonič iz Maribora.

M. LIPOVŠEK

Pot do naslova

Planinc je začel igrati šah leta 1952, zdaj pa je velemojster

Albin Planinc je četrti Slovenec in petnajsti Jugoslovan, ki je stopil v najvišji šahovski krog — velemojstrov. Rodil se je 18. 4. 1944 v Brišah, šah pa je začel igrati v Ljubljani z osmimi leti. Že v prvih partijah je pokazal izreden smisel za kombinatoriko in napadalnost ter se izkazal z nepopustljivo borbenostjo, kar ga odlikuje tudi danes. Teorijo je začel spoznavati šele s 14 leti, vendar je že leta 1962 osvojil mladinsko prvenstvo Slovenije.

Na državnem članskem prvenstvu je prvič nastopil 1965. leta v Novem Sadu, zasedel 7.—9. mesto ter presegel normo za mojstrski naslov. Po odsluženju vojaškega roka v naslednjih letih ni imel veliko priložnosti za uveljavitev svojega šahovskega znanja. Tako je svojo pravo moč pokazal šele na prvem Vidmarjevem memorialu v Ljubljani, junija 1969. Osvojil je prvo mesto pred desetimi velemojstri, celo presegel velemojstrsko normo, toda zaradi pravil FIDE dobil le naslov mednarodnega mojstra.

V boju za velemojstrski naslov je avgusta 1970 zmagal na mednarodnem turnirju v Varni pred petimi velemojstri ter s tem dosegel svoj prvi velemojstrski bal. Poleg tega pa je z uspehom igral še na mednarodnih turnirjih v Čačku (1.—2.), Somboru (5.), Sarajevu (4.—5.), Buenos Airesu (7.) itd. Uradno bo mednarodna šahovska federacija Planincu seveda podelila naslov šele na svojem prihodnjem kongresu, oktobra 1972 v Skopju.

FIDE je začela podeljevati naslove velemojstrov 1950. leta in priznala doslej 58 šahistom, med katerimi jih je 15 že umrlo. Aktivno pa zdaj igra 83 velemojstrov. Države z naslovi so: SZ 36 (33 aktivnih), Jugoslavija 14 (pokojna dr. inž. Vidmar in Kostić ter Gligorić Pirc, Ivkov, Trifunović, Matanović, Matulović, Udovčić, Parma, Damjanović, Ćirić, Janošević, Ljubojević), ZDA 10, Madžarska 8 (7), ZRN in Argentina po 6, ČSSR 4 (3), Francija 3 (1), Bolgarija 3, Belgija 2 (1), Nizozemska 2, Avstrija 2 (1), Avstralija, Danska, Islandija, Kanada, NDR, Romunija in Španija po 1, Anglija 1 (0).

Impol še više?

V 3. kolu zvezne judoistične lige bo Olimpija nastopila doma, Impol pa spet potuje v Beograd - Turnir še v Splitu

LJUBLJANA. Devet najboljših jugoslovanskih judoističnih ekip bo v nedeljo nadaljevalo boje v zvezni ligi. Bistriški Impol se bo v Beogradu pomeril z domačim Studentom in Bosno iz Sarajeva, Olimpija pa bo gostila zagrebški ekipi Mladost in Zagreb. Tretji turnir bo v Splitu, kjer bodo poleg domačinov nastopili še judoisti beograjskega Partizana in Slavije iz Novega Sada.

Impol je po dveh turnirjih na odličnem tretjem mestu, prav toliko točk pa imata še Slavija in Student. Bistričani imajo tako lepo priložnost, da dobro uvrstitev obdržijo, seveda, če bi jim uspelo premagati beograjske študente in pa seveda odpraviti Bosno.

Zelo zanimiv bo ljubljanski turnir, kjer bosta ob Olimpiji še Mladost in Zagreb. Pričakovati je, da bo Mladost dopotovala v popolni postavi: Babić, Mišković, Kraljević, Zuvela in Krajnović. Prva dva nista nepremagljiva in bi lahko Franjič ter Smrekar povedla Olimpijo v vodstvo. Ni pa mogoče pričakovati, da bi presenetili Ovčirk, Pišljar in Polajnar. Realen je torej minimalni poraz Olimpije, ki pa si v srečanju z Zagrebom ne bo smela dovoliti presenečenja.

V soboto bodo na blazinah tudi klubi slovenske lige. Derbi bo v Ljubljani, kjer se bosta pomerila mestna tekmeca Šiška in Nagoka. Na tem turnirju bodo sodelovali še Celjani.

Štart elite

Danes v St. Moritzu prva tekma alpskih smučark za svetovni pokal 1972

ST. MORITZ, 2. dec. (Po telefonu). S tekmovanjem za tradicionalno nagrado »beli trak« St. Moritza se bo jutri uradno začela mednarodna sezona alpskega smučanja. Tekmovanje na terenih, kjer bo čez tri leta svetovno prvenstvo v alpskem smučanju velja tudi kot prva tekma za svetovni pokal v smuku za ženske in moške.

Na startu jutrišnjega tekmovanja bo zbrana praktično vsa svetovna elita, in sicer 65 smučark in 92 smučarjev iz 15 držav. Jugoslovanov tokrat ni na štartu, ker bodo v začetku sezone nastopili na nekaterih manj zahtevnih tekmah, predvsem pa tekmovanjih za novo ustanovljeni evropski pokal. Jutri bo na sporedu preskušnja žensk v smuku na 2560 m dolgi progi z višinsko razliko 605 m in 25 vratcami. Na današnjem non-stop treningu so najboljšo formo pokazale Francozinje Macchi, Jacot in Mir ter Avstrijki Drexel in Pröll. Organizatorji so imeli nekaj težav s pripravo proge zaradi novega snega, toda vse kaže, da so jih uspešno premagali in da bo jutrišnja tekma v najboljših možnih razmerah. Kot zanimivost lahko omenimo še to, da je tehnični delegat mednarodne smučarske zveze za moško tekmovanje v smuku Mariborčan Dušan Senčar. Jutrišnje tekmovanje bodo lahko spremljali tudi gledalci ob televizijskih sprejemnikih, saj bo tudi TV Ljubljana posredovala potek vsega tekmovanja.

Startne številke v prvi skupini so naslednje: 1. Spelser (ZRN), 2. Mittermaier (ZRN), 3. Mir (Fr), 4. Pröll (Av), 5. Budge (ZDA), 6. Gföllner (Av), 7. Drexel (Av), 8. Cochran (ZDA), 9. Crawford (Kanada), 10. Corrock (ZDA), 11. Kaserer (Av), 12. Macchi (Fr), 13. Jacot (Fr), 14. Nadig (Švica) in 15. Rouvier (Fr).

M. ROZMAN

Doskok odloča

Najboljši jugoslovanski smučarski skakalci so se zbrali v Planici, kjer bodo trenirali do novoletne turneje

RATEČE, 2. dec. Smučarsko sobo pri Zerjavu v Ratečah so danes spet napolnili že po tradiciji najbolj redni gostje, ki imajo v njej tudi največ besede — najboljši jugoslovanski smučarski skakalci. V torek so se vrnili s prvega treninga na snegu v St. Moritzu, nadaljevali pa bodo v dolini skakalnic pod Poncami, kjer jih najprej čaka 90-metrska skakalnica in prihodnji teden po dolgih letih tudi stara velikanka, ki je letos povsem spremenila podobo.

»Približno po 80 skokov, reden kondicijski trening, težave z doskokom, manjša poškodba Lotrekana in zlomljena smučka Ludvika Zajca je v strnjenih besedah bilanca osemdnevnega treninga v St. Moritzu,« je po vrnitvi iz Švice povedal pomočnik zveznega trenerja Oto Gjacomelli.

— Načrt za ta del pripravljalnega obdobja je torej uresničen?

»Malce smo sicer imeli zamude, toda večinoma smo jo nadoknadili. Očitno bomo morali za naprej kar redno uvrstiti v naše načrte teden treninga v St. Moritzu sredi novembra, ker je samo tam zanesljivo sneg, čeprav skakalnice niso najbolji primerne za takšno vadbo. Skoraj vsi evropski skakalci se v tem času zbirajo v St. Moritzu, zato je trening tam že zaradi stikov pomemben.«

— In kaj so letos pokazali drugi skakalci?

»Sviozrji imajo težave, kajti Zehnder je zaradi poškodbe šele začel trenirati, Steiner pa zaradi operacije meniskusa še vedno miruje, medtem ko je Schmid skakal tudi le na manjši skakalnici, ker mu nagaja koleno. Med Avstrijci je Bachler v izvrstni formi, izredno zanesljiv je Golser, Kröll pa se tudi popravlja. Zdaj spet trenirajo doma pri Bradlu, ki ima nad Bischofshofnom že dve skakalnici, kjer vadijo tudi Francozi in skakalci NDR. V švedski ekipi so Nordgren, Mähler in Johansson že zelo dobri.«

— Primerjajte zdaj naše skakalce z njimi.

»Po dveh dneh treninga na 60-metrski so počasi vsi prešli na 80-metrsko skakalnico. Po daljavah naši niso zaostajali za drugimi, telesna zmogljivost vseh pa je letos na visoki ravni. Najhujši problem pa je seveda doskok. Še najboljšega ima Mesec, Danilo Pudgar in Zajc sta solidna, Stefančič pa se počasi popravlja. Pri vseh drugih je ta »prirojena« napaka zelo huda. Prav lahko se zgodi, da prav zaradi slabega doskoka ne bomo peljali na novoletno turnejo šest skakalcev, kot smo nameravali. Brez doskoka ni točk, ni uspeha.«

— V Planici se bo najbrž vsaj nekaj še dalo popraviti?

»Ko nam vsaj vreme ne bi nagajalo. Če bo kar naprej snežilo, potem bo bolj malo možnosti za normalen trening. V drugem primeru pa bi še dobre tri tedne do turneje lahko dobro izkoristili. Začeli bomo na 90-metrski skakalnici in nato prešli na staro velikanko. Prihodnji teden bomo tako trenirali izmenično na obeh. Ponuja se nam izredna priložnost za res dober trening, samo če nam ne bo nagajal nov sneg.«

Letošnja zima skakalcem res nagaja. Prej so po vsej srednji Evropi iskali sneg ter ga le našli v Švici, zdaj ga imajo povsod, doma pa celo preveč. Vsega naenkrat pač ne morejo imeti. Vsekakor pa se v trenutnih slabih razmerah velja toliko bolj potruditi, kajti škoda bi bilo zapraviti vezultate dosedanjega dela, ki je bilo resnično zgledno.

S. TRBOVC

Jakopič doma

LJUBLJANA, 2. dec. — S treninga smuka v Schladmingu se je vrnil evidentni olimpijski kandidat za igre v Sapporu, Blaž Jakopič, ker se mu je steklo doveljenje vojaških oblasti za bivanje v tujini.

Danes smučarski sejem na GR

LJUBLJANA — Danes bodo na Gospodarskem razstavišču odprli II. smučarski sejem, ki že v drugi izvedbi zavzema širok obseg.

Smučarski klub Snežinka začenja svojo drugo veliko sejemsko prireditev z željo, da bi postala osrednja in tradicionalna prireditev te vrste pri nas.

Na sejmu, ki ga bodo odprli predsednik komiteja IS za telesno kulturo dr. Ernest Petrič, predsednik turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan in podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije inž. Jože Valentinčič, bodo sodelovali številni domači in tuji razstavljalci.

Trije so čakali...

Čeprav so bile seje komiteja izvršnega sveta za telesno kulturo, ki jih je bilo doslej devetnajst, zaradi pičle udeležbe že nekajkrat na meji sklepčnosti, se je na jubilejni (dvajseti) seji zgodilo, da se je morala peščica tistih, ki so v četrtek prišli na sestanek, raziti. Komite ima 16 članov, med katerimi se jih je 6 opravičilo, između desetih, ki niso najavili odsotnosti, pa so prišli na sejo le trije.

Ne da bi bil predlog dnevnega reda seje nezanimiv. Pogovorili naj bi se o reviji Telesna kultura, ki končuje prvo leto izhajanja, o čemer naj bi poročal glavni in odgovorni urednik publikacije Krešo Petrović. Zanimivo razpravo je obetal tudi načrt valorizacije športnih panog in kategorizacije športnikov, ki ga naj bi predstavil Jože Sturm. Tudi oris prireditev v letu 1971, ki jih je sofinanciral komite za telesno kulturo, in statistika v telesni kulturi sta nedvomno hvaležno gradivo za razpravo.

Videti je, da tudi osvežena zasedba komiteja za telesno kulturo ne kaže dovolj zavzetosti, če že ni na programu prav njihovo interesno področje.

P. S. Da ne bi bili prizadeti člani komiteja, ki so zaman čakali druge, še podatek, da so se seje udeležili: dr. Miha Potočnik, dr. Dušan Tomažič in Rajko Sugman.

J. DEKLEVA

PRIZNANJE — SPODBUDA. Predsednik DRK Slovan Jože Borštnar in sekretar Marjan Rožanc z Bloudkovo plaketo. Foto: Šelhaus

KOLESARTVO

Šest dirk na seznamu

ZAGREB, 1. dec. — Na kongresu mednarodne kolesarske zveze so uvrstili v koledar najpomembnejših dirk amaterjev za leto 1972 tudi šest jugoslovanskih kolesarskih dirk. To so: Alpe-Jadran (4. do 9. maj), dirka po Srbiji (2. do 7. junij), dirka za nagrado sejemskih mest (16. do 18. junij), dirka po Hrvatski in Sloveniji (23. do 25. junij), dirka po Jugoslaviji (2. do 9. julij) in mladinska dirka po Istri (22. do 24. september).

Na sestanku so tudi objavili rezultate in zmagovalce na 18 velikih etapnih dirkah in svetovnem prvenstvu. Na prvem mestu je Poljaka z 51 točkami, sledijo Nizozemska 26, Francija 23, Belgija 19, SZ, Italija in ČSSR po 14, Jugoslavija je 12. s 5 točkami.

S. P.

GIMNASTIKA

Film o »Gimnastiki 70«

LJUBLJANA — V okviru dreviščnje premiere novega slovenskega filma Rajka Ranfla »Mrtva ladja« bo v kinu Komuna tudi predstavitev kratkega filma s tematiko svetovnega prvenstva 1970 v gimnastiki, ki je bilo v Ljubljani. Režiser Jože Pogačnik je dal svojemu filmskemu zapisu naslov »Tri etude za Cathy in Miloša«, snemalec pa je bil Nikola Majdak. Proizvodnja: Viba film.

KOŠARKA

Zmaga Jugoplastike

TIRANA, 2. dec. — V prvi tekmi 2. kola tekmovanja za pokal evropskih košarkarskih prvakov je Jugoplastika premagala albanskega prvaka »17 Nendori« z 90:77 (54:43).

Tekma Zadar : Železničar ni registrirana

BEOGRAD — Poleg kazni igralcem in funkcionarjem, ki jih je vodja tekmovanja v ZKL Čvorović že izrekel, se je zdaj tudi odločil, da ne registrira tekme Zadar — Železničar (77:75). Najprej bodo raziskali incident pri zapisnikarski mizi ob koncu tekme, za katerega so krivi gostje in organizatorji, šele potem in po reševanju pritožbe Železničarja, pa bodo odločili tudi o registraciji tekme.

Problemski šah

IV. mednarodni problemski turnir »DELO — TOVARIS 1971« Šahovski problem št. 250

LASZLO BARNA
Budimpešta — Madžarska
Original

Pomoč-pat v 8 potezah

Beli: Kd8 (1)
Črni: Kg2, Dg7, Td3, Th1, La2, Ld4, Sa1, Pa3, b4, c2, c4, d2, e2, f2, h3 (16).

REPUBLIŠKO PRVENSTVO in likrati NAGRADNI NATEČAJ »DELO 1971« v reševanju šahovskih problemov za leto 1971

KONEC PETE SKUPINE

Z današnjim pomočnim patom zaključujemo objavo problemov pete skupine (št. 241 do 250) našega nagradnega natečaja oz. republiškega prvenstva. Rešitve problemov pete skupine pošljite najkasneje do 25. XII. 1971 na naslov: Ljubomir UGREN, 61219 Ljubljana-Šentvid, Zvezda 19.

NOV USPEH SLOVENSKEGA PROBLEMSKEGA ŠAHA

Na mednarodnem problemskem turnirju »CIK 1970«, na katerem so ocenjevali 403 dvopotezniKov iz 17 držav, so drugo nagrado prisodili spodnji nalogi, delu slovenskih problemistov.

LJUBOMIR UGREN
(Ljubljana)
MATJAŽ ZIGMAN
(Ptuj)
II. nagrada »CIK 1970«

Mat v dveh potezah

Beli: Kg1, Tc8, Td5, La6, Lb5, Sf2, Pc7:d7, f4, f6, f7 (13)
Črni: Ke1, Te2, Lc6, Se8, Sh2, Pb5, d2, g2 (9)

Rešitev—R):
1. De8:! Grožnja: 2. Ld2:mat.
1. . . . b4 (Te3, Te4, Te5, Te6, Te7)
2. De2: (De3:, De4:, De5:, De6: De7) mat.
1. . . . Te8: 2. Te8: mat.

Tematske prevare in obrambe:
TP$_1$) 1. Te8:?
TP$_2$) 1. de8:D?
TP$_3$) 1. de8T?
TP$_4$) 1. fe8:D?
TP$_5$) 1. fe8:T?
O$_1$) 1. . . Ld5:!
O$_2$) 1. . . . Te8:!
O$_3$) 1. . . .Te8:!
O$_4$) 1. . . . Te8:!
O$_5$) 1. . . . Te8:!

Absolutni problemski rekord (task) z 38 različnih matov v R) in petih tematskih prevarah v temi: ZAGORUJKO II tipa »4 X 6 + 2 X 7«.

Betonski mešalniki
in električne krožne žage,
za gradbena podjetja in zasebnike.

mešalnik M 130, 130 l z električnim ali bencinskim motorjem kapaciteta 3,6 m³/h

žaga z električnim motorjem 4 kW in listom premera 60 cm

Pošiljamo takoj po vplačilu!
Pri plačilu z devizami 10 odst. popusta.
Vsa pojasnila in informacije daje

cosmos

Ljubljana, Celovška 32
Koper, Dimnikarska 10
Maribor, Grajska 7

AUSTIN - IMV 1300

CENA:

Hfl	7.244,58	Dkr	15.460,98
DM	7.127,28	US dolar	2.113.—
Sch	51.578,52	Lstg	854,31
Sfr	8.410,51	Can dolar	2.134,34
FF	11.652,58	Lit	1.296.319.—
Skr	10.700,55	Bfr	101.424,00

Dinarska cena: 35.226,50 din

Za devizna vplačila, ki jih bomo prejeli do 31. decembra 1971 zagotavljamo devizno ceno

Devizni račun IMV: 501-620-2-32009-10-3172, Jugobanka Ljubljana

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Za podrobnejše informacije se obrnite na poslovalnice IMV:

LJUBLJANA: Titova 172-a, tel. 061/343-485, 341-779; BEOGRAD: Ul. 27. mart 36, tel. 011/335-356, 338-261; NOVI SAD: Trg Neznanog junaka b. b., tel. 021/42-305, 56-633; NIŠ: Trg JNA 7, tel. 018/23-584; ZAGREB: Palmotićeva 25, tel. 041/423-152; RIJEKA: Đ. Strugara 50, tel. 051/34-015; ZADAR: Sarajevska 6, tel 057/38-81; SPLIT: Kazališni trg 6, tel. 058/45-554; SARAJEVO: Kralja Tomislava 12, tel. 071/37-587

10746

IVER DNEVA

Slavnostno in delovno srečanje

Avto-moto zveza Jugoslavije bo letošnje državne prvake v vseh avtseh in disciplinah motociklističnega in avtomobilističnega športa proglasila na veliki slovesnosti, ki bo v soboto, 4. t. m. ob 18. uri v hotelu Slon v Ljubljani. Še pred slovesnostjo se bosta v Ljubljani sestali zvezni komisiji za motociklistični in avtomobilistični šport, prireditelji slavnostnih in delovnih srečanj v Ljubljani pa pripravljajo tudi posebeno pogovor s tekmovalci. Dan poprej, v nedeljo, se bo sestala tudi zvezna športna komisija AMZJ; na delovnem sestanku bodo ocenili minulo državno sezono pri nas, spregeli koledar najpomembnejših prireditev prihodnje leto pri nas in razpravljali še o drugih perečih problemih AMZJ.

ROKOMET

SFRJ : Islandija 22:15 (14:6)

LJUBLJANA — Na prvenstvu osnovnih šol občine Šiška v igri med dvema ognjema je med fanti zmagala ekipa šole A. Kebeta pred H. Smrekarjam. Med dekleti pa so bile najboljše učenke H. Smrekarja, druga pa je bila ekipa R. Jakopiča. Na tekmovanju je sodelovalo 250 učencev in učenk z osmih šol. ObŽTK je najboljše nagradila z žogami.

D. P.

Nered v Tivoliju

V vašem listu, katerega redni naročnik sem že dolga leta, izhajajo na športni strani, v okvirju in včasih z lepo spodbudno slikico, prispevki našega znanega športnega delavca prof. Draga Ulage, ki pozivajo k športni rekreaciji tiste, ki so je najbolj potrebni — zaposlene, obremenjene z vsemi težavami prehitrega sodobnega življenjskega utripa.

Ker z ženo ravno prehajava v leta, ko začno sklepi otrdevati, sapa postaja krajša že ob manjših naporih itd., sva se odločila za drsanje, rekreacijo pri kateri nimava problema z varstvom svojih otrok, zato ker je v hali Tivoli organizirano drsanje za odrasle vsako sredo in petek od 21. do 23. ure. Nabavila sva si drsalke in z ogromno voljo prvič v življenju stopila na led. Toda težav z drsanjem nisva imela. Nastale pa so ob disciplini in redu na drsališču. Skupine mladeničev in posamezni »kamikaze«, vsi po videzu mlajši od 25 let, so s svojimi vratolomnimi in nezanesljivimi umetnijami privlačevali poglede vrstnic nežnega spola in neredko je prišlo do zapletov in težkih padcev tistih, za katere je pravilloma odrejen čas uporabe ledene ploskve hale Tivoli.

Pozivam odgovorne v Tivoliju in tudi naše športne forume, da uredijo razmere v katere je zašla ta oblika športne rekreacije. Prepričan sem, da bi bil marsikateri starejši pripravljen plačati več ko 6 din, samo da bi se lahko v tistem, težko odtrganem času prepustil res rekreativnem drsanju.

Predlagam uvedbo nekakšnih nerenoslijvih izkaznic z ro'stnim podatkom in sliko, tako da bo ledena ploskev tivolske dvorane v tem času na razpolago res starejšim, ki bodo odrejeni čas res lahko pobili samo za tako propagirano rekreacijo.

ING. LUDVIK BRANKOVEC
LINHARTOVA 28, LJUBLJANA

Rekreacija sestavni del življenja

LJUBLJANA, 2. dec. — Društvo rekreativni klub Slovan, ki je dobil za svoje plodno delo letos Bloudkovo plaketo, je povabil svoje člane na tovariški večer, ki je minil v prisrčnem razpoloženju.

Predsednik kluba **Jože Borštnar** je poudaril, da je bil odziv na zamisel, ki je pri nas praviprav orala ledino, že v začetku izreden. »To je dokaz, da je rekreacija postala sestavni del življenja. V začetku ni bilo lahko, predvsem zaradi organizacijskega tveganja in družbenega priznanja. Prihodnost kluba je predvsem odvisna od tega, če bomo znali družbi prikazati potrebo po tej dejavnosti. Žal se mi,« je dejal predsednik kluba, »da bi »morala biti v vsaki občini podobna organizacija, kot je v Mostah. Takšni klubi so tudi most med aktivnimi športniki in ljubitelji športa, saj doslej skoraj nikjer ni bilo živega stika med tekmovalci in športniki, ki se že je še naprej ukvarjati s telesno kulturo.

J. D.

KONJENISTVO

14. mednarodni turnir v dunajski dvorani

LJUBLJANA — Na Dunaju je bil — pod pokroviteljstvom zveznega kanclerja dr. Bruna Kreiskega — mednarodni turnir v preskakovanju zaprek. Turnir je bil v mestni športni dvorani, na njem pa je sodelovalo 8 držav: Anglija, Avstrija (z dvema ekipama), Belgija, Bolivija, Italija, ZRN, Nizozemska in Švica. Najboljše so bile ekipe Italije, Anglije in ZRN. Med posamezniki je zmagal italijanski jahač Graziano Mancinelli, med jahačicami pa mlada Angležinja Paddy McMahom.

Turnir si je ogledala tudi posebna skupina strokovnjakov iz Ljubljane z namenom, da prouči možnosti za izvedbo podobnega turnirja pozimi 1972 v tivolski dvorani v Ljubljani.

Dr. MILAN DOLENC

HOKEJ NA LEDU

C. zvezda : Spartak 7:0

BEOGRAD — V II. zvezni hokejski ligi, ki se je začela 20. novembra, so bila odigrana doslej samo tri srečanja. Obe tekmi sta odigrala Celje in Crvena zvezda — v drugem srečanju je premagala Spartak s 7:0 (1:0, 3:0, 3:0). Vardar eno, zagrebška Mladost pa nobene. Na sporedu je zaostala tekma I. kola Mladost — Vardar.

Olimpija (ml.) : Celje 4:5

LJUBLJANA, 1. dec. — V prijateljski tekmi v hokeju na ledu je ligaško moštvo Celja premagalo mladinsko ekipo Olimpije s 5:4 (2:2, 1:2, 2:0). Strelci za Celjane: Kerkoš in Šentjurc po dva ter Bratec, za Olimpijo pa Jakič dva ter Kovač in Kričej. Sodil je Repina (Lj).

ALPSKI POKAL

KAC : Gardena 8:3 (0:0, 6:0, 2:3)

PREJELI SMO

Po samostojni poti

Jesenski prvak SNL Ilirija deluje v skromnih razmerah - igra z igralci, vzgojenimi doma - Sodelovanje s ŠSD

LJUBLJANA — Z rezultati v SNL so bržkone najbolj zadovojni v taboru šišenske Ilirije, ki si je pred nadaljevanjem prvenstva spomladi zagotovila najprijetnejši zimski počitek. Kje tiči ključ uspeha nogometašev iz Zgornje Šiške glede na to, da se v klubu nenehno otepajo z denarnimi težavami, razen tega pa si članska vrsta ne more privoščiti niti poklicnega trenerja. To vlogo opravlja kar veteran Ilirijanov Milan Rojina.

Ilirija, nogometni kolektiv, ki životari v senci ljubljanskih zvezdnih ligašev, in je v prejšnjih prvenstvih igrala z dokaj spremenljivo srečo, je letošnjo jesen prijetno presenetila. Nihče namreč ni pričakoval, da bodo Šiškarji igrali tako dobro ter kar s tremi točkami naskoka zaključili prvi del prvenstva. Z dobrimi igrami so navduševali svoje vse številnejše simpatizerje in z enajstih tekem zbrali kar 18 točk. Vse tekme na domačem igrišču so dobili, zmagali so tudi na vročičnih tleh trboveljskega Rudarja ter celjskega Kladivarja, izgubili pa so samo eno tekmo — v Izoli. Napadalci so na vseh tekmah dosegli 23 zadetkov, kar jih uvršča tik pod vrh lestvice učinkovitosti. Obramba Ilirije, z vratarjem Jožetom Jerebicem, pa je v SNL daleč najboljša — kapitulirala je samo šestkrat! Ilirija pa je tudi edina ekipa, ki ni premagala zadnjeuvrščene Slivnice, ampak je komaj remizirala. Se ena zanimivost: Ilirija je postala jesenski prvak s prav tistim moštvom (izjema je Ahlin), s katerim je prejšnje sezone staborila« v drugem delu razpredelnice SNL. Toda eden od ključev uspeha je tudi rokada v ekipi: nedavni srednji krilec zelenih Rojina je zavzel mesto srednjega napadalca, kjer se je pokazal kot izvrsten realizator, ekipa (ki jo sestvljajo samo Slovenci) pa je zaigrala kot prerojena.

»Pričakoval sem,« je dejal **Milan Rojina** (nogomet igra že 25 let), »da bomo v jesenskem delu prvenstva osvojili v najboljšem primeru 14 točk, na naše veselje pa smo »načrte presegli celo za 4 točke. Uspeh našega kluba gre pripisati uigranosti moštva, kolektivni igri ter zares izvrsnim odnosom med igralci in seveda funkcionarji kluba. Nogometaši so vestno izpolnjevali taktične načrte, zlasti v gosteh, kjer smo prigrali nekaj dragocenih točk prav po zaslugi dobre taktike in strategije naše obrambne oziroma napadalne vrste. Spodletelo nam je edino v Izoli ter v Slivnici, kjer smo izgubili komaj točko, to pa zaradi tega, ker so fantje nasprotnika z dna lestvice preveč podcenjevali. V gosteh smo običajno igrali sistem 4—3—3, doma pa bolj napadalno: 4—2—4. Žal, kljub dobrim igram nekateri igralci niso pokazali vsega. V mislih imam Šmona in Daneva, ki pa zaradi raznih obveznosti nista mogla redno trenirati. Moram pa pohvaliti obrambo v napadu pa mladega Kolenca, ki tudi še ni pokazal vsega, kar zna. Moštvo trenira dvakrat tedensko. Delamo v amaterskih razmerah, o raznih premijah igralcem pa si ne upamo niti pomisliti.

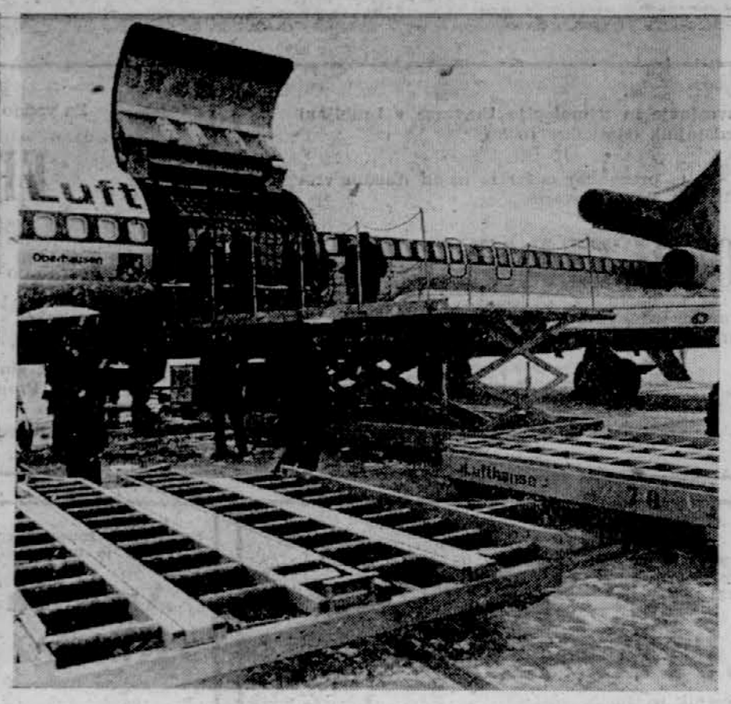
Spomladi, upam, bomo zbrali vsaj še 13 točk, kar bo najbrž zadostovalo za prvo mesto. Čeprav je zelo malo verjetno, da bi (če postanemo prvaki) zaigrali v II. ligi (ne bo potrebnega denarja), se bomo spomladi borili prav tako kot jeseni, prvo mesto pa bi bilo krona vsega dosedanjega dela Seveda pa brez prizadevanja našega tehničnega vodje **Frenka Hočevarja** tudi ne bi bilo uspehov.«

O tem, kako Ilirija premaguje denarne in organizacijske težave, razmišlja njen predsednik **Franc Borko:** »Naš klub je, kot kaže, prebolel večino raznih »boleznic, ki so značilne za manjše kolektive; naposled je našel ustrezno politiko, ki je prinesla tudi dobre rezultate. Sodelovanje z drugimi ljubljanskimi klubi se ni obneslo zato smo se odločili za samostojno pot: opiramo se zgolj na lastne igralske kadre. Ilirija ni in ne more biti velik klub, ker v našem UO ni takih članov, ki bi nam lahko omogočili dovolj denarja. Letno imamo dobrih 1 milijonov starih dinarjev. izdatkov in dvomim, če ima tako malo denarja še kakšen klub v SNL (z izjemo Slivnice). Vendar vseeno dobro delamo, racionalno potrošimo vsak dinar in se kljub trudimo, da bi omogočili vsem našim vrstam kar najboljše možnosti za vadbo in tekme, kar nam še razmeroma dobro uspeva. Naposled pa je vse odvisno od šišenskih gospodarskih organizacij: če na sbodo finančno podprle, bomo sodelovali v II. ligi, sicer pa ne. Na združitev s kakšnim ljubljanskim klubom ne razmišljamo,« je dejal predsednik.

Nedvomno je uspeh članske vrste Ilirije tudi rezultat načrtnega dela z mladimi kadri, za katere pa skrbi vodja nogometne šole v Iliriji **prof. Marjan Cetin,** ki sicer poučuje telesno vzgojo v šoli »Valentina Vodnika«. »Naša nogometna šola je ena najstarejših v Sloveniji, delo v njej pa poteka nadvse sistematično in pedagoško, in sicer izključno s samimi Šiškarji. Ilirija tesno sodeluje z našim šolskim športnim društvom kjer začenjamo vzgajati bodoče nogometaše (v amaterskem pomenu besede) že v 3. razredu osemletke V 5. in 6. razredu osnovne šole nastopajo v pionirski

PRVA ŽRTEV ZASEDBE — Ob nedavni iranski zasedbi treh strateško pomembnih otokov v Perzijskem zalivu je prišlo tudi do streljanja. Pripadniki ondotne policije so streljali na iranske vojake. Pod kroglami je padel iranski mornariški oficir. Na sliki: pogrebni sprevod.

ENAJST TON Z LUFTHANSO — Na ljubljanskem letališču Brniki je včeraj dopoldne prvič podnevi (druge dni redno pristaja ponoči) pristalo letalo Boeing 727 Lufthanse, ki je naložilo enajst ton tovora, smuči (Elan), igrač (Mehanotehnika) in čevljev (Alpina) za kupce po svetu.
Foto: E. Šelhaus

PARKIRANI SNEG — Pogled na veliko parkirišče pri maksimarketu je bolj žalosten. Sneg, brozga in bes voznikov, ki se komaj pretolčejo do svojih avtomobilov. Najbolj pametni so pustili avtomobile kar doma in so raje za nekaj dni potniki v avtobusih.
Foto: E. Šelhaus

FILMSKE ZVEZDE SE ZBIRAJO — Na sliki sta znana filmska igralca Ron »Tarzan« Ely in Mark Slade po prihodu v Frankfurt, odkoder se bosta namenila v München na dobrodelno prireditev.
Telefoto: UPI

Razmer ne urejamo na ulici

Uvodna beseda predsednika ZKJ Josipa Broza Tita na 21. seji predsedstva ZKJ v Karadjordjevu — O stavki se je govorilo že nekaj mesecev — Gre za kontrarevolucionarno dejavnost — Tudi od drugih republik bi se morali učiti

KARADJORDJEVO, 2. dec. (Tanjug). Predsednik ZKJ Josip Broz Tito je včeraj na 21. seji predsedstva ZKJ v Karadjordjevu v uvodni besedi dejal:

»Tovarišice in tovariši! Včeraj in nocoj sem imel tu sejo z izvršnim komitejem zveze komunistov Hrvatske in z voditelji družbenopolitičnih organizacij Hrvatske. Seveda se je tu govorilo o problemih, ki so tam zdaj aktualni. Prav zaradi tega, kar se tam dogaja, se mi zdi potrebno, da na tej seji predsedstva ZKJ obravnavamo položaj ne le v Hrvatski, ampak tudi v vsej Jugoslaviji, saj so v vseh republikah, nekje bolj, nekje manj, problemi enaki.

Na včerajšnjem sestanku sem zahteval, da se pomenimo o vzrokih, ki so pripeljali do stavke na zagrebški univerzi, kakor tudi nasploh o aktualnih negativnih političnih gibanjih, do katerih je prišlo na Hrvatskem, ki pa niso naletele na dovolj močan odpor, niti v vodstvu zveze komunistov Hrvatske.

Stavko na univerzi so pripravljali več mesecev

Ko govorimo o vzrokih stavke, seveda to ni od včeraj. To se je pripravljalo že davno, več mesecev, kaže pa, da so na to gledali ravnodušno, saj niso storili potrebnih ukrepov. Govorilo se je in celo tisk je pisal, da bo stavka, da bo to velika stavka, da bo prišlo do splošne stavke in da bo predvidoma v januarju. Ta negativna zadeva, ki nas je zdaj precej kompromitirala, je bila torej znana tako iz tiska kot iz pogovorov na ulici. Ni pa jasno, zakaj so z njo pohiteli, zakaj je prišlo do stavke ravno na predvečer velikega praznika revolucije jugoslovanskih narodov. Tudi to bomo videli in neotovili, kdo za to stavko stoji.

Stavka na univerzi ni samo stvar študentov. Tu je neka skupina že precej znanih negativnih ljudi, ki za tem stoji. Moram reči, da sem bil na sestanku s tovariši iz Hrvatske zelo kritičen in sem odkrito dejal, da so krivi, ker niso ničesar učinkovitega ukrenili, da bi to stavko preprečili. Sreča je, da je delavski razred na Hrvatskem dovolj zaveden, da se ni dal speljati, kajti oni so želeli, da tudi njega vpletejo v to. Toda to se jim ni posrečilo, tako da so imeli zvezane roke in niso mogli početi tega, kar so nameravali. Jasno je, da sledovi tega držijo tudi ven iz naše dežele.

Sovražnik je zlahka opravljal kontrarevolucionarno dejavnost

Žal pa mi kot komunisti in vodilni ljudje v Hrvatski ali katerikoli republiki ne moremo iskati vseh mogočih izgovorov, kadar se kaj takega zgodi. Gre za nebudnost, ravnodušnost in gnili liberalizem do takih elementov. Tako je sovražnik prav zlahka opravljal svojo kontrarevolucionarno dejavnost. Zakaj jaz imam to za kontrarevolucionarno dejavnost.

V tisku, zlasti hrvatski matici, pa tudi v »Vjesniku« in drugih listih — v nekaterih bolj, v nekaterih manj — dajejo ti razni antisocialistični, antisamoupravljavski elementi take izjave, ki so docela protiustavne, ki so kaznive in kličejo po kazenskem pregonu. Ti elementi svobodno nastopajo in nikomur se nič ne zgodi. Moral sem reči tovarišem, da tega ni mogoče trpeti.

Vemo, da obstaja tako imenovan revolucionarni komite petdeseterice — jaz pa ga imenujem kontrarevolucionarni — ki vse te akcije vodi. Tu so štirje, pet glavnih, mi pa vemo, da jih je veliko več. To je organizacija, ki dela legalno in ilegalno, žarišče tega pa je Hrvatska matica. Te reči so šle tako daleč, da ni več mogoče čakati in dopustiti, da smo do tega še naprej liberalni. Ne moremo dopustiti, da bi v naši socialistični državi delovali ne le takšni posamezniki, ampak tudi kontrarevolucionarna skupina.

Tovarišem iz Hrvatske sem govoril, da obstajajo nekatere nejasnosti in stvari, ki niso dobre, ki niso na liniji ZK in na liniji sklepov IX. kongresa ZKJ. V nekaterih govorih in izjavah je bilo precej takšnih sestavin, da ni čudno, če so vnesle zmedo ne samo v ZK, temveč tudi v širše množice. Naj navedem samo en primer, vprašanje organizacije narodnega gibanja, gibanja množic, v katerem naj bi se zbrali vsi. O tem se je ne samo govorilo, temveč tudi pisalo. Še več, zamisel se je začela širiti tudi med množicami.

Kakšno novo gibanje?

Tovariše sem včeraj vprašal: kakšno gibanje torej hočete imeti? Kdo bi bil v tem novem gibanju? Najbrž naj bi to novo gibanje zajelo tudi razne pripadnike lumpenproletariata, kontrarevolucionarne elemente, razne nacionaliste, šoviniste, dogmatike in vrag si ga vedi koga vse in kaj naj bi s tem želeli doseči. Kdo bi tu zdaj koga prevzgajal? Jasno je, da se moramo usmerjati k tistemu, kar imamo, kar je na programu ZK in SZDL. V SZDL imamo velikansko družbenopolitično organizacijo, in to organizacijo moramo še bolj oživiti. Res je, da komunisti v njej niso dovolj dejavni. Obrniti se moramo torej k tej naši organizaciji, ne pa dopuščati ustanavljanja kakega novega gibanja.

Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi se te stvari razširile iz vrst komunistov. Kajti to bi bil poskus odrivanja Zveze komunistov ad acta in ustvarjanja neke nove organizacije, ki naj bi bila v podporo, koga in kaj bi pa lahko podpirala?

»Najostreje sem zavrnil . . . «

Na kratko sem vam razložil, o čem smo se pogovarjali. To zadevo sem najostreje zavrnil in sodim, da se boste vsi strinjali z mano, da kaj takega sploh ne bi bilo v skladu z našim socialističnim razvojem. Kajti mi smo že zdavnaj postavili temelje našega družbenopolitičnega življenja in izoblikovali naše družbenopolitične organizacije. Mi imamo Zvezo komunistov, Socialistično zvezo, v kateri so tudi sindikati in mladina in vse druge družbenopolitične organizacije. In če so v njih elementi, ki tja ne spadajo, je to stvar samih teh organizacij. Poskušati morajo takšne ljudi prevzgojiti, če jih pa motijo, se pravi, če v njihovem okviru delujejo protikomunistično, protisocialistično in protisamoupravno, pa jih morajo postaviti pred prag. Spoštovati moramo norme, ki so si jih v naših organizacijah sami postavili. Zato je razne izmišljotine o nekakšnem novem gibanju treba absolutno obsoditi — jaz se z njimi ne strinjam.

Drugače razlagani dokumenti

Tovarišice in tovariši, včerajšnja seja je s kratkimi premori trajala dvajset ur. Vsi tovariši, tudi najodgovornejši, so izrazili svoja stališča, zapisana že v dokumentih, sprejetih na deseti seji, na 22. seji itd. Opozarjali so, mislim, da upravičeno, da so bili ti dokumenti na koncu koncev vendarle soglasno sprejeti. Toda tovariši — in to je dvetretjinska večina — ki kritizirajo ožje vodstvo, trdijo: da, res je, da smo vse dokumente bolj ali manj soglasno sprejemali ter se z njimi strinjali, toda pozneje so bili ti dokumenti drugače interpretirani. Ni se delalo tisto, kar je bilo v njih napovedano. In to je tisto, kar je v njihovo delo, v njihovo sporazumevanje vneslo precejšnjo disonanco in zaradi česar sem zelo zaskrbljen.

TITO: sklicujejo se na moje besede

V tem dolgotrajnem pogovoru nisem mogel in tudi nisem hotel preprečevati — čeprav je šlo za čisto partijske zadeve — tovarišem Haramiji, Pirkerju, tovarišici Savki in drugim, da bi spregovorili tudi o gospodarskih problemih Hrvatske. Moram reči, da se popolnoma strinjam z delom Haramijevih besed o tem, ker je imel popolnoma prav. Toda to ni bilo poglavitno, to je bilo samo obrobno. Nihče ne sme misliti — če bomo zdaj nekatere zadeve, katerih reševanje se pripravlja, pospešili — da to delamo pod pritiskom tistega, kar se dogaja v Zagrebu. To je proces, ki teče že nekaj časa.

Zadeve ne urejati na ulici

Včeraj sem takole rekel: pred amandmani sem pogostoma, že leta in leta, govoril, da bi bilo treba urediti devizni, zunanjetrgovinski in bančni sistem, vprašanje reeksporterjev itd. Ko pa smo sprejeli dopolnila, v katerih je predviden način za reševanje drugih in teh vprašanj, moramo tako tudi ravnati. Zadeve torej moramo urejati pred forumi, ne pa na ulici. Od nas je odvisno, ali bo to šlo hitreje ali počasneje. Jaz sem za hitrejše reševanje, ker se je glede tega mogoče dogovoriti. Obenem pa sem tovarišem rekel, da so tudi po sprejetju dopolnil šli s tem še naprej navzven ter sovražnim elementom dopuščali, da so iz tega naredili svoja gesla ter potegnili študente za sabo.

Po mojem mnenju velik del mladine sploh ne ve, za kaj gre, kadar govorimo o deviznem režimu. Ampak to so sprejeli kot gesla. Poudaril sem, da se ne bomo strinjali s tem, da bi razne državne probleme reševali na ulici.

Govorili smo tudi o raznih drugih vprašanjih iz partijskega življenja. Z razpravo, ki je bila po mojem mnenju dobra, je bila večina izvršnega komiteja zadovoljna. Slišati je bilo tudi samokritiko, pa tudi ostre kritike na račun dela in notranjega življenja v izvršnem komiteju. Navedli so mnoge stvari, tako da na koncu nisem imel veliko povedati.

Razmere v izvršnem komiteju niso dobre

Razmere v izvršnem komiteju niso dobre, odražajo se tudi v partijskih vodstvih na terenu. V mnogih občinah je opaziti podobne pojave in opredeljevanje v to ali drugo smer, linija, na katero se sklicujejo, je po mojem mnenju pravilna, ko pa se jo začne uresničevati v praksi, je taka pot, kot se reče, cik-cakasta.

Pred nekaj meseci sem imel v Zagrebu sestanek z izvršnim komitejem, navzoči pa so bili še nekateri drugi tovariši. Že tedaj sem jih zelo strogo opozoril na vsa ta vprašanja, na vse pomanjkljivosti in napake. Dejal sem jim tudi, kaj bi bilo treba po mojem mnenju storiti, da bi preprečili pot navzdol, oziroma vse močnejšo dejavnost razrednega sovražnika. Tiste besede tedaj niso bile objavljene, ustno in nepopolno pa so jih posredovali ožjemu krogu, tako da je bilo precej ugibanj o tem, o čem sem pravzaprav govoril. Moje besede so tovariši sprejeli in začelo se je nekaj delati. A vse to je šlo počasi, tisto, o čemer sem jim govoril, se je nedosledno uresničevalo. Takrat sem govoril o nacionalizmu, šovinizmu, o Matici Hrvatski, o ravnanju raznih nasprotnikov, o vsem mogočem govoričenju. Tedaj sem vse to povedal zelo ostro.

»Sklicujejo se na moje besede«

Prizadene me tudi to, ker se sklicujejo name, na moje besede, a pri tem ne povedo, za katere besede gre, temveč le: Titove besede.

Odrekel sem se že temu, da bi se sklicevali name pri taki politiki. Tudi danes trdim, da ne zagovarjam take politike, in je tudi ne bom, če bi prišlo do podobnega še v drugih republikah. Tega nočem in ne morem, gledati moram na interese vse naše države in načela ZKJ. Tokrat mora tudi javnost vedeti, da ne zagovarjam tega. Vse to mi ni prav nič lahko, a moram to povedati. Če se je kdo tudi izgubljal v takih iluzijah, da se lahko sklicuje name, želim to osebno preklicati.

Med včerajšnjim razgovorom so vsi do zadnjega sodelovali in si niso pomišljali vsega povedati. Sam sem tudi zahteval, da enkrat povedo vse, kar najbrž doslej niso še nikoli storili. Želel bi, da bi v vseh naših forumih potekale take odkrite razprave, da bi govorili tisto, kar se misli, brez strahu, da se boš komu zameril. Če je kaj nerešnično, naj se takoj pojasni in ovrže. Ne sme pa se molčati, odkrito je treba govoriti; brez takšnih pojasnil, brez stvarnega sodelovanja vseh v razpravi ni mogoče sprejeti dobrih sklepov. Če so sklepi sprejeti po drugačni poti, bodo ves čas šepali. Tisti, ki je morda molčal zaradi kakšnega »božjega miru«, bo morda glasoval zanje, čeprav se ne strinja z njimi.

Vendarle premalo kritičnega odnosa

Davi, potem ko smo toliko razpravljali, sem videl, da vodilni tovariši vendarle nimajo dovolj kritičnega odnosa in da je dejansko bilo samokritike malo, zlasti tiste komunistične samokritike, ki je potrebna, da bi lahko stvari prav tekle in da bi si pridobili zaupanje. Če ni samokritike, si ne more nihče od nas, naj bo kdorkoli, z menoj vred, lastiti pravice do popolnega zaupanja. Pa ni dovolj samo kritizirati se v obliki nekakšne izpovedi, potlej pa spet delati hapak.

Na koncu sem postavil vprašanje, kaj zdaj tovariši mislijo storiti, zahteval sem, da se o tem tukaj dogovorimo. Strinjali smo se, da z vsemi temi zadevami pridemo pred centralni komite, da jih tam obravnavamo in sprejmemo sklepe o najostrejših ukrepih, ki jih je treba sprejeti.

Za kakšen unitarizem gre?

Poleg tega sem rekel, da se ne strinjam s tem, da imajo kar naprej na jeziku ta unitarizem, ter zahteval, da enkrat ugotovimo, za kakšen unitarizem gre. Če gre za unitarizem versajske Jugoslavije, sem seveda najostreje proti njemu. Če gre za ostanke dogmatskega, sem seve prav tako zoper njega. A če gre za enotnost naše dežele, za Jugoslavijo kot nedeljivo celoto — tedaj sem za tak »unitarizem«, za takšno enotno Jugoslavijo. Toda tedaj to ni unitarizem, ampak kratko malo — naša enotnost.

Prav pa je, da razločujemo med dvojim: nacionalizmom in šovinizmom ter unitarizmom. Ne verjamem, da bi bilo hrvatskih unitaristov več kot nekaj sto. Nacionalisti in šovinisti pa imajo široko osnovo, kar tudi izhaljajo. Poleg tega so amandmaji najmočnejše orožje za boj proti unitaristom, ki se jih ni treba bati. Ni jih mogoče imeti za nekako vzporedno silo, saj je mogoče poleg političnih uporabiti tudi administrativna sredstva. A ne slepite se in bodite pozorni na zares najbolj nevarnega razrednega sovražnika — na šovinizem in nacionalizem, ki sta temelj razrednega sovražnika. To je najhujša nevarnost. Zdi se mi, da bi se morali tudi mnogi iz drugih republik kaj naučiti iz tega, o čemer sem govoril. Take reči se dogajajo tudi drugod. Ne bi želel, da bi še kje doživeli kaj takega, temveč, da bi nemudoma odpravljali in preprečevali take stvari. Sedaj, ko je položaj v ZK Hrvatske zapleten, ne puščajmo to zvezo komunistov samo. Moramo ji pomagati.

Na konferenco ZKJ še nismo pripravljeni

Včeraj sem govoril o tem, da leži največja krivda na zvezi komunistov. V zvezi komunistov je namreč veliko ljudi, ki že davno ne bi smeli biti v njej. Tega pa nismo storili zaradi liberalnosti. Predlagam jim, da take ljudi čimprej odstranijo in tudi razpuste tiste organizacije, ki so se prevesile na stran tistih, ki se ukvarjajo s protirevolucionarno dejavnostjo.

Zveza komunistov sedaj doživlja proces reorganizacije. A ne moremo le čakati na drugo konferenco ZKJ. Imam vtis, da zaradi omenjenih slabosti še nismo pripravljeni na to konferenco. Priprave ne smejo potekati le na papirju in dogovorih o dokumentih, temveč v praksi, od zgoraj navzdol.

Moramo se odločiti za pojasnila, kjer je potrebno tudi za čistke. Na konferenco moramo priti pripravljeni in tam sprejeti sklepe o reorganizaciji ZK in o drugih vprašanjih naše bodoče politike. Ko bo imela zveza komunistov jasno začrtano pot, bo manj možnosti za vdiranje raznih elementov, ki nam kale razmere in ki nas s svojo veljavnostjo sramote pred svetom. Danes se zunaj marsikaj govori in grozi nevarnost, da bi Jugoslavija jela izgubljati svoj ugled v svetu. Tega ne smemo dovoliti, je na koncu dejal predsednik Tito.

Telegrami

SPREJEM — BEOGRAD. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel novo imenovanega izrednega in pooblaščenega veleposlanika SFRJ v Avstraliji Uroša Vidovića, ki odhaja na novo službeno mesto.

DIREKTOR TANJUGA PRI ADN — BERLIN. Direktor Tanjuga Pero Ivačić je v Berlinu obiskal časopisno agencijo ADN. Z generalnim direktorjem agencije Wielandom se je pogovarjal o tesnejšem sodelovanju pri izmenjavi vesti in tehničnem sodelovanju med agencijama.

PREMIERA — DUNAJ. Tu je bila premiera avstrijskega filma »Sončni vlak 1971«, ki sta se je med drugimi udeležili tudi članica izvršnega sveta Slovenije Zora Tomič in generalna sekretarka glavnega odbora RK Slovenije Ivica Žnidaršič.

CASTRO SE VRAČA — SANTIAGO. Kubanski premier Castro se je vrnil s popotovanja po Čilu, kjer je na uradnem obisku že od 10. novembra, v Santiago. Ob tej priložnosti je več kot 5000 ljudi demonstriralo proti izvozu živil na Kubo, kar je baje povzročilo pomanjkanje hrane v Čilu.

PREDSEDNIKOVE PRAVICE — WASHINGTON. Ameriški senat je sprejel zakon, s katerim se je pravica predsednika Nixona, da nadzoruje plače in cene, podaljšala do 30. aprila 1973. O zakonu, s katerim naj bi predsednik dobil tudi pooblastila za uresničevanje druge faze gospodarske reforme, bo razpravljal še predsedniški dom

SODELOVANJE DELAVCEV — NAIROBI. Generalni sekretar kenijskih sindikatov Denis Akumu je zahteval od vlade, naj uzakoni politiko sodelovanja delavcev pri načrtovanju in vodenju v industrijskih podjetjih, Akumu je predlagal, naj bi industrijske družbe z zakonom prisilili, da bi prek sindikatov prodale delnice svojim uslužbencem.

SIMPOZIJ — WASHINGTON. Ob 100-letnici rojstva britanskega filozofa in pacifista Bertranda Russela, ki jo bodo praznovali prihodnje leto, so ugledni ameriški jezikoslovec Chomsky, naš zgodovinar Vladimir Dedijer in francoski filozof in pisatelj Sartre predlagali spominski simpozij, na katerem bi obravnavali sfere vpliva v sodobnem svetu.

TRGOVSKI SPORAZUM — BERLIN. Tu so podpisali sporazum o trgovinski menjavi med NDR in Egiptom v prihodnjem letu. Blagovna menjava med državama naj bi znašala približno 50 milijonov egiptovskih funtov.

SIRSKO-ITALIJANSKI POGOVORI — DAMASK. Tu so se začeli uradni pogovori med podpredsednikom vlade in zunanjim ministrom Halimom Kadamom in italijanskim zunanjim ministrom Aldom Morom, ki vodi italijansko delegacijo. Delegacij sta izrazili željo, da bi se stiki med državama še poglobili.

NEMŠKA DELEGACIJA — BERLIN. Vladna delegacija NDR, ki jo vodi podpredsednik vlade dr. Gerhard Weiss, je odpotovala v Hanoi, kamor jo je povabila vlada DR Vietnama. Pogovarjali se bodo o gospodarskem in znanstvenotehničnem sodelovanju med državama.

SOVJETSKI OBISK — MOSKVA. Delegacija vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze bo v kratkem obiskala LR Korejo. Delegacijo bo vodil član prezidija vrhovnega sovjeta in prvi sekretar CK KP Uzbekistana Saraf Rašidov.

DOLAR PADEL KOT ŠE NIKOLI — FRANKFURT. V ZRN še ni bila vrednost dolarja od spomladi, odkar je tečaj marke svoboden, tako nizka. V Frankfurtu so na borzi menjali dolar za komaj tri marke in 29 pfenigov. Marka se je tako v primerjavi z uradnim tečajem revalvirala za rekordnih 11,25 odstotka.

POPLAVA — DŽAKARTA. Severni del indonezijskega otoka Celebesa orgožajo hude poplave, ki so terjale že 10 življenj. Hudourniki so uničili riževa polja in zavrli promet.

PREISKAVO RAZŠIRILI — KAIRO. Egiptovska policija je uvedla še bolj temeljito preiskavo v zvezi z umorom jordanskega premiera Tela. Jordanska obveščevalna služba je namreč Kairu sporočila, da so bile v uboj zapletene še tri osebe, med njimi dve ženski.

Pa še to:

ZAMENJANE VLOGE — V tržiški občini porabijo miličniki precej časa za nadzor vrlih občanov, ki po »sihtih« delajo »na fuš«. Da ne bi kdo utajil davka!

Morda pa bodo tatove in druge nepridiprave lovili davkarji!

SONCE

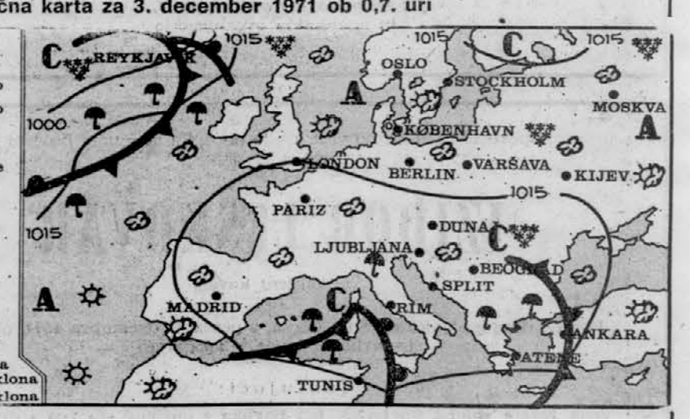
vzide 07.22
zaide 16.16

LUNA

vzide 17.07
zaide 08.55

VREMENSKO POROČILO

Prognostična karta za 3. december 1971 ob 0,7. uri

Vreme in temperatura 2. decembra 1971

kraji	vreme ob 7 uri	stopinj	vreme ob 13 uri	stopinj
Ljubljana	sneži	0	sneži	1
Planica	sneži	—1	sneži	0
Krnik	sneži	0	sneži	1
Kredarica	sneži	—8	sneži	—7
Maribor	dežuje	1	dež s snegom	1
Sl. Gradec	dež s snegom	0	oblačno	1
Celje	sneži	0	sneži	1
Novo mesto	sneži	0	sneži	1
Koper	dežuje	5	oblačno	7
Reka	oblačno	6	rosi	7
Pulj	dežuje	7	oblačno	8
Hvar	—	—	oblačno	11
Dubrovnik	oblačno	9	oblačno	10
Zagreb	rosi	0	dežuje	1
Beograd	oblačno	4	oblačno	7
Sarajevo	oblačno	5	oblačno	8
Titograd	dežuje	9	oblačno	10
Skopje	oblačno	4	poloblačno	10
Čelovec	sneži	1	—	—
Gradec	sneži	0	dež s snegom	1
Dunaj	dežuje	1	dežuje	3
Benetke	oblačno	6	—	—
Milano	dežuje	6	dežuje	8
Genova	oblačno	8	polobiačno	11
München	oblačno	0	oblačno	0
Zürich	dež s snegom	1	oblačno	3
Rim	oblačno	7	oblačno	11
Pariz	oblačno	3	oblačno	4
Berlin	oblačno	3	rosi	4
Stockholm	megla	0	oblačno	2
Moskva	oblačno	1	oblačno	2

Napoved:

SLOVENIJA:

Oblačno bo, popoldne od zahoda spet padavine, v nižinah deloma sneg, deloma dež. Temperature bodo okoli 0, v Primorju okoli 6 stopinj C.

NAPOVED ZA PETEK:

V soboto bo še oblačno s padavinami.

JUGOSLAVIJA:

Oblačno bo.

VREMENSKA SLIKA

Sredozemlje je v območju nizkega zračnega pritiska. Iznad Atlantika se pomikajo v zahodno Sredozemlje vedno novi frontalni valovi, ki ob jugozahodnih vetrovih prehajajo tudi naše kraje in povzročajo pri nas oblačno vreme s padavinami.

Snežne razmere, včeraj, ob 7. uri:

Žičnica Krvavec, sneži, —2, 50 cm pršiča, cesta prevozna; Žičnica na Veliko planino, oblačno, rahlo sneži, —3, 40 cm; Žičnica na Vogel, sneži, —2, 60 cm; Žičnica na Svanov vrh rahlo sneži, 0, 40 cm; Kranjska gora sneži, —1, 50 cm; Bohinj jezero, sneži, 0, 50 cm, cesta prevozna; Phorska vzpenjača — rahlo sneži, —3, 75 cm; Triglav Kredarica — sneži, —8, 130 cm; Rateče—Planica, sneži, —1, 52 cm; Žičnica na Zelenico—Ljubelj predor, sneži, 0, 60 cm; Zelenica — sneži, 80 cm; Turistični center Golte nad Mozirjem — sneži, —3, 45 cm, cesta prevozna; Jezersko 50 cm, Ljubljana 17 cm, Novo mesto 17 cm Murska Sobota 5 cm, Maribor 20 cm, Slovenj Gradec 15 cm, Celje 15 cm, Postojna 23 cm; vse naprave obratujejo.

alpina
ŠKORNJI ZA ŽENSKE IN MOŠKE

aero
DIAMANT
820 INDIGO

Mala anketa

Pa naj še cene...

Kaj menijo ljudje o zamrznitvi cen, novem zveznem gospodarskem ukrepu

Zima je prišla v deželo. Ceste so zamrznile, sol blaži poledico in omogoča relativno varno vožnjo. Z zimo so zamrznile tudi cene. Trgovini in proizvodnji ne bo dovoljeno odtajati se tja do februarja. Marsikdo se boji poledice, ostro zimo pa že od dolgega vročega poletja naprej prerokujejo. Mala anketa danes sprašuje, kaj menijo naši občani o zamrznitvi cen.

EMILIJA KRECENBAHER, gospodinja: »Dva otroka imam, mož in hčerka sta zaposlena, sama gospodinjim. Prav gotovo ne živimo razkošno in nas vsaka podražitev dokaj prizadene. Ko bi šle le še plače tako gor kot cene, pa bi bilo v redu. Dober ukrep je tale zamrznitev. Če se povišajo čez noč najemnina za stanovanje in cene hrani in obleki, človek res ne ve več, kaj bi.«

ANDREJ BATELINO, študent AGG: »Prav mi je, da so cene zamrznile. Če se to ne bi zgodilo, bi si upal trditi (čeprav nisem kristjan), da bi samo bog lahko zavrl njihovo vzpenjanje. Upam, da mi ne bo nihče zameril, če povem na moč odkrito mnenje; z dviganjem cen danes rešujemo svojo lastno neodgovornost in lenobo.

FANI STENKO, prodajalka v novem maximarketu. Prišla je iz supermarketa, tu ji je bolj všeč. Lepše je in mesečni dohodek je višji: »Najbolje bi bilo, če bi bile cene vseskozi zamrznjene. Živimo iz meseca v mesec, čeprav sva oba z možem zaposlena. Dohodki ne naraščajo v skladu s cenami in če so že oni zamrznjeni, naj bodo še cene. Najbrž se nihče ne jezi na to, razen nekaterih prizadetih.«

JOŽEFA ZORE, kmetica iz Dobrave: »Meni je prav prišlo, da se je mleko podražilo. Prej se nam ga sploh ni splačalo prodajati. Kar pa zadeva druge, je pa zamrznitev dobra stvar. Naj čim dlje traja! Kako neki ob teh visokih cenah shajajo delavci z velikimi družinami in upokojenci?«

RADOŠ ŠUMRADA, študent geodezije: »Vzdrževanje me satrši. Zato me seveda cene zanimajo, vsaka podražitev me namreč krepko udari po žepu. Ob tejle zamrznitvi se bom vsaj za nekaj mesecev oddahnil. Da le ne bi prišla prehitro odjuga! Sploh nisem vedel za ta ukrep, saj sem bil za praznike malo len pri branju časopisov, odložil sem jih za kasnje. Upam, da bo zamrznitev kaj pripomogla k ureditvi našega gospodarstva.

MILICA JASENŠEK, diplomirana pravnica iz Maribora, je bila samo na službeni poti v Ljubljani. Poročena je in ima dva otroka: »V redu je, da so cene zamrznile, samo da ne bi po februarju z astronomsko naglico spet poskočile. V tem primeru zamrznitev ne bo imela pravega učinka. Moževi in moji dohodki nam omogočajo normalno življenje v mejah skromnih zahtev. Sprašujem se pa, kako živé tisti z najnižjimi dohodki.«

BOGOMIR URSEJ, študent: »Zanimiv ukrep, vprašanje pa je, če bo dosledno izveden. Osebo iskreno zaupam, da bo, saj gre za veliko odgovornost do javnosti. Vem, da je ob vsem tem veliko problemov in težav, upajmo pa, da se jih bo dalo s trdno voljo premostiti.

MARINA DRAŠČIČ

NOVO »TOPNIŠKO« KRIŽIŠČE — Novo, toda precej neprijetno in ne nenevarno! Kadar na križišču stoji mičnik, je seveda vse v redu in prav, kadar pa ga ni, pa je precej nerodno, posebno zvečer in ponoči. Ljudem se zdi prav neverjetno, da na takem križišču niso postavili semaforjev, če so jih postavili na drugem koncu tega novega odseka pri Linhartovi cesti. Zaradi »odsotnosti« semaforjev so tudi precej odlašali z otvoritvijo. Morda pa, kdo ve, se niso mogli zediniti, kako je s semaforji, saj je na omenjenem križišču ne le meja med bežigrajsko in moščansko občino, temveč kar tromeja in en vogal spada pod občino Center. Miličnikom iskreno želimo ne prehudo zimo, vsem pa skorajšnje semafor.je, pa čeprav bo treba še enkrat razkopavati novo cesto.
Foto: M. Švabić

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zaslševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »megleno« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so stro kovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobeglo ženo Slavico.

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva.

J. SEVER

Stavka na meji: zastoj

Na italijanski in na jugoslovanski strani meje čakajo tovornjaki

SEŽANA, 2. dec. — Na mejnem prehodu Fernetiči je danes ostalo nekaj desetin tovornjakov, ki so bili z blagom namenjeni v Italijo. Na italijanski strani namreč zaradi stavke carinikov blaga niso carinili. Dolga vrsta tovornjakov pa se je nabrala tudi na italijanski strani.

Osebni promet na mejnih prehodih zaradi stavke ni bil oviran. Prav tako ni bilo ovir na drugih mejnih prehodih, npr. v Škofijah in na Lazaretu.

Ta (v slabih dveh tednih že druga) stavka italijanskih carinikov je sprožila vrsto nevšečnosti v pretoku blaga.

Zaradi stavke carinikov na italijanski strani meje so težave tudi v železniškem prometu. Kot so povedali našemu dopisniku Lojzetu Kantetu na novogoriški železniški postaji, imajo med Novo Gorico in Sežano razporejenih okoli 240 vagonov, ki so namenjeni s tovorom v Italijo. Trenutno puščajo preko goriškega železniškega prehoda v Italijo le prazne vagone ter vagone z blagom, ki ga bodo ocarinili v notranjosti države.

GUSTAV GUZEJ
LOJZE KANTE

Stiki čez lužo

Zanimiv skupni raziskovalni načrt med urbanisti v Ljubljani in v ameriškem mestu Grand Rapids (Michigan)

Kot poroča »Tanjug« lahko že prihodnje leto računamo na precej živahne stike med urbanisti v Ljubljani in njihovimi stanovskimi kolegi onstran »velike luže«. Gre namreč za zanimiv raziskovalni program, ki bi ga skupaj razvijali za mesti Ljubljana in Grand Rapids v ameriški državi Michigan.

Z ameriške strani bi bil nosilec omenjene akcije center za urbanistična raziskovanja pri državni univerzi Wayne iz Detroita, medtem ko bi v Ljubljani svoj delež opravljal urbanistični inštitut Slovenije.

Raziskovalni program, ki bi ga skupaj pripravili za omenjeni mesti, naj bi dal racionalnejše odgovore na mnoga ekonomska, organizacijska in politična vprašanja, s katerimi se v sedanji fazi razvoja srečujeta Ljubljana in Grand Rapids. Med drugim naj bi v prvi fazi programa obdelali strukturo in obseg stroškov, ki jih potrebuje vsako mesto za vzdrževanje svojih javnih služb, nato pa bi še proučili sistem javne uprave obeh mest, njegovo funkcioniranje, možnosti izboljšanja, eventualne večje reorganizacije in podobno.

Čeprav Ljubljana in ameriško mesto Grand Rapids nimata dosti podobnega v fizičnem videzu, pa je vendar precej skupnih točk, zlasti glede števila prebivalstva, strukture zaposlenih in nekaterih urbanih problemov. Med skupnimi problemi obeh mest je tudi vprašanje javnega prometa, onesnaževanje zraka, nekaterih družbenih služb, gradnja cest, stanovanjska gradnja, oskrba z vodo in podobno.

I. P.

V Piranu poplava

Na Predelu meter snega — Vodnjaki v Pomurju niso več žejni — Porabili že 200 ton soli — Spet dovolj vode

LJUBLJANA, 2. dec. Visoka plima, ki že nekaj dni dviga morje tudi prek obale, je danes v Kopru preplavila cesto med Slavnikom in hotelom Triglav. Zalilo je tudi Tartinijev trg v Piranu in vozniki so avtomobile zadnji trenutek rešili pred uničujočo slano vodo. Ob obali so visoko plimo pričakovali že novembra, toda letos je bila zaradi dolgotrajnega suhega vremena v zaostanku.

Sreča, da visoke plime ni spremljalo tudi neurje, kar se je pretekla leta redno dogajalo; statistiki so včasih zapisali precejšnjo gmotno škodo.

Na Goriškem sneži v višjih legah. Na mejnem prehodu Predel so okoli poldneva namerili že meter snega, vendar so cesto splužili. Huje pa je od Ajdovščine proti Črnemu vrhu; tam so zaradi snega in težav pri pluženju prepovedali vožnjo tovornjakom s prikolicami. Cesto med Colom in Otlico pa so zaprli. Avtobusi novogoriškega Avtoprometa še dokaj normalno vozijo na vseh progah.

Vodnjaki se polnijo

V Pomurju je dvodnevno deževje »pobralo« več kot pol metra visoko snežno odejo. Najbolj so bili veseli kmetje v višinskih krajih, kjer so se začeli po dolgem času vodnjaki spet polniti.

Na Štajerskem je največ snega zapadlo na Pohorju in Kozjaku, vendar so še vse ceste prevozne, avtobusi vozijo tudi v najbolj oddaljene kraje.

Dve sto ton soli so že porabili delavci celjskega cestnega podjetja, tako da so ceste prevozne. Do manjšega zastoja je prišlo na cesti iz Mozirja v Zekovec, ker avtobus, ki vozi do žičnice na Golte ni imel zimske opreme.

V Ljubljani sproti odvažajo sneg iz središča mesta, vse ceste posipajo s soljo in peskom, tako da ni bojazni pred poledico.

Lokalni avtobusi stojijo

V Beli krajini je na novo napadlo že 15 centimetrov snega, zato je obstal lokalni avtobusni promet med Črnomljem in bližnjimi vasmi. Tudi do Novega mesta se avtobusi le s težavo in precejšnjimi zamudami prebijajo. Zastoji so bili tudi na avto cesti Ljubljana—Zagreb med Trebnjem in Novim mestom. Sneg pa je ponekod načel tudi telefonske žice.

Naši zdomci med stavko

Iz Zahodne Nemčije je prišlo dosti naših ljudi — Kdaj bodo šli nazaj?

MURSKA SOBOTA, 2. dec. Stavke v tovarnah kovinske industrije v Stuttgartu in nekaterih drugih zahodnonemških mestih so ohromile proizvodnjo tudi v marsikaterem podjetju, kjer sicer ne stavkajo, vendar zaradi pomanjkanja sestavnih delov, zlasti za industrijo avtomobilov, ne morejo delati.

Tako se je tudi iz tovarne Auto—Union (audi) v Ingolstadtu, kjer dela nad tisoč Pomurcev, vrnilo veliko naših ljudi, kjer so zaradi pomanjkanja pomembnih avtomobilskih delov proizvodnjo v večini obratov za nedoločen čas ustavili.

Več delavcev se je danes zglasilo v našem soboškem dopisništvu in prosilo, naj bi jim »Delo« sporočilo, kdaj naj se vrnejo delat, ker da so jim delodajalci povedali, da bodo prek našega tiska pravočasno seznanjeni z razpletom dogodkov v zahodnonemških podjetjih.

Delavec Stanislav Bagoroš iz Petanjcev pri Radencih, ki je prav tako prišel na neprostovoljen dopust, nam je med drugim povedal, da je tudi med delavci oziroma njihovimi sindikati ter delodajalci v tovarni Avto—Union v Ingolstadtu prišlo do spora zaradi izplačil mezd. Sindikati so namreč odločno zavrnili ponudbo vodstva te velike tovarne, da bodo uslužbenim v času stavke plačali mezde v višini 50 do 70 odstotkov.

Če vodstvo tovarne tega svojega sklepa ne bo spremenilo in delavcev ne bo izplačalo v celoti, sindikati napovedujejo stavko tudi v tej tovarni, so nam med drugim povedali naši delavci.

BORO BOROVIC

Poškodovani kabel

LJUBLJANA, 2. dec. — Zvečer je za približno dve uri (od 18.30 do 20.30) zmanjkalo toka na območju Stožic in Ježice. Elektrike ni bilo zaradi okvare na kablu, ki so ga poškodovali pri kopanju ob Titovi cesti.

A. A.

Pešca povozil na prehodu

CELJE, 2. dec. — Sinoči, malo pred 19. uro, je 20-letni Jože Kovačič iz Trnovelj z osebnim avtomobilom na Mariborski cesti trčil v 51-letnega Ivana Jazbeca in ga hudo ranil. Jazbec je bil cesto prečkal na prehodu za pešce.

J. S.

Bdeti nad rabo samoprispevka

Odborniki mestne skupščine zagotavljajo popolno javnost porabe denarja

LJUBLJANA, 2. dec. Da se resno delo okrog samoprispevka pravzaprav šele začenja, je pokazala tudi današnja razprava na seji skupščine mesta Ljubljana: sprejeti je bilo treba odloka o uvedbi krajevnega samoprispevka ter o ustanovitvi sklada za gradnjo šol in vzgojnovarstvenih zavodov, kar pa kljub splošni dobronamernosti odbornikov ni šlo gladko od rok.

Zatikalo se je predvsem pri vprašanjih manjšega pomena, pri natančnejših opredelitvah že razumljivih izrazov, ki naj bi ja popolnoma preprečila kakršnekoli nesporazume v sami graditvi. Vsa akcija mora biti namreč tudi vnaprej kar najbolj javna, občani naj bi se po javni razgrnitvi sami odločili, ali predlagana izvedba gradnje ustreza ali ne. Upoštevati bo treba predloge zborov volilcev; še posebej so poudarili tipizacijo gradenj, strogo namensko uporabljanje denarja, oddajo velikega dela zares najboljšemu ponudniku, ki se bo povsem držal pogodbenih določil. Ker gre za letno investicijo 50 milijonov dinarjev, bodo imeli investitorji vsekakor precej ponudb, med katerimi bo treba pazljivo izbirati. Nad potekom akcije bo bdel 60-članski organ za družbeni nadzor, ki bo tesno sodeloval z občinskimi in mestno skupščino in pazil na popolno skladnost gradenj s programom.

B. ČONTALA

Še: Ustavni spor za stanovanje

V poročilu Albine Podbevšek s seje ustavnega sodišča SRS, ki je bila 25. novembra, je napak navedeno, da je bil ustavni spor sprožen na predlog hišnega sveta hiše v Ulici stare pravde 6. Predlog je sprožilo Vrhovno sodišče SRS, in sicer naj bi po njegovem predlogu ustavno sodišče ocenilo ustavnost in zakonitost odloka občine Ljubljana Center o poslovnih prostorih.

Enake pravice

S pogodbo bodo izenačili pravice delavcev pri zasebnih delodajalcih

LJUBLJANA, 2. dec. Delovne pogoje zaposlenih v zasebnem in družbenem sektorju naj bi izenačili na temelju kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci na področju obrti in gostinstva. Na današnji razširjeni seji plenuma sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije so dokončno razpravljali o besedilu pogodbe. Pogodbo bosta podpisala — kot pričakujejo — RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije in gospodarska zbornica SRS še ta mesec.

S kolektivno pogodbo naj bi uredili vse tiste pravice in dolžnosti delavcev, kakršne imajo v družbenem sektorju. Sem sodijo vprašanja, kot so na primer sklenitev delovnega razmerja, varstvo pri delu, delovni čas, dopusti, osebni dohodki in drugo. Podrobno razmerje med delavcem in zasebnim delodajalcem pa naj bi urejali z delovno pogodbo.

Z delovno pogodbo naj bi se delavec in zasebni delodajalec med drugim dogovorila o delavčevi udeležbi pri zasebnikovem dobičku. To bi bil nekakšen začetek soodločanja delavca pri delitvi dohodka zasebnega gostilničarja ali zasebnega obrtnika. Kolektivna pogodba namreč obravnava le zasebno obrt in zasebno gostinstvo. Za ureditev delovnih razmerij pri zasebnikih z drugih področij (npr. kmetijstvo) bodo morali poskrbeti pristojni sindikati teh panog.

NIKO ISAJEVIČ

Marlesove ulice v Ljubljani ne bo

Kdove po čigavi zaslugi naj bi Marles zaradi svojih 250 lepo plačanih montažnih hiš v Mostah tam dobil tudi svojo ulico. Tako so predlagali v krajevni skupnosti, danes pa so ta predlog na seji mestne skupščine krepko zavrnili.

Omenili so — za primer — Friderika Preglja, čistokrvnega Ljubljančana in Nobelovega nagrajenca za kemijo, slikarja Vena Pilona, arhitekta Jožeta Plečnika — in vsi ti, za Ljubljano pomembni možje, še nimajo svoje ulice.

B. Č.

Inž. Milko Bremec

Izšel je iz obrtniške družine in v študentskih letih na Dunaju se je težko preživljal. Z razvojem avtomobilizma pa si je že kot mlad inženir z novatorstvom pridobil gmotna sredstva ter začel delovati v naftni in kovaški industriji države SHS. Po razpadu Avstroogrske so se prejšnji trgi zaprli, odprl pa se je nov trg na jugu.

Inž. Bremec je v povezavi z zvezo srbskih kmetijskih zadrug in z ustanovitvijo kovačije v Zrečah uredil združenje jugoslovanskih železarn, v njem so bile tudi Ruše in Muta. Za prodajo izdelkov je že takrat poskrbel z ustanovitvijo prodajne organizacije Stlorad v Zagrebu. V okviru združenja so dosegli prvo proizvodno specializacijo tovarn.

Nemški gospodarji železarne Muta niso mogli skrbeti za rentabilno obratovanje. Tako je njen lastnik leta 1934 postal inž. Milko Bremec. Povečal je proizvodnjo ter s sprejemanjem slovenske inte-

ligence in kovačev iz drugih območij Slovenije zavrl nemštvo v Muti. Postal je duša Cirilmetodove družbe, podpiral Sokola, bil pri strelski družini. Leta 1941 so ga odpeljali v nemško ujetništvo. Pozneje je okusil tudi italijansko internacijo in si tam nakopal hudo bolezen.

Po osvoboditvi se je pri družil obnavljanju dežele. Po hudih preizkušnjah je sodeloval pri postavitvi Litostroja, potem pa je delal pri glavni direkciji kovinske industrije v Ljubljani. Poseben delež je prispeval za oživitev in razvoj kovaštva ter kovinarstva na slovenskem Primorskem. Obnovil prodajno organizacijo slovenske kovaške in kovinske industrije. Tako je najlepše zagotovil razvoj podjetij.

V njem pa je še tlela skrb za izboljšanje delovnih razmer brusačev v kovaških brusilnicah, kajti pri dotedanjem načinu brušenja z naravnimi brusi so kaj hitro zbolevali za silikozo in umirali v mladih letih. Inž. Bremec je izdelal študijo o izdelovanju in uporabi umetnih brusov. Zaradi bolezni je pred štirimi leti odšel v pokoj, vendar je še pomagal z nasveti.

Vse to delo mu je upravičeno prineslo naslov nestorja slovenskega kovaštva; le-to bo nosilo trajen pečat Bremčevega uspešnega delovanja.

D. M.

Ljubljanska kronika

PREBIVALSTVO

ROJSTVA — V sredo je osebje obeh porodnišnic pomagalo mamicam pri rojstvu 9 deklic in 6 dečkov. Najtežjo punčko, tehtala je 4075 gramov, je v klinični porodnišnici povila 30-letna Frančiška Kralj, 4500 gramov težkemu fantku pa so pomagali na svet v mestni porodnišnici.

POROKE — Jutri bo v poročni dvorani na magistratu zamenjalo samski stan z zakonskim 26 parov mladoporočencev, danes pa ne bodo sklenili nobene zakonske zveze.

REŠEVALCI — Dežurna ekipa reševalcev je v sredo prepeljala 258 bolnikov, v 17 primerih pa se je na nezgodni oddelek vrnila s ponesrečenci. Najdlje so se odpeljali v Pulo, Koper in dvakrat v Dobrno.

POGREBI — Na žalah se bodo danes svojci še zadnjič poslovili od 93-letne gospodinje Viktorije Bojec (ob 11.15); 70-letne upokojenke Marije Gogala (ob 12. uri); 73-letnega ekonomista Branka Opermana (ob 13.45); 71-letnega upokojenca Todorja Dovečarja (ob 14.30); 78-letnega upokojenca Štefana Planinca (ob 15.15); 92-letne kmetice Antonije Oven (ob 16. uri); na pokopališču v Dravljah pa bodo ob 13. uri pokopali 74-letnega upokojenca Ivana Kušarja.

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
» Š E Š I R «
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev
a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali
b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in
od katerih pričakujemo:
da so dobri organizatorji in gospodarstveniki,
da imajo kreativne sposobnosti in
da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter
da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

Loto

1 Končno poročilo za 47. kolo — I. žrebanje:

Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI podaljšan rok za reklamacije. Vpošlje do 2. III 1972.

2. Začasno poročilo za 48. kolo —

I. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971.
Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 28 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Petérke 38.645,— din
Četverke 304,30 din
Trojke (končni vred.) 15,35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana I 165800-4 836097-4 836097-4 836109-4 902677-4
Ljubljana 13 836090-4
Brežice 21 134288-4
Kranj 46 152905-4
Maribor 59 S—16648[illegible] (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4

3 Končno poročilo za 47. kolo — II. žrebanje:
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.

4. Začasno poročilo za 48. kolo — II. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI 1971.
Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 36 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1 618,30 din
Trojke (končni vred.) 27,90 din

Četverke v Sloveniji:
Ljubljana 5 171231-4

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA KI JE BILO DNE 2. 12. 1971

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49189	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
556161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	500
66912	500
391152	10.000
3	6
33823	500
50213	2.000
552343	10.000
874	100
05824	2.000
08804	500
69814	1.000
369814	10.000
788.24	150.000
65	10
75745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155736	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	500
50387	1.000
53247	500
595697	10.000
38	20
48	10
68	30
08128	500
509218	10.000
572388	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400689	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:
10.000 — din v Ljubljani na številko 389814.

Hitreje plačujemo kot izterjujemo

Na zboru Ljubljanske banke je namestnik generalnega direktorja banke Ivan Simončič v poročilu k osnutkom poslovne politike in kreditne bilance navedel nekaj značilnih podatkov, ki kažejo, da slovensko gospodarstvo hitreje poravnava svoje obveznosti, kot pa uveljavlja svoje terjatve, kar nujno vodi k zmanjšanju njegove likvidnosti in k temu, da gospodarstvo vedno bolj neredno plačuje anuitete od investicijskih posojil.

Celotni presežek terjatev nad obveznostmi v jugoslovanskem gospodarstvu je znašal konec junija lani 18.046 milijonov din, letos konec junija pa že 26.826 milijonov. Presežek terjatev se je torej povečal za 8.780 milijonov ali za 48 odstotkov. Pri tem je presežek terjatev slovenskega gospodarstva nad obveznostmi narasel od lanskih 4.278 na 6.768 milijonov ali za 57 odstotkov. Konec junija t. l. je torej dobra četrtina celotnega presežka terjatev odpadla na Slovenijo. To pa pomeni, da slovensko gospodarstvo močno kreditira gospodarstva drugih republik in da se obseg tega kreditiranja nadalje povečuje, vzporedno s tem pa upada tudi dotok sredstev. Tu ne gre za normalno kreditiranje, temveč za kreditni odnos, ki se vzdržuje s tem, da dolžnik (kupec) svoje obveznosti ne poravna in se plačilo zavlačuje.

Druga značilna serija podatkov se nanaša na neizvršene sodne in akceptne naloge. Po stanju konec septembra je bilo v vsej državi za 4.363 milijonov din lani septembra za 1846 milijonov neizvršenih sodnih nalogov za prisilno izterjavo, od tega le za 111 milijonov ali 2,5 odstotka v Sloveniji (48 odstotkov v Srbiji, 25 odstotkov v Hrvatski, 10 odstotkov v Bosni in Hercegovini, 10 odstotkov v Makedoniji). Neizvršenih akceptnih nalogov pa je bilo za 9.807 milijonov (lani septembra za 3,389 milijonov), od tega le za 595 milijonov ali 6,1 odstotek v Sloveniji (39 odstotkov v Srbiji, 32 odstotkov v Hrvatski, 14 odstotkov v BiH, 5 odstotkov v Makedoniji). Precej večji, čeprav še vedno skromen, je delež Slovenije pri izvrševanju teh nalogov; na Slovenijo pride 11 odstotkov vseh izvršenih sodnih nalogov in 20 odstotkov vseh akceptnih nalogov, ki so bili izvršeni letos v devetih mesecih. Ti podatki prav tako potrjujejo, da slovensko gospodarstvo mnogo hitreje poravnava svoje obveznosti kakor gospodarstvo v drugih republikah.

FRANCE SEUNIG

Možnosti za razmislek

Ob letošnji razmeroma slabši hmeljski letini in ob dejstvu, da močno naraščajo potrebe po hmelju v jugoslovanski pivovarniški industriji, se stopnjuje tudi negodovanje pivovarn. Minili so namreč časi, ko so za domač hmelj jugoslovanske pivovarne bile navajene plačevati manj, kot se je za hmelj lahko iztržilo na svetovnih tržiščih. Po letošnji trgatvi hmelja so prišli direktno na teren — v hmeljarska območja Slovenije predstavniki sedmih različnih jugoslovanskih pivovarn in kupovali hmelj za svojo reprodukcijo. Koliko hmelja je šlo po teh »kanalih« iz zasebne ali družbene kmetijske proizvodnje, se natanko ne ve. V grobem nekateri ocenjujejo, da ga je bilo po tej poti prodanega več kot 100.000 kilogramov. Presenetljivo pri tem pa je, po kakšni ceni so domači proizvajalci piva na »terenu« plačevali kilogram hmelja. Dosegla je namreč dvakratno vrednost hmelja na svetovnem trgu, to je 60 dinarjev za kilogram.

Kdo ima torej večji interes za povečanje hmeljske proizvodnje kot prav glavni potrošniki — pivovarne, še zlasti, če upoštevamo, da so pridelki z razpoloživih hmeljskih površin že vnaprej prodani na svetovnih trgih. Ob vsem tem ne gre prezreti možnosti, morda pa tudi tu in tam že pripravljenosti, da bi domači odjemalci hmelja pomagali iz svojih skladov v obliki posojil sofinancirati urejanje novih hmeljskih nasadov. Morda jih v takšno razmišljanje prevzdrav že silijo letošnje izkušnje. Ne gre pa tudi prezreti tega, da bo zaradi širitev pivovarniških zmogljivosti v prihodnje potrebno za domačo predelavo še več hmelja.

Možnosti za sodelovanje pri povečevanju hmeljskega pridelka je nešteto. Slišati je n. p. predlog, da naj bi si slovenske in hrvaške pivovarne, ki gravitirajo na slovensko hmeljarsko proizvodno območje s skupnimi naložbami zagotovile dodatne količine hmelja. Vsekakor bi morali takšno sodelovanje usmeriti tako, da bi kar najhitreje dalo učinke. Najcenejša pot je vsekakor vlaganje v zasebno obnovo, saj so tu stroški mnogo nižji, nikakor pa ne bi kazalo ubirati korakov v različne naložbe mimo preizkušenega in začrtanega programa obnove v hmeljarstvu.

FRANJO KRIVEC

Kosovo zahteva tri mesta v ZIS

Vsi zbori zvezne skupščine o osnutku srednjeročnega družbenega načrta, o kmetijstvu in o razširitvi ZIS

BEOGRAD, 2. dec. Danes so zasedali vsi zbori zvezne skupščine, delno na skupnih, delno na ločenih sejah. Na dnevnem redu so bili predvsem pretres osnutka srednjeročnega načrta do leta 1975, položaj v kmetijstvu, predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter predlog za spremembo zakona o ZIS — ker je ZIS po znanem predlogu Džemala Bijedića treba razširiti, tako da bi bili v njem iz vsake republike štirje člani.

Na skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora je imel uvodno poročilo o položaju kmetijstva član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo Boško Dimitrijević. Predlagal je, naj bo današnja debata predhodna. O osnutku petletnega načrta do 1975 je poročal član ZIS in direktor zveznega zavoda za plan dr. Borislav Jović.

Nato sta zbor narodov in gospodarski zbor nadaljevala delo na ločenih sejah. Seja zbora narodov pa je bila že čez nekaj časa prekinjena. Ta zbor je najprej obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ZIS. Za besedo je zaprosil poslanec Mustafa Aski ter v imenu delegacije SAP Kosovo predlagal posebno dopolnilo, po katerem naj bi v ZIS dodatno sprejeli še po enega člana iz pokrajin, tako da pokrajini ne bi bili zastopani v ZIS samo z dvema, temveč s tremi, socialistične republike pa s štirimi člani.

Na govorniški oder je stopil predstavnik ZIS dr. Anton Vratuša ter dejal, da bi sejo zbora narodov začasno prekinili, ker bi bilo dobro, da bi svoje mnenje o tem kosovskem dopolnilnem predlogu povedal ZIS. Prekinitev je bila dalјša, kot so pričakovali, ker se o predlogu Kosova posvetujejo še republike.

Popoldne se bo delo zborov nadaljevalo.

ZDRAVKO ILIČ
A. JAVORNIK

Kdo ni izpolnil svojih dolžnosti

Poslanec Bučar: »Pogovor o kmetijstvu se v zvezni skupščini začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne!«

BEOGRAD, 2. dec. Na ločeni seji gospodarskega zbora je bilo na vrsti več zanimivih poslanskih vprašanj in odgovorov. Nato so sprejeli osnutek zakona o spremembah v zakonu o družbenem načrtovanju ter začeli obširno razpravo o gospodarskem položaju kmetijstva. Razpravo o predlogu zakona za spremembo zakona o ZIS so odložili tudi v gospodarskem zboru, ker je poslanec Bairam Bitiq s Kosova zahteval, naj bi v ZIS prišel tudi še po en član iz pokrajin.

Zvezni sekretar za zunanjo trgovino Hadžić je odgovoril na vprašanje poslanca Viktorja Klanjščka iz Kopra, ki se je nanašalo na položaj opekarn in nekaterih drugih proizvajalcev gradbenega materiala. Hadžić je v odgovoru navedel predloge sveta za gradbeništvo pri zvezni gospodarski zbornici, po katerih naj bi se carine na uvoz izdelkov iz gline (keramične ploščice ipd.) močno povečale. Poslanec Klanjšček s takšnim pojasnilom ni bil zadovoljen. Poudaril je, da se njegovo vprašanje ni nanašalo na predloge za povečanje carin, ker se z zvišavanjem carin in cen za stanovanjsko gradnjo ne strinja, temveč bi bilo po njegovem mnenju treba podpreti in spodbuditi izdelovanje opeke in vsega drugega gradbenega materiala v naši državi.

Poslanec Dalibor Kovačević iz Zagreba je imel z zveznim sekretarjem Hadžićem daljši dvogovor. Na vprašanje, kaj je doslej naredila medresorna skupina za zunanjetrgovinski in devizni režim (kar bi bilo treba čimprej urediti, ker »srednjeročni načrt brez sistemskih rešitev ne bo sprejet«), je Muhamed Hadžić rekel, da je medresorna skupina svoje delo končala pravočasno, to je do 10. novembra, ter ZIS izročila predlog svojih rešitev. V interesu ZIS je, da bi to zadevo uredili v prvem četrtletju 1972. Kovačević s tem odgovorom ni bil zadovoljen. Nato mu je Hadžić rekel, da medresorna skupina ni začela delati pri nič, temveč si je pomagala s stališči skupščinske komisije za devizni režim, »ki je opravila izredno veliko delo«. Gospodarski zbor je nazadnje ZIS pozval, naj sistemske rešitve čimprej sprejme.

Potem se je začela debata o kmetijstvu. Več poslancev iz Vojvodine in drugih kmetijskih območij je na dolgo in široko kritiziralo, da imamo preveč neobdelane zemlje in drugih neizkoriščenih zmogljivosti v kmetijstvu, pri tem pa kmetijske pridelke uvažamo. Poslanec Jože Bučar iz Celja je izrazil nezadovoljstvo nad tem, da se pogovor o kmetijstvu začenja spet pri začetku, namesto da bi ugotovili, kdo je izpolnil svoje obveznosti, kdo pa ne (bodisi iz objektivnih ali drugih razlogov). Rekel je, da so domače cene za koruzo večje od svetovnih ter da tako draga živinska krma terja dodatna sredstva pri izvozu mesa. Slabo je, je dejal Bučar, da naši kmetje krmijo živino z uvoženimi koncentrati, namesto da bi sami pridelovali več krme. Nato je Bučar med drugim podrobno primerjal donose v družbenem in zasebnem sektorju. Poslanci so zahtevali, naj ZIS predlaga ukrepe še ta mesec.

ZDRAVKO ILIČ

Inž. Milko Bremec

Izšel je iz obrtniške družine in v študentskih letih na Dunaju se je težko preživljal. Z razvojem avtomobilizma pa si je že kot mlad inženir z novatorstvom pridobil gmotna sredstva ter začel delovati v naftni in kovaški industriji države SHS. Po razpadu Avstroogrske so se prejšnji trgi zaprli, odprl pa se je nov trg na jugu.

Inž. Bremec je v povezavi z zvezo srbskih kmetijskih zadrug in z ustanovitvijo kovačije v Zrečah uredil združenje jugoslovanskih železarn; v njem so bile tudi Ruše in Muta. Za prodajo izdelkov je že takrat poskrbel z ustanovitvijo prodajne organizacije Siloraj v Zagrebu. V okviru združenja so dosegli prvo proizvodno specializacijo tovarn.

Nemški gospodarji železarne Muta niso mogli skrbeti za rentabilno obratovanje. Tako je njen lastnik leta 1934 postal inž. Milko Bremec. Povečal je proizvodnjo ter s sprejemanjem slovenske inteligence in kovačev iz drugih območij Slovenije zavrl nemštvo v Muti. Postal je duša Cirilmetodove družbe, podpiral Sokola, bil pri strelski družini. Leta 1941 so ga odpeljali v nemško ujetništvo. Pozneje je okusil tudi italijansko internacijo in si tam nakopal hudo bolezen.

Po osvoboditvi se je pridružil obnavljanju dežele. Po hudih preizkušnjah je sodeloval pri postavitvi Litostroja, potem pa je delal pri glavni direkciji kovinske industrije v Ljubljani. Poseben delež je prispeval za oživitev in razvoj kovaštva ter kovinarstva na slovenskem Primorskem. Obnovil prodajno organizacijo slovenske kovaške in kovinske industrije. Tako je najlepše zagotovil razvoj podjetij.

V njem pa je še tlela skrb za izboljšanje delovnih razmer brusačev v kovaških brusilnicah, kajti pri dotedanjem načinu brušenja z naravnimi brusi so kaj hitro zbolevali za silikozo in umirali v mladih letih. Inž. Bremec je izdelal študijo o izdelovanju in uporabi umetnih brusov. Zaradi bolezni je pred štirimi leti odšel v pokoj, vendar je še pomagal z nasveti.

Vse to delo mu je upravičeno prineslo naslov nestorja slovenskega kovaštva; le-to bo nosilo trajen pečat Bremčevega uspešnega delovanja.

D. M.

Najbolj žgoč problem

Od rešitve problema kompenzacij tudi odvisen razvoj kmetijstva

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Stabilnost gospodarjenja v kmetijstvu je odvisna od tega, koliko bomo lahko umirili gospodarske tokove nasploh, je v svojem poročilu na današnji skupni seji zbora narodov in gospodarskega zbora zvezne skupščine rekel Boško Dimitrijević, član ZIS in zvezni sekretar za gospodarstvo. Eno od skoraj najbolj žgočih vprašanj, od katerih je v marsičem odvisen nadaljnji razvoj kmetijstva in njegov gospodarski položaj, pa se nanaša na kompenzacije. Ker je rešitev tega vprašanja odvisna zlasti od dogovora med republikami in pokrajinama, bi tudi skupščina morala prispevati k temu, da bi čim hitreje našli ustrezne rešitve za kompenzacije v kmetijstvu, se pravi, da bi skupščina morala pospešiti sklenitev medrepubliških dogovorov.

Ne vsega z zveznim zakonom

Ta bo urejal le vse, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Poročilo o temeljnih pravicah pokojninskega in invalidskega zavarovanja je imel predsednik medodborne komisije za izpopolnitev novega pokojninskega sistema Iko Mirković. Zvezni zakon ne bo urejal celotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, temveč samo tisto, kar zagotavlja temeljne pravice delavcem in z njimi izenačenim osebam, ne pa vsem delovnim ljudem. Z drugimi besedami: pokojninsko zavarovanje državljanov, ki se ukvarjajo s samostojnimi dejavnostmi, bo v pristojnosti republik in pokrajin. V novem sistemu bi po Mirkoviću morali poiskati takšne rešitve, s katerimi bi zmanjšali razločke v pokojninah, saj le-te danes očitno niso v skladu z načelom o delitvi po delu.

V planu več o varstvu

Zvezni zakon o zavarovanju bi lahko bil sprejet še do aprila 1972

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug) — Na današnji ločeni seji socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine so poslanci potrdili predlog za sprejetje zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Torej lahko upravičeno pričakujemo, da bo novi zvezni zakon sprejet do 31. marca 1972, kakor je bilo določeno.

O osnutku družbenega načrta za razvoj naše države do leta 1975, o čemer so poslanci danes tudi razpravljali, pa zadnja beseda še ni bila izrečena. Poslanci so se dogovorili, da se bo to zgodilo na naslednji seji, to je 16. decembra. Izrazili pa so nezadovoljstvo s tem, da v sedanjem osnutku družbenega načrta niso določene poglavitne smernice za nadaljnji razvoj zdravstva ter borčevskega in invalidskega varstva.

Še naprej — pot reforme

Dr. B. Jović: »Iz kulta potrošnje bo treba preiti na kult stabilnosti!«

BEOGRAD, 2. dec. (Tanjug). Na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je o osnutku družbenega načrta Jugoslavije do leta 1975 poročal član ZIS in generalni direktor zveznega zavoda za družbeno načrtovanje dr. Borisav Jović.

Politika, ki je začrtana v osnutku družbenega načrta, je dejal Jović, pomeni nadaljnjo gospodarsko in družbeno reformo. Poudarjeni sta predvsem dve poglavitni vprašanji:

1. sprejeti je treba vse ukrepe, ki so potrebni za uravnovešenje ponudbe in povpraševanja na domačem trgu, za umiritev cen in za ugodnejše stike v plačilni bilanci s tujino;

2. investicijsko politiko usmeriti k spremembi gospodarske strukture. Ta naj bi zagotovila dovolj energije, surovin in reprodukcijskega materiala, da bi omogočili neoviran proces družbene reprodukcije in bolj uravnovešena razmerja v plačilni bilanci s tujino.

Iz kulta potrošnje bi po Jovićevih besedah morali ustvariti temelj za prehod na kult stabilnosti in varčevanja, zbiranja rezerv, boja za kakovost in trg, za ustvarjanje dohodka. Ustvarili naj bi razmere, v katerih bo potrošnja naraščala samo tedaj in za toliko, kolikor bosta naraščala produktivnost in dohodek.

Stavka na meji: zastoj

Na italijanski in na jugoslovanski strani meje čakajo tovornjaki

SEŽANA, 2. dec. — Na mejnem prehodu Fernetiči je danes ostalo nekaj desetin tovornjakov, ki so bili z blagom namenjeni v Italijo. Na italijanski strani namreč zaradi stavke carinikov blaga niso carinili. Dolga vrsta tovornjakov pa se je nabrala tudi na italijanski strani.

Osebni promet na mejnih prehodih zaradi stavke ni bil oviran. Prav tako ni bilo ovir na drugih mejnih prehodih, npr. v Škofjah in na Lazaretu.

Ta (v slabih dveh tednih že druga) stavka italijanskih carinikov je sprožila vrsto nevšečnosti v pretoku blaga.

Zaradi stavke carinikov na italijanski strani meje so težave tudi v železniškem prometu. Kot so povedali našemu dopisniku Lojzetu Kantetu na novogoriški železniški postaji, imajo med Novo Gorico in Sežano razporejenih okoli 240 vagonov, ki so namenjeni s tovorom v Italijo. Trenutno puščajo preko goriškega železniškega prehoda v Italijo le prazne vagone ter vagone z blagom, ki ga bodo ocarinili v notranjosti države.

GUSTAV GUZEJ
LOJZE KANTE

Do kod seže roka pravice

Poslanci: Zakaj se zatika? - Kakšna je pravica predsedstva skupščine?

LJUBLJANA, 2. dec. »Ali naj seže roka pravice zares do kraja, ali pa povejmo, da to ne velja,« je dejal eden izmed poslancev na današnji skupni seji odborov gospodarskega zbora slovenske skupščine za finance in družbeno-ekonomske odnose, ko so obravnavali poročilo komisije za družbeno nadzorstvo in osnutek stališč, kaj je treba ukreniti na tem področju.

Poslanci so domala soglasno ocenili, da je poročilo komisije preveč načelno, osnutek stališč glede družbenega nadzorstva pa premalo ostro zasnovan; izrečena je bila pripomba, da z besedico »naj« ne bomo prišli dalеč in da jo je treba nadomestiti z odločnim »moramo«.

V razpravi so menili, da je družbeno nadzorstvo okrnjeno v svoji funkciji, ker občinske komisije ne dobijo dovolj podpore v svojih skupščinah, kakor hitro se lotijo konkretnih, otipljivih zadev.

Poslanci so vprašali kar naravnost, zakaj ni bil noben organ republiške skupščine obveščen na primer o velikih prekoračitvah stroškov pri gradnji ljubljanskega kliničnega centra, zakaj je prišlo do teh stroškov in odkod je prišel denar, da so jih pokrili. Zanimalo jih je tudi, kaj je z obravnavo primerov, ko so bila draga družbena stanovanja in celo hiše zelo poceni prodane posameznikom, ali ko so nekateri ljudje dobili velike kredite za stanovanja pod ugodnimi pogoji.

Glede na kritiko poslancev, da je poročilo komisije za družbeno nadzorstvo preveč načelno, je bilo pojasnjeno, da je ta komisija obravnavala tudi konkretne ekscese in sestavila o tem posamezna poročila, ki jih je dobilo predsedstvo skupščine, (nekatera, ne vseh) pa tudi poslanci republiškega zbora. Udeleženci današnje seje obeh odborov so izrazili svoje nezadovoljstvo, ker teh poročil niso dobili tudi poslanci gospodarskega zbora, in so se vprašali, ali ima predsedstvo republiške skupščine pravico, da tehta, ali je nekaj primerno za poslance in za slovensko javnost, ali pa ni primerno.

Odbora sta soglašala, da je treba poročilo komisije in osnutek omenjenih stališč dopolniti in konkretizirati, preden bosta predložena v obravnavo republiškemu in enotnemu zboru.

MARKO JAKSE

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik) Jak Koprivc (odgovorni urednik), Ante Mahkota (pomočnik glavnega urednika) Vlado Jarc (notranja politika in gospodarstvo) Miran Šuštar (zunanja politika), Tit Vidmar (kultura), Miro Zakrajšek, Anton Rupnik, Jože Šircelj (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Vojko Černelč (centralna redakcija), Jaka Štular (nedeljska izdaja »Dela«), France Vrečar (sobotna priloga), Bogo Sajovic (Pisani petek).

Ukrepi pred programom

Akcijskega programa ne kaže sestaviti prenagljeno, toda do januarja

LJUBLJANA, 2. dec. Sekretariat CK ZKS je na današnji seji razpravljal zlasti o oblikovanju akcijskega programa za izvajanje stališč 3. seje konference ZKS o socialnem razlikovanju.

Razpravljalci so soglašali, da akcijskega programa ne smejo sestaviti prenagljeno, toda kljub temu naj bi bil pripravljen za razpravo na seji CK v januarju. To pa ne pomeni, da bi zaradi preudarnega oblikovanja akcijskega programa lahko čakali z ukrepi, ki jih je mogoče izvesti takoj. Skratka, dolgoročnost nalog ne sme preprečiti takojšnjih sprememb, ki bi ublažile razlike v družbi, kjer je to le mogoče.

Zategadelj bo sekretariat tudi v prihodnjih dneh sklical komuniste, ki delujejo v aktivih raznih republiških ustanov, zatem pa še predstavnike občinskih vodstev ZK in nekaterih večjih delovnih organizacij. Z njimi se bo dogovarjal o oblikovanju akcijskega programa CK ter o akcijskih programih republiških ustanov in občinskih organizacij.

Kaj naj bo v akcijskih programih, določajo stališča in sklepi 3. seje konference ZKS; kdo, kako, v kakšnem obsegu in do kdaj naj bi bil nosilec in uresničevalec posameznih nalog za odpravljanje razlik v slovenski družbi, pa bi se dogovorili na bližnjih posvetih. Ob tem gre še zlasti za to, da bi razgibali vso slovensko javnost, saj so razprave na seji konference dokazale, da zadevajo naštevani problemi ves slovenski prostor.

Člani sekretariata so zatem razpravljali še o sklepu 3. seje konference ZKS, ki naroča, da se konstituirane nove mestne konference ZKS Ljubljana uredi v skladu s statutom ZKS. Zato so sklenili, da predlagajo v skladu s 15. členom statuta ZKS konferenco mestne konfrence, naj skliče sejo mestne konference ZKS Ljubljana, na kateri bi razpisali in se dogovorili za način volitev nove mestne konference ZKS v Ljubljani.

Sekretariat je nato še sklenil, da bo 24. seja CK ZKS, na kateri bodo razpravljali o sklepih v zvezi s samoupravljanjem, splošnem ljudskem odporu in nekaterih drugih zadevah, sredi decembra.

BERT SAVODNIK

Naši zdomci med stavko

Iz Zahodne Nemčije je prišlo dosti naših ljudi — Kdaj bodo šli nazaj?

MURSKA SOBOTA, 2. dec. Stavke v tovarnah kovinske industrije v Stuttgartu in nekaterih drugih zahodnonemških mestih so ohromile proizvodnjo tudi v marsikaterem podjetju, kjer sicer ne stavkajo, vendar zaradi pomanjkanja sestavnih delov, zlasti za industrijo avtomobilov, ne morejo delati.

Tako se je tudi iz tovarne Auto—Union (audi) v Ingolstadtu, kjer dela nad tisoč Pomurcev, vrnilo veliko naših ljudi, kjer so zaradi pomanjkanja pomembnih avtomobilskih delov proizvodnjo v večini obratov za nedoločen čas ustavili.

Več delavcev se je danes zglasilo v našem sobotnem dopisništvu in prosilo, naj bi jim »Delo« sporočilo, kdaj naj se vrnejo delat, ker da so jim delodajalci povedali, da bodo prek našega tiska pravočasno seznanjeni z razpletom dogodkov v zahodnonemških podjetjih.

Delavec Stanislav Bagoroš iz Petanjcev pri Radencih, ki je prav tako prišel na neprostovoljen dopust, nam je med drugim povedal, da je tudi med delavci oziroma njihovimi sindikati ter delodajalci v tovarni Avto—Union v Ingolstadtu prišlo do spora zaradi izplačil mezd. Sindikati so namreč odločno zavrnili ponudbo vodstva te velike tovarne, da bodo uslužbenim v času stavke plačali mezde v višini 50 do 70 odstotkov.

Če vodstvo tovarne tega svojega sklepa ne bo spremenilo in delavcev ne bo izplačalo v celoti, sindikati napovedujejo stavko tudi v tej tovarni, so nam med drugim povedali naši delavci.

BORO BOROVIĆ

Sekretariat za stike s tujino?

Skrbel naj bi za usklajenost akcij in koordinacijo z vsemi republikami

LJUBLJANA, 2. dec. Iz sekretariata za informacije smo prejeli: Komisija IS za kulturne stike s tujino se je pod predsedstvom dr. Vladimirja Bračiča danes sestala na svoji zadnji seji, kajti z novim letom naj bi skrb za mednarodno sodelovanje na tem področju prevzele Kulturna skupnost Slovenije, Republiška izobraževalna skupnost ter Raziskovalna skupnost SRS.

Kljub temu, da so po novih zveznih ustavnih amandmajih republike prevzele izključno odgovornost za nadaljnji razvoj mednarodnih kulturnih in znanstvenih stikov in je bila ustrezna zvezna komisija že ukinjena, so vendarle člani slovenske komisije za kulturne stike s tujino menili, da ne bi kazalo ohranjati te komisije, pač pa storiti vse potrebno, da bi se njene dolžnosti porazdelile na nove samoupravne skupnosti. Medtem so že v teku dogovori z vodstvi omenjenih samoupravnih skupnosti, tako da bi z novim finančnim letom skupnosti že lahko sprejele še te obveznosti. Da pa bi tudi v novo nastali situaciji dosegli usklajenost akcij posameznih akterjev v inozemstvu, kakor tudi potrebno koordinacijo z ostalimi republikami, so se člani komisije zavzeli, da bi to funkcijo prevzel novi sekretariat za mednarodne stike, o čiger ustanovitvi tačas razmišljamo.

Inženirji jugovzhodne Evrope se združujejo

ATENE, 2. dec. (Tanjug) — Predstavniki združenj inženirjev Bolgarije, Cipra, Grčije in Jugoslavije so v Atenah podpisali sporazum o ustanovitvi stalne konference inženirjev iz držav jugovzhodne Evrope. Organizacija bo imela nalogo, da razvija izmenjavo mnenj in izkušenj ter prispeva k tehničnemu napredku teh držav.

Hrvaški delavci uhajajo

V začetku leta je odšlo 31 odst. več delavcev na delo v tujino

ZAGREB, 2. dec. — V letošnjem prvem tromesečju je odšlo na začasno delo v tujino 13 odstotkov manj delavcev iz vse Jugoslavije, iz Hrvatskepa 31 odstotkov več. Zaskrbljuje dejstvo, da se je število odhajajočih kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev povečalo za 51 odstotkov, zaradi česar se je doma precej poslabšala kvalifikacijska struktura. Na to so opozorili na današnji skupni seji koordinacijskega odbora za zunanje migracije in probleme zaposlovanja naših občanov v tujini pri republiški konferenci SZDL Hrvatske in izvršnega odbora te organizacije.

ISKRA
ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO LJUBLJANA

v Združenem podjetju ISKRA Kranj

razpisuje
naslednja vodilna delovna mesta:

1. POMOČNIKA GLAVNEGA DIREKTORJA za gospodarsko področje
2. DIREKTORJA razvojnega sektorja za brezžične zveze
3. DIREKTORJA razvojnega sektorja za avtomatizacijo v energetiki
4. DIREKTORJA razvojnega sektorja za elemente za elektroniko
5. DIREKTORJA centra za poslovne informacije

POGOJI:
pod 1.: visokošolska izobrazba ekonomske stroke in deset let delovnih izkušenj v strokovnem delu, od tega pet let na vodilnih delovnih mestih s tega področja;
pod 2. in 3.: visokošolska izobrazba elektrotehniške stroke in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje zadevnega sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 4.: visokošolska izobrazba elektrotehniške ali naravoslovno-tehnološke stroke ustrezne smeri (kemija, fizika) in osem let delovnih izkušenj v strokovnem delu, ki spada v področje sektorja, od tega najmanj tri leta na vodstvenem delovnem mestu;
pod 5.: visokošolska izobrazba ekonomske, organizacijske ali ustrezne tehniške stroke in osem let delovnih izkušenj s področja planiranja in evidenc, analiz poslovanja ter organizacije dela, od tega najmanj tri leta na vodstvenih delovnih mestih.

Poleg zgoraj navedenih pogojev in pogojev, ki jih morajo kandidati izpolnjevati po splošnih predpisih, morajo imeti tudi poslovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti, ki jih dokažejo z referencami o rezultatih svojega dosedanjega dela.

Rok za prijavo poteče 21. decembra 1971.

Kandidate prosimo, da pošljejo svoje pismene ponudbe z osebnimi podatki ter dokazili o izobrazbi in dosedanjem delu na naslov: ISKRA — ZAVOD ZA AVTOMATIZACIJO, Ljubljana, Tržaška c. 2 — za razpisno komisijo ZZA.

10901

Slabo za najvišje

Osnovno šolstvo v mariborski občini je za prihodnja leta pod streho dolgoročnega programa. V njem je predvideno skoraj vse, kar velja za utrditev matičnih šol v določenih šolskih okoliših. V občini pa je še zmerom (in bo tudi v prihodnje) nekaj nižje organiziranih šol, ki predstavljajo problem zase. To so predvsem šole na višinskih predelih Kozjaka in Pohorja, podedovane iz minulih let, katerih razvoj in obstanek ni odvisen samo od šolstva samega, ampak od splošnih gospodarskih in socialnih razmer na teh območjih. Pravzaprav se v neprestanem zmanjševanju števila učencev na teh šolah najbolj neposredno odražajo neugodne gospodarske in socialne razmere hribovskega kmetijstva. Nekatere šole, kot na primer na Smolniku, v Pušča vi, na Duhu, Slemenu, Ledini, Planici in Vurberku imajo za prve štiri razrede komaj po 15 do največ 26 učencev. Razumljivo je, da je normalen razredni pouk onemogočen in da povečini uvajajo kombiniranega. To pa pomeni, da imajo otroci na teh gospodarsko najmanj razvitih območjih občine tudi najslabše pogoje za razvoj.

Iz slabših pogojev za šolanje otrok pa bodo tudi težko zrasli tako šolani otroci, ki bi lahko potem kaj prida zalegli za razvoj svojih krajev. Nekatere šole, zlasti na obmejnem predelu, bi bilo tudi iz narodnostnega vidika težko opustiti. Drugod pa so, zlasti na pohorskem predelu, skoraj nerešljivi poskusi prevažanja otrok v matične šole. Matične šole so bodisi premajhne in nimajo prostora, prav tako ni ustreznih domov, da bi otroci vsaj v zimskem času ostajali v dolini. V kolikor pa gre za prevoze, ni ustreznih cest, ki bi pozimi omogočale stalen in redan avtobusni promet. Ovir je torej veliko. Vse ovire skupaj pa vendarle ne morejo zavreti želje in zahteve, da bi odstranili sedanji prepad med pogoji šolanja hribovske in mestne mladine. Zato bo šlej ko prej čas, da se k sedanjim težavam ne množijo nove ugotovitve, ampak najdejo v vseh primerih ustrezne rešitve. Razvoj hribovskih krajev, če ne želimo njihove izpraznitve, je v marsičem odvisen tudi od pogojev šolanja hribovskih otrok.

D. VRESNIK

SREČANJE VETERANOV — V praznični dneh se je na osrednji proslavi v Ljutomeru zbralo tudi veliko prostovoljcev — borcev za severno mejo iz vse Slovenije. Predsednik medobčinskega odbora organizacije veteranov iz let 1918—1919 Edvard Kranjc je podčrtal zgodovinsko povezanost dogodkov pred 53 leti z zmagovitim bojem slovenskega ljudstva v NOB. Na sliki: nekdanji borci za našo severno mejo. Foto: B. Borovič

Kdo je zamahnil z usodno sekiro?

J. Zeme in E. Petek se na sodišču medsebojno obtožujeta - V solzah in z nasmeški opisujeta, kaj se je zgodilo

CELJE, 2. dec. Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu predseduje sodnik Miloš Blagotinšek, se že drugi dan nadaljuje obravnava zoper Edvarda Petka in Jožeta Zemeta, ki ju obtožnica bremeni naklepnega uboja Martina Laznika. Njega sta obtožena ubila 15. marca letos in truplo potem zakopala v bližnji gozd, kjer so ga varnostni organi po več kot petih mesecih izkopali.

Včeraj do popoldneva je Edvard Petek povedal sodnikom svojo verzijo dogodkov, pozno popoldne pa je sledilo zaslišanje drugoobtoženega Zemeta. Medtem ko je Petek med zaslševanjem večkrat planil v jok, se Zeme dogodkov le »megleno« spominja. Gre predvsem za tisti del, ki bremeni njega. Med njegovim zaslišanjem je najpogosteje slišati le: »Ne vem« in »Škoda, da bi rekel«.

Jože Zeme s svojo, tudi pogosto spreminjano izjavo hudo obtožuje Petka in trdi, da je Edvard Petek prvi s sekiro udaril Laznika po glavi. In to potem, ko je najprej s pištolo ustrelil vanj. Kot sta oba obtoženca tokrat izpovedala pred sodniki, je Petek po prerivanju v veži njegovega stanovanja potegnil iz žepa pištolo, ki naj bi bila »ta prava«, vendar so strokovnjaki ugotovili, da gre za plinsko, in ustrelil proti Lazniku, ki je prišel k njemu iskat svojo pobeglo ženo Slavico. Oba obtožena izjavljata, da Laznik po tem strelu ni več spregovoril niti besede. Sodeč po tem obstaja možnost, da je bil s strelom poškodovan, ker je iz takšne pištole mogoče izstreliti tudi malokalibrski naboj. Zal pri obdukciji trupla niso mogli ugotoviti vseh poškodb, niso pa našli krogle.

Ali gre za naklepni uboj?

Jože Zeme trdi, da je Petek na Laznika navalil z bukovim ročajem od motike, ki se je od udarcev prelomil. Ko je omotičnega Laznika Zeme udaril še s pestjo, da se je ta zgrudil ob steni v kuhinji, naj bi Petek ranjenca udaril po glavi s topim delom težke sekire. Z isto sekiro naj bi potem Zeme udarce večkrat ponovil, dokler ni Laznik smrtno ranjen izdihnil.

Predsedujoči sodnik je v dosedanjih zaslševanjih vodil razpravo tako, da bi ugotovil, če je v resnici šlo za naklepni uboj. Pri tem je zanimiva izjava drugoobtoženega, da so se o obračunu z Laznikom že pred zločinom pogovarjali v Celju. Laznik, poročen s Slavico, sestro prvoobtoženega Edvarda Petka, je bil ogorčen nad ženino moralo in zato močno duševno prizadet. Zato je tudi sorodnikom prepovedoval srečanja z njo, da bi tako obvaroval svoj zakon. Pri tem ni bilo redko, da je padla tudi trša beseda ali celo udarec. Ko mu je Slavica končno pobegnila (ob doslej izpovedanih besedah je moč sklepati, da ni bila ravnodušna do Jožeta Zemeta), je takoj, ko je zvedel, da se skriva pri Petkih v Zlatečah, krenil ponjo. Zato tudi obstaja možnost, da so vsi soudeleženci tega gnusnega zločina indirektno sami Laznika obvestili, kje je Slavica, ker so vedeli, da jo bo prišel iskat, s tem pa so pripravili okoliščine za obračun.

Zeme se je hvalil z zločinom

Danes dopoldne so po zaslišanju Jožeta Zemeta zaslišali tudi Milana Krašovca z Brez, najbližjega soseda Jožeta Zemeta. Temu je namreč Zeme na paši prvemu zaupal, kaj se je pri Petkih v resnici zgodilo. Zeme mu je povedal, da je sam s sekiro ubil Laznika. Enako se je pohvalil tudi žerjavovodji v štorski železarni Edvardu Videcu.

Javni tožilec Jože Heber je oba obtožena opozoril na njune izpovedi med preiskavo, ki se v mnogočem razlikujejo od sedanjih. Tako so končno z demonstracijo in rekonstrukcijo dogodkov šele ugotovili, kje naj bi kdo med kritičnim časom bil in kaj počel. Do časa, ko to poročamo, še niso bili zaslišani ostali, sicer neobtoženi udeleženci tega krvavega dejanja. V kritičnem času je bilo v isti hiši pet odraslih oseb, obtožena pa sta samo dva. Zato bo zanimivo pričevanje mlajšega Petkovega brata Martina, ki je bil pri dogodkih skoraj ves čas navzoč, dalje njegove matere Neže, ki je zeta Laznika celo sama tolkla s polenom, ko je ležal na tleh, ter pokojnikove žene Slavice in žene prvoobtoženega Petka. Gre za ključno vprašanje, kdo je vzel sekiro, kje je ta bila in kdo je z njo udaril Laznika po glavi.

O razpravi bomo še poročali.

J. SEVER

V nekaj vrstah

MURSKA SOBOTA

O SPLOŠNEM LJUDSKEM ODPORU — Predsednik sveta za narodno obrambo pri tukajšnji občinski skupščini je sklical za jutri, 4. decembra, sestanek predstavnikov delovnih organizacij o splošnem ljudskem odporu. Na sestanek so povabljeni direktorji podjetij, predsedniki delavskih svetov in sindikalnih organizacij ter sekretarji aktivov ZK. Med drugim bodo obravnavali tudi predlog, da bi vsi zaposleni v soboški občini enodnevni zaslužek namenili za potrebe splošnega ljudskega odpora. Razgovor s predstavniki družbenih dejavnosti o tej temi pa bo prihodnji teden.

KOBILJE

VODOVOD SO DOBILI — Tukajšnja krajevna skupnost je tudi letos pred praznikom republike pokazala, da je ena najprizadevnejših v občini. Pred kratkim so namreč izročili namenu vodovod, kar je velika pridobitev za to obmejno vas.

LENDAVA

KRVODAJALSKA AKCIJA — Prihodnji teden, v torek, sredo in četrtek bo v tukajšnji občini krvodajalska akcija, in sicer v Lendavi in Dobrovniku, kjer je največ prostovoljnih darovalcev krvi. Občinsko vodstvo RK pričakuje dober odziv vseh občanov.

LJUTOMER

RAZVITJE PRAPORA OB DNEVU REPUBLIKE — Tudi v Ljutomeru so slavnostno proslavili dan republike. Razvili so prapor medobčinskega odbora zveze borcev — prostovoljcev za severno mejo 1918/19. Prireditev je bila v soboto ob 10. uri v domu kulture. Udeležili so se je poleg domačih predstavnikov tudi predstavniki republiškega odbora, kakor tudi nekaterih občinskih odborov ZPBSM 1918/19, celo iz daljnje Radovljice.

SLOVENSKA BISTRICA

SREČANJE NAJSTAREJŠIH BISTRIČANOV — V organizaciji društva upokojencev Slovenska Bistrica se bo v nedeljo, 5. decembra zbralo v tem kraju 45 članov tega društva, ki so stari več kot 80 let. Ob tej priložnosti jim bo društvo pripravilo kosilo in kulturni program, ki ga bodo izvedli učenci osnovne šole Pohorski odred in ženski pevski zbor društva upokojencev iz Slovenske Bistrice. Srečanje najstarejših občanov je letos prvič, želijo pa si, da bi postalo tradicionalno.

Livarje jeze norme

V Mariborski livarni so delavci nehali delati in zahtevali pojasnilo, čemu povečane norme — Ko so vodilni popustili, so začeli spet delati

MARIBOR, 2. dec. Dopoldne so imeli vodilni delavci v Mariborski livarni precej dela s prepričevanjem delavčev v posameznih obratih, ko so delavci nehali delati in zahtevali pojasnila glede novega pravilnika o nagrajevanju in organizaciji dela. Že včeraj popoldne so stavkali delavci v obratu kovačnice in tako prenesli nezadovoljstvo še na današnjo jutranjo izmeno.

Vzrok za stavko in nezadovoljstvo v posameznih obratih je bil, kot so pokazali današnji sestanki z delavci livarne, v povečanju norm. Norme so se v povprečju povečale za 20 odstotkov, na nekaterih delovnih mestih v proizvodnji pa tudi za več, ker so strokovne službe menite, da obstajajo vsi pogoji za njihovo povečanje.

Na današnjih sestankih v obratih, kjer sta dajala pojasnila delavcem pomočnik glavnega direktorja inž. Drago Subotkijević in šef razvojnega in planskega oddelka dipl. oec. Branko Brezočnik so delavci omenjali tudi vrsto drugih vzrokov, ki vplivajo na izpolnjevanje delovnih obveznosti. Med drugim so livarji grajali tudi odnose nekaterih predpostavljenih v obratih. V glavnem pa so povsod zahtevali, da se povečane norme nad 20 odstotkov znižajo na prejšnjo raven. Po zagotovilih, da bo to urejeno, so se delavci spet vrnili na svoja delovna mesta in nadaljevali z delom.

Stavka v Mariborski livarni je tako potekla v živahnem pogovoru in prepričevanju. Po svoje pa je bila presenečenje, ker je znano, da so poslovni uspehi livarne že dolgo časa zadovoljivi in da je tudi povprečje osebnih dohodkov v letošnjih prvih devetih mesecih znašalo 1.600 din na zaposlenega, kar je v mariborskih gospodarskih razmerah vsekakor soliden dohodek. Vendar pa je stavka opozorila tudi na to, da medsebojni odnosi v kolektivu niso tako nepomembni, posebno v primerih, ko nekateri vodilni v proizvodnji ne najdejo pravega razmerja do delavcev in tako delajo po svoje v nasprotju s tistim, kar želijo strokovne službe in tudi samoupravni organi v podjetju.

Opoldne je bilo delo v vseh obratih spet normalno in kaže, da so delavci sporazumni z zagotovili, da se norme v proizvodnji ne bodo povečevale čez dogovorjeni odstotek.

D. VRESNIK

Iz matičarjevih bukev

ZLATA OBROČKA

V poročni dvorani mariborskega Rotovža so se poročili: Marjan Ferk obratni električar in Zlata Zakoič, medicinska sestra; Rade Drezgić, oficir JLA in Jožica Černic, snovalka; Jože Donik, ključavničar in Marjana Sep, gozdarski tehnik; Vinčenc Meško, ključavničar in Ana Patrčević, delavka; Njegoš Vujinić, mizarski delovodja in Nada Oberlajt, učiteljica; Jožef Pregl, administrativni tehnik in Marija Hojnik, ekonomski tehnik; Jožef Pirjevec, elektrotehnik in Sandra Heather Maclaren, uslužbenka; Karol Knez, ključavničar in Regina Zorko, administratorka; Predrag Ačimović, strugar in Marija Suhič, administratorka; Štefan Garečnik, avtomehanik in Marija Dvoršak, učiteljica; Zdenko Jurinić, dipl. inž. kemije in Polona Sitar, gradbeni tehnik; Franc Rakovec, ključavničar in Veronika Breg, delavka; Jože Pisnik, trgovski pomočnik in Jasna Zgaga, študent; Anton Zupančič, ključavničar in Zlatka Hergout, prodajalka; Peter Pulko, skladiščnik in Danica Šafarič, delavka; Vincenc Zorko, mehanik in Slavica Rebov, trgovska pomočnica; Franc Copot, električar in Irma Srkbinšek, kozmetičarka; Jakob Leber, kmečki sin in Leopoldina Majhenič, kmečka hči; Boris Vodopivec, študent in Nada Beranič, ekonomski tehnik; Ladislav Horvat, inž. strojništva in Milena Hace, gradbeni tehnik; Ivan Daks, ključavničar in Marija Dajčman, delavka; Rastko Hafner, elektrotehnik in Branka Letnik, uslužbenka; Rudolf Vrabec, dipl. ekonomist in Marica Dominko, uslužbenka; Avguštin Korošec, šofer in Ivana Zadravec, predmetna učiteljica; Franc Golob, kletar in Ana Čurič, strojna delavka; Milan Kranjc, študent in Branka Tandara, študentka; Peter Mihaldinec, ključavničar in Zora Korošec, medicinska sestra; Silven Majhenič, avtoklepar in Ana Šenveter, sprevodnica; Ivo Novak, dimnikarski pomočnik in Irena Kraner, trgovska pomočnica.

POSLEDNJA POT

V petek se bodo sorodniki in prijatelji na pobreškem pokopališču poslednjič poslovili od 67-letnega upokojenca Rudolfa Rošerja.

Razpisna komisija pri
TOVARNI KLOBUKOV
» Š E Š I R «
ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Prijavijo se lahko kandidati, ki imajo poleg splošnih pogojev

a) visokošolsko izobrazbo (tekstilne, pravne ali ekonomske smeri) in dve leti delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri ali
b) višješolsko izobrazbo (tekstilne, pravne, organizacijske ali ekonomske smeri) in pet let delovnih izkušenj v eni od navedenih smeri in od katerih pričakujemo:

da so dobri organizatorji in gospodarstveniki,
da imajo kreativne sposobnosti in
da imajo pravilen odnos do sodelavcev ter
da znajo en tuj jezik (prednost nemščina).

Prijave pošljite na naslov Tovarna klobukov »Šešir« Škofja Loka, razpisna komisija v petnajstih dneh po objavljenem razpisu. Prijavi priložite potrdilo o nekaznovanju, dokazila o strokovnosti in opis dosedanjih zaposlitev. 10894

Samo besede

Kako naj bi poživili aktivnost odbornikov skupščine občine Maribor?

MARIBOR, 2. dec. Na sinočnji razširjeni seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Maribor so razpravljali o aktivnosti odbornikov skupščine občine Maribor.

Analiza, ki so jo pripravila in o kateri so razpravljali je pokazala, da aktivnost odbornikov na prvi pogled sploh ni tako kritična, saj je le približno deset odbornikov, ki se ne udeležujejo občinskih sej. Toda analiza je sestavljena na podlagi skupščinskih poverilnic, ki jih odborniki oddajo pred sejo, pri tem pa niso zajeli podatka, koliko odbornikov ostane na seji še po odmoru. Če bi dobili tudi te številke bi bilo stanje porazno, saj se nemalokrat zgodi, da mora predsedujoči prositi odbornike naj ostanejo, da bodo lahko pri glasovanju sklepčni.

Kaj narediti, da bodo odborniki bolj aktivni? O tem problemu je SZDL, nosilec kandidacijskega postopka za volitve odbornikov, razpravljala že lani, vendar do kakšnih pozitivnih sklepov niso prišli.

Tudi včerajšnja seja ni prinesla nobenih rezultatov. Medlo so se sicer dogovorili, da bi morali z odborniki imeti več razgovorov, sprejeli so še nekaj drugih sklepov, vendar vse skupaj ne bo nič pomagalo, če ne bodo odločni.

Za aktivnost odbornika ni toliko važna navzočnost na sejah, so bili mnenja, vendar vemo, da večina odbornikov ne dela tudi na terenu. Vendar bi bilo treba doseči vsaj navzočnost odbornikov na sejah. Kakšno kazen? Odpoklic? Včerajšnja seja ni dala nobenega odgovora in tako je spet izzvenela kot besedičenje o nekaterih problemih, češ, probleme smo analizirali in jih prikazali, zdaj pa . . .

MARIBOR

Seminar o splošnem ljudskem odporu

MARIBOR, 2. dec. — Danes in jutri bo v Mariboru seminar za predsednike krajevnih skupnosti in predsednike odborov za splošni ljudski odpor. Seminar prireja občinska konferenca SZDL Maribor. Na seminarju, ki bo zajel posebej mestne in posebej vaške krajevne skupnosti, bodo obravnavali dve temi: »Splošni ljudski odpor v duhu republiškega zakona in predvidenega slovenskega ustavnega dopolnila« in »Splošni ljudski odpor in krajevna skupnost«.

J. J.

Tatovi in miličniki

MURSKA SOBOTA, 2. dec. — V zadnjih dneh so neznanci v Murski Soboti in v Martjancih ukradli kar tri avtomobile. Soboški miličniki so kmalu razkrili vse tri primere in storilce prijeli.

B.B.

Najprej bazen in okolica

Načrti za bodoči rekreacijski center v Slovenski Bistrici

Po več letih negotovosti in odlašanja so delovna organizacija Impol, občinski sindikalni svet in občinska skupščina iz Slovenske Bistrice našli skupno pot za ureditev letnega kopališča in bodočega rekreacijskega centra v Slovenski Bistrici.

Na prvem skupnem sestanku so se odločili, da bodo novi rekreacijski center gradili na območju sedanjega mestnega kopališča v Zgornji Bistrici in sicer postopoma v okviru finančnih možnosti. Do konca tega meseca bodo izdelali idejni projekt. Najprej nameravajo obnoviti kopalni bazen in filtrirne naprave, urediti okolico bazena in kabine. To naj bi opravili do prihodnje kopalne sezone, v naslednjih letih pa nameravajo zgraditi še nov olimpijski in otroški bazen.

Pri uresničevanju izgradnje novega rekreacijskega centra v Slovenski Bistrici pričakujejo razumevanje in pomoč vseh družbenopolitičnih in delovnih organizacij v mestu. Posamezna dela bodo opravili s prostovoljnim delom, pri čemer računajo na pomoč mladine in vojakov, ki so se na podobnih akcijah že velikokrat uspešno izkazali.

V. H.

DO STO ŠE PET LET — Obiskali smo najstarejšo Tišinčanko, 95-letno Apolonijo Huič. Bivši kmetici iz Tišine, ki danes živi pri svojem sinu Francu, 5 kilometrov iz Murske Sobote, zaradi čvrstosti, dobrega spomina in živahnosti nikakor ne bi prisodili tako visokih let. Povedala je, da se je poročila z dvajsetim letom. Mož ji je umrl pred 33 leti. Imela sta osem otrok, od katerih živijo še štirje. Oba z možem sta poleg dela na kmetiji hodila pomagat še sosedom, da sta lahko preskrbela otroke. Veliko je delala in to jo je ohranilo. Še danes opravlja drobna hišna dela, poleti pa postori kaj tudi zunaj. Vsak dan rada še kaj prebere. Še vedno bere in piše brez očal. »Najlepše,« je dejala, »je bilo takrat, ko sem bila še mlada, ko so fantje zapeli na vasi. Danes pa tega ni več.« Želimo ji še mnogo zdravja in zadovoljstva. Foto: I. Kovič

Val zdomcev

Pričakujejo ga ob praznikih - Srečanje naših in avstrijskih carinikov

GORNJA RADGONA, 2. dec. V soboto, 4. decembra, se bodo v zdravilišču Radenska že desetič srečali predstavniki naše in avstrijske obmejne službe, ki že vsa leta vzorno sodelujejo in tudi skupaj uspešno urejajo razna vprašanja, ki zadevajo promet na meji.

Tokrat se bodo predstavniki obmejnih služb naše in avstrijske Radgone srečali že desetič v Radencih, kjer bo ob tej priložnosti v novem hotelu »Radin« jubilejna slovesnost, za kateri bodo izročili avstrijskim gostom spominsko darilo — lep pokal z vgraviranimi letnicami 1961—1971.

Kot so nam povedali predstavniki radgonske uprave carine bo v tridesetčlanski delegaciji tudi več vidnih predstavnikov avstrijskega javnega življenja, med njimi glavar okraja Radkersburga dr. Josef Harasin, obmejne organe avstrijske Stajerske pa bo zastopal orožni podpolkovnik Franz Ruderer iz Gradca.

Tudi tokrat se bodo naši in avstrijski predstavniki obmejne službe pogovorili o sodelovanju na mednarodnem mejnem prehodu v Gornji Radgoni v času novoletnih praznikov. Iz avstrijskih virov smo zvedeli, da pričakujejo letos prvi val naših zdomcev že okrog 18. decembra. Ker bodo morali na obeh straneh odpraviti vsak dan tudi več deset tisoč vozil, je tako sodelovanje za čim hitrejšo odpravo prometa na meji še kako pomembno.

B.B.

Res skrb za kmete?

Pomisleki ob združevanju kmetijstva v radeljski občini

Ekonomska komisija pri občinskem komiteju ZK v Radljah ob Dravi je izdelala predlog za racionalizacijo kmetijstva v občini. Po tej zamisli naj bi se združile vse kmetijske organizacije v občini in se pripojile h kateri močnejši kmetijski delovni organizaciji, oziroma h kmetijskemu kombinatu Žalec. S tem, tako vsaj dokazujejo, bi privarčevali denar za kmetijsko pospeševalno službo.

Zamisel pa ni bila všeč predstavnikom kmetijskih zadrug Vuzenica in Podvelka. Menijo in dokazujejo, da je doslej vsaka združitev zadrugo samo še bolj oddaljila od kmetov.

V iskrenost skrbi za kmeta pa lahko človek nekoliko podvomi. Podvomi lahko tudi v uspešnost združitve z močnejšimi organizacijami izven občine, s katerimi so bile v preteklosti slabe izkušnje. Analiza pa kaže na rezerve in možnosti, ki jih najbrž ne bodo kratkovidno zavrgli, če zadruge res želijo pomagati kmetom. Nihče tudi ne trdi, da je edino zveličavna združitev s podjetjem izven občine. Mnoge možnosti so še doma, vprašanje pa je, če bodo znali govoriti kolektivi in posamezniki isti jezik.

K. W.

JESENICE

Denar za kulturo

V jeseniški občini ima denar za kulturne dejavnosti temeljna kulturna skupnost. Za letos se je iz občinskega proračuna in iz republiških sredstev zbralo skoraj 1,17 milijona dinarjev. Od tega je za dejavnost gledališča namenjenih 239 tisoč dinarjev, 211 tisoč dinarjev občinski knjižnici na Jesenicah, 107 tisoč dinarjev zvezi kulturno-prosvetnih organizacij, ostalo pa drugim kulturno-prosvetnim organizacijam v občini.

Na drugi seji temeljne kulturne skupnosti, ki je bila pred kratkim so sklenili, da morajo vsi koristniki tega denarja kulturni skupnosti do 15. decembra predložiti finančni načrt s programom dela za leto 1972, do marca prihodnjega leta pa program razvoja do leta 1975.

B. B.

Bratske vezi dveh občin

Sodelovanje med Gornjim Milanovcem in Slovenj Gradcem

Petnajstčlanska delegacija občinske konference Zveze mladine Slovenj Gradec se je pred dnevi mudila v Gornjem Milanovcu, kjer je bila gost tamkajšnje občinske konference ZMS. Med obiskom v Gornjem Milanovcu so mladi Slovenjegrajčani razpravljali o sodelovanju mladih iz obeh občin, pogovarjali pa so se tudi nasploh o okrepitvi sodelovanja med Gornjim Milanovcem in Slovenj Gradcem.

V začetku marca bo Slovenj Gradec obiskala delegacija občine Gornji Milanovac. Ob tej priložnosti bodo skušali izoblikovati dogovor o organiziranem sodelovanju.

Preuvideno je, da bi med obiskom »Karavane prijateljstva 72« predstavniki občin Slovenj Gradec in Gornji Milanovac podpisali listino o pobratenju obeh občin.

Prizadevali pa si bodo uresničiti tudi namisel, da bi mladi iz Gornjega Milanovca preživeli vsako leto del počitnic v Mislinjski dolini, mladi iz Slovenj Gradca pa pri prijateljih v Gornjem Milanovcu.

M. L.

DOLENSKA

Glasovanje o združitvi

NOVO MESTO, 2. decembra — V nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. tega meseca bodo delavci in kmetje v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika in Krško na tajnem glasovanju odločali o združitvi skupnosti delavske ga in kmečkega zavarovanja. Ta združitev naj bi izenačila pravice zavarovancev delavcev in zavarovancev kmetov pri zdravniku in v lekarni.

T. G.

METLIKA

Novost v »Beti«

Tik pred prazniki je v metliški tovarni »Beti« začel delati najsodobnejši tiskarski stroj na katerem s pomočjo matrice potiskajo poljubne vzorce v poljubnih barvah na kateremkoli sintetičnem blagu kot tudi na mešanicah sintetike z bombažem. Ta postopek je novost na jugoslovanskem trgu, zato so bile zmogljivosti tiskarne v glavnem oddane še pred začetkom redne proizvodnje.

R. B.

Občani povedali želje

Novomeška krajevna skupnost je pred kratkim izvedla anketo med občani, ki so našteli nekaj najnujnejših stvari, ki bi jih bilo potrebno urediti. Rezultate ankete še raziskujejo, računajo pa, da bodo znani že v začetku prihodnjega meseca, ko bodo o njih tudi razpravljali. Po nepopolnih podatkih si občani najbolj želijo novega mostu in dvorane za rekreacijo občanov.

Sicer pa si krajevna skupnost, v kateri živi blizu 15.000 ljudi, letos najbolj ponaša z izgradnjo 1.500 metrov dolgega vodovoda in asfaltiranjem petih ulic. Pri obojem so z denarjem pomagala tudi podjetja in občani. Načrt dela v prihodnjem letu še pripravljajo skupno z nekaterimi družbenopolitičnimi organizacijami, odločilno vlogo v načrtu pa bodo imeli seveda tudi rezultati ankete. B. P.

Jugoslovanska loterija

NEURADNO POROČILO O ŽREBANJU SREČK 48. KOLA, KI JE BILO DNE 2. 12. 1971

s končnicami Srečke	so zadele din
90	10
5070	200
49180	500
634770	10.000
91	20
44121	1.000
46841	500
356161	10.000
779491	10.000
2	6
48482	506
66912	506
391152	10.006
3	6
33823	506
50213	2.006
552343	10.006
874	100
05524	2.000
06804	500
69814	1.000
089814	10.000
788524	150.000
65	10
75745	500
544305	50.000
620745	10.000
677345	10.000
26	10
5786	200
11446	1.000
155736	10.000
236736	10.000
449926	10.010
7	6
40317	506
50387	1.006
53247	506
595697	10.006
38	20
48	10
68	30
08128	500
509218	10.000
572389	10.000
49	10
329	50
77569	1.000
324039	10.000
400689	10.000

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:
10.000.— din v Ljubljani na številko 089814.

Loto

1. Končno poročilo za 47. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 23. XI. 1971. Končno poročilo za 47. kolo bo objavljeno 6. XII. 1971, ker je zaradi praznika 29. XI. podaljšan rok za reklamacije. Vpis do 2. III. 1972.

2. Začasno poročilo za 48. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971. Izžrebane številke: 3, 15, 22, 25, 28 in dodatna 4.
Začasna vrednost dobitkov:
Petorke 38.645.— din
Četverke 304,30 din
Trojke (konč. vred.) 15,35 din

Četverke v Sloveniji
Ljubljana 1 165880-4 836097-4
836097-4 836109-4 902677-4
Ljubljana 13 838090-4
Brežice 21 154286-4
Kranj 46 152905-4
Maribor 39 S—166481 (4-krat)
Nova Gorica 64 136535-4

3. Končno poročilo za 47. kolo — 1. žrebanje:
Končno poročilo bo objavljeno s končnim poročilom za 48. kolo.

Začasno poročilo za 48. kolo — 1. žrebanje:
Žrebanje je bilo 30. XI. 1971. Izžrebane številke: 2, 5, 30, 31, 36 in dodatna 24.
Začasna vrednost dobitkov:
Četverke 1.618,30 din
Trojke (konč. vred.) 27,90 din

Četverke v Sloveniji:
Ljubljana 5 171231-4